

V. ALECSANDRI

O P E R E
X
C O R E S P O N D E N Ț A
(1871 — 1881)

*Ediție îngrijită,
traduceri, note și indici
de
MART A ANINEANU*

BCU Cluj-Napoca

RBCFG 2010 03037

S C R I I T O R I R O M A N I
E D I T U R A M I N E R V A
București, 19 8 5

V. ALEXANDRI

O U R E

X

CORRESPONDENȚĂ

1871-1881

EDITAT DE

EDITURA

EDITURA

751855

EDITURA
UNIVERSITARA
CLUJ-NAPOCA

CORRESPONDENȚĂ

(1871 — 1881)

Miercuri, 14 Iunie 1871

Ma chère Marie,

Maman et moi nous sommes très-heureux de te savoir occupée en partie de n'avoir pas trop de temps à consacrer à la correspondance. Aussi ne sommes-nous pas trop exigeants en fait de lettres. Ce que nous demandons, par dessus tout, c'est que Tuamée t'ait écrit de toi, tant sous le rapport des études, que sous le rapport de la conduite.

Jusqu'à présent vous n'avez qu'à nous louer de toi. Tu fais des progrès en musique et en anglais, c'est parfait. Il te reste encore à faire quelques efforts pour le dessin qui te va si peu à l'œuvre.

Tu n'es pas à la hauteur de Raphaël, mais je ne prétends pas que tu égales ce grand maître, ni même que tu le dépenses. Je désire seulement que tu acquiesces assez de facilité pour dessiner proprement d'après nature afin que dans les voyages que tu pourras faire quand tu seras grise, tu aies de quoi à étudier ton album de souvenirs dus à ton crayon.

Tu pourrais, il est vrai, travailler à un fusil, mais des fois à faire l'armement de Micaela, mais je te fais grâce de ce labeur. Il est fort heureux pour toi que, dans ton exil sur la terre étrangère, tu te trouves en société de la gentille Marthe et de Miss Taylor. Grâce à la première tu peux faire de grands progrès sur le piano et Miss Taylor t'obligera à parler anglais aussi bien qu'une jeune fille de Londres.

Écris-moi, Marie, de ma part et dis-lui que rien ne peut me faire plus de plaisir que de te voir sous sa direction.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

1

Mircești, 11/23 «vrier 1871

Ma chite Mărie,

Maman et moi nous sommes enchantes de te savoir occupee au point de n'avoir pas trop de temps à consacrer à ta correspondance. Aussi ne sommes-nous pas trop exigeants en fait de lettres. Ce que nous demandons, par dessus tout, c'est que Tanm6e soit contente de toi, tant sous le rapport des etudes, que sous le rapport de la conduite.

Jusqu'à present nous n'avons qu'à nous louer de toi. Tu fais des progres en musique et en anglais, c'est parfait. Il te reste encore à faire quelques efforts pour le dessin qui laisse un peu à desirer.

Tu n'es pas à la hauteur de Raphael, mais je ne pretends pas que tu egales ce grand maître, ni meme que tu le depasse. Je desire seulement que tu acquieres assez de facilite pour dessiner proprement d'apres nature afin que dans les voyages que tu pourras faire quand tu seras grande, tu aies du plaisir à enrichir ton album de souvenirs dus à ton crayon.

Tu pourrais, il est vrai, travailler à un futur musee destine à faire l'ornement de Mircești, mais je te fais grâce de ce labeur. Il est fort heureux pour toi que, dans ton exil sur la terre etrangere, tu te trouves en societe de la gentille Marinette et de Miss Taylor. Grâce à la premiere tu peux faire de grands progres sur le piano et Miss Taylor t'obligera à parler anglais aussi bien qu'une jeune *Miss* de Londres.

Embrasse Marinette de ma part et dis-lui que rien ne peut me faire plus de plaisir que de te voir sous sa direction;

elle possède un des plus jolis talents que je connaisse et si elle parvient à t'en céder la moitié, elle aurait des titres incontestables à ma reconnaissance. Quel temps fait-il dans vos parages?

Ici nous jouissons d'un hiver siberien, plusieurs pieds de neige et un froid à enrhummer le soleil lui-meme.

Pour ma part, je garde la chambre et j'attends aupres du feu que le printemps revienne. J'ai soif de verdure comme les betes. Un de mes amis disait l'autre jour qu'il mangerait volontiers de l'herbe.

Je t'embrasse, maman t'embrasse, Gogou t'embrasse et tous ensemble nous te menageons une grande surprise pour l'hiver prochain. Devine laquelle?

Miile bonnes amities à Tanmee, à Miss Taylor et à l'aimable Marinette.

Ton pere affectionne,
V.A.

Mircești, 11/23 februarie 1871

Dragă Mărie,

Mama și cu mine sintem incântați să te știm atit de ocupată incit să nu mai ai destul timp pentru corespondență. De aceea nu sintem prea pretențioși in privința scrisorilor. Ceea ce cerem, mai cu scamă, este ca Tanm6e: să fie mulțumită de tine, atit în ce privește studiile, cit și purtarea.

Pînă acum nu ne putem decit lăuda cu tine. Faci progrese in muzică și în engleză, este foarte bine. Îți mai rămîne să faci citeva eforturi pentru desen, care lasă puțin de dorit.

Nu ești la înălțimea lui Rafael, dar nu pretind să-1 egalezi pe acest mare maestru, nici să-1 întreci. Doresc numai să capeți destulă îndemînare pentru a desena corect după natură, astfel ca, în călătoriile pe care poate le vei face cînd vei fi mare, să-ți placă să îmbogățești albumul tău cu amintiri datorate creionului tău.

Ai putea, este drept, să lucrezi la un viitor muzeu destinat să împodobească Mirceștii, dar te scutesc de această muncă. Este un mare noroc pentru tine că, în exilul tău pe un pămînt străin, te afli in societatea amabilei Marinette și a domnișoarei Taylor. Datorită primei poți face mari progrese la pian și domnișoara Taylor te va obliga să vorbești englezește tot așa de bine ca o tînără *domnișoară* * din Londra.

îmbrățișează pe Marinette din partea mea și spune-i că nimic nu-mi poate face mai multă plăcere decit să te văd sub direcția sa; ea posedă unul din cele mai frumoase talente pe care le cunosc și dacă izbutește să-ți cedeze jumătate, va avea drepturi de neînălaturat la recunoștința mea. Ce fel de timp este pe meleagurile voastre?

Aici ne bucurăm de o iarnă siberiana, mai multe picioare de zăpadă și un frig de și soarele ar face guturai.

în ce mă privește, eu stau în cameră și aștept lîngă foc revenirea primăverii, îmi este sete de verdeață ca animalelor. Unul dintre prietenii mei îmi spunea zilele trecute că ar mînca iarbă cu plăcere.

Te îmbrățișez, mama te îmbrățișează, Gogu te îmbrățișează și toți împreună îți pregătim o mare surpriză pentru iarna viitoare. Ghicește care?

Mii de bune amicitii lui Tanmee, domnișoarei Taylor și amabilei Marinette.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

2

Mircești, 12 marș 1871

Ma chltre Mărie,

Je ne sais si cette lettre vous trouvera encore à Londres. Je t'ecris au hasard et je la jette à la poste afin de ne pas etre en reste de correspondance avec toi. J'ai recu ta lettre du mois de mars, celle qui contenait des details sur ta visite au Crystal-Palace et à l'hdpital des Invalides. Tu m'annonces ton prochain depart pour le Havre et par consequent

* în original, in limba engleză.

votre prochain retour à Neuilly. Trouverez-vous encore la petite maisonnette dc bout et non devalisee par les Prussiens? Je fais des vœux pour qu'il en soit ainsi et que Tanmee puisse enfin se reposer chez elle de toutes les fatigues et des émotions qu'elle a éprouvées depuis sept mois. Dis-lui de ma part que je la prie de m'avertir de suite de son retour à Neuilly pour que je lui expédie de l'argent.

Le printemps semble vouloir nous visiter plus tôt que d'habitude cette année; la neige est partie et nous jouissons depuis quelques jours d'un soleil magnifique. Maman est au jardin du matin au soir à tracer des plans, à planter de gros arbres qui prendront . . . peut-être, et à faire exécuter des mouvements de terrain qui sont destinés à embellir le paysage. Je la laisse faire à sa guise pour voir si elle a bien profité de son voyage à l'étranger. Il va sans dire que Gogou est avec elle, courant après les gens qui travaillent et leur mordant les pieds. Moi je regarde tout cela par la fenêtre et j'attends la verdure pour faire mon apparition au jardin. Voilà mes occupations actuelles; c'est monotone mais c'est calme; on ne s'amuse pas outre mesure mais on ne s'ennuie pas non plus. Si tu vois Marinette embrasse-la de ma part; c'est une charmante jeune fille que j'aime beaucoup et que j'apprécie comme artiste de premier ordre.

Présente aussi mes amitiés à Tanmee et mes compliments à Miss Taylor.

J'espère que ton retour en France ne te fera pas négliger l'anglais; il serait vraiment dommage d'oublier ce que tu as dû acquérir pendant quelques mois en Angleterre.

Maman t'embrasse mille fois. Gogou te remercie en aboyant pour ton aimable souvenir, et moi je fais comme maman.

Ton pere,
V.A.

Dragă Marie,

Nu știu dacă această scrisoare vă va mai găsi la Londra. Îți scriu la întâmplare și o pun la poștă așa încît să nu rămîn în urmă cu corespondența cu tine. Am primit scrisoarea ta din luna martie, aceea care cuprindea amănunte despre vizita ta la Crystal-Palace și la spitalul Invalizilor. Îmi anunți apropiata ta plecare spre Havre și, prin urmare, apropiata voastră întoarcere la Neuilly. Veți mai regăsi oare căsuța în picioare și nedevastată de prusieni? Fac urări ca să fie așa și ca Tanmee să poată, în sfîrșit, să se odihnească la ca acasă de toate oboselile și emoțiile pe care le-a îndurat de șapte luni. Spune-i din partea mea că o rog să mă anunțe numai decît de reîntoarcerea sa la Neuilly pentru ca să-i expediez bani.

Primăvara pare că dorește să ne viziteze anul acesta mai curînd decît de obicei; zăpada s-a topit și ne bucurăm de cîteva zile de un soare minunat. Mama este în grădină de dimineață pînă seara pentru a întocmi planuri, a sădi arbori mari care se vor prinde..., poate, și a schimba forma terenului, toate sortite să înfrumusezeze peisajul. O las să facă cum vrea ea pentru a vedea dacă a învățat ceva din călătoria sa în străinătate. Desigur că Gogu este cu ea, alergînd după oamenii care lucrează și mușcîndu-i de picioare. Eu privesc toate acestea de la fereastră și aștept să înverzească pentru a-mi face apariția în grădină. Iată ocupațiile mele actuale; este monoton, dar liniștit; nu este peste măsură de distractiv, dar nici nu te plictisești. Dacă o vezi pe Marinette, îmbrățișează-o din partea mea; este o tinără fată încîntătoare, pe care o iubesc mult și pe care o prețuiesc ca pe o artistă de prim ordin.

Prezintă, de asemenea, amicitțiile mele lui Tanmee și complimentele mele domnișoarei Taylor.

Sper că reîntoarcerea ta în Franța nu te va face să neglijezi engleza; ar fi, în adevăr, păcat să uiți ceea ce trebuie să fi cîștigat timp de cîteva luni în Anglia.

Mama te îmbrățișează de o mie de ori, Gogu îți mulțumește lătrînd pentru bunele tale gînduri, și eu fac ca mama.

Tatăl tău,

V.A.

[Iași], marți, [martie 1871].

Dragă Paulină,

Din pricina unor lipsuri de forme, procesul meu este amânat la 20 mai, adică peste două luni. Dacă atunci vor mai fi judecătorii de astăzi, care sînt oameni onești, sper că dreptatea va fi pentru mine.

Am regulat poziția vieriului și l-am scăpat de miliție, angajîndu-l ca argat, cu contract întărit chiar de primăria de la Buciumi. Cît pentru via de la deal, mai am cîteva formalități de îndeplinit pentru ca să răscumpăr embaticul și aceasta mă obligă a întîrzia aici pană duminică. Cred dar că voi pleca de aici peste cinci zile.

Am intrat în vorbă cu alt bancher pentru ca să nu mai am daraveri cu Meyerhoffer², și poate că voi vinde chiar lui vreo 400 kile popușoi.

Eu sînt sănătos. Să te găsec sănătoasă împreună cu Gogu . . . loiu.

V.A.

Trimite-mi un șip de apă de *gudron*. Mi se pare că avem vreo trei cumpărate la Paris.

[Iași, martie 1871].

Dragă,

Am întîrziat din cauza vierului pe care l-am scăpat în sfîrșit. Voi pleca miini acasă. Te sărut. Croitorul trebuie să fi venit; ține-1 pînă voi veni eu, căci aduc materia de rochie. Popușoiul se urcă mereu.

V.A.

[Iași], vineri, [martie 1871]

Dragă,

Mîine dimineată trebuie să mă întîlnesc cu Cîmpineanu pentru chestia embaticului viei. Voi pleca deci mîine seară, sîmbătă. Trimite-mi trăsura duminică dimineța.

Vă sărut,

V.A.

[Iași, martie 1871].

Dragă,

Sînt sănătos și am de gînd a mă întoarce foarte în curînd la țeară. Aștept numai ca să se mai îndrepte Docan, pe care l-am găsit bolnav de moarte. Am sperare că preste vro patru zile să plec de aici.

Lupta între soldați și popor a fost grozavă. Se vorbește de un mare număr de răniți și de uciși. Cînd m-oi întoarce acasă, ți-oi povesti multe.

Te sărut,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mîrcești, 4 mai 1871

Iubite domnule Negruzzi,

Aflu din jurnale și din scrisori particulare că Bolintineanu se găsește în cea mai tristă stare a sănătăței și în cea mai

completă mizerie. Din cauza lipsei, poetul cel mai poet din Valahia este amenințat a-și închide ochii la spital. Ar fi o rușine pentru noi să lăsăm a fi pradă mizeriei un om care a vărsat pe altarul patriei sale toate comorile sufletului, inteligenței și geniului său. %

Dl. Iorgu Sion a deschis o loterie în favorul nenorocitului nostru confrate. El mi-a trimis un număr de bilete, cu rugămintea de a le împărți cit mai curînd, căci gradul de sărăcie al lui Bolintineanu nu îngăduie întârziere. însă cum pot răspunde la apelul său cînd mă găsesc în singurătate? Am trimis d-lui Zanne, care găzduiește pe Bolintineanu, 30 # pentru înlesnirea celor mai neapărate cheltuieli și, cit pentru biletele de loterie, am crezut că fac bine trimițîndu-le „Juni-mei”, care mai bine decît oricine va ști să apretuiască datoria ce au toți românii către Bolintineanu.

Trebuie numaidecît ca aceste 99 de bilete să fie împărțite și banii adunați, cit mai curînd expeduiți d-lui Zanne. Acest ajutor amical va ușura suferințele unui om care prin lucrările sale a meritat o soartă mai bună în lume și este în drept de a aștepta din partea compatrioților săi adevărate probe de simpatie și de recunoștință.

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

Eu voi sosi în curînd la Iași și voi da tot ajutorul pentru plasarea biletelor.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

[Iași, mai 1871] i

Dragă,

Am cîștigat procesul și am scăpat de Poliz. Mă ține 300 cheltuielile de avocați și celelalte, dar în sfîrșit am scăpat de-o grijă. Eu voi veni vineri acasă. Aice au plouat cu piatră.

Te sărut împreună cu Gogu,

. V.A.

Trupele franceze au intrat în Paris.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

Mircești, 8 juin 1871

Ma ch'ere Mărie,

Je t'ai negligee depuis quelque temps, mais la fautc en este â M-elle Mărie Docan' qui s'est mariee et que j'ai du couronner moi-meme k Jassi. Ayant ete absent pendant plusicurs semaines, tes lettre. sont arrivees â Mircești en mon absence et je n'ai pu en prendre connaissance qu'â mon retour.

Je m'empresse donc de t'ecrire pour te donner de nos nouvelles.

Maman s'occupe beaucoup du jardin qu'elle orne de fleurs et qu'elle transforme â l'instar des petits jardins des Champs-Elysees. Quant â moi je me livre â la lecture des journ-vjx pour me tenir au courant des evenements de Paris, et chaque jour je mc rejouis de te savoir loin des horreurs qui se passent dans cette malheureuse viile. Tante Aimee a eu la meilleure inspiration en se rendant avec ses enfants eri Angleterre, et pour ma part je serais heureux d'apprendre qu'elle persiste dans l'idee de prolonger son sejour. A en juger d'apres tes lettres tu te plais suffisamment â Londres et je ne doute pas que tu fasses des progres dans la langue de Shakespeare; il me semble que tu dois avoir l'air d'une jeune miss depuis que tu habites les environs de Londres.

Tu devrais m'envoyer un croquis de la maison de Redcliff-Lodge, avec ton portrait â l'une des fenetres; je les ferai encadrer pour l'ornement de mon salon.

Ta photographie n'est pas mal, mais elle pourrait etre meilleure, aussi j'en attends une autre mieux reussie.

Dis â Marinette que je l'embrasse sur les deux joues, et recois de ma part et de celle de maman un millier de baisers.

Ton pere affectionne,

••• V.A.

Mircești, 8 iunie 1871

Dragă Mărie,

De citva timp te-am dat uitării, dar vina este a d-rci Mărie Docan care s-a măritat și pe care a trebuit să o cunun cu însumi la Iași. Lipsind timp de mai multe săptămîni, scrisorile tale au ajuns la Mircești în lipsa mea și nu am putut lua cunoștință de ele decît la întoarcerea mea.

Mă grăbesc deci să-ți scriu pentru a-ți da vești despre noi.

Mama se ocupă mult de grădină, pe care o împodobește cu flori și pe care o transformă în felul micilor grădini de pe Champs-Elysees. în ce mă privește, eu mă dedau citirii ziarelor pentru a mă ține la curent cu întîmplările din Paris, și în fiecare zi mă bucur de a te ști departe de grozăviile care se petrec acum în acest nefericit oraș. Mătușa Aimee a avut cel mai bun gînd ducîndu-se cu copiii ei în Anglia și, în ce mă privește, aș fi fericit dacă aș afla că stăruie în ideea de a-și prelungi șederea. Judecînd după scrisorile tale, îți place destul de mult la Londra și nu mă îndoiesc că vei face progrese în limba lui Shakespeare; mi se pare că trebuie să ai aerul unei tinere *domnișoare* * de cînd locuiești în împrejurimile Londrei.

Ar trebui să-mi trimiți o schiță a casei din Redcliff-Lodge, cu portretul tău la una din ferestre; aș înrama-o pentru a-mi împodobi salonul.

Fotografia ta nu este proastă, dar ar fi putut fi și mai bună, de aceea aștept alta mai bine izbutită.

Spune-i Marinettei că o sărut pe amîndoi obrazii, și primește din partea mea și din a mamei o mie de sărutării

Tatăl tău iubitor.

V.A.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

10

Mircești, 8 juin 1871

Cher ami,

Je recois à peine votre lettre du 5, et j'y reponds de suite, tant j'ai hâte de vous dire combien je suis heureux de vous

* în original, în limba engleză.

savoir encore de ce monde vous et les vôtres, car, à la distance qui me separe de la France et à la suite des horribles desastres qui ont éprouvé votre pays, il nous semble que tous les Français doivent être morts. Guerres, epidemies, rigueurs de Truver, guerre civile, rien n'a manqué à cette belle France qui était si attrayante dans sa prosperite et qui est si sympathique dans son malheur. Oui, cher ami, vous avez raison de ne pas douter de l'avenir; il existe dans votre nation une force de vitalite que rien ne peut aneantir, et cette force se traduit par une magnifique insouciance qui a sa grandeur, quoi qu'on dise, car elle fait mépriser les vicissitudes du present et fait regarder l'avenir avec assurance. La plaie est large, profonde, effrayante, mais le sang est riche, et la plaie se cicatrisera plus vite que ne le pensent vos ennemis.

Paris a été bombarde par les Prussiens, incendie par les communaux; cette ville, l'orgueil et la joie du monde, est aujourd'hui parsemée de ruines. Eh bien, que les amateurs de spectacles desolants se hâtent d'aller visiter ces ruines, car *bientôt* il n'en restera plus; les bois ont été coupés, ils seront *bientôt* replantés; les monuments se releveront *bientôt* comme par enchantement, car Paris est la ville des miracles, et le monde entier va concourir à sa restauration. Paris est la maîtresse du monde intelligent et riche, on l'aime et on la veut belle et paree comme une reine. Ce qui aurait été l'aneantissement pur Berlin, Petersbourg *et tutti quanti*, sera pour Paris le commencement d'une nouvelle splendeur; ce qui aurait été pour la Prusse une ruine seculaire, ne sera pour la France qu'une gêne momentanée, car elle est riche, active, vaillante, et elle possède un trésor inépuisable qu'on ne lui prendra jamais: c'est l'esprit qui invente, qui crée, qui pétille, qui éclaire et qui subjugué. Un Allemand, aussi enrichi qu'il devienne par les dépouilles du voisin, sera toujours un Tudesque lourd, grossier, obtus, au rire bête, à l'allure quasi grotesque, tandis qu'un Français, même appauvri, conservera un certain cachet de distinction inherente à la race latine, et cet esprit fin et gouailleur, tant redouté de la docte Allemagne, de la sainte Russie et de la mercantile Angleterre. „Prenez mon or, Messieurs les Germains, buvez mon vin, allez, faites ripaille une fois dans votre vie, je vous regarde faire en souriant, car vous êtes communs jusque dans

T

vos triomphes, et moi je me sens assez riche pour vous faire l'aumone d'un peu de victuailles et meme d'un peu de gloire." „Voilà ce que la France peut dire, et elle peut ajouter: „Gare à la revanche!" Ah! c'est ce jour-là que l'on s'amusera.

Pauvre Merimee! ila ferme les yeux à temps. Sa maison est brulee, et voire petit appartement - aussi, cher ami. Mais, bah! votre mere bien-aimee vous reste, et vous avez aupres d'elle un petit coin plein de souvenirs d'enfance et de douces consolations. Que ne venez-vous à Mircești vous reposer de toutes vos emotions; nous serions si heureux à nous deux au sein du calme parfait qui m'entoure.

Adieu, et tout à vous de coeur,

V. Alecsandri

Mes amities les plus chaleureuses aux dames Raymond

Mircești, 8 iunie 1871

Iubite prietene,

Am primit chiar acum scrisoarea dumitale din 5 și răspund numai-decit, așa sînt de grăbit.să-ți spun cît sînt de fericit de a te ști încă pe lumea asta pe dumneata și pe ai dumitale, căci, la depărtarea care ne desparte de Franța și in urma dezastrelor oribile pe care le-au încercat țara voastră, ni se pare că toți francezii trebuie să fie morți. Războaie, epidemii, grozăviile iernii, război civil, nimic nu i-a lipsit acestei frumoase Franțe, care era așa de atrăgătoare prin prosperitatea sa și care este atit de simpatizată din cauza nenorocirii sale. Da, dragă prietene, ai dreptate și nu te îndoiești de viitor; există în națiunea voastră o forță de vitalitate care nu poate fi distrusă cu nimic, și această forță se traduce printr-o magnifici nepăsare care își are grandoarea sa, orice s-ar spune, pentru că ea face și fie disprețuite vicisitudinile prezentului și face să fie privit viitorul cu încredere. Rana este mare, adincă, inspăimîntătoare, dar singele este bogat și rana se va cicatriza mai repede decît gîndesc inamicii voștri.

Parisul a fost bombardat de prusieni, incendiat de comunarii; acest oraș, minlria și bucuria lumii, este astăzi presărat cu ruine. Ei bine, amatorii de spspectacle dureroase să se grăbească să meargă să viziteze aceste ruine căci *curmi* nu va mai rămîne nimic, pădurile au fost tăiate, vor fi *in curînd* replantate; monumentele se vor ridica *in curînd* ca prin minune, cici Parisul este orașul miracolelor și lumea întreagă va conlucra la restaurarea sa. Parisul este stăpina lumii inteligente și bogate, este iubită și-o doresc frumosă și împodobită ca o regină. Ceea ce ar fi însemnat distrugerea pautru Berlin. Petersburg și *a'itea altele* * vă fi pentru Paris inceputul unei noi splendori; ceea ce ar fi însemnat pentru Prusia o ruină de secole, nu va fi psntru Franța decît o jenă momentană, căci ea este bogată, activă, curajoasă și ea posedă o comoară nesecată, care nu-i va fi luată niciodată: este spiritul care inventă, creează, strălucește, luminează și subjugă. Un german, oricît de bogat ar deveni prin jefuirea vecinului, va rămîne întotdeauna o ființă aspră, greoaie, grosolană, obtuză, cu risul prostesc, cu o ținută aproape grotescă, in timp ce un francez, chiar sărăcit, va păstra pecetea de distincție inerentă rasei latine și acel spirit fin și zefflemitor, de care se teme atît învățata Germanie, sfinta Rusie și negustoreasca Anglie. „Luați-mi aurul, domnilor germani, beți-mi vinul, haideți, benche-tuiți o dată in viața voastră, vă privesc făcînd-o surizînd, căci sinteți vulgari chiar și In triumful vostru, și eu mă simt destul de bogată pentru a vă face pomană cu puțină hrană și chiar cu puțină glorie." Iată ce poate spune Franța, și ea poate adăuga: „Feriți-vă de răzbunare!" Ah, ce o să ne mai distrăm in ziua aceea!

Săracul Merimee! a închis ochii la timp. Casa sa a ars și micul dumitale apartament - de asemenea, dragă prietene. Da! dar îți rămîne mama dumitale iubită, și ai alături de ea un colțișor plin de amintirile din copilărie și de dulci consolări. De ce nu vii la Mircești să te odihnești de toate emoțiile, am fi așa de fericiți noi amîndoi, in sinul liniștei perfecte care mă înconjoară.

Adio și al dumitale din inimă.

V.' Alecsandri

Cele mai călduroase amiciții doarnnelor Raymond.

* In original, în limba italiană.

CĂTRE AUGUST TREBONIU LAURIAN

11

Mircești, 17 iuli 1871

Domnule prezident,

Diverse împregiurări și considerări nepermițându-mi a mai face parte din onorabilul corp academic, vă rog să binevoți a-i încunoștința retragerea mea din sinul său și profunda regretare cu care mă despart de onorații mei colegi.

Primiți, domnule prezident, asigurarea distinsei mele considerări.

V. *Aleksandri*

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

12

Mircești, 1 aoit 1871

Ma chltre petite Mărie,

M.A. Catargi est parti pour Londres charge de t'apporter nos baisers, mais je pense que cette lettre arrivera avânt lui en Angleterre. M. Catargi te remettra aussi l'enorme somme de quatre ducats que Maman t'envoie pour acheter une voiture et des chevaux pur sang; mais je te conseille de ne pas faire cette folie et de consacrer plut6t cet or à l'achat de bonbons et de sandwiches pour feter l'arrivee de M. Catargi.

Alice est une petite curieuse; elle veut connaître le nom du mari de Mitza Docan? he' bien, hâte-toi de lui apprendre que c'est le shah de Perse qui l'a demandee en mariage et

que pour l'obtenir il s'est deguise sous la figure d'un jeune homme qui s'appelle Loupo Bogdan.

Comment! Un simple croquis de Redcliff-Lodge, avec une personne à la fenetre est une oeuvre au-dessus de tes moyens? Et moi qui te croyais deja de la force de Raphael! . . .

Tes anciens croquis m'avaient fait concevoir une haute idee de ton talent, mais puisque tu m'as tire de mon erreur avec franchise, je te fais grâce de la personne à la fenetre et je ne demande que la croquis de la facade de la maison, pas bien difficile à faire. On trace sur le papier quatre lignes en forme de carre, on couvre le carre d'un triangle qui figure le toit, on dispose dans l'interieur du carre des petits trous en guise de fenetres et le tour est fait.

Admire le fac-simile ci-dessous.

Puis on signe un nom et on ajoute en latin: *fecit*. Les generations future en le voyant tombent en extase et celebrent la gloire de l'Artiste.

Maman se porte bien et brule du desir de te voir. Vous vous reverrez sans faute Tannee prochaine ou à Paris, ou en Moldavie. La chose sera decidee plus tard. Moi-meme je compte faire une course vers les parages ou vous vous trouverez installes definitivement. Mais je ne puis encore preciser l'epoque de mon depart.

Embrasse Tanmee de la part de maman et presente lui en meme temps mes sinceres amities. Ceci fait, va chez Madame Sophie Catargi, fais lui une belle revdrence et dis-lui, en bon anglais, que je la prie d'agreer mes hommages.

Adieu et miile baisers.

Ton pere affectionne

V.A.

Mircești, 1 august 1871

Micuța mea Mărie,

Dl. A. Catargi a plecat spre Londra însărcinat să-ți aducă sărutările noastre, dar cred că scrisoarea aceasta va sosi înaintea lui în Anglia. Dl. Catargi îți va da, de asemenea, și patru ducați pe care mama ți-i trimite

pentru a cumpăra o trăsură și cai pursiunge; dar te sfătuiesc să nu faci această nebulie și mai bine să întrebuițezi acești bani pentru a cumpăra bomboane și sandvișuri pentru a sărbători sosirea d-lui Catargi.

Alice este o mică curioasă; ea vrea să cunoască numele soțului Miței Docan? Ei bine, grăbește-te să-i spui că a fost cerută în căsătorie de șahul Persiei și că, pentru a o căpăta, s-a prefăcut luind înfățișarea unui tânăr care se numește Lupu Bogdan.

Cum! O simplă schiță a casei din Redcliff-Lodge, cu o persoană la fereastră este o operă mai presus de mijloacele tale? Și eu care te credeam deja de talia lui Rafael!...

Vechile tale schițe mă făcuseră să am o înaltă idee despre talentul tău, dar pentru că m-ai trezit cu sinceritate din greșeala mea, te scutesc de persoana de la fereastră și nu cer decât schița fațadei casei, nu prea greu de făcut. Se trag pe hîrtie patru linii în formă de pătrat, se acoperă pătratul cu un triunghi care înfățișează acoperișul, în interiorul pătratului se așază mai nvulte găuri, în chip de ferestre, și păcăleala este gata.

Admiră facsimilul de mai jos.

Pe urmase semnează un nume și se adaugă în latină: *a făcut**. Generațiile viitoare, văzînd-o, cad în admirație și cinstesc gloria artistului.

Mama este sănătoasă și arde de dorința de a te vedea. Vă veți reve-dea fără îndoială anul viitor fie la Paris, fie în Moldova. Lucrul va fi hotărît mai tîrziu. Eu însumi mă gîndesc să fac un drum spre meleagurile unde vă veți găsi așezați definitiv. Dar nu pot încă să hotărîsc timpul plecării mele.

îmbrățișează pe Tanmee din partea mea și prezintă-i în același timp sincere amiciții. Și cu aceasta, du-te la doamna Sofia Catargi, fă-i o frumoasă plecăciune și spune-i, într-o bună engleză, că o rog să primească omagiile mele.

Adio și mii de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

13

Mircești, 24 aoft 1871

Ma chere Mărie,

Je t'ecris à la hâte pour te charger de remettre la lettre ci-jointe à Madame Catargi et pour avertir Tanmee que je

în original, în limba latină.

lui expedie l'afgent à Paris *h* Je me propose de lui écrire ces jours-ci, ne pouvant le faire en ce moment à cause du monde que j'ai chez moi et qui fait un affreux tapage dans la maison. Vous allez retourner bientôt à Paris; j'espère que tu me feras le plaisir de n'y pas oublier l'anglais auquel je tiens tant!

Mr Baligot m'avertit que tu lui as écrit une gentille petite lettre. C'est bien, je te conseille de lui en écrire d'autres tout aussi gracieuses que la première. Tu commences à devenir une grande *miss*, il faut que ta correspondance soit digne d'une demoiselle bien élevée et qui sait plusieurs langues.

Tu voudrais échapper à l'obligation de faire pour moi le croquis de Redcliff-Lodge, et tu essayes de me séduire par la promesse d'un dessin quelconque. Mais je n'accepte pas le change et je réclame Redcliff-Lodge d'après nature. Il me semble t'avoir enseigné le procédé de dessiner les maisons. Ce n'est pas difficile.

Maman se porte bien, elle t'embrasse un nombre infini de fois. Gogou t'envoie ses plus doux regards et moi je finis par un gros baiser tout paternel,

V.A.

Mircești, 24 august 1871

Dragă Mărie,

îți scriu în grabă pentru a te însărcina să trimiți scrisoarea alăturată doamnei Catargi și pentru a înștiința pe Tanmee că îi trimit banii la Paris. Socotesc să-i scriu zilele acestea, neputînd să o fac acum din cauza lumii pe care o am aici și care face în casă un zgomot groaznic. Vă veți întoarce în curînd la Paris; sper că îmi vei face plăcerea de a nu uita engleza la care țin așa de mult!

Dl. Baligot mă înștiințează că i-ai scris o scrisoare drăguță. Foarte bine, te sfătuiesc să-i scrii și altele tot atît de plăcute ca prima. Ai început să devii o *domnișoară* * mare, corespondența ta trebuie să fie demnă de o domnișoară binecrescută și care știe mai multe limbi,

-îi %< :i .nul] nvin;

•;

* în original, în limba engleză.

Ai vrea sa scapi de obligația de a face pentru mine schița casei din Redcliff-Lodge, și încerci să mă îmbunezi cu făgăduiala unui desen oarecare. Dar nu primesc schimbul și pretind Redcliff-Lodge după natură. Mi se pare că ți-am arătat mijlocul de a desena casele. Nu este prea greu.

Mama este sănătoasă, te îmbrățișează de nenumărate ori. Gogu îți trimite cele mai dulci priviri și eu închei printr-o bună sărutare părintească,

V.A.

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

14

Mircești, 28 sept. 1871

Cher ami.

Le menu du *prandiulu academicu* que vous m'avez envoyé est un véritable coup de massue sur les doctes crânes des Laurianu, Maxim et Cie. C'est un chef d'oeuvre de cocasserie qui m'a fait rire aux larmes. Il n'y manque qu'un seul plat, le *selbaticus anghinariu asinorum*.

Il y a longtemps déjà que les elucubrations grotesques du corps qu'academique on nomme, portent les signes d'une certaine alienation mentale, et depuis longtemps je carressais le projet de me retirer de ce *balamuc savant* .. . Une occasion me manquit et elle m'a été offerte par Mr Lauriano sous la forme du *viatique*.

Voici la fin de l'adresse qui m'a été envoyée par le président de la délégation du corps academique qui date de 16 juin; *Binevoîți a onora Delegațiunea cu unu respunsu, aretandu totu de una data candu și unde se vi se tramitta banii de viatecu.*

A cette proposition in extremis, j'ai répondu par ma démission², et une lettre adressée à Mr Laurianu dans laquelle je le remerciais de la gracieuseté de son offre, et j'en assurais

que je n'étais pas encore mourant pour avoir besoin de viatique.

Décidément, cher ami, nous traversons en ce moment un courant d'idées grotesques, et des tendances absurdes, qui exercent une influence désastreuse sur les cerveaux faibles. La politique enfante des hommes d'état à la douzaine, et la littérature enfante des Vadius et Trissontins³.

Quand diable sortirons-nous de là?

Mais parlons de choses plus saines. Je vous ai attendu cet été et cet automne à votre retour de l'étranger, et vous avez passé à côté de Mircești comme d'habitude. Si j'étais un roi absolu, je vous punirais en vous condamnant à assister aux séances académiques, mais je suis votre ami, et pour le prouver, je viendrai moi-même à Bucarest cet hiver. Suis-je gentil?

En attendant, rendez-moi le petit service de m'informer si un certain *Poliz din Oblaștiea Besarabiei* a fait recours en cassation contre la sentence de la Cour d'appel de Iassy, qui a bien voulu ne pas condamner les héritiers du feu Vornik Alecsandri à payer au dit Poliz une somme considérable. C'est un procès qui a pris fin depuis près de trois mois.

Vous m'obligez beaucoup, car je me guiderai sur votre réponse pour élever la dernière muraille de la Chine entre le Poliz en question et moi.

Mon frère a été chez moi avant d'aller en France, et nous avons tant parlé de vous que les oreilles ont dû vous tinter. Pensez à toutes les horreurs que nous avons débitées sur votre compte ! Ion Ghica est dans mon voisinage; il compte s'en retourner prochainement à Bucarest.

Adieux, ou mieux, au revoir. Mille bonnes amitiés à M^d. Falcoiano, ma charmante ennemie.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Rappelez-moi au souvenir de Balaciano, si vous le voyez

Mircești, 28 sept. 1871

Scumpe prietene.

Meniul de la *prandiulu academicii* pe care mi l-ai trimis, e o adevărată lovitură de măciucă dată doctelor cranii ale lui Laurian, Maxim și C-ia. E o capodoperă de bufonerie, care m-a făcut să rid cu lacrimi. Nu lipsește din ele decit un singur fel de mincare: *selbaticus anghinarius asinorum*.

E foarte multă vreme de când elucubrațiile grotești ale corpului ce academic * se numește poartă stigmatele unei oarecare alienări mintale, și încă de mult timp mă gindeam să mă retrag din acest *balamuc* savant, îmi lipsea numai ocazia, și ea mi-a fost oferită de dl. Laurian, sub forma *viaticului*.

Iată sfârșitul adresei ce mi-a fost trimisă de președintele delegației corpului academic, pe data de 16 iunie: *Binevoiți a onora delegajiunea cu un respuns, aretandu totu de una data candu și unde se vi se tramitta banii de viatecu.*

La această propozițiune *în extremis*, am răspuns cu demisia și cu o scrisoare d-lui Laurian, în care-i mulțumeam pentru grațiozitatea ofertei d-sale și totodată îl asiguram că nu sint încă muribund ca să am nevoie de viatic.

Hotărît scumpe prietene, străbatem în clipa de față un curent de idei grotesc și de tendințe absurde, care exercită o influență dezastruoasă asupra capetelor slabe. Politica zămislește oameni de stat cu duzina, în timp ce literatura zămislește nenumărați Vadius și Trissotini.

Cind dracu' vom ieși dintr-astea?

Dar să vorbim și de lucruri mai cuminți. Te-am așteptat și vara, și toamna asta la întoarcerea dumatiale din străinătate și, ca de obicei, ai trecut pe lângă Mircești. Dacă aș fi un rege absolut, te-aș pedepsi condamnându-te să asiești la ședințele academice, dar îți sint prieten, și, ca să îți-o dovedesc, voi veni în persoană iarna asta la București. Nu-i așa că sint draguț?

Pină atunci, fă-mi micul serviciu de a mă informa dacă un anume *Poliz din Oblaștiea Besarabiei* a făcut recurs la Casație împotriva sentinței Curții de Apel din Iași, care n-a binevoit să osindească pe moștenitorii răposatului vornic Alecsandri să plătească sus-zisului Poliz o sumă considerabilă. E un proces care a luat sfârșit de aproape trei luni.

Mă îndatorezi foarte mult, căci după răspunsul dumatiale mă voi călăuzi ca să ridic ultimul zid chinezesc între Poliz și mine.

în limba franceză cuvintele dau o cacofonie amuzantă.

Fratele meu a fost pe la mine înainte de a se duce în Franța, și atita de mult am vorbit de dumneata, că, de bună seamă, ți-au țuit urechile. Imaginează-ți toate ticăloșiile pe care le-am debitat împreună pe seama dumatiale! Ion Ghica e prin vecinătate; el crede să se întoarcă în curînd la București.'

Adio sau, mai bine, la revedere. O mie de bune amiciții d-nei Fălcoianu, îneîntătoarea mea vrăjmașă.

Al dumatiale,

V. Alecsandri

Adu-i aminte de mine lui Bălăceanu, dacă îl vezi.

A

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

15

Mircești. 12 oct. 1871

Ma chbre Mărie,

J'ai vu avec plaisir que reconnaissant tes torts envers ta maman tu lui as écrit une gentille lettre pour lui demander pardon de ton silence. Il ne faut jamais oublier, ma chère enfant, qu'après Dieu, c'est la mère qui doit tenir la meilleure place dans le cœur d'un enfant.

Tanmee m'écrit pour m'annoncer son retour avenue de Neuilly. Dans quel état elle a du trouver sa maison! Plus de jardin sans doute! Je te charge de présenter nos amitiés à Tanmee et de lui dire de ma part que je répondrai bientôt à sa lettre datée de Neuilly.

Il paraît que vos toilettes étaient magnifiques à la noce d'Helene, c'est dommage qu'on ne vous ait pas photographiées en groupe pour conserver le souvenir de ce jour mémorable. Je suis enchantée que Miss Taylor ait trouvé que tu as fait des progrès dans la langue anglaise mais je serais encore plus enchantée si j'apprenais que tu t'attaches à ne

pas oublier ce que tu as acquis à Londres, pendant le temps de votre emigration. Il faut donc te remettre au travail sérieusement et piocher fort de l'anglais et du piano.

M. Catargi qui t'envoie ses amities m'a dit que tu avais de bonnes dispositions pour la musique. Est-ce vrai? J'en jugerai sans partialité à mon prochain voyage à Paris. En attendant, *mamoutza* et moi nous t'envoyons mille baisers.

Ton pere affectionne,

V. *Alecsandri*

Compliments à Miss Taylor.

Mircești, 12 oct. 1871

Dragă Maric,

Am văzut cu plăcere că, recunoscându-ți greșelile față de mama ta, i-ai scris o scrisoare drăguță pentru a-i cere iertare de tăcerea ta. Nu trebuie să uiți niciodată, fetița mea, că după Dumnezeu, mama este aceea care trebuie să dețină locul cel mai bun în inima unui copil.

Mătușa Aimec mi-a scris pentru a-mi face cunoscută reîntoarcerea sa în avenue de Neuilly. În ce stare trebuie să-și fi găsit casa! Sigur, fără grădină! Te însărcinez să prezinți mătușii Aimie amicitia noastră și să-i spui din partea mea că voi răspunde în curând scrisorii sale datată din Neuilly.

Se pare că toaletele voastre la nunta lui H616ne erau minunate, păcat că nu v-au fotografiat în grup pentru a păstra amintirea acestei zile de neuitat. Sînt îneîntat că domnișoara Taylor a găsit că ai făcut progrese în limba engleză, dar aș fi încă și mai îneîntat dacă te silești să nu uiți ceea ce trebuie să fi cîștigat la Londra, în timpul emigrației voastre. Trebuie deci să te apuci serios de lucru și să muncești zdravăn pentru engleză și pian.

Dl. Catargi, care îți trimite amicitia sa, mi-a spus că aveai bune dispoziții pentru muzică. Este adevărat? Voi judeca fără părtinire la viitoarea mea călătorie la Paris. Pînă atunci mămuța * și cu mine îți trimitem mii de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V. *Alecsandri*

Salutări domnișoarei Taylor.

* în original, în limba remănă cu ortografie, franceză.

Mircești, 12 oct. 1871

Mon cher ami, dans la paisible solitude de Mircești, les lettres de mes amis de France sont toujours les bienvenues; elles reveillent mes souvenirs et m'arrachent moi-meme à une certaine torpeur qui m'accable depuis les terribles événements de votre malheureux pays. L'emotion produite par les desastres de la France a ete trop forte; elle est suivie d'un affaissement moral, d'une lassitude intellectuelle contre lesquels nous devons reagir energiquement, car la pente est dangereuse, elle mene droit à l'imbecillite. On dit dans mon pays que les armees russes laissent toujours le cholera apres elles; on peut dire que la campagne prussienne alaisse derriere elle une prostration toute germanique qui, pour les races latines, est une veritable maladie. Cela passera, je n'en doute pas, mais en attendant, on en souffre aussi bien à Mircești qu'à Baume-les-Dames¹.

Nous autres Roumains, qui avons vu passer tant d'invasions sur le sol de notre patrie, nous savons de quelle nature sont les couches limoneuses que les flots de ces invasions deposent en se retirant. Nous les avons meme caracterisees de la maniere suivante:

Invasion turque: pilaf cuit dans le sang.

Invasion russe: orthodoxie brutale, voleuse, nausea bonde.

Invasion autrichienne: mechancete burlesque, sottise pretentieuse.

Invasion prussienne: bestialite haineuse, cruelle et rapace.

Le peuple dit:

Turcul: caraghioz.

Rusul: porc.

Neamțul: pasat mort de foame.

Prusianul: porc nemțesc, neamț porcesc.

En un mot, toutes ces races, auxquelles on a cherché et même accorde quelques qualités, se ressentent et se ressentiront longtemps encore de leur grossièreté native; ce sont d'anciens esclaves de la race latine qui veulent être maîtres à leur tour et qui ne comprendront jamais la véritable grandeur. Bismarck est un grand homme allemand, il ne sera jamais un grand homme européen. La Prusse a gagné de grandes victoires, elle a fait une campagne mémorable. A-t-elle gagné du prestige aux yeux du monde? Non... C'a été savant, oui, mathématique, oui... mais les mathématiques n'ont jamais engendré l'enthousiasme.

Mais n'en parlons plus. C'est un affreux cauchemar déjà dissipé; la France en sera soulagée bientôt; c'est à la Suisse à faire des réflexions inquiétantes, maintenant que la passion des Prussiens pour les pendules et les montres s'est dévoilée au grand jour.

Vous avez été à Paris, cher ami, et vous comptez vous y rebâtir un nid? C'est fort bien; je vais, de mon côté, m'occuper de vous trouver des tapis moldaves ornés d'oiseaux problématiques, et vous les envoie pour en faire des portières etc. Je vous avertis seulement que l'on en trouve très difficilement et que j'aurai de la peine à découvrir quelque chose de passable comme originalité de dessin. Je vais toujours donner des ordres *ad hoc*, et aussitôt que l'on m'aura trouvé ce que vous désirez, je vous en avertirai.

Quel temps fait-il chez vous? Avez-vous encore un peu de soleil pour réchauffer votre muse? Moi j'ai la nostalgie de cet astre, âme et flambeau du notre, car, depuis quelques jours, nous sommes perdus dans un brouillard épais. L'hiver approche rapidement sur les ailes des corbeaux qui traversent l'air par bandes prussiennes. Ce sont les uhlans de la saison rude; ils croassent de façon à me faire croire que j'entends une tragédie allemande... et vous savez si j'aime l'harmonie de cette langue.

Ah! mon pauvre ami, quelles belles illusions vous aviez sur la race germanique! Vous ne voyiez dans la savante Allemagne que des Goethe et des Schiller, des philosophes debonnaires, des natures placides et honnêtes? ... Faux bons-hommes que tout cela! Grattez l'Allemand, vous trouverez l'ennemi de l'esprit; derrière les besicles de chaque escogriffe blond de Heidelberg, de Berlin et de Miinich se

cachent les yeux faux d'un renard, le fameux renard que vous vous êtes donné la peine de traduire. Tout est faux dans le pays de la choucroute: fausse littérature, fausse philosophie, faux esprit et faux sentiments... le tout revêtu de faux clinquants qui ont pu surprendre jusqu'à aujourd'hui la bonne foi des esprits droits et des cœurs sincères. J'aime à croire que désormais vous êtes; revenu de vos poétiques erreurs à l'endroit des Faust et des Gretchen de la soi-disant savante Allemagne. En fait de Faust, il n'y a jamais eu là-bas que des Kelner, et, en fait de Marguerite, que des servantes dévergondées qui remplacent le dessert des tabletes (tables d'hôtes).

Mais, envoie une fois, en voilà assez sur ce chapitre mesamis. Parlons de nos amis et connaissances. Que devient votre frère? Rappelez-moi à son souvenir. Tous vos amis d'ici vous serrent la main affectueusement, à commencer par moi qui vous dis: bon courage: *Allah kerim!*

Tout à vous de cœur,

V. Alecsandri

Mircești, 12 oct. 1871

Iubite prietene, în liniștita singurătate de la Mircești, scrisorile prietenilor mei din Franța sînt întotdeauna binevenite; ele îmi redeșteaptă amintirile și mă smulg dintr-o oarecare toropeală care mă copleșește în urma groaznicelor evenimente din nefericita noastră țară. Emoția provocată de dezastrul Franței a fost prea puternică; ea este urmată de o cădere morală, de o oboseală intelectuală împotriva căreia trebuie să luptăm cu putere, căci panta este periculoasă, te duce de-a dreptul la prostire. Se spune în țara mea că armatele rusești lasă întotdeauna holera în urma lor; se poate spune că războiul prusac a lăsat în urma lui o prostrare adevărat germană, care, pentru rasa latină, este o adevărată boală. Aceasta va trece, nu mă îndoiesc, dar pînă atunci, se suferă tot atît la Mircești cît și la Daumles-Dames '.

Noi cestălăți români, care am văzut trecînd atîtea năvăliri pe pămîntul patriei noastre, știm care sînt straturile de noroi pe care le depun valurile acestor năvăliri retrăgîndu-se. Le-am caracterizat chiar în felul următor:

Năvălire turcească: pilaf fiert în sînge.

Năvălire rusească: ortodoxie brutală, hoață, grețoasă.

Năvălirea austriacă: răutate caraghioasă, prostie cu fumuri.

Năvălire prusiana: bestilitate rea, crudă și jupuitoare.

Poporul spune:

r.

Într-uri cuvînt, toate aceste rase, cărora li s-au căutat sau chiar li s-au găsit unele calități, se resimt, și se vor resimți încă mult timp de grosolănia lor înnăscută; sînt vechii sclavi ai rasei latine care doresc să fie stăpîni la rîndul lor și care nu vor înțelege niciodată adevărata mărime. Bismarck este un mare om german, nu va fi niciodată un mare om european. Prusia a cîștigat mari victorii, a făcut o campanie de neuitat. Și-a cîștigat ea prestigiu în ochii lumii? Nu... Aceasta a fost ceva savant, da, matematic, da..., dar matematicile n-au dat naștere entuziasmului.

Dar să nu mai vorbim. Este un adevărat coșmar deja risipit; Franța va fi în curînd scăpată, Elveția trebuie să fie îngrijorată, acum cînd pasiunea prusienilor pentru pendule și ceasuri s-a dezvoltat în plină zi.

Ai fost la Paris, iubite prieten, și te gîndești să-ți refaci acolo un cuib? Foarte bine, voi căuta la rîndul meu să găsesc covoare moldovenești împodobite cu păsări problematice, și să-ți trimit pentru a face din ele portiere etc. . . Te anunț însă că se găsesc foarte greu și că voi avea greutăți pentru a descoperi ceva potrivit ca originalitate a desenului. Voi da totuși ordine *ad hoc* și îndată ce-mi vor găsi ceea ce dorești, am să te anunț.

Ce timp aveți pe acolo? Aveți încă puțin soare pentru a vă încălzi muza? Eu suspin după acest astru, suflet și flacără a astrului nostru, căci de cîteva zile sîntem pierduți într-o ceață deasă. Iarna se apropie repede pe aripele corbilor care străbat aerul în grupuri prusiene. Sînt ulanii timpului rău; croncănesc într-un fel de parcă îmi vine să cred că aud o tragedie germană... și știi cit iubesc armonia acestei limbi.

Ah! bietul meu prieten, ce frumoase iluzii ai asupra rasei germanice! Nu vezi în savanta Germanie decît Goethe și Schilleri, filozofi cumsecade, naturi liniștite și cinstite?... Falși oameni! Scormonește pe german, vei găsi dușmanul spiritului; în spatele ochelarilor fiecărui găligan blond din Heidelberg, Berlin și Munchen se ascund ochii falși ai unei vulpi, faimoasa vulpe pe care ți-ai dat silința să o traduci. Totul este fals în țara verzei

* Urmiază textul în limba română de la p. 31.

călite; * falsă literatură, falsă filozofie, fals spirit și false sentimente... totul acoperit de o falsă strălucire care a putut să înșele pînă astăzi bună-credința spiritelor drepte și inimilor sincere. Îmi place să cred că de acum înainte ai revenit din poeticele dumitale greșeli despre Fauștii și Gretchenele așa-zisei savante Germanii. Cit despre Faust, nu au fost acolo altceva decît chelneri, iar cit despre Margareta, numai servitoare ușuratece care înlocuiesc desertul din meniu.

Dar, încă o dată, destul despre acest capitol greșos. Să vorbim despre prietenii și cunoștințele noastre! Ce devine fratele dumitale? Amintește-i de mine. Toți prietenii dumitale de aici îți string mîna cu căldură, începînd cu mine care îți spun: mult curaj: *Allah este îndurător. **!*

Al dumitale din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE VASILE POGOR

17

Mircești, 15 oct. 1871

*Iubitul meu poet,*¹

Mi-ați dedicat o minunată traducere a *Tristefei lui Olympio*² de Victor Hugo și ați însoțit-o cu o scrisoare plină de simțiri amicale și delicate, scrisoare în care inima și spiritul au partea lor deopotrivă. Poezia m-a îneîntat prin armonia versurilor și frumusețea limbei, ea are meritul de a fi oglinda fidelă a celei mai duioase compune[ri] poetică din operele marelui poet francez, și mă simt fericit de a spera că veți urma înainte cu șirul traducerilor atît de bine începute. Ați răspuns ca un adevărat poet la îndemnul ce v-am făcut în

* *Choucroute* este de fapt un fel de varză cu afumlturi de tot felul, foarte greu digerabilă!

** în original, în limba turcă.

priviria literară și dar nu-mi rămîne decît a te felicita, a te îmbrățișa și a mă subsemna al tău amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

18

Mircești, 26 oct. 1871

Cher vieux, à mon retour de Jassi, j'ai été te chercher à Miclauchani¹, mais l'oiseau était envolé... Desappointement, regret... en un mot chou blanc. Il faudrait donc que je me rende à Bucarest pour continuer les combinaisons dont nous avons parlé au sujet d'une future publication² littéraire. Cette idée me sourit assez depuis quelque temps, aussi j'attends l'époque du Carnaval pour me mettre en route. A-propos de Carnaval les agitations de la Moldavie, ainsi que les candidatures de C. et de M. à un trône parce quelconque ne sont que des canards... il est vrai que les candidats sont des oies. Affaire de basse-cour, comme tu vois.

Avez-vous beau temps là-bas? Ici nous voyons déjà poindre le nez violet de l'hiver. Il fait un vent à decerner bien des maris qui ont eu des malheurs. Saperlotte! si ça commence déjà la perspective n'est pas gaie. Quelle malheureuse idée ont eue nos ancêtres de venir s'établir dans un pays aussi exposé aux vents du Nord? Ne pouvaient-ils pas se diriger du côté de Nice pour préparer à leur descendants un séjour agréable?

J'ai reçu une lettre de Socecu³, l'éditeur. Tout va pour le mieux. Je termine donc en t'embrassant et en présentant mes amitiés à Md. Ghica.

Tout à toi,

V. Alecsandri

36

Mircești, 26 oct. 1871

Dragul meu, la întoarcerea mea de la Iași, am fost să te caut la Miclăușani dar pasărea zburase... Dezamăgire, părere de rău... într-un cuvînt, nici un rezultat. Va trebui deci să mă duc la București pentru a continua combinațiile despre care am vorbit în legătură cu o viitoare publicație⁴ literară. Acest gînd îmi surîde îndeajuns de cîțva timp, de aceea aștept vremea Carnavalului pentru a porni la drum. În legătură cu Carnavalul, agitațiile din Moldova, cum și candidaturile lui C. și M. la un tron⁵ oarecare nu sînt decît minciuni... este adevărat că acești candidați sînt niște gîște. După cum vezi, o treabă bună de curtea păsărilor.

Aveți vreme bună pe acolo? Aici vedem deja apărînd nasul vînat al iernii. Este un vînt în stare să smulgă coarnezle multor soți care au avut necazuri. I.a naiba! dacă aceasta începe deja, perspectiva nu este veselă. Ce idee nefericită au avut strămoșii noștri să vină să se așeze într-o țară așa de expusă vînturilor din Nord? Nu puteau ei să se îndrepte înspre Nisa pentru a pregăti descendenților lor un loc de ședere plăcut?

Am primit o scrisoare de la Socec⁶, editorul. Totul merge bine. Termin deci îmbrățișîndu-te și prezentînd amicitțiile mele d-nei Ghica
Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

19

[noiembrie 1871]

Iubite domnule Negruzzi,

Aș dori să se publice în numărul viitor al *Convorbirilor: Pohod na Sybir* și *Pe coastele Calabrei*, și celelalte poezii în numerile următoare. Dacă puteți pune la cale astfel publicarea lor, mi-ți face plăcere.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

* în original, gluma *trone perei* pentru *chaise perce* = scaun găurit, folosit pentru nevoi intime.

Mircești, 2 decembrie 1871

Cher vieitx, grâce a la rapidite des Communications dont nous jouissons depuis Touverture de nos lignes de chemin de fer, ta lettre pârtie le 12/24 novembre de Ghergany n'est arrivee chez moi qu'aujourd'hui. Or, puisque la poste met huit jours pour franchir la distance qui separe nos deux proprietes, combien de temps devrai-je mettre moi, simple mortel, pour effectuer ce trajet? C'est là un probleme dont je cherche la solution en sentant se dresser sur mon crane le reste de ma chevelure absente. Partir de Mircești. .. c'est bientôt dit, et bientôt fait mais traverser un ocean de ncige à travers une temperature peu caressante, sans pouvoir preciser le moment de l'arrivee, c'est une entreprise audacieuse, temeraire meme, et que je trouve au-dessus de mes moyens, et nullcment en rapport avec ma dose de chaleur naturelle.

Que faut-il condure de ce qui precede? Il faut conclure qu'il ne serait pas prudent à moi d'affronter des obstacles, voire meme des difficultes, faites pour compromettre ma petite sânte. Avoir un membre gele au service de la litterature c'est pcut-etre glorieux, mais genant, aussije ne m'exposerai pas a courir ce risque tant que le froid actuel durera. Il est probable que dans quelques semaines il deviendra moins rigoureux, et alors je profiterai de cet armistice pour filer sur Bucarest.

J'ai vu la liste des futurs collaborateurs de la revue que nous voulons fonder. Le chapelet est respectable, mais ces Mrs auront-ils tous la bonne volonte de comprendre que la *politique sera absolument exclue de notre publication*? Il est si difficile de sortir du courant bourbeux d'une certain presse pour entrer dans les eaux limpides de la saine litterature! Ce serait pourtant un bain hygienique dont la societe finirait par se trouver tres bien.

Ilfaudra causer avec nos futurs collegues es-plurne, et leur expliquer clairement et categoriquement la veritable mission de notre oeuvre. Reaction contre le mauvaisgout litteraire du jour, propagation des idees saines et pratiques dans le domaine des questions sociales, vulgarisation des connaissances utiles et des decouvertes scientifiques auxquelles notre siecle doit sa grandeur ... et enfin et surtout *vade retro* a la politique de docher, aux polemiques mesquincs et aux personnalites qui irritent, degoutent et discreditent. Voilà notre programme.

Tu as eu la bonne idee de faire paraître le 1-er numero au commencement de l'annee qui vient; il ne faut pas l'abandonner, pour ma part, je suis preț à saisir ma plume pour ecrire un article quelconque, en attendant que je me rende lâ-bas.

Tu m'annonces des commandes de *cojoks* de la part de plusieurs fashionables de Bucarest. Cette nouvelle me rejouit à double titre et comme fabricant et comme descendant de Trajan. Je promets d'habiller ces Mrs de facon à les faire paraître hommes d'esprit et de coeur. Couvrir de peaux de moutons certains lions de la Roumanie, ceci me fait penser à certaine fable³ de La Fontaine dont la moralite repose sur un bout d'oreille.

A bientôt, mon cher vieux, si Monseigneur l'hiver le permet. Mes amities respectueuses à Madame Ghica et mes meilleures poignees de main a toi,

V. Alecsandri

Mircești, 2 decembrie 1871

Dragul meu, datorită repeziciunii comunicațiilor de care ne bucurăm de cind s-au deschis liniile noastre de cale-ferată, scrisoarea ta, plecată la 12/24 noiembrie de la Ghergani nu a ajuns la mine decât astăzi. Or, fiindcă poștei îi trebuie opt zile ca să străbată distanța care desparte proprietățile noastre, cât timp mi-ar trebui mie, simplu muritor, ca să fac acest drum? Este o problemă a cărei soluție o caut, simțind cum mi se zbirlește pe cap rămășița părului meu absent. Să plec de la Mircești. .. e ușor de zis și

ușor <le făcut, dar să străbat un ocean de zăpadă printr-o temperatură puțin îmbietoare, fără să pot preciza momentul sosirii, e o încercare curajoasă, îndrăzneată chiar, și pe care o găsesc peste puterile mele și deloc potrivită cu doza mea de căldură naturală.

Ce trebuie să se conchidă din cele de mai sus? Trebuie să se conchidă că nu ar fi prudent din parte-mi să înfrunt obstacole, chiar greutăți, de natură a compromite sănătatea mea șubredă. Să-ți degere o parte a trupului în serviciul literaturii e poate glorios, dar supărător, așa că nu voi risca să înfrunt acest pericol cât timp va dura frigul de acum. Este probabil ca peste citeva săptămâni să devină mai puțin aspru și atunci voi profita de acest armistițiu ca să o șterg la București.

Am văzut lista viitorilor colaboratori ai revistei pe care dorim să o întemeiem. Pomelnicul lor este respectabil, dar acești domni avea-vor ei toți bunăvoința să înțeleagă că politica va fi *cu totul exclusă din publicația noastră*? Este așa de greu să ieși din curentul milos al unui anumit fel de presă pentru a intra în undele limpezi ale literaturii sănătoase! Ar fi totuși o baie igienică ce ar face foarte bine societății.

Va trebui să vorbim cu viitorii noștri confrăți întru condei și să le explicăm limpede și categoric adevărata chemare a operei noastre. Reacțiune împotriva lipsei de gust literar al zilei, răspîndirea ideilor sănătoase și practice în domeniul problemelor sociale, popularizarea cunoștințelor folositoare și a descoperirilor științifice cărora secolul nostru le datorește măreția lui... și, în sfîrșit și mai ales, *la o parte cu* * politica de rivalitate, polemicile meschine și atacurile personale care supără, dezgustă și discreditează. Iată programul nostru.

Ai avut buna idee ca primul număr să apară la începutul anului care vine, nu trebuie să o părăsești; în ce mă privește, sint gata să iau condeiul ca să scriu un articol oarecare, în așteptarea venirii mele acolo.

îmi anunți comenzi de *cojoace* ** din partea mai multor coconăși din București. Această veste mă bucură din două motive: și ca fabricant, și ca descendent al lui Traian. Făgăduiesc să îmbrac pe acești domni în așa fel, încît să pară oameni de spirit și de inimă. Să îmbraci în piei de oaie pe unii lei din România, aceasta mă face să mă gîndesc la o oarecare fabulă a lui La Fontaine, a cărei morală se sprijinea pe un virf de ureche.

Pe curînd, dragul meu, dacă doamna iarnă o permite. Salutările mele respectuoase doamnei Ghica și cele mai bune stringeri de mină pentru tine,

V. *Aleksandri*

* în original, în lim'ji latină, cu semnificația de a îndepărta, a respinge ceva.

** în original, în limba română.

21

Mircești, 14 [?] 1871

Ion Ghica,
București

La telegrama ta n-am a răspunde decît amin și să vă îmbrățișez din toată anima.

Aleksandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

22

Mircești, 8 ghenar 1872

Iubite domnule Negruzzi,

întoreîndu-mă de la Iași la Mircești, am găsit scrisoarea d-tale din 26 dec. anul trecut, prin care îmi faci cunoscută decidera ce ați luat a vă întruni cîțiva din membrii „Junimei”, pentru regularea unor dificultăți ortografice. Nepuțînd să mă mai reped la Iași pînă după întoarcerea mea de la București, unde am să plec în curînd, vroiesc a vă expune opinia mea asupra punctelor nelămurite încă.

înainte de toate, sint de părere a se adopta o ortografie * simplă, pe care să o poată învăța și deprinde lesne atît românii, cît și străinii. Aș dori ceva care să se fixeze în minte *a prima vista*, pentru a evita astfel elevilor o pierdere de timp prețios, pierdere regretabilă și recunoscută de toți filologii

* „Ortografia Junimii” este din 1865. în 1872, de cînd este aceistă scrisoare, directorul *Convorbirilor* propusese revizuirea regulilor stabilite în 1865. I.N.” [Notă lămuritoare, scrisă de mina lui Iacob Negruzzi cu ocazia publicării scrisorii în *Convorbiri*].

greci și francezi. Cine a fost osîndit a studia limba elenă știe cită bătaie de cap a suferit pentru ca să [se] familiarizeze cu regulile ortografiei acelei limbi. Asemine și acel ce a învățat limba franceză au blăstămat de o mie de ori încurcătura ortografiei care l-au făcut a pierde ani întregi în labirintul ei.

Ortografia trebuie să fie un mecanism inteligent pentru scrierea unei limbi, iar nu o știință adîncă, încîlcită, nesuferită, ce absoarbe o mare parte din capitalul inteligenței și întîrzie studiile serioase și folositoare. Asemine știință, la care s-au dat mai cu deosebire frații noștri din Transilvania, e de natură a face chiar din Apolon un pedant grotesc și *anost*, cum zic la București.

Să ne ferim dar de mania celor ce vroiesc a împodobi limba română cu un vâl de pedantism și [să] ne gîndim că trăim într-un secol, unde avem multe de învățat, într-un secol de activitate producătoare pentru binele comun a Omenirii, iar nu în acel timp de trîndăvie în care filozofii din Byzanț se cufundau în certe asupra ortografiei, pe cînd otomanii erau sub zidurile orașului.

La 1848 și cu cîțiva ani mai înainte era nevoie de a combate notele din Petersburg, care ne atribuiă o origine slavă; atunci orice armă au fost bună: istorie, geografie, etnografie, poezie populară, datine strămoșești, limba mai ales, limba purificată de slavonisme, de slove, și chiar ortografia cît de latinizată, cît de încurcată ... toate au fost întrebuintate cu succes pentru a proba că sîntem de neam latin, că ne coborîm din Traian. Și lumea, în fine, ne-a crezut.

Acum însă că am dobîndit diplomul nostru de naționalitate, acum dar cînd toată Europa ne numește români și țeara noastră România, e timp să ne mai discărcăm de atîtea arme apăsătoare, să ne mai ușurăm umerile, pentru ca să pășim cu pas mai grabnic pe valea deschisă.

Am cîștigat procesul nostru în lume, am redobîndit numele nostru adevărat de români, să probăm acum că sîntem români înțelepți, practici, spirituoși, iar nu grei de minte, pedanți, uricioși.

Plecînd de la acest punct de vedere, eu sînt de părere să respectăm armonia limbei, să ne conducem de notele ei melodioase, și să o ferim de tot ce ar produce cacofonii în concertul ei. Așa, trebuie să lepădăm pe *chine* și *țiuine*, ca niște

sunete dizgrațioase care, înmulțindu-se, prefac armonia limbei noastre într-o țiuitură chinezească.

Sînt de părere să înlăturăm pe *qu* și să lăsăm pe *c* în cuvîntul *cerere* ... (să-l păstrăm însă în nume proprii sau tehnici: *Sixt quint*). Cît pentru ofticosul *ph* să-l trimitem la *Eaux bonnes*.

a) Cuvîntul *care* nu trebuie modificat la declinare; el este nevariabil ca și cuvîntul *qui* în limba franceză. *Cari*, pl. de *care*, dacă s-ar adopta, ar da loc la culamburi [sic], de care negreșit că ar profita dl Paicu; *cari* este și pl. de *car*, vierme; *cari* este și un timp al verbului *a căra*.

b) — *x* — să se scrie *cs* ... Alecsandri, căci litera *x* e formată de un *s* și un *c* lipite de spinare și cu dreptul ar trebui să se pronunțe *sc*, *scaun*.

c) *d* și *z* după cuvînt: *dioa*, *Zoe*, *Șic*, *zadar*, *ăce.ășeă-mînt*, *magazie*.

d) Duplicarea consoanelor trebuie respinsă, ca una ce aduce confuzie în mintea elevului și produce ades monstruozițări ridicole pe hîrtie. Am văzut scris astfel cuvîntul *addăppătturră*.

e) — La imperfectul conjug. 4 să se scrie *giuliam* pentru că verbul este în *i*, *a gîndi*, — însă la subjonctiv să se scrie *socotească*, pentru că derivă din *socotesc*.

f) Apostroful nefiind întrebuintat decît a ținea locul unei vocale eliminate, găsesc că e mai rațional a se scrie: *gîndit'ai*, decît *gîndit'ai*, *datu-mi-s'a* decît *datu'mi s'a* etc.

g) Cît pentru *ii*, știi că i-am fost totdeauna dușman neîmpăcat, căci l-am considerat ca pe un parazit ce a înlocuit pe slavonescul *iv*, adăogat de părinții noștri la finitul cuvintelor, îl admit numai ca semn de plural la verbi ... *eu merg*, *ci mergu* și — *eu făceam*, *noi făceam*; iar cît pentru substantive, îl declar a aninatură grotească, ca și cînd un român și-ar anina cozi de frac la mintean; asemine pentru adverbe, adăogirea lui este o insultă pentru inteligența românului. Oricare strănepot de-a lui Traian este înzestrat cu destulă isteție de spirit pentru ca să priceapă că *un om perfect* se bucură de un *adjectiv* măgulitor și că *lucrîtid perfect*, el produce un *adverb* demn de un perfect. Nu are nevoie românul ca să-i băgăm pe *ti*, în ochi, pentru ca să înțeleagă sensul unui adjectiv și al unui adverb, și, prin urmare, e de prisos a-l lăntui în regulile ortografice, pe cît complicate, pe atît ste-

rile. După părerea mea, năvălirea lui *u*, în scriere este fatală în mai multe priviri: el oprește repegiunea scrisului și a tiparului; dă paginilor scrise sau tipărite un aspect uricios în care domnește un *ii, ii, u, ii, ii* nesfârșit, ca un urlet de rău augur; face pe român a nu ști cum să citească, căci el în vorbă zice adesea *omu cela*, în loc de *omul cela*, și când citește *unu omu*, îi vine să pronunțe toate literele; în fine w produce și o dificultate regretabilă pentru cetirea versurilor. De pildă:

M'amu dusu să vădu pe ctmpu unu cahi.

Iată un vers pe care declar că eu însumi, cu toată deprinderea ce am de a ceti versuri, mi-e greu a *prima vista* să-i ghicesc armonia, când, de ar fi scris astfel:

M-am dus să văd pe cîmp un cal,

nu aș simți nici o sfială ca să-l rostesc.

Prin urmare, sînt de părere a se scrie: *un om perfect, lucrează perfect — Recunoscînd — făcut și făcutu-l'ai — văzuiu-l'ai — dîndu-i-se.*

Pentru ce acest *u* în *făcutu-l'ai!*

Pentru că românul are urechie armonioasă și îi sună mai bine așa, decît *făcut-l'ai*, precum îi sună mai bine *calul*, decît *cal'*.

După socotința mea, adevăratul articol bărbătesc — nu este *lu* ci *ul* — corumpere de *il* italianesc și *el* spaniol ... Așa, când românul zice *calul*, el pronunță *cal* (fără *u*) și adaugă articolul *ul*.

*Ergo ... Vade retro ii**

h) De vreme ce scriu *nasc*, e logic să scriu *nasci*, însă românul ce posedă armonia în ureche și pe virful limbei, va pronunța *naști*, fiind mai puțin aspru la auz.

i) — Pentru -*r* și -*K*, trebuie să păstrate semnele *î, ă*, pentru că sînt unele cuvinte imitative precum *vijie, filfie*, care sînt de o mare importanță pentru poezia descriptivă.

Aceste sînt ideile mele nestrămutate asupra puncturilor de ortografie ce mi-ai expus în scrisoarea d-tale. Acum faceți, hotărîți, cum vă va lumina simțul bun și Armonia.

Articolul părintelui d-tale despre literatură, cred că-l puteți publica în *Convorbiri*, căci mai nimeni nu-l cunoaște.

* Deci ... la o parte (limba latină).

Lumina lui Hajdeu a avut un număr foarte restrîns de abonați și de cetitori. Acel articol este mai cu seamă interesant prin notițele sale despre începutul Teatrului nostru Național și sînt încredințat că ar produce plăcere.

Cît despre foaia *Convorbirilor*, planul de a o publica o dată pe lună este bun, însă numărul coaielor îmi pare puțin pentru o publicare mensuală. Bine ar fi dacă fiecare număr ar avea măcar șapte coaie, fiindcă astfel ar cuprinde materii mai dezvoltate și mai variate. Nu dau însă nici un sfat, căci multe condiții sînt necesare pentru o publicare voluminoasă și la noi acele condiții cu greu se pot împlini. Oricum să fie, iubite Negruzzi, poți conta pe concursul meu, chiar dacă nu ți-aș da pe *Dridri*.

După întoarcerea mea din București, sper să mă apuc de condei cu amîndouă mîinile, iar pînă atunci voi căta a rermina *prefața*² și a ți-o trimite drept mulțumirile la urătile amicale ce mi-ai adus de Anul nou.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

23

Mircești, 10 janvier 1872

Ma cliere Mărie,

J'ai ete passer les fetes à Jassi et à mon retour à Mircești j'ai trouve ta charmante petite lettre que je considere comme mon plus precieux cādeau de nouvelle annee. Maman et moi, heureux de tes souhaits, nous nous promettons de t'apporter les nōtres au printemps et d'y ajouter de forts jolis presents que la distance nous empeche de t'envoyer. Puis comme je soupconne que tu fais de petits complots avec Alice, ta cousine, en vue de certaines parties de plaisir,

je t'avertis que je trempe d'avance dans ces complots, et cela de la meilleure grâce. Ce qui precede doit te prouver que je suis tres content de toi. Tu aimes la musique et le dessin, tu t'appliques à l'ctude de l'anglais, sans prejudice des autres etudes, c'est parfait; nous nous entendons à merveille, aussi je declare à haute et intelligible voix que Melle Mărie Vasili Alecsandri est une charmante enfant que j'aime bien. Quand nous serons arrives à Paris, tu nous joueras ton riche repertoire musical et pour remercier notre chere Marinette de ses peines, nous lui menageons une jolie surprise. En attendant, embrasse-la de ma part et travaille ferme sous sa direction; tu deviendras ainsi une artiste. Tu feras egalemeent mes compliments à l'aimable Miss Taylor et tu lui diras que je compte sur son amicale bonne volonte pour faire de toi une *miss* achevee. Quant à notre chere Tanmee, je laisse le soin à ton coeur de lui exprimer nos sentiments les plus sinceres et les plus affectueux.

Maman est allee aujourd'hui à Roman en traincau. Avânt de partir elle a depose pour toi un baiser sur cette page. Cherches-en la place et trouve-la, si tu as de bons yeux. A bientot, ma chere Mărie, et miile baisers.

Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, 10 ianuarie 1872

Dragă Mărie,

Am petrecut sărbătorile la Iași și la întoarcerea mea la Mircești am găsit încintătoarea ta scrisoare, pe care o socotesc cadoul meu cel mai prețios pentru Anul nou. Mama și cu mine, bucuroși de urările tale, făgăduim să ți le aducem pe ale noastre la primăvară și să adăugăm și foarte frumoase cadouri pe care distanța ne împiedică să ți le trimitem. Apoi, cum bănuiesc că faci mici planuri ascunse cu Alice, vara ta, în vederea unor partide de plăcere, te înștiințez că iau parte dinainte la aceste planuri, și asta cu cea mai mare plăcere. Ceea ce urmează trebuie să-ți dovedească că sînt foarte mulțumit de tine. Îți place muzica și desenul, te străduiești în studiul englezei, fără pierderi pentru celelalte studii, este foarte bine; ne înțelegem de minune, de aceea declar cu voce tare și limpede că d-ra

Mărie Vasili Alecsandri este o fată încintătoare, pe care o iubesc mult. Cînd vom sosi la Paris, ne vei cînta bogatul tău repertoriu muzical și spre a mulțumi iubitei noastre Marinette pentru munca sa, îi pregătim o frumoasă surpriză. Pînă atunci, îmbrățișaz-o din partea mea și lucrează zdravăn sub direcția ei; vei deveni astfel o artistă. Vei prezenta de asemenea salutările mele amabilei domnișoare Taylor și îi vei spune că mă bizui pe prietenoasa sa bunăvoință pentru a face din tine o *domnișoară* * perfectă. Cit despre iubita noastră Tanmee las în grija inimii tale să-i arăți sentimentele noastre cele mai sincere și mai iubitoare!

Mama s-a dus astăzi la Roman cu sania. înainte de a pleca, a depus pe această pagină o sărutare pentru tine. Caută locul și găsește-o, dacă ai ochii buni. Pe curînd, dragă Mărie, și o mie de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V.A

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

24

Mircești, 12 ghenar 1872

Iubite Negruzzi,

Iată prefața promisă pentru volumul operelor părintelui d-tale. Am descris în ea timpul de acum 30 de ani în care C. Negruzzi a compus cele mai frumoase din *Păcatele tinereților*, timp de *hasmodie* și de sterilitate literară.

Operele create în asemenea epohă au un merit mult mai strălucit decît acele ce se nasc în mijlocul unei societăți dezvoltate. Gloria lui C. Negruzzi este dar mai bine dobîndită.

Sînt unele notițe biografice care mi-au lipsit și pe care le-am neglijat. Ar fi deci nimerit ca d-ta să adaugi cîteva note completătoare în privirea anului nașterii și a morței ami-

* în original, în limba engleză.

cului meu. Asemine în privirea diverselor exiluri ce a suferit sub domnia lui M. Sturdza.

A revedere după întoarcerea mea din București.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

25

Mircești, 24 ghenar 1872

Iubite Negruzzi,

Am profitat de întârzierca plecării mele la București pentru ca să răsfoiesc *Povestea vorbii* a lui Anton Pann, și am început a face o culegere mai sumară din toate proverbele publicate de el.

De voiești să te folosești de acest articol pentru a umplea ultimele două numere a *Convorbirilor*, îți trimit giurățate din lucrarea mea, promițându-ți să-ți trimit în curînd și cealaltă giurățate.

De socoti însă să păstrezi întregul articol pentru anul VI, pune-l deoparte și-l vei publica la timp. Cît pentru prefață, aș dori mult ca să se publice neîntreruptă, prin urmare te rog să o publici în n-ul I al anului VI.

Am văzut reformele ce ați făcut în ortografie și mă împac destul cu ele. Să ne ținem de simplitate c lucrul cel mai nimerit.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Răspunde-mi îndată ce ai decis în privirea articolului asupra lui Anton Pann. Urmarea articolului aici alăturat va fi tot așa de lungă ca și partea ce vă trimit acum.

48

26

Mircești, 26 ghenar 1872

Iubite Negruzzi,

Iată și restul articolului asupra *Poveștii vorbii* lui Anton Pann. Am ales proverburile cele mai caracteristice și, drept să spun, deși lucrul a fost cam negaios, el mi-a produs o mare mulțumire, arătîndu-mi ca o panoramă morală acel diamant cu multe fețe, cumînția românului. Cred că e o materie destul de interesantă pentru ultimele numere ale anului V din *Convorbiri*; și totodată destul de bogată pentru ca să ocupe coloanele acelor numere. Fă însă cum ți-a veni mai la socoteală, numai să chibzuiești ca *prefația* * scrisă pentru operele părintelui d-talc să apară în întregul ei, cu începutul anului VI..

Anton Pann nu au fost pîn' acum prețuit la adevărata lui valoare, ba încă în Valahia meritele sale sînt chiar disprețuite de majoritatea *litteraților moderni*. Eu unul doresc ca foaia ce redigi să facă parte dreaptă aceluia autor, care a consacrat mulți ani pentru scăparea de uitare a proverburilor noastre. *Povestea vorbii* e un monument național, o carte prețioasă pe care fiecare din noi trebuie să o avem în bibliotecă și pe care adeseori vom avea nevoie a o consulta. în ea întilnim spiritul și înțelepciunea românului, două ființi cu care mulți din autorii noștri nu au făcut cunoștință.

Aceste zise, te îmbrățișez și adaug să ne videm sănătoși, și s-auzim de bine.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Am găsit în bibliotecă o mică broșură scrisă de părintele d-tale. Ți-o trimit, deși negreșit o cunoști și o ai.

Un mare adevăr e cuprins în acea scriere.

49

27

Mircești, 12 fevr. 1872

Ma chere Mărie,

Depuis que je t'ai envoye ma dernierc lettre j'ai du partir pour Bucarest au moins une dizaine de fois, et chaque fois le temps devenait plus orageux et le froid plus intense. Force m'a donc ete de remettre mon depart de jour en jour ct de tenir mes effects emballes. Voici preș d'un mois que ma vaiise est prete et il a fallu vraiment que l'hiver fut bien rigoureux pour m'arreter sur place, moi un vieux voyageur habitue aux intemperies des saisons et aux fatigues des courses lointaines.

J'esperais pouvoir t'ecrire de Bucarest, voilà comment il se fait que je ne t'ai pas ecrit et toi-meme tu attendais, sans doute, une lettre de lâ-bas, pour me donner de tes nouvelles. Donc tout s'explique de cette fason.

En ce moment meme, je regarde par le fenetre, j'observe le barometre et il me semble que le temps va se remettre au beau. Nouveau projet de depart pour apres-demain mais jusque lâ Dieu sait quel chasse-neige viendra me faire changer d'avis. Dans cette incertitude je t'ecris pour te dire que *mamoutza* est bien portante, qu'elle brode toute la sainte journee et qu'elle attend impatiemment de tes nouvelles. Ecris-lui quelques lignes en francais et envoie-les lui â Mircești. Quant â la reponse â cette lettre tu me l'enverras â Bucarest, au Grand Hotel, ou je compte descendre.

Mamoutza t'embrasse tendrement et moi je fais comme elle, en te chargeant cm meme temps de presenter nos sincereres amities â Tanmee.

Ton pere affectionne,

V. *Alecsandri**Dragă Mărie,*

De cînd ți-am trimis ultima mea scrisoare trebuia să plec la București cel puțin de zece ori și de fiecare dată timpul să făcea mai furtunos și frigul mai aspru. Am fost deci nevoit să-mi amin plecarea de la o zi la alta și să-mi țin lucrurile împachetate. Iată aproape o lună de cînd bagajul meu este gata și a trebuit în adevăr ca iarna să fie foarte aspră pentru a mă ține pe loc, pe mine, un vechi călător obișnuit cu intemperiile anotimpurilor și oboselile drumurilor îndepărtate.

Speram să pot să-ți scriu de la București, iată cum se face că nu ți-am scris și tu însăți așteptai, fără îndoială, o scrisoare de acolo, pentru a-mi da vești despre tine. Deci totul se lămurește în felul acesta.

Chiar acum, privesc pe fereastră, observ barometrul și mi se pare că timpul se îndreaptă. Nou proiect de plecare pentru poimîine, dar pînă atunci Dumnezeu știe ce viscol va veni să mă facă să-mi schimb hotărîrea. În această nesiguranță îți scriu pentru a-ți spune că mămuța * este sănătoasă, că brodează toată ziua și că așteaptă cu nerăbdare vești de la tine. Scrie-i citeva rînduri în franceză și trimite-i-le la Mircești. Cît despre răs-punsul la această scrisoare, mi-l vei trimite la București, la Grand Hotel unde socotesc că voi descinde.

Mămuța ** te sărută cu dragoste și eu o fac ca și ea, însărcinîndu-te în același timp să prezinți sincerile noastre amiciții lui Tanmee.

Tatăl tău iubitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

28

Mircești, 19 fevr. 1872

Iubite d-le Negruzzi,

N-am putut pleca la București pînă acum, și nu cred să plec înainte de opt zile. Te rog să-mi faci cunoscut dacă adu-

*** în original, în limba română cu ortografie franceză.

narile „Junimei” se fac tot vinerea la dl. Pogor, căci aş dori să mă reped pe o zi la Iaşi, pentru ca să vă citesc un mic poem: *Dumbrava Roşie*, pe care l-am scris în zilele aceste.

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

29

'Bucureşti, februarie-martie 1872]

Dragă,

Am făgăduit unui amic bolnav să-i procur vin vechi de-al meu. Te rog dar să-mi expedieşti o lădiţă cu cinci garafe de vin roş de cel vechi de Socola.

Adresa ce vei pune pe lădiţă este următoarea:

Mr I. Alecsandri,
Grand Hdtel
Bucarest

Te sărut.

V.A.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

30

Mirceşti, mars 1872

Ma chere Mărie.

Nous avons reçu tes deux dernières lettres qui nous ont fait grand plaisir. *Mamoutza* s'est parée de la petite fleur que tu lui a envoyée et qui lui est arrivée toute fraîche Elle

t'embrasse mille fois et semble toute fière de voir qu'il te pousse une dent ... de sagesse. Grâce à cette dent te voilà presque une demoiselle. C'est flatteur pour papa et maman aussi devons-nous désormais te traiter comme une grande personne.

Mamoutza te destine une jolie chemise moldave avec des broderies très originales. Quant aux confitures que tu demandes, petite gourmande, on tâchera de t'en apporter

Je t'apporterai aussi un volume de mes poésies, mais sauras-tu les lire et les comprendre?

Le beau temps est revenu. Nous en sommes très heureux car le moment d'aller te voir approche. Dans le courant du mois de mai on ira embrasser l'enfant prodige qui s'est octroyé une dent de sagesse. En attendant, *mamoutza* et moi te chargeons de présenter nos amitiés à Tanmeé et de lui dire que je vais à Jassi pour lui expédier le prix de la pension.

J'ai chez moi du monde qui m'empêche d'écrire. Je termine donc en t'embrassant sur les deux joues.

Ton père affect.,

V. *Alecsandri*

Mirceşti, martie 1872

Dragă Mărie,

Am primit ultimele tale două scrisori care ne-au făcut mare plăcere. *Mămuţa** s-a gătit cu mica floare pe care i-ai trimis-o şi care i-a ajuns foarte proaspătă. Ea te sărută de mii de ori şi pare foarte mindră văzind că îţi creşte o măsea... de minte. Datorită acestei măsele iată-te aproape o domnişoară. Este măgulitor pentru tata şi mama, de aceea trebuie de acum înainte să te socotim ca pe un om mare.

*Mămuţa*** îţi pregăteşte o frumoasă ic moldovenească cu cusături foarte originale. Cît despre dulceleţurile pe care le ceri, vom încerca să ţi le aducem, mică lacomă.

îţi voi aduce, de asemenea, un volum din poeziile mele, dar vei şti tu să le citeşti şi să le înţelegi?

Timpul frumos s-a reîntors. Sintem foarte fericiţi pentru că se apropie clipa de a veni să te vedem. în cursul lunii mai vom merge să îmbrăţişăm

în original, în limba română cu ortografic franceză.

pe copilul care și-a dăruit o măsea de minte. Până atunci mămuța* și cu mine te însărcinăm să prezinți amicițiile noastre lui Tanmee și să-i spui că mă duc la Iași pentru a-i expedia prețul pensiunii.

Am la mine lume care mă împiedică să-ți scriu. Termin deci sărutându-te pe amândoi obrazii.

Tatăl tău iubi[tor],

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

31

Mircești, 1 april 1872

Iubite Negruzzi,

De-abia aseară am primit răvașul ce mi-ai scris în privirea poemului *Dumbrava Roșie*; o probă mai mult de exactitudine poștei române. Îți trimit astăzi acel poem corectat din fugă, pentru ca să apară după dorința d-tale în numărul de 1 mai al *Convorbirilor*¹ ... , însă îmi rezerv dreptul de-a face ultima corectură pân-a nu se pune sub teasc. Vei avea dar bunătatea a regula ca să mi se trimită aici paginile zețuite și corectate, pentru ca să le examinez înainte de-a fi scoase la lumină.

Îmi pare cu atât mai rău că pleci la București în curînd, că n-oi avea mulțumire de-a te avea față cu mine în ziua conferinței² mele. Acea conferință era să o fac miercuri, însă din cauza unui acces de friguri catarale și a unei tuse cu urechile lungi care îmi zdrobește pieptul de cînd am plecat din Iași, sînt silit a întîrzia conferința mea pe duminica viitoare. Pân-atunce poate că m-oi însănoșa îndestul ca să pot face lectura promisă, fără a fi hăcuită de tusă.

* In original, în limba română cu ortografie franceză.

Nu ai găsi mijloc de-ați amîna plecarea peste Milcov pînă la 10 april? Mulțumirea mea ar fi mare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Fiindcă pleci la București, te rog să dai în primire d-lui Gradovici alăturatul răvaș și alăturatul pachet ce cuprinde trei ștergare de la munte.

Te rog asemenea să binevoiești a trimite lui Negri, la Ocna, un exemplar din *Convorbiri*, anul V, cît pentru anul VI, cred că vei fi regulat trimiterea numerilor la adresa amicului meu.

Binevoiți a întreba pe dl. Socec din parte-mi pentru ce nu s-a ținut de cuprinsul contractului³ încheiat între noi; pentru ce pană acum nu au început publicarea scrierilor mele, cînd eu de mult i-am trimis materie pentru volumul I.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

32

Ce jeudi, avril 1872

Mon cher voisin,

La *lunca* de Mircești salue les aimables chatelaines et chatelains de Miclausheny¹ et leur envoie un bouquet de muguets fraîchement eclos sous les ombrages.

Je profite de l'occasion pour y joindre mes compliments affectueux,

V. Alecsandri

Joi, aprilie 1872

Iubite vecine.

Lunca * din Mircești salută pe bunii castelani și castelane de la Miclăușeni și le trimite un buchet de mărgăritare proaspăt înflorit la umbră.

Profit de ocazie pentru a adăuga salutările mele afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE GHEORGHE HUR.MUZAKT

33

Iași, 4 mai 1872

Iubite Gheorghică,

Sosind la Iași, după întâlnirea noastră la Pașcani, am căutat și găsit un ocazion sigur pentru a-ți trimite 100 exemplare din poemul meu *Dumbrava Roșie*: Dl C. Rosetti, trecînd prin Cernăuți, a binevoit a se însărcina cu acel gros pachet; fiind însă că merge tot înainte, fără a se opri, ar fi de dorit ca să trimiți pe cineva la gară spre a-l primi din mîinile d-sale.

Acele 100 exemplare se vînd cîte 2 franci unul în favoarea subscripției ce se face pentru eliberarea teritoriului francez. Banii ce se vor prinde din vînzarea lor trebuie a se trimite la Iași, la adresa d-lui Nicu Roseti-Bălănescu. Te rog dar să pui la cale ca vînzarea să se efectueze cît mai în grabă și expedierea banilor asemenea.

Aceste zise, îmi rămîne a te îmbrățișa cu căldura atmosferică care ne frige acum.

Al tău vechi amic,

• * * * * * gr-Ii C. R. S. i C. L. I

Vasile Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Georges Hurmuzaki Czernovitz

* în original, în limba română.

CĂTRE V. I. SOCEC

34

Iași, 7 mai 1872

Domnule Socec,

Tipărindu-se la Iași un mic poem al meu intitulat *Dumbrava Roșie*, a cărui exemplare sînt destinate a se vinde în favoarea subscripțiilor ce se fac pentru eliberarea teritoriului francez, nu mă pot adresa în București la altă persoană mai bine decît la d-voastră, pentru răspîndirea broșurelor în România de peste Milcov. în încredințarea că prin relațiile ce aveți și cu Transilvania, s-ar putea vinde un număr însemnat de broșuri în scurt timp, vă rog să binevoiți a vă însărcina cu această afacere, iar banii ce se vor aduna să-i expediați la Iași, la adresa prințului Alecsandru Ghica.¹

Prin dl. Pruncul² vă trimit acum una sută exemplare, iar prin poștă voi expedia alte șapte sau opt sute, despre a căror primire veți binevoi a mă înștiința.

Primiți, domnul meu, asigurarea stimei și considerarei mele,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

35

Mircești, 8/20 mai 1872

Ma chere Mărie,

Je ne t'ecris cette fois que deux mots pour t'annoncer mon prochain depart pour Paris. J'y serai dans les premiers jours de juin. Une fois-là je jugerai par moi-meme des

progres que tu as du faire depuis deux ans. Nous parlons anglais, allemand, nous jouerons du piano à quatre mains puis nous irons dîner au restaurant. Est-ce assez de plaisir? Maman ne m'accompagnera pas cette fois, car elle a beaucoup à faire en mon absence. Mais elle regagnera plus tard et avec intérêt le plaisir dont elle s'est privée volontairement cet été. Je t'apporterai la chemisette roumaine que tu as demandée et que maman travaille pour toi. Écris-moi pour la remercier.

A bientôt donc, nous t'embrassons tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 8/20 mai 1872

Dragă Mărie,

Nu îți scriu de data aceasta decât două cuvinte, pentru a-ți vesti apropiata mea plecare spre Paris. Voi fi acolo în primele zile ale lui iunie. Odată acolo, voi judeca eu însumi progresele pe care trebuie să le fi făcut în doi ani. Vom vorbi englește, nemțește, vom cânta la pian la patru mâini..., pe urmă ne vom duce să cinăm la restaurant. Sînt destule distracții? Mama nu mă va însoți de data aceasta, căci are multe de făcut în lipsa mea. Dar va recîștiga mai tîrziu și cu dobîndă plăcerea de care s-a lipsit de bunăvoie vara aceasta. Îți voi aduce ia românească pe care ai cerut-o și pe care mama o lucrează pentru tine. Scrie-mi pentru a-mi mulțumi.

Pe curînd, te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

36

Mircești, 3/15 iunie 1872

Iubite Negruzzi,

în momentul de-a pleca în străinătate, doresc a lăsa un suvenir *Convorbirilor literare* și îți trimit pe *Statu-palmă*, ca să-ți aducă un amical a revedere din parte-mi.

58

Te rog să îngrijești de tipărirea și corectarea lui, pentru că măcar de sub presă să iasă mai puțin diform decât a ieșit din imaginația poporului.

Vei observa că unele perioade sînt despărțite prin linii mai largi. Aș dori ca să se urmeze tot astfel și cu zețuirea.

Dacă mi s-ar întîmpla să scriu ceva în voiaj, ți-o trimit productul vagabondajului meu. Pîn-atunci însă îți trimit o strîngere de mină frățească.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

37

Lindau, miercuri, [iunie 1872]

Dragă băbnușcă,

Ieri am plecat de la Viena spre Svițera cu soare și astăzi am ajuns la Lindau cu ploaie, dar ce ploaie? ... Astfel curgea, că m-am hotărît a mă opri pe loc pînă miini, în loc de a trece lacul de Constanța sub potopul ce cădea. Poate că m-a favoriza soarta ca să se îndrepte vremea, pentru [ca] să mă bucur de voiajul meu prin Svițera, însă nu o sper, pentru că cerul e foarte acoperit cu nori. Munții nu se zăresc sub aburi și orizontul e posomorit ca un paraponisit. Oricum va fi însă, voi pleca miini, căci Lindau e trist.

Nu mi s-a întîmplat nici o aventură mai de însemnat, dar am avut noroc să mă găsesc tot cu ruși la rîndul întîi. Unul, bătrîn, cu familia lui, mi-a repetat tot drumul că îl doare buricul; altul, tînăr, care pentru întîia oară iese din Rusia, mi-au declarat că au șezut două zile la Munchen, fără a vizita nici un monument; un al treilea, cam arman de soi, m-au încredințat că nu împărtășesc armenii în modul cum se povestește la Moldova. Cu toate acestea, îi mirosea,

59

gura a *trandafelniță*. Aice, după masă, în salonul de fumători am observat un neamț, care giuca cărțile cu alți doi, și care neconținut își uda degetele cu limba, chiar și când nu era rîndul lui ca să ieie cărțile. Unul din partenerii lui avea alt obicei: când nu-i venia cărți bune, îl apuca spasmuri de nas, încît nasul se sucia în toate părțile ca tromba unui elefant. La iarmaroace ar face parale. Atîta despre oameni, cît despre locuri, le-am găsit minunate de îngrijire și de cultură. Totul pare pieptănat, zugrăvit și lustruit. În multe lanuri de grîu am văzut pari mulți înfipti, în vârful cărora erau spinzurate cu șfară bucăți de șindilă, ce mișcîndu-se de vînt spariau vrăbiile.

Să cercăm și noi metoda asta, însă la noi ar trebui pari mulți, căci lanurile sînt întinse. Cu toate acestea, cearcă-o.

Plecînd mîni dimineață de aice, sper să fiu la Paris poimîni în ziuă. Chiar în ziua sosirii mele m-oi duce să văd copila și ți-oi scrie. Acum sfîrșesc, incredîndu-te că sînt sănătos, că nu simt osteneala drumului. Singurul lucru ce mă cam supără este singurătatea, dar m-oi deprinde.

Închinăciuni respectuoase lui Tuloi, iar pe mata te sărut între sprîncene.

V. *Aleksandri*

38

Paris, duminică, [iunie 1872]

Dragă băbușcă,

Am sosit cu bine la Paris, alaltăieri, vineri, pe la 10 oare, seara, chiar o săptămînă în capet după plecarea mea din Mircești. La gară am găsit pe Baligot care mă aștepta. A doua zi am mers să văd copila. Ce să găsesc? O fată mare, naltă mai cît mata, cu o figură plăcută, vie și inteligentă. Ea mi-au sărit în brațe și m-au întrebat îndată de mămuța.

60

•Ce face mămuța? Cum se află? De ce n-au venit? Cînd a veni? . . . întrebările curgeau ca ploaia și eu nici aveam chip de răspuns. După ce s-au mai liniștit, i-am dat cămeșa care i-au plăcut foarte mult; apoi mi-au cîntat din piano și am constatat că au făcut progresuri, precum și cu desenul. Am să-ți aduc unul lucrat înadins pentru mămuța și care ți-a plăcea negreșit, căci este frumos. Mile Latiule m-au întrebat asemenea de mata și mi-au exprimat dorința de a te ține o iarnă întreagă în pansion la dinsa, ca să te învețe franțuzește. Copila au promis că ea ți-a fi profesor de limba franceză și că va învăța totodată limba românească de la mata. Am fost silit să le făgăduiesc că le-oi îndeplini dorința. Așadar gătește-te să petreci o iarnă la Paris, ca să devii pariziancă.

După o vizită de trei ore, m-am dus la Noemi ca să mă-nînc și acolo am găsit toată familia, afară de frate-meu care-i încă la București. Nepoatele au crescut și au devenit fete mari, frumoase. Am cunoscut și pe bărbatul Elenei, un tînăr care mi-au părut bun și de treabă. În fine am vizitat puțin Parisul. Puține uime au mai rămas din catastrofele ce au pătimit. Mai toate casele sînt reparate, dar tot se cunoaște că au trebuit să fie grozave stricăciuni.

Parisul e tot acelaș cum l-ai cunoscut, însă mișcarea e mai puțină și luxul mult mai stîmpărat. Multe femei sînt îmbrăcate în negru și numărul echipajelor a scăzut. Nu știu dacă mă înșel, dar mi-au părut că și veselie generală e în scădere. Și negreșit așa trebuie și să fie după atîtea nenorociri. *Avenue du Rotile*, unde șede Mile Latiule, au fost din cele mai stricate. Chiar astăzi mai rămîn cîteva case cu totul ruinate. Astăzi am să petrec toată ziua cu Mărie și de mîini voi începe a vizita mai cu de-amănuntul Parisul; prin urmare ți-oi scrie peste vreo cîteva zile impresiile mele. Eu sînt sănătos și șed la Grand Hotel pe bulevarduri. Adio, te sărut împreună cu Gogu.

V. *Aleksandri*

61

Paris, [a. 20 iulie 1872;

Dragă băbușcă.

De cînd am plecat din țeară ți-am trimis mai multe scrisori, la care nu am primit încă nici un răspuns. Sînt foarte îngrijit despre sănătatea mătăle și copila mă întrebă neconținut cum te afli. Scrie-mi dar îndată ce faci, cum te găsești, cum merge recolta, dacă au sosit mașina de curățit grîul, dacă s-au mîntuit zidirea casei de la vie și, mai cu seamă, dacă Gogu e tot *tuloi*.

Eu cred c-oi mai șede în Paris vro două zile, apoi m-oi duce la băile de mare împreună cu Marghiolita. Ți-oi scrie cînd a fi să plec. Am expeduit la Mircești cortul cel de grădină, în curînd oi expedui o altă ladă ce va cuprinde obiectele următoare:

- o mașină de tuns gazonul
- o mașină de măturat covorul
- 4 perii și 4 bureți de cauciuc
- un pachet cu hîrtie și albumuri
- o cutie cu bonete și altele
- un ciuber de cauciuc
- o morișcă de taet legume
- o mașină de cafe
- 2 cutii mari cu ceai
- 3 duzini de colțuni lungi
- 0 cutie cu 2 termometre
- 2 cutii pentru chibrituri
- 12 farfurioare de pus garafele pe masă
- 50 cutii cu prafuri de dinți
- 1 flacon cu apă pentru dinți
- 4 cutii de apă pentru musteți
- 600 dopuri de plută
- un pachet cu semințe dc flori și legume
- un revolver
- 3 perechi de papuci ca cei de la Arcașon ete, etc.

Frate-meu nu a sosit încă la Paris, dar îl așteptăm pe azi, pe mini. Baligot e în toate zilele cu mine. L-am găsit

cam slab și întristat din cauza nenorocirilor Frânții. Parisul sc însufletește din zi în zi mai mult. Afară decit citeva palaturi mari care-s arse, nu se mai văd ruine. Luxul și scumpețea sînt tot cum le-ai văzut acum doi ani, incit n-ar crede nime că acest oraș au fost bombardat și că oamenii au păti mit foamete, frig și mizerii de tot soiul. Cu toate aceste, mai bucuros m-aș găsi pe malul mării, într-un orășel plin de soare și de flori, căci Parisul e foarte ostenitor pentru cine nu-i de 25 de ani.

Scrie-mi îndată. Te sărut și mă închin lui Baron de Postălamus,

V. *Alecsandri*

Am lăsat acasă un număr de bilete de loterie, pentru o mare loterie de tablouri înființată la Paris în folosul victimelor războiului. Acea loterie are să se tragă la sfîrșitul lunei. Pune pe contabilul să copieze numerele exacte a biletelor și trimite-mi lista acelor numere, căci poate să avem norocul a ciștiga vreun tablou.

Chiar acum am primit răvașul mătăle din 27 iuni în care mă înștiințezi de vărsarea Șiretului în luncă. Să-i fie de bine. îmi pare foarte rău că tot tușești și te îndemn foarte mult ca să te cauți.

Peste vro patru zile ți-oi trimite portretul Marghiolitei.

Paris, 20 iuli 1872

Dragă băbușcă,

Sînt sănătos și umblu pe gios cîte 6 ore pe zi, fără să mă ostenesc. Marghiolița-i sănătoasă și foarte veselă că are să meargă cu mine la băile de mare. Am s-o învăț ca pe mata a înnota pentru ca să nu se teamă de apă.

Era să plec mîini din Paris, dar sînt silit a mai întirzia vro zece zile din cauză că tocmai acum au sosit și Cuza și frate meu.

Cuza m-au rugat să mai rămîn cu dînsul, căci almin-tere [i] se urăște în Paris. Ce să faci? Efectul vârstei! Bali-got petrece toate zilele cu noi și au început a se mai despo-somorî de cînd au venit aice. El îți trimite multe amicii și dorește să vie la Mircești ca să se odihnească. Nu știu însă de-o putea să-și îplinească dorința.

îmi pare foarte rău că ai avut supărare cu tiranul cel de Garfunkel, și găsesc că ai făcut bine de te-ai desfăcut de el plătindu-i în bani grîul ce mai avea de luat.

Mă mir însă de madam Docan cum de s-au refuzat să deie grîul după învoiala ce făcusem împreună? M-am bucu-rat că-i recolta frumoasă, cît pentru luncă, să vede că Șiretul au giurat ca să strice toate primblările.

Ai pus la arat și foarte cuminte ai urmat, însă asta îmi probează că nu s-au prezentat nici un posesor în lipsa mea. Ce dracu să facem ca să scăpăm de agricultură, care ne mănîncă și banii și sănătatea?

Am cătat pe aice bande, însă te încredințez că nu am găsit nimic frumos pîn-acum. Desenurile ce sint astăzi la modă îmi par cu atît mai neplăcute că toate colorile sînt spălă-cite. Aș dori să am probe de linurile care-ți trebuiesc pentru ca să-ți fac o provizie.

Cioboțelele matala sînt gata. Le-am pus în lada ce expe-duiesc în curînd la Mircești cu o mulțime de lucruri. Ți-am comandat trei perechi de botine cu talpă groasă.

Marghiolita au primit răspunsul matala și te sărută de o mie de ori. Astăzi, duminică, au să-și petreacă ziua cu verile ei, o să mîncăm împreună. Ți-oi scrie cînd a fi să plecăm.

Adio, te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

41

Paris, [a. 27] iulie 1872

Dragă labușcă,

Mii? H? a și cu sînt cm sînt 5 i ^ Pkcăm pestre trei zile la bade de mare care se numesc *Buloni sur Mer*, adică *Buloni*

64

pe mare. Mă întrebi dacă Marghiolita s-a făcut mai frumoasă. Giiidecă singură pe portretul ce-ți trimit. Portretul e frumu-șel, dar copila e mai frumoasă decît el. Cred că peste doi, trei ani să devie o fată plăcută și vioaie care va ameți pe mulți. Spune-o lui Gogu.

Te sărutăm de o mie de ori,

V.A

Paris, 27 iulie 1872

42

Dragă băbușcă,

Te înștiințez că astăzi am expedit două lăzi, una mică ce cuprinde mașina de tuns gazonul împreună cu o presă de covoare, și alta mare, în care sînt mulțime de lucruri, mașini de hăcuit carne, de măturat, de făcut cafe franțuzească, semințuri, ceai, pudră de orez și de dinți, colțuni, ciobote, cioboțele, bonete, corsagiuri alese de Marghiolita, linuri, un pistol, o cutie cu pălării, apa pentru gingii și pentru mustăți ... ete, etc. Am scris directorului vămii de la Iț-cani declarîndu-i prețul lucrurilor, adică 2000 franci, și rugîndu-1 ca să nu deschidă lăzile. Vama precum și transportual vor fi dar plătite la Mircești.

Eu sînt sănătos și plec poimîni, luni, cu Marghiolita la *Buloni sur Mer*, de unde ți-om scrie împreună. Pană atunci te sărutăm de mii de ori.

V. Alecsandri

Iată adresa mea la Buloni:

Mr V. Alecsandri '

Bulogne sur Mer — France
posle-restante

65

Boulogne sur Mer, 29 iuli 1872

Dragă băbușcă,

Am sosit astăzi pe malul mării împreună cu Marghiolita, după o călătorie de 5 oare în cea mai bună stare, adică bine dispuși și sănătoși. De mâini începem băile căci timpul e minunat, marea însă nu e așa de frumoasă ca aceea de la Cannes și de la Nisa, nu are acea albăstrime limpede care ne minuna în toate zilele și ne făcea să o admirăm. Aice marea seamănă cu aceea de la Arcason, e mai tulbure, mai spălăcită. Cu toate acestea, ea tot ne invită a ne arunca în brațele sale și Marghiolita cărie-am cumpărat un costum ca a matala e cu nerăbdare ca să învețe a înota.

În vreme ce îți scriu aceste rânduri, copila cîntă din piano în salonul otelului și mai multe persoane o ascultă cu mulțire. Mai toți aice în oțele sînt englezi, am ales înadins acest otel pentru ca copila să aibă prilej de a vorbi englizeste. Dacă mi-a plăcea aice, oi șede vro două săptămîni, iar de nu, m-6i duce sau la Diepa, sau aiure, de unde ți-om scrie îndată. Păn-atunci însă, te sărut împreună cu Gogu-tuloi.

V.A.

Scumpă mămuță,

Te sărut de o mie de ori și am decis a învăța ca să înot ca mata pentru ca la anul să ne scăldăm împreună. Te sărut încă din toată inima.

Mărie

Iată adresa noastră:

Mr V. Alecsandri
Hôtel du Pavillon
Boulogne sur Mer
France

Dieppe, 20 august 1872

Dragă băbușcă,

Am plecat de la Boulogne de trei zile și am venit cu copila la Dieppe, tot pe malul mării, unde se găsește fratele meu cu familia lui. Marghiolita-i foarte mulțemită de a se găsi cu verile ei. Am așezat-o tot într-o casă cu dînsele și petrece toată ziua împreună, luînd băi de mare și făcînd toate nebuniile vîrstei lor. Eu șed la H6tel Bristol no. 5, într-o odăiță mică, dar foarte curată. Timpul e frumos, mulțime de lume au venit să răsufle aerul mării și să răcorească în apă. Fac ca toată lumea, mă scald dimineța și peste zi petrec în familie.

Am primit aice scrisoarea în care îmi anunți că ai primit portretul copilei. Te plîngi de singurătate și te cred de aceea am hotărît să plec cît oi putea mai de grabă. Aș vroii mai întii să-mi mîntui cura de băi și să profitez de timpul frumos care au revenit, căci păn-acum am avut numai furtuni. Eu sînt sănătos și sper să mă deprind cu vîntul și cu frigul, deși nu-i iubesc nicidecum.

M-am bucurat pentru veștile ce-mi dai despre recoltă, însă îmi pare rău că nu s-a prezentat nici un posesor păn-acum, căci aceasta răstoarnă toate planurile mele. Trebuie numaidecît să mă desfac de Mircești îndată ce m-oi întoarce în țară, pentru ca să fiu liber de a dispune de traiul nostru într-un mod mai plăcut.

Nedarea moșiei în posesie are să mă oblige de a petrece iarna în țară, lucru foarte supărător pentru amîndoi; însă ce să facem? Om videa cînd oi fi acasă, ce hotărîre oi lua.

Păn-atunce, te îndemn să-ți cauți de sănătate, pentru ca la întoarcerea mea să te găsesc voinică și sănătoasă împreună cu Gogu.

Te sărut,

V.A.

Paris, august 1872

Dragă băbușcă,

Am șezut mai multe zile în Paris și ți-am comandat un costum de iarnă foarte frumos, pe care ți l-oi aduce însumi. Acum sînt gata a pleca iar la Diepe pentru ca să văd copila și să-i zic adio. Prin urmare voi mai întîrzia pe aici cîteva zile, sper însă că nu mult, căci am mare dorință să te văd și să te sărut. '

Am făcut puține băi de mare, însă am făcut duș de apă de mare în toate zilele, și m-am simțit foarte bine de efectul lor asupra sănătății mele. încep a mă deprinde cu frigul și cu vîntul și aceasta mă bucură. Te rog dar să pui la cale ca să-mi dregă mașina pentru dușe care am adus-o de la Paris acum trei ani și ceva. Zace sub scară. Am de gînd a urma neconținut cura de apă rece cum m-oi întoarce în țară. Sînt sănătos, mănînc și mistuiesc cît un lup, și am mare dorință să vin acasă pentru ca să [te] încredințezi singură de efectul folositor a curei ce fac.

Plec mîine dimineată și ți-oi scrie de la Diepe, dîndu-ți vești de Marghiolita. Ea s-a pus să lucreze pentru 'matale o bandă de lînă, însă vrea să-ți facă o surpriză. Pe aici timpul e frumos deși am avut călduri mari. Nu știu cum este la Moldova?

Scrie-mi cum te afli despre sănătate, cît pentru trebile moșiilor, am toată încrederea că merg bine sub direcția matale. De aceea n-am nici un sfat de dat, căci orice-i face, știu că va fi bine făcut.

Te sărut de o mie de ori.

V.A.

Am cumpărat patru *mengă* pentru *bengu*.

i>ims-vl ni AJ\$Q943 /-.briiii

Paris, 2 sept. 1872

Dragă băbușcă,

Ți-am scris regulat de peste tot locul unde m-am găsit, mă mir dar cum se face că n-ai primit răvașe de trei săptămîni.

Eu sînt sănătos și mă ocup a lua dușe de mare, care îmi fac mult bine. Copila asemine ie băi și ca să-i fac mulțemire i-am încuviințat să ieie lecții de mers calare. Păn-acum au luat patru împreună cu vara ei, Bebe, și merge destul de bineșor.

Am venit la Paris pentru 24 de ore ca să-ți comandez un costum de iarnă și plec mîini îndărăt la Diepo unde voi mai șade vro două săptămîni cu familia întregă și cu Mile de la Tullaye. Apoi îmi voi face pregătirile de întoarcere acasă. Pană atunce, dragă băbușcă te rog să fii răbdătoare și să conduci trebile cu iscusință ce ai pentru ca, dacă recolta anului acestui e proastă, să ne putem măcar despăgubi la anul viitor.

însă iarăși zic că un posesor bun m-ar scapă de toate grijile.

îmi pare curios că n-ai găsit în lăzi mai mult de opt cutii de pravuri de dinți, căci eu am cumpărat 4 duzini de cutii. Se vede că s-au furat undeva, sau aice la otel, sau la vama de la Ițcani. Oi mai cumpăra altele cînd a fi să plec în țară.

Dragă, mi-ai scris să-ți cumpăr două corsagiuri, însă nu înțeleg bine ce dorești: *corseturi* sau *corsagiuri*. Aice numesc corsagiuri un'soi de șemizete cu maniei, ce se port vara. Scrie-mi îndată și cu cea mai mare mulțemiri ți-oi cumpăra lucrurile ce dorești. Oi aduce totodată și barometru lui Catargiu, însă nu am găsit întocmai ca al meu.

Eu sînt de ideee să vinzi grîul, dacă prețul este de 5-J-#, fiindcă recolta în Franța e foarte frumoasă.

Adio, te sărut împreună cu Gogu.

Complimente lui Catargiu și Valianu.

V. Alecsandri

47

Paris, miercuri, 21 sept./3 oct. 1872

Dragă băbușcă,

Plec miini din Paris, la Dresda, unde voi sosi poimîni. Acolo m-oi opri vro trei zile, după care voi veni de-a dreptul la Mircești. Am de gînd a nu mă opri nicăiri, pentru ca să ajung mai degrabă acasă, deși distanța între Dresda și Mircești trebuie să fie de două zile și două nopți. Prin urmare, socot că îi primi această scrisoare puțin înaintea sosirii mele. Ți-oi da de știre de la Dresda despre ziuapornirci mele din acest oraș, pentru ca să te găsesc acasă.

Ieri am petrecut ziua întregă cu Marghiolita, am mîncat împreună cu Mile Latulayc la Grand Hotel și seara am fost cu toții la operă.

Acum nu-mi rămîne decît să-mi fac valiza și să plec. Xu-ți pot spune cît sînt de mulțemit de-a mă întoarce la bordeiul meu și de a-mi găsi băbușcă sănătoasă, așteptîndu-mă cu Gogu la stație.

Îți aduc un costum de iarnă foarte plăcut; moda cea de pe urmă. Ți-am luat și camizolc, și corsagiuri, și două corseturi. De-aș scăpa numai de supărările vămilor. Fie ce-a fi.

Te sărut de-o mic de ori,

V. Alecsandri

A venit astăzi la mine dl. Bone, ca să-mi mulțamească pentru bunătatea ce-ai avut de a lua în gazdă pe fiul său bolnav de pe malul Șiretului. Bon6 m-a însărcinat ca să-ți mulțumesc cu multă recunoștință din partea lui.

70

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

48

Mircești, oct. 1872

Ma chere Maric, j'ai eu tant d'affaires depuis mon retour ici qu'il m'a ete impossible de trouver un moment de calme pour t'ecrire. Je me hâte donc cette fois de t'envoyer ce petit mot pour te donner de nos nouvelles.

Maman est bien portante, quoique toujours fort occupee, moi je jouis d'une sânte excellente et Gogou est plus gentil que jamais. L'automne est magnifique et nous jouissons de journees vraiment splndides. Si ce temps pouvait durer jusqu'au printemps, c'est moi qui serais heureux, mais en prevision de l'hiver qui approche nous suivons l'exemple de la fourmi en faisant force provision de bois et autre objects necessaires au menage. Je suis en train de chercher un fermier pour Mircești. Si j'ai la chance d'en trouver un â ma convenance, maman et moi nous echapperions â une veritable servitude et pâr consequent nous pourrions aller te voir plus souvent. En tout cas nous sommcs decides de nous rendre â Paris au commencement de l'ete et de te prendre avec nous pour aller passer ensemble deux mois au bord de la mer. Jevais tâcher d'apprendre le francais â ta merez afin qu'elle puisse parler avec toi. Tâche, de ton cote, d'etudier l'allemand, autant que possible, pour faciliter la conversation avec elle, car elle parlo cette languc. Vous fabriquerez ainsi â vous deux une espece de jargon, moitie francais moitie tudesque, qui ne manquera pas dc charme pouj.ceux qui vous entendront.

Adieu, miile baisers de la part de maman. Ecris-nous et prêsente nos amities â Tanmee. Mes compliments â Miss Taylor, Je t'embrasse tendrement.

Tdri pere affectionne,

r

âorrbqai •,-.tr.<

V. Alecsandri,

.7.1

Mircești, oct. 1872

Roman, 2[II] 1872,

Dragă Mărie, am avut atâtea treburi de la reîntoarcerea mea aici, incit mi-a fost cu neputință să găsec o clipă de liniște pentru a-ți scrie. Mă grăbesc deci de data aceasta să-ți trimit doar un cuvânt pentru a-ți da vești despre noi.

Mama este sănătoasă, cu toate că este mereu foarte ocupată, eu mă bucur de o sănătate foarte bună și Gogu este mai drăguț ca niciodată. Toamna este minunată și ne bucurăm de zile în adevăr foarte frumoase. Dacă acest timp ar putea să dureze pînă în primăvară, eu voi fi cel mai fericit, dar în așteptarea iernii care se apropie, urmăm pilda furnicii făcînd multe provizii de lemne și alte obiecte folositoare casei. Sînt pe cale să caut un arendaș pentru Mircești. Dacă am norocul să găsec unul care să îmi convină, mama și cii mine am scăpat de o adevărată robie și deci am putea veni să te vedem mai des. în orice caz, sîntem hotărîți de a ne duce la Paris la începutul verii și de a te lua cu noi pentru a merge să petrecem împreună două luni pe malul mării. Voi încerca să o învăț franceza pe mama ta, astfel încît să poată vorbi cu tine. încearcă, la rîndul tău, să studiezi germana, pe cît este cu putință, pentru a înlesni convorbirea cu ea, căci ea vorbește această limbă. Veți fabrica astfel, voi două, un fel de jargon, jumătate francez, jumătate german, care nu va fi lipsit de farmec pentru cei care vă vor asculta.

Adio, o mie de sărutări din partea mamei. Scrie-ne și prezintă amicitiiile noastre lui Tanmfie. Salutările mele domnișoarei Taylor. Te îmbrățișez cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

49

Roman, 2[II] 1872

Monsieur Cogalniceanu, Jassi

Negri chez moi; si. tu veux le voir, hâte-toi, car il doit partir; reponds.

A lecsandri

Domnul Kogălniceanu, Iași,

Negri la mine; dacă vrei să-l vezi, grăbește-te, căci trebuie să plece, răspunde.

Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

50

Mircești, 10 nov. 1872

Ma chere Mărie,

Ta maman vient de recevoir ta lettre du 15, elle en est toute heureuse et ne cesse d'admirer ta belle ecriture. J'ai du la lui traduire trois fois jusqu'à present, tant elle a du plaisir à ecouter la tournure de tes phrases. Tu lui demandes si elle a ete contente de ton portrait? Je le crois bien, elle te trouve superbe et se promet de te trouver bien mieux encore au naturel, lorsqu'elle viendra te voir et t'embrasser. Ce sera vers la fin du mois de mai de l'annee prochaine ainsi que je te l'ai promis de vive-vois.

Maman a ete faire un petit voyage à Galatz en compagnie de l'inseparable Gogou et maintenant elle est occupee de faire ses preparatifs d'hiver. Elle fait poser des tapis dans les chambres, et calfeutrer les fenetres. Quoique l'automne continue à etre splendide, on attend l'hiver de jour en jour et il est prudent de se premunir d'avance contre les desagremens qu'amene la visite de ce vieux frileux.

Maman et moi nous sommes fort contents de voir que tu t'appliques au dessin et que tu desires dessiner d'apres nature. Commence par les casseroles, tu finiras par les beaux paysages et tu seras fiere un jour d'etre l'emule des grands

Mircești, 1 decembrie 1872

Dragă Mărie,

Datorită ordinii care există în birourile poștei, ultimele tale trei scrisori mi-au ajuns deodată.

Într-una din ele, adresată mamei tale, am găsit o femeie puțin sașie, dar destul de frumoasă cu tot acest ușor defect.

Nu mai este nevoie să te asigur că mama ta a găsit desenul tău minunat și că dorește să-1 înrămeze pentru a-1 trimite la expoziția din Viena. Eu sînt ceva mai puțin înecîntat și socotesc, după această schiță, că ai să devii într-o zi o celebritate în lumea artiștilor. Vei rezista tu?

Plec mâine la București unde voi rămîne o lună cu fratele meu, la Grand Hotel. Deci va trebui să-mi adresezi scrisorile acolo.

Așa după cum ți-am făgăduit, hotărîrea noastră este de a ne duce la Paris în cursul sau cel mai tirziu, la sfîrșitul lui mai. Vom merge împreună toți trei la băi de mare pentru a petrece sezonul de vară. De acum pînă atunci vei avea timp să studiezi din Beethoven și să te perfecționezi în arta de a desena mici femei frumoase mai puțin... sașii decît prima. Cine știe dacă vara viitoare nu vei face chiar vreun tablou, o marină?

Mama vorbește puțin germana, încearcă să înveți să vorbești * această limbă pînă la venirea noastră, ca să poți astfel să conversezi cu mama ta. La rîndul ei, va încerca să spună cîteva cuvinte în franceză, și în felul acesta veți face amîndouă o convorbire foarte interesantă. Eu îmi făgăduiesc o distracție din a vă auzi stîlcind cele două limbi. Mii de amiciții lui Tanmeed din partea noastră. Te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

52

București, miercuri, [6—13 decembrie 1872]

Dragă băbușcă,

Am primit un răvaș de la Mie Latiule în care îmi declară că Marghiolita manifestă din zi în zi mai mult dorința de

* în original, *baragouiiur*, care înseamnă: a vorbi prost, stîlcit, o limbă

a ieși din pension de la dînsa. Această dorință se potrivește deplin cu proiectul ce-1 am de a muta copila la Dresda. Prin urmare cată să fii sănătoasă și voinică pentru ca la mai viitor să întreprindem voiagiul nostru. Eu sînt hotărît a urma precum am declarat chiar în Paris, adică să ieu copila de acolo unde se găsește și să o așez într-un institut din Dresda, pentru ca să fie mai aproape de noi.

Copila e sănătoasă și studiază bine, dar se vede că nu se mai înțelege nicidecum cu Mie de la Tullayel

Precum ți-am scris. Doamna m-a rugat să fac o conferință în beneficiul săracilor din București. Mi-a fost cu neputință de a refuza și dar voi face conferința, marți a doua zi după Crăciun. Voi căta însă să plec în urmă pentru ca să fiu de Anul nou la Mircești, dacă nu voi fi împiedecat de vreo împrejurare neprevăzută. Sînt sănătos și primit cu multă amicie de către toți, însă mi-i dor de căsuță.

Șederea mea aici ar fi foarte plăcută dacă nu aș fi mîhnit de starea lui bîetu Gogu. Telegrafiază-mi cum se mai găsește. Cît pentru mata, știu cît trebuie să fii de necăjită și, ca o mîngiere, îți trimit o sută de sărutări,

V.A

Frigul a început a fi *aspru*.

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

53

Ma chere Smaranditza,

Je n'ai pu m'arreter à Ruginoasa, jeudi, parce que j'avais chez moi un sylviculteur de la Bukovine qui m'attendait depuis deux jours. Je me propose de venir lundi ou mardi, au plus tard, mais si d'ici là tu auras quelque chose de pres-

sant à me dire, je te prie de me l'écrire. Mon intendent se rend à Ruginoasa pour voir fonctionner la fameuse étrilleuse qui fait merveille, il doit, paria même occasion, l'étudier la manière de manipuler la machine qui separe le bled du charbon. Pris Mr Tanassaki de ma part de lui servir d'instructeur, et en son absence charge ton machiniste de cette besogne.

Mon proces en Cour de Cassation aura lieu le 15 decembre, il me faudra donc partir au plus tôt, si le temps et les routes le permettent. Ce voyage de Bucarest me donne le frisson, mais il n'y a pas à lambiner, il faut me bien couvrir et entreprendre ma course à travers les neiges.

J'ai oublié chez toi une paire de galoches ainsi que mon panier à provisions... Nabuco m'a dit avoir laissé également chez toi une autre paire de galoches... à mon intention. Fais moi le plaisir de donner l'ordre à ta femme de chambre de livrer tous ces objets à mon intendent qui est chargé de m'apporter avant tout un petit mot de réponse de ta blanche main.

J'ai vu un instant Mitza à Jassi, à son retour de Dorohoi, elle était bien portante ainsi que son mari.

A bientôt, ma cher Smarandiza. Mes amitiés à Rolla. J'embrasse Pulcherie.

Tout à toi de coeur,

V. *Aleksandri*

[Mircești, a. 15 decembrie 1872]

Dragă Smărăndița,

Nu m-am putut opri la Ruginoasa joi, pentru că aveam la mine un silvicultor din Bucovina care mă aștepta de două zile. Îmi propun să vin luni sau marți, cel mai târziu, dar dacă până atunci vei avea ceva grabnic să-mi spui, te rog să-mi scrii. Administratorul meu vine la Ruginoasa pentru a vedea cum funcționează vestita țesală care face minuni, tot cu această ocazie trebuie să studieze și felul în care se minuieste mașina care desparte griul de cărbune. Roagă-l pe dl. Tănăsachi, din partea mea, să-i servească de instructor și, în lipsa lui, însărcinează-l pe mecanicul tău cu această treabă.

Procesul meu la Curtea de Casație va avea loc la 15 decembrie, va trebui deci să plec cât mai curînd dacă timpul și drumurile o îngăduiesc. Această călătorie la București îmi dă frisoane, dar nu se poate tărăgăna, trebuie să mă acoșar bine și să călătoresc prin zăpezi.

Am uitat la tine o pereche de galoși, cum și un coș de provizii... Nabuco mi-a spus, de asemenea, că a lăsat o altă pereche de galoși la tine... pentru mine. Fă-mi plăcerea și dă ordin jupinsei tale de a da toate aceste obiecte administratorului meu, care este însărcinat să-mi aducă, înainte de toate, ca răspuns, câteva rînduri scrise de alba ta mîină.

Am văzut-o o clipă pe Mița la Iași, la întoarcerea de la Dorohoi, era bine, la fel și soțul său.

Pe curînd, dragă Smărăndița. Amicițiile mele lui Rolla. O îmbrățișez pe Pulheria.

Al tău din inimă,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

54

Gioi, București, [21 decembrie 1872]

Dragă băbușcă,

Înainte de toate, te înștiințez că sînt sănătos și că aștept cu nerăbdare vești de la Mircești. Cum te afli și cum se află Gogu? Aice toată lumea știe că Gogul e bolnav și toți mă întrebă de el. Tuloi a agiuns un personajiu important în România. Vestea mare! i-am găsit o mireasă, o cățelușă foarte frumușică, încă tînără, pe care mi-au dăruit-o un amic în folosul lui Gogu. Am s-o aduc cu mine la Mircești și sînt sigur că ți-a place, fiind tot de un soi ca și Gogu. Ea poartă numele armonios de Lidi.

Am fost la Doamna, care m-au primit foarte amical și m-au făcut să-i promit că voi face o conferință în București, în folosul săracilor. Am să le cetesc *Dumbrava Roșie* de azi într-o săptămână. Ți-o scrie ce succes voi ave.

Procesul nostru cu Poliz, din Besarabia, nu e încă terminat de tot. Mai avem o de pe urmă înfățișare la Curtea de Casație, însă sînt liniștit despre rezultat. Venirea mea în București au fost folositoare în privirea acestui proces, și cred că voi face foarte nimerit să asist la înfățișare dinaintea Casației, căci nu vreau să mă mai las în nădejdea altue.

Frigul au început a fi cam aspru, deși zilele sînt frumoase. Nu ies fără blană și fără galoși, chiar fiind închis în cupe, căci țin foarte mult ca să mă întorc sănătos lîngă băbușcă.

Adio, te sărut,

V. *Alecsandri*

Complimente lui Gogu.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

55

Bucarest, 22 decembre 1872

Ma ckere Mărie,

Le nouvel An, vieux style, approche. Maman et moi nous t'envoyons miile baisers affectueux et j'yajoute pour ma part une jolie fourrure de lynx que tante Noemi est chargee de te faire arranger en paletot. Alice, Mărie et toi

vous aurez le meme costume d'hiver. Ecris-moi toujours à Roman. Je termine comme je commence en t'embrassant bien tendrement.

Ton pere affectionne.

V.A.

București, 22 decembrie 1872

Dragă Mărie,

Anulnou, pe stil vechi, se apropie. Mama și cu mine îți trimitem mii de calde sărutări și din partea mea mai adaug și o frumoasă blană de ris, pe care mătușa Noemi este însărcinată să ți-o aranjeze ca palton. Alice, Mărie și cu tine veți avea același costum de iarnă. Scrie-mi tot la Roman. Termin cum am început, îmbrățișîndu-te cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

56

Sîmbătă, [23 decembrie 1872]

Scumpa băbușcă,

Am primit depeșa matală și m-am mîhnit mult că Gogu e tot bolnav. Aștept cu nerăbdare o veste bunădespre el. Eu sînt sănătos și doresc ca să te știi sănătoasă..

Telegrafiază-mi de două ori pe săptămînă. Aici a căzut omăt, însă nu-mi pasă căci am odaie caldă și cupet bun.

Te sărut,

V.A.

Dl. Negruzzi va lăsa acest răvaș la stație.

Bucarest, [a. 26 decembrie 1872]

Mon cher Negri,

Sion¹ part pour Ocna uniquement pour avoir le plaisir de te voir. Je voudrais l'accompagner mais je suis obligée de m'arreter ici encore quelques jours pour fair une conference au benefice des pauvres de Bucarest. La Princesse, ainsi que les Dames patronesse m'ont prie de leur venir en aide en lisant la *Dumbrava Roşie* J'ai accepter; en consequence je ne pourrais etre chez moi qu'apres les fetes.

J'ai recu ta lettre et je t'ai parfaitement approuve de ne pas vouloir prete ton nom à des *gechefts*. J'agis de mon cāte, exactement comme toi.

Cogălniceanu voudrait bien posseder ta „Beatrice”², mais il est à court d'argent.

Quant au chemin de fer, sitāt qu'on aura decide quelque chose je t'en avertirai.³

[Adieu] *, t. à toi de coeur,

V. Alecsandri

Miile bons souhaits pour les petits.

Bucureşti, [a. 26 decembrie 1872]

Dragă Negri,

Sion¹ pleacă la Ocna numai pentru a avea plăcerea să te vadă. Aş vrea să îl însoţesc, dar sînt obligat să rămîn aici încă vreo cîteva zile pentru aţine o conferinţă în folosul săracilor din Bucureşti. Prinţesa, cum şi doam-

* Cuvint ilizibil, propunem această lecţiune după modelul altor încheieri de scrisori ale poetului.

nele din patronaj m-au rugat să le vin in ajutor citind *Dumbrava Roşie*, Am primit: prin urmare nu voi putea fi la mine decît după sărbători.

Am primit scrisoarea ta şi am socotit că ai cea mai mare dreptate să nu vrei să-ţi imprumuţi numele tău unor *geşefturi*. La rîndul meu, fac acelaşi lucru ca şi tine.

Cogălniceanu ar dori foarte mult să aibă pe „Beatrice”¹ a ta, dar n-arc nici un ban.

Cit despre drumul-de-fier, deîndată ce se va hotărî ceva te voi înştiinţa!
[Adio] *, al tău din inimă,

V. Alecsandri

O mie de bune urări pentru cei mici.

Bucureşti, marţi [a. 26 decembrie 1872]

Dragă băbuşcă,

în sfîrşit am primit telegramul prin care mă înştiinţezi că eşti sănătoasă şi că lui Gogu îi merge mai bine. Mărturisesc că neprimind de mai multe zile veşti de-acasă, îmi închipuisem că bietul Tuloi au murit şi că mata nu aveai curagiul să mi-o spui pentru ca să nu mă mîhneşti. Acum însă m-am liniştit.. ., însă tot aş dori să ştiu lămurit dacă speri că s-a îndreptat de tot şi că va fi ca mai înainte *voinici*, dacă s-a mai giuca cu drumul-de-fier *staţia Mirceşti*, şi dacă n-a rămînea pleşuv, pe spinare. Ideea care mă îngrijeşte mai mult este să nu rămîie pătimaş şi cu slăbiciune în osul spinărei.

Scrie-mi îndată ce gîndeşti despre dînsul şi dacă vroieşti ca să-i aduc *mireasa* ce am căpătat aice pentru dumnealui.

Cf. aici p. 82 subsol.

Cățelușa e foarte frumușică și tot de-un soi ca Gogu, are niște ochi ca Fîrna.

Astăzi am să țin conferința pentru săraci, după invitarea ce mi-au făcut Doamna. Toată societatea Bucureștilor vrea să asisteze la citirea *Dumbravă Roșii*, prin urmare oi să am un public foarte numeros.

Ți-oi scrie ce efect voi produce.

Iarna e tot blinda pe aice, cu toate acestea nu ies din casă fără galoși, blană și fără cupe... Astfel, mă păzesc de frig și mă simt sănătos, deși nu mă prea împac cu hrana de la otel.

Ți-am trimis o cutie de bomboane prin poștă la Roman. Calimah Catargi pleacă mâini și îți trimit cu dînsul un capiușon comandat pentru mata chiar de cumnata lui Catargiu. Cît pentru coc, nu am găsit încă nimic după gustul meu. Mi-au spus însă un coafior că așteaptă în zilele aceste mai multe cocuri din Paris. Voi merge că le văd și voi alege ce-a fi mai potrivit cu proba de păr ce mi-ai dat.

Copilei i-am trimis o blană de Anul nou. Ea mi-au scris pentru ca să ne feliciteze de zi întâi și ne trimite la amîndoi o mie de sărutări.

A revedere, te sărut,

V. Alecsandri

59

București, miercuri [27 decembrie 1872]

Dragă băbușcă.

Aseară am citit *Dumbrava Roșie* dinaintea Doamnei și a întregii societăți din București. Succes complet, aplaudări, complimente etc. au curs droaie pe capul meu, însă cea mai plăcută felicitare mi-au venit din partea unei dame bătrîne care mi-au zis: *să-fi trăiască Gogu*. I-am sărutat mîna de recunoștință.

Doamna m-au invitat să asist numai decît la balul de la Curte, care va fi la finitul anului. Nu am putut să-i refuz.

84

prin urmare cu mare părere de rău voi lipsi de-acasă pentru ziua mea.

Măria-sa au manifestat dorința ca să-i citesc piesa mea de teatru scrisă în versuri franceze. Ea se găsește, mi se pare, în saltarul din stînga al biuroului meu. E o carte roșie cu marginile poleite. O cunoști, te rog să mi-o trimiți cu poșta.

Îți doresc sănătate și împlinirea dorințelor de Anul nou și te sărut de o sută de ori. Spune lui Gogu că mireasa lui îi trimete o guriță foarte dulce.

Iată un răvaș către dl. Hriste Ovanes pentru ca să numere în primirea matală giușmătatea banilor ce datorește pe samănături.

V. Alecsandri

60

București, gioi, [28 decembrie 1872]

Dragă băbușcă,

Am primit răvașul matală din urmă și n-am înțeles pentru ce te-ai mîhnit așa de tare în privirea Marghiolitei. De vreme ce eram hotărît să o scot de la Mile Latullaye *, eu sînt din contra foarte mulțemit că însăși d-ei găsește cu cale că să nu silesc copila a ședea lîngă dînsa. Dificultatea ce s-ar fi prezentat cînd aș fi fost ca să explic d-rei de la Tullaye rezoanele pentru care am luat acea hotărîre nu mai există. Prin urmare, la vară vom merge și vom lua copila fără a mai fi obligați de a intra în tălmăciri.

După cite ți-am spus după întoarcerea me de la Paris, șederea Marghiolitei în casa Mile Latullaye nu se mai putea prelungi pentru că biata fată era expusă a-și înăcri caracterul. Prin urmare, departe de-a te mîhni, ar trebui să te bucuri că lucrurile au luat un curs conform cu dorințele noastre.

M-am înveselit de starea lui Gogu. Crezi însă că s-a îndrepta deplin și că n-a rămîne infirm, slab de șale, încît să nu mai poată alerga cu drumul-de-fier?

85.

Vrei să-i aduc mireasa?
Eu sînt sănătos și foarte doritor de a mă întoarce acasă.
Oi căta să scap de aice cît mai degrabă.

Te sărut,

V. *Alecsandri*

Această scrisoare ți-a aduce-o Calimah Catargi.

61

1 ghenar 1873

Dragă băbușcă,

îți trimit două articole scrise asupra' conferinții mele.¹
Cetește-le împreună cu Gogu și te mîndrește. Am primit
depeșa matală de felicitare. Oi aduce mireasa lui Gogu,
precum și o zgardă ce mi-a dăruit o damă pentru Tuloi.

Te sărut.

V.A.

Am primit piesa.²

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

62

Mircești, 2 fevr. 1873

Moș PISOI,

Paulina mergînd la Cernăuți ca să cumpere făina picluită
pentru ca să facă colaci pe cînd a fi să vii la Mircești cu
Alexandru Făt-Frumos³ îți scriu aceste rînduri spre a-ți

dori sănătate și voie bună. Eu am petrecut o lună și giurățate
în București, bucurîndu-mă de multe plăceri de tot soiul,
și acum m-am întors la căsuța mea ca șoarecul în cașcaval.
Mă odihnesc de valurile lumii așteptînd primăvara ca să
plec la Paris. Poate mai înainte mă voi rezezi la Cernăuți
numai și numai ca să te văd în rolul de soț și tată, adică
de drac pocăit. Pînă atunci îți doresc încă o dată toate feri-
cirile.

Al tău vechi amic,

V. *Alecsandri*

Mărie Docan (Bogdan) au născut un Bogdănaș. Se află
la Iași.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

63

6 fevr. 1873

Iubite Negruzzi,

îți trimit articolul meu asupra lui Alecu Russo¹. în
această broșură vei găsi și cîteva mici lucruri² scrise de
amicul meu, precum: *Piatra corbului*, *Cugetări*, *Studii națio-
nale*, *Decebal* și *Ștefan*, pe care ar fi bine să se publice în *Con-
vorbiri* căci îmi par destul de interesante. Adio, plec astăzi
la țeară cu gînd de a mă pune pe lucru. (?)

Al d-tale amic,

• V. *Alecsandri*

64

Mircești, fevrier 1873

Ma chere Mărie,

Nous sommes contents d'apprendre que tu t'es bien amusée à la soirée de Mme Lacroix et que ton costume de paysanne moldave a été réussi. Bientôt ta tante Noemi te commandera un joli habillement au magasin du Printemps et quand j'arriverai à Paris, je compléterai ta garde-robe. Sois tranquille, tu n'auras rien perdu pour attendre et au fur et à mesure que tu grandiras et que par tes qualités tu répondras à mon attente, je ferai de toi une véritable élégante de bon goût. La fourrure est arrivée un peu tard, elle a perdu beaucoup de temps en route, cependant elle te fera plaisir, j'en suis sûr, car elle nous a paru jolie à ton oncle et à moi.

Tante Noemi est chargée de t'en faire un pardessus pareil à celui de tes cousines.

La neige nous avait quittés, mais elle est revenue depuis hier, ce qui ne nous rejouit guère.

L'impossibilité de sortir dans le jardin nous oblige à garder la chambre comme de pauvres prisonniers.

Mais dans deux ou trois mois nous prendrons notre voie pour tout de bon, car ce sera pour aller t'embrasser et présenter nos amitiés à Tanmăe.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, februarie 1873

Dragă Mărie,

Sîntem mulțumiți aflînd că te-ai distrat bine la serata de la d-na Lacroix și că costumul tău de țărancă moldoveancă a fost reușit. În curînd mătușa Noemi îți va comanda o frumoasă îmbrăcăminte la

magazinul Printemps și cînd voi sosi la Paris, îți voi completa garderoba. Fii liniștită, nu ai pierdut nimic așteptînd, și pe măsură ce vei crește și calitățile tale vor răspunde așteptării mele, voi face din tine o adevărată elegantă de bun-gust. Blana a sosit cam tîrziu, a pierdut mult timp pe drum, cu toate acestea ea îți va face plăcere, sînt sigur, pentru că ea ni s-a părut frumoasă, unchiului tău și mie.

Mătușa Noemi este însărcinată să-ți facă un pardesiu asemănător cu cel al verișoarelor tale.

Zăpada ne părăsise, dar ea s-a reîntors de ieri, ceea ce nu ne bucură deloc.

Neputința de a ieși în grădină ne silește să stăm în cameră ca niște bieți prizonieri.

Dar în două sau trei luni ne vom lua hotărît zborul, căci va fi pentru a veni să te îmbrățișăm și să prezentăm amicitia noastră lui Tanmăe.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

65

[februarie-martie 1873]*

Ma chere Smaranditza,

Hanganou a été hier à Mircești pour voir mes boeufs de labour, il les a trouvés de petite taille et s'en est retourné à Rouginossa. Je puis donc considérer l'affaire sans suite et vendre mon bétail à la foire de Roman?

Reçois-tu régulièrement le *Figaro* que je t'envoie tous les deux ou trois jours?

Je suis vers ta moitié du cinquième acte de ma grande comédie et cela me rend bien content, car c'est un joli casse

tete que de faire concourir une vingtaine de personages au denouement d'une intrigue compliquee.

Je vous embrasse toutes,

V. *Alecsandri*

[februarie-martie 1873]

Dragă Smărăndița,

Hanganu a fost ieri la Mircești pentru a-mi vedea boii de jug, i-a găsit prea mici și s-a reîntors la Ruginoasa. Pot deci să socotesc afacerea fără urmări și să-mi vînd vitele la tirgul din Roman?

Primești regulat *Le Figaro* pe care ți-l trimit la două, trei zile?

Sînt pe la jumătatea actului cinci al mării mele comedii și aceasta mă mulțumește mult, căci este o plăcută bătaie de cap să faci ca douăzeci de personaje să concureze la deznodămîntul unei intrigi complicate.

Vă sărut pe toate,

V. *Alecsandri*

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

66

Mircești, mars 1873-

Ma chere petite Mărie,

J'ai recu ta lettre gentille et affectueuse et j'ai ete heureux de voir que la robe que Ton a commandé pour toi sera jolie et de bon gout.

Je desire, ma chere enfant, que tu sois elegante autant que l'on doit l'etre à ton âge. Quand tu auras grandi tu porteras de belles toilettes en soie de toutes les couleurs, mais en attendant, un peu de simplicité melee de distinction c'est ce qui te convient le mieux.

Je suis impatient de voir le dessin dont tu me parles avec un certain enthousiasme.

Ton arbre, à t'en croire, est tellement beau, tellement naturel, qu'en le voyant on croirait entendre le chant des oiseaux dans les branches.

C'est un arbre prodigieux, je t'en fais mon compliment. Nous sommes heureux de savoir que tu as le gout des beaux arts, et que tu trouves beaucoup de plaisir à dessiner et surtout à etudier la musique. Quand tu seras une grande demoiselle, c'est alors que tu seras contente d'avoir appris à dessiner et à bien jouer du piano. Rapelle toi les succes que tu as obtenus à Boulogne; apres avoir ravi les Anglais qui t'appelaient une etoile, tu dois avoir l'ambition d'enchanter les Francais qui se connaissent d'avantage en musique.

Fais des arbres, moi je ferai ensemercer des fleurs, ce sera une espece de botanique en familie.

Adieu, ma chere enfant, nous t'embrassons tendrement et te chargeons de presenter nos amities à Tanmee.

V.A.

Mircești, martie 1873

Micuța mea Mărie,

Am primit drăguța și drăgăstoasa ta scrisoare și am fost fericit de a vedea că rochia care a fost comandată pentru tine va fi frumoasă și de bun-gust.

Doresc, draga mea fetiță, ca să fii elegantă, atit cît trebuie să fii la vîrsta ta. Cînd te vei mări, vei purta toalete frumoase din mătase de toate culorile, dar pînă atunci puțină simplitate amestecată cu distincție este ceea ce ți se potrivește cel mai bine.

Sînt nerăbdător să văd desenul despre care îmi vorbești cu un oarecare entuziasm.

Pomul tău, dacă este să te cred, este atit de frumos, atit de natural, încît văzîndu-l, s-ar crede că se aude cîntecul păsărilor între crengile sale.

Este un pom fermecat, te felicit. Sîntem fericiți știind că ai înclinații pentru artele frumoase, și că îți face multă plăcere să desenezi și, mai cu seamă, să studiezi muzica. Cînd vei fi o domnișoară mare, atunci vei fi mulțumită de a fi învățat să desenezi și să cînți bine la pian. Adu-ți aminte

de succesul pe care l-ai avut la Boulogne; după ce i-ai înecat pe englezi, care te numeau o stea, trebuie să ai ambiția să îneci pe francezi, care sînt încă mai cunoscători în muzică.

Fă pomi, eu voi semăna flori, va fi un fel de botanică în familie.

Adio, draga mea fetiță, te îmbrățișăm cu dragoste și te însărcinăm să prezinți amicitia noastră lui Tanmee.

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

67

Gioi [București, a.30 martie 1873]

Doamnei Paulina,

Am sosit cu bine la București. Am găsit aici timp cald. Pe drum am văzut un cocostîrc. Am avut o bună inspirație de a veni, căci sper să pot da ajutor fratelui meu în interesele sale. Precum ți-am declarat, nu voi șede mai mult de o săptămînă la București.

La întoarcere poate că m-oi abate pe la Galați, unde Calimah are o treabă de pus la cale, apoi mă voi opri în Bacău 24 de ore pentru ca să-mi scot mărturia știută.

Adio, te sărută,

V. *Aleksandri.*

Complimente Codirlei.

CĂTRE HOCIUNG

68

București, luni, [a. 30 martie 1873]

Domnule Hociung,

Am nevoie de a-mi scoate o mărturie iscălită de oameni bătrîni, care să-mi serveze de act de naștere și vin a te ruga.

ca să binevoiești a-mi pregăti asemenea mărturisire. Eu sînt născut la Bacău la luna iulie 1821²; părintele meu: Vornicul Vasile Alecsandri; maică-mea Elena, născută Cozoni.

Acum mă găsesc la București, de unde sper că plec peste trei zile și, trecînd prin Bacău, mă voi opri ca să desăvîrșesc formalitățile necesare pentru legalizarea mărturiei de către Tribunal. Sper că voi găsi actul iscălit de marturi. Mă vei îndatori foarte mult.

Al d-voastră amic și servitor,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

69

București, sîmbătă, [martie, 1873]

Dragă,

M-am întîlnit cu prietenul care seamănă a fi încredințat că va reuși mai tîrziu a-ți îndeplini dorința. Am fost ieri la Senat unde, găsind pe Boerescu, am avut de la el vești destul de rele cu privire la Iancu. Mă tem că toate au fost numai vorbe, și pe acele vorbe Baligot a făcut treaba despre care părea atît de mulțumit, însă cum rămîne Iancu cu noul împrumut ce a contractat? Iar încurcătură!... Asta mă supără.

Boerescu mi-a spus că au scris Iancului să nu se grăbească a veni aici, nefiind sigur de reușită. Ce însemnează toată această jucărie, nu pricep.

Timpul în București nu e frumos ca la Iași și ca la Mircești; pîclă, glod lunecos, însă nu-i frig.

Sper că-ți este mai bine decît cum te-am lăsat. Scrie-mi două rînduri cum te afli. Eu sînt sănătos și sper să dorm butuc la noapte.

Te sărut,

V. *Aleks[andri]*

Vineri, [București, a.30 martie 1873]»

Dragă,

Plec mâine, sîmbătă cu Calimaki². Trecem prin Galați, apoi ne oprim la Bacău, și, în sfîrșit, sosim la Mircești **marți** sau cît mai tîrziu miercuri.

M-am oprit pentru interesul fratelui meu care a căzut baltă.

Te sărut,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, martie 1873

Iubite domnule Negruzzi,

Eram să vii de mult la Iași pentru ca să vă citesc comedia mea *Ciocoii*¹, dar am fost împiedecat prin deosebite vizite ce am primit și care mi-au luat tot timpul. Lucrările mele au fost astfel întrerupte. Prin urmare, nu am putut termina prefața la scrierile mele, ce ți-am promis pentru unul din numerele *Convorbirilor*.

Acum sînt liber și îmi propun să vii la Iași ca să vă dau lectura comediei *sîmbătă*. Aș dori să fie adunați membri „Junimei” cît mai devreme, căci piesa, fiind în 5 acte, va reclama mai multe ore de lectură. Nu s-ar putea să inviți și pe dl Ianov, ca să asiste la acea întrunire? Cine știe? ar găsi vreun subiect de cântonetă comică între numeroșii personajii a comediei mele.

Fiindcă o operă dramatică este menită a fi reprezentată, am de gînd a o încredința lui Aslan²; de aceea mi-am luat voie a-l invita pe sîmbătă la d-ta, ca să asculte comedia *Ciocoilor* în calitatea sa de director [al] Teatrului Național.

Mi-ai spus că ai fi mulțemit să publici piesa mea în *Convorbiri...*, însă cum îi face ca să tipărești întregile *cinci acturi* în puținele numere ce mai rămîn până la 1 martie viitor? Nu crezi că ar fi o măsură nimerită de-a publica *Ciocoii* sub forma de suplement, astfel ca în numerele de la dec, ghenar și februar să apară piesa întreagă? Foile fiind imprimate deosebit ar forma la sfîrșitul anului o broșură. Gîndește-te la aceasta și-mi dă opinia d-tale sîmbătă.

Îmi pare rău că nu oi să am printre ascultători pe Pogor și Maiorescu. Aș fi fost bucuros să aud observările lor... fie cît de aspre. Acum nu-mi rămîne decît să te îndemn ca să te rogi la Dumnezeu pentru continuarea timpului frumos... căci dacă nu mai sînt rău de muscă... *helas!*... sînt foarte rău de frig.

Al d-tale devotat amic,

V. Alecsandri

Sper că ocupațiile fratelui d-tale Leon, îi vor permite să vie sîmbătă.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

Mircești, 20 april 1873

Ma chere Mărie,

J'apprends avec plaisir que tu promets à Tanme^e de lui faire les honneurs de Mircești et de conduire toi-même lorsque tu la promènera en voiture dans le bois. Cette promesse se réalisera l'année prochaine car je compte te faire

passer tes vacances en Moldavie. Nous irons alors visiter Bouhousch et nous enleverons Tanmee au grand desespoir de Sophie, à moins que Sophie ne veuille se laisser aussi enlever par la meme occasion. On fera des dejeuners sur l'herbe dans le bois, au bord du Sireth, pendant que des musiciens caches dans les arbres executeront des symphonies ravissantes. Puis on ira faire visite à Mărie Bogdan, dont la terre est situee à peu de distance de Mircești, bref on se donnera beaucoup de plaisir l'annee prochaine. Quant aux vacances qui approchent nous les passerons ensemble au bord de la mer, occupes à faire collection de coquillage et à prendre des lecons de natation. Tu vois que l'avenir n'est nullement sombre.

T'ai-je ecrit que maman a recu tes ouvrages? C'est je crois le jeune Exarho qui les a apportés en Moldavie. Ces travaux d'art, executes avec une adresse merveilleuse, ont etonne les populations et rendu Maman aussi heureuse que possible. Les pelottes brillent sur la table de toilette et font l'admiration des personnes qui nous rendent visite. Tu comprends combien nous en sommes fiers!

Adieu, nous t'embrassons tendrement.

Ton pere affect[ionne,]

V.A.

Mircești, 20 aprilie 1873

Dragă Mărie,

Aflu cu plăcere că făgăduiești lui Tanmee să-i faci onorurile Mirceștilor și să mini tu însăși când o vei plimba cu trăsura prin pădure. Această făgăduială se va împlini anul viitor căci socotesc să vii să petreci vacanța în Moldova. Ne vom duce atunci să vizităm Buhușii și o vom răpi pe Tanmee spre marea părere de rău a Sofiei, numai dacă Sofia nu va dori să se lase și ea răpită cu aceeași ocazie. Se va dejuna pe iarbă în pădure, pe marginea Șiretului, în timp ce cântăreții ascunși în arbori vor executa simfonii înaintătoare. Apoi vom merge să o vedem pe Mărie Bogdan, a cărei moșie este situată la mică distanță de Mircești, pe scurt anul viitor ne vom oferi multe distracții. Cit despre vacanța care se apropie, o vom petrece împreună pe malul mării

ocupați să facem colecții de scoici și să luăm lecții de înot. După cum vezi, viitorul nu este deloc întunecat.

Ți-am scris că mama a primit lucrările tale? Cred că tinărul Essarcu este cel carele-a adus în Moldova. Aceste lucrări de artă, executate cu mare măiestrie, au uimit pe locuitori și au făcut-o pe mama cit se poate de fericită. Pelotele strălucesc pe masa de toaletă și fac admirația persoanelor care vin să ne vadă. Înțelegeți cit sîntem de mindri!

Adio, te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE UN CONTE NECUNOSCUT DIN CERNĂUȚI

73

Mircești, 21 aprilie 1873

Cher comite!

En parcourant le grotesque billet de faire-part que vous m'avez envoye comme un specimen litteraire de la Bucovine, on ne peut s'empecher de penser que c'est à degouter de mourir. On dit que le defunt etait l'ennemi jure des Roumains. Ceux-ci se sont bien venges de lui apres sa mort au moyen de l'imprime qui" a annonce son demenagement dans la vie eternelle. Quand donc cesseront-ils de parler la langue de Poumne et de se rendre ainsi la risee de tout homme sense et de bon gout?

A votre place, cher comte, je me hâterais de deguerpir de Czernovitz à la moindre indisposition, de crainte de devenir la proie des litteratcurs bucoviniens. Ces bourreaux sont impitoyablement ridicules et pour eux et pour ceux qu'ils pronent.

J'aime à croire pourtant que vous jouirez longtemps d'une sante formidable, afin d'avoir souvent l'occasion de

me moquer de leurs *aberaciune* litteraires et dans cet espoir, je vous serre la main cordialement.

Tous à vous,

V. *Aleksandri*

Mircești, 21 aprilie 1873

Dragă conte:

Parcurgînd caraghiosul bilet de *faire-part* pe care mi l-ați trimis cape un specimen literar din Bucovina, îți pieri pofta să mai mori. Se spune că răsposatul era dușmanul declarat al românilor. Aceștia s-au răzbunat bine pe el după moarte, prin mijlocirea imprimatului care anunță mutarea lui în viață veșnică. Cînd oare vor înceta să vorbească limba lui Pumnu și să se facă astfel de batjocura tuturor oamenilor cu bun-simț și bun-gust?

În locul dumitale, dragă conte, m-aș grăbi să o șterg din Cernăuți la cea mai mică indispoziție, de teama de a nu cădea pradă literaților bucovineni. Acești călăi sînt neiertat de ridicoli și pentru ei, și pentru aceia pe care îi suie în slăvi.

Îmi place să cred totuși că vă veți bucura mult timp de o sănătate strașnică, astfel încît să am deseori ocazia de a-mi bate joc de *aberaciunile* lor literare și cu această nădejde, vă strîng mîna din toată inima.

Al dumneavoastră

V. *Aleksandri*,

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

74

Mircești, luni, [septembrie 1873]

Moș PISOI,

Am sosit din străinătate unde am petrecut prost din cauza unor friguri ce am căpătat pe malul mării. Chiar acum, după

mai multe săptămîni, mă simt slab de balamale, dar sper că odihna căsuței și bunurile camarei îmi vor întoarce în curînd puterile pierdute.

Tu ce mai faci? Cum îți merge clironomul? Am aflat că d-na Pizozki au fost la băi și tu, babă de casă, ai rămas lîngă leagăn... Unde-i bietul Cuza să te admire și să te căraie.

Am aflat asemenea că ai cumpărat o vacă care dă 14.000 ocă de lapte pe zi. Dorînd și eu să posed o asemenea minune, te rog să faci toate chipurile ca să îmi procuri perechia vacii tale. Vei îndatori foarte mult pe Paulina, care-ți trimite multe amicii precum și complimente soției tale.

Eu te îmbrățișez și doresc să te văd,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

75

Mircești, 4 octombrie 1873

Iubite d-le Negruzzi,

întoreîndu-mă din străinătate, am găsit pe biroul meu numerile *Convorbirilor* sosite în lipsa mea și am citit anunțul publicării scrierilor părintelui d-tale, precum și a unei colecții de poezii a d-tale. Ambele uvrajuri au și apărut. Aș dori să le am. Vin dar a te ruga ca să binevoiești a mi le procura, trimițîndu-le prin poștă la Mircești, și cînd voi veni la Iași, voi mulțemi din viu grai pentru această amabilitate. Am fost bolnav de friguri în Franța și m-am întors acasă cam slab. Aștept să mă întăresc puțin și îndată voi veni să vă dau o frățească strîngere de mînă. Multe amicii „Junimei” și complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale devotat amic,

V. *Aleksandri*

Mircești, octobrie 1873

Ma chere Mărie,

Après un voyage de plusieurs jours, favorise par un beau temps et acheve dans les meilleures conditions, nous avons enfin retrouve le calme et le repos dans notre petit cottage de Mircești.

Ma sânte se ressent en bien grâce à l'air pur de la campagne, au bien-etre dont je suis entoure et à l'aimable societate de Gogou. L'automne est la plus belle saison de notre pays et cette annee il s'annonce en veritable bon enfant, gai, lumineux et pas froid du tout, aussi lui fais-je tres bon accueil et j'en jouis en veritable amateur. Pour un convalescent la lumiere et le soleil valent toutes les Facultes de medecine.

Ta mere a retrouve son infatigable activitate de maîtresse de maison des qu'elle a remis le pied dans son domaine; elle veille aux vendanges, elle fait des provisions d'hiver etc. ... toutes choses fort importantes à la campagne car les grandes proprietaires de Moldavie ressemblent beaucoup aux colons de l'Australie. Chaque maison est une colonie composee d'un nombre considerable de gens peu occupes la plupart du temps, et souvent meme inutiles, mais tel est l'usage du pays et il faut s'y conformer.

Mariette se croit au bout du monde, et pourtant elle a l'air de se plaire dans ces parages si eloignes du Morbihan. J'espere qu'elle s'y fera completamente au bout de deux mois. Le seul ennui qu'elle eprouve c'est celui de ne pouvoir s'expliquer avec les autres domestiques. C'est un inconvenient dont elle ne pâтира pas longtemps car les Moldaves finiront par apprendre le francais avec elle.

Nous attendons avec impatience une lettre de toi pour savoir comment tu te trouves dans ton nouveau role de pensionnaire? J'attends pour ma part avec non moins

d'impatience une lettre de Madame de Barral au sujet de ta conduite et de tes etudes.

J'espere que tout marche selon mes voeux et dans cet espoir ta mere et moi nous t'embrassons bien tendrement.

Ton pere aff.,

V.A.

Presente mes compliments à Madame de Barral. As-tu deja commence tes lecons de piano avec M. Nollet?

Mircești, octombrie 1873

Dragă Mărie,

După o călătorie de mai multe zile, favorizată de un timp bun și terminată în cele mai bune condiții, am regăsit, în sfârșit, calmul și repausul în căsuța noastră de la Mircești.

Sănătatea mea se resimte în bine, grație aerului curat de la țară, buncistării de care sint înconjurat și plăcutei companii a lui Gogu. Toamna este cel mai frumos anotimp al țării noastre și anul acesta se anunță ca un adevărat copil cuminte, vesel, luminos și deloc rece, de aceea il primesc și eu bine și mă bucur ca un amator adevărat. Pentru un convalescent, lumina și soarele fac cît toate facultățile de medicină.

Mama ta și-a regăsit neobosita ci activitate de stăpină a casei, de îndată ce a repus piciorul pe pământul ei; veghează la culesul viilor, faci provizii pentru iarnă etc . . . toate lucruri foarte importante la țară, căci marii proprietari ai Moldovei seamănă mult cu coloniștii din Australia Fiecare casă este o colonie compusă dintr-un număr considerabil de oameni, puțin ocupați cea mai mare parte din timp, și adesea chiar nefolositori, dar acesta este obiceiul țării și trebuie să te conformezi.

Mariette se crede la capătul lumii, și totuși pare că ii place pe aceste meleaguri, așa de depărtate de Morbihan. Sper că se va obișnui după două luni. Singura plictiseală pe care o încercă este aceea de a nu se putea înțelege cu ceilalți servitori. Este un inconvenient de care nu va suferi multă vreme, căci moldovenii vor sfârși prin a învăța cu ea limba franceză.

Așteptăm cu nerăbdare o scrisoare de la tine, pentru a ști cum te simți în noul tău rol de elevă de pension? Aștept, în ce mă privește, nu

cu mai puțină nerăbdare, o scrisoare a doamnei de Barral* despre purtarea și studiile tale.

Sper că totul merge după dorința mea, și, cu această speranță, mama ta și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

Prezintă salutările mele doamnei Barral. Ai început deja lecțiile de pian cu dl. Nollet?

Mircești, 16/28 octombrie 1873

77

Ma chere Mărie,

J'ai constate avec grand plaisir que tu as commence et meme que tu as fini par te faire complètement à ta nouvelle carrière de pensionnaire. Il t'est penible, sans doute, de te lever de grand matin, desagreceable de faire de longues promenades à pied, mais ce regime est tres sain et tu t'en trouveras fort bien au bout d'un certain temps.

Je suis heureux d'apprendre que tu as passe un brilliant examen de musique et tu as gagne à la pointe de tes doigts un professeur de premier ordre comme M. Nollet. C'est là une belle victoire et je t'en fais mes sincerer compliments. Si tu pouvais en faire autant pour le dessin et les langues etrangeres, tu tournerais à l'etat de phenomene au grand bonheur de tes parents; mais je ne demande pas l'impossible et je me garde d'être trop exigeant. Tu as du temps devant toi, que ne peut-on faire quand on a de l'intelligence et de l'amour propre?

Ecris-moi en detail pour me renseigner sur tes differents travaux. Es-tu deja installee dans ta chambre avec la gouvernante anglaise, sais-tu deja prononcer le mot „Well" aussi bien que le „Minister" of Trinity-Church de New York?

102

Maman a repris ses grandes occupations de menage; elle est toute heureuse de te savoir acclimatee à la pension et elle t'embrasse miile fois. De mon cote j'en fais autant dans l'espoir que dans deux ou trois ans tu seras devenue une personne charmante, aimable, gracieuse, affectueuse etc... bref une perfection ou à peu pres.

Ton pere affec,

V.A.

Mircești, 16/28 octombrie 1873

Dragă Mărie,

Am văzut cu multă bucurie că ai început și chiar ai terminat prin a te obișnui cu noua ta carieră de elevă de pension. Îți este desigur greu să te scoli de dimineață, neplăcut să faci lungi plimbări pe jos, dar acest regim este foarte sănătos și te vei simți foarte bine după scurt timp.

Sint fericit aflind că ai trecut un strălucit examen de muzică și că ai câștigat cu virful degetelor tale un profesor de prim ordin ca dl. Nollet. Aceasta este o frumoasă victorie și îți fac sincerele mele complimente. Dacă ai putea să faci tot atât pentru desen și limbi străine, te-al transforma într-un fenomen, spre marea bucurie a părinților tăi; dar nu cer imposibilul și mă feresc să fiu prea pretențios. Ai timp înaintea ta, ce nu se poate face când ai inteligență și amor propriu?

Scrie-mi amănunțit pentru a mă încunoștința despre diferitele tale lucrări. Ești deja instalată în camera ta cu guvernanta englezoaică, ști deja să pronunți cuvântul „Well" tot așa de bine ca pe „Minister" of Trinity-Church de New York?

Mania și-a reluat marile ei ocupații de casă; este foarte fericită știind că te-ai obișnuit cu pensionul și te sărută de mii de ori. O fac și eu în speranța că în doi sau trei ani vei deveni o persoană incântătoare, plăcută, grațioasă, iubitoare etc. ... pe scurt o perfecțiune sau pe aproape.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

103

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

78

Mircești, 21 noiembrie 1873

Domnule Hasdeu,

în numărul 12 al *Columnei lui Traian*, am citit cu mult interes balada rutenică care ne arată pe Ștefan-Vodă sub un aspect cu totul nou. Am citit și îndemnul indirect ce-mi faceți de a restaura această baladă în limba românească și fiind atras de originalitatea subiectului, am cercat să răspund la îndemnul d-voastre.

Vă trimit dar rodul nu al ostenelelor, ci al unei ore de plăcere ce mi-ați prilejuit de a petrece în domeniul încântător al poeziei populare.

Primiți, vă rog, împreună cu balada intitulată *Ștefan și Dunărea*, încredințarea simțirilor mele de stimă și înaltă considerare.

.i9Un's.

.3ir»uufn.nov

V. Alecsandri

•ffisbft <<un ••>,cJ

Mircești, decembrie 1873

Domnule redactor,

Una din cele întâi poezii ce am compus când am început a scrie în limba românească este balada lui *Groza* publicată în ediția *Doinelor și Lăcrimioarelor*, din 1853, ce s-a tipărit la Paris. Acum mi-a căzut în mână un manuscris francez care cuprinde diverse incidenturi din viața aceluia hoț, precum și giudecata prin care a fost el osândit la ocnă în anul 1838.

Vă trimit acest manuscris ca să-l citiți, și dacă-l veți găsi interesant, să publicați traducerea lui în *Columna lui*

104"

Traian. Istoria lui *Groza* ar putea servi de subiect unei drame care, bine condusă, ar produce mare efect pe scenă; ea mai cuprinde și oarecari detaluri caracteristice, de un mare interes pentru studiul moravurilor de mai înainte.

Primiți și cu această ocaziune asigurarea stimei și înaltei mele considerări.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

80

Mircești, decern. 14 1873

Iubite Negruzzi,

Cred că Aslan¹ ți-a dat copia actului I al *Ciocoilor*.

Nu știu însă dacă el a făcut mai întâi schimbările ce i-am indicat. Te înștiințez dar că personagiul *Rusfetcovici* trebuie a fi înlocuit prin *Polcoveșnicul Viteazovici*, și contesa Luța prin *Prințesa Luța*.

Te rog să priveghezi ca să nu să comită eroare în tipărirea acelor personajuri. Cît pentru celelalte schimbări ce am proiectat a face în actele II și III, le voi comunica lui Aslan în zilele aceste și el la rîndul lui ți le va comunica.

Mi-ai promis că întreaga comedie va fi publicată în ultimele trei numere ale *Convorbirilor* din anul VII². Contez pe această promitere atît în interesul piesei, cît și în interesul foaiei.

Primind aice numărul din urmă al *Revistei Contemporane*, am constatat în poezia mea, *Căderea Rinului*³ două greșali pe care mă grăbesc să le îndrept pentru numărul 10 al *Convorbirilor* :

în strofa IX, versul de pe urmă va fi modificat astfel, în privirea armoniei lui:

„Privind acea cădere, se-ntunecă de nori”

105

în strofa XI, versul întâi va fi modificat în privirea ri-
mei:

„Luîndu-și cursul pacinic, iar se îndreaptă Rinul
„Prin sate...” etc.

Mi-i face mare plăcere publicând aceste poezii în numărul
ce este acum sub tipar cu modificările indicate.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

81

Mircești, H dec. 1873

Iubite Negruzzi,

încă o rectificare în piesa *Ciocoilor*:

în scena actului I care precedă pe aceea de pe urmă,
Hîrzobeanu zice lui Trufandaki: „Am să te rînduiesc ispravnic
la Hîrlău.” și lui Slugărică îi zice: „Din pulbere te-oi ridica
și pe tine Slugărică. Te fac viț-agă de oraș”.

Te rog să comunicî aceste mici schimbări (ce sînt de mare
importanță) la tipografie.

Am observat că începutul actului V este cam lînced.
Am de gînd să-l schimb. Lucrul e lesne de făcut. în curînd
voi trimite lui Aslan această nouă schimbare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

82

Mircești, marți, [decembrie 1873]

Iubite Negruzzi,

Cred că Aslan ți-au comunicat schimbările ce am făcut
în acturile II și V din piesa *Ciocoilor*. De nu, reclamă-le

106

pentru ca să se imprime cu modificările ce am găsit indispen-
sabile. Totodată, te rog, dacă ai de gînd a publica întreaga
comedie în ultimele numere a *Convorbirilor*, să nu se taie
nici un act în două, ci să se imprime cîte un act sau două
întregi în fiecare număr. Altminteri, tot interesul intrigei
s-ar pierde.

Binevoiește a însera și nota următoare: *Această piesă
nu se poate reprezenta decît cu învoirea autorului.*

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

83

[Mircești, 29 decembrie 1873]

Ma chere Mărie,

Je suis tres hereux d'apprendre que les confitures que
ta mere t'a envoyees sont de ton gout, aussi je ne veux pas
amoindrir ton plaisir en mettant à ta charge les frais de
port de la petite caisse. Tu diras à Melle Thibaud qu'elle
veille bien passer les 40 fr. à mon compte et qu'elle te
remette en outre la somme de cent francs qui sont destinés
pour tes etrennes.

Tu me demandes dans ta lettre si nous voulons que tu
prennes toujours deux heures de lecons par semaine de
M. Nollet?

Assurement que nous le voulons, d'autant plus que tu
as eu la premiere place au concours de piano. Cette victoire
nous donne l'assurance que tu t'appliques à l'etude de la
musique. C'est un de mes grands desirs de te voir devenir
une grande artiste.

Quand tu viendras ici, tu trouveras un bon piano et
Gogou pour jouer à quatre mains, c'est-à-dire à deux mains

107

et deux pattes. Les populations sont émerveillées de vos concerts. En attendant Gogou semble fâché contre toi parce que tu lui as manqué deux fois de respect auquel il a droit, en ne faisant pas mention de lui dans tes lettres.

Dans deux jours nous avons la fête du nouvel An qui serait complète pour moi, ma chère enfant, si tu étais avec nous et si je pouvais commencer l'année en t'embrassant, mais puisque tes études exigent que nous soyons encore séparés pendant quelque temps, je t'envoie par lettre mille bons baisers de notre part à tout deux en faisant des vœux pour que tu deviennes grande, belle, gracieuse, enfin telle que nous désirerions te voir. Après cela il ne me reste plus qu'à t'embrasser de nouveau et je le fais avec bonheur.

Ton père affectueux,

V.A

[Mircești, 29 decembrie 1873]

Dragă Mărie,

Sunt foarte fericit aflând că dulcele pe care mama ta ți le-a trimis sunt pe gustul tău, de aceea nu vreau să-ți micșorez plăcerea punând în sarcina ta cheltuielile de transport pentru lădiță. Vei spune d-rei Thibaud să binevoiască să treacă cei 40 de franci în socoteala mea și să-ți dea pe deasupra suma de o sută de franci care sunt destinați pentru darurile tale.

Mă întrebi în scrisoarea ta dacă vrem să mai iei două ore de lecții pe săptămână cu dl. Nollet?

Desigur că o dorim, cu atât mai mult cu cât ai ocupat primul loc la concursul de pian. Această victorie ne dă siguranța că te străduiești la studiul muzicii. Este una dintre marile mele dorințe să te văd devenind o mare artistă .

Când vei veni aici, vei găsi un pian bun și pe Gogu pentru a cânta la patru mâini, adică la două mâini și două labe. Locuitorii se vor minuna de concertele voastre. Până atunci, Gogu pare supărat pe tine pentru că ai fost de două ori lipsită față de el de respectul la care are drept, neamintindu-l în scrisorile tale.

Peste două zile vom avea sărbătoarea Anului nou care ar fi pe de-a întregul pentru mine, draga mea fetiță, dacă ai fi cu noi și dacă aș putea

să încep anul îmbrățișându-te, dar pentru că studiile tale cer ca să mai fim încă despărțiți pentru cîtva timp, îți trimit prin scrisoare mii de bune sărutări din partea noastră a amîndurora, făcînd urarea ca să devii mare, frumoasă, grațioasă, în sfîrșit așa cum am dori să te vedem. După aceasta, nu-mi mai rămîne decît să te îmbrățișez din nou și o fac cu plăcere.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A

CĂTRE ION CRĂCI UNESCU'

84

[a. 1874]

... „Les Poesies populaires de la Roumanie sont l'oeuvre de bardes inconnus, elles n'ont pas de date certaine, mais quelques-unes remontent à une tres haute antiquite. Je les ai recueillies, dans le cours de plusieurs annees, de la bouche meme du peuple. Elles sont ecrites dans la langue nationale, celle que nous parlons encore aujourd'hui et se sont transmises de generation en generation comme les contes populaires, les proverbes etc.

Je ne leur ai fait aucune modification, sauf quelques vers, ajoutes par les Tsigans *lăutari*, que j'ai cru devoir retrancher. J'ai fait pour quelques-unes de ces poesies ce qu'un joaillier fait pour des pierres precieuses. J'ai respecté le sujet, le style, la forme et meme plusieurs rimes incorrectes qui font partie de leur caractere. Loin donc de les avoir arrangee conformement au gout moderne, je les ai conservees comme des bijoux d'or que j'aurais trouves couverts de rouille et aplatis. J'en ai fait disparaître les taches et leur ai rendu leur eclat primitif. Voilà tout mon merite. Le tresor

109

appartient au peuple, qui scul etait capable de produire des merveilles si originales.

Je sais que les Francais se defient des poesies populaire venues de l'etranger depuis que M. Prosper Merimee a publie sous le titre de *Guzla*, une collection de chants illyriens composes par lui-meme. Mais on peut etre, persuade que si la nature bienveillante m'avait doue d'un genie assez puissant pour composer une *Mioritsa*, un *Toma Alimoche*, un *Mihii Copilul* etc, je m'en serais fait honneur, et j'aurais ete assez egoiste pour les publier sous mon nom."

[a. 1874]

... Poeziile populare ale României sint opera barzilor necunoscuți, ele nu au «late sigure, dar unele dintre ele coboară mult in trecut. Le-am cules, in cursul mai multor ani, chiar din gura poporului- Ele sint scrise in limba națională, cea pe care o mai vorbim încă și astăzi, și s-au transmis din generație in generație ca poveștile populare, proverbele etc.

Nu le-am supus nici unei modificări, numai citeva versuri, adăugate de țigani lăutari, pe care am crezut că trebuie să le tai. Am făcut pentru unele dintre aceste poezii ceea ce un bijutier face pentru pietrele prețioase. Am respectat subiectul, stilul, forma și chiar citeva rime incorecte, care fac parte din caracterul lor. Departe deci de a le fi aranjat potrivit cu gustul modern, le-am păstrat ca pe niște bijuterii de aur pe care le-aș fi găsit acoperite cu rugină și turtite. Am făcut să dispară petele și le-am dat strălucirea lor primitivă. Iată tot meritul meu. Comoara aparține poporului, care numai el singur este in stare să producă minunății atit de originale.

Știu că francezii se îndoiesc de poeziile populare venite din străinătate de cind dl. Prosper Merimee a publicat sub titlul de *Guzla* o colecție de cinceze iliriene compuse de el însuși. Dar poți fi convins că dacă natura binevoitoare m-ar fi dăruit cu un geniu atit de puternic pentru a compune o *Miorița*, un *Toma Alimoș*, un *Mihu Copilul* etc, m-aș fi mândrit și aș fi fost destul de egoist pentru a le publica sub numele meu."

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

85

Mircești, M ghenar 1874

Iubite Negruzzi,

De-abia astăzi am primit numărul 10 al *Convorbirilor* și mărturisesc că n-am rămas mulțumit de tipărirea piesei mele *Ciocoii*.

Zețariul a găsit de cuviință a nu închide între paranteze toate jocurile de scene însemnate prin litere mai mici și chiar nici a pune măcar puncturi între numele personajilor și începutul frazelor.

Rezultatul este că se înșală cititorul, luînd drept frază de conversație notele care înseamnă că ele trebuie rostite *in parte*, sau *tare*, sau *încet...* etc. Cu atît mai mult nedomenirea devine grea cînd notele se găsesc în mijlocul frazelor.

Dacă zețasușul ar fi urmat întocmai după manuscriptul meu, nu ar fi găsit de cuviință a comite asemenea necuviințe de tipar.

Acum vin a te ruga ca să binevoiești a ordona ca să nu se mai facă economie de paranteze pentru celelalte trei acturi ce rămîn și totodată, în scena Consiliului de miniștri din actul al treilea, aș dori să nu se uite schimbările ce am făcut și pe care Aslan² a trebuit să vi le comunice!

în acea scenă, după ce Neamuș începe cuvîntul său în contra jidanilor, postelnicul Evghenidi îl între rupe zicînd: „Așa este, însă..

Te rog să se îndeplinească această frază prin următoarea:

„Așa este, însă avem și familii vechi de evrei, născute și crescute între noi, și care nu se cuvine să le pui în rînd cu vagabonzii din Galîția. Ei sînt evrei pămînteni, nu lifte străine”.

Adio, în curînd voi veni la Iași.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Iubite Negruzzi,

Citind mai cu luarc-aminte cele întâi două acte ale piesei mele din *Convorbiri*, am început a face triste reflecții asupra gradului de înapoiere la care se află în Iași arta tipografică; pe urmă, după obiceiul meu, am ris de natura greșelilor răspindite în n-ul 10. Neglijența corectorului au fost astă dată la înălțimea nemerniciei zetarului.

înțeleg acuma, frate, cât necaz și osteneală trebuie să-ți dai pentru ca să publici foaia *Convorbirilor*.

Fiind însă că răul este comis, ceea ce putem face mai cu-minte, este să-l îndreptăm pe cât se poate și dar te rog să publici în n-ul 11 alăturatul pomelnic de errata,¹ pentru ca frații noștri de peste Milcov să nu ridă de noi.

Apropo de acești frați, știu că nu ne prea iubesc pe noi. Ei se agită ca niște umbre chineze pe o scenă politică imaginată și se iau în serios... pretenție ce îi acoper de un ridicol vederat. Prin urmare, nebunia lor naivă îi depărtează din ce în ce mai mult de domeniul literaturii. Nu mă mir dar nicidecum de onorul ce-mi fac d-a mă pune în rînd cu [M.] Zamfirescul*. Le mulțumesc că binevoiesc încălța a nu mă coborî și mai jos.

Noi, după vorba românului, să ne cătăm de treabă. Să ne urmăm drumul înainte, liniștiți, gustînd mulțumirile vieții intelectuale și ferindu-ne de meschinele patimi zise politice, care au devenit o tristă monomanie dincolo de Milcov.

Mă întrebi de am vreo poezie nouă în portofoliu? Nu, căci mă ocup să completez diverse scrieri în proză începute și neterminate. Acum sfîrșesc relația călătoriei mele în Africa și apoi am de gînd a descrie voiajul meu în Crim pe timpul războiului -.

* „Răposatul Mihail Zamfirescu (I.N.)” [Notă în original de mira lui I. Negruzzi].

Săvirșind și acest articol, voi căta să mîntuiesc romanul *Dridri*, pentru ca dl. Socec să nu mă poată acuza că nu i-am dat material la timp, cînd va ajunge cu tipărirea la volumul consacrat prozei.

Dl. Socec are mare dreptate să-i fie rușine, căci neglijența d-sale de editor e cel puțin pe aceeași linie ca neglijența corectorului pe care l-au lăsat în locul d-tale, cînd ai plecat la București. îmi vine să rup contractul încheiat între noi și să opresc continuarea ediției operelor mele. Vom vedea.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri*

Errata

1. Titlul adevărat al piesei d-lui Alecsandri este *Boieri și Ciocoi*.
2. Toate cuvintele și frazele din această piesă, ce s-au tipărit cu litere mici fiind, însemnări de jocuri de scenă și nefăcînd nicidecum parte din dialoguri, trebuie să fie închise între paranteze.

Actul I

- Scena I — în loc de *a călca pe inimă* — citește: *a»i călca pe inimă*,
 Scena IV — *Ce te-aș măsura eu sapa* - cit.: *ce te-aș măsura cu sapa*.
 id. — *ighemanicosa* cit.: *ighemanicon*
 Scena V — *sărută pieptul celui mare* cit.: *celor mari*
 Scena VI — *garafelo* — cit.: *garofalo*
 Scena VII — *hoți buzurclisiți* — cit.: *hoți buiurdisiți*
 id. — *zامل diconicesc* — cit.: *ramul diconicesc*
 id. — *amesterul străinilor* — cit.: *amestecul*
 Scena IX — *o mașină de jiganii* — cit.: *o mișină*
 id. — *coborît in hirzobul* — cit.: *cu hirzobul*
 id. — *care țintesc* — cit.: *care țintește*
 id. — *tulpa țării* — cit.: *talpa țării*
 Scena X — *părintele meu* — cit.: *părinții mei*
 id. — *dacă ar mai fii* — cit.: *dacă ar mai fi*
 Scena XII — *fiind dreptate* — cit.: *fiind dreptți*
 id.: *încă cu imbelșugare* — cit.: *cu așa imbelșugare*

Actul II

- Scena I - în loc de *paleturi* ... - citește: *falduri*
 id. - 340 cit.: 840
 Scena III ... o jalbă in predmetul - cit.: o jalbă in predmelul unei peripisc

* în colțul din stingă sus, scris de mina lui Iacob Negruzzi „erată nu se publică”.

id. - <i>Flori</i> visat	- cit.: Fto-i vist.
id. - precum le^ poate dovedi... citește: - precum se poate	
Scena IV — O <i>sumă</i> de ținutași	cit.: o <i>samă</i> de ținutași
Scena V — ei mărturisesc	cit. — fi mărturisesc
Scena VII — eartă <i>ecsaltatca</i>	cit. — <i>ecsaltarca</i>
Scena VII - el te <i>iubește</i> , el te hrănește	cit. — el te <i>umbrește</i> , el te hrănește
id. — <i>pitoce</i>	cit. — <i>pilace</i>
Scena X — nu <i>respundeți</i>	cit. — nu <i>respunzi</i>
Scena XIV — Rusfetcovici	cit. — <i>Viteazovici</i>
Scena XV — <i>Cei din lei</i>	cit. — <i>Cei dinainte</i>
id. — Rusfetcovici	cit. — Viteazovici
id. — și dinții tociți	cit. — și <i>cei</i> dinți tociți
id. — <i>cucoană</i>	cit. — <i>Cucoane</i>
id. — Cumpăna <i>Dreptate a</i>	cit. — Cumpăna <i>Dreptăci</i>
id. — <i>Heil</i>	cit. — <i>Hai!</i>
Scena — <i>apară</i> de Elena	cit. — <i>afară</i> de Elena
Scena XVI — pentru ca să uiți cine <i>este</i>	cit. — cine <i>ești</i>
Scena XVIII — Cinstit și credincios domniei	cit. — cinstit și credincios <i>boier</i> domniei

CĂTRE CAROL DAVILA

87

Mircești, 18/30 janvier 1874

Cher Monsieur Davila,

J'apprends par les journaux l'affreux malheur qui vient de vous frapper! C'est donc une fatalite attachée à notre pays que de voir ainsi disparaître subitement les etres les plus dignes d'amour et de respect, ceux dont la nation roumaine est en droit d'etre fiere!

Je ne viens pas, cher Monsieur Davila, vous adresser des paroles de condoleance, car la perte de votre chere et vaillante epouse est irreparable, autant pour vous, que pour les nombreuses orphelines aux quelles elle prodiguait son affection et sa sollicitude maternelles. Personne ne pourra la remplacer

114

dans la mission noble et sacree qu'elle s'etait imposee et qui en avait fait l'âme de l'Asile Helene.

Si je vous ecris ces quelques lignes, c'est pour vous dire que dans la solitude des campagnes de la Moldavie, vous avez un ami qui s'associe cordialement à votre douleur. Courage! Vos enfants ont perdu leur mere! Soyez lâ, pres d'eux, plein de resignation, afin de leur enseigner les vertus de leur ânge bienaime.

L'ombre de Madame Davila habitera toujours l'Asile Helene, elle dira aux orphelines qui la pleurant:

„Copile!... nu mai plingeți lingă mormîntul meu.
Căci pentru voi, în ceruri, mă rog lui Dumnezeu I”

A vous de tout cceur,

V. *Alecsandri*

Mircești, 18/30 ianuarie 1874

Iubite domnule Davila,

Aflu din jurnale groaznica nenorocire care v-a lovit! Este deci o fatalitate legată de țara noastră de a vedea astfel dispărînd deodată fiintele cele mai demne de dragoste și de respect, acelea de care națiunea română este îndreptățită să fie mîndrăi

Nu vin, iubite domnule Davila, să vă adresez cuvinte de mingiere, căci pierderea iubitei și curajoasei dumneavoastră soții este ireparabilă, atit pentru dumneavoastră, cit și pentru numeroasele orfane cărora le dăruia dragostea și grijă sa maternă. Nimeni nu va putea să o înlocuiască în nobila și sacra misiune pe care și-o impusese și care insemna sufletul Azilului „Elena”.

li

Dacă vă scriu aceste citeva rînduri, este pentru a vă spune că in singurătatea cîmpiilor din Moldova aveți un prieten care împărtășește din toată inima durerea dumneavoastră. Curaj! Copiii dumneavoastră și-au pierdut mama! Fiți acolo, lingă ci, plin de resemnare, astfel incit să le faceți cunoscute virtuțile îngerului lor iubit.

115

Umbra doamnei Davila va dăinui mereu în Azilul „Elena”, ea va spune orfanelor care o plîng:

[.....]•

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

88

Mircești, 28 ghenar 1874

Iubite Sioane,

Răspund la telegramul ce am primit din partea d-lor membri ai Comitetului teatral:

Înainte de toate declar că sînt foarte măgulit de propunerea ce mi-a făcut comitetul teatral de a reprezintă în București piesa mea *Boieri și ciocoi*, însă ca unul ce cunosc teatrul și mijloacele de care dispun direcțiile deosebitelor trupe din țeară, îmi fac întrebare dacă trupa d-lui Pascaly este în stare să răspundă la dorințele mele de autor? Comedia mea este în 5 acturi și are un personal numeros, 17 roluri — dintre care, cel puțin opt importante.

Mărturisesc că îmi vine greu a crede că aș găsi în trupa d-lui Pascaly opt artiști care să poată a se însărcina cu acele roluri. În anul trecut, găsindu-mă la București, am citit comedia mea lui Millo, și el însuși mi-a mărturisit că nu posedă în trupa sa elementele necesare pentru a pune în scenă o operă dramatică în 5 acturi și cu un număr de personaje atît de mare. Millo a renunțat la beneficiul ce ar fi putut trage ca director din reprezentarea ei, și ca artist, la plăcerea de a crea rolul lui Arbure, scris înadins pentru el. Atunce

* Urmează versurile în limba română de la p. 115

i-am propus să fuzioneze trupa lui cu cea a d-lui Pascaly, și astfel să împartă cu acesta folosul deopotrivă.

Precît însă am înțeles, o asemenea fuzionare este imposibilă, din cauza rivalității ambilor directori.

Acum dacă Comitetul teatral ține numai de cît a reprezentat piesa mea, întrebunțeze influența sa pentru a aduce o apropiere între d-nii Millo și Pascaly, și cred că astfel am ajunge la un rezultat satisfăcător.

Din toate operele mele dramatice, cea mai importantă este ultima mea comedie *Boieri și ciocoi*. Am cercat să intru în domeniul comediei înalte și a grupa pe lîngă o intrigă interesantă tabloul epocii lui Mihail Sturza. E natural ca să doresc a vedea această operă bine împărțită, bine reprezentată, căci în calitatea mea de vechi autor, sînt scutit de nerăbdarea debutanților care se mulțumesc cu tipărirea numelui lor pe o afișă.

Așadar, iubite Sioane, te însărcinez să expui colegilor tăi motivele care mă opresc de a vă trimite îndată manuscrisul meu. Aceste motive nu lovesc nicidecum meritul și talentele artiștilor de la Teatrul cel mare, dar au de scop a pune capăt nenorocitei rivalități dintre d-nii Millo și Pascaly, rivalitate păgubitoare artei dramatice române.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

Complimente din parte-mi d-lor membri ai Comitetului.

CĂTRE V. I. SOCEC

89

Mircești, 31 ghenar 1874

Domnul meu,

Iată-ne intrați în anul 1874, și publicarea operilor mele este rămasă mult în urmă de epoha fixată pentru săvîrșirea.

ei. De-abia un singur volum, precît știu, apărut, încît de va merge tot astfel și de acum înainte, ediția se va trăgăna până în anul 1900.

Cu toată răbdarea, îmi vine greu a admite o asemenea prelungire păgubitoare și pentru interesul d-voastră de editor, și pentru interesul meu literar de autor.

Prin urmare, sper că anul prezent va fi mai productiv decît anii trecuți, și, în această sperare, vin să vă rog a mă lămuri la ce epohă credeți că va lua capăt lucrarea tipografică de care ați binevoit a vă însărcina.

Multe persoane îmi adresează această întrebare și nu știu ce să le răspund.

Mă razem deci pe bunăvoința d-voastră pentru ca să le pot da în curînd un răspuns satisfăcător.

Primiți, vă rog, asigurarea stimei și considerației mele distinse.

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

90

Mircești, fevrier 1874

Ma chere Mărie,

Je reponds immediatement à ta lettre afin de te donner l'exemple de l'exactitude. Etant sur le point de partir pour Jassi \ je ne veux pas mettre un retard d'une semaine dans notre correspondance.

Avânt tout voici des nouvelles de maman. Elle tousse toujours un peu mais sa toux ne la fait pas souffrir, c'est une vieille connaissance qui se comporte assez decemment, quoiq''elle soit fort desagreable de sa nature. Maman la loge avec beaucoup de patience en attendant que l'ete vienne la mettre à la porte.

118

Quant à moi je me porte bien, Dieu merci, et je travaille de bon cceur pendant que le vent du nord souffle dehors comme s'il n'avait rien de mieux à faire.

Un passage de ta lettre m'a fortement intrigue. Tu couches dans la mame chambre que Miss Houghton et quoiqeu separees dans le courant de la journee vous vous retrouvez necessairement chaque soir. Pourquoi donc ne parlez-vous l'anglais que tous les deux jours? Explique-moi ce mystere. Quelle langue employez-vous dans l'intervalle. Ce qui me frappe encore dans tes lettres c'est la preoccupation constante qui te domine au sujet de tes sorties, lorsque ma belle-sceur sera de retour à Paris. He bien soit! Je veux bien t'accorder cette faveur, en consideration de l'aptitude que tu as mise à tes etudes depuis ton entree en pension. Tu vois, ma chere enfant, que je suis dispose à faire des concessions alors qu'on s'applique à les meriter. Continue à devenir une charmante et gracieuse personne et tu trouveras en moi le pere le plus affectueux. Notre unique desir à ta mere et à moi, c'est de te preparer un avenir heureux.

Nous t'embrassons tendrement.

Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, februarie 1874

Dragă Mărie,

Răspund numaidecit scrisorii tale ca să-ți dau astfel exemplul exactitudinei. Fiind pe punctul de a pleca la Iași, nu vreau să aduc în corespondența noastră o intirziere de o săptămîină.

Mai înainte de toate iată vești despre mama. Ea tot mai tușește puțin, dar tușea sa nu o face să sufere, este o veche cunoștință care se comportă destul de liniștit, cu toate că de felul ei este foarte neplăcută. Mama c-găzduiește cu multă răbdare, așteptînd ca vara să vie să o dea pe ușă afară.

Cit despre mine, sînt sănătos, mulțumesc lui Dumnezeu, și lucrez cu plăcere, în timp ce vîntul de nord suflă afară ca și cum n-ar avea nimic mai bun de făcut.

119

Un pasaj din scrisoarea ta m-a mirat foarte mult. Dormi în aceeași cameră cu domnișoara Houghton și, cu toate că despărțite în cursul zilei, vă regăsiți sigur în fiecare seară. Pentru ce deci nu vorbiți engleza decît din două în două zile? Lămurește-mi acest mister. Ce limbă întrebuințați între timp. Ceea ce mă izbește încă în scrisorile tale este preocuparea continuă care te stăpînește în legătură cu ieșirile tale cînd cumnata mea se va reîntoarce la Paris. Ei bine, fie! Vreau să-ți fac această plăcere, ținînd seama de străduința pe care ai dovedit-o la studii, de cînd ai intrat în pension. După cum vezi, draga mea fetiță, sînt dispus să fac concesii atunci cînd cineva încearcă să le merite. Continuă să devii o înecîntătoare și grațioasă persoană și vei găsi în mine tatăl cel mai iubitor. Singura noastră dorință, a mamei tale și a mea, este de a-ți pregăti un viitor fericit.

Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

91

Mircești, 8/20 fevrier 1874

Comment, Mademoiselle, vous vous donnez le luxe d'un rhume accompagne de fièvre? A quoi faut-il attribuer cette fantaisie si ce n'est à une predilection marquee pour les potions ameres? Predilection que j'ai constatee en voyant ton indifference à l'egard des bonbons...

Quoiqu'il en soit, ma chere petite Mărie, je te conseille de chasser au plus vite ce diable de rhume lequel, à la longue, devient un hote importun et fort desagreceable. Maman est fort tourmentee de te savoir indisposee; si je la laissais faire, elle partirait de suite pour Paris, mais l'etat de sa sante, quoique satisfaisant en ce moment, serait peut-etre compromis par un grand voyage en plein hiver. Je suis donc obligee d'employer toute mon eloquence pour calmer ses inquietudes et de lui dire que tu es une fille trop intelligente, trop vaillante etc——pour faire une veritable maladie à la suite d'un simple rhume. Mais je dois t'avouer que toute ma rhe-

120

torique ne sert pas à grand chose et qu'un petit billet de ta main la rassurerait bien davantage.

Ecris-lui donc pour lui dire ce que tu as eprouve, car j'espere qu'à cette heure tu n'as plus le moindre mal. Qu'etait-ce que ce mal au cote gauche qui a exige des frictions de teinture d'iode? Pourquoi le medecin a-t-il^ ordonne l'usage de la flanelle? Ne nous cache rien. Peut-etre as-tu subi certaine fatigue de trop de travail? Moi-meme je sens parfois une douleur musculaire au cote gauche quand je reste pendant plusieurs jours consecutifs à ecrire, et je ne m'en porte pas plus mal. Quelques legeres frictions avec de l'esprit de vin, et la douleur disparaît.

Ecris-nous donc de suite et en detail. Ma belle-sœur retourne bientât à Paris et tu iras jacasser avec tes cousines pour achever ta guerison. En attendant avale bravement de l'eau de Bourboule, c'est mauvais mais ça porte un nom si harmonieux!

Nous t'embrassons tendrement.

Ton pere affec[tionne],

V.A.

Mircești 8/20 februarie 1874

Cum, domnișoară, vă permiteți luxul unui guturai însoțit de febră? Cui trebuie să atribuim această fantezie dacă nu unei mari înclinații pentru poțiuni amare? înclinație pe care am băgat-o de seamă văzînd nepăsarea ta față de bomboane...

Oricum ar fi, micuța mea Mărie, te sfătuiesc să gonești cît mai grabnic acest îndrăcit de guturai care, cu timpul, devine un oaspete nedorit și foarte neplăcut. Mama este foarte îngrijorată știindu-te bolnavă; dacă aș lăsa-o, ar pleca numaidecît la Paris, dar starea sănătății sale, cu toate că satisfăcătoare în această clipă, ar fi poate compromisă printr-o lungă călătorie în plină iarnă. Sînt deci obligat să-mi folosesc toată puterea de convingere pentru a liniști îngrijorarea sa și să-i spun că ești o fată prea inteligentă, prea curajoasă etc——pentru a face o boală adevărată, a urmare a unui simplu guturai. Dar trebuie să-ți spun că toată puterea

121

mea de convingere nu-mi servește la mare lucru și că un mic bilet de mina ta ar încuraja-o mult mai mult.

Scrie-i pentru a-i spune ce ai simțit, pentru că sper că la ora aceasta nu mai ai nici un rău. Ce este această durere în partea stângă pentru care a fost nevoie de fricțiuni cu tinctură de iod? Pentru ce doctorul a ordonat folosirea flaneli? Nu ne ascunde nimic. Poate ai simțit oarecare oboseală de prea multă muncă? Și cu simt citeodată o durere mușchulară în partea stângă când stau să scriu timp de mai multe zile în șir, și cu toate acestea, nu mă simt mai rău. Cîteva fricțiuni cu alcool și durerea dispare.

Scrie-ne deci numaidecît și cu amănunte. Cumnata mea se reîntoarce în curînd la Paris și te vei duce să sporovăiești cu verișoarele tale pentru a-ți termina vindecarea.

Pină atunci, înghite cu curaj apa de Uourboule, este rea, dar poartă un nume așa de armonios!

Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor.

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

92

[Iași, 8 ianuarie—9 februarie 1871]

Dragă,

Pe biroul meu sînt doua cărți mici cu poezii în limba nemțească, una legată cu catifea vișinie, și cealaltă legată în carton verde. Cată-le pe biurou și prin saltare și mi le trimite îndată cu drumul-de-fier, căci le-am promis Doamnei. Acele cărți cuprind traduceri din poeziile mele făcute de un dl. Coțebue și de un profesor din Cronstadt.

122

Nu cred să se deie reprezentația, va fi marți din cauza timpului.

Ti-oi da de știre cînd a fi să vii la Iași.

Te sărut, împreună cu Gogu,

V.A.

Poate oi veni duminică acasă, însă nu sînt sigur. Trimite trăsura la stație.

93

[Iași, februarie 1874]

Dragă PauUnă,

Am crezut că oi putea să plec mîini, însă repetițiile nu mă iartă a purcede din Iași înainte de gioi viitor.

Dacă a sosit vreo scrisoare pentru mine la țară, trimite-mi-o la Iași într-un plic adresat d-lui Slaninski, șeful stației de aice.

Totodată expeduiește un om la Roman cu acest răvaș adresat d-lui Pleșescu, casier, și dă-i poruncă să cerceteze la poștă dacă nu se află scrisori pentru mine sosite de la București.

Ce zici de iarna care iar s-au întors? Ard-o focul baba Dochie !...

Eu sînt sănătos și te sărut, precum și pe Gogu.

V.A.

94

[Iași, sîmbătă, 9 februarie 1874]

Dragă PauUnă,

Deși ți-am scris că m-oi întoarce gioi, însă voi veni la Mircești mai degrabă. Trimete trăsura marți seara la stație, adică răspoimîne.

Te sărut,

V.A.

123

CÂTRE GEORGES DUCA

95

Ce lundî, [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874]

Mon cher Georges,

Ton feuilleton^s est tres bien fait; il m'a fort amuse ainsi que mon frere et Steriadi. Tes observations sont tres justes en tout point; il en est une, surtout, qui s'accorde parfaitement avec mon opinion relativement à la premiere scene entre Radu et Tarsița.

Je tâcherai de retoucher cette scene afin de motiver davantage le haine de Madame Neamouș contre le jeune homme. Je te remercie de la peine que tu as prise de m'ecrire huit pages qui m'ont fort interesse, je l'avoue.

Et maintenant, tu vas me faire un plaisir, c'est d'aller demain soir sur la scene, avânt le lever du rideau, et de faire en mon nom aux acteurs les observations que tu m'as communiquees.

Tu demanderas d'abord à Aslan d'habiller Stelpeano plus convenablement. Ce personnage ne doit pas porter de frac au 1-er acte et encore moins des gants jaunes. Il faut lui faire changer de perruque... etc.

Tu engagera Mme Stanesco de jouer la scene du 5-eme acte conformement aux instructions que j'ai envoyees par lettre à Aslan.

Quant à Loukian, tu lui diras que je suis tres fâche d'apprendre qu'il n'a pas su s'elever au-dessus du niveau de la bouffonnerie, alors que je comptais sur son experience de la scene, apres trente ans de cabotage. Je ne lui parlerai plus de mai vie s'il continue à compromettre par des saltimbanqueries les situations les plus dramatiques de la piece.

Parles-en aussi à Aslan.

Arrache le faux nez au Grec. Bref, je t'autorise à me représenter aupres de la troupe et d'exiger d'elle tout ce que tu croiras utile au succes reel et dramatique de ma comedie.

Je te prie de procurer à Pauline toutes les facilites pendant son sejour à Jassi.

Moi je garde Gogou et la chambre par suite d'un gros rhume de poitrine qui me fait assez souffrir.

J'embrasse Eucharie et le general.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Luni [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874]

Dragă Georges,

Foiletonul tău este foarte bine făcut, m-a distrat mult, tot așa și pe fratele meu și pe Steriadi. Observațiile tale sînt foarte îndreptățite din toate punctele de vedere: este una, mai cu seamă, care se potrivește bine cu părerea mea despre prima scenă dintre Radu și Tarsița.

Am să încerc să îndrept această scenă ca să motivez mai bine ura doamnei Neamoșu împotriva tînărului. Îți mulțumesc pentru osteneala pe care ți-ai dat-o de a-mi scrie opt pagini care, mărturisesc, m-au interesat foarte mult.

Și, acum, îmi vei face o plăcere, aceea de a te duce mîine seară pe scenă, înainte de ridicarea cortinei, și de a face actorilor, în numele meu, observațiile pe care mi le-ai împărtășit.

Vei cere mai întîi lui Aslan să-l îmbrace mai potrivit pe Stilpeanu. Acest personaj nu trebuie să poarte frac în actul I și cu atît mai puțin mănuși galbene. Trebuie să-i schimbe peruca... etc.

Vei sfătui pe d-na Stănescu să joace scena din actul 5, conform cu instrucțiunile pe care i le-am trimis printr-o scrisoare lui Aslan.

În ce privește pe Luchian, îi vei spune să sînt foarte supărat aflînd că nu a știut să se ridice deasupra nivelului bufoneriei, cînd eu tocmai mă bizuiam pe experiența scenei, a sa, după treizeci de ani de cabotinaj. Nu am să-i mai vorbesc niciodată dacă va continua să compromită prin comicării situațiile cele mai dramatice ale piesei.

Vorbește-i de asemenea și lui Aslan.

Smulge nasul fals grecului. Pe scurt, te autorizez să mă reprezînti pe lîngă trupă și să-i ceri tot ce vei crede necesar succesului real și dramatic al comediei mele.

Te rog să procuri Paulinei tot ce-i este necesar pe timpul șederii sale la Iași.

Eu păzesc pe Gogu și camera în urma unei serioase răceli care mă face destul să sufăr.

îmbrățișez pe Euharia și pe general.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

96

Mircești, 25 febr. 1871

Iubite Negruzzi,

Cred că zețuirea ultimelor două acte din piesa *Boieri și ciocoi* este acum terminată. Te rog dar să binevoiești a remite manuscriptul în mâinile nepotului meu George Duca.

De când am fost la Iași ca să asist la repetiția generală a comediei mele, am căpătat un gutunariu tătăresc care m-au obligat să șed la căldură și astfel să lipsesc de la reprezentațiile ce s-au dat în șir, de trei ori. Această succedare neîntrepută mă autoriză a crede că piesa a avut oarecare succes, însă sînt curios a ști ce impresie ea a produs asupra persoanelor inteligente, atît ca studiu al unei epoci trecute, cît și ca operă dramatică. Ca autor care niciodată n-am fost orbit de meritele producerilor mele, doresc să aflu adevărul *adevărat*, fie cît de aspru. Care este natura criticelor în diversele grupe a societății? Care sînt defectele ce reclamă o corectare neapărată? Fiindcă această comedie are să facă parte din repertoriul meu dramatic care chiar acum se publică la București, aș dori să-i dau cea mai de pe urmă polieală.

Iată pentru ce te rog să-mi scrii, cînd îi avea timp, și să-mi comunici impresiile d-tale și ale amicilor noștri, pre-

126

cum și *cancanurile* la care a trebuit negreșit să deie loc o comedie locală ca a mea.

Păn-acum am primit o scrisoare anonimă plină de injurii, care m-a făcut să rîd cu hohot și mă aștept și la altele, care toate vor avea aceeași soartă, convingîndu-mă că persoanele ce le scriu și-au văzut portretele pe scenă. Curios lucru, cît de nătingă e prostia omenească! în piesa mea sînt două categorii de caractere: *ciocoi*, adică *canaliile mizerabile*, și *boierii cumsecade*. Cum se face dar că, avînd a alege între aceste două categorii, sînt oameni care prefer a se pune în rîndul *ciocoilor* și prin urmare a se minia foc în contra autorului? Nime nu i-a oprit de a trece în clasa boierilor onești și patrioți.

Iată un nou subiect de piesă și zău îmi vine șă o și compun, sub titlul: *Critica piesii „Boieri și ciocoi”* sau *Ciocoi paraponisiți*. Vom videa cum mi-a merge gutunariul. De-oi scăpa în curînd de el, ciocoi adevărați n-or scăpa de mine. Așteptîndu-ți răspunsul, te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Te rog să publici în *Curierul de Iași* alăturata notiță *.

CĂTRE MATEI MILLO

97

Mircești, 25 febr. 1874

Iubite Millo,

Chirița la Expoziția de la Viena m-a făcut să rîd cu hohot; îți mulțumesc pentru broșurile ce mi-ai trimis și pentru momentele de veselie ce mi-ai procurat. Canțoneta e nimerită și cuprinde unele sfichiuri care au trebuit să producă efect în public, dar totodată să și cîrnească unele nasuri de care sînt aninate portofoliuri ministeriale. Pasagiurile

127

atingătoare de perdelele *Vavilonului romanesc* și de cutiile pline cu fasole sînt epigrame foarte juste; păcat însă că nu ai dezvoltat mai mult acel pasagiu și că nu ai pomenit de *ursul lui Costaforu*, de *călugărița cu potcapul pe urechie*, de *brașovanca rușinoasă*, ce sta ascunsă în fundul *Vavilonului*, și de toți manechinii expuși în uniforme variate, manechini care au făcut pe un francez a zice: *En voyant la section roumaine on est porté à croire que c'est l'Exposition du pays des manequins.**

În adevăr, tipul Chiriței va rămînea în repertoriul nostru și va fi exploatat cu succes încă mult timp, căci este o baie nescată, așa de exemplu ce-ar plăti o *Chiriță* care s-ar întoarce de la *Cameră!* O *Chiriță politică!* O *Chiriță gheșef-tară!* etc. Toate aceste, bine tratate, ar avea succese sigure.

Ai aflat că s-a reprezentat în Iași comedia mea *Boieri și ciocoi!* Ea s-a jucat de trei ori d-a rîndul în aceeași săptămîină, însă eu n-am putut să asist la nici una din reprezentații fiind cam bolnav, la țeară. Succesul a fost mare, mai cu deosebire rolul lui Arbure răzeșul, ce-ți era destinat, a produs mare impresie... însă mulți s-au supărat! Am primit pînă-acum două scrisori anonime pline de injurii. În una sînt acuzat de a linguși pe boieri și în cealaltă mi se impută că îi batgiocăresc. Public inteligent!

Xu mă mir de vizita ce ți-a făcut dl. Odobescu² și de întrebarea ce ți-a adresat în privirea reprezentării comediei mele pe scena teatrului mare din București. Am primit eu însumi o depeșă de la Comitetul teatral³ cerîndu-mi manuscrisul, însă am răspuns că nu socot trupa d-lui Pascaly în stare de a giuca piesa mea și că zisa trupă, dacă s-ar fuziona cu a d-tale, poate că astfel s-ar înlesni punerea în scenă [a] acelei scrieri dramatice care cuprinde mai multe roluri importante.

Să lăsăm dar acest proiect pentru anul viitor. Cînd mi-i scrie că el se poate realiza, îți voi da depline împuterniciri pentru împărțirea rolurilor etc.

Păn-atunci însă, stau și mă întreb ce aș putea face în favoarea d-tale și zău, nu știu la cine să mă adresez, căci nu-s în intimitate cu nici unul din puternicii zilei. Scriso-

* Văzînd secția românească, îți vine să crezi că este expoziția țării manechinelor (limba franceză).

- rile ce ți-aș da pentru ei ar rămînea ca litere moarte. Cred
- dar că demarșa cea mai simplă de cercat este să te duci la d-na Catargiu⁴, soția ministrului, să-i expui împregiurările și să-i deștepți simpatia pentru vechiul artist din Moldova. Femeile sînt cei mai buni auxiliari cînd ele vroiesc a se interesa la un lucru. Fii amabil, elocvent, fă să zbirnie coarda amor-propriului în inima unei femei și cu ajutorul ei poți face mari izbînzi.

Adio, vechiul meu amic și colaborator, îți trimit o călduroasă stringere de mină.

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului Matei Millo
Artist dramatic
București

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

98

Mircești, martie 1874

Vechiul meu amic!

Cui ași putea mai nimerit să dedic această comedie decît unui om ca tine, care ai luptat bărbătește, ai pătimit fără a te descuragea, ai fost persecutat, închis la mănăstire și chiar expatriat în epoca de absolutism ce mi-a servit de studiu pentru scrierea piesei mele?

Primește, dar Cogălnicene, dedicarea ei cu acea cordială amicie ce ne leagă împreună din copilăria noastră și ne-a pus alătura unul cu altul pe cîmpul luptelor trecute.¹

Această comedie, tablou al unei părți din societatea de acum treizeci de ani, va supăra, poate, unele susceptibilități exagerate; vin dar a declara aici că, străin de orice gînd de personalitate postumă sau existentă, 'dominat de simțirea

celui mai adânc respect pentru memoria părinților noștri, n-am avut alt scop în compunerea piesei mele decât acela de-a căta defectele regimului subț care au trăit ei, pentru ca generația actuală să învețe a prețui era de libertate și progres în care trăiește.

După această declarație leală, îmi rămîne să adaug numai, că opera mea dramatică cuprinde două categorii de oameni: boierii onorabili, adică românii cu suflet nobil, și acei corupți, adică ciocoi.

Aleagă fiecare cititor categoria ce-i convine, și critice în consecință!

Al tău amic,
V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

99

Mircești, 2 mart. 1874

Iubite domnule Negruzzi,

O scrisoare a fratelui meu îmi vestește că te afli la București și că în curînd ai să te întorci la Iași. Vei găsi acasă un răvaș ce ți-am trimis, sînt cîteva zile, în care te rugam să înseri în *Curierul de Iași* un anonș scris pe o bucățică de hîrtie. Găsind de prisos a-l mai publica, te rog să-l arunci în foc sau să-l schimbi în modul următor: „Ni se asigură că dl. Alecsandri compune o nouă piesă, care se va giuca în curînd, intitulată *Scrisorile anonime* sau *Ciocoi paraponisiți*”.

. Timpul trece, mă opresc, salutîndu-te frățește.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

100

Mircești. 12 mart. 1874

Iubite Negruzzi,

Ai dreptate de-a te plînge de puținul concurs ce-ți dă „Junimea” pentru susținerea foaiei *Convorbirilor*. Fenomenul e curios și demn de observat. Cum? O societate românească de oameni inteligenți, profesori, juriști, poeți etc. se adună regulat în fiecare săptămînă, fumează, ie dulceți, bea ceai sau cafe cu lapte, critică orice product intelectual cu destulă justeță, ades și totdeauna cu puțină indulgență... și ce produce? ... Să examinăm tabla de materii a anului trecut: Cîteva poezioare de amor, tot de amor și iar de amor! Cîteva traduceri din poeți francezi și germani..., cîteva articole de critică și iar critică și tot critică, un roman, o novelă;"" o piesă de teatru și un cîntecel comic. Iată tot! Iată productul unui an întreg de mișcare literară! E puțin, prea puțin pentru o societate numeroasă ce poartă numele de „Junime” și care se adună regulat de 52 de ori pe an ca să fumeze, să ieie dulceți, să beie ceai etc. Mi se va întîmpina, o știu, că cei mai mulți nu pot să dispună de timpul lor, fiind acel timp ocupat cu lupta în contra nevoiei, cu câștigarea mijloacelor de viațuire, cu îndeplinirea datoriilor de servitori ai statului... Cum se face însă că în Germania și în Franța, unde traiul e cu mult mai dificil decât la noi, „Junimele” produc necontenit și cu abundență?

Le lipsește *tandurull*... iată cheia problemului... *tandurul*, adecă lenea, această drăgălașă divinitate, nuromană, dar românească.

îți mărturisesc că, cu multă părere de rău, constat slăbiciunea mișcării noastre literare, slăbiciune care merge crescînd și ie treptat caracterul de neputință. Am observat că unii din membrii „Junimei” din Iași, cari au debutat cu entuziasm și cu foc, acum s-au condamnat la o tăcere comodă și par indiferenți de soarta copilului născut, de biata foaie a *Convorbirilor*. Care să fie cauza unei asemenea triste amuțiri?... Politica... Afacerile? etc. Nu admit aceste suze și le consider numai ca pretexturi.

Tandurul, tandurul... sau secarea izvorului.

Te felicitiez dar, iubite Negruzzi, de curagiul și perseverența ce ai de a continua publicarea foiei „Junimei”, și cât pentru mine, nu oi înceta de a-ți da mână de ajutor..., deși această mână e lipsită acum de junetă. Mergi înainte cu lucrul și fă ca al 8-lea an în care intră foaia să fie urmat de alți douăzeci. O nouă generație crește; să sperăm că din sânul ei va ieși o nouă junime mai harnică și mai puțin tandurie.

Îți mulțumesc pentru volumul anului VII, ce mi-l păstrezi, și te rog să mi-l trimiți la țeară împreună cu manuscrisul *Boieri și ciocii*. Apropos de această piesă, oi țineea cont de observările ce mi-ai făcut. În adevăr sînt unele pasagiuri cam lungi, dar lungimea lor se lungește încă mai mult în *bafta* actorilor răi. Pe scenă talentul unui artist schimbă chiar defectele în calități și vice-versa, cînd artistul e un păpușer.

Iorgu Liteanu² nu a venit pe aice; regret că nu s-a abătut pe la Mircești, căci e foarte inteligent și-mi place să convorbesc cu el. Cînd l-am întilnit la Iași mi-a spus că a compus ceva pentru *Convorbiri*; cred că în curînd va părea scrierea lui în coloanele foaiei. Aș dori să am o idee despre conferința d-lui Panu asupra poeziei populare. Pentru ce nu vă decideți a publica în *Convorbiri* prelegerile ce faceți cu atîta succes la Universitate? Publicul ar câștiga mult, și acei care, ca mine, stau departe de Iași, nu ar pierde nimic.

Pînă a nu termina această lungă scrisoare, vreau să-ți atrag luare-aminte asupra corecturii foaiei *Convorbirilor*. Ea este deplorabilă, și atît de deplorabilă, încît se taie gustul de-a publica ceva în Iași. Te rog dar să admiți ca să fac eu însumi ultima corectură a articolelor mele. Trimițîndu-mi coala prin poștă, îți promit că chiar a doua zi o vei primi corigată.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Am primit volumul *Mihai Vereanu*³, îl voi citi *à loisir* *, și-ți voi da opinia mea asupra acestui roman.

* Pe îndelete (limba franceză).

101

Mircești, 30 mars 1874

Ma chere Mărie,

Nous te faisons nos compliments pour avoir ete la premiere au concours de piano ainsi que pour les bonnes notes qui composent ton bulletin du dernier trimestre. Nous y voyons beaucoup de *tres-bien*, ce qui est flatteur pour toi et rejoyissant pour nous. Ce bulletin serait parfait si ce splendide *tres-bien* figurait egalement à l'article *ordre*, mais cela viendra n'est-ce pas? Tu nous le promets.

Dans cette conviction nous t'embrassons tendrement et pour te recompenser de ton assidue au travail je viens d'ecrire à M-me de Bairal de t'acheter les effets qui te manquent; paletot, chapeau, robe de printemps dans le goit simple et elegant. J'ai pris aussi des mesures touchant ta bourse afin qu'elle ne souffre plus du vide qui l'afflige. C'est aujourd'hui Pâques. Tout est en fete, terre et ciel, betes et gens. Le printemps est revenu avec son beau soleil pour nous consoler des rigueurs de l'hiver. Maman a fait à ton intention un magnifique gâteau que nous mangerons aujourd'hui meme. Voilà un gâteau qui doit te faire bien plaisir!...

Ta tante doit revenir bientôt à Paris. Quelle bonne idee elle aurait de venir avec tes cousines et toi passer les mois de vacances à Mircești! Parle lui de ce projet quand tu la verras, et surtout porte-toi bien.

Nous t'embrassons tendrement.

Ton pere affec[tionne],

V.A.

Le printemps te rend paresseuse dis-tu? N'en sois pas desolee, c'est un effet passager. Bientot tu reprendras ta belle ardeur au travail.

Mircești, 30 martie 1874

Dragă Mărie,

Te felicităm pentru faptul că ai fost prima la concursul de pian cum și pentru bunele note care formează buletinul tău după ultimul trimestru. Am văzut mulți *foarte bine*, ceea ce este măgulitor pentru tine și îmbucurător pentru noi. Acest buletin ar fi perfect dacă acest minunat *foarte bine* ar figura, de asemenea, și la articolul *ordine*, dar aceasta va veni cu timpul, nu este așa? Ne-o făgăduiești.

Cu această convingere, te îmbrățișăm cu dragoste și, spre a te recompensa pentru sirguința ta la lucru, am scris d-nei Barral să-ți cumpere îmbrăcămintea care îți lipește: palton, pălărie, rochie de primăvară, simple și elegante. Am luat, de asemenea, măsuri privitoare la punga ta, astfel ca să nu mai suferi de golul care o întristează. Astăzi este Pastele. Totul este în sărbătoare, pământ și cer, animale și oameni. Primăvară s-a reîntors cu un soare frumos pentru a ne mîngîia de asprimile iernii. Mama a făcut, cu gîndul la tine, o minunată prăjitură pe care o vom mânca chiar astăzi. Iată o prăjitură care trebuie să-ți facă multă plăcere!...

Mătușa ta trebuie să se reîntoarcă în curînd la Paris. Ce bună idee ar avea să vină cu verișoarele tale și cu tine să petreceți lunile de vacanță la Mircești! Vorbește-i despre acest proiect cînd ai să o vezi, și mai cu seamă să fii sănătoasă.

Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

Spui că primăvara te face leneșă? Nu fi amantă, este o stare trecătoare, în curînd îți vei relua frumoasa ta sirguință la învățatură.

CĂTRE GEORGE STERIADI

102

Mircești, 6 aprilie 1874

Mon cher Steriadi,

Les trompettes discordantes de la renommee viennent de m'apprendre que l'on veut monter à Bucarest² ma comédie

134

des *Boyards et ciocoi* Est-ce vrai, est-ce faux? C'est ce que vous etes prie de me faire savoir exactement.

Si la nouvelle est fausse, je laisse tomber à plat, mais dans le cas contraire, je vous charge de declarer ceci de ma part à mrs les membres du Comite théâtral:

Ayant l'intention d'introduire dans mon ceuvre quelques remaniements assez importants et dont la necessite m'a ete devoilee par les repr^santations qui ont eu lieu à Jassi;

Ayant cede à Millo le droit de monter la piece à Bucarest alors que l'on pourra composer un personnl artistique capable d'abordr de grands roles sans les denaturer;

Ayant, enfin, le desir de diriger moi-meme les repetitions de ma comedie...

Je ne saurai acorder à personne l'autorisation de monter cette piece à Bucarest, avânt le commencement de la prochaine saison théâtrale.

Ceci parfaitement decide, je mets mon ceuvre sous la garantie du Comite de Bucarest et... je vous embrasse.

Tout à vous,

V. Alecsandri *

Mircești, 6 aprilie 1874

Dragă Steriadi,

Trompetele discordante ale renumelui mi-au făcut cunoscut cS se dorește să se monteze la București¹ comedia mea *Boieri fi ciocoi*: fiste'adevărat, nu este? Iată ce te rog să-mi spui exact.'

Dacă vestea este falsă, o las la o parte, dar in caz contrariu, te însărcinez să declari aceasta din partea mea domnilor membri ai Comitetului teatral:

Avînd de gînd să introduc in opera mea unele modificări destul de importante a căror utilitate mi-a fost dezvăluită de reprezentațiile care au avut loc la Iași;

* Adaosul din colțul din stînga jos care începe cu cuvîntele „Mes compments à toute votre familfe”! ...încă lizibile, / fost șters cu aceeași cerneală cu care este scrisă scrisoarea.

• • i totîf

135

Cedind lui Millo dreptul de a monta piesa la București, atunci cind se va putea stringe un personal artistic capabil să abordeze mari roluri fără să lo denatureze;

Avînd, în sîrșit, dorința de a conduce cu însumi repetițiile comediei mele...

Nu voi putea acorda nimănui autorizația de a monta această piesă la București, înainte de începerea viitoareii stagiuni teatrale.

Acestea odată hotărîte, îmi pun opera sub garanția Comitetului din București și.. te îmbrățișez.

Al duminică,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

103

Mircești, 1 mai 1874

Ma chere Mărie,

J'ai reçu ta dernière lettre commenceant comme toujours par cette phrase stereotype, *j'ai bien tarde à t'ecrire mais j'espere que tu ne m'en voudras pas.* . . Je ne t'en veux pas, c'est convenu, mais le jour ou tu trouveras un autre commencement de lettre sera considere par moi comme un grand jour. En attendant je t'annonce l'arivee à Mircești de notre ami Baligot, il m'a donne de tes nouvelles et m'a apporte tes derniers dessins, j'allais dire presque tes derniers chefs d'oeuvre. Les arbres sont vivants; on croit entendre le fre-missement des feuilles. Ces jolis croquis seront encadres et places dans le musee de Mircești afin d'etre livres à l'admiration des populations. Ta maman est dans le ravissement et ne cesse de les regarder; elle te considere comme une grande artiste et cherche à me faire partager ses convictions. Moi je me laisse faire, tant je suis bon garçon.

Je suis bien content que tes cousines soient enfin de retour à Paris afin que tu ne [te] plains plus d'etre seule. Et à propos de tes cousines on m'a raconte une histoire de chapeau qui m'a bien amuse, c'est pourquoi je veux bien admettre que ma belle-sœur te fasse faire une nouvelle robe par Mme Goughenheim. J'ai reve cette nuit qu'il t'avait pousse des frisons sur le front... Ce cauchemar serait-il vrai? Rassure-moi à ce sujet.

Baligot m'a apporte deux <§preuves de ton portrait. La mcilleure est celle qui te represente debout; l'autre a une expression de mauvaise humeur assez desagreable. Il faudra donc n'en commander que des premieres et k mon retour à Paris, je t'en rendrai l'argent que tu auras avance. J'attends le resultat de la matinee musicale qui va avoir lieu prochainement et je me flatte de l'espoir que tu l'emporteras brillamment sur tes cammarades. Le succes bien merite est une des grandes satisfactions de la vie.

Ta lettre se termine par un post-scriptum du plus haut interet qui fait mention de la date du 31 juillet. Sois tranquille, à cette epoque je serai à Paris et tu passeras tes vacances k Mircești. Desires-tu y trouver un piano?

Adieu, nous t'embrassons tendrement et te chargeons de presenter nos compliments k Mme de Barral.

Ton pere affectionne,

V. Alecsandri

Mircești, 1 mai 1874

Dragă Mărie,

Am primit ultima ta scrisoare începînd ca întotdeauna cu această frază stereotipă, *am intirziat mult să-fi scriu, dar nădăjduiesc că nu vei fi supărat pe mine...* Nu sînt supărat pe tine, se înțelege, dar ziua in care vei găsi un alt început de scrisoare va fi socotită de mine ca o zi mare. Pînă atunci, îți anunț sosirea la Mircești a prietenului nostru Baligot, care mi-a dat vești despre tine și mi-a adus ultimele tale desene, eram gata să spun ultimele tale capodopere. Pomii sînt plini de viață; și se pare că auzi foșnetul frunzelor. Aceste frumoase schițe vor fi înrămate și așezate în muzeul de la Mircești, pentru a putea fi admirate de locuitori. Mama

ta este facilitată și nu încetează să le privească; ea te socotește ca pe o mare artistă și caută să mă facă să împărtășesc convingerile ei. Eu, ca un băiat bun, mă las convins.

Sînt foarte bucuros că verișoarele tale s-au întors, în sfîrșit, la Paris ca să nu te mai plinească că ești singură. În legătură cu verișoarele tale mi s-a povestit o istorie cu o pălărie, care m-a distrat mult. Pentru aceasta admit ca cumnata mea să îți comande o rochie nouă la d-na Goughcuheim. Am visat în noaptea aceasta că ți-au crescut bucle pe frunte... Coșmarul acesta să fie adevărat? Liniștește-mă despre acest lucru.

Baligot mi-a adus două probe ale portretului tău. Cea mai bună este aceea care te înfățișează în picioare; cealaltă are o expresie de proastă dispoziție destul de neplăcută. Va trebui deci să nu comanzi decît din primele și, la întoarcerea mea la Paris, îți voi înapoia banii pe care i-ai dat.

Aștept rezultatul matineului muzical care va avea loc în curînd și mă măgulesc cu speranța că le vei întrece strălucit pe camaradele tale. Succesul bine meritat este una dintre marile satisfacții ale vieții.

Scrisoarea ta se termină printr-un post-scriptum de cel mai mare interes care amintește despre data de 31 iulie. Fii liniștită, la această dată voi fi la Paris și, în sfîrșit, îți vei petrece vacanța la Mircești. Dorești să găsești aici un pian?

Adio, te îmbrățișăm cu dragoste și te însărcinăm să prezinți salutările noastre d-nei de Barral.

Tatăl tău iubitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE GEORGE SIOX

104

Mircești, mai 1871

Frate Sioane,

Ți-am trimis astăzi prin poștă piesa mea: *Boieri și ciocoi*, tipărită la București. Doresc să te găsească sănătes și bme-

dispus a lua în considerație observările următoare în privirea Teatrului Național.

Contractul direcției a încetat, și acum Comitetul din care faci parte are a se ocupa cu darea din nou în antrepriză a Teatrului român. Doi competitori se prezintă: Pascaly și Millo, și precît cunosc spiritul de clopotniță ce domnește peste Milcov, nu mă îndoiesc că Pascal) are multe șanse de a fi preferat.

însă! Mă adresez la d-ta ca la un om de litere, ca la un autor dramatic, și ca la unul din membrii Comitetului, și în această triplă calitate, te las să apreciezi meritele ambilor artiști care aspiră a deveni directori și să faci a atîrna cum-păna dreptății în partea celui din doi care posedă mai necontestată superioritate în toate privirile.

Millo, *deși din Moldova*, a devenit prin rarul său talent o notabilitate artistică de care se fălesc românii cu drept cuvînt, și care vă rămînea în istoria dramatică precum a rămas la francezi Bouffe-Frederic Lemaitre și alții. Cu toate acestea, Millo este înălțurat de mai mulți ani de la Teatrul cel mare prin efectul unor intrigi cunoscute. Oare nu s-ar cuveni să se puie capăt acestor intrigi și să dea lui Cesar ce este a lui Cesar? Oare, cînd se va scrie istoria teatrului național, cum ar suna la auz un pasagiu ca acesta: „Millo a fost un artist de un mare talent, care a creat o lungă serie de roluri caracteristice și a lăsat urme neșterse în memoria contimporanilor săi. El a știut să miște inimile unei generații întregi, să le înduioșeze, să le veselească, să le aprindă etc. și însă el a fost nesocotit, nesuștinut chiar de oameni care mai mult decît alții aveau datorita de a-l îmbrățișa, oameni deștepți, învățați, poeți, autori dramatici... etc, și printre acei oameni însuși Iorgu Sion!... etc”

Cred că nu-i contribui la asemenea pagini umilitoare, și dar te rog, în interesul Teatrului nostru, să dai direcția lui Millo sau cel puțin să obligi pe noul director de a angaja pe artistul eminent' (deși din Moldova) cu condițiile cele mai avantajoase și mai demne de frumosul său talent.

În această încredere te îmbrățișez frățește,

. .

V. *Alecsandri*

Mircești, mai 1874

Mon cher Millo,

Merci pour la brochure que vous m'avez envoyée. Je la lirai avec plaisir et puis je l'enverrai à Negri à Okna, afin de lui desopiller la rate. Vous trouverez ci-inclus la lettre pour Sion; prenez-en connaissance et faites-la lui parvenir à temps; quant à Mr Maiorescu, je ne manquerai pas de lui exprimer ma manière de voir sur le théâtre roumain, quand il s'adressera à moi.

Peut-etre viendrais-je moi meme à Bucarest pour quelques jours et alors je pourrai m'expliquer plus en detafl de vive voix. En attendant vous pouvez lui dire de ma part que je suis heureux de le savoir bien dispose pour notre malheureux théâtre et que je compte beaucoup sur son influence pour relever cette institution nationale des bas-fond ou l'on precipite les faiseurs qui exploitent la sottise publique depuis nombre d'annees. Si vous avez la patience de relire ma comedie des *Ciocoli* vous verrez que j'y ai introduit quelques changements qui m'ont ete signales par l'ensemble des repetitions generales. Je veux donc connaître votre opinion *franche* sur cette piece, telle qu'elle se presente aujourd'hui au public et vous me ferez plaisir en me la communiquant.

Tous à vous,

V. *Alecsandri*

Mircești, mai 1874

Dragă Millo,

Mulțumesc pentru broșura pe care mi-ai trimis-o. O voi citi cu plăcere și apoi o voi trimite lui Negri, la Ocna, ca să-i stîrnesc veselie. Vei găsi

alăturat scrisoarea pentru Sion, ia cunoștință de ea și ia ca să-i ajungă la timp; cît despre dl. Maiorescu, îi voi spune cu siguranță tot felul meu de a vedea problema teatrului românesc, atunci cînd mi se va adresa mie.

Poate voi veni eu însumi la București pentru cîteva zile, și atunci voi putea să mă explic mai pe larg vorbindu-i direct. Pînă atunci îi poți spune, din partea mea, că sînt fericit de a-l ști binevoitor pentru nefericitul nostru teatru și că mă bizui mult pe influența sa pentru a ridica această instituție națională din străfundurile unde au prăbușit-o cei care exploatează prostia publică de ani de zile. Dacă ai răbdarea de a reciti comedia mea *Ciocoli*, vei vedea că am introdus niște schimbări care mi-au fost semnalate de ansamblul repetițiilor generale. Vreau deci să-ți cunosc părerea *cinstită*, asupra acestei piese, așa cum este prezentată astăzi publicului, și mi-ai face plăcere comunicîndu-mi-o.

Al duminică,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, 27 mai 1874

Iubite domnule Negruzzi,

Cu poșta de astăzi îți mai trimit 5 exemplare din comedia *Boieri și ciocoli*, destinate pentru d-nii Xenopol, Panu, Lambricor, Bodnărescu și Bengescu. Necunoscînd adresele d-lor, te rog să binevoiești a le împărți broșurile la cea întîi întîlnire a d-voastre.

Am primit răvașul ce mi-ai scris și te-am admirat că ai refuzat postul ce ți s-a oferit la Curtea de Casație, numai ca să nu fii astfel obligat de-a părăsi foaia *Convorbirilor* pe mîini străine. E rar de a găsi în țările noastre asemenea frumoasă abnegare și eu unul sînt fericit de a vedea pe fiul lui C. Ne-

gruzzi preferind cîmpul deschis și înflorit al literaturii la bizunia labirintică a justiției. Fii dar sigur de concursul meu și pe viitor. Cît pentru prezent, cerneala mi s-a uscat în calamare. Nu sînt de părerea lui Heine în privirea efectului produs de căldura verii asupra crierilor. în loc de a-i înfierbînta, îi topește.

Nu zic însă că nu voi scrie nimic în cursul verii aceștia, I sper să mîntui legenda lui *Becri Mustafa*, care e gata pe giumătate, și cum oi sfîrși-o, ți-oi trimite-o bucuros;

Iorgu Liteanu a fost ieri la mine și mi-a vorbit de satira ce-ai compus în cinstea lui Hasdeu, încredințindu-mă că e foarte bună și ascuțită. Nu mă îndoiesc, căci ai talentul satirei și de mult te-am îndemnat ca să-l cultivezi mai cu deosebire. Sînt curios să o citesc. Hasdeu are negreșit să răspundă și, prin urmare, întrevăd o luptă care o să ție cît campania de șapte ani din Germania. Nu negligia însă Academia brașovenească din București, acea fabrică de brașoave limbistice, condusă de Laurian și Massim. Ascute-ți condeiul și-l prefă în strămurare pentru pedanții grotești, care pre cît sînt înflăcărați de nulitatea lor literară, pe atît sînt de ridicoli ca persoane. Dă-le bani pe miere, deși ei nu sînt decît niște trîntori, ce să hrănesc din stupul răposatului Zappa².

Poate voi veni în săptămîină aceasta la Iași, ca să-ți zic adio pînă a nu pleca în străinătate.

Te îmbrățișez și te rog să prezinți complimentele mele d-nei Negruzzi.

V. *Aleksandri*

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

107

Mircești, 5 iunie 1874

Ma chere Mărie,

Il y a long temps que tu ne nous as donne de tes nouvelles; quelle est la cause réelle de ce mutisme? Nous espe-

rons que ta sante ne laisse rien à desirer, d'autant plus que le beau temps est venu et que les vacances approchent. Bientot je commencerai à faire mes préparatifs de depart pour aller te chercher et te ramener en triomphe à Mircești. Les populations t'attendent avec de gros bouquets. As-tu passe tes epreuves de piano? T'es-tu distinguee comme toujours? Ecris-nous de suite. Nous t'embrassons tendrement.

Ton pere affectionne.

V.A.

Mircești, 5 iunie 1874

Dragă Mărie,

Este mult timp de cind nu ne-ai dat vești despre tine; care este cauza adevărată a acestui mutism? Sperăm că sănătatea ta nu lasă nimic de dorit, cu atît mai mult cu cît a venit timpul frumos și se apropie vacanța, în curînd voi începe să-mi fac pregătirile de plecare pentru a veni să te iau și să te aduc în triumf la Mircești. Locuitorii te așteaptă cu mari buchete de flori. Ai trecut proba de pian? Te-ai distins ca întotdeauna? Scrie-ne numaidecît. Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE TITU MAIORESCU

108

București, 12 iunie 1874

Iubite domnule Maiiorescu,

^ Venind la București pentru puține zile, mi-a părut foarte rau de a nu vă găsi pentru ca să vă felicit de postul impor-

tant la care ați fost chemat. Instrucția publică fiind specialitatea d-voastre, veți ști a o îndrepta pe calea ei adevărată, și a înfrîna avîntul balamutic ce a luat limba română sub impulsul pedanților sterili din epoha noastră. Totodată vă veți interesa și de bietul teatru românesc, care a devenit un *treteau de foire* *, sub direcția unor exploatare șarlatani. Pînă a nu lua însă o măsură radicală în privirea lui, fie-mi permis a interveni pe lingă d-voastre în favoarea lui Millo. Am reușit a face ca Comitetul teatral să-i acordeze două zile pe lună în tot cursul stagiunei viitoare, zile de care Millo va dispune cum va vroi, supunîndu-se reglementului și nefiind atîrnat de nime. El va avea trupa lui deosebită, se va bucura de o independență absolută vis-à-vis de celelalte direcții române și străine și va fi scutit de taxa de 300 franci, la care erau obligați directorii în anii trecuți. Aceste condiții fiind admise de întreg Comitetul teatral, rămîne acum ca să binevoiți d-voastre a le aproba și a menține dreptul lui Millo înaintea unor încercări de intrigă, care poate vor zbura prin pregiurul ministrului... după anticul obicei.

Orice veți decide în favoarea lui Millo va fi un act de dreptate, și cît pentru mine, voi fi mulțumit de-a vedea că știți nu numai a recunoaște merite, dar și a le recompensa.

Primiți, vă rog, asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare și sinceră amicie.

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

109

Bucarest, 23 juin 1874

Ma chere Mărie,

Je suis arrive à Bucarest pour y passer quelques jours apres quoi je retournerai à Mircești pour faire mes prepara-

O scenă de bilei (limba franceză).

tifs de depart. Tu m'as dit que les vacances commencent le 1-er aout. Tu feras donc en sorte d'etre prete à partir du 2, au plus tard la 3 aout, car je ne compte pas rester longtemps à Paris.

Nous irons directement à Mircești ou tu trouveras un piano... et des fruits, tes deux passion. Pour chaque morceau que tu executeras, tu cueilleras une poire ou une peche pour joindre l'utile à l'agreable.

J'ai trouve ici des chaleurs tropicales et je fonds à vue d'ceil. Si on me pesait on me trouverait certainement diminue de quelques livres. Aussi j'ai hâte d'aller regagner mon poids naturel à la maison. Quant à toi je parie que tu te trouveras bien du regime que tu vas suivre à moins que, voulant imiter ta cousine. Mărie, tu preferes te reduire a l'etat d'allumette, sous pretexte de ne pas prendre d'embonpoint.

L'oncle Jean est bien portant et t'embrasse et je fais de meme et maman aussi.

Elle s'occupe d'embellir le jardinet pour le rendre digne de toi!! Est-ce assez aimable. A bientôt donc. Presente mes compliments à Madame de Barral.

Ton pere affectionne,

V.A.

• -București, 23 iunie 1874

Dragă Mărie,

Am sosit la București pentru a rămîne aici cîteva zile, după care mă voi întoarce la Mircești pentru a-mi face pregătirile de plecare. Mi-ai spus că vacanța începe la 1 august. Vei face în așa fel incit să fi gata de plecare începînd de la 2, cel mai tîrziu 3 august, pentru că socotesc, să nu rămîn mult timp la Paris.

Vom merge direct la Mircești unde vei găsi un pian... și fructe, cele două pasiuni ale tale. Pentru fiecare bucată pe care o vei executa, vei culege o pară sau o piersică pentru a îmbina utilul cu plăcutul.

Am dat aici de călduri tropicale și mă topesc vîzînd cu ochii. Dacă "i-ar cîntări, cu siguranță că m-ar găsi scăzut cu cîteva livre. De aceea mă grăbesc să mă duc să-mi recîștig greutatea mea adevărată la mine acasă»

Cit despre tine, sînt sigur că te vei simți bine cu regimul pe care îl vei urma numai dacă, dorind să îmiți pe vara ta. Mărie, vei dori mai bine să fii redusă în stare de chibrit, sub pretextul de a nu te îngrășă.

Unchiul Iancu este sănătos și te îmbrățișează și eu fac la fel, și mama -de asemenea.

Ea se ocupă să împodobească grădinița pentru a o face demnă de tine!! Destul de drăguț. Pe curînd, deci. Prezintă salutările mele domanei Barral.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE TITU MAIORESCU

110

Mirecești, 27 iunie 1874

Iubite domnule Maiorescu,

Vă mulțumesc înainte de toate pentru înlesnirea ce ați făcut lui Millo¹, acordîndu-i două zile pe lună pentru reprezentații, în teatrul cel mare. Dorința lui este astfel satisfăcută, fără nici un prejudiciu pentru direcția care se va bucura de subvenția teatrală, și publicul va rămînea mulțemit de concurența ce-și vor face ambii directori pentru a se întrece în alegerea repertoriului și în executarea lui.

Pentru anul acesta nu este alta de făcut, dar pentru viitor eu cred că ar fi prea necesar de a se lua alte dispoziții, privitoare la progresul artei dramatice române. Noi avem direcții de teatru care se preocupă numai de exploatarea publicului; avem diletanți ce se cred și se zic artiști și care nu au cea mai slabă idee de artă; avem conservatoriu de declamare fără profesori capabili de-a crea elevi..., într-un cuvînt avem de toate, împodobite eu titluri mari, cu etichete sonore, dar în fond nu avem nimic care să fie lăinălțimea numelui pompos ce poartă... Cum să facem dar, ca să avem

un conservatoriu cu *profesori*, un teatru cu *artiști*} Iată opinia mea:

De la anul viitor, subvenția teatrală, în loc de-a fi dată exploatarelor de scenă română, va fi consacrată la educarea artistică a patru tineri și patru tinere, aleși dintre elevii conservatoriilor, sau dintre elevii altor școli. Acești opt feniși, luați atît din Moldova cît și din Valahia, vor fi trimiși la Paris și încredințați unui artist de renume, precum Got² de la Théâtre-Français (care este în strînse relații amicale cu fratele meu). Ei vor primi acolo lecții de artă dramatică, vor asista la reprezentații din diversele teatruuri, vor juca însuși pe scene înadins destinate pentru elevi, și după un timp de trei, patru sau cinci ani, vor reveni în țeară ca să formeze sîmburile unei bune trupe române. Totodată, judecîndu-se și apreciîndu-se talentele lor, vor fi numiți profesori și profesoare de declamare la conservatoriu.

Astfel, și numai astfel, vom putea dobîndi o trupă serioasă care să fie pătrunsă de importanța carierei artistice și să innobileze scena română. Trupa fiind bună și bine condusă, piesele bune nu vor lipsi, căci autorii compun opere potrivite cu interpretii scrierilor dramatice: *On écrit „le Tartuffe” pour le Théâtre-Français et „Tabarin” pour le Théâtre de la foire* *, zicea St. Marc de Girardin.

Așadar pe timp de cinci ani, liber fiecare de a exploata teatrul, însă fără subvenție, subvenția avînd o altă destinație decît aceea de a încuraja paiateriile actuale. Conservatoriu de declamare va fi închis, fiindcă, lipsit de profesori, nu poate produce nimic folositor. Cît pentru cel de muzică, trebui menținut.

Iată în puține cuvinte, iubite domnule Maiorescu, opinia mea asupra teatrului nostru. Vi-o exprim în grabă, fiind în agiunul plecării mele la Paris, dar îmi rezervez plăcerea de a vă dezvolta gîndirile mele cîrid ne vom întîlni. Atunci voi răspunde și la celelalte propuneri ce-mi faceți. Eu cred că d-voastre sînteți chemat a opera salutare reforme în instrucția publică, în forma limbei și în arta dramatică.

* Se scrie *Tartuffe* pentru Théâtre-Français și *Tabarin* pentru Théâtre de la foire (limba franceză).

și dar, cât pentru mine, voi fi totdeauna gata a vă da mâna de ajutor... în marginile posibilității. Al d-voastre servitor devotat și amic sincer,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

111

Viena, 10 iulie [s.n.] 1874

Dragă,

în ziua cea dinții am avut timp foarte plăcut, însă a doua zi, adică ieri, un soare de Africa. Am făcut voiagiul¹ până aice în cele mai bune condiții și am agiuns cu bine pe la 5 ore. Sînt sănătos, m-am odihnit astă-noapte de minune și deseară plec înainte.

La Grand Hotel, unde am tras, sînt mulțime de compatrioți dar nu i-am zărit pînă-acum; adevărul este că nu caut să-i întîlnesc și sper că voi fi scutit de plăcerea de a-i întîlni. în Viena sînt călduri nesuferite; prin urmare, mă voi adăposti la umbră pînă deseară cînd a fi să mă pornesc și îmi voi petrece ziua lungit pe canape cu 6 carte în mîna. Vezi cât sînt de cuminte. Fii dar liniștită... Cit nu-s bumbăcit, devin mai viteaz decît Mihai cel cu căciula mare. Ți-oi scrie îndată de la Paris. Nu știi însă care direcție voi apuca pentru ca să intru în Franția, sau pe la Strassburg, sau pe aiure. Oricum va fi, sper că voi merge cu bine. Te sărut; să te găsească sănătoasă, nu te osteni cu grijitul, și Sărută pe Gogu din parte-mi.

V. *Aleksandri*

112

Paris, 4 iulie [s.v] 1874

Dragă PauUnă,

Te înștiințez că plecăm mîni din Paris și luăm linia Nordului prin Belgia pentru ca să ne oprim o zi la Biovraj, unde se află cumnata cu nepoatele. Am șezut în total a săptămîină aice și mi-am petrecut vremea numai în vizite pe la magazii. Pe la 9 ceasuri seara nemaiavînd ce face, m-am întors acasă și pe la 10 m-am pus în pat întocmai ca la Mircești. Parisul e ostenitor mai mult decît oricare alt oraș. Ți-am cumpărat toate obiectele care ai dorit, și-am expedit două lăzi la Moldova, una cu 10 butelii de cognac și șampanie, iar cealaltă cu ceai, parfumuri etc. Ele vor sosi peste trei săptămîni, iar noi sperăm să fim la Mircești pe duminică sau luni. Ți-oi telegrafia de la Viena. Să te găsim sănătoasă.

Te sărut împreună cu Gogu.

V. *Alecs[andri]*

CĂTRE MATEI MILLO

113

Mircești, 3 7bre 1874

Cher vieux,

Vous avez oublie de m'envoyer l'acte d'association¹ que vous avez redige; je ne puis donc vous exprimer mon opinion à son sujet; vous avez oublie egalement de me communiquer la liste des acteurs qui se sont deja groupes autour de vous; consequemment, il m'est difficile de prendre une decision à l'egard de ma piece. Vous savez que je ne tiens.

pas absolument à voir figurere mon nom sur une affiche, etant blase sur ce genre de satisfaction, mais je tiens à ce que la comedie des *Ciocoli*, ma meilleure ceuvre dramatique, soit montes dans les conditions les plus avantageuses et cela afin d'interessier le public à la haute comedie națională. Ce brave public est sature de farces et de drames grotesques, il a besoin d'un aliment plus sain et d'un gout moins commun. Ainsi, je ne saurais vous donner une reponse decisive que lorsque vous m'aurez fait connaître votre personnel théâtral.

J'attends donc l'acte d'association annonce et en attendant je vous promets d'ecrire à Mr Maiorescu pour le prier de vous defendre contre les intrigues pascalienne et autres. Vous avez entrepris une grosse affaire et vous faudra deployer beaucoup d'activite, de tact et d'energie, mais je compte sur vos 60 ans de verdeur juvenile et vous souhaite bonne chance.

J'ai passe par de terribles moments pendant la maladie de ma fille.³ Grâce a Dieu, l'enfant est entierement remise et moi aussi. Merci à tous les amis qui se sont interesses à elle et à moi.

Tous a vous,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Mathieu Millo
artiste dramatique
Bucarest

Mircești, 3 septembrie 1874

Dragul meu.

Ai uitat să-mi trimiți actul de asociație pe care l-ai redactat; nu pot deci să-ți arăt părerea mea despre aceasta; ai uitat, de asemenea, să-mi comunicii lista actorilor care s-au adunat deja în jurul dumatiale; prin urmare, îmi este foarte greu să iau o hotărîre în privința piesei mele. Ști că nu țin neapărat să-mi văd numele figurînd pe un afiș, fiind sătul de acest fel de satisfacții, dar țin ca *Ciocoli*, cea mai bună operă dramatică a mea, să fie montată în condițiile cele, mai potrivite, și aceasta pentru a face pu-

blicul să se intereseze de înalta comedie națională. Acest public cumsecade este sătul de farse și de drame caraghioase, are nevoie de o hrană mai sănătoasă și de un gust mai puțin comun. Astfel, nu-ți voi putea da un răspuns definitiv decît cînd îmi vei aduce la cunoștință personalul dumatiale teatral.

Aștept deci actul de asociație anunțat și, pînă atunci, îți făgăduiesc să scriu d-lui Maiorescu pentru a-l ruga să te apere împotriva intrigilor pascalienne și ale altor. Ai întreprins o afacere mare și va trebui să desfășori multă activitate, tact și energie, dar mă bizui pe cei 60 de ani de putere tinerească ai dumatiale și îți doresc noroc.

Am trecut prin clipe grele în timpul bolii fiicei melc. Slavă Domnului, fetița s-a însănătoșit și eu de asemenea. Mulțumesc tuturor prietenilor care s-au interesat de ea și de mine.

Al dumatiale,

V. Alecsandri.

Adresa pe plic: Domnului Matei Millo
artist dramatic
București

CĂTRE TITU MAIORESCU

114

Mircești, 3 sept. 1874

Iubite domnule Maiorescu,

• înainte de toate vii să vă complimentez pentru nimerita măsură ce ați luat în privirea cărților didactice, înfiirînd o comisie examinatoare acelor cărți. Astfel numai se va putea stabili un sistem regulat și logic în studii, iar copiii români vor scăpa de fantasmagoria gramaticilor, ortografiilor etc., ieșite din crierii prea înferbîntați ai unor pedanți ridicoli. Sper că, grație inițiativei și energiei d-voastre, instrucția

publică va intra în curînd pe o cale mai netedă și mai roditoare.

Permiteți-mi dar, în calitatea mea de membru onorific al zisei comisii, să atrag luare-aminte d-voastre asupra unei *Geografii fizică și politică* a României, lucrată după noul program școlar pentru clasa III primară, de dl. D. Frunzescu. Această carte mi-a părut bine compusă, practică, instructivă, și prin urmare cred că merită de a se încuviința pentru școlile primare precum și pentru cele normale. Dl. Frunzescu e un lucrător neobosit și fiind încurajat de d-voastre, sînt încredințat că va continua să se ocupe cu lucrări folositoare pentru tinerime.

Am primit în zilele aceste alte două cărți, asemenea menite pentru copii: 1. *Metodă nouă de scriere și cetire*) 2. *învățătorul copiilor* de d-nii Grigorescu, Creangă și Receanu. Amîndouă sînt bune, însă au defectul de-a fi prea mult împetrite cu *iune* și ortografia lor prea mult presărată cu *u*.

Bine ar fi să puneți capăt unei atare deformări a limbei și să contribuiți prin influența d-voastre la curățirea ortografiei de acea literă parazită, care servă de umplutură netrebnică. Sînt încredințat că dacă veți pretinde serios de la autorii didactici ca să se dezbare de uritul obicei ce au adoptat a se închina orbește lui *iune* și lui *u*, ei vor face fără împotriviri acest sacrificiu în favoarea armoniei limbei și în privirea simplificării ortografiei.

Acum îmi mai rămîne a vă ruga ca [să] acoperiți pe artistul nostru Millo cu protecția d-voastre, pentru de a-l apăra în contra intrigilor Pascaliane și altele. El mi-a scris pentru ca să-mi încunoștințeze noua decizie luată în privirea teatrului, și mi-a cerut autorizarea de a reprezenta comedia mea *Boieri și ciocoi*. Nu cer mai bine decît să-i viu în ajutor și să-i acordez această învoire, însă cu condiție ca opera mea să nu fie nicidecum ciuntită de Comitetul teatral. Dacă gîndiți că piesa mea poate să fie jucată fără nici un inconvenient, vă rog să o apărați în contra foarfecilor Comitetului, iar de nu... prefer mai bine să rămîie comedia afară din scenă.

Primiți, iubite domnule Maiorescu, încredințarea simțirilor mele de înaltă considerare și de sinceră amicie,

V, *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

115

Mircești, 4 sept. 1874

Iubite domnule Negruzzi,

Am primit nr. 6 din *Convorbiri* și am constatat în pasteurile publicate în el două greșeli pe care aș dori să le văd corectate în numărul viitor. Iată-le:

1 în *Mandarinul*: strofa VII în loc de versul:

„Grațioasă, pînditoare sub *castelu-i* de atlas" trebuie pus: ... „Grațioasă pînditoare sub *cortelu-i* de atlas", căci nu are ce căuta un castel în galeria Mandarinului.

Secundo: în *Calea Rcbilor*: strofa III, versul:

„Pustiu și trist ca golul ce lasă pe urma lor" trebuie înlocuit cu: „Pustiu și trist ca golul ce lasă-n urma lor", căci altminterie versul e defectuos, avînd un picior mai mult decît are nevoie.

îmi pare rău că se strecor asemenea greșeli în publicarea poeziilor, căci ele sînt de natura a recomanda rău și pe poeți, și foaia *Convorbirilor*.

Al d-tale amic,

V. *Aleksandri*

CĂTRE MATEI MILLO

116

Mircești, 6 sept. 1874

Mon cher Millo,

Vous me demandez l'autorisation de monter ma comedie des *Boieri și ciocoi*; ¹ vous me promettez, en outre, que vous en soignerez la mise en scene de facon à ce que la piece soit

bien sue et jouee aussi bien que possible. Je n'ai donc aucune raison de vous refuser. Je vous confie mon œuvre et vous laisse le soin de distribuer les rôles comme vous l'entendrez. Vous savez pourtant que celui de *Arbure* vous appartient; il est grand, important, caractéristique, il réclame donc le talent d'un grand artiste pour être interprété convenablement. *Arbure* est un *Gregoire Couza*² campagnard, gouailleux, plein de bon sens, honnête, libéral à sa manière, le véritable type du roumain non atteint de la corruption moderne, un de ces caractères comme nous en avons connus avant 1840. Mettez-vous dans sa peau et faites-en votre plus belle création.

Hatmanul Trotușan est le véritable grand boyard, plein de patriotisme et de dignité personnelle, homme sérieux et de noble apparence. Le jeune homme qui a été chargé de ce rôle à Jassi ne possédait pas toutes les qualités nécessaires pour représenter un pareil personnage. Je ne sais ce que vaudra Vellescu³, mais je m'en rapporte à vous. Le rôle du jeune *Radu* est un des plus difficiles, car c'est un amoureux et en même temps un premier rôle. Il faut un artiste élégant et passionné pour le rendre convenablement. Celui de *Hirbozeanu* exige beaucoup de tact et de savoir faire, car il possède beaucoup de nuances qui sont inhérentes aux diverses situations dramatiques par lesquelles il passe successivement. *Lipicescu* doit avoir l'échine souple et l'intelligence éveillée; c'est un ambitieux de l'ancien temps qui poursuit un but et qui, tout en étant *ciocoi*, n'est pas grotesque.

Ce dernier mot me porte à vous faire une recommandation essentielle, que je vous prie de faire de votre côté à tous les artistes qui auront des rôles dans ma pièce. *Boieri și ciocoi* est une comédie, et non une farce; elle peint une époque de notre histoire. Les personnages doivent être représentés dans leur simplicité, *sans charge*, car le comique de quelque uns ressort des situations et non de leur personnalité. Donc, *pas de bouffonnerie*. Le grec lui-même doit éviter de s'habiller, de se démenier et de parler d'une façon grotesque. Je tiens beaucoup à cette condition.

Les rôles des femmes, vous les distribuerez en vue du succès de la pièce. Celui de *Tarsița* est très marqué. Confiez-le à une actrice qui ait l'usage de la scène et qui sache com-

prendre ce caractère d'intrigante, sans tomber toutefois dans la trivialité d'une *mahalagioaica*.

Ceci dit, faites faire un salon dans le genre de celui de *Iorgu Ghica*⁴ (pres de Copou), et puisque *Dimitriadi*⁵ est de la troupe, consultez-vous avec lui pour une foule de détails qui m'échappent en ce moment et qui concernent la mise en scène de la pièce.

Vous m'avez demandé d'écrire à Mr *Maioreșco*⁶ pour le prier de défendre ma comédie contre les ciseaux du Comité théâtral... C'est fait. Maintenant, en considération du penchant du public de Bucarest à faire des allusions à tout propos, je vous engage de changer la phrase suivante, dite par *Trotușan* au I-er acte: „*Cine aduce amestec străin în țeară e mai nelegiuit decât Iuda vinzătorul*”. Au lieu de *amestec străin* on dira *intervenție străină*.

Sur ce mot, cher vieux, je vous serre la main et vous souhaite bonne chance. Le succès ou l'insuccès de ma comédie sur la scène de Bucarest réglerait mon genre de travaux pour cet hiver.

Toute à vous,

V. *Alecsandri*

P.S. *Dimitriadi* a créé le rôle de *Arbure* à Jassi et y a obtenu de grands succès. Je sais qu'il tient à ce rôle énormément; quelle décision comptez-vous prendre à son égard? Tenez-moi au courant de la marche de la pièce et n'en permettez la représentation que lorsque les rôles seront sûrs par cœur et qu'on ne comptera plus sur l'aide du souffleur.

Adresa pe plic: M. Millo
artist dramatic
București

Mircești, 6 sept. 1874

Dragul meu Millo,

îmi ceri învoirea de a monta comedia mea *Boieri și ciocoi*; îmi făgăduiești, pe deasupra, că vei îngriji punerea în scenă, în așa fel încât piesa să fie bine știută și jucată cât mai bine cu putință. Nu am deci nici un motiv să te refuz. Îți încredințez opera mea și îți las grija de a distribui rolurile

cum vei crede. Știi însă că acela al lui *Arbure* îți aparține; este mare, important, caracteristic, reclamă deci talentul unui mare artist pentru a fi interpretat cum trebuie. *Arbure* este un *Grigore Cuza*² de la țară, batjocoritor, plin de bun-simț, onest, liberal în felul său, adevăratul tip al românului neatins de corupția modernă, unul din acele caractere cum le-am cunoscut înainte de 1840. Pune-te în pielea lui și fă din el cea mai frumoasă creație a dumatiale.

Hatmanul Trotușan este adevăratul boier mare, plin de patriotism și de demnitate personală, omul serios și de nobilă înfățișare. Tînărul care a fost însărcinat cu acest rol la Iași nu posedă toate calitățile necesare, pentru a reprezenta un asemenea personaj. Nu știi cît va prețui *Vellescu*³, dar mă bizui pe dumneata. Rolul tînărului Radu este unul din cele mai grele, căci este un îndrăgostit și în același timp un rol principal. Trebuie un artist elegant și pătimaș pentru a-l reda așa cum trebuie. Acela al lui *Hîrbozeanu* necesită mult tact și iscusință, căci are multe nuanțe care sînt inerente diverselor situații dramatice prin care trece succesiv. *Lipicescu* trebuie să aibă știra spinării mlădioasă și inteligența vie; este un ambițios din alte timpuri, care urmărește un scop și care, fiind totuși *ciocoi*, nu este grotesc.

Acest ultim cuvînt mă duce la a-ți face o recomandatic esențială, pe care te rog să o faci la rîndul dumatiale tuturor artiștilor care vor avea roluri în piesa mea. *Boieri și ciocoi* este o comedie și nu o farsă; ea zugrăvește o epocă a istoriei noastre. Personagiile trebuie să fie reprezentate în simplitatea lor, fără exagerări, căci comicul inora reiese din situații și nu din personalitatea lor. Deci, fără caraghioslicuri. Chiar greul trebuie să se ferească de a se îmbrăca, de a se agita și de a vorbi într-un fel caraghios. Țin mult la această condiție.

Rolurile femeilor le vei distribui în vederea succesului piesei. Acela al *Tarsiței* este foarte însemnat. încredințază-l unei artiste care să aibă uzajul scenei și care să știe să înțeleagă acest caracter de intrigantă, fără totuși să cadă în trivialitatea unei mahalagioaice*.

Acestea spuse, pune să se facă un salon în felul aceluia al lui *Iorgu Ghica* (lîngă *Copou*) și, pentru că *Dimitriadi*² face parte din trupă, consultă-te cu el pentru o sumă de detalii, care îmi scapă în această clipă și care privesc punerea în scenă a piesei.

Mi-ai cerut să scriu d-lui *Maiorescu* pentru a-l ruga să apere comedia mea împotriva foarfecilor *Comitetului* teatral. S-a făcut. Acum, ținînd seama de înclinația publicului de la București de a face aluzii din orice, te însărcinez să schimbi fraza următoare, spusă de *Trotușan* în actul *II*

* în original, în limba română.

„Cine aduce amestic străin în țeară e mai nelegiuit decît *Iuda*, vînzătorul”.
In loc de amestic străin se va spune intervenție străină.*

Cu aceasta, dragul meu, îți strîng mîna și îți doresc noroc. Succesul sau insuccesul comediei mele pe scena Bucureștilui va reglementa genul meu de lucrări, pentru iarna aceasta.

A l tău,

V. *Aleksandri*

P.S. *Dimitriadi* a creat rolul lui *Arbore* la Iași și a obținut un mare succes. Știu că ține foarte mult la acest rol; ce hotărîre socotești să iei în privința sa? Ține-mă la curent cu mersul piesei și nu permite reprezentarea decît atunci cînd rolurile vor fi știute pe dinafară și nu se va mai bizui nimeni pe ajutorul sufleurului.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

117

Mircești, 5 octobree 1874

Ma chere Mărie,

Je t'ai écrit hier une lettre severe, motivee par ton silence. Or je suis heureux de reconnaître que le veritable coupable ce n'est pas toi mais la poste. Elle a mis douze jours pour m'apporter ta lettre, datee du 5 octobree nouveau style.

En consequence maman et moi nous venons t'embrasser sur les deux joues; quant à Gogou il a promis de devorer le facteur à la premiere ocașion, et tu sais combien il est terrible. Je crains un malheur.

En attendant il te regrette beaucoup, n'ayant plus avec qui jouer 4 la balle le soir sur le lit.

Dis-nous dans quel etat sont arrivee les fruits enfermes dans ta petite caisse et si tu as pu presenter à Madame de Barral les pommes en bon etat?

Cuvintele subliniate, în original în limba română.

Après ton départ les pechers nous ont encore fourni des fruits à satiété. Toi n'étant plus la pour les cueillir et les manger, j'ai du les distribuer à plusieurs personnes des environs qui m'ont remercié comme d'un cadeau royal et ont demandé de tes nouvelles. De toutes parts et particulièrement de Rouginoasa on t'envoie des compliments et des embrassements.

Tu aimerais peut-être mieux les pêches, mais elles sont moins faciles à expédier sous le pli d'une lettre. Le temps a beaucoup fraîchi depuis quelques jours au point que nous sommes obligés de faire du feu dans les appartements. J'espère que tu ne manqueras pas de faire chauffer ta chambre, ainsi que je l'ai expressément recommandé à Madame de Barral. Il faut éviter d'attraper un nouveau rhume de cerveau et tâcher de conserver ta sante intacte afin d'effectuer notre voyage en Italie dans les meilleures conditions de bien-être et de bonne humeur.

Travaille ferme ton piano ainsi que les langues étrangères... au détriment de Chilperic et pense au bonheur de la récompense après une année de travail assidu.

Ma belle-sœur ne peut faire les avances pour les toilettes dont tu as besoin, mais elle peut m'indiquer le prix de ces effets pour que je le lui expédie sans retard.

Dis-lui cela de ma part à ta première sortie. Adieu. Porte-toi bien. Nous t'embrassons tendrement et nous comptons sur ta promesse de nous écrire de longues lettres.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 5 octombrie 1874

Dragă Mărie,

Ți-am scris ieri o scrisoare severă, motivată de tăcerea ta. Or sînt fericit să recunosc că adevăratul vinovat nu ești tu, ci poșta. I-a trebuit douăsprezece zile pentru a-mi aduce scrisoarea ta, datată din 5 octombrie stil nou.

Prin urmare, mama și cu mine te sărutăm pe amîndoi obrazii; cît despre Gogu, a făgăduit să-1 sfîșie pe factor cu prima ocazie, și tu și ti cît este de rău. Mi-e teamă de o nenorocire.

Pînă atunci el te regretă foarte mult, nemaivînd cu cine să se joace cu mingea, seara, pe pat. .

Spune-ne în ce stare au sosit fructele închise în lădița ta și dacă ai putut prezenta doamnei Barral merele în bună stare?

După plecarea ta, piersicii ne-au mai dat încă fructe pe săturate. Tu nemaifiind acolo pentru a le culege și a le mîncă, a trebuit să le împart la mai multe persoane din împrejurimi, care mi-au mulțumit ca pentru un dar regesc și au cerut vești despre tine. Din toate părțile și mai ales de la Ruginoasa, și se trimit complimente și îmbrățișări.

Ți-ar plăcea, poate, mai mult piersicile, dar ele sînt mai puțin ușor de trimis printr-o scrisoare. Timpul s-a răcit mult de cîteva zile, încît sîntem obligați să facem focul în apartamente. Sper că vei cere să și se încălzească camera așa cum am recomandat în mod special doamnei Barral. Trebuie să te ferești să mai capeți un nou guturai și încearcă să-ți păstrezi întreaga sănătate ca să putem face călătoria noastră în Italia în cele mai bune condiții de sănătate și bunăvoie.

Studiază serios pianul și limbile străine!... în dauna lui Chilperic și gîndește-te la bucuria recompensei după un an de studiu susținut.

Cumnata mea nu poate să-ți avanseze banii pentru toaletele de care ai nevoie; dar ea poate să-mi spună prețul acestor lucruri pentru ca să i-1 trimit fără întîrziere.

Spune-i aceasta din partea mea la prima ta ieșire. Adio. îngrijește-te. Te îmbrățișăm cu dragoste și ne bizuim pe făgăduința ta că ne vei scrie lungi scrisori.

Tatăl tău iubitor,

. . . V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

118

Mircești, 7 oct. 1874

Iubite Negruzzi,

Ca să-ți probez că nu am nici un *parapon* asupra d-tale, iată că-ți trimit partea I a legendei lui *Becri-Mustafa* pentru n-rul viitor a *Convorbirilor*.

Eu voi veni la Iași cam pe la Sf. Dimitru, așteptînd pană atunci acasă vizita acestui sfînt cu mina plină.

Am citit povestea lui Slavici² și am găsit că el singur știe să păstreze poveștilor caracterul lor adevărat poporal.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Care sînt zilele fixate pentru adunările „Junimei”, vine-rea sau sîmbătă?

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

119

Mircești, 8 octombrie 1874

Domnule Hăzdeu,

Vă trimit o legendă ce am scris asupra lui Țepeluș-Vodă, intitulată *Țepeș și stejarul*.

Nu știu care este opinia d-voastră în privirea acestui domn, dar mania lui de a pune pe oameni în țepă îi dă în istorie aspectul unei fiare turbată, în care cu greu s-ar putea întrevedea figura unui om politic.

V-am trimis de mult un exemplar din comedia mea *Boieri și ciocoi*;¹ nu știu dacă ați primit-o; aș dori însă să cunosc ideile d-voastre asupra acestei piese.

Primiți, vă rog, asigurarea simțirilor mele de considerare și amicie.

V. Alecsandri

160

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

120

Mircești, 10 octomvrie 1874

Iubite Negruzzi, :

Am primit un pachet de cărți, zise didactice, pe cari mi le-au trimis pentru ca să le citesc, ca unul ce sînt membru¹ al societății examinatoare de asemine scrieri. Mi-am făcut datoria și le-am deschis... însă dînd de ortografia d-lor Eliad și Massim, le-am închis pe loc, găsind că trebuie ferită tinerimea română de astfel de bazaconii, menite ale turbura crierii. Țelul autorilor acelor opere nu a fost de-a contribui la adevărata educare a generației nouă, ci sub un pretext didactic, a răspîndi în public limba pocită și ortografia burlescă a sapienților ardeleni în Academie... Prin urmare, eu unul le dau în lături și le declar mai mult vătămătoare decît folositoare copiilor.

Pachetul e mare și indigest, noroc însă că în el am găsit volumul d-tale: *Copii de pe natură*; și astfel m-am mîngîiat. Această colecție de tipuri originale și bine fotografiate e de natură a place nu numai compatioșilor noștii, dar și străinilor, dacă s-ar traduce, precum a plăcut cartea lui Turghenief *Les re'cits d'un chasseur*. Ai reușit a produce pe nesimțite un volum întreg, care va ocupa loc bun în biblioteca oamenilor de gust și de apreciere sănătoasă. Primește complimentele mele cele mai sincere și mă lasă a-ți mai repeta, că ai descoperit vîna literară pe care ești chemat a o exploata cu succes, vîna *satiro-umoristică*. Mergi înainte, că bine ai apucat-o.

îți mulțumesc că nu ai publicat în *Convorbiri* biografia mea cea unguerească. E prea prea *moghior busama terentetem*. Primit-ai partea I a legendei orientale *Becri-Mustafat* Cum îți place?

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

161 >

Mircești, 16 octombrie 1874

Iubite, Negruzzi,

îmi pare bine că-ți place *Becri-Mustafa*¹ și gădesc că ai dreptate de a vroi să publici legenda întreagă, spre a-i conserva interesul și înțelesul deplin. Îți voi trimite negreșit partea a doua în una din zile, însă înainte ca să sfârșesc un poem intitulat: *Dan, căpitan de plai*, care s-a legat de mine ca scaiul și nu-mi dă răgaz, Acest poem va fi lung de vro 300 de versuri și lucrez la el cu plăcere.. . îmi rămîne numai descrierea unei lupte cu tătarii și cum oi scăpa de el, m-oi apuca de alte batzaconii. Se poate dar întîmpla ca să publici pe *Dan* înaintea lui *Becri*, ceea ce nu cred că va supăra pe vestitul bețiv din Analele orientale.

A fost Negri în zilele aceste la Mircești și am citit împreună mai multe pagini din volumul *Copii de pe natură*. Am rămas încințați amîndoi, căci în adevăr acele copii, sau acei copii, sînt foarte drăgălași. Bine ai face să trimiți un exemplar vechiului meu amic din Tîrgul-Ocnei; i-ai produce o mare mulțemie.

Mă întreb ce s-a întîmplat cu reprezentarea piesei mele *Boieri și ciocoi*? Succes mare; s-a jucat de patru ori de-a rîndul într-aceeaș săptămînă și a produs adîncă impresie, după știrea ce-mi dă Millo. Mulții ciocoi însă s-au cam paraponisit și evreii s-au giurat să nu mai calce la teatru românesc. Cred însă că dacă li s-ar acorda intrarea fără parale... și-ar călca giurămîntul fără nici o dificultate. Am promis să scriu o farsă pentru beneficiul lui Millo: *Cucoana Chiriță în balon*.... Cum voi ieși din ghearele lui *Dan* și lui *Becri*, m-oi lega iar de Chiriță.

îmi scrii despre un raport ce-ar trebui să fac în privința cărților didactice ce mi-ai trimis; te rog însă, dragă Negruzzi, să mă scapi de această lucrare supărătoare și să redactezi raportul în locul meu, după ce ne vom întîlni la Iași, adică duminică sau sîmbătă, și după ce vom preschimba ideile noastre asupra acelor broșuri grele de mistuit. Mi-i îndatora foarte mult, căci acum sînt împlîntat în versuri pînă în gît

și simt că-mi e cu neputință să abordez proza pe cît de neînsemnată.

în încredințare că mi-i împlini cererea, te îmbrățișez frățeste.

V. Alecsandri

Manuscrisul biografiei mele unguerești l-am dat lui Negri ca o curiozitate literară din cele mai comice.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

122

Mircești, 28 octobrie 1874

Ma chere Mărie,

Il paraît que la poste s'applique à nous jouer de mauvais tours a tous les deux car tes lettres mettent beaucoup trop de temps à nous parvenir. Quoiqu'il en soit je suis heureux de te savoir bien portante et bien disposee au travail.

Moi-meme, suivant ton exemple, j'ai repris mes travaux et j'ai elu domicile devant mon bureau. J'y reste des heures entieres sans m'apercevoir de leur passage rapide.

Maman, de son cote, est toute la journee occupee à preparer le menage d'hiver et Gogou la suit partout comm son ombre. A propos tu as oublie dans ta deraiere lettre de lui envoyer des compliments respectueux et il nous a semble qu'il est pointilleux sur le chapitre de l'etiquette! Cest une bonne nature mais... repondeur.

L'oncle Negri est venu ces jours-ci avec une de ses nieces, Lucie Vogoridi \ qui a beaucoup regrette de ne t'avoir pas trouvee à Mircești pour faire ta connaissance. C'est une charmante jeune fille, aimable, dont tu deviendras l'amie facilement. Elle trouve Gogou admirable. Donc elle L'est.

Quant à Pulcherie je ne sais comment elle a passé son temps à Bucarest, ne l'ayant pas encore revue.

Sais-tu que la *Cămara* regorge de poires qui ne demandent qu'à être croquées? Nous en faisons chaque jour une ample consommation en nous disant chaque fois: Voilà des poires qui feraient bien plaisir à Mărie. Cette observation touchante les rend encore meilleures.

L'oncle Jean va aller te voir la veille de son départ; dis-lui de ma part qu'il m'apporte une boîte de papier *extra-superfin* de chez Iones, Boulevard des Capucines, pareil à celui-ci. Mais n'oublie pas cette importante commission sans quoi je n'aurai plus sur quoi t'envoyer comme à présent mille bons baisers de la part de maman et de la mienne.

Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, 28 octombrie 1874

Dragă Mărie,

Se pare că poșta se căznește să ne joace feste la amândoi căci scrisorilor tale le trebuie prea mult timp pentru a ne ajunge. Oricum ar fi, sînt fericit să te știu sănătoasă și dispusă să studiezi.

Eu însumi, urmînd exemplul tău, mi-am reluat lucrul și mi-am ales domiciliul în fața biroului meu. Rămîn acolo ore întregi fără să bag de seamă scurgerea lor rapidă.

Mama, la rîndul său, este toată ziua ocupată cu pregătirea casei pentru iarnă și Gogu o urmează peste tot, ca umbra ei. Ai uitat în ultima ta scrisoare să-i trimiți complimente respectuoase și ni s-a părut că este foarte pretențios la capitolul etichetei! Are o fire bună, dar... este răz-bunător.

Unchiul Negri a venit zilele acestea, cu una dintre nepoatele sale, Lucia Vogoridi¹, căreia i-a părut foarte rău că nu te-a găsit la Mircești pentru a te cunoaște. Este o tînără fată înecîntătoare, amabilă, cu care te vei împrieteni cu ușurință. Îl găsește pe Gogu minunat. Deci și ea este. Cît despre Pulheria, nu știu cum și-a petrecut timpul la București, pentru că încă nu am revăzut-o.

Cămara știi tu că este plină de pere care nu cer decît să fie mîncate? În fiecare zi folosim o mare cantitate spunîndu-ne de fiecare dată: iată

pere care ar face multă plăcere Măriei. Această observație înduioșătoare le face încă și mai bune.

Unchiul Iancu va veni să te vadă în ajunul plecării sale; spune-i din partea mea să-mi aducă o cutie de hîrtie de scris *foarte fină*, de la Iones, Boulevard des Capucines, asemănătoare cu aceasta. Dar nu uita acest important comision, fără de care nu voi mai avea pe ce să-ți trimit, ca acum, o mie de sărutări din partea mamei și a mea.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

123

Mircești, oct. 1874

Iubite Negruzzi,

Fă-mi cunoscut în care număr a *Convorbirilor* dorești ca să apară legenda lui *Dan, căpitan de plai*,² pentru ca să-ți-l trimit la timp. Pînă atunci însă îți expeduiesc prin poștă această poezie inspirată de aspectul înecîntător a toamnei de care ne bucurăm și fac urare ca toți membrii „Juni-meii” tineri și neînsurați să-și găsească fete harnice ca toamna, dar mai puțin *darnice*.

Complimente afectuoase,

V. Alecsandri

P.S. Nu ar fi chip ca să fac eu însumi cea de pe urmă corectură a poeziilor mele care vor ieși în *Convorbiri*?

Iubite- Negruzzi,

Ai aflat negreșit că în fine s-au făcut în București inaugurarea statuii lui Mihai Viteazul. Poate că ai și citit în *Trompeta Carpaților* oda ce am compus pentru această serbare națională. Aș dori foarte mult ca oda să fie reprodusă în *Convorbirile literare*, no. 9.¹ Și fiindcă materia acestui număr este fixată, m-ai îndatori prea mult dacă ai adăogi o giură de coală, sub nume de supliment, în care ai publica și descrierea solemnității din capitală, și versurile mele.

Am scris mai multe bucăți de când am fost la Iași, precum:

Linia Raia — pastel²

Legenda rîniunicăi

Un pastel chinez

Braiul

Și acum îmi propun să completez legenda lui *Becri-Mustafa* și altele..

Îți trimit deocamdată *Bradid³*, rezervîndu-mi plăcerea de a-ți aduce însumi celelalte bucăți împreună cu legenda lui *Dan, căpitan de plai*.

Salutare și amicie,

V. *Aleksandri*

BRADUL

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Printre negură se perde
Ca o fantasmă geroasă.

..... i .

Și privește cu-ntristare
Cum se primbla prin răstoace
Iarna pe un urs calare,
Iarna cu șapte cojoace.

El se scutură și zice: .-
„în zadar, tu, vrăjitoare, ,

Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare !

în zadar îngheți pamîntul.
Ucizi florile și stupii,
Și trimiți moartea cu vîntul,
Și trimiți foamea cu lupii!

în zadar a ta suflare
Apa-n rîuri o încheagă,
Șterge urma pe cărare
Și de mine țurțuri leagă !

în zadar aduci cu tine
Corbii negri și prădalnici
Și prin codrii cu jivine
Faci să urle glasuri jalnici!

în zadar, urgie crudă,
Lungești noaptea-ntunecoasă
Și, rîzînd de-a lumii trudă,
Scurtezi ziua luminoasă!

în zadar îmi pui povară
De zăpadă și de gheață,
Fie iarnă, fie vară,
Eu păstrez a mea verdeață!

Mircești, noiembrie. 1874

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

125

Mircești, 28 novembre 1874

Ma chere Mărie,

Nous sommes tres chagrines d'apprendre que tu fes enrhumee de nouveau. Comment as-tu fait pour prendre froid?

Es-tu sortie au jardin par l'humidite ou bien ta chambre est-elle mal chauffee?

Nous esperions qu'à force de precautions tu serais preservee cet hiver de ce diable de rhume qui prend un caractere psriDdiqu chez toi et qu'il fiudra pourtant combattre victorieusement afin d'en etre quitte une fois pour toujours.

Si tu etais à Mircești la chaleur egale des chambres ne t'exposerait pas au froid. Mais il me semble que tu prens ton mal avec uns certaine philosophie qui ne manque pas de grandeur; il est vrai que tu possedes une robe nouvelle, simple et elegante et cela entretient le moral. C'est ce qui m'arrive aussi quand je me fais une bonne fourrure.

Tâche nemmoins de guerir au plus vite et si pour y parvenir il te faut garder la chambre un jour de sortie, fais-le sans t'inquieter des reproches de tes cousines. Je suis content que mon frere t'ait fait jouer du piano devant des personnes etrangeres. Ca a ete de sa part un hommage rendu à ton talent car s'il n'avait une bonne opinion de ton jeu, il ne t'aurait pas exposee à faire fiasco. Tu verras par la suite tous les avantages que tu realiseras de ton application aux etudes de toutes sortes et à celle du piano.

Quand je verrai mon anii Michel Jora, je ne manquerai de m'acquitter de ta commission en lui demandant le portrait de ses filles:

". En attendant, pour te faire plaisir, je me separe, en ta faveur, d'un portrait auquel je tiens beaucoup. Celui de la Princesse Nathalie. C'est un des plus iolis et des mieux reussis. Ouant aux autres dames roumaines, ie tâcherai de me procurer ieurs photographies quand j'irai à Jassi ou à Bucarest. En attendant nous restons Maman, moi est Gogou calfeutres dans le petit salon, vu qu'il est tombe hier un pied de neige. Adieu, nous t'embrassons tendrement et te chargeohs de presenter nos compliments à Madame de Barral.

Ton pere affec[tionne],

J9 J u

V.A.

Mircești, 28 noiembrie 1874

Dragă Mărie,

Sîntem foarte supărați aflînd că iar ai făcut guturai. Cum ai făcut să răcești? Ai ieșit în grădină pe umezeală sau poate camera ta este prost încălzită?

Noi speram că datorită măsurilor de prevedere vei fi scutită iarna aceasta de acest îndrăcit de guturai care a căpătat la tine un caracter periodic și care trebuie totuși să fie combătut cu succes astfel ca să scapi odată pentru totdeauna.

Dacă erai la Mircești, căldura egală a camerelor nu te-ar fi expus la frig. Dar mi se pare că iei boala cu oarecare filozofie care nu este lipsită de măreție; este drept că ai o rochie nouă, simplă și elegantă, și aceasta întreține moralul. Ceea ce mi se întîmplă și mie cînd îmi fac o blană bună.

Încearcă totuși să te vindeci cît mai curînd și dacă, pentru a izbuti, trebuie să stai în casă într-o zi de ieșire, fă-o fără să ții seamă de reproșurile verișoarelor tale. Sînt mulțumit că fratele meu te-a pus să cînți la pian în fața unor persoane străine. Asta a fost din partea lui un omagiu adus talentului tău, căci dacă nu ar fi avut o bună părere despre felul tău de a cînta, nu te-ar fi lăsat să te faci de rîs. Vei vedea mai tîrziu toate avantajele pe care le vei avea pentru străduința ta la studii de tot felul și la pian.

Cînd îl voi vedea pe prietenul meu Mihai Jora, nu voi uita de comisionul tău cerîndu-i portretul fiicelor sale.

Pînă atunci, pentru a-ți face plăcere, mă despart, pentru tine, de un portret la care țin mult, acela al prințesei Nătalie. Este unul dintre cele mai frumoase și mai izbutite. Cît despre celelalte doamne române, voi încerca să-mi procur fotografiile lor cînd mă voi duce la Iași sau la București. Pînă atunci stăm, mama, eu și Gogu, în micul salon, dat fiind că ieri a căzut un picior de zăpadă. Adio, te îmbrățișăm cu drag și te însărcinăm să prezinți salutările noastre doamnei de Barral.

Tatăl tău iubi[tor],

(Î910

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

126

Mircești, noiembrie. 1874

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis prin poștă pe *Dan, căpitan*; te rog să mă înștiințezi de l-ai primit. Aș fi venit eu însumi să-l aduc, însă ani pățit ca jidanul, care a vroit să se puie la drum și s-a întâmplat simbătă. M-am îmbolnăvit, nu de vreo boală serioasă, dar cât trebuia pentru ca să mă oprească de-a ieși din casă. Acum îmi e mai bine mult, și sper să vin la Iași pe simbătă viitoare, ca să-ți aduc *Legenda Hndunicei* și celelalte bazaconii, ce am scris în zilele din urmă.

Aprobez ideea „Junimei” de-a scoate o carte de cetire pentru licee și sînt încredințat că ea va întruni toate condițiile cerute. La lucru dar și Doamne agiută!

- Te îmbrățișez,

„

V. Alecsandri

PS. Aș dori mult să fac însumi ultima corectură a lui *Dan*. Te rog dar sa-mi trimiți foaia pîn-a nu se pune definitiv sub tipar, pentru ca să o examinez. Fii încredințat că ți-o întoarce-o cu viitorul curier.

CĂTRE MATEI MILLO

127

Mircești, jehdi, [sfîrșitul anului] 1874

Mon cher Millo,

A moins que vous ne soyez malade ou que mes lettres ne vous soient parvenues, j'ai lieu d'etre surpris de votre

170

mutisme. Comment? je vous annonce que j'ai realise un de vos reves chers celui de monter en ballon sous le costume de Kiritza, je vous avertis en outre que je vous ai'envoye par mon frere cette farce de carnaval, qui doit vous rapporter un bon benefice, et vous ne me repondez rien? pas meme que vous etes content! C'est raide!

Quoiqu'il en soit, je vous prie de me renvoyer mon manuscrit aussitot que vous aurez fait tirer copie. J'en ai besoin et je l'attends.

Tous â vous,

V. Alecsandri

Mircești, joi, [sfîrșitul anului] 1874

Dragul meu Millo,

Sînt îndreptățit să fiu mirat de tăcerea dumitale, numai dacă nu ești cumva bolnav sau dacă nu ți-au parvenit scrisorile mele. Cum? îți anunț că am realizat unul din visurile dumitale dragi, acela de a te urca în balon în costumul Chiriței, ba mai mult, îți fac cunoscut că ți-am trimis prin fratele meu această farsă de carnaval, care trebuie să-ți aducă un bun beneficiu, și nu-mi răspunzi nimic? nici măcar că ești mulțumit! E prea din cale-afară!

Oricum ar fi, te rog să-mi înapoezi manuscrisul de îndată ce veifi pus să se scoată copie. Am nevoie de el și îl aștept.

Ai dumitale, . . .

V. Alecsandri

128

Mircești, vendredi [14 decembrie s.v., 1874]

Mon cher Millo,

J'ai recu mon manuscrit de la *Kiritza en ballon* et je fais de vœux pour que vous obteniez un grand succes. . . d'argent.

171:

Faites-moi savoir neanmoins â quelle epoque. . . â peu pres . . . vous pensez monter et jouer² la piece? Ne m'attendez pas pour le faire, care je ne sais au juste quand je pourrai venir â Bucarest.

Je viens de lire dans *La Trompette* que Gradisteano³ a lu au comite theâtral une revue en six tableaux *Cer cuvîntul*⁴ etc. Est-ce bon?... A quand sa mise en scene? Avânt ou apres la *Kiritza*?

Joie et sânte,

V. *Alecsandri*

Adresa pe plic : Monsieur M. Millo
artist dramatique
Bucarest

Mircești, vineri [14 decembrie, s.v., 1874]¹

Dragul meu Millo,

Am primit manuscrisul meu, *Chiriță în balon*, și îți urez să obții un mare succes. . . bănesc.

înștiințează-mă, cu toate acestea, cam pe cînd ai de gînd să montezi și să joci² piesa. . . Nu mă aștepta pentru a o face, căci nu știu exact cînd voi putea veni la București.

Am citit acuma în *Trompeta* că Grădișteanu³ a citit Comitetului teatral o revistă în șase tablouri, *Cer cuvîntul*⁴ etc. Este bună?. . . Pe cînd punerea în scenă? înainte sau după *Chiriță*?

Voie bună și sănătate,

V. *Alecsandri*

Adresa pe plic: Domnul M. Millo
artist dramatic
București

Mircești, 18 decembre 1874

Ma chere Mărie,

Je me plais â croire que lorsque tu auras recu cette lettre, ta mauvaise humeur aura fait place â une douce gaîté et au calme qui doit regner dans une âme grande et genereuse. Il faut savoir dedaigner les petites contrarietes et ne jamais leur donner une importance qu'elles ne meritent pas, sans quoi elles deviennent un veritable supplice dans la vie.

Tuteplains de n'avoir pas encore ete conduite â l'Opera?... J'ecrirai â ce sujet â Mme de Barral et je ne doute pas qu'elle te conduise voir une belle representation dans le nouveau monument¹ que l'on va inaugurer prochainement. En attendant, comme le nouvel An approche, je t'envoie cent francs que tu depenseras en cadeaux destines tant aux personnes qui t'aiment qu'â celles qui te contrarient. Maman se porte bien quoiqu'elle tousse toujours, elle travaille â ses bandes quand ses occupations de menage lui en laissent le loisir. Tes menaces de lui voler quelques-uns de ses ouvrages de tapisserie l'ont fait rire de bon cceur. Elle t'embrasse miile fois et t'engage de te soigner pour etre belle dans le cours de notre voyage en Italie.

Pour ma part j'ai beaucoup travaille ces derniers temps, puis j'ai ete souffrant et maintenant je fais le paresseux. Mais cette paresse ne va pas jusqu'â oublier de t'embrasser tendrement.

Ton pere affec[tionne],

V.A.

Mircești, 18 decembrie 1874

Dragă Mărie,

îmi place să cred că atunci cînd vei primi această scrisoare, supărării tale îi va fi luat locul o dulce veselie și o liniște care trebuie să domnească

într-un suflet mare și generos. Trebuie să știi să disprețuiești micile nemulțumiri și să nu le dai niciodată o importanță pe care nu o merită, fără aceasta ele ajung în viață un adevărat chin.

Te plîngi că nu ai fost încă dusă la Operă?... Voi scrie despre aceasta d-nei de Barral și nu mă îndoiesc că ea te va conduce să vezi o frumoasă reprezentație în noul monument care va fi inaugurat în curînd. Pînă atunci, cum Anul nou se apropie, îți trimit o sută de franci pe care o vei cheltui pentru daruri hărăzite atît persoanelor care te iubesc, cît și celor care te nemulțumesc. Mama este sănătoasă, cu toate că tot tușește, lucrează la fișiile sale atunci cînd grijile casei îi lasă timp liber. Amenințările tale de a-i fura unele dintre tapiseriile lucrute de ea au făcut-o să rîdă cu poftă. Ea te îmbrățișează de o mie de ori și te îndeamnă să te îngrijești pentru a fi frumoasă în cursul călătoriei noastre în Italia.

În ce mă privește, am lucrat mult în ultima vreme, apoi am fost bolnav și acum mă lenevesc. Dar această lene nu merge pînă acolo încît să uit să te îmbrățișez cu dragoste.

" ' • ' -

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE GEORGE SION

130

Mircești, 23 dec. 1874

Iubite Sioane,

i Voi citi cu plăcere și luare-aminte acele două coaie din *Phedra* ce mi-ai trimis și cu nu mai puțină plăcere și-o îndeplini dorința.

Pană atunci, îți mulțumesc pentru bunătatea ce ai de a te ocupa cu afacerea moșiei Patrășcani și Borzești. Un bun mușteriu, l-aș băga în sin dacă ar încăpea de urechi.

Cît pentru englezul amator de copaci, care să aibă un metru de diametru, lucru rarism, nu-mi este cu puțință să-l îndestulez; însă dacă cumva ai avea prilej a te întîlni

cu el, întrebă-l dacă nu i-ar cuveni *[sic]* copaci de stejar ce au *10 metres sous branches** și 1 metru 90 centimetri circumferință. Se înțelege că prețul ce ar oferi pentru acești arbori ar fi mai scăzut decît acele de 80 fr. bucata, și la caz de acceptare din parte-i, ne-am înțelege lesne.

Știu dinainte că cercarea e zadarnică, dar fiindcă nu ține parale. . . vorba românului.

Felicitări sincere de Anul nou, sănătate, voie bună și ceva vigoare,

V. Alecsandri

131

24 dec. 1874

Iubite Sioane,

Pînă a nu-ți scrie epistola ce dorești asupra traducerei tragediei lui Racine, *Phedra*, aș dori să citesc scena VI din actul V, în care se găsește pasagiul cel mai renumit, adică le *recit de Theramene*. Acel pasagiu e o bucată de înalta poezie descriptivă. Aplică-te a-l traduce exact, cu toate frumusețile de idei și de stil ce cuprinde, și astfel vei compune un model de literatură admirabilă. Aștept dar acea scenă și pînă atunci te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

132

Mircești, 24 decembrie 1874

Ma chere Mărie,

Je pense que cette lettre arrivera à Paris juste vers notre nouvel An et qu'elle t'apportera à temps nos embrassements.

10 metri sub ramuri (limba francexă).

Elle est chargée aussi de compliments pour la grande victoire que tu as remportée au concours de piano. Bravo ! Ma fille ! Tu nous as prouvé une fois de plus que tu avais d'excellentes dispositions pour la musique et qu'il ne tient qu'à toi de devenir une grande artiste... afin de pouvoir rivaliser avec Bebe ! Ta maman est toute fière de ton succès. Gogou aussi, quant à moi je suis habituée à l'idée de tes triomphes.

J'espère que tu as passé fort agréablement chez ta Tante les vacances des fêtes et que tu as dépensé tes cent francs en cadeaux et en pourboires. Un des plus grands plaisirs de la vie c'est de faire plaisir aux autres.

J'ai écrit à Mme de Barral de te conduire au théâtre et particulièrement à l'Opéra.

Quand on y jouera les *Hughendts* ou n'importe quel opéra de Meyerbeer, il ne faudra pas manquer d'aller t'inspirer de ces admirables chefs-d'œuvre afin de comprendre ma prédilection pour eux. Quant à la musique de Rossini, de Bellini, nous en entendrons suffisamment en Italie. Je suis très content que tu aies eu la bonne pensée d'écrire à Tonele Negri; je l'attends aujourd'hui et je suis certain de la voir heureuse de ton aimable attention.

Écris-lui encore, tu nous feras plaisir à tous deux. Maman t'embrasse tendrement sur les deux joues. La famille Douka qui se trouve en ce moment chez moi, t'envoie ses félicitations bien sincères.

Ton père affectueux,

V.A.

Mircești, 24 decembrie 1874

Dragă Mărie,

Socotesc că această scrisoare va ajunge la Paris chiar aproape de Anul nou al nostru și că-ți va aduce la timp îmbrățișările noastre. Este de asemenea încărcată cu complimente pentru marea victorie pe care ai câștigat-o la concursul de pian. Bravo! fiica mea! Ne-ai arătat încă o dată că ai excelente dispoziții pentru muzică și că nu depinde decât de tine să devii o mare artistă... astfel încât să poți rivaliza cu Bebe! Mama

ta este foarte mândră de succesul tău. Gogu, de asemenea, cit despre mine, sînt obișnuit cu ideea triumfurilor tale.

Cred că ai petrecut foarte plăcut la mătușa ta vacanța de sărbători și că ai cheltuit suta ta de franci în cadouri și bacșișuri. Una din cele mai mari plăceri ale vieții este să faci altora plăcere.

I-am scris d-nei de Barral să te conducă la teatru și mai cu seamă la Operă.

Cînd se va juca *Hughenoții* sau oricare altă operă de Meyerbeer, nu pierde ocazia de a te duce să te inspiri din aceste admirabile capodopere pentru a înțelege predilecția mea pentru ele. Cît despre muzica lui Rossini, Bellini, o să auzim destulă în Italia. Sînt foarte fericit că ai avut buna idee de a scrie unchiului Negri; îl aștept astăzi și sînt sigur că îl voi vedea fericit de amabila ta atenție.

Mai scrie-i, ne vei face plăcere la amîndoi. Mama te sărută cu dragoste pe amîndoi obraji. Familia Duca, aflată acum la noi, îți trimite felicitările ei sincere.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE GEORGE SION

133

Mircești, 31 dec. 1874

Amice,

Într-un timp ca acesta, de publicații seci și de traduceri absurde a unor cărți încă mai absurde, este un merit mare de a cerca să introduci în literatura română capodoperele literaturii străine. Acel merit l-ai avut de mult traducînd comedia *Mizantropul*, și urmezi a-l avea publicînd astăzi în limba noastră admirabila tragedie franceză *Phedra*.

Eu te felicit din toată inima, pentru curajul ce ai avut de a aborda dificultățile unei asemenea întreprinderi, căci nu e lesne a te face interpretul unor genii ca Moliere și Racine

Avînd onorul de a te pune în fruntea pionierilor literari care, urmîndu-ți exemplul, vor deschide cu timpul în ochii românilor tezaurul literaturii clasice a Franciei, acel onor va răspîndi glorie binemeritată pe numele ce ai știut a-ți crea în pleiada poezilor contemporani.

Acum, vie alții care să reușeze mai bine decît ai reușit! Cererea lor va fi primită cum se cuvine. Dar cine le-a deschis calea? Sion! Mulțămită dar fie poetului Sion!

Amic devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE VENTURA

134

[1874]

Mon cher Monsieur Ventura,

Le porteur de ce billet est le heros d'un roman que l'on m'arconte et qui ne manque d'un certain interet dramatique. C'est l'amour qui en forme le sujet; et un amour complique de circonstances atténuantes ou meme aggravantes, à votante.

On parle d'une jeune Israelite qui, sous l'empire d'une puissante inclination, a ouvert les yeux à la lumiere de la foi et a change de religion en entrant dans le giron de l'Eglise orthodoxe. Elle s'est acquise par là une protection puissante contre les persecutions souvent dangereuses de ses anciens correligionaires. On ne sait pas jusqu'à quelles extremities peut se porter le fanatisme israelite!

La jeune fille declare, dit-on, à haute voix qu'elle * de rentrer dans la maison paternelle d'ou elle a fui à plusieurs reprises et qu'elle veut se marier à un chretien de son choix...

* Urmează un cuvînt șters și neînlocuit, pare să fi fost *craint*, care dealtfel se potrivește contextului.

le heros ici present; d'un autre cote, il parait que plusieurs ordres de la Prefecture ont ete lances pour arreter la trans-fuge.

Comment trouver un denouement à ce drame, ou la religion joue un grand role, et qui est applee à trouver ce denouement? On m'assure que vous seul etes en ce moment l'arbitre de Taffaire.

Si cela etait vraie, permettez moi, en ma qualite d'auteur dramatique qui m'interesse aux situations romanesques, de vous dire que dans un drame bien conditionne, l'heroine doit sortir trimophante de tous les vicisitudes dont elle est la proie et que le publique applaudit avec enthousiasme quand la vertu est recompensee.

Agreez, mon cher Mr Ventura, l'assurance de ma consideration la plus distinguee,

V. Alecsandri

[1874]

Dragă domnule Ventura,

Aducătorul acestui bilet este eroul unui roman care mi-a fost povestit și care nu este lipsit de un anumit interes dramatic. Iubirea alcătuiește subiectul, o iubire complicată de circumstanțe atenuante sau chiar agravante, după cum vrei.

Se vorbește despre o tînără israelită, care, sub stăpînirea unei puternice înclinații, a deschis ochii către lumina credinței și a schimbat religia intrînd în sinul bisericii ortodoxe. Și-a dobîndit prin aceasta o protecție puternică împotriva persecuțiilor adesea periculoase ale vechilor coreligionari. Nu se știe pînă unde poate să ajungă fanatismul israelit!

Tînăra fată declară, se spune, cu voce tare că se teme * să se întoarcă, în casa părintească, de unde a fugit în mai multe rînduri, și că vrea să se mărite cu un creștin la alegerea sa..., eroul aici prezent; pe de altă parte, se pare că mai multe ordine ale prefecturii au fost date pentru a aresta pe fugară.

Cf. aici pag. 178 subsol.

Cum poate fi găsit un deznodământ dramei în care religia joacă un mare rol și cine este chemat să găsească acest deznodământ? Am fost asigurat că numai dumneavoastră sînteți în acest moment arbitrul situației.

Dici aceasta este adevărat, dați-mi voie, în calitatea mea de autor dramatic care se interesează de situațiile românești, să vă spun că, într-o dramă bine construită, eroina trebuie să iasă triumfătoare din toate nefericirile a căror pradă este, și că publicul aplaudă cu entuziasm cînd virtutea este răsplătită.

Primiți, dragă d-le Ventura, asigurarea considerației mele cele mai distinse,

V, *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

135

[1874-1875]

Iubite Negruzzi,

Mi se pare căd-taești însărcinat cu examinarea broșurilor publicate de dl. Rîureanu }. Te rog dar să citești alăturata scrisoare a lui și, încredințîndu-te de buna lui voință de a-și modifica stilul și ortografia, să te arăți mai indulgent în raportul ce vei face asupra ziselor broșuri. în adevăr, lucrarea întreprinsă de dl. Rîureanu e destinată de a fi folositoare și sînt sigur că orice va publica de acum înainte va fi curățit de incurcăturile ortografice impuse de ministrul Tell.

Felicitări pentru sfintele sărbători,

V. *Aleksandri*

Trimite-mi îndărăt scrisoarea lui Rîureanu.

180

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

136

Mircești, 2 janvier 1875

Ma chere Mărie,

Tu as si bien combine l'envoi de ta lettre de felicitations qu'elle nous est parvenue juste le premier de l'An. C'est d'un bon augure pour nous, et j'ai la conviction que tes souhaits si affectueux nous porteront bonheur. Ce qui vient du cœeur est un tresor beni du Ciel. Reçois, chere enfant, nos baisers les plus tendres et nos vœux pour ton avenir qui nous est si precieux. Mon unique pensee est de te voir gaie, heureuse, charmante et aimee de tout le monde. Tu me dis avoir passe les vacances du nouvel An fort agreablement chez ta Tante, avoir ete au spectacle, en soiree, avoir danse avec tes cousines et beaucoup ri. Voilà de bonnes nouvelles, ta gaiete se replete sur nous à traversladistance qui nous separe. As-tu eu au moins une jolie toilette? As-tu prouve en dansant que tu es aussi adroite de tes pieds que de tes mains de pianiste?

La Princesse Couza a passe la journee d'hier chez nous et m'a charge de t'embrasser sur les deux joues. C'est trop, j'en garde une pour ta mere et moi et nous appliquerons nos meilleurs baisers.

Tu me ferais grand plaisir si tu voulais ecrire une petite lettre à la Princesse. Tu lui dois bien cela apres toutes les bontes qu'elle a eues pour toi. Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, 2 ianuarie 1875

Dragă Mărie,

Ai potrivit așa de bine trimiterea scrisorii tale de felicitare, încît ea ne-a ajuns chiar în prima zi a anului. Este un semn bun pentru noi.

181

și ara convingerea că urările tale atit de iubitoare ne vor purta noroc. Ceea ce pornește din inimă este o comoară binecuvîntată de Cer. Pri-mește, iubită fetiță, sărutările noastre cele mai calde și urările noastre pentru viitorul tău care ne este atit de prețios. Singurul meu gînd este de a te vedea veselă, fericită, îneîntătoare și iubită de toată lumea. îmi spui că ți-ai petrecut foarte plăcut vacanța de Anul nou la mătușa ta, că ai fost la spectacol, la serată, că ai dansat cu verișoarele tale și că ai rîs mult. Iată vești bune, veselia ta se răsfrînge asupra noastră peste depăr-tarea care ne desparte. Cel puțin ai avut o toaletă frumoasă? Ai dovedit, dansînd, că ești tot atît de îndemînică cu picioarele tale cît și cu mîinile tale de pianistă?

Doamna Cuza a petrecut ziua de ieri la noi și m-a însărcinat să te sărut pe amîndoi obrazii. Este prea mult, păstrez unul pentru mama ta și pentru mine și-l acoperim tu cele mai bune sărutări ale noastre.

Mi-ai face o mare plăcere dacă ai vrea să scrii o mică scrisoare Doamnei, îi datorezi chiar aceasta pentru toată bunăvoința pe care ți-a arătat-o.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

137

Mircești, 10 ghenar 1875

Iubite Negruzzi,

Primind scrisoarea d-tale din București, vin a-ți mulțumi pentru urările de Anul nou și a-ți promite un șir de legende etc, pentru *Convorbiri*, încît sănătatea m-a agiuta să țiu condeiul în mîină, fără a simți greutatea lui.

- Pentru începutul volumului IX ți-oi trimete *Legenda Rîndunicăi*¹, sperînd că ne va aduce primăvara pe aripele sale.

Prin poștă îți expeduiesc 15 broșuri de ale lui Rîureanu² pentru ca să le examinezi și să faci raportul obligat asupra

lor. Sper însă că vei fi indulgent în privirea lor, căci Rîureanu pare a fi un om animat de multă bunăvoință. îmi pare bine că ai convins pe Zizine * de a schimba stilul și ortografia *Monitorului*. Această foaie oficială, apărînd sub o nouă formă, va avea o mare influență asupra clasei impiegaților și-i va îndemna a imita atit stilul, cît și ortografia întrebui-țată în cancelarii, și unii din membrii Academiei vor prinde gălbinare de ciudă.

Am aflat că ai să faci o conferință asupra influenței franceze în România. Sarcina e foarte delicată și spinoasă. Cunoscînd însă bunul-simț și dreapta giudecată ce posedezi, am buna încredere că vei lăsa deoparte orice prevenție *ger-mană* în contra Franciei, și că vei da lui Cesar ce e a lui Cesar. Pentru noi românii, veri primari cu francezii, ar fi o necuviință și o ingratitude de-a stupa în fontăna din care am băut apă și ne-am potolit setea. Eu plec peste zece zile la București și socot să fiu întors în bizunia mea pe la începutul lui februar.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

138

Mircești, [13 I 1875]

Cogălniceanu, București

Șoimu de la Cogălnicu, să zboare puii tăi mai sus decît tine și în deplină fericire !

Alecsandri

* D-nul I. A. Cantacuzinb, pe atunci director general al *Monitorului oficial* (I.N.). [Notă în textul,original- de mina lui Iacob Negruzzi.] « , ;

CĂTRE ION GHICA

139

Gara Mircești, 18 [I ?] 1875

Ion Ghica

Felicitations amicales pour ta' fete, compliments affectueux à madame Ghyka, à bientôt,

Alecsandri

Gara Mircești, 18 [I ?] 1875

Ion Ghica

Buc.

Urări prietenești pentru ziua ta, salutări afectuoase doamnei Ghica, pe curînd,

Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

140

Mircești, 30 janvier 1875

Ma chere Mărie,

Te consens volontier à ce que tu prennes des leçons de solfège et que tu ajoutes une heure de plus à tes leçons d'accompagnement.

L'important pour toi c'est de profiter de ton séjour à la pension pour te perfectionner en toutes choses car, une

fois sortie de sous la direction de Mme de Barral, tu sera entièrement privée des conseils de bons professeurs.

La Moldavie est un beau pays qui produit beaucoup de bonnes choses à manger, mais pas un seul maître de piano, en sorte que, de retour dans le pays, tu auras tout le loisir de perdre ce que tu auras gagné en instruction à Paris, à moins que tu n'aies l'ambition de continuer à étudier seule dans tes moments perdus.

Ceci regie, je dois t'avouer, ma chère enfant, que je suis assez surpris de ton insistance à vouloir sortir avec Mme T... Un peu de patience encore et dans un an tu quitteras la pension. La liste de tes places aux derniers examens m'a grandement rejoui. Ne sois pas trop desolée de perdre tes cheveux; j'ai bien... perdu les miens! L'oncle Negri n'a pas reçu ta lettre; tu auras mal mis l'adresse. Nous t'embrassons tendrement.

Ton pere,

V. A.

Mircești, 30 ianuarie 1875

Dragă Mărie,

Consimt ca să iei lecții de solfegiu și să adaugi o oră în plus lecțiilor tale de acompaniament.

Este important pentru tine să profiți de șederea ta în pension pentru a te perfecționa în toate direcțiile căci, odată ieșită de sub direcția d-nei de Barral, vei fi pe de-a întregul lipsită de sfaturile profesorilor buni.

Moldova este o țară frumoasă, care produce multe lucruri bune de mâncare, dar nici un profesor de pian, astfel că, întoarsă în țară, vei avea tot timpul să pierzi ceea ce vei fi câștigat ca instrucție la Paris, numai dacă nu vei avea ambiția să continui să studiezi singură în timpul tău liber.

Acestea lămurite, trebuie să-ți mărturisesc, dragă fetiță, că sînt destul de mirat de stăruința ta de a dori să ieși cu d-na T. . . încă puțină răbdare și vei părăsi pensionul. Lista Cu locurile tale la ultimele examene m-a bucurat foarte mult. Nu fi prea amărîtă că îți cade părul; și mie... mi-a căzut! Unchiul Negri nu a primit scrisoarea ta, poate ai pus prost adresa. Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău,

„<u>ib yjrn'jq a ișl Bl.,; iitmteî num -,h sifi, ^{ptjtj

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

141

[București], Hotel Broft, gioi, [a. 8 martie 1875]

Dragă PauUnă,

Am aflat de la Smărăndița că pachetul cu cămeșile au fost expedit de la Ruginoasa la Mircești chiar în ziua plecării mele. El trebuie să fi sosit în lipsa mea. Te rog dar să mi-l trimiți la București cu drumul-de-fier.

Ți-am telegrafiat azi-dimineață pentru ca să-ți dau de știie că am sosit aici în bună stare. Am o cameră bună, curată și caldă și astăzi n-am ieșit pentru ca să mă odihnesc, căci toată noaptea n-am putut dormi.

Frate-meu e foarte vesel de căsătoria Aliciei, căci ginerele e un om de treabă și plăcut. . . Nu însă cît Gogu.

în curînd ți-oi mai scrie. Te sărut,

V. Alecs.

Colacul destinat lui Steriadi¹ l-au furat Mița² pe drum.

142

București, [vineri 8] mart. 1875¹

Dragă PauUnă,

Toți moldovenii care ne găsim în București începem a crede că au vrăjit dracul ca să ne oprească de a ne întoarce acasă. . .

Sînt patru săptămîni de cînd ninge, viscolește troienind drumurile și împiedecînd toate comunicațiile în țară. Dacă nu ar fi existat telegraful, am fi rămas cu toții fără veste de familiile noastre, căci poșta nu au mai funcționat în timp de cîteva săptămîni.

Nu-și aduce nime aminte de o iarnă așa de aspră. Frate-meu,¹ care de mult trebuia să fie la Paris pentru cununia

Aliciei, nu au putut să plece de aice decît alaltăieri și au pus 36 de ceasuri pînă la Roman, după ce trenul în care se afla au și derailat. Cine știe dacă va ajunge duminică la Paris, căci îi rămîne de-abia timpul necesar ca să călătorească fără a se opri nicăiure.

Eu am vroit să plec a doua zi, după el, însă linia era închisă din cauza vagonurilor ce derailiase. Am fost dar silit să mai întirziu pentru ca să nu mă expun a fi întroienit ca mulți alți care au petrecut cîte 24 de ceasuri în omet pe un ger de 20 graduri.

Ți-am telegrafiat că voi pleca vineri sau sîmbătă, adică astăzi sau mini, aflu însă că voiajul nu e sigur și toți mă îndeamnă ca să nu întreprind o călătorie expusă la tot soiul de plăceri și chiar de primejdii. Cu toate aceste, m-am sărutat astfel de București că tot voi cerca să plec mini, sîmbătă. La caz contrar, ți-oi telegrafia.

Mulțumesc lui Dumnezeu că încălțe am fost sănătos în iot timpul vijeliilor, sînt însă mîhnit că în lipsa mea iar ai căzut bolnavă. Cine știe ce ai mai făcut? Am să-l întreb pe Gogu ce nebunii au făcut mămuța lui d-lui? și atunci vai și amar !

Te sărut împreună cu d-lui,

V.] Alecsandri

143

București, [vineri] 8 mart. 1875

Dragă,

• D1. Babic avînd curagiul a se pune la drum, deși trenurile au luat obiceiul a deraila, l-am rugat să-ți lasă la gară acest bilet. Dorința mea este să pornesc mini, sîmbătă, dacă oi primi încredințare din partea administrației căilor ferate că voiajurile se pot face în siguranță. în caz contrar, nu voi pleca decît luni, deși sînt foarte sătul de București și doritor de a mă găsi acasă.

Generalul Duca a venit aici și mi-au spus că Georges te-au găsit bolnavă și supărată. Ți-ai închipuit negreșit sau că am fost bolnav, sau că m-am înecat în plăcerile Bucureștilor. Nici una, nici alta, sînt sănătos și îmi petrec zilele la otel, fiind companie lui Calimah care de 20 de zile suferă de buboi în ceafă, care are aspectul unui cărbune. Viscoalele iernii ne-au ținut închiși la București pe toți moldovenii în timp de patru săptămîni, fiind toate drumurile troienite, acum dizghețul, aducînd ulițele într-un hal îngrozitor, ne ține închiși prin case. Eu care sînt cam leneș și care mă păzesc de frig șed binișor în otel și joc piketul cu Calimah, așteptînd momentul de a scăpa din închisoare.

Nu știu ce au fost și este pe acolo, dar te încredințez că nime nu-și aduce aminte de o iarnă atît de grozavă ca aceasta; Bucureștiul începuse a lipsi chiar și de provizii, încît noi moldovenii ne întrebam dacă nu vom ajunge a ne mînca unii pe alții.

Iată cauza pentru care am întîrziat de a mă întoarce acasă. Sper însă că, în sfîrșit, voi veni să-mi găsesc odihna și mulțumirea casnică. Te sărut împreună cu d-lui,

V. *Aleksandri*

Dacă ai o neapărată nevoie de bani, dă-mi de știre ca să te grafiez lui Michel Daniel.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

144

Gara Mircești, martie 1875

Iacob Negruzzi

Iași .

Îmbrățișare frățescă amicilor de la „Junimea”, viitor fericit pentru toți, soartă bună țerei.

Aleksandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

145

Mircești, 12 mart. 1875

Iubite Cogălnicene,

Tu bolnav, eu bolnav! Se vede că generația noastră începe a merge la vale cu pas grabnic, pasul cu care s-au deprins a călca peste obstacolii ce au întîlnit în calea sa; dar oricum fie, ea nu vroește să dispară fără a lăsa urma pe ambele coaste ale dealului. Așa se cuvine să facă, precăt mai simte putere în crieri și tărie în suflet; înțelegi, dar, cît mă bucur de a te videa gata să reintri în luptă! Ahil, retras sub cort, mi-au părut totdeauna un erou paraponisit și netrebnic, deși erou.

Contînd pe glasul meu, îmi place a crede că te-ai rezemat nu numai pe vechile noastre legături de amicie, dar și pe convingerea, foarte naturală și justă, că am fost totdeauna alături unul cu altul, în apărarea principiilor mari și salutare pentru țeară, deși în unele chestii secundare, chestii de forme, ne-am găsit în divergență de opinii. Afacere de temperament și de atmosferă în care trăim, de cînd împrejurările te-au dus pe tine în cafarnaumul bucureștean, și pe mine în singurătatea Mirceștilor.

Cînd te-am văzut retrăgîndu-te din Cameră în compania unor oameni nici de seama, nici de talia ta, m-am mahnit, căci nu am fost deprins de a te videa părăsind postul tău, chiar în împregiurări mult mai critice și periculoase pentru țeară și pentru tine însuși [*sic*]. Acum, dar, sînt fericit de a ști că vechiul și puternic atlet vroește din nou a se prezenta în circ, deși acest circ cuprinde mai multe dobitoace decît fiare.

Îți promit dar, să merg cum oi putea la Roman, în ziua alegerilor și să depun numele tău în urnă. Zic: *cum oi putea*, pentru că pățimesc de niște dureri intestinale care mă obligă a sta locului. Fiind însă că primesc pe toată ziua rugăciuni din partea multor amatori de senatorie, nevroid să vărs pe

iluziile lor o dușă de gheață, te rog să rămii între noi promi-
terea ce-ți dau. Aș putea să le declar preferența mea pentru
tine, dar mă tem să nu ați, astfel, o mai înverșunată cam-
panie în contra ta, căci nu-i lighioaie pe lume mai țifnoasă,
mai nătângă, mai oarbă, mai cirtită, decît un deputat sau
un senator rămas în urnă cu buza umflată.

Sfirșind, iubite Cogălnicene, îmi rămîine să fac cele mai
sincere urări pentru grabnica vindecare a boalei de care suferi
și pentru frățeasca noastră întîlnire cu sănătate și voie bună.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

146

Mircești-Roman, 14 [?] 187[?]

Cogălniceano,

Buc.

Joie, sânté, courage, amitié sincère, foi dans avenir:
avec ces leviers on souleve un monde. Felicitations complètes.

Alecsandri

Mircești-Roman, 14[?] 187[?]

Kogălniceanu,

Buc. [R f i

Bucurie, sănătate, curaj, sinceră prietenie, încredere în viitor: sprijinit
pe acestea, poți ridica o lume. Depline felicitări.

Alecsandri

190

I

CĂTRE TITU MAIORESCU

147

Mircești, 25 mart. 1875

Iubite domnule Maiorescu,

Vroiți să ascultați istoria unei biserici de țeară? Iat-o !
în satul Mircești exista o bisericuță vechie, durată în lemn
de stejar și ornată cu arabescuri foarte frumoasă, pe care le
săpase un sculptor necunoscut de-a lungul grinzelor. Acel
templu modest, cap d-operă, pierdut în cîmp și încungiurat
de morminturi, era deservit de un preot care printre alte
daruri avea și darul beției. într-o duminică, or fi acum cîțiva
ani, preasfințitul, doritor de a schimba potirul pe stacană
și de-a părăsi mai degrabă altarul pentru ca să se ducă la
taraba crîșmei, ceti liturghia din fugă și alergă la jupînul
Moisi, uitînd să stingă luminările în biserică. Era vînt mare
în acea zi; vîntul suflînd printr-un geam stricat, găsi de cu-
viință a filfil perdeaoa și a o apropiia de para unei luminări,
îndată perdeaoa luă foc și dete foc bisericeii! . . . Palalaie !!
Templul centenar arse într-o clipă din strașină pân-in temelie
și să înălță la cer ca fumul unei gigantice cădelnițe. Tot ce
se găsia în el, icoane, vestminte, scule sacre, prapure, lampe
și cărți, se prefăcură în cenușe; chiar clopotul se topi împreună
cu argintul potirului. . . dar nu se mai găsi nici bucățică de
metal printre ruine, căci peste noapte niște pravoslavnici
țigani, arheologi de soiul lui B.², făcuseră *des feuilles** pe
seama jupînului Moise. în urma acestui sinistru, satul Mir-
cești rămase fără biserică și fără preot, căci cea d-întii dis-
păruse de pe pămînt ca să se retragă într-o lume mai pioasă,
și cel de al doilea să retrăsese. . . fără muștrare de cuget. . .
în codrii Vasluiului pe lingă Sionești. De-atunci sârmanii
locuitori se găsiră fără adăpostul Domnului și consacrarea
crîșmei toate zilele însemnate cu roș în calendarul ortodox.
Beția se dezvoltă în sat cu o răpegiune și cu o proporție

Săpături (limba franceză).

191

spăimintătoare, iar jupinul Moisi se îngrașă ca un vițel de aur. Mortalitatea, prin urmare, urmă aceeași progrese cu mizeria, încît satul Mircești, care înainte era unul din cele mai îmbelșugate din județul Roman, se prefăcea zilnic într-o aglomerare de bordeie ticăloase și de infirmi năuciți, otrăviți prin influența corosivă a vitriolului.

Un singur om ducea dorul bisericii!.. . Dascălul! Sărmanul, lipsit de sacra mulțumire de-a ținea isonul, se stîngea pe picioare, ofînd și jălînd pe poporeni. Iar ceilalți locuitori își aduceau aminte de Dumnezeu numai cînd moartea bătea la ușa lor. Atunci se simțea nevoie de preot și pe orice timp trebuia să aducă de pe la alte moșii cîte un popă, căzut de bătrînețe, pentru ca să-i împărtășească și să-i îngroape. Adeseori însă sfințele daruri nu sosiau la vreme și bietul creștin murea fără împărtășanie.

Temerea iadului făcu, în fine, pe săteni să dorească a avea o biserică. Ei se adresară lui Cogălniceanu, pe cînd era ministru, și cerură să le dea de pomană o hardughie părăsită din nu știu care sat, obligîndu-se ei a o transporta la Mircești și a o reclădi pe locul bisericii celei arsă. Autorizarea li se acordă și într-o bună dimineață, locuitorii, cu mic cu mare, se duseră, nuoi Argonauți, să ridice pe sus materialul zisei hardughii. Acolo ei găsiră o serioasă împotrivire din partea proprietarilor ei; o luptă homerică se începu, luptă în care armele lui Achil erau înlocuite prin ciomege, și după cîteva preschimbări de -argumente *ad hominem**, mirceștenii, susținuți prin sacrul avînt al credinței, luară în triumf obiectul expediției lor.

Iată dar materialul adus!... Dascălul, uimit, varsă lacrimi de bucurie, lacrimi care negreșit se vor găsi la judecata cea de pe urmă, înșirate ca niște mărgăritare, și fiind el dulgher, se apucă de clădit noul locaș a lui Dumnezeu. Un an întreg de zile el nu lasă barda din mîna și, în sfîrșit, el vede monumentul în picioare ! Cine poate spune simțirea lui de mîndrie ! Numai arhitectul Partenonului și dl. Garnier, arhitectul Operei din Paris, ar putea să-și deie seama de satisfacerea dascălului Constandin!

în justiție, expresia însemnează: argument personal (limba latină).

însă!.. . astfel e lumea! Nici o fericire fără acel teribil însă ! Aici începe o nouă serie de mahniri pentru bietul dascăl. Clopotnița e ridicată, dar îl lipsește clopot. Altarul e gata, dar îi lipsesc scule!... Și satul e sărăcit de jupinul Moisi și jupinul Moisi vede fără entuziasm clădirea unei biserici, care e menită a-i smomi o parte din mușterii. Ce să facă? Aleargă la proprietarul moșiei, face un cuvînt elocvent prin care se înalță mai pre sus de Bossuet, și proprietarul, fiind poet, se simte pătruns și dăruiește clopotul împreună cu sculele necesare.

însă !.. . iar însă. . . uzul cere ca să se sfințească biserica și pentru aceasta trebuiesc cărți, adică 12 *Minii*, 1 *Triod*, 1 *Penticostar*, 1 *Cazanie*, 1 *Tipicon* etc. și toate aceste imprimate cu litere cirilice, căci dascălul nu știe să citească pe acele latine. în asemenea caz se află și preotul adus în Mircești, ca unul ce nu s-au adăpat de gramatica lui Cipar și de alte parascovenii academice. Unde să se găsească o asemenea bibliotecă paleo-ortodoxă ?

Dascălul se înarmează cu toiagul călătorului și apucă a cutriera satele de pe-npregiur. El descopere în mai multe locuri cărți părăsite care nu mai servesc, dar care fiind proprietatea statului, de cînd cu secularizarea averii bisericesti, nime nu se poate atinge de ele. . . *cele sfinte!* El mai descopere și alte cărți de vîndut... însă !!! prețul lor e mai presus de puterea sătenilor — 27 napoleoni — și, prin urmare, dascălul se întoarce desperat. Toate, toate gata, și să lipsească tocmai ce-i mai indispensabil! Bietul dascăl suferă de un ohtoic ascuns, care îi roade inima. Sfințele Paști se apropie și el să nu cînte un Hristos a înviat! Această idee îl usucă pe picioare.

Ce este acum de făcut pentru ca să scăpăm pe acest nou apostol de moarte și pe locuitori de circumă?.. . Un simplu ordin al ministrului de Culte către episcopul din Roman sau chiar către mitropolit ar face fericirea unui popor care simte nevoia de a reveni la obiceiuri mai creștinești. Acel ordin ar autoriza pe capii religiei să puie gratis la dispoziția bisericii din Mircești o colecție întregă de cărți, alegînd din cele multe care stau în părăsire. Chiar în satul Gherăești, spune dascălul Constandin, sînt două rînduri de cărți, prin urmare, după preceptele lui Hristos, s-ar putea face parte

dreaptă, înzestrînd cu un rînd templul, Partenonul primitiv care atrage admirarea tuturor trecătorilor de la stația Mircești. Iată, iubite domnule Maiorescu, odiseea bisericeii de aici. Fiți buni de recompensați ostenelele meritorie a dascălului Constandin și a contribui, prin darul de cărți necesare, la scăparea sufletului al unui popor de oameni din ghearele lui... Moisi... vreau să zic a lui Satan. Numele d-voastre va fi pomenit în toate zilele alături cu ale ctitorilor și negreșit veți simți o adîncă mulțumire, gîndind că ați dat viață nouă isonului ce de mulți ani șede înădușit în pieptul interesantului dascăl Constandin din Mîrcești.

În încredere că veți lua în considerare această cerere a locuitorilor cu care trăiesc în cea mai bună armonie și că veți pune la cale înzestrarea bisericeii lor cu cărțile de rugăciune înainte de Florii, vă rog să scuzați lungimea acestei scrisori și să primiți simțirile mele de sinceră amicie,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

148

Mîrcești, 28 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea d-tale din 10 martie am primit-o în București, tocmai pe cînd îmi făceam pregătirile de plecare. Ai aflat negreșit din zvon public și Pogor îți va povesti cu de-amănuntul cum am fost noi moldovenii blocați în capitală de asprimea iernii, timp de patru săptămîni. Eu care mă dusesem în acel oraș șugubeț pentru 12 zile, am șezut pe loc 50, din cauza întreruperii comunicațiilor. După ce am fost blocat în București, prin troiean, am fost blocat în otel prin dizgheț, căci stradele deveniseră spăimîntătoare... în sfîrșit, mi-am luat inima în dinți și am plecat..., însă am ajuns

bolnav acasă... răcit, gutunărit... și acum de patru zile sînt robul nasului meu. Sper însă că în curînd voi scăpa de această nouă sclavie.

Aveam de gînd să vin îndată la Iași, dar nu cred că voi putea să mă pun la drum înainte de sosirea cocostîrcilor. . . adică a primăverii, și pană atunci, fiindcă mă gîndesc la *Convorbirile* noastre și la statua lui Ștefan cel Mare, îți trimet pentru foaie o mică legendă, iar în ceea ce privește statua, o scrisoare a lui Got, pe care te rog s-o citești prințului G. Sturdza și comitetului.

Ai făcut bine să menții formatul *Convorbirilor* și te îndemn să nu-l schimbi nici după ce se vor împlini 10 ani de publicare, căci judecînd după celelalte publicații literare, formatul în 8° nu este cu noroc.

Voi trimite în curînd mai multe exemplare din repertoriul meu dramatic. Aștept un mare transport de la Socec și îndată voi îndeplini dorința ce mi-ai manifestat. Te rog să binevoiești a trece pe la librăria lui Levandoski și să-l întrebi, dacă primește ca să scriu lui Socec, să-i adreseze de-a dreptul două sute de exemplare? D-lui mi-a propus să fie debitantul operelor mele și ne-am înțeles oarecum despre asta. Eu cred că ar face bine să tipărească o afișă mare, pe care să o lipească a fereastra magaziei lui, anunțînd publicarea teatrului meu

Articolul ce ai scris apropo de serbarea nemțojidovească din Cernăuți a produs efect și în București. Eu am promis lui Pogor să fac o poezie asupra serbării funebre ce este a se celebra în Iași..., însă nu știu dacă *zailicul* meu îmi va permite să produc ceva bun. *Speramo*.

Cumnatele d-tale ți-au scris despre conferința mea lucruri foarte măgulitoare pentru mine. Știi pentru ce? Pentru că tustrele sînt foarte amabile și grațioase.

A revedere — complimente respectuoase doamnei Negruzzi și amicii „Junimei”.

Amic devotat,

V. Alecsandri

Mircești, 29 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

Aștept pe fiecare zi sosirea lăzii cu cărți de la București pentru ca să-ți trimit *Repertoriul dramatic* și sper că în zilele aceste îți voi împlini dorința. Poeziile sînt sub tipar; lucrul merge destul de răpede. Cele întăi două volume sînt gata. Rămîne numai volumul cu *Pasteluri* și *Legende* — adică un lucru de vro șase săptămîni.

Te rog să-mi rezervezi al 8-lea tom din *Convorbiri*, căci doresc a poseda colecția completă.

Ți-am trimis o mică poezie: *Soarele, gerul și vîntul*, mai este una... și cele multe înainte.

în curînd voi avea mulțumirea să-ți strîng mîna. Amicii „Junimei”.

V. Alecsandri

CĂTRE EPISCOPUL ISAIA VICOL AL ROMANULUI

150

Mircești, 30 mart. 1875

înalt preasfințite părinte,

Tinărul seminarist Gheorghi Pascal s-au prezentat mie cu dorința de a se așeza în satul Mircești ca preot»

Găsind că însușește condițiile necesare pentru a exercita sacerdoțiul sacru, la care s-a destinat prin studiile sale, cu toată supunerea vin a ruga pe înalt preasfinția-voastră să-l

hirotonisiți conform regulelor bisericești, confiindu-i misia de a deservi biserica din Mircești.

Toată poporimea creștină din această comună va binecuvînta numele preasfinției-voastre pentru orînduirea unui preot care să-i ajute la îndeplinirea datoriilor lor religioase, iar eu, fericit de a fi interpretul lor, mă însemn cu toată supunerea

Al înalt prea sfinței-voastre plecat fiu sufletesc,

V. Alecsandri

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

151

Mircești, 8/20 aprilie 1875

Iubite Gheorghită,

Lăsînd pentru astă-dată formula epistolară prin care părinții noștri începeau scrisorile lor adică: *mai întîi nu lipsesc a cerceta despre întregimea sănătății etc*, vin a te întreabă de-a dreptul ce are să fie serbarea care se zice că se pregătește în Bucovina, sub îndemnul evreilor? Adevăr este că guvernul Austriei are de gînd a celebra aniversarea seculară a răpirei Bucovinei, sau numai asigurarea unei universități izraelite, cu adaos de o statuie a cesaro-crăieștii Puteri, care au ciuntit Moldova în anul nefast 1775?

Te rog să-mi dai informări lămurite despre acest eveniment apropiat, căci aș dori să compun ceva... *de circonstance*. * O asemenea serbare dezmatată și nepotrivită cu demnitatea unui mare imperiu nu poate avea loc fără o demnă protestare din partea noastră.

Aștept răspunsul tău cu mare nerăbdare și îți promit drept recompensă să-ți trimit întregul meu *Repertoriu dramatic*, care a apărut în 4 voi. în tipografia lui Socec, la București. în curînd vor ieși poeziile mele în 3 sau 4 voi..

de circumstanță (limba, franceză)

pe care asemine ți le-oi expedui. . . , și mai tîrziu proza, în 2 voi. Toate aceste colecții de bazaconii literare vor găsi locul lor în biblioteca unui vechi amic cu care am făcut alte bazaconii mai plăcute în timpul cam îndepărtat al tineretei noastre.

Adio, poșta rurală din Mircești pleacă și nu-mi rămîne decît timpul să te sărut pînă nu închide această mică scrisoare. Complimente familiei tale.

Al tău vechi frate,

" .

V. Alecsandri

Adresa msa este: D.A. la Gara Mircești.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

152

-ni .J

Mircești, 10 april 1875

Iubite Negruzzi,

Răspund îndată scrișoarei d-tale de alaltăieri pentru ca să-ți fac trista mărturisire că fabrica mea e acum deșartă de orice productliterar care să fie gata de a fi pus sub tipar. Mă ocup mult cu corectura *Poeziilor* mele, din care două volume au și văzut lumina pînă azi, și astă ocupație seacă îmi seacă ideile. Cu toate aceste', am scris- o lungă bucată în versuri destinată a părea în ziua serbărei. . . din Cerrio-vitz; și v-oi comunica-o îh curînd, adică după ce m-oi decide să o prescriu pe curat, iarăși un lucru foarte desplăcut pentru mine !

îmi zici că voiești a publica în numărul din mai *Legenda rîndunicăi*... Prea bine; eu aș fi prea bucuros de această publicare, însă îți mărturisesc (se cunoaște Că sintem în săptămîină spovedaniilor) că legenda au apărut în *Revista contimporană!* ... Iar de mă vei întreba cum de-am comis

o asemine infidelitate *Convorbirilor*, ți-oi trimite să-ți răspunză frumoșii ochi și graciozitatea d-nei Grădișteanu . Eu, un vechi păcătos, nu puteam refuza cererea unei dame atît de onorabile. Ce să fac? *Je mourrai dans l'impenitence finale!* *

Trebuie dar să-ți mai declar că de ți-ar conveni să reproduc *rîndunica* mea în coloanele foaiei d-tale, mi-ai face o mare mulțemire? Rîndunelele au obicei de a zbura de pe o casă pe alta și sint convins că ea s-ar găsi mai bine la cuibul său natural, adică în *Convorbiri*.

Oricum vei urma, va fi bine făcut; nu-mi mai rămîne dar decît a-ți trimite un „Christos a înviat” anticipat și a te îmbrățișa după vechiul obicei al țării.

V. Alecsandri

Informează-mă în ce zi va avea loc serbarea din Cernowitz și aceea din Iași. Gîndul meu e să fac o conferință pentru statua lui Ștefan cel Mare. Crezi că va produce ceva parale ?

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

153

Mircești, 19 april 1875

Iubite Cogălnicene,

Fii liniștit ! Nu am ajuns încă la acel grad de timpire sau de patimă zisă politică, încît să primesc a-mi sacrifica orbește convingerile mele personale, pentru de a complăce unui partid. . . fie oricare și văpsit oricum ! Nefiind, precum mă știi, nicidecum ambițios de a ieși la iveală pe scena parlamentarismului, și totodată aprețînd avantajele independenții absolute, am declarat în zilele trecute, cui se cuvine:

Voi muri tot păcătos (limba franceză)

1 Că nu permit ca numele meu să serve de armă electorală spre a combate pe oricine, și încă mai puțin pe Ionescu \, care, prin talentul și ideile sale liberale, și-a dobândit dreptul de a face parte din orice Cameră.

2 Că din toate colegiurile districtului Roman, singurul care îmi convine este acel al 4-lea.

3 Că aş primi să ies în colegiul al 3-le alături cu Ionescu.

4 Că la caz cînd în acest colegiu ar ieși din urnă numele meu victorios în contra lui Ionescu, sînt decis a trimite mandatul să zboare prin nouri, precum am mai făcut-o și altă dată.

Prin urmare, iubite Cogălnicene, și acum ca și în multe rînduri, ne-am întilnit în idei și în simțiri. Fii, dar, în pace! Am îmbătrînit în zile bune și nu vreau să mă sfîrșesc în zile rele.

„ . . . Te. aștept după fîgăduință și te îmbrățișez,
ir&mş|fHro*i>K> - ' ' V. Alecsandri
At,-. ** 3 S

N.B. După cele spuse mai sus, cred că Ionescu își va menținea candidatura în Roman.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

154

Mircești, 20 april 1875

Iubite Negruzzi,

Recunosc păcatul ce am comis în privirea *Convorbirilor* și, pentru ca să mă spăl de dînsul, am compus în grabă o nouă legendă: *Gruu-Sînger*, destinată de a părea în numărul de iunie. Citește-o cu luare-aminte și te rog să-mi comunici atît impresia, cît și observările d-tale. Lucrarea e făcută în fugă și poate să mai aibă nevoie de a fi trecută sub gîlău.

200

în acest caz, mi-i înapoie manuscrisul, pentru ca să-l las a se mai odihni în saltar după obicei și apoi să-l ieu la depănat.

Am trimis chiar astăzi lui Pogor poezia² făcută pentru ziua de 11 mai. Cetiți-o la viitoarea seanță a „Junimei” și îmi comunica impresia generală. Mai avem’ încă 20 de zile pană în ziua serbărei; prin urmare, este tot timpul necesar pentru corecturi sau schimbări.

Negreșit mă voi afla cu d-voastră la 11 mai, și tot cam pe atuncea voi ține conferința în folosul fondului menit pentru statua lui Ștefan. Pană atunci însă vreau să asist la înfrunzirea luncii din Mircești și să termin pe *Becri-Mustafa* și poate chiar să scriu și *Legenda ciocîrliei*, care de mult îmi ciripește prin minte. Văzînd și făcînd, sănătate să fie, lucrul va merge strună, căci în publicarea poeziilor mele, aş dori să iasă patru volume:

- 1 *Doine și lacrimioare* ;
- 2 *Mărgăritarele* ;
- 3 *Pasteluri* ;
- 4 *Legende*.

Astfel operele mele complete vor forma un total de 10 volume, cu proză cu tot, încît, de mi-a ajutat Dumnezeu să mai găsesc în mine o materie de 2 volume, voi îndeplini o duzină. Atunci voi avea dreptul a mă odihni, culcîndu-mă, de nu pe lauri, dar cel puțin pe un pat de hîrtie moale și inspiratoare de visuri poznașe.

Aștept răspunsul d-tale și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

D. Petrino au publicat în Cernăuți un mic poem *Râul*, care coprinde pasagiuri frumoase, de exemplu: strofa de la finele paginei 15 și versuri cari la pag. 20 încep astfel:

„Cînd de pe tronul-i splendid al lumii născător...” etc.
9. . ^ = f ° . . . Convorbirilor” ar trebui să-i consacre o critică încurajatoare, pe care Petrino o merită ca primul și singurul poet al Bucovinei.

Aprupo de serbarea de la 11 mai, iată un fragment de cîntec poporal ce am găsit între hîrtiele mele. E *Cînticul Bucovinei* . Cred că l-ai putea pune în numărul *Convorbirilor* ce-are să iasă.

201

„Plină-i plină de străini
Ca cel cîmp de mărăcini,
Plină-i plină de dușmani
Ca Putna de bolovani.
De cînd sora m-a lăsat
Multe lacrimi am vărsat,
S-a făcut fîntînă-n sat
Pe dușmani de adăpat!"
etc, etc.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

155

Mircești, 27 april 1875

Ma chere Mărie,

Maman et moi nous sommes tres-heureux d'apprendre que tu t'es amusee à Dieppe et que tu y as fait de belles connaissances parmi lesquelles la Marquise de Caux¹ est une veritable couronne. Tu vois que tu as mieux profite d'une pârte de l'ete en France que si tu etais venue à Mircești. Tu repondras à cela avec la courtoisie qui te distingue que Mircești est un petit Paradis, d'accord. Mais ce paradis etant une delicieuse solitude doit finir par ennuyer une toute jeune fille qui entre dans la vie avec les illusions de la premiere jeunesse. Bien plus, quand l'hiver couvre le dit Paradis sous une couche epaisse de neige on en arrive insensiblement à pencher au Purgatoire puis à l'Enfer. Il faut avoir mon âge et etre fatigue de bien des choses pour trouver un certain charme à se blottir dans ce petit coin, ete comme hiver; il faut en outre avoir le cerveau conforme d'une fason particuliere pour trouver de l'attrait aux vastes nappes blanches qui s'etendent autour de l'horizon. Tu es artiste, bonne musicienne, peintre, je l'admets volontiers, mais tu

n'es pas poete, chere enfant, et qui pis est, trop jeune, aimant le monde, le spectacle, sans eprouver de lassitude. Voilà pourquoi, sacrifiant mon egoisme paternel je ne veux pas te condamner à passer l'hiver à Mircești ni meme à Jassi et à Bucarest. Malgre ton amour filial, tu finirais par te ressentir de ces sejours peu engageants pendant les six mois d'hiver et par gagner la nostalgie de Paris. Admire donc mon desinterressement et le sacrifice de Maman! Nous preferons te laisser passer ton premier hiver de liberte à Paris avec ta cousine que tu aimes et qui te le rend. Mon intention est de venir en France vers la fin du mois prochain pour te voir et pour t'entourer de toutes les elegances necessaires à une jeune fille bien elevee dans le monde parisien. Quant au voyage en Italie il est ainsi tout naturellement remis au printemps prochain. Mes devoirs de depute et surtout la grande affaire de la vente de ma foret² me forcent à rester dans le pays jusqu'au mois de mai prochain. Si je parviens à effectuer cette vente dont depend une pârte de ton propre avenir, je te promets tout un ete et un automne de promenades en Suisse et en Italie terminees par une saison de bains de mer à Biarritz. La sânte de ta mere ainsi que la mierrne exigent une cure d'eau salee et je me flatte qu'à Biarritz tu parviendras au plus haut degre de perfection en matiere de plongeurs et de prouesses maritimes. Ceci convenu il ne me reste plus qu'à t'embrasser tendrement et pour ma part je te charge d'en faire autant pour ta tante et tes cousines.

Ton pere affectionne,

• • V.A.

J'espere qu'à ton retour à Paris tu reprendras tes etudes de piano et de peinture.

Mircești, 27 aprilie 1875

Dragă Mărie,

Mama ta și cu mine sîntem foarte fericiți aflînd că te-ai distrat la Dieppe și că ai făcut frumoase cunoștințe, printre care marchiza de Caux¹ este o adevărată încununare» Vezi! că ai folosit mai bine o parte

din vară în Franța decât dacă ai fi venit la Mircești? Vei răspunde la aceasta, cu politețea care te caracterizează, că Mirceștii este un mic paradis, de acord. Dar acest paradis, fiind o încântătoare singurătate, va sfîrși prin a plictisi pe o foarte tînăra fată care intră în viață cu iluziile primei tinereți. Mai mult, încă, cînd iarna acoperă zisul paradis cu un strat gros de zăpadă, sfîrșești, pe nesimțite, să înclini spre purgatoriu, apoi spre infern. Trebuie să ai vîrsta mea și să fi obosit de multe lucruri, pentru a găsi un oarecare farmec să te ghemuiești în acest colțișor, vară și iarnă; mai trebuie, încă, să ai creierul conformat într-un fel anumit, pentru a găsi o atracție vastelor întinderi albe care se desfășoară în jurul orizontului. Tu ești artistă, bună muzicantă, pictoriță, sînt de acord, dar nu ești poetă, scumpă copilă, și ce este mai rău, prea tînără, iubind lumea, spectacolele, fără să obosești. Iată de ce, sacrificînd egoismul meu părintesc, nu vreau să te condamn să petreci iarna la Mircești și nici la Iași și București. Cu toată dragostea ta filială, vei termina prin a te resimți de aceste șederi, puțin plăcute, timp de șase luni de iarnă, și prin a căpăta nostalgia Parisului. Admiră, deci, dezinteresarea mea și sacrificiul mamei! Noi preferăm să te lăsăm să petreci prima ta iarnă liberă la Paris, cu verișoara ta, pe care o iubești și care te iubește. Intenția mea este să vin în Franța la sfîrșitul lunii viitoare pentru a te vedea, și pentru a te găti cu toaletele necesare unei tinere bine educate în lumea pariziană. Cît despre călătoria în Italia, este în mod normal amînată la primăvara viitoare. Obligațiile mele de deputat și mai cu seamă marea afacere a vînzării pădurii? mele mă forțează să rămîn în țara pînă în viitoarea lună mai. Dacă reușesc să efectuez această vînzare, de care depinde o parte din viitorul tău, îți făgăduiesc o vară și o toamnă de plimbări în Elveția și în Italia, încheiate printr-un sezon de băi de mare la Biarritz. Sănătatea mamei tale, cum și a mea, necesită o cură de apă sărată și mă mîndresc la gîndul că la Biarritz vei ajunge la gradul cel mai înalt de perfecționare, în materie de plonjoane și de vitejii marine. Acestea fiind stabilite, nu-mi mai rămîne decât să te sărut cu dragoste și, în ce mă privește, te însărcinez să o faci de asemenea cu mătușa și verișoarele tale.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

Spsr ci la întoarcerea ta la Paris îți vei relua studiile de pian și pictură,

Mircești, 30 april 1875

Ma chere Mărie,

Ta deraiere lettre nous a fait grand plaisir en dévoilant les intimes aspirations de ton coeur vers le bonheur de la vie de famille. Que tu desires sortir du cercle d'etrangers qui t'entourent et goûter enfin les charmes de „l'athome”, c'est un sentiment bien naturel. Mais, chere enfant, une fois rentree à la maison paternelle ne trouveras-tu pas l'ennui au bout de ce nouveau genre de vie? Cette idee me preoccupé beaucoup, car je sais, par les exemples que je vois autour de moi dans le monde, combien les enfants sont difficiles à contenter et avec quelle mauvaie grâce ils acceptent tous les sacrifices que les parents font pour eux. J'aime à croire que tu n'es pas du nombre de ces jeunes filles dont l'unique pensee est de se sauver de la cage paternelle et qui finissent toujours par regretter, plus tard, d'avoir si peu su apprecier l'interieur calme et affectueux de la famille. Avec ton double talent de peintre et de musicienne tu pourras te créer partout des heures d'occupation bien remplies et combattre ainsi le *spleen* qui devore les natures oisives. Ta derriere lettre denote un cote serieux dans ton esprit qui est de nature à corriger certaines vivacites de caractere fort peu gracieuses chez une jeune fille bien elevee. Aussi nous avons lu cette lettre avec bonheur. Tu reconnais toi-meme tes defauts, c'est un grand progres et un acheminement vers la perfection. Continue donc à marcher dans cette voie et tu nous deviendras miile fois plus chere. Tu me demandes de venir à Paris pour le 15 juillet. Je ferai tout mon possible pour acceder à ton deșir, à moins d'impossibilites inattendues. Dans le courant de cet ete je vais etre assez en l'air, care je crois que je serai elu depute et par consequent oblige de me rendre à la Chambre de Bucarest.

Puis je vais me mettre à la recherche d'un acquerreur pour ma foret. . . operation importante de laquelle dependent de beaux projets. Enfin notre voyage en Italie, au commencement de novembre, complete le programme. Comment

faire pour m'éviter de faire la navette à plusieurs reprises entre Paris et Mircești? Je te soumetts le problème.

Refléchis-y et communique-nous tes idées là-dessus. Nous nous faisons une fête d'admirer ton premier tableau à l'huile et en attendant nous t'embrassons bien tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 30 aprilie 1875

Dragă Mărie,

Ultima ta scrisoare ne-a făcut mare plăcere dezvăluindu-ne nevoia profundă a inimii tale de o viață de familie. Că dorești să ieși din cercul de străini care te înconjoară și să guști, în sfârșit, farmecul „căminului”*, este un lucru foarte natural. Dar, dragă fetișo, odată întoarsă în casa părintească, nu vei descoperi în scurt timp plictiseala acestui nou fel de viață? Această idee mă preocupă foarte mult, pentru că știu, prin exemplele pe care le văd în jurul meu în lume, cât sînt copiii de greu de mulțumit și cu cîtă rea-voință primesc toate sacrificiile pe care părinții le fac pentru ei. Îmi place să cred că tu nu ești din numărul acelor fete tinere al căror singur gînd este să scape din casa părintească și care termină întotdeauna, mai tîrziu, prin a le părea rău că au prețuit așa de puțin interiorul liniștit și iubitor al familiei. Cu dublul tău talent de pictor și de muzician, tu îți vei putea crea peste tot multe ocupații și să lupți astfel împotriva plictiselii** care devorează naturile leneșe. Ultima ta scrisoare dovedește o latură serioasă a minții tale care este în măsură să îndrepte unele izbucniri de caracter foarte puțin grațioase pentru o tînră fată bine crescută. De aceea am citit cu bucurie această scrisoare. Li recunoști singură defectele, este un mare progres și o îndreptare spre perfecțiune. Continuă deci să mergi pe această cale și ne vei deveni de o mie de ori mai seumpă. Îmi ceri să vin la Paris pentru 15 iulie. Voi face tot ce este cu putință pentru a răspunde dorinței tale, numai dacă nu se ivește o piedică neașteptată, în cursul acestei veri voi fi destul de în aer, căci cred că voi fi ales deputat și, prin urmare, obligat să mă duc la Cameră la București.

Pe urmă vreau să mă apuc să caut un mușteriu pentru pădurea mea. . . , treabă serioasă de care atîrnă frumoase proiecte. În sfârșit, călătoria noas-

*,** în original, în limba engleză.

tră în Italia, la începutul lui noiembrie, completează programul. Cum să fac pentru a nu face de mai multe ori drumul între Paris și Mircești? Îți supun această problemă.

Gîndește-te și împărtășește-mi părerea ta despre aceasta. Ne facem o sărbătoare din a admira primul tău tablou în ulei și pînă atunci te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CATRE IACOB NEGRUZZI

157

Mircești, 2 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis legenda lui *Grui-Singer*, asemenea am trimis lui Pogor o poezie intitulată: *77 mai 1875*¹, însă nepri-mind nici un răspuns, nu știu dacă pacheturile mele au ajuns la adresele lor. Oricum să fie, eu am de gînd să vii la Iași vineri, 9 mai, pentru că să asist la serbarea de duminică. Și fiindcă nu voi putea să șed mai mult de trei zile, adică pînă luni, aș dori să-mi fac conferința sîmbătă 10 mai. Vă rog să binevoiți a organiza cele necesare împreună cu Beizade Grigori², pentru ca receta să poată fi cît mai fructuoasă, fiind destinată a contribui la edificarea monumentului lui Ștefan cel Mare. Cred că nu e timp de pierdut, așadar faceți anunțuri și împărțiți bilete, ca niște demni strănepoți ai marelui domn.

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

Am scris *Legenda ciocîrliei* și voi aduce-o cu mine

Mircești, 5 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Am trimis lui Pogor o poezie intitulată *11 mai 1875*. Nu știu ce ați decis în privința ei. Dacă însă aveți de gând a o publica pentru ziua de 11 mai, te rog să o subsemnezi *Ștefan Moina!* Motivul acestui anonim este un rămășag ce am făcut cu un amic al meu și o cercare ce sînt curios de a face.

Cu venirea mea la Iași pentru ziua serbării, ți-oi explica acest mister.

Ce ați pus la cale pentru conferința mea? Aștept răspunsul d-tale înainte de a pleca la Iași.

Am terminat *Legenda ciocîrliei* și acum mă apuc de *Becri-Mustafa*. Fiindcă pînă la finele lui iuni, poeziile mele trebuie să iasă de sub tipar, dacă voiești să profitezi de ambele legende, a lui *Grui-Singer* și a *Ciocîrliei*, vei fi obligat a le publica pe amîndouă în același număr a *Convorbirilor*, adică în numărul de 1 iuni. La caz însă cînd vei găsi că acele poezii ar lua prea mult loc în zisul număr, atunci voi face parte dreaptă trimițînd *Legenda ciocîrliei* la *Revista contemporană*.

Te îmbrățișez,

.<<• V, *Alecsandri*

CĂTRE MATEI MILLO

Mircești, 14 mai 1875

Mon cher Millo,

Je suis tres heureux d'apprendre que votre chute du ballon, qui pouvait etre fort grave, ne vous a fait aucun

mal, sauf la petite egratignure à la main. En écrivant cette farce de carnaval intitulée *la Kiritza en ballon*, j'ai eu un pressentiment qui, malheureusement, s'est réalisé. Je viens donc vous conseiller de laisser la pièce de cote et de ne plus vous exposer à faire des ascensions qui peuvent vous mettre en danger de vous briser les os. Je vous promets une nouvelle oeuvre pour vos prochains benefices, à la condition que vous renonciez formellement aux exploits de la Kiritza. Je ne veux pas avoir sur la conscience la fracture d'un de vos membres, aussi je retire ma pièce du repertoire.

Ceci decide, je vous avertis que vous me verrez dans peu de jours à Bucarest... en qualite de *representant du peuple!* à moins que des circonstances. ..

Tout à vous,

V. *Alecsandri*

l'iDffilBil i • • -
Adresa pe plic: Monsieur M. Millo
str. -Luterană 7 :.
Bucarest

Mircești, 14 mai 1875

Dragul meu Millo,

Sînt foarte fericit să aflu că, în afară de o mică zgîrietură la mînă, căderea dumitale din balon, care ar fi putut să fie foarte gravă, nu ți-a făcut nici un rău. Scriind această farsă de carnaval intitulată *Chiriță în balon*, am avut o presimțire care, din nenorocire, s-a realizat. Vin deci să te sfătuiesc să lași piesa la o parte și să nu te mai expui a face ascensiuni care pot să te pună în primejdie și să-ți frîngă oasele. Îți făgăduiesc o nouă lucrare pentru viitoarele dumitale beneficii, cu condiția să renunți hotărît la isprăvile *Chiriței*. Nu vreau să am pe conștiință fracturarea vreunui din mădulelele dumitale, de aceea îmi retrag piesa din repertoriu.

Aceste fiind hotărîte, țe anunț că mă vei vedea peste cîteva zile la București... în calitate de *reprezentant al poporului!* numai dacă împrejurările...

Îl dumitale,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

160

Mircești, 17 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Aș dori să fac eu însumi ultima corectură a *Legendei ciocîrliei*. Dacă se poate, trimite-mi prin poștă coala ieșită de sub presă și mă îndatoresc să ți-o înapoiesc cu viitorul curier.

Nu știu de cunoști o curiozitate literară intitulată: *România după Tractat* scrisă în versuri de D. Rallet. Ea merită să fie publicată într-unui din numerile *Convorbirilor*, sub rubrica *Curiozitate literară*. Dacă admiți propunerea mea, înștiințează-mă ca să-ți trimit broșura.

îmbrățișări,

V. Alecsandri

161

Mircești, 18 mai 1875

Iubite Negruzzi,

îți aduci aminte de un manuscris în limba franceză a d-lui Woliki, asupra francmasoneriei... și intitulat, mi se pare, *Cartea Canalului?* Acel manuscris l-am încredințat d-tale pentru ca să fie tradus de unii din membrii „Junimei”, cu scop de a se publica traducerea și de a se împrăști în țeară. Nu știu dacă lucrul s-au săvârșit, dar aflu că Bolliac ar fi publicat în foileton și apoi în broșură o mare parte din scrierea d-lui Woliki. Pe de altă parte, dl. Woliki mă întreabă ce rezultat au avut propunerea făcută de mine „Junimei”, căci de atunci au trecut mai multe luni, și tot-

odată el îmi cere manuscrisul, fiindcă au găsit un editor în Paris pentru ca să-l tipărească.

Prin urmare, te rog să-mi trimieți zisul manuscris cît mai degrabă, pentru ca și eu să scap de răspundere, expediindu-l la Lemberg cît mai curînd.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

162

Mircești, 21 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Becri-Mustafa nu s-a deșteptat încă din beția lui și nici cred că se va deștepta cît va ținea timpul frumos. Prin urmare, el nu va face parte din seria poeziilor care se publică acum, ci din viitoarele scrieri a mele... dacă Dumnezeu mi-a lungi viața și-mi va păstra facultățile în starea lor de astăzi.

Știi sau nu știi că pe lângă florile primăverii este una care pentru mine se deschide *con amore*: floarea lenii! O cultiviez toată vara și o parte din toamnă.

Cum sosește drăgălașa luna mai, eu închid dugheana și nu mă mai apropiu de tarabă. . . vreau să zic de biurou. Răsturnat pe un jilț american, în verandă, gust de dimineață pînă-n seară, acea dulce și fericită îndobitocire care se rudește cu cheful oriental; și mă ghiftui de verdeața cîmpului.

Je me mets au vert, sau pe românește: mă dau la imaș.

Mare minune ar fi să mai compun ceva pînă la iarnă, căci uit cu totul meșteșugul de-a face versuri.

Te rog să-mi trimiți ultimul volum al *Convorbirilor* și coaiele care cuprind pe *Gruu-Singer* și *Legenda ciocîrliei*, pentru ca să le examinez și să anotez prin erată greșelile de tipar ce s-ar fi strecurat în ele.

Nu mă trage inima nicidecum să mă duc la București. Iar d-ta n-ai de gând să tragi o raită la Mircești? Ai putea veni dimineața la 11 ore și să te întorci seara acasă.

Complimente d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

163

Mircești, 26 mai 1875

Ma chere Mărie,

Je vois avec plaisir dans le programme du concours musical que tu as aborde au piano des morceaux difficiles, mais reussiras-tu à te distinguer cette fois? J'aime à croire que tu obtiendras un succes de premier ordre et que l'on te portera en triomphe. Les approches des vacances te donnent des impatiences que je comprends. . . mais que tu dois maîtriser dans la certitude de ta prochaine sortie de pension.

L'oiseau aspire à sortir de sa cage. Qu'il se calme, il sortira au jour et à l'heure fixes par les reglements de l'ecole, mais jusqu'alors soyons une pensionnaire gentille et aimable afin de laisser quelques regrets apres nous. Tu me demandes d'etre le 15 juillet à Paris, comme si tu demandais un verre d'eau; c'est bien mais il faut etre raisonnable, ma chere enfant, ct penser que c'est possible que mes devoirs de representant de la grande nation roumaine m'imposent des obligations qui peuvent retarder mon depart d'ici. Dans ce cas je prierai ma belle-soeur de te donner l'hospitalite chez elle jusqu'à mon arrivee. Tu te trouveras avec ta cousine que tu aimes beaucoup et à vous deux vous saurez parfaitement remplir vos journees par ce don

212

de jacasserie qui est l'apange des jeunes filles. Toutes tes connaissances d'ici t'envoient des amities. L'oncle Negri t'embrasse tendrement. Maman est occupee à son jardin qui devient chaque jour plus joi malgre le manque d'arbres. Gogou fait des courses folles dans le gazon. Bref, la vie de campagne offre en ce moment tous les agrements qu'elle comporte. . . Mais cela vaut-il un voyage en Italie pendant l'hiver prochain? *That is the question*, reponds categoriquement. Nous t'embrassons miile fois et te chargeons de presenter nos compliments à Mme de Barral.

Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, 26 mai 1875

Dragă Mărie,

Văd cu plăcere în programul concursului muzical că ai pregătit pentru pian bucăți grele, dar vei izbuti tu să te distingi de data aceasta? îmi place să cred că vei obține un succes de prim ordin și că te vor purta în triumf. Apropierea vacanței îți dă o nerăbdare pe care o înțeleg..., dar pe care trebuie să o stăpânești în fața apropiatei tale ieșiri sigure din pension.

Pasărea aspiră să iasă din colivia sa. Să se liniștească, va ieși în ziua și la ora hotărâtă de regulamentul școlii, dar pînă atunci, să fim o elevă de pension drăguță și amabilă, pentru a lăsa astfel unele păreri de rău în urma noastră. îmi ceri să fiu la 15 iulie la Paris, așa cum ai cere un pahar cu apă; este bine, dar trebuie să fii rezonabilă, dragă fetiță, și să te gîndești că se poate ca îndatoririle mele ca reprezentant al mării națiuni române să-mi ceară unele obligații care pot întîrzia plecarea mea de aici. Iii acest caz, voi ruga pe cumnata mea să te găzduiască la ea pînă la sosirea mea. Vei fi împreună cu vara ta, pe care o iubești mult, și ămîndouă veți ști foarte bine să vă treceți zilele de acest dar al pălăvrăgelii pe care îl au fetele tinere. Toate cunoștințele tale de aici îți trimit amiciții. Unchiul Negri te îmbrățișează cu dragoste. Mama este ocupată cu grădina ei, care devine în fiecare zi mai frumoasă cu toată lipsa arborilor. Gogu aleargă nebunește pe iarbă. Pe scurt, viața de la țară oferă în această clipă toate îneîntările pe care le deține. . . Dar aceasta face cît o călătorie în Italia, pe timpul

213

iernii viitoare? *Aceasta este întrebarea**, răspunde-mi hotărît. Te îmbră-
țișăm de o mie de ori și te însărcinăm să prezinți salutările noastre d-nei
de Barral.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE MATEI MILLO

164

Mircești, 1 juin 1875

Mon cher Millo,

Malgre toute ma bonne volonte de vous rendre service,
il m'est impossible de meler la Princesse dans des intri-
gues de theatre; d'ailleurs, j'ai fait voeu de ne plus essa-
yer d'intervenir aupres des grands personnages, car l'in-
succes touche de trop pres à l'humiliation.

J'ai fait toutes les demarches necessaires aupres de
Maioresco, aupres d'Odobesco et autres esco, qui font l'or-
nement de Bucarest; quel en a ete le resultat? Vous le
connaissez.: Or, recommencer la meme rengaine aupres
d'autres esco-griffes, ce serait courir de gaiete- de coeur
à l'encontre de nouveau echecs — (N.B.) *echec* en turc
signifie *âne*.

Quoi qu'il en soit, neanmoins, si par hasard je venais
à *Bucarest*, je ferais une derniere tentative *verbale* aupres
de., je ne sais plus qui; mai foi, car j'ai deja devide
toute la bobine des grands hommes du jour.

En attendant, si, de votre cote, vous allez faire une
visite *oldave* à mdme Euphrosine Catargi¹, peut-etre
sa. protection vous serait-elle plus profitable, car ce que
femme veut... vous savez le proverbe.

în original în limba engleză.

214

Vous avez affaire à forte pàrtie en luttant contre Pas-
caly, qui est un intrigant fieffe et sait conduire sa bar-
que, ainsi que sa baraque. N'y aurait-il, donc, aucunmoyen
de vous mettre d'accord ensemble, en vous reservant uni-
quement le droit de jouer les pieces qu'il vous plaira de
monter et quand il vous conviendra de la faire?

Je sais que c'est presque impossible, mais enfin, un
essai d'entente ne vous nuirait pas. Ceci est dit en l'air,
pour finir ma lettre.

Tout à vous,

V. *Aleksandri*

Adresa pe plic . Monsieur M. Millo
artiste dramatique
Bucarest

Mircești, 1 iunie 1875

Dragul meu Millo,

Cu toată bunăvoința de a te servi, îmi este imposibil să amestec pe
Prințesă în intrigi de teatru ; dealtfel, am făcut legămînt de a nu mai încerca
să intervin pe lîngă marile personaje, căci nereușita se apropie prea mult
de umilință.

Am făcut toate demersurile necesare pe lîngă Maiorescu, Odobescu
și alți eseu, care constituie podoaba Bucureștilui; și care a fost rezultatul?
Îi cunoști. Or, a începe același lucru pe lîngă alți nesățioși * ar fi să
alerg de bunăvoie în întîmpinarea unor noi eșecuri. (N.B.) *eșec* în turcește
înseamnă *măgar*.

Oricum ar fi, totuși, dacă din întîmplare aș veni la *București*, aș face
o ultimă încercare prin *viu grai* pe lîngă. . .nu mai știu cine, pe legea mea,
căci am depănat întregul ghem al oamenilor mari ai zilei.

Pînă atunci, dacă la rîndul dumitale te vei duce să faci o vizită *oldo-
venească* d-nei Eufrosina Catargi¹, poate protecția ei îți va fi de mai mult
folos, căci ce vrea femeia. . . cunoști proverbul.

Ai de-a face cu un potrivnic puternic luptînd împotriva lui Pascaly,
care este un intrigant patentat și care știe să-și conducă și barca, și baraca. . .

în original, *escogriffes*, din care a făcut un joc de cuvinte cu *eseu*.

215.

N-ar exista oare vreun mijloc de a vă înțelege amândoi, păstrându-ți numai dreptul de a juca piesele pe care vei vrea să le montezi, și când îți va conveni s-o faci?

Știi că este aproape cu neputință, dar, în sfârșit, o încercare de înțelegere nu v-ar strica. Aceasta e o vorbă în vânt, pentru a-mi termina sc-

Al duminică,

V. Alecsandri

Adresa pe plic Domnul M. Millo
artist dramatic
București

CĂTRE COSTACHE NEGRI

165

Mircești, Dimanche, [10—18 iunie 1875]

Mon cher Costaki,

Tu as raison, toujours raison, aussi vais-je partir pour Bucarest, pas plus tard que demain soir. J'assisterai au vote de la concession du chemin de fer Okna-Adjud, apres quoi je reviendrais dans nos joiis parages, abandonnant pour toujours le domaine bourbeux de la politique². Quant à sourire agreablement à ceux qui m'ont berne, non ! Cet effort est au dessus de mes moyens, et je me propose de dire de bonnes verites, assez salees, à ces faiseurs de fausses promesses.

Je ne suis pas le dernier venu pour qu'on agisse à mon egard avec un sans-facon aussi Regence. Je sais donc me donner la satisfaction de prouver à qui de droit que les pointes de ma langue ne sont pas encore tout à fait emoussees, puis sans colere et sans rancune je tournerai le dos

à toute cette boutique ou l'on debite, en gros et en detail, l'intrigue et le mensonge.

Le jour de la St Helene, j'ai vu la Princesse à Rougi-noassa. Elle a l'intention de se rendre à Okna dans le courant de la semaine prochaine, c'est à dire dans les premiers jour de juin. Son Altesse descendra chez Madame Zulnie. Je crois que Pauline l'accompagnera, et ira demeurer chez ma tante.

Je me proposais de faire moi-meme cette excursion, mais vlan ! il faut partir pour la Syrie ! ... si j'etais au moins le beau Dunois³ j'y cuillemais quqlque agrements, tandis que ... N'est ce pas que ce *tandis que* est profond et dis bien des choses ? . . .

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

Mes amities à tes soeurs.

Mircești, duminică, [10—18 iunie 1875]

Dragă Costachi,

Ai dreptate, întotdeauna dreptate, de aceea vreau să plec la București, nu mai târziu de mine seară. Voi fi de față la votul concesionării căii ferate Ocna-Adjud, după care mă voi reîntoarce pe frumoasele noastre meleaguri, părăsind pentru totdeauna domeniul noroios al politicii². Cît despre a suride plăcut celor care ne-au păcălit, nu ! Acest efort este peste puterile mele, și îmi făgăduiesc să spun multe adevăruri, destul de sărate, acestor lăudăroși de făgăduieli neadevărate.

Nu sînt ultimul venit ca să se poarte cu mine cu o nepăsare atît de stil Regență. Îmi voi face mulțumirea de a dovedi celor în drept că ascuțimea limbii mele nu este încă tocită, apoi fără supărare și fără necaz, voi întoarce spatele acestei dughene unde se revarsă, angro și cu amănuntul, intriga și minciuna.

În ziua de Sf. Elena am văzut-o pe Prințesa la Ruginoasa. Are de gînd să se ducă la Ocna în cursul săptămîinii viitoare, adică în primele zile ale lui iunie. Alțea-sa va locui la domna Zulnia. Cred că Paulina o va îiisoți și se va duce să locuiască la mătușa mea.

Îmi făgăduiam să fac eu însumi această excursie, dar na ! trebuie să plec în Siria ! . . . cel puțin dacă aș fi frumosul Dunois³ aș culege acolo

unele plăceri, *în timp ce* ... Nu este așa că acest *în timp ce* este adîncși spune multe lucruri?...

Al tău din inimă.

V. *Aleksandri*

Amicițiile mele surorilor tale.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

166

București, 18 [iunie] * 1875

Dragă,

Am intrat în danț, trebuie să joc, după cum zice vorba. Sosit la București și intrat în Cameră, m-am înecat în politică și dau din mîni și din picioare ca să scap, pentru ca să mă întorc la traiul liniștit de la Mircești. Însă acum ne găsim în lupta cea mare a drumului-de-fier de la Ocnă la Adjud și trebuie să stau pe loc pînă ce se va săvîrși această treabă. Mai am dar vro opt zile de chin, de vorbă de clacă, și apoi îi voi trimite pe toți să se primble. Noroc că sînt sănătos. Te sărut împreună cu d-nealor.

V. *Aleksandri*

167

București, gioi, [iunie] 1875

Draga,

Nu-ti poti închipui ce luptă mare avem a, ce pentru drumul-de-fier l Unii vreu ca să Se deie englezilor, alții vreu

* în original *mai*.

218

să se deie iar nemților. Și sînt mulți personaje mari și chiar cucoane cari au primit făgăduinți de prezenturi bănești în some colosale, dacă or izbuti a se da liniile Ploiești-Predeal și Adjud-Ocna, șoacăților. Eu care sînt pentru engleji am reușit ca să voteze Camera în favoarea lor; însă acum chestia se găsește la Senat. Intrigele au reînceput și mai tare pentru ca Senatul să respingă legea votată de Cameră și astfel să cadă baltă toată lucrarea noastră de 15 zile. Afacerea s-au complicat astfel încît chiar Ministerul se află în agiunul de a-și da demisia.

Am telegrafiat generalului Duca să vie ca senator să ne deie agiutor cu glasul său. Mini, vineri, are să se aleagă bobul de mazăre, căci mini are să se pronunțe Senatul în favoarea sau contra englezilor. [...].

N-am putut încă să mă ocup de procesul-verbal al comunei Mircești, în cazul jidanului adus în sat de dl Buiucli, căci nici un ministru nu are capul lui la loc în momentul acesta; dar cum om mîntui buclucurile politice, oi lua în cercetare acel proces-verbal.

Toată ziua stau la Cameră, pe-b căldură de 50 graduri, după-masă merg, cîteodată, să mai resuflu la Șosea apoi vin acasă și mă culc pe la 9 ceasuri. Iată viața ce duc în capitală. Cu toate acestea, sînt sănătos și foarte doritor să mă întorc lîngă baba și lîngă Gogu.

Te sărut împreună cu d-lui,

V.A.

168

București, 24 iunie 1875

Dragă PauUnă,

De cînd am sosit în București și pînă astăzi, adică în timp' de 14 zile, am luptat neconținut pentru că să se deie facerea 'drumului-de-fier de' lă Ocnă la Adjud companiei engleze. Numit raportor în chestia aceasta, am fost obligat să vorbesc neconținut si, în sfîrșit, slavă lui D-zeu, am izbu-

219

tit. [. . .] . Prin urmare, nu voi putea veni acasă înainte de sfârșitul săptămînei. De cînd sînt nu am asudat așa^ de mult ca în aceste 14 zile, dar mulțimesc lui D-zeu că sînt sănătos *.

V. *Alecsandri*

169

[București, iunie 1875] †

Dragă,

Precum ți-am telegrafiat, Vasile² m-au găsit întreg și sănătos. Am citit scrisorile copilei, care este bine și mulțumită de a ieși din pansion pentru ca să se găsească cu Bebe până cînd vom merge să o vedem.

Lupta la Cameră și la Senat pentru drumurile-de-fier și chestia jidanilor continuă. Prin urmare, nu cred să pot veni înainte de 5 sau 6 zile, căci nu-mi este permis mie să nu iau parte la lupta pentru aceste două mari chestii.

Te-oi înștiința prin telegraf de ziua sosirii mele. Pînă atunci te îmbrățișez împreună cu d-lui.

V.A,

Simbătă

Mîni duminică avem Cameră.

CARTE MĂRIE BOGDAN

170

Mircești, 8 juillet 1875

Ma chere Mărie,

Tu as du recevoir le petit mot par lequel je t'annonçais mon retour à Mircești. Depuis que je suis chez moi je me repose

* Urmează cîteva cuvinte șterse.

!

de grandes fatigues et de grandes chaleurs que j'ai endurées à Bucarest, pendant trois semaines. En ma qualité de députée j'ai eu à lutter, sans relâche, pour le triomphe de plusieurs questions importantes dont ... je te fais grâce, sache seulement que nous aurons une ligne de chemin de fer sur ma propriété de Borzesti, avec station, et que tu pourras te promener en chemin de fer d'une terre à l'autre.

Je te parle de cette affaire pour t'expliquer la cause de mon silence. Quand pendant vingt-deux jours on subit une cure forcée de transpiration par 50 degrés de chaleur, on n'a pas la force de tenir une plume à la main, la plume elle-même transpire et glisse entre les doigts.

L'heure de ta liberté est pres de sonner; tu vas quitter la pension pour toujours et faire ton entrée dans le monde. Il faudra prendre les allures d'une demoiselle échappée au costume de pensionnaire et faire peau neuve. C'est pourquoi j'ai prie ma belle-soeur de t'équiper convenablement afin que tu ne sois plus exposée à des froissements d'amour-propre.

Ne pouvant me rendre à Paris avant l'automne, car je suis en train de négocier pour la vente de ma forêt, j'ai prie Noemi de te donner l'hospitalité. Il me semble que tu dois être contente de te trouver avec Bebe et de continuer tes études de piano et de peinture.

N'étant plus *obligée* de travailler tu travailleras à loisir et autant que cela pourra te faire plaisir. La perspective est assez séduisante, je pense.

En attendant, ma belle-soeur désirant se rendre aux eaux pres de Grenoble, je viens de lui envoyer 1500 [francs] pour tes frais de voyage et de toilette d'été; plus tard nous aviserons aux toilettes d'hiver.

Ce voyage te fera beaucoup de bien et t'amusera, je l'espère, d'autant plus que tu ne seras plus préoccupée de rentrer en cage à la fin des vacances ... Après cela qui sait? Tu es capable de regretter la pension et je m'attends à ce que tu me supplies de te remettre chez Madame de Barral.

Maman se porte bien, elle t'embrasse mille fois et t'engage à être gentille, gracieuse et affectueuse avec tout le monde et surtout avec ta tante et tes cousines. Je te fais les mêmes recommandations en ajoutant que tu as presque

18 ans, que tu es maintenant une grande demoiselle et que j'attends de ma fille qu'elle me fasse honneur sous tous les rapports. Ecris-moi souvent.

Je t-embrasse tendrement.
Ton pere affectionne,

V. Alecsandri

Je regrette beaucoup que Bebe continue a se rendre malade elle meme. Si ma belle soeur et ma niece venaient passer Tete à Mircești, je suis convaincu que Bebe et toi vous devaliserez la *Cămara*.

Je te charge de presenter mes compliments bien affectueux à Mdm. de Barral.

Mircești, 8 iulie 1875

Dragă Mărie,

Trebuie să fi primit scurta scrisoare prin care îți vesteam reîntoarcerea mea la Mircești. De când mă găesc acasă la mine, mă odihnesc de marile oboseli și de marile călduri pe care le-am îndurat la București, timp de trei săptămîni. În calitatea mea de deputat am avut de luptat, fără încetare, pentru triumful mai multor chestiuni importante de care... te scutesc, să știi numai că vom avea o linie de cale-ferată pe proprietatea mea din Borzești, cu stație, și că vei putea să te plimbi pe calea ferată de la o moșie la alta.

Îți vorbesc despre această afacere pentru a-ți explica motivul tăcerii mele. Când timp de douăzeci și două de zile suporti o cură forțată de transpirație pe 50 de grade de căldură, nu ai puterea să ții un condei în mînă, chiar și condeiul transpiră și alunecă printre degete.

Ora libertății tale este gata să sune; vei părăsi pensionul pentru totdeauna și-ți vei face intrarea în lume. Va trebui să ai aerul unei domnișoare scăpată de costumul de elevă de pension și să capeți o nouă înfățișare. Pentru aceea am rugat pe cumnata mea să-ți cumpere îmbrăcămintea potrivită, astfel încît amorul tău propriu să nu mai fie jignit.

Neputînd să vin la Paris mai devreme de la toamnă, pentru că sînt pe cale să negociez vînzarea pădurii mele, am rugat-o pe Noemi să te găzduiască. Ni se pare că trebuie să fii mulțumită de a te afla împreună cu BeM și de a continua studiile tale de pian și pictură.

Nemaifiind *obligată* să lucrezi, vei lucra în liniște și atît cît aceasta îți va face plăcere. Perspectiva este, cred, destul de seducătoare. Pînă atunci, cumnata mea dorind să meargă pentru ape lîngă Grenoble, i-am trimis 1500 [de franci] pentru cheltuielile tale de călătorie și pentru toaletele de vară. Mai tîrziu vom hotări pentru toaletele de iarnă.

Această călătorie îți va face mult bine și te va distra, sper, cu atît mai mult cu cît nu vei mai fi preocupată de reîntoarcerea în colivie la sfîrșitul vacanței. După aceasta, cine știe? Ești în stare să regreți pensionul și mă aștept să mă rogi să te duc din nou la d-na de Barral.

Mama este sănătoasă, te sărută de o mie de ori și te îndeamnă să fii drăguță, grațioasă și amabilă cu toată lumea și mai cu seamă cu mătușa ta și verișoarele tale. Îți fac aceleași recomandări adăugînd că ai aproape 18 ani, că ești acum o domnișoară mare și că aștept din partea fiicei mele să-mi faci cinste sub toate raporturile. Scrie-mi ades.

Te îmbrățișez.
Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

Îmi pare foarte rău că Bebe continuă să se îmbolnăvească singură. Dacă cumnata și nepoata mea ar veni să petreacă vara la Mircești, sînt sigur că Bebe și cu tine ați prăda *Cămara* *.

Te însărcinez să prezinți afectuoasele mele complimente d-nei de Barral.

171

[Mircești], 22 juillet 1875

Ma chere Mărie,

Je t'ecris à Dieppe à l'adresse que tu m'as indiquée dans ta lettre car je veux te souhaiter la bienvenue au bord de la mer. En ta qualité d'artiste-peintre je ne doute pas que tu saches admirer la beauté de la Manche, le pittoresque des falaises de la plage, les formes variées des nuages, enfin tout ce qui concourt à composer un magnifique tableau de marine,

* în original, în limba română.

et je me berce de la douce illusion que tu y puiseras une inspiration pour un prochain tableau, digne d'emporter le premier prix de l'exposition de peinture de l'annee prochaine; â moins pourtant que les gâteaux du Casino ne t'absorbent au point de te faire oublier la palette et le chevalet. Tu m'as dit avoir decide de te livrer â la natation, avec accompagnement de plongeurs qui excitent l'admiration des populations. C'est bien cela, ma fille, j'aime ces beaux mouvements, ces determinations heroiques ... mais tiendras-tu ce que tu promets? *That is the question.*

Quelqu'un m'a dit qu'une fois â l'eau, tu penseras â plusieurs fois avânt d'aborder la pleine mer, voire meme avânt de detacher les pieds des galets qui font le charme de la plage de Dieppe.

Certes je considererai comme un beau jour celui oii tu feras ton premier plongeur sans avaler un litre d'eau salee. Tâche donc, en fille soumise et affectueuse, de me procurer cette grande satisfaction et je te promets une belle robe en retour.

Maman se porte bien et s'occupe activement de tes poules car tu sais, ou tu ne sais pas, que tu en possedes depuis ta courte apparition â Mircești. Plusieurs paysans sont venus alors t'offrir les plus beaux specimens de leur basse-cour et ces volatiles se sont multiplies de facon â encombrer le jardin.

Maman te demande ce que tu veux qu'elle en fasse car tu as la toute une fortune. Elle t'embrasse tendrement et te prie de ne pas t'exposer â etre entraînee par le courant de la maree basse vers les rives de l'Angleterre.

Nous sommes ravis, Maman et moi, que tu passes tes vacances aupres de ta Tante et de ta cousine et nous esperons que par ta gaiete d'ex-pensionnaire tu te feras aimer de tout ton entourage. A cette condition nous realiseron de magnifiques projets de voyage et autres, aussitot que j'aurai vendu ma foret. Ecris-moi tes impressions et embrasse ta tante et Mărie pour moi. Miile baisers pour toi.

Ton pere aff.

V.A.

[Mircești], 22 iulie 1875

Dragă Mărie,

Îți scriu la Dieppe la adresa pe care mi-ai însemnat-o în scrisoarea ta, căci doresc să-ți urez bun venit pe malul mării. În calitatea ta de artist-pictor, nu mă îndoiesc că vei ști să admiri frumusețea Mării Minecii, pitorescul falezelor și al plajelor, formele diferite ale norilor, în sfârșit tot ceea ce contribuie pentru a forma o marină, și mă legân cu dulcea iluzie că vei găsi acolo inspirația pentru un viitor tablou, demn de a câștiga premiul întâi la expoziția de pictură a anului viitor; numai dacă prăjiturile de la Casino nu te vor absorbi în așa măsură încât să uiți paleta și șevaletul.

Mi-ai spus că te-ai hotărât să te dedai înotului, însoțit cu scufundări care trezesc admirația locuitorilor. Bine, fata mea, îmi plac aceste gesturi, aceste hotărâri eroice..., dar te vei ține de ceea ce făgăduiești? *Aceasta este întrebarea **

Cineva mi-a spus că ajunsă în apă, te vei gândi de mai multe ori înainte de a porni în larg, chiar înainte de a-ți dezlipi picioarele de pietrișul care dă farmec plajei de la Dieppe.

Desigur o voi socoti ca pe o zi mare ziua în care tu te vei scufunda pentru prima dată fără să înghiți un litru de apă sărată. Încearcă deci, ca o fiică ascultătoare și iubitoare, să-mi dai această mare mulțumire și îți făgăduiesc, în schimb, o rochie frumoasă.

Mama este sănătoasă și se ocupă mult de găinile tale, căci știi sau nu știi, că le ai de la scurta ta apariție la Mircești. Mai mulți țărani au venit atunci să-ți dăruiască cele mai frumoase păsări din poiata lor și aceste zburătoare s-au înmulțit de încurcă grădina.

Mama te întreabă ce vrei să faci cu ele, căci ai acolo o întreagă avere. Ea te îmbrățișează cu dragoste și te roagă să nu te lași să fii dusă de curentul refluxului spre țărmurile Angliei.

Sîntem încântați, mama și cu mine, că îți petreci vacanța lângă mătușa și vara ta și sperăm că prin veselia ta de fostă elevă de pension te vei face iubită de toți din jurul tău. Cu această condiție, vom face mărețe planuri de călătorie și altele, de îndată ce-mi voi fi vîndut pădurea. Scrie-mi impresiile tale și îmbrățișează pe mătușa ta și pe Mărie pentru mine. O mie de sărutări pentru tine.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

în original, în limba engleză.

CĂTRE PHILADELPHÉ CUENIM

172

Mircești, 29 aout 1875

Mon cher Philadelphé %

J'ai écrit à mon frere au sujet des traverses offertes par Mr . . . Jean n'a pu me donner une reponse satisfaisante car tous les Anglais se trouvent actuellement à Londres. Il parait néanmoins que ces traverses n'ont pas les mesures exigees par le cahier des charges pour les nouvelles lignes qui seront bientôt en construction. Je te conseille de t'adresser à la Compagnie Offenheim qui change en ce moment une grande pârte des traverses de la ligne Itcani-Jassi.

Quant à Mr Bosie, ou plutot à sa creance, j'attendrai ta lettre pour me rendre à Jassi. Je serai content de terminer cette affaire avânt mon depart pour Paris, qui aura lieu vers la fin de septembre, ou bien apres mon retour, vers le commencement du novembre. Compliments de Pauline.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

Mircești, 29 august 1875

Dragă Philadelphé,

I-am scris fratelui meu în legătură cu traversele oferite de dl . . . Iancu nu a putut să-mi dea un răspuns mulțumitor, căci toți englezii se găsesc acum la Londra. Pare totuși că aceste traverse nu au măsurile cerute prin caietul de sarcini pentru noile linii care vor fi în curînd în construcție, Te sfătuiesc să te adresezi Companiei Offenheim care schimbă în acest timp o mare parte din traversele liniei Itcani-Iași.

Cît despre dl. Bosie, sau mai bine despre creanța sa, voi aștepta scrisoarea ta pentru a mă duce la Iași. Voi fi foarte mulțumit să termin această

afacere înainte plecării mele la Paris, care va avea loc spre sfîrșitul lui septembrie, sau după întoarcerea mea, pe la începutul lui noiembrie. Salutări de la Paulina.

A l tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

173

Mircești, 7 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

îmi pare bine că ai făcut un frumos voiaj în Franția și în Svițera, unde negreșit că ai undit inspirații, ce se vor traduce la iarnă în articoli interesanți pentru foaia *Convorbirilor*. Nu mai puțin mă bucur că în interesul acestei foi te-ai întors în *cara patria*, deși aice te așteaptă deplăcerile baroului și neajunsurile redacției. Este, zău, de îngrijit cum se leapădă de ușor de literatură, ca de satana, oamenii ce au dat probă de iubire pentru litere; și dar meritul unui redactor crește cu cît cercul de izolare se lărgește împrejurul lui, merit plătit, în adevăr, cu multe necazuri și lupte. Oricum să fie, te îndemn să mergi înainte, pășind cu energie peste dificultăți, căci ar fi de jălit de-a vîdea foaia *Convorbirilor* apucînd pe urmele bieteii răposate *Revista contimporană*.

— Dar îmi vei zice, cu drept cuvînt: în locul acestor mîngăieri banale, mai de folos mi-ar fi un articol, o legendă, o descriere de călătorii, ceva, în sfîrșit, care să umple golul coloanelor *Convorbirilor*. Așa este, o' recunosc, însă . . . Nu posed nimic gata, căci, precum știi, nu lucrez nimic vara, nici de frică, ci numai iarna, cînd viscolește pe afară, mă așez la biurou și iau pana în mînă. Acum nu cred să se găsească nici măcar destulă cerneală în călamare pentru ca să pot termina această scrisoare. Tot așa se întîmplă și cu ideile în capul meu . . . Secetă grozavă !

Iată ce m-am gândit spre a te scăpa de numărul din octombrie. Fiindcă la 4 acelei luni are să aibă loc serbarea [..] din Bucovina, ar fi foarte natural ca să publici un vechi articol al lui Kogălniceanu intitulat: *Trei zile din istoria Moldovii*, în care este descrisă chiar moartea lui Ghica-vodă. Acel articol istoric, de mare interes actual, se găsește în *Foaia științifică și literară*.

Tot în numărul din oct. ai putea publica și o poezie a mea *Răpirea Bucovinei*, trimisă de mult lui Pogor³, dar pe care am reamăniat-o și ți-o trimite-o în curînd.

Pe urmă, în privirea numerelor viitoare, te sîtuiesc să ceri de la Maiorescu două volume ale lui Guillaume Cotzebue, date de mine, care cuprind în limba germană diverse schițe naționale, pe care ai putea pune pe cineva să le traducă. Acele tablouri, scrise acum 30 de ani, au meritul de a prezenta obiceiurile de la acea epocă și cred că lectorii din ziua de astăzi s-ar interesa de a le citi. Iată dar un izvor bogat de unde *Convorbirile* s-ar putea adăpa la timp de lipsă și astfel sarcina d-tale s-ar mai ușura, însă îți trebuie un traducător bun și cu stil ușor.

Acum, în sperare de a mă pune pe lucru pentru ca să-ți îndeplinesc dorința, te înștiințez că în adevăr poeziile mele au văzut lumina și că în curînd voi avea mulțumirea de-a ți le trimite. Aștept numai un ocazion sigur.

Cît despre dl. Cihac³, este fiul bătrînului doctor Cihac și totodată autorul: *Elementelor străine a limbei române**, și acum locuiește la Mayence. Prin scrisoarea ce mi-ai trimis îmi cere să-i trimit operele mele.

Am de gînd să plec la Paris pe la sfîrșitul lunei și mă întorc îndărăt pe la începutul lui noiembrie, însă sper a te vîdea înainte de plecare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Dacă tot aveți de gînd a organiza ceremonia funebră pentru moartea lui Ghica-vodă, te rog să publici și în foi volante poezia mea *Răpirea Bucovinei*, așa cum am reamăniat-o.

* *Dictionnaire d'etymologie daco-romaine* [Notă autografă a lui Vasile Alecsandri],

Iubite Negruzzi,

în scrisoarea lui Cihac nu am găsit adresa lui detaliată, ci numele orașului *Mayence*. Se vede că acea adresă e cunoscută la poștă. Iată numele lui: A. de Cihac.

Recetînd scrisoarea d-tale, m-am mirat de procedeul lui Maiorescu în privirea fcaiei *Convorbirilor* și mai cu seamă de ideea fixă ce au avut de-a trimite la Păiș pe Panu, Lambrior și Slavici, cînd noi avem nevoie de oameni care să cunoască limba slavă. Atîtea documente stau ascunse și neexaminat în bibliotecile din Polonia și din Roșia! Chiar în Moscova și la Kiev se găsesc o mulțime, foarte importante pentru noi și pe care guvernul Roșiei ar înVoi să le consultăm și cu toate astea, un singur literat avem în toată țeara, care să cunoască limba slavă . . . Hajdeu ... și Hajdeu nu poate să puie piciorul în Roșia de frica de-a nu merge mai departe. Păcat de timpul pierdut și de lucrare zadarnică pentru bieții bursieri. Cînd m-oi întîlni cu Maiorescu, am să-i fac observațiile mele.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

în ediția poeziilor am rugat pe Socec să tragă 50 exemplare pe hîrtie mai groasă; astfel uvrajul a ieșit în trei volume: 1 *Doine și lacrimioare*; 2 *Mărgăritarele*; 3 *Pasteluri și Legende*, însă din acest de pe urmă lesne se pot face două tomuri, unul intitulat *Pasteluri* și celalalt *Legende*,

Eu am urmat astfel cu legatul lor și am obținut 4 volume de poezii, potrivit ca proporție. Aștept un prilej sigur ca să-ți trimit un gros pachet de acele poezii, un exemplar pentru d-ta, al doilea pentru N. Gane, al treilea pentru Pogor și al 4-le pentru Bibliotecă. Nu știu dacă Petrino posedă uvrajiul?

Am fost la Iași și m-am dus la tipografie ca să fac o înserare de anunțuri în *Curier* pentru vînzarea pădurei mele

din Pătrășcani. Am și plătit ce a trebuit, însă am spus d-lui ... ca să nu publice acel anunțiu, pînă a nu-i da eu de știre. Acum fiindcă doresc ca să apară, te rog să-i spui din partea mea d-lui ... ca să însere în numerele viitoare a *Curierului* rîndurile ce i-am lăsat scrise de mine.

Dacă este a se tipări poezia alăturată, doresc ca să fac însumi ultima corectură.

NB. Cum socoti că e mai bine de zis:

„Prin fraudă *infamă* și-a turcului vînzare”

sau:

„Plin fraudă *vicleană* și-a turcului vînzare”?

Cum îți pare versul de pe la sîrșit:

„De clopote, de imnuri, de crîncenă serbare”?

Nu crezi c-ar fi mai nimerit a se zice:

„De clopote, de imnuri, de lungă *detunare*”!

175

Mircești, 12 sept. 1875

. . .

Iubite Negruzzi,

Trimit pentru foaia *Convorbirilor* trei curiozități găsite în fundul unui sipet: una literară, alta datinală și a treia financiară, care cuprind oarecare vestigiuri interesante de obiceiurile timpului trecut. Cea dintîi este un fragment de comedie în versuri compusă înainte de 1812, pe cînd încă Basarabia făcea parte din Moldova, cea a doua este o foaie de zestre cu data 1801 și cea de pe urmă este un tablou de starea finanțelor țării 'acum 30 de ani.

176

Mircești, 12 sept. 1875

Altesse,

Monsieur Callimaki Catargi vient de me communiquer le desir exprime par Votre Altesse d'avoir quatre vers roumains composés par moi dans le style populaire, pour les faire inscrire sur la facade d'un chalet nouvellement construit à Sinaia. Desireux d'être agreable à Votre Altesse, j'ai cherché à me rendre compte de ce genre de travail, mais j'avoue à ma honte que je n'y suis point parvenu.

On m'a pourtant bien averti que sttr les habitations rustiques de l'Allemagne et de la Suisse on avait l'habitude de placer en vue des hotes et des passants une maxime, un sduhait, voire meme une invocation. J'aurai prefere à toutes ces explications, un peu vagues, un simple distique original qui put me servir de modele. Toutefois j'ai essaye de deviner, quoique le metier de devin ne soit plus dans les moeurs de notre siecle, et j'ai improvise à la bâte les petits strophes ci-jointes.

Votre Altesse choisira celle qui lui paraîtra le plus conforme au but qu'Elle se propose si par hasard il s'en trouvait qui fut digne de servir à l'ornementation du chalet.

On appelle ce genre de poesie des vers de mirliton; plus ils sont naifs, meilleurs ils sont, et plus on a le droit d'en etre fier ... alors surtout que l'on se sent incapable d'en faire d'autres. Or c'est ce qui m'arrive depuis que la campagne est verte, sa beaute obscurcie mes facultes et les rend errantes au delà de tous les horizons; mais quand, par contre, la nature gît sous un linceuil glace, que tout grelotte et que le soleil, lui meme, semble en quete d'un bon poele pour se rechauffer, oh! alors la poesie vient fort à-propos jeter son prisme enchanteur sur le tableau desolant qui s'etale devant mes regards. Voilà pourquoi je ne travaille que pendant l'hiver et pourquoi aussi, moi si frileux, j'attends mon ennemi.

cet affreux vieux de la montagne, couvert de glaçons, comme un hôte assez estimable. Grâce à lui je pourrai reprendre ma palette et me réhabiliter aux yeux de Votre Altesse, en composant quelques nouvelles légendes, qui méritent de Lui agréer.

Mais c'est là une infirmite personnelle. Il m'est permis d'espérer que Votre Altesse ne la partage pas et qu'Elle a profité, au contraire, de la belle saison et du beau séjour des montagnes pour enrichir son *Album* de tout un trésor de délicieuses inspirations. J'ai toujours dans l'idée que la légende du Peleş y fera son apparition dans une série de strophes charmantes et je me fais une fête à l'idée de les traduire en roumain.

En attendant jusqu'à ce que la *Zina* de la *Rîndunica* et de la *Ciocârliă*, veuille bien me rendre visite, je troque ma plume contre un bâton de voyageur pour Paris³, et je viens me mettre aux ordres de Vos Altesses, pour toute mission ou commission, dont Elles voudront me charger, mon absence ne devant pas se prolonger au delà d'un mois.

J'ai l'honneur d'être, avec le plus profond respect de Votre Altesse le très obéissant serviteur,

V. *Aleksandri*

MAXIMES

„Păseri și izvoare
Codru-nsuflețesc
Oaspeți, buni și soare
Casa-n veselesc”.

SOUHÂÎS

„Te oprește,
Te-odihnește
Și de-aice
Mergi ferice !”

„Aice oricine
Sosit e cu bine
La vorbă, în casă,
La foc și la masă”

„Codru-i mare, drumu-i greu !
Călătorule, te-oprește.
Orice oaspe-aici sosește
E trimis de Dumnezeu!”

INVOCATION

Quant à l'invocation, comme on m'a assuré que le chalet était charmant, et que j'en desirais un tout pareil chez moi, je m'adresse directement à lui.

„Tu, căsuță frumoșică,
De te-ai face păsărică,
Mult aș vrea să te oprești
În lunca de la Mircești”.

V.A.

Mircești, 12 sept. 1875

Alteță,

Domnul Callimachi-Catargi m-a înștiințat chiar acum despre dorința arătată de Alteța-voastră de a avea patru versuri românești compuse de mine în stil popular, pentru a pune să fie scrise pe fațada unei vile construite de curând la Sinaia. Dornic de a fi pe placul Alteței-voastre, am căutat să-mi dau seama despre acest fel de lucru, dar mărturisesc, spre rușinea mea, că nu am izbutit.

Am fost totuși prevenit că pe locuințele țărănești din Germania și Elveția era obiceiul să se pună, pentru oaspeți sau trecători, o maximă, o dorință, o rugă chiar. Aș fi dorit în locul tuturor acestor lămuriri, puțin neclare, un distih original care să-mi poată folosi de model. Totuși am încercat să ghicesc, cu toate că meseria de ghicitor nu mai este în obiceiurile secolului nostru, și am scris în grabă micile strofe alăturate.

Alteța-voastră va alege pe aceea care îi va părea cea mai potrivită cu scopul pe care ea și l-a propus, dacă din întâmplare s-ar găsi vreuna care să fie demnă de a servi la împodobirea vilei.

Acest fel de versuri se numesc versuri ușoare, cu cât sînt mai naive, cu atât sînt mai bune și cu atât ai dreptul să fii mai mîndru... , mai cu seamă

atunci cînd te simți incapabil să faci altele. Or, tocmai aceasta mi se întîmplă de cînd natura a înverzit, frumusețea sa îmi întunecă facultățile și le face hoinare dincolo de marginile orizontului, dar cînd, dimpotrivă, natura zace sub un lițoliu înghețat, cînd totul tremură și cînd chiar soarele pare în căutarea unei sobe bune pentru a se încălzi, vai! atunci poezia vine tocmai la timp pentru a arunca prisma sa vrăjită peste tabloul întristător care se așterne în fața privirilor mele. Iată pentru ce nu lucrez decît iarna și de asemenea pentru eu ce, atît de friguros, îmi aștept dușmanul, acest groaznic bătrîn de la munte, acoperit de țurțuri, ca pe un oaspete destul de însemnat. Datorită lui voi putea să-mi reiau paleta și să mă ridic în ochii Alteței-voastre, compunînd cîteva noi legende care să merite să-i fie pe plac.

Dar aceasta este o infirmitate personală. Îmi este permis să sper că Alteța-voastră nu o împărtășește și că ea a putut să profite, dimpotrivă, de timpul frumos și de frumoasa ședere la munte pentru a-și îmbogăți *Albumul* cu o comoară de încîntătoare inspirații. Am mereu în minte că legenda Peșului își va face apariția într-o serie de strofe frumoase și îmi fac o sărbătoare la gîndul de a le traduce în românește.

Așteptînd ca *Zîna Rînăunicii* și a *Ciocîrliei* să binevoiască să mă viziteze, schimb condeiul meu pe un toiag de călător spre Paris și vin să mă pun sub ordinea Altețelor-voastre, pentru orice misiune sau comision, cu care ele ar dori să mă însărcineze, lipsa mea netrebuind să se prelungească mai mult de o lună.

Am onoarea să fiu, cu cel mai profund respect, al Alteței-voastre, cel mai supus servitor.

V. *Alecsandri*

MAXIME

URĂRI

/**

INVOCĂȚIE

Cît despre invocație, cum am fost asigurat că vila era încîntătoare și cum îmi doresc una asemănătoare la mine, mă adresez direct ei.

r j ***

V.A.

❧ P

Urmează strofele de la p. 232-233.

Mircești, 19 sept. 1875

Altesse,

Il y a une phrase dans votre lettre qui renferme tout un monde d'idees et de sentiments poetiques

Ah! si j'avais les sapins en viile !

Elle m'a donne l'idee d'une românce intitule *Dorul de brazii*, que je prends la liberte d'envoyer à Votre Altesse. C'est ecrit au courant de la plume et sans doute elle aura besoin d'etre revue et corrigea plus tard. En attendant, la voici telle qu'elle este venue au monde, de premier jet, et je prie Votre Altesse de vouloir bien daigner l'agreer comme un souvenir de Sinaia.

Les anciens auteurs dramatiques terminaient leurs poesies par cette phrase: „Escusez les fautes de l'auteur." Je les imite en priant Votre Altesse d'etre indulgente pour ma românce ecrite dans les mois de sterilita poetique.

DORUL DE BRAZII

De-aș avea brazii lîngă mine
Cînd stau închisă-ntr-un palat
Și viul Peș care vine
De sus, din muntele Carpat,

Ah! eu n-aș ști cum iarna trece
Căci brazii mei cu frunza lor
Ar coperi zăpada rece
Ș-ar îngîna tristul meu dor.

D-aș avea brazii de la munte
Cu care-mi place să grăiesc,
Iubiții mei poeți de frunte
Ce cîntă-n hor dumnezeiesc,
Eu aș cînta voios în vieață
Fie timp bun, fie timp rău,
Și-n dulce, vecinică verdeață
Ar fi ca și sufletul meu !

O ! brazii mei, veniți în vale,
Veniți cu mine-n orice loc
Și-mpraștieți pe a mea cale
Umbriri și visuri de noroc.
Atunci, din inima-mi senină
Vor înflori cîntece dragi,
Cum înfloresc la rădăcină
Pe lîngă voi, rumenii fragi!

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

178

Mircești, 20 sept. 1875

J'ai l'honneur d'etre avec le plus profond respect
de Votre Altesse

le tres obeissant serviteur,

V. *Alecsandri*

Mircești, 19 sept. 1875

Alteță,

Este o frază în scrisoarea voastră care închide în ea o întreagă lume de gânduri și de sentimente poetice:

Ah! dacă aș avea brazii în oraș!

Ea mi-a dat ideea unei romanțe intitulate *Dorul de brazii* pe care îmi iau libertatea să o trimit Alteței-voastre. Este scrisă din fuga condeiului și fără îndoială va avea nevoie să fie revăzută și îndreptată mai târziu. Pînă atunci, iat-o așa cum a venit pe lume, din prima aruncătură, și o rog pe Alteța-voastră să binevoiască a o primi ca pe o amintire de la Sinaia.

Vechii autori dramatici terminau poemele lor cu această frază: „Iertați greșelile autorului”. Fac la fel ca ei, rugînd pe Alteța-voastră să fie îngăduitoare pentru romanța mea scrisă în lunile de sterilitate poetică.

[.....] •

Am onoarea să fiu cu cel mai adînc respect

al Alteței-voastre
cel mai supus servitor,

V. *Alecsandri*.

* Urmează textul poeziei de la p. 235 – 236.

Iubite Negruzzi,

îți scriu în grabă căci plec chiar în moment ca să merg la Tupilați. în privirea serbărei din Cernăuți¹, iată programul afișat în *Monitorul* Bucovinei. Neștiind nemțește, nu pot înțelege cuprinsul lui. [...].

Cugetările d-tale asupra caracterului român (foc de paie sînt foarte exacte. Trebuie dar stimulată molătatea ce urmează după entuziasm în apucăturile românului. Gane * s-a legat a organiza o ceremonie funebă în memoria lui Ghica, trebuie să se ție de cuvînt. Cît despre discurs, îl rog să mă scutească, căci nu sînt orator și urăsc de-a vorbi în public.

Nu știam că nemții au aruncat anatema asupra broșurei intitulată *Răpirea Bucovinei*. Prin urmare, în interesul *Convorbirilor*, ai putea intitula poezia mea: *1 oct. 1775*, sau *Moartea lui Ghica-Vodă*. Doresc însă, pentru rezoane ce ți-oi comunica din viu grai, ca acea poezie să apară sub numele lui *Ștefan Moina*. *Numele meu rămîne deocamdată înlăturat*; aceasta o pretind, precum și în privirea manuscrisului meu, te rog să-l păstrezi la d-ta.

Găsit-ai articolul lui Cogălniceanu: *Trei zile din Istoria Moldovei?* Eu ți-oi trimite în curînd un nou articol intitulat *Albumul unui bibliofil*, care se poate prelungi în mai multe numere.

în curînd voi veni la Iași și îți voi aduce poeziile mele².

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

P.S. Poezia mea se va publica sub simplele inițiale: Ș.M.

* Nicu Gane, pe atunci primar al orașului Iași (I.N.) [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi].

Mircești, 22 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

Poezia intitulată *Răpirea Bucovinei* au apărut astăzi în două foi din București cu acest titlu și sub numele Ștefan Moina. Un telegram de la frate-meu m-au înștiințat despre aceasta. Prin urmare, dacă ai de gând să o publici în *Convorbiri*, va trebui să-i păstrezi și titlul, și pseudonimul.

Ți-am trimis ieri un mare pachet cu exemplare a *Poeziilor* mele; unul pentru d-ta și celelalte pentru Pogor, Gane, Petrino și Biblioteca din Iași. Te rog să binevoiești a le împrăștia pe la adresele lor, și a-mi răspunde dacă au ajuns în bună stare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PHILADELPHÉ CUENIM

180

Mircești, 23 sept. 1875

Mon cher Philadelphé,

Avânt mon depart pour Paris, je me propose de me rendre à Jassi pour régler diverses affaires et entre autres celle de Bosie ic Je t'avertirai par un mot du jour de mon arrivée, afin que tu m'aides à terminer cette affaire, si c'est possible. Compliments de la part de Md Pauline et mille amitiés de ma part,

V. Alecsandri

Dragă Philadelphé,

Înainte plecării mele spre Paris, îmi propun să mă duc la Iași, pentru a aranja diverse treburi și între altele pe lui Bosie¹. Te voi anunța printr-un cuvânt despre ziua sosirii mele, astfel încât tu să mă ajuți să termin această afacere, dacă este cu putință. Salutări din partea d-nei Paulina și mii de amicitii din partea mea,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

181

Mircești, [29] sept. [s.n.] 1875¹

Ma chère Mărie,

Je suis heureux d'apprendre que ton gros chagrin a passé comme passent tous les orages: un peu de nuages, un peu de tourmente, un peu de pluie et après le beau temps. Je comprends d'ailleurs que tu aies pleuré à l'idée de renoncer pour cet hiver au voyage d'Italie; à ton âge les moindres contrariétés prennent les proportions d'une calamité. Mais il est bon de se choquer de bonne heure contre de petites déceptions afin de s'habituer à faire triompher la raison.

Moi-même je me sens passablement ennuyé d'être obligé de passer la mauvaise saison dans les neiges, mais, le moyen de lutter contre l'impossible? Je t'ai déjà dit que j'étais en train de négocier la vente de ma forêt, malheureusement les affaires de ce genre ne se terminent pas au gré de nos desirs. Souvent quand on croit avoir fini, c'est à recommencer. Or tout dépend de cette vente: voyage, plaisirs, projets de toute sorte.

J'y avais compte pour tenir la promesse que je t'avais faite d'aller avec toi et maman passer l'hiver dans un climat chaud et me griller délicieusement au soleil. He bien! j'avais compte sans mon hôte, car cette affaire me prendra tout l'hi-

ver et me forcera par consequent de rester ici. Dieu veuille encore que mes demarches soient couronnees de succes jusqu'au printemps !

En attendant j'ai voulu t'eviter un hivernage penible à la campagne et j'ai prie ma belle-soeur de te donner l'hospitalite jusqu'à la fin d'avril '76. Entre Mircești et Paris le choix n'est pas douteux pour quiconque veut s'amuser et voir autre chose que de vastes champs couverts de neige. Ta tante a ete assez bonne et gracieuse pour accepter ma proposition et se charger de toi,² elle deja si fatiguee. Je l'en remercie pour ma part avec reconnaissance mais il faut que de ton cote, ma chere enfant, tu fasse tout au monde pour lui rendre la tâche facile. En te laissant guider par ton coeur, qui est bon, tu sauras etre *affectueuse, douce, soumise* et de bonne humeur, tu saura dompter certains vivacites de caractere qui peuvent etre, parfois, blessantes pour les autres et te conduire enfin, comme une jeune fiile du monde et non plus comme une petite pensionnaire sans consequence. Tu entre dans la vie, il me semble que tu doives te sentir heureuse d'y produire une bonne impression et de gagner la sympathie des personnes au milieu des quelles tu vas te trouver. Telle etant vis à vis de ma belle soeur et vis à vis du monde, tu nous rendras parfaitement heureux, ta maman et moi, et de mon cote, je m'attacherai à mettre mes affaires en ordre pour pouvoir subvenir à la realisation d'une suite de beaux projet. *Mais dans le cas contraire* (cas impossible, je l'espere) je me verrai force de te faire rentrer à la maison et d'eviter ainsi à ma belle soeur des ennuis et des tourments provenant de ton fait.

Ceci dit, ma chere enfant, amuse toi bien; je compte venir à Paris bientôt pour regler les depenses de ton sejour lâ-bas car je desire que tu ailles un peu dans le monde et que tu ne manques de rien.

Maman et moi nous t'embrassons tendrement et nous comptons que tu te montreras digne de l'education que tu a recue.

Ton pere affectione,

V. *Aleksandri*

Embrasse de ma part ta tante et tes cousines.

Mircești, [29] sept. [s.n.] 1875

Dragă Mărie,

Sînt fericit aflînd că marea ta supărare a trecut cum trec toate furtunile: puțin nor, puțină agitație, puțină ploaie și apoi timp frumos. Înțeleg, de altfel, că ai plîns la gîndul de a renunța pentru iarna aceasta la călătoria în Italia; la vîrsta ta- cele mai mici nemulțumiri iau proporțiile unei catastrofe, Dar este bine să te lovești din vreme de mici nemulțumiri ca astfel să te obișnuiești să faci să triumfe judecata.

Eu însuși mă simt destul de plictisit de a fi obligat să petrec anotimpul cel rău înzăpezi, dar, mijlocul de a lupta împotriva imposibilului? Ți-am spus deja că eram pe punctul de a negocia vînzarea pădurii mele, din păcate afacerile de soiul acesta nu se termină după dorința noastră. Adesea cînd crezi că ai terminat, o iei de la început. Or totul depinde de această vînzare: călătorie, plăceri, proiecte de tot felul.

Socotisem, pentru a-mi ține fîgăduiala pe care ți-o făcusem, să merg cu tine și cu mama să petrecem iarna într-un climat cald și să mă prăjesc plăcut la soare. Vai! făcusem socoteala fără oaspetele meu, căci toată această afacere îmi va lua toată iarna și mă va sili, prin urmare, să rămîn aici. Să dea Dumnezeu ca demersurile mele să fie încununute de succes pînă la primăvară

Pînă atunci am vrut să te scutesc de neplăcerile iernii de la țară și am rugat pe cumnata mea să te găzduiască pînă la sfîrșitul lui aprilie '76. Între Mircești și Paris alegerea nu lasă nici o îndoială pentru oricine vrea să se distreze și să vadă altceva decît nesfîrșite cîmpuri acoperite de zăpadă. Mătușa ta a fost atît de drăguță să primească propunerea mea și să se ocupe de tine,² ea deja atît de obosită. În ce mă privește, îi mulțumesc cu recunoștință, dar trebuie ca și din partea ta, dragă copilă, să faci totul pe lume pentru a-i face misiunea mai ușoară. Lăsîndu-te călăuzită de inima ta, care este bună, vei ști să fii *afectuoasă, dulce, supusă* și bine dispusă vei ști să stăpînești unele vivacități ale caracterului care pot fi, cîteodată, jignitoare pentru alții și să te porți, în sfîrșit, ca o tînără fată de lume și nu ca o mică elevă de pension fără răspundere. Intri în viață, mi se pare că trebuie să te simți fericită făcînd acolo o bună impresie și cîștigînd simpatia persoanelor în mijlocul cărora te vei găsi. Fiind astfel față de cumnata mea și față de lume, ne vei face foarte fericiți, pe mama ta și pe mine, și, la rîndul meu mă voi strădui să-mi pun treburile în ordine pentru a putea face față realizării unei serii de frumoase proiecte. *Dar în cazul contrar* (caz imposibil, o nădăjduiesc), mă voi vedea silit să te iau acasă

și să scutesc astfel pe cumnata mea de plictiselile și grijile venind din partea ta.

Acestea spuse, draga mea copilă, distrează-te bine. Socotesc să vii în curînd la Paris pentru a pune în ordine cheltuielile șederii tale de acolo căci doresc să ieși puțin în lume și să nu îți lipsească nimic.

Mama și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste și socotim că te vei arăta demnă de educație pe care ai primit-o.

Tatăl tău iubitor,

V. *Aleksandri*

îmbrățișează din partea mea pe mătușa și pe verișoarele tale.

182

Mircești, 28 sept. [s.v.] 1875

Ma chere Mărie,

Ta Tante m'ayant écrit que tu étais gentille et affectueuse, ainsi qu'il convient à une demoiselle qui a l'amour-propre de se faire bien voir de tout le monde, je m'empresserais de m'acquitter fidelement de tes commissions. Je t'apporterai donc la robe de chambre, les carres et surtout le pot de *șerbet* au café. Mes malles sont prêtes, je n'attends que mon frere pour partir, aussi bien le mauvais temps avance et j'en ai peur. Je voudrais faire au moins la course de Mircești à Paris sans grelotter, sachant d'avance ce qui m'attend au retour. Quand je serai à Paris je tâcherai de prendre des arrangements pour des leçons de musique et de peinture, si tu as réellement le désir de les continuer. Baligot m'a écrit que tu as des dispositions pour devenir un Raphael; tant mieux si cela est, les musées s'enrichiront de tes oeuvres et ton nom passera à la posterité.

Maman t'embrasse tendrement, moi je t'engage d'en faire autant de ma part à tes cousines ainsi qu'à ta Tante.

Dis à Alice que j'ai reçu sa charmante lettre et que je lui apporterai la réponse de vive-voix. Miile bons baisers.

Ton pere affect[ionne],

V.A.

242

Mircești, 28 sept. [s.v.] 1875

Dragă Mărie,

Mătușa ta scriindu-mi că ești drăguță și afectuoasă, așa cum se potrivește unei domnișoare care are amorul propriu de a se face iubită de toată lumea, mă voi grăbi să mă achit cu fidelitate de comisiunile tale. Îți voi aduce deci rochia de casă, și mai cu seamă borcanul de *șerbet* * de cafea. Bagajele mele sînt gata, nu-l aștept decît pe fratele meu pentru a pleca, de altfel vremea rea se apropie și îmi este frică. Aș vrea ca măcar drumul de la Mircești la Paris să-l fac fără să tremur, știind dinainte ce mă așteaptă la întoarcere. Cînd voi fi la Paris, voi încerca să fac aranjamente pentru lecții de muzică și de pictură, dacă ai în adevăr dorința să le continui. Baligot mi-a scris că ai dispoziții pentru a deveni un Rafael; cu atît mai bine dacă este așa, muzeele se vor îmbogăți cu operele tale și numele tău va trece în posteritate.

Mama te îmbrățișează cu dragoste, eu te îndemn să faci la fel din partea mea verișoarelor tale și mătușii tale.

Spune-i lui Alice că am primit încîntătoarea ei scrisoare și că-i voi răspunde prin viu grai. Mii de bune sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

183

Mircești, 4 oct. 1875

Domnule Hajdeu

Dintre toți compatrioții noștri, d-voastră singur cunoașteți negreșit baladele lui Boian¹, părintele poeziei a caza-cilor, între ele se găsește una care pentru noi trebuie să aibă un mare interes istoric, căci este intitulată: *Năvălirea lui Chmelniski* în Moldova, sub Vasile-Vodă.

* în original, în limba română.

Mircești, 14 oct. 1875

Vă rog foarte mult să-mi procurați o traducere a acelei balade, dacă vă este cu putință, și mă veți îndatori. N-am mai primit *Columna lui Traian*;² sper însă că n-a încetat publicarea acelei foi importante.

Fiind la Buc. astă-vară, v-am trimis poeziile³ mele complete. Nu știu dacă vi le-au adus persoana însărcinată cu această comisie.

Al d-voastră devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

184

Mircești, 10 oct. 1875

Iubite Negruzzi,

D-ra Mathilda Cugler mi-a trimis volumul poeziilor sale J aș dori să răspund la această amabilitate prin o politeță uzitată între autori; nu cunosc însă adresa d-sale. Vă rog dar să-mi indicați chipul cel mai sigur de a-i trimite colecția mea de poezii.

Mi-a părut foarte rău că n-am putut asista la ceremonia funebră din 1 oct.; însă am fost cam bolnav, precum sînt și acum. Schimbarea timpului are asupra-mi o influență foarte pernicioasă și fiindcă iarna vine cu pas grabnic, nu cred să am curajul de-a mă pune la drum ca să merg la Paris. Mă simt mult mai d'spus a sta lângă sobă.

Trimit un articol: *Albumul unui bibliofil*. Faceți cu el ce-ți vroi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Iubite Negruzzi,

Im pare bine că articolul¹ meu a plăcut „Junimei”; te rog dar să-l publici așa cum este. Cît pentru urmare, va veni la timpul ei, adică nu știu cînd, căci cugetările și notele ce se înscriu într-un album se nasc din întîmplare, în urma unei cetiri sau unui incident. îți promit să notez de aci înainte diverse cugetări ce-mi trec prin gînd la colțul sobei, și să ți le comunic cînd vor forma o cîtime prezentabilă. Păn-atunci mă voi ocupa cu descrierea călătoriei mele la Crîm, în timpul războiului de la 1854—1855 pentru coloanele *Convorbirilor*.

Credeam că *Revista contimporană*² au reposat de tot, dar știrea că iar a înviat mă bucură; căci e de regretat de-a vîdea cum lîncezește biata literatură a capitalei. *Columna lui Traian* s-a suspendat asemenea, precum și *Revista „Junimei”*³. Se vede că a dat un soi de *Cholera-morbus* în litere.

Politica, iată boala care seacă izvoarele imaginației și a bunului-simț în București. Feriți-vă măcar în Iași de așa cumplită epidemie. Eu voi da tot ajutorul putincios pentru susținerea *Convorbirilor*.

Apropo .. . *sito* de *Convorbiri*, cred de cuviință să-l primiți pe dl. Petrino între colaboratori și să-i faceți o primire cît mai amicală, ca unui român care a venit să găsească ospetire între noi și ca unui om ce are talent. Arătați-vă mai puțin aspri și greoi în privirea lucrărilor sale; aș dori mult să afle în „Junime” încurajare și amic'e.

Sper să vin de Sf. Dumitru la Iași și atunci voi aduce însumi poeziile mele pentru d-ra M. Cugler.

Amicii sincere,

V. Alecsandri

Mircești, 3 novembre 1875

Ma chere Mărie,

Ta maman est toute heureuse d'apprendre que la caisse avec les confitures est arrivée à bon port. Quant à la robe de chambre elle se doutait bien qu'on ne pourrait en tirer parti pour une toilette, et puisque l'étoffe n'est bonne tout au plus que pour un meuble, tu devrais en user de suite en doublant ton strapontin d'artiste-peintre.

A-propos de peinture, je viens d'écrire à ma belle-soeur pour la prier de te donner les professeurs de ton choix. Quelles que soient les dépenses nécessitées par leurs leçons je ne m'y refuse guère du moment que tu manifestes si ardemment le désir de continuer tes études de musique et de peinture. Va aussi pour le cours dirigé par MM. Allard et Francomé. Seulement je me demande dans mon ignorance quelle relation peut exister entre le violoncelle et le piano? Explique-moi ce problème avec autant de science que de clarté sans toutefois tourmenter ton esprit de façon à faire monter le sang à la tête, inconvenient qui contribuerait à vermillonner le bout de ton nez.

Ainsi te voilà affligée d'un nouveau rhume de cerveau. Pauvre chérie! tu es redevenue esclave de ce tyran qui fait l'ornement saillant de la figure. Il va falloir se moucher, se remoucher, se rermoucher à outrance comme une petite pensionnaire. C'est humiliant, mais comme il s'agit d'empêcher que le rhume ne tombe sur la poitrine, je te conseille de prendre du sirop de sève de pin maritime. C'est un remède très efficace et que j'ai pratiqué avec le plus grand succès.

Je lis dans les journaux que vous avez Tâ-bas un temps abominable. Tâche de t'exposer le moins possible aux intempéries ainsi qu'aux courants d'air. Ces derniers jouent un grand rôle en France, ils font partie intégrante de l'existence des Parisiens. Aussi les habitants de la Capitale des merveilles sont-ils toujours enrhumés et ornés d'engelures.

Ici nous avons eu plusieurs jours d'hiver très rigoureux, mais actuellement le temps s'est un peu radouci, dit-on, car pour ma part je me garde bien de sortir. Me voici enfermé pendant cinq mois entre Gogou et le feu du poêle, aspirant au printemps pour aller te voir et t'embrasser. Tu vas passer, je l'espère, un hiver agréable. J'enverrai bientôt de l'argent à ma belle-soeur, destinée à compléter ta garde-robe. Dans cette somme sera compris un certain chiffre qui te sera remis à l'approche du nouvel An.

Il te servira à donner des étrennes, mais il faudra commencer par les gens de la maison. Ainsi tu offriras de ma part ainsi que de la tienne 100 francs à Florentine, 50 fr. à François et 50 à sa femme.

En tout 200 francs. Quant au reste tu en useras à ta guise.

Ecris-moi pour me dire comment tu te plais dans ton existence d'ex-pensionnaire? et encore une fois soigne-toi bien.

Je t'embrasse tendrement.
Ton père affectionné,

V.A.

P.S. Embrasse ta Tante et tes cousines. Les deux volumes trouvés dans la caisse sont destinés à la Princesse régnante. Je les ai envoyés pour les faire élever richement. A toi je te réserve mes œuvres complètes. On en achève la publicité en ce moment.

Mircești, 3 noiembrie 1875

Dragă Mărie,

Mama ta este fericită să afle că lada cu dulcetuuri a ajuns la destinație. Cît despre rochia de casă, ea se îndoia că s-ar putea face din ea ceva pentru o toaletă, și pentru că stofa nu este bună decît cel mult pentru o mobilă, ar trebui să o folosești numai decît îmbrăcînd strapontinul tău de artist-pictor.

În legătură cu pictura, i-am scris cunmatei mele pentru a o ruga să-ți dea profesorii pe care îi vei alege. Oricare ar fi cheltuiala necesară pentru

lecții, nu mă opun, din moment ce îți arăți cu atîta căldură dorința de a continua studiile tale de muzică și de pictură. Fie de asemenea și pentru cursul dirijat de d-nii Allard și Francome. Numai mă întreb, în neștiința mea, ce legătură poate să fie între violoncel și pian? Lămurește-mi această problemă cu tot atîta știință și claritate fără ca totuși să-ți turburi mintea pînă la a face să-ți se suie sîngele la cap, neplăcerea care ar contribui să-ți înroșească vîrful nasului.

Deci iată-te necăjită de un mare guturai. Biata de tine! Ai redevenit sclava acestui tiran care face ornamentul vizibil al figurii. Va trebui să-ți ștergi nasul, iar să-ți ștergi nasul, să-ți ștergi nasul peste măsură ca o mică elevă de pension. Este umilitor, dar cum este nevoie să împiedici ca guturaiul să nu coboare în piept, te sfătuiesc de a lua sirop de sevă de pin maritim. Este un leac foarte sănătos și pe care l-am folosit cu cel mai mare succes.

Citesc în ziare că aveți acolo o vreme îngrozitoare. Încearcă să te expui cît se poate mai puțin timpului rău, cît și curenților de aer. Aceștia din urmă joacă un rol mare în Franța, fac parte din viața parizienilor, De aceea locuitorii capitalei minunilor au mereu guturai și sînt împodobiți cu degeraturi.

Aici am avut mai multe zile de iarnă foarte aspră, dar acum timpul s-a mai îmbunătățit, se spune, căci, în ce mă privește, eu mă feresc să ies. Iată-mă închis timp de cinci luni între Gogu și focul din sobă, dorind primăvara pentru a merge să te văd și să te îmbrățișez. Vei petrece, sper, o iarnă plăcută. Voi trimite în curînd bani cumnatei mele, pentru completarea garderobei tale. În această sumă va intra și o anumită cifră care îți va fi dată la apropierea Anului nou.

Ea îți va servi să dăi cadouri, dar va trebui să începi cu oamenii din casă. Astfel vei oferi din partea mea, cît și a ta, 100 de franci Florentinei, 50 de franci lui Francois și 50 soției sale.

În total 200 de franci. Cît despre rest, îi vei folosi după placul tău.

Scrie-mi cum te simți în starea ta de fostă elevă de pension? și încă o dată îngrijește-te bine.

Te îmbrățișez cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

P.S. Sărută pe mătușa ta și pe verișoarele tale. Cele două volume, găsite în ladă sînt destinate prințesei domnitoare. Le-am trimis pentru a fi bogat legate. Ție îți păstrez operele mele complete. Publicarea lor se termină acum.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

187

Mircești, 10 nov. 1875

Iubite Negruzzi,

Dacă mai este timp și loc în numărul *Convorbirilor*, publică și alăturatul articol în *Albumul unui bibliofil*. De nu, va rămînea pentru numărul viitor.

Ce au devenit Eminescu? } Mai scrie sau nu?

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

Fiind fraze multe franceze în acest articol², nu crezi că ar fi bine să fac eu însumi corectura? Ai putea să-mi trimiți coala de tipar prin poștă.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

188

Mircești, 21 novembre 1875

Ma chere Mărie,

Le nouvel An approche et certainement tu desires faire quelques cadeaux. A cet effet nous t'envoyons cinq cents francs, mamam et moi. Ce sont tes etrennes. Emploie les à ta guise.

C'est Mărie Bogdan¹ qui va te les apporter prochainement, elle part dans une semaine et je pense que dans une quinzaine de jours elle sera à Paris. Ma charmante niece nous a promis d'aller te voir le lendemain de son arrivée et

de te faire diner ainsi que ta cousine au restaurant ! Quel beau reve !, Elle compte rester une dizaine de jours à Paris et se rendre ensuite à Nice pour passer son hiver sous les rayons du soleil, sa sante exige cette cure agreable. Embrasse-la bien pour nous trois en la revoyant. Nous te le rendrons à notre prochaine rencontre.

Ton pere affectionne,

V. *Alecsandri*

Mircești, 21 noiembrie 1875

Dragă Mărie,

Anul nou se apropie și desigur dorești să faci câteva daruri. În acest scop, îți trimitem cinci sute de franci, mama și cu mine. Sînt darurile tale. Folosește-le cum îți va plăcea.

Ți-i va aduce în curînd Mărie Bogdan, ea pleacă peste o săptămîină și socotesc că peste cincisprezece zile va fi la Paris. Încîntătoarea mea nepoată ne-a făgăduit că se va duce să te vadă a doua zi după sosirea ei și că te va lua să cinați la restaurant, împreună și cu vara ta! Ce vis frumos! Ea socotește să rămînă zece zile la Paris și să se ducă după aceea la Nisa pentru a-și petrece iarna sub razele soarelui, sănătatea sa cerînd această cură plăcută. Sărut-o pentru noi trei cînd o vei revedea. Ți-o vom înapoia la viitoarea noastră întîlnire.

Tatăl tău iubitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

189

Mircești, 26 nov. 1875

Iubite Negruzzi,

Ți-am pregătit o *Legendă* pentru numărul de Anul nou, în curînd voi prescri-o și ți-o trimite-o, căci sînt obligat să

merg la București să fac parte din Camera care n-au voit să-mi acordeze concediul ce i-am cerut. [Dacă] ai de gînd să vii de sărbători acolo, mă vei găsi la Hotel Brofft. A revedere peste o lună, fiindcă sper să nu pierd mai mult timp acolo, și să revin lîngă biroul meu, pe care las mai multe lucrări începute.

Salutări frățești,

V. *Alecsandri*

190

Mircești, 30 noiem. 1875

Iubite Negruzzi, iată legenda promisă pentru Anul nou. Numele de *Briar* nu este închipuit. Am cunoscut pe la 1840, la moșia unui moș al meu, în munți, un bivolar numit *Briariul*, un soi de uriaș care apuca bivolii de coarne și-i răsturna la pămînt. Suvenirul acestui om trăit departe de lume mi-a inspirat legenda aici alăturată. Las filologilor să constate rudierea bivolarului meu cu Briarul (sau Egeon) din mitologie, unul din giganții ce au atacat cerul și care avea o sută de brațe și cincizeci de capete. Eu mă mărginesc a face legende, a le trimite foaiei *Convorbirilor* și a îmbrățișa pe redactorul ei,

V. *Alecsandri*

Care titlul socoti c-ar fi mai potrivit pentru această legendă? *Briar bivolarul* sau *Ghioaga lui Briar*? Alege dintre amîndouă care ți-a plăcea mai bine.

Sper să plec luni 1 decembrie dacă s-a domoli gerul. Dacă-i vroi să-mi răspunzi, trimite scrisoarea la Mircești.

CĂTRE RUCSANDA

191

Mircești, 2 dec. 1875

Rucsandă

Îți trimitem pe Marghiolita pentru ca să asiste la cununia prințesei Olga², dar fiindcă eu plec astăzi la București, unde voi sta pînă la sărbători, cucoana Paulina are să rămîie cu totul singură la țeară. Foarte mult m-ai îndatori dacă ai trimite pe Marghiolita să-i ție companie pînă la întoarcerea mea, și îți promit că de cășlegi se va afla la Iași după cum dorești. Te rog dar încă o dată ca să-mi faci mulțumirea de a trimite pe Marghiolita a doua zi, după nunta prințesei, căci este o copilă foarte' blîndă și cumsecade și cucoana Paulina o iubește foarte mult.

Al d-tale servitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

192

București, gioi, [a. 7 decembrie 1875]

Dragă PauUnă,

Veștile ce-mi dai de la Ruginoasa m-au mîhnit, căci totdeauna mi-au fost grijă despre Rolla. El e în stare să facă un act de desperare pentru ca să puie capăt suferințelor sale și dacă s-ar întîmpla o asemenea nenorocire, închi-puiește-ți ce durere pe biata Smărăndița. Bine ai făcut să spui că am de gînd să mă întorc acasă de sărbători și că voi

252

merge îndată la Ruginoasa. Mi-e grabă să fug de aici unde m-au prins uritul mai mult decît totdeauna. Nu avem nimic important de lucrat la Cameră și prin urmare este de pri-sos a prelungi șederea mea în București.

Cît pentru Doamna¹, știam din scrisoarea lui Baligot că suferă de nevre, aceasta trebuie să fie cauza pentru care Măria-sa stă închisă în casă și nu vrea să vadă pe nime. Sper însă că această criză va trece.

M-oi duce chiar astăzi la madame Falcoianu² pentru comisionul Smărăndiței, adică pentru tocă; am pus la cale pentru voalul de Roșia, însă, pentru că aici nu se mai găsesc, dl. Brofft va scrie îndată la Petersburg.

Mița³ petrece în toate zilele cu copilele la Paris și Noemi e foarte mulțumită că astfel au mai scăpat. Frate-meu pri-mește ades scrisori de la cumnata-mea și de la Bebe și nime nu-i pomenește de boala Noemiei despre care scrie Mița. Nici Marghiolita, nici Baligot în scrisorile lor nu spun nimic. De unde dar Mița au găsit că starea sănătății Noemiei să fie așa de spăimîntătoare? Eu cred că este o exagerație. De aceea n-am zis nici un cuvînt lui Iancu, nevrînd a-l spăria.

Te sărut împreună cu Mosiu Gogu,

V. *Alecsandri*

193

București, 7 dec. 1875

lă PauUnă,

În ziua sosirii mele aici, ți-am telegrafiat pentru ca să te înștiințez că am făcut voiajul în bune condiții și că sînt sănătos. De atunce tot bine mi-a mers și sper să-mi meargă tot asemenea cît voi ședea la București.

Ți-am trimis cu Cocriță Cazimir voalul acelu de lînă sub-țire din Roșia, precum și un corset și calțavete. Scrie-mi dacă corsetul e bun și dacă este pe măsura ce ai dorit? Dacă nu, spune-mi de-ți trebuie altul mai larg sau mai strimt.

Am fost aseară la Fălcoiano¹ pe care l-am găsit foarte slab. îmi e teamă că nu are s-o mai ducă mult. Cucoana Marița mi-au spus că s-au ocupat de comisiile matală și că au pregătit o lădiță pentru ca să o trimeată la Mircești.

Am de gînd să mă însărcinez eu însumi cu trimitere a lădiței și poate că voi da-o chiar vărului C. Cozoni ca s-o ducă la Mircești. Asemene și pentru ceai. Cît pentru tutun, neavînd timp a mă ocupa de el, te sfătuiesc să trimiți de-a dreptul la Roman ca să cumpere pacheturi mici de cîte un franc, și să dai pe fiecare zi cîte unul lui Vasili.

De sărbători sînt hotărît a mă întoarce acasă întovărășit de frate-meu.

Bucureștiul este foarte trist; lipsit de soarele și chiar de teatru. Tot mai bine la țară, a revedere, dar în curînd. Te sărut împreună cu Gogu,

V.A.

194

București, duminică, [p. 7 decembrie 1875]

Dragă Paulina,

Precum ți-am scris¹ ieri prin poștă, iată că-ți trimit cu vărul Costachi Cozoni o cutie în care sînt două *robes de chambre* de pînză, o chitie de matasă și două pacheturi de ceai. Eu sînt sănătos și doritor de a mă întoarce acasă, deși aice clima este destul de dulce.

N-am făcut încă nimic cu pădurea, prin urmare să căutăm a scoate din lemnul din luncă tot profitul putincios pînă cînd se va prezintă un ocazion de vînzare a stejarilor din Patrașcani.

Scrisoarea ce mi-ai trimis nu e de la Marghiolita, dar de la fina mea din Francia. Moș Costaki mă înștiințează că-i sănătos și mă îndeamnă să mîntui tirgul cu Hriste Ovanes pentru traverse. Vom videa.

Am fost ieri la Vodă, dar n-am Văzut pe Doamna căci e bolnavă, sărmăna, de picioare. Au suferit de un soi de paralizie, însă acum este puțin mai bine. Vodă însuși m-au sfătuit să nu vînd pădurea pînă a nu se termina drumul-de-fier. Văzînd și făcînd.

Am scris d-lui Baur în privirea vinului. Aice vir.ul roș au fost găsit foarte bun. Poate că voi vinde o parte lui Brcfft.

Cine au crezut vrodată că voi agiunge crășmar, eu regele Par nasului.

A revedere, te sărut împreună cu giupînu Gogu, deși dumnealui s-au supărat mai mult pe pornirea amarezatei lui decît pe plecarea mea. Complimente de la toți cunoscuții.

V. Alecsandri

195

București, sîmbătă, [13 sau 20 decembrie]¹ 1875

Dragă PauUnă,

De patru zile a căzut un ger cumplit, dar cît de cumplit să fie, tot sînt hotărît să mă întorc acasă. Voi pleca deci marți seara și voi sosi miercuri dimineța la Mircești. Poate că voi culege pe moș Costaki la Adjud.

Sion te roagă să-i trimiți un colac de sărbători și Alecsandrina Roznovanu are poftă de turte. Pune să facă vreo trei farfurii mai mult pentru ca să i le trimitem de Crăciun.

N-am mîntuit nimic cu pădurea, căci englezii nu vor să facă contracte de traverse înainte de primăvară. Cît pentru Societatea ce au cumpărat pădurea lui Balș, nu mai are parale.

Să vă găsesc sănătoși. Te sărut împreună cu d-lui,

V. Alecs[andri]

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

196

Bucurest, [17-20]¹ decembre 1875

Ma chere Mărie,

Je suis enchante que tu aies repris tes lecons de piano et je serai encore plus quand tu commenceras celles de peinture, car je fonde de grandes esperances sur tes futurs chefs-d'oeuvre. Mon frere a recu des lettres de Bebe qui l'ont mis au courant des plaisirs que vous prenez en compagnie de Mărie Bogdan; il paraît qu'à vous quatre vous n'engendrez pas la melancolie. Aussi j'ai grand regret de ne pas me trouver au sein de votre bande joyeuse. Depuis quinze jour je suis à Bucarest, fort ennuye de mon mandat de depute qui m'oblige à sortir par n'importe quel mauvais temps pour aller à la Chambre. Mais mon supplice ne durera pas longtemps; les fetes approchent et à cette occasion nous aurons des vacances. J'en profiterai un des premiers pour retourner chez moi, aupres de Maman et de Gogou. En attendant je te charge d'embrasser de ma part ta Tante, tes cousines et Mărie Bogdan. Nous vous envoyons à toutes nos felicitations pour le Nouvel An.

Ton pere affectionne,

V.A.

Bucureşti, [17-20]¹ decembrie 1875

Dragă Mărie,

Sînt îneîntat că ți-ai reluat lecțiile de pian și voi fi și mai mult cînd vei începe pe cele de pictură, pentru că îmi pun mari speranțe în viitoarele tale capodopere. Fratele meu a primit scrisori de la Bebe care l-au pus la curent cu distracțiile voastre în tovărășia Măriei Bogdan; se pare că voi patru împreună nu vă lăsați pradă melancoliei. De aceea îmi pare foarte rău că nu mă găsesc în mijlocul veselului vostru grup. De cîncisprezece

256

zile sînt la București, foarte plictisit de mandatul meu de deputat care mă obligă să ies pe orice timp rău pentru a mă duce la Cameră. Dar chinul meu nu va dura multă vreme; sărbătorile se apropie și cu această ocazie vom avea vacanță. Voi fi printre primii care voi profita să mă întorc acasă, lîngă mama și Gogu. Pînă atunci te însărcinez să îmbrățișezi din partea mea pe mătușa ta, pe verișoarele tale și pe Mărie Bogdan. Vă trimitem la toate urările noastre pentru Anul nou.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

197

Mircești, 31 decembre [s.v.] 1875

Ma chere Mărie,

Je suis de retour chez moi depuis deux jours, mais j'ai eu toutes les peines du monde pour y arriver, ayant ete pris dans les neiges dans la basse Moldavie et ayant attendu pendant quatre jours, dans une petite viile de province, que la voie fut debloquee. Enfin en me risquant beaucoup, j'ai decouvert mon village enfoui dans les neiges, et grâce à Dieu me revoici dans ma maison occupe à me degeler et à rutier contre un gros rhume de poitrine. Il me semble que je reviens d'un voyage au Pole Nord, aussi ma satisfaction est-elle bien grande de me retrouver au coin du feu entre Maman et Gogou. On me soigne, on me dorlotte et je me laisse faire, tout en me promettant de ne plus quitter mon domicile avânt le retour du beau temps. Il est tombe dans nos parages un veritable deluge de neige et le froid sevit avec une intensite effrayante. C'est à ne pas mettre un ours à la porte. Hier nous avons recu ta lettre du trois janvier par laquelle tu nous envoies des felicitations pour le Nouvel An. Reçois en retour nos baisers les plus tendres et nos voeux les plus chaleureux pour ton bonheur.

Le recit de la nuit de palpitations qui vous a tant effra-yees nous a fort emus, et j'ai eu beaucoup de peine à calmer les inquietudes de ta mere. Le medecin a raison de ne pas

257

y attacher une grande importance car c'est tout simplement un accident nerveux qui arrive à tout le monde et qui ne peut avoir de suites graves. C'est desagréable tout au plus à cause de l'anxiété qu'il occasionne. Cependant il ne faut pas dédaigner les prescriptions du médecin et celles que mauvaises que soient les drogues prescrites il faut les prendre sans faire la petite bouche.

Soigne-toi, redeviens jolie, et va danser mais ne pleure plus comme une petite fille à la moindre contrariété, car les larmes font rougir les yeux et le nez. Maman t'envoie mille bons baisers en attendant de te voir à Mircești. Gogu te baise les mains. Moi je te charge d'embrasser ta Tante et tes cousines pour moi.

Ton pere affectionne,

V.A.

Mircești, 31 decembrie [s.v.] 1875

Dragă Mărie,

M-am întors acasă de două zile, dar am întâmpinat toate greutățile din lume pentru a ajunge aici, fiind prins de zăpezi în Moldova de jos și așteptând timp de patru zile, într-un mic oraș de provincie, ca linia să fie deblocată. În sfârșit, riscând mult, am descoperit satul meu înfundat în zăpezi, și slavă Domnului, iată-mă în casa mea ocupată să mă dezgheț și să lupt împotriva unei răceli la piept. Mi se pare că mă întorc dintr-o călătorie de la Polul Nord, de aceea mulțumirea mea de a mă găsi la gura sobei între mama și Gogu este foarte mare. Sînt îngrijit, răsfățat și eu mă las, făgăduindu-mi de a nu-mi părăsi locuința înainte de revenirea timpului frumos. Pe melegurile noastre a căzut un adevărat potop de zăpadă și frigul bîntuie cu o putere groaznică. "Un timp, de nici pe un urs să nu-1 dai afară. Ieri am primit scrisoarea ta din trei ianuarie prin care ne trimiți felicitări pentru Anul nou. Primește în schimb sărutările noastre cele mai dragăstoase și urările noastre cele mai calde pentru fericirea ta.

Povestea despre noaptea cu palpitații care v-au speriat atît ne-a neliniștit mult, și mi-a fost foarte greu să potolesc îngrijorarea mamei tale. Doctorul are dreptate că nu se arată îngrijorat de atîta lucru căci este numai

un simplu accident nervos care se întîmplă la toată lumea și care nu are urmări grave. Cel mult este neplăcut din pricina anxietății pe care o provoacă. Cu toate acestea, nu trebuie disprețuite prescripțiile medicului și oricît de rele ar fi doborîrile prescrise, trebuie să fie luate fără mofturi.

îngrijește-te, redevino frumoasă și du-te să dansezi, dar nu mai plînge ca o fetiță la cea mai mică nemulțumire, căci lacrimile înroșesc ochii și nasul. Mama îți trimite mii de bune sărutări, așteptînd să te vadă la Mircești. Gogu îți sărută mâinile. Eu te însărcinez să îmbrățișezi pentru mine pe mătușa ta și pe verișoarele tale.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE MIHAIL GANITKI

198

[f.d.]

„Desigur”, fiecare știe că poporul românesc a purtat secole de-a rîndul jugul păgîn, care l-a obișnuit cu chinuri, cu o răbdare infinită și, e groaznic de spus! cu robia ... Era firesc să ne așteptăm ca și în operele de creație populară și în monumentele de artă să predomină trăsăturile sumbre, sentimentul neliber al jugului, misticismul și, în genere, pesimismul. Asta așa ar fi fost în mod firesc și mai ales posibil, pe plan logic! în realitate, în acest domeniu găsim cu totul altceva. Ascultați melodiile sonore ale cîntecelor noastre. Veți găsi oare acea tristețe? Ele sînt atît de departe de disperarea sumbră! Priviți la desenele țesăturilor populare, de exemplu la țesăturile renumitelor noastre covoare. în ele veți găsi o cromatică variată, un amestec de tonuri luminoase și moi. Aceste îmbinări de colori sînt capabile să deștepte o dispoziție liniștită a spiritului. Mai mult chiar, în ele se exprimă o anumită psihologie a poporului și se observă spe-

ranța într-un viitor mai bun. Puneți alături și priviți la culorile sumbre și tulburi ale modelelor occidentale în care, în mod inevitabil, are prioritate misticismul și chiar pesimismul. Sint două tipuri cu totul opuse în artă. Din aceeași natură în care se găsesc tonuri atât de multe, poporul german alege tonurile tulburi, posomorite și caută să le îmbine în astfel de contraste, care prin combinarea lor întăresc impresia de mohorit. Artistul popular român acționează cu totul altfel. El nu modifică după bunul său plac imbinările pe care i le dă natura nefalsificată, și dispoziția sa o întruchipează în culorile strălucitoare și clare ale naturii pline de viață și creatoare de viață. De la produsele industriei țărănești voi trece acum la monumentele de arhitectură românească. În ce mă privește, sînt de părere că în acest domeniu nu avem ceva original. De altfel, conform caracterului său, poporul se simțea mai bine sub arcadele bizantine rotunde și joase, în care e mai multă lumină, grandoare solemnă și simplitate maiestuosă, decît sub bolțile gotice unghiulare și întretăiate, în care totul e plin de întuneric misterios, în care misticismul îngrozitor se învecinează direct cu întunericul mormintelor ... De unde, veți întreba, românii au căpătat atîta claritate în alegerea, distribuirea culorilor, în operele lor de artă populară? Cum să ne explicăm, să spunem așa, un atît de mare optimism în desenul românesc, dacă trecutul poporului a fost atît de amar, atît de tragic? ... Da, toate acestea sînt juste, dar nu trebuie uitat că, cu toate chinurile românilor, spiritul lor popular a fost totdeauna viguros și solid. Totdeauna acest spirit i-a împins înainte și, sub influența lui atotputernică, neamul s-a educat, a devenit tot mai rezistent și influențele dinafară au rămas, într-un fel, departe de psihologia populară. Iată de ce românca preferă tonurile luminoase și nu pe cele întunecate, imbinările vesele, armonioase și clare. Împestrîțarea veselă a covorului românesc îmi spune mai mult despre caracterul poporului meu decît tratatele plicticoase ale istoricilor și politicienilor care se referă la el. încă o dată repet că nu-i deloc de nimic acel popor care creează țesături atît de frumoase, cu desene atît de minunate și variate."

CĂTRE ION GHICA

199

Mircești, 19/1 [s.n.] 1876

Deux vieux amis, Negri et moi, t'envoient felicitations
sinceres, pour ta fete, sante, joie, succes.

Alecsandri

Mircești, 19/1 [s.n.] 1876

Doi vechi prieteni, Negri și cu mine, îți trimit sincere felicitări pentru
ziua ta, sănătate, bucurie, succes.

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

200

Mircești, 10 ghenar 1876

Iubite Negruzzi,

Te cred acum întors acasă din capitala gheșefturilor; vei fi găsit dar pe birou o mică colecție de cîntice populare de peste Olt¹ ce ți-am trimis pentru *Convorbiri*. Pe lângă frumusețile poetice cuprinse în ele, ceea ce este de însemnat e asemănarea limbii din Valahia mică cu limba grăită la noi.

îți trimit în acest plic de bună-venire poezia intitulată: *Noaptea albă*² pană când voi da colb lui *Becri-Mustafa*³ care trebuie să se fi deșteptat din somnul beției, de cînd șede

r

culcat în portofoliul meu. În *Ghioaga lui Briar*⁴ s-au strecurat două greșeli destul de mari, pentru ca să reclame o erată în numărul ce este acum sub tipar, — în loc de:

„Se pune drept în cale-i, se prinse de-a lui coarne”, trebuie cetit: „se puse drept în cale-i” etc.

Și în loc de:

„Căci zioa nu mai vine ...”
trebuie citit

„Căci Zina nu mai vine ...”

Tot cu această ocazie te rog să faci o mică notă în privirea împrumuturilor ce face *Curierul Bucureștilor*, din foaia d-tale, fără a-și da măcar osteneala de-a pomeni de ea. Astfel, în unul din numerii săi, *Curierul* a publicat *Ghioaga lui Briar*, fără a menționa că-i luată din *Convorbiri*, încât ar crede cineva că sînt unul din colaboratorii foaiei bucureștene. ..., lucru ce nu-mi convine nicidecum.

Dă-i o sîrîlă bună lui dl. Haralamb Granda, pentru ca să-l aduci pe calea buneicuvîinți.

îți doresc toate fericirile,

V. Alecsandri

CĂTRE PREȘEDINTELE SOCIETĂȚII „ROMÂNIA JUNĂ” DIN VIENA

201

Mircești, 11 ianuar 1876

Domnule prezident,

Cauza pentru care răspund atît de tîrziu la scrisoarea d-voastră din 2/14 mai, 1874 este că am așteptat să văd toate operele mele ieșite de sub tipar pentru ca odată cu răspunsul meu să le trimit societății „România Jună” din Viena. Săvîrșirea acelei publicații, întîrziind însă mai mult decît

gîndeam, vin a vă face cunoscut că am scris d-lui editor Socec din București, ca să aibă a expedia prin poștă atît repertoriul meu dramatic, cît și poeziile mele complete, la adresa ce mi-ați însemnat, adică I. Korblergasse 3.

"Fericit de a putea contribui la înființarea bibliotecii acelei societăți, fac cele mai vii urări pentru prosperitatea „României Jună”, și vă rog să primiți asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

202

Mircești, 12 ianuar 1876

Iubite domnule Maiorescu,

îmi ieu libertate să intervin în favoarea unui vechi profesor ... (nu de economie politică) ... care după opt ani de serviciu au fost victima unui primar țifnos. Numele lui este Costaki Mitici, catedra lui era o modestă catedruliță de școală primară în satul Bucșești, comuna Podurile, plasa Tazlăului de Sus, județul Bacău. Sărmanul! în fine și-au găsit și el Bacăul! și astăzi este pus în disponibilitate *din cauză de neglijență*.

Cum se face că în timp de opt ani nime nu l-au găsit neglijent și deodată în anul mîntuirei 1875, sub domnirea primărească a necunoscutului Matei Crupenski, au căzut în așa mare greșală! Iată cum: în zioa fixată pentru cele din urmă examene, bietul Mitici, încungurat de elevii lui, au așteptat de dimineață și pană la două oare după-amiazi venirea autorităților comunale pentru a proceda în prezența lor la examinarea tinerilor cetățeni din Bucșești. Acele auto-

rități însă fiind ocupate, se vede, cu mari afaceri de stat, au găsit de bună-cuviință a întârzia, fără a se îngriji de golul ce domnia în stomahurile copiilor . . . căci junii strănepoți a lui Traian nu mâncaseră nimic din faptul zilei pentru ca să nu-și îngreuie facultățile intelectuale. Însă stomahurile începură de la o vreme a se revolta! oarecare murmure surde începură a se produce în *popor*, și profesorul, om cu prevedere, vrând a preveni complicări grave, trimise pe elevi la casele lor ca să îmbrace câte un drap de mămăligă, . . . *il faut si peu de chose pour etouffer un commencement de revolte ! **

Aice își arată nasul machiavelismul primarului! De-abia copiii flămânzi se depărtaseră de localul școlii, și iată că vini primarul . . . *Deus ex machina* . . . cu o falcă în cer și cu una pre pământ, spre a constata și a face prescript verbal că elevii nu se găsesc la *tact* . . . și, prin urmare, spre a acuza pe profesor de neglijență.

Revizorul școlilor primare, unul numit *Moiescu* (nume judaic), amic a lui Matei Crupenski, zice amin și bietul Mitică se vede pus în disponibilitate !!!

Iată istoricul acestei lamentabile tragedii câmpenești. Acum se așteaptă deznodământul final. Cine este chemat a-l decide? Ministrul. Deci mă adresez la ministru cu rugămintă ca să reintegreze pe pacient în funcția sa de profesor, și chiar dacă acesta ar fi oarecum culpabil de ceva neglijență, să fie iertat pentru asta ună oară, în considerarea slăbiciunii naturii omenești și mai cu seamă, *romanești*: Eu răspund pentru dînsul că-n viitor el se va feri de asemenea păcat ca dracul de tămîie și ca bucureșteanul de slujba fără leafă.

Cu venirea mea în capitală, adică la Cameră, voi aduce mulțămirile mele' pentru actul de dreptate sau de indulgență ce reclam în favoarea bietului Mitică . . . (acest nume, nu știu pentru ce, mă înduioșează) și în convingere că veți lua în considerare indiscreta mea intervenire, vă rog să pri-miți asigurarea simțirilor mele de sinceră amicie.

Complimente' respectuoase d-nei Maiorescu,

V. *Alecsandri*

* ... trebuie atîta de puțin'peritru a înăbuși un început de revoltă!
(limba franceză).- '•••••' '•••••'

203

Mircești, 15 janvier 1876

Mon cher Costaki,

J'espere que tu es bien portant, moi je vais passablement.

Voici les nouvelles que je recois de Bucarest: un certain Paraschivesco * (toujours des *esco* !) a commis un attentat contre Lascar Catargi. On dit celui-ci blesse au bras et au visage, mais sans gravite. Je ne connais pas les details de ce nouveau crime. Allons, lanouvelle generation va bien, elle semble promettre de bons comunards pour l'avenir, à moins que les evenements qui se preparent dans l'ombre ne changent les cours des idees et des tendance. A Bucarest on a l'air de se mettre sur le pied de guerre; à cet effet un credit extraordinaire de six millions a ete demande à la Chambre et sera certainement obtenu d'urgence par Floresco. Une activite extraordinaire regne dans toute l'administration du Departement de la Guerre; les officiers generaux sont tous en viile et ont des reunions frequentes chez le general. Bref on sent la poudre . . . et là il y a evidement un mot d'ordre et on suppose qu'il vient de la Neva. Combien cette mise en scene va-t-elle nous couter?

Autre nouvelle. Mrs les actionnaires de nos chemins de fer se refusent de nous les vendre . . . Tant mieux pour le moment, notre credit n'etant pas assez solide sur les places de l'Europe pour nous lancer dans une affaire aussi compliquee . . . et pourtant notre gouvernement semble etre assez desappointe de la resolution prise à Berlin.

Balaceano vient d'etre nomme Prefet de police à Bucarest . . . hum !

J'ai telegraphie à Lascar Catargi pour lui dire que tous ses amis sont indignes de l'infâme attentat dont il a ete

* Urmează *pre[parer7]*, șters.

victime et qu'il font les vœux les plus chaleureux pour son prompt rétablissement.

De tout ce qui précède il résulte pour moi que je ne retournerai pas à Bucarest cet hiver.

Le train passe dans un quart d'heure. Je ferme ma lettre en t'embrassant,

V. Alecsandri

Mircești, 15 ianuarie 1876

Iubite Costachi;

Nădăduiesc că te simți bine, eu sînt potrivit.

Iată veștile pe care le primesc de la București: un oarecare Parachivescu (mereu *eseuri* !) a comis un atentat împotriva lui Lascăr Catargi. Se spune că acesta este rănit la braț și la față, dar fără pericol. Nu cunosc detaliile acestei noi crime. Haide, noua generație merge bine, pare să tăgăduiască buni comunarzi pentru viitor, numai dacă evenimentele care se pregătesc în umbră nu schimbă cursul ideilor și tendințelor. La București au aerul de a se pune pe picior de război; pentru aceasta, un credit extraordinar de șase milioane a fost cerut Camerei și va fi cu siguranță obținut de urgență de către Florescu. O activitate puțin obișnuită domnește în toată administrația Departamentului Războiului; ofițerii generali sînt tot în oraș și au reuniuni frecvente la general. Pe scurt, miroase a praf de pușcă. . . și aici este probabil un cuvînt de ordine și se bănuiește că vine de la Neva. Cît ne va costa această punere în scenă?

Altă veste. D-nii acționari ai căilor noastre ferate refuză să ni le vîndă. Cu atît mai bine pentru moment, creditul nostru nefiind așa de solid pe piețele Europei pentru a ne lansa într-o afacere așa de complicată. . . și totuși guvernul nostru pare să fie destul de dezamăgit de rezoluția luată la Berlin.

Bălăceanu a fost numit prefect de poliție la București. . . hîm!

I-am telegrafiat lui Lascăr Catargi pentru a-i spune că toți prietenii săi sînt indignați de infamul atentat al cărei victimă a fost și că-i fac urările cele mai călduroase pentru grabnica sa însănătoșire.

Din toate cele de mai înainte rezultă pentru mine că nu mă voi întoarce la București în iarna aceasta.

Trenul trece într-un sfert de oră. Închei scrisoarea îmbrățișîndu-te,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

204

Mircești, 22 ianuar. 1876

Iubite Negruzzi,

Te felicitiez, înainte de toate, că ai scăpat din București cu ochii nescoși, căci în acest oraș . . . vreau să zic în acest Cafarnaum de patimi, oamenii nu au mai activă ocupație decît de-a-și scoate ochii unii altora și văd că chiar bulgării de omăt s-au molepsit de acea tristă boală * . . . în fine, ai ieșit de acolo întreg . . ., dă laudă lui Dumnezeu și nu te mai îngriji de accesul de friguri ce te-au așteptat la Iași, cînd te-ai întors acasă. Un dascăl grec ce-am avut în copilărie făcuse și el două versuri pe care le rostea pretutindene, cît a trăit. Iată-le:

„Frigurile vino, frigurile trec

Și eu tot boeri remuno si . . . grec !”

iVoto *bene: el* era caftanit de Suțo pe la 1820 și-i zicea lumea: Căminaraki . . . Să urmăz filozofia lui. Eu însumi pînă mai dăunăzi am suferit de bronșită câștigată la București și dezvoltată în Tecuci, unde am stat închis patru zile din cauza viscolului și a troianului care a ilustrat sărbătorile Crăciunului. Am tușit, am strănutat de credeam că-mi va sări capul de pe umeri și va servi de minge vestitului Gogu, cățelul meu, dar, în fine, acea stare de lucruri a încetat și acum m-am pus iar pe lucru . . . însă am pierdut câteva săptămîni, ocupîndu-mă exclusiv de nasul meu, care în acest timp au făcut o mare consumație de basmale. Omenire ticăloasă ! . . . în zădar te fălești că împărătești asupra lumii, căci adeseori ești umila sclavă a unui mic sfîrc ce poartă titlul pompos de nas!

Sper că în curînd ți-oi mai trimite vreo două legende. Nu știu pentru ce și cum am prins gust la acest soi de poezie și mai cu seamă nu pot să-mi dau însumi seamă dacă nimeresc

* Directorul *Conv. Ut.* fusese accidentat, lovit la ochi printr-un bulgăr de omăt, mergînd cu sania (I.N.). [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi.]

sau ba, să mă țin furcă de dînsa. M-ai îndatori mult dacă mi-ai comunica părerea d-tale în acest *predmet*.

în una din zilele nefaste, cînd eram condamnat la strănutarea neîntreruptă de care ți-am vorbit, mi-a căzut la mînă cea de pe urmă broșură¹ a lui Ion Ghica și am avut o mare mulțumire citind descrierea Bucureștilor de-acum o sută de ani. Tabloul e viu, bine colorat, original, și, deci, m-am gândit că ar putea foarte bine figura în *Convorbiri* .. dacă a-i împărtăși ideea mea, m-aș însărcina să-ți trimit un extract din acea broșură, întovărășit de-o mică introducere.

Mă întrebi dacă am de gînd a mă întoarce la București în iarna aceasta? O nu, nu, nu, și de o mie de ori nu! M-am săturat și de tușit și de strănutat, prin urmare am și cerut un concediu. Doar să vie în discuție chestia jidanilor și să mă decid a-mi părăsi cuibul pentru ca să redevin oaspetele dl. Brofft ... Cameră pentru Cameră, prefer pe a mea și las pe acea din dealul Mitropoliei lui Agarici*.

Aș fi dorit însă să asist la discuția proiectului de instrucție publică prezentat de Maiorescu, dar îți mărturisesc că nu am curajul să mă expun la noi viscoli și la nouă aventură de iarnă. Proiectul va trece căci majoritatea Camerei este guvernamentală², însă cred că poziția lui Maiorescu va deveni din ce în ce mai dificilă, față cu animozitățile ce au deșteptat în corpul profesoral. El însă este om de luptă și nu se va da cu una, cu două, căci îmi pare înzestrat cu destulă energie. Voi ceti în *Monitor* cuvintele lui cu plăcere, fiindcă vorbește bine și întrebuițează o limbă elegantă.

Aștept numărul din februar ca să citesc ultima satiră³ ce ai scris. Nu mă îndoiesc de calitatea ei, căci precum ți-am mai spus, acesta este filonul, sau pe românește vîna ce ești chemat a exploata cu un succes necontestabil. Aș dori totodată ca să nu părăsești de tot șirul *Copiilor de pe natură*⁴, care sînt foarte interesante.

Complimente d-nei Negruzzi și amicii d-tale,

V. Alecsandri

îmi lipsesc voi. VIII și IX din *Convorbiri*. Este cu puțință să mi le procur pentru ca să-mi îndeplinesc colecția?

* D-nul I. Agirici, fost deputat și vicepreședinte al Camerei. [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi.]

Ma chere Mărie,

Nous sommes bien aises d'apprendre que tu as fait brillamment ton entree dans le monde et que tu as rapporte à la maison sinon ta robe intacte, du moins tes bras dont tu semblais etre fort embarrassee dans ta derniere lettre. Enfin ! tu viens de faire tes premieres armes, et tu as gagne ta premiere bataille en dansant sans discontinuer jusqu'à quatre heures du matin, et ,à l'instar des grands generaux, en tuant une robe sous toi. Certes, voilà de hauts faits qui comptent dans la vie d'une jeune fille, et que pour ma part je suis tout heureux de te voir recommencer. Avoir encore quatre bals en perspective et une nouvelle toilette! Quel bonheur ! J'en ai des frémissements dans les jambes et j'ai presque envie d'allerte demander la faveur d'une contredanse. Mais sois tranquille, je ne quitterai pas mon cher coin de feu pour me livrer à sept cents lieues d'ici, à une choregraphi paternelle. Amuse-toi bien, c'est tout ce que nous demandons maman et moi; tu es à l'âge ou l'on a besoin de secouer les annees de pensionnat. Seulement, si au milieu de tes plaisirs, tu peux trouver le temps de nous ecrire, tiens-nous au courant de tes succes et donne-nous des details sur les bals auxquels tu vas assister.

Tu fais bien de continuer tes lecons de piano avec M. Nollet, mais tu ne me dis plus rien de la peinture dont tu as raffole pendant quelque temps. Serait-ce une vocaion manquee? Tant pis car je comptais me composer tot un musee sorti de tes pinceaux et j'esperais te voir travailler à Mircești des paysages d'apres nature. On m'avait assure que tu avais d'excellentes dispositions pour le coloris, aussi je regretterai fort que tu abandonnes une occupation aussi agreable.

Ta mere est toute fiere d'apprendre que tu as l'ambition de te broder un mobilier, aussi se promet-elle de t'envoyer

bientot un peu d'argent pour tes emplettes de drap, laines, soies etc.... Moi-meme quand je vieridrai â Paris je completerai le reste. Ce sera, je l'espere, dans les premiers jours de printemps. En attendant, nous t'embrassons tendrement et te souhaitons des forces pour soutenir les fatigues de tes quatre bals.

Ton pere affec[tionne],

V.A.

Mircești, 1876, 26 ianuarie

Draga mea Mărie,

Sîntem foarte mulțumiți aflînd că ți-ai făcut în chip strălucit intrarea în lume și că ai adus acasă, dacă nu rochia ta întregă, cel puțin brațele tale de care păreai, în ultima ta scrisoare, foarte încurcată. În sfîrșit, ai făcut începutul și ai cîștigat prima ta bătălie dansînd fără întrerupere pînă la ora patru dimineața și, ca și mării generali *, omorînd o rochie sub tine. Sigur, iată fapte mari care au importanță în viața unei fete tinere, și, în ce mă privește, sînt foarte fericit să te văd luînd-o de la început. A mai avea încă patru baluri înaintea sa și o nouă toaletă! Ce fericire! îmi simt mîncărimi în picioare și aproape că îmi vine să viu să-ți cer favoarea unui contradans. Dar fii liniștită, niu-mi voi părăsi gura sobei pentru a mă deda, la șapte leghe de aici, la un dans părintesc. Distrează-te bine, este tot ceea ce cerem, mama și cu mine; ești la vîrsta la care ai nevoie să te scuturi de anii de pension. Numai dacă, în mijlocul plăcerilor tale, poți găsi timpul de a ne scrie, ține-ne la curent cu succesele tale și dă-ne amănunte despre balurile la care ai să asiești.

Faci foarte bine că îți continui lecțiile de pian cu dl. Nollet, dar nu-mi mai spui nimic despre pictura, de care erai așa de îndrăgostită într-un timp. O fi o vocație pierdută? Cu atît mai rău, căci socotisem să-mi fac un întreg muzeu, ieșit din penelele tale și, speram să te văd lucrînd la Mircești peisaje de pe natură. Fusesem asigurat că aveai bune dispoziții pentru culoare, așa încît voi regreta mult dacă părăsești o ocupație așa de plăcută.

Mama este foarte mîndră aflînd că tu ai ambiția să-ți brodezi un mobilier, așa încît ea își propune să-ți trimită în curînd ceva bani pentru cheltu-

* Comparație glumeață cu generalii care, în luptă, supunîndu-și caii la mari eforturi, îi omoară sub ei.

ielile tale pentru pinză, lînă, mătase etc. Eu însuși cînd voi veni la Paris voi împlini restul. Aceasta va fi, sper, în primele zile ale primăverii. Pînă atunci, te îmbrățișăm cu dragoste și îți dorim forță pentru a suporta oboselile celor patru baluri ale tale.

Tatăl tău.iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NERUZZI

206

Mircești, 4 fevr. 1876

Iubite Negruzzi,

Unul din colegii mei de la Cameră mi-a vorbit în privirea unui manuscript de *Istoria românilor* pentru clasele primare, prelucrat de dl. profesor Alexandrescu Puiu, manuscript trimis de Ministerul Instrucțiunii Publice, comisiei de examinare din Iași. El m-au rugat ca să îndemn pe membrii acestei comisii ca să cerceteze acea lucrare și s-o înapoiască Ministerului cît mai în grabă.

Precît îmi aduc aminte, mi se pare că ți-am scris de la București în această chestie, rugîndu-te ca să faci a se realiza cît mai curînd dorința colegului meu. Se vede însă că lucrul nu s-a putut face pîn-acum, căci am primit chiar astăzi o scrisoare din București prin care mi se vorbește de zisul manuscript și mi se renoiește cererea trimiterei lui'la Minister.

Te rog dar să binevoiești a da zor lucrării comisiei examinatoare pentru ca Puiu să nu ajungă cocoș în timp de o prea lungă așteptare; și în sperare că vei lua în considerație intervenirea mea în favoarea sa, îți vestesc că am terminat trei legende orientale: *Guardia saraiului* ¹, a doua: *Vizirul lui Sultan Selim* ² și a treia: vestitul *Becri-Mustafa*. Acum îmi rămîne a le lăsa să se odihnească cîteva zile, apoi a le revedea, a le ciopli, a le gielui și în fine a veni la Iași, ca să

vi le citesc la „Junimea”. în curînd sper să încep legenda *Deleanului*⁴, pentru care aștept cîteva notiți de la cneaz A. Cantacuzino. Subiectul îmi surîde, căci caracterul Deleanului are o mărime cam sălbatică și de o rară energie.

Te-am întreat în ultima mea scrisoare, nu-mi mai aduc aminte ce; și încă nu mi-ai răspuns; sper că nu frigurile te-au oprit să-mi răspunzi, căci prefer mai bine să fie cauza tăcerii provenită din lipsa de timp.

Nu ți-ar veni la socoteală să faci începutul anului X-lea al *Convorbirilor* cu una din legendele⁵ mele? în cazul acesta, alege pe care ți-a conveni mai bine, giudecînd după titluri; și eu ți-o prescrie pe curat.

Ieșit-a numărul din februar al foaiei? Sînt foarte curios să-ți citesc satira.

Ce zici de catastrofa lui Maiorescu⁶? Nu mă așteptam să cadă atît de ușor. Ce înverșunare din partea profesorilor!
Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des savants! *

Ce are de gînd să facă acum amicul nostru? Are să revie la Iași sau să șadă tot în București?

Te salută frățește,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

207

Mircești, 6 februar 1876

Iubite domnule Maiorescu,

Starea sănătăței obligîndu-mă a asista de diparte la luptele¹ ce ai susținut și susții cu atîta demnitate și energie contra neîmpăcaților adversari ce s-au ridicat deodată spre a te combate cu armele personalității, vin să-ți adresez și

* Atîta fiere intră în sufletul savanților? (limba franceză).

272

felicități și expresia simpatiilor mele. Ai căzut din minister (dacă retragerea d-tale se poate numi cădere), însă ai căzut pe picioare, cînd mulți din adversarii d-tale, cercînd a te îmbrînci, au căzut în brînci.

Profesorilor-deputați care au scos țipete de larmă în fața proiectului de Instrucție publică ce l-ai prezentat Cameriei, li s-ar putea aplica cu drept cuvînt fraza cunoscută din Moliere: *vous etes orfevre, Mr Josse** iar avocaților le va rămîne mult timp calificarea ce le-ai aruncat în obraz de *exploatați ai poporului!*

încă o dată, iubite domnule Maiorescu, priimește felicitările mele și o călduroasă strîngere de mână.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Te rog să arăți complimentele mele respectuoase d-nei Maiorescu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

208

Mircești, 10 febr. 1876

Iubite Negruzzi,

Am primit de-abie astăzi scrisoarea d-tale și m-am mirat de descuragiarea ce zici că te-a apucat în prezența numeroșilor dușmani a foaiei *Convorbirilor*, Acea dușmănie ridicolă ce provine dintr-un exces de amor propriu atins al unor persoane pe cari critica nu i-au menageat este o probă vederată de importanța ce au luat și ia pe fiecare an foaia ce redigi. Pe cînd alte încercări de publicații literare făcute în așa-

* „Sînteți orfevrier, dl. Josse”. Moliere, *l'Amour medecin* (limba franceză).

27}

zisul centru intelectual al României (sau mai sadea în București) au trăit două zile și au murit a treia zi, *Convorbirile* au ajuns la al zecilea an a existenței sale. Această vitalitate neobicinuită sub cerul României excită turbarea neputințioșilor și-i îndeamnă a se asocia pentru a împiedeca pe alții de a face ceea ce ei sînt incapabili a lucra. Să-i lăsăm dar să latre ca cîinii la vînt și noi să ne cătăm de treabă, făr-a ne tulbura de acel lătrat.

Eu unul nu mă descurajez pe cît vād că nu ne lipsesc elementele necesare pentru întreținerea foii și îți promit să-ți trimit toate legendele ce am scris în anul acesta, fără ca să mă las a asculta propuneri ce mi s-ar face.

Am citit un mic articol în *Vocea Prahovei* intitulat *Al doilea rămășag*, subscris de Hajdeu, în care dă pe față mistificarea ce a făcut foaiei *Convorbirilor*. însă găsesc că mistificatorul astă dată e mai ridicol decît mistificatul, căci în loc de-o glumă isteată, el a făcut o insultă mogicească... și insultele de acest soi cad totdeauna pe obrazul nespălat al impertinentului. Deci încă o dată îți zic: curagi! la copacul încărcat mulți aruncă pietre.

Te îmbrățișez și-ți doresc sănătate,

V. Alecsandri

Nu înțeleg pentru care motiv Hasdeu mi-au dedicat mie articolul său: *Rămășagul*. Este oare un mijloc indirect de-a mă face părtaș la batgiocurile adresate foaiei *Convorbirilor*? Se poate... și n-am decît a rîde.

209

Mircești, 10 fevr. 1876

Iubite Negruzzi,

îți scriu în grabă cîteva rînduri ca să-ți vestesc că am compus chiar acum o nouă bucată de poezie, intitulată *Vîntul de la miazăzi*, care este urmarea legendei *Noaptea*

274

albă J, Acest vînt vine de scapă din închisoare primăvara ascunsă în fag și totodată pune capăt supliciului lui bietul *Statu-Palmă-Barbă-Cot*. Aș dori ca această poezie să se publice odată cu *Noaptea albă*, fiindcă una se completează prin cealaltă. Spune-mi dacă este chip de a le cuprinde pe amîndouă în acelaș număr, ca să-ți trimit îndată manuscrisul.

Grație timpului care mă oprește de-a ieși, am sîrșit legenda lui *Becri-Mustafa* !! E lungă; are peste 400 de versuri și multe note extrase din Cantemir. Căci nu ai timp să te rapezi pană la Mircești! Plecând dimineața de la Iași, ai sosi aice la 11 ore, te-aș hrăni bine, te-aș îndopa cu poezii proaspete, din anul acesta, și apoi te-aș trimite ghiftuit înapoi cu trenul de 5 1/4 după-amiazi. Astfel ai agiunge acasă în aceeași zi, strigând aman, și cu chica topor!

Cum mergi cu frigurile?... sper că dacă ele te-au chinuit, și d-ta nu mai puțin le-ai *chinăit*, prin urmare cred că sînteți efit unul către altul. Am citit ultima satiră³ ce ai scris. E bună și cu atît mai bună că a apărut foarte la timp și ca un argument puternic adus în agiutor la cuvintele lui Maiorescu, adresate avocaților.

Salutare și sănătate,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

210

Mircești, 10 fevr. 1876

Ma chere Mărie,

Tu es donc tout â fait lancee dans le monde et tu ne te prives de rien: bals, soirees, visites, en veux-tu, en voilà.

275

Comme cette existence ressemble peu à celle de la pension! Aussi je me demande si tu ne regrettes pas parfois le calme de la rue de Vaugirard? Il me semble t'entendre soupirer profondément en te rappelant les heures et les journées empreintes d'un charme tout monastique et d'une parfaite beatitude que tu as passées chez Madame de Barral... Après cela, je me fais peut-être des illusions. Quoiqu'il en soit je suis très-reconnaissant à ma belle-soeur de te conduire dans des salons distingués comme celui² de M. Drouin de Luys³.

Là on peut rencontrer de personnes moins sautillantes, peut-être, que chez les Camonds et Cie, mais assurément plus chrétiennes et plus formées aux manières de la bonne compagnie.

Je serai heureux, pour ma part, de t'entendre enfin, juger de la valeur d'un salon, non par le nombre des polkas, que l'on y danse, mais par le ton exquis qui y règne. Cela viendra un jour... quand tu auras un peu lassé tes jambes à force de leurs faire exécuter des ronds et des entrechats. A ton âge on a un peu l'esprit dans les orteils, aussi je te conseille de les faire sautiller sans pitié pour l'obliger de remonter à sa place.

Tu t'excuses toujours, dans tes lettres, de l'irrégularité de tes réponses; c'est tantôt une raison, tantôt une autre qui t'ont empêché d'écrire. Pour Dieu, ma chère enfant, ne te tourmente plus à ce sujet et écris-moi quand tu pourras et surtout quand tu le voudras... car les lettres écrites *forcément* et par *simple* devoir, sentent la corvée d'une lieue et ce genre d'épîtres ne me font nul plaisir... ni à toi, non plus, n'est-ce pas?

Tu as dû recevoir les 140 francs que maman t'a envoyés tu as là de quoi acheter la moitié du magasin du Louvre, mais il ne faut pas faire des prodigalités de ce genre, ce serait d'un mauvais exemple. Maman est toute fière de la concurrence que tu comptes lui faire en matière de broderie, et je crois, entre nous, qu'elle serait même très heureuse d'être

dépassée par toi... Du reste, nous jugerons avec une parfaite impartialité et nous donnerons la médaille au vainqueur.

En attendant ce beau jour, nous t'embrassons tendrement.

Ton père affectueux,

V. Alexandri

Embrasse la tante et les cousines de ma part.

Mircești, 10 febr. 1876

Draga mea Mărie,

Ești pe de-a întregul intrată în lume și nu-ți lipsește nimic: baluri, serate, vizite, mai vrei, iată. Cît de puțin seamănă această viață cu aceea de la pension! De aceea mă întreb dacă nu regreti câteodată calmul din strada Vaugirard? Mi se pare că te aud suspinînd adînc cînd îți amintești orele și zilele pline de un farmec mînăstiresc și de o perfectă fericire pe care le-ai petrecut la doamna de Barral... Poate, totuși, îmi faci iluzii. Oricum ar fi, îmi foarte recunoscător cum te ai conduită în saloane distinse ca acela² al d-lui Drouyn de Luys.³

Acolo poți întîlni persoane mai puțin țopăitoare, poate, decît la Camond-zî și Comp., dar cu siguranță mai creștine și mai formate în manierele înaltei societăți.

Aș fi fericit, în ce mă privește, de a te auzi, în sfîrșit, judecînd despre valoarea unui salon, nu după numărul polcilor care se dansează, ci după tonul plăcut care domnește acolo. Aceasta va veni într-o zi cînd îți vei fi obosit puțin picioarele făcîndu-le să execute ronduri și sărituri. La vîrsta ta ai puțin mîntea în degetele de la picioare, de aceea te sfătuiesc să le faci să țopăie fără milă pentru a o obliga să se urce la locul său.

Te scuzi întotdeauna în scrisori de neregularitatea răspunsurilor tale; este cînd un motiv, cînd altul care te-au împiedicat să scrii. Pentru Dumnezeu, iubita mea copilă, nu te mai chinui cu acest lucru și scrie-mi cînd vei putea și mai ales cînd vei vrea... căci scrisorile scrise *cu forța* și numai din *simplică* datorie miros a corvoadă de o poștă și acest gen de scrisori nu-mi fac nici o plăcere... nici ție, nu este așa?

Trebuie să fi primit cei 140 de franci pe care mama ți i-a trimis. Ai cu ce să cumperi jumătate din magazinul Louvre, dar nu trebuie să faci risipe de felul acesta, ar fi un rău exemplu. Mama este foarte mîndră

de concurența pe care socotești să i-o faci, în materie de broderie, și cred, între noi, că va fi chiar foarte fericită să fie depășită de tine... De altfel vom judeca cu o perfectă imparțialitate și vom da medalia învingătorului.

Așteptînd acea frumoasă zi, te sărutăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

îmbrățișează pe mătușa și pe verișoarele tale din partea mea.

CĂTRE GEORGE SION

211

Mircești, 26 febr. 1876

Frate Sioane,

Am primit chiar acum vișinatul ce ai trimis Paulinei, l-am gustat, l-am găsit delicios, și am băut în sănătatea d-tale. Cu cine crezi că am purtat acest toast amical?.. Ghicil... Cu sora d-tale, cu călugărița care se găsește acum la mine. Paulina îți mulțumește și speră ca și mine că vei mai veni în curînd la Mircești. Eu însă doresc să vii cu primăvara, pe timpul frunzelor, pentru ca să ne putem plimba în luncă și să ascultăm privighetorile și cucul... în dreapta.

Cînd te aflai aci am vorbit despre analissul ce ai întreprins a poemului Țiganilor K Trimite-mi manuscrisul d-tale ca să-l public în *Convorbiri*. Deși ignoranții și oamenii de rea-credință și-au făcut un cal de război din pretinsa Direcție nouă, eu nu încetez de a mă interesa la foaia *Convorbirilor*, ca una ce a intrat în al X-lea an a existenței sale și merită prin urmare de a fi încurajate. Facă Hajdău toate rămășagurile ce va voi, este unul pe care nu-l va cîștiga, acela de a da lovitura de moarte publicției literare din Iași. Crinii latră, vîntul bate și stejarul tot în loc. ..

278

Te-am însărcinat cu niște comisioane la Socec³ etc; cred că le-ai îndeplinit, și aștept dar rezultatul favorabil.

Drept care și în urmarea celor mai-sus pomenite, te îmbrățișez frățește,

V. Al.

Complimente de la Paulina. Gogu îți întinde o labă amicală. Odobescu îmi spusese că o să monteze comedia mea: *Boieri și ciocoi*. Ce are de gînd?

P.S. Sora d-tale pleacă mîine la Iași de unde ți-a scrie. Acum se mulțumește numai a te săruta.

CĂTRE REGELE CAROL I

212

Mircești, 3 mart. 1876

Prea înălțate Doamne,

M-am simțit fericit de a primi medalia prețioasă cu care Măria-ta a binevoit a mă onora, dar nu mai puțin am fost pătruns de cuvintele afectuoase cu care Măria-ta a asociat acest semn de înaltă distingere.

A lucra cu devotament pentru patria sa este una din cele mai scumpe satisfaceri pentru un om conștiincios în îndeplinirea datoriilor sale. A prețui și a încuraja lucrările săvîrșite pe tărîmul Științei, Literilor și Artelor este una din cele mai frumoase prerogative ale unui șef de stat. Dezvoltarea și perfecționarea acelor ramuri ale geniului omenesc fac gloria popoarelor și adaog o strălucire totdeauna vie la coroana domnitorului.

Medalia „Bene Merenti”, înființată de Măria-ta pentru recompensarea meritelor, va rămîne în țeara noastră o probă nepieritoare de atragerea Măriei-tale cătră tot ce este nobil, frumos și util, cătră tot ce poate înălța sufletul omenirii, și posteritatea va ști a ține cont de această simțire măreață.

277,

Cît pentru mine, fericit de a aduce Măriei-tale omagele mele de sinceră recunoștință, am onorul a fi cu cel mai profund respect,

al Măriei-tale,
Prea plecat și supus servitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE GEORGE SION

Mircești, 7 martie 1876

Iubite Sioane,

Miine este aniversarea mișcării de la 1848, și nu știu pentru ce mă gîndesc la bietul Coradini¹ care a dispărut de la acea epocă. Ce a devenit el și scrierile lui? în zadar am cercetat, n-am aflat nimic desigur. Hai dar să mai facem o ultimă demarșă și iată cum: Cunoști bine pe dl. Esarhu², agentul nostru în Italia; scrie-i să se adreseze la locurile competente din Florența unde a locuit familia lui Coradini, pentru ca să se descopere misterul dispariției nenorocitului meu amic. Nu poți crede cît mă interesez să cunosc soarta lui, cîtă bucurie aş avea dacă s-ar descoperi manuscrisele lui. Cine știe? poate că se află la vreun frate sau la vreo altă rudă de-a lui.

Mi-ai anunțat o broșură intitulată: *N. Bălcescu*³ etc. Nu am primit-o încă. Care să fie cauza?

Am citit în jurnale vestea dizolvării Senatului și m-am mîhnit că țara este lipsită acum de luminile unui senator ca Panait Radu... sărmană Românie!

Plîngi ca mine, Sioane.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Complimente de la Paulina. N-ai de gînd să vii să ciocnești ouă de Paști?

imi trimiți studiul ce l-ai făcut asupra *Țiganiadei!*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

214

Mircești, 8 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Astăzi este aniversarul mișcării revoluționare de la 1848 și cu toate aceste îți trimit două poezii ce nu cuprind nici umbră de idee politică. Pentru ce acest contrast? pentru că lumea e plină de contrasturi.

Păn-a nu publica pe *Becri-Mustafa*, găsesc nimerit a pune în numărul din mai ceva care să nu aibă nici o asemănare cu legendele orientale... iarăși contrast precum vezi.

Scrie-mi cum găsești *Poiana fărmeătoare* și *Prier*¹? Ele se resimt de vîntul primăverii, și pentru mine au meritul că m-au odihnit de tablourile sîngeroase ce-mi inspirase istoria Turciei. Fie ca și cetitorii să zică ca mine!

N-am primit încă numărul I al revistei din București². M-ai îndatora împrumutîndu-mi-1 pe cîteva zile. Peste o lună voi veni [la] Iași, iar pîn-atunci, *Vale!*

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

îți trimit și povestea lui *Cal galbin de sub soare*. însărcinează pe dl. Creangă sau pe altul să o prescrie și o publică, în curînd ți-oi comunica urmarea *Albumului unui bibliofil*.

215

Mircești, 11 martie 1876

Iubite Negruzzi,

Fiind timpul de inundații, te inundează și eu cu poezii și cu articole în proză. Iată urma *Albumului unui bibliofil K*

Ți-o trimit pentru lunile de vară pe care francezii le numesc la *saison morte* *, pe când condeile scriitorilor se usucă și biata foaia *Convorbirilor* face zîmbre.

Grație unei dureri în șolduri, neprofitînd de timpul primăvăros care mă atrage în grădină, am fost obligat să stau liniștit în casă și să-mi întrebunțez oarele cu scrisul. Dacă șoldurile mele vor continua a mă ținea la închisoare, poate voi mai produce ceva și oi mai trimite umplutură coloanelor din *Convorbiri*; însă mărturisesc că mult aș dori să fiu pus în neputință de a așterne negru pe alb, adică să nu mai am nici un pretext de-a șede în casă.

Ai asistat la conferința lui Petrino², care au produs atît vuiet înainte de a avea loc? Poezia ce au citit merită atîta zvon?

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Adresa pe verso: Domnului Iacob Negruzzi
Iași

Mircești, 14 mart. 1876

216

Iubite Negruzzi,

Am avut răbdarea să citesc din scoarță în scoarță faimoasa *Revistă științifică și literară*¹ no. I, ce au apărut în București după atît zgomot, atîte fanfare, atîte anunțuri care promiteau ceva extraordinar ! Și am pățit ca la iarmaroace, dinaintea unei barace de șarlatani, care anunță publicului minuni și-i arată cabazlicuri. La Paris, în una din acele barace, se promitea: *Cel mai mare pitic din lume* și cînd intrai, te găseai față-n față cu însuși șarlatanul, ce era nalt ca toți oamenii. Publicul înșelat rîdea și ieșea fără a spune altora

* Sezonul mort (limba franceză).

mistificația ce pățise, pentru ca s-o pățească și alții și astfel Hajdeu francez făcea trebi bune.

Îți trimit broșura înapoi, rîzînd eu însumi de renghiul bucurestean, dar totodată mirîndu-mă de bogata sărăcie de idei și de talente a capitalei. Totul se reduce la deviza: *ridiculus mus* *, pe care ar trebui s-o adopteze societatea zisă literară și științifică, ce s-au scremut o lună întreagă pentru ca să producă no. 1 al broșurii. Această opintire seacă trebuie să încurajeze și mai mult pe redactorul *Convorbirilor literare*, singura foaie care este serioasă și producătoare. Ea se afirmă pe tot anul mai mult și astăzi a dobîndit dreptul de împămîntenire în domeniul literilor. Ea a devenit o putere de care se tem mulți din acei care, încălecați pe condei, fac cabriole ridicule: dovadă este violențafatacurilor acelor piaiți de litre, care neputînd să nimicească foaia *Convorbirilor* printr-un duel leal, se înarmează cu arma lui Don Basilio: *la Calumnia*, cercînd a atribui „Junimei” din Iași tendințe monstruoase sub porecla de *Direcție nouă*. Misterul acestei campanii bucureștene în contra „Junimei” din Iași este clar pentru cine cunoaște spiritul de postomanie ce animă pe frații de peste Milcov. Astăzi se găsesc în minister patru moldoveni, adică patru moldoveni ocupă patru posturi din cele mai importante a țării! *Ergo*, moldovenii au năvălit în București și au luat pînea din gura acelor care singuri se cred în drept de-a se hrăni din budget... un *drept de naștere*. De acolo ură, violență, calomnie și mai presus de toate rea-credință.

În adevăr, presa bucureșteană prezintă astăzi spectacolul cel mai grotesc și totodată mai abject, căci propagă un antagonism neîmpăcat între Iași și București, o tendință vederată către separatism. .. Cum să le răspundem noi? Prin o indiferență disprețuitoare, prin lucrări serioase și din timp în timp prin un hohot răsunător. Vîntul bate, cîinii latră, însă oala firbe-n vatră.

* Cuvinte din fraza lui Horațiu: *Parturiunt. montes : nescetur ridiculus mus* (Se căznesc munții: se naște un,șoarece ridicol) (limba latină). Folosită de La Fontaine în *La montagne qui accouche*.

Te rog să arăți complimentele mele d-nei Negruzzi și să primești afectuoasele mele salutări,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

217

Mircești, 14 martie 1876

Iubite Sioane,

Paulina au primit semințele de Da sau Poate, și îți mulțumește în sperare de a-ți trimite îndărăt cantalupi de prima calitate. Și eu din parte-mi îți mulțumesc pentru îndeplinirea comisioanelor ce ți-am dat. Rămîne numai să cercetezi la Socec cum merge sau mai bine zicînd: cum stă cu publicarea ultimelor volume din scrierile mele.

M-am mîhnit de procedeu d-lui Carp¹ cătră d-ta, căci fie cineva din orice partid, din orice coterie, nu este scutit de legea politeții. Cît pentru manuscrisul ce ți-am cerut, în adevăr că nu mă gîndisem la obstacolele ce te opresc de a-l da *Convorbirilor*. Admit motivele care te pun în imposibilitate de a deveni colaborator acestei foi, însă nu voiesc să te introduc în coloanele ei sub masca anonimului. Sion are dreptul de a intra pretutindeni cu obrazul descoperit, așadar nu primesc amicala propunere ce mi-ai făcut de a-mi sacrifica o lucrare importantă numai și numai pentru de a-mi face mie plăcere.

Mă întrebi despre medalie?² Adevărul este că am primit într-o zi o scrisoare foarte amabilă și foarte afectuoasă de la Măria-sa, împreună cu o cutiuță în care se găsea o medalie mică cu deviza: *Bene mirenii*. Nu mă așteptam nicidecum la această grațiozitate căci nici nu știam nimic despre instituirea acelei medalii. Am răspuns Măriei-sale cum se cuvenea, conform legii politeții, și iată cum se face că subscriu astăzi,

Amic devotat și medaliat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

218

Mircești, 15 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

în *Albumul unui bibliofil* ce ți-am trimis mai dăunăzi, este un articol intitulat: *Un orator mut K* Te rog sănu-l publici pînă nu-i primi avizul meu, căci am de gînd a-l mai completa. Celelalte părți din *Album* pot să apară așa cum sînt, și aceasta, precum ți-am scris, în lunile de vară cînd ai lipsă de materie.

Al tău amic,

V. Alecsandri

219

Mircești, 17 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Durerile mele tot continuă ca și frigurile d-tale, însă astă dată fără a da rod. Aștept acum încetarea lor, pentru ca să scriu ceva despre D. Rallet¹, o personalitate, care nu a fost neînsămnată în luptele noastre pentru unire în contra lui Vogoride.

în privirea medaliei *Bene merenti*², tot ce știu este că în una din zilele trecute am primit pe neașteptate din partea prințului Carol o scrisoare foarte amabilă și afectuoasă împreună cu medalia. Mai pe urmă am citit în *Monitor* numele persoanelor medaliat odată cu mine, însă nu am văzut trecut în listă pe d-l Cazeneuve³. Nu mă dumeresc de unde Balassan au luat această știre de a publicat-o în *Curierul* lui, și nici cred că domnitorul ar fi medaliat pe un prestidigitator, însă nu m-aș mira ca acesta să fi scamotat medalia.

Oricum să fie însă, datoria mea au fost să răspund la o politeță prin politeță și am răspuns Măriei-sale precum se cuvinea.

Broșura I a *Revistei*¹ lui Hajdeu-Brânză et C-ie ți-am trimis-o; cred că acum trebuie să o fi primit. Dacă numerile viitoare vor semăna celui dântăi, darea de seamă ce va face foaia *Convorbirilor* va fi negreșit de natură a produce, între redactorii *Revistei*, efectul unui bulgăre aruncat într-un cîrd de găște.

Sînt curios de-a citi articolul lui Liteanu², precum și poemul lui Petrino³. Despre cel dântăi sînt incredințat că e bine scris, oricare ar fi critica operelor mele; despre cel de-al doilea, doresc să-l găsesc demn de laudele ce îi s-au făcut în *Apărătorul legii*.

Cît pentru partea smântînită a societății lașului, după cum au poreclit-o Balassan⁷, eu, dacă aș face parte din sexul frumos, mânia și indignarea m-ar preface din smîntîină în lapte acru. Auzi poreclă! Se vede că redactorul *Curierului* are drept călimară o oală de scopt politica și chișleagul.

Dacă vei primi numărul II al *Revistei* din București, te rog să mi-l trimiți ca să-l citesc și eu și ți l-oi înapoia îndată.

Afectuoase salutări,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

220

Mircești, 22 marș 1876

Ma chere Mărie.

Je viens d'apprendre que Mărie Bogdan¹ est arrivée depuis plusieurs jours, mais la mechante est passée dans les environs de Mircești sans me donner signe de vie. Aussi je me propose de la gratifier d'une semonce de premier

choix quand je la rencontrerai. Cela lui est du, puis cela rentre dans mes attributions d'oncle. Mon départ est subordonné au paiement du bail de la St. Georges, que j'attends avec autant d'impatience que les Camonds * attendent le Messie. La rentrée de cet argent n'aura lieu que dans un mois, c'est-à-dire le 23 avril, chère et précieuse époque où l'âme ne souffrira plus du vide desolant qui l'afflige depuis si longtemps. D'ici là je reprime les aspirations de voyages pour me livrer beatement à la contemplation de la nature.

Cela ne coûte rien et cela repose ma vue fatiguée par les six mois d'hiver que nous venons de traverser. La campagne a perdu son implacable blancheur de neige pour revêtir ses beaux habits de printemps. La voilà tout en vert des pieds à la tête et toute souriante au soleil. Je l'aime mieux ainsi, cette toilette lui va à ravir.

C'est donc convenu, la veille de mon départ je t'avertirai par un telegramme et une fois rendu à Paris je me mettrai à la disposition de ma nièce² et de ma fille pour faire la cruche à deux anses. A nous trois nous combinerons quelques jolies parties de campagne et nous rirons. La seule chose qui obscurcit cette brillante perspective c'est que sans doute, je ne trouverai plus à Paris Georges³ et Helene puisqu'ils n'y doivent séjourner qu'un mois. Mais Alice⁴ sera là je l'espère et je me fais une fête de la voir mariée et tronant dans son joli ménage avec toute la grâce qui la distingue.

Maman est toute heureuse à l'idée d'avoir bientôt ton portrait en cheveux gris** et crepes; elle l'attend avec impatience et, pour fêter dignement son arrivée et surtout celle de l'original, elle s'occupe de fleurir le petit jardin. Gogou, de son côté, va se faire beau afin de jouer avec toi sur le lit, le soir quand tu te coucheras. Enfin, les populations se proposent de te faire une réception comme à la reine de Saba⁵.

* Mărie Bogdan a înlocuit în cartea sa numele familiei de evrei, Camond, cu *jui/s*.

** în original este *gris*, Mărie Bogdan corectează în *Uonds*.

En attendant, embrasse ta tante et tes cousines pour moi. Maman t'envoie miile baisers.

Ton pere affec[tione],

V.A.

Je ne sais si je pourrai assister au mariage de Jocrisse^s. Je n'ai pas encore vu sa fiancee mais en allant à Jassi je tâcherai de me procurer le portrait de ta future cousine et de te l'envoyer pour satisfaire ta curiosité. On ne la dit pas jolie, mais en revanche Jocrisse est sérieux!

Mircești, 22 martie 1876

j

Draga mea Mărie,

Am aflat că Mărie Bogdan¹ a sosit de mai multe zile, dar răutăcioasa a trecut prin împrejurimile Mirceștiului fără să-mi dea semn de viață. De aceea îmi propun să-i fac un reproș de prim ordin când o voi întâlni. O merită, și apoi aceasta intră în atribuțiile mele de unchi. Plecarea mea este subordonată plății arende de la Sf. Gheorghe pe care o aștept cu aceeași nerăbdare cu care Camondoșii^{*} îl așteaptă pe Mesia. Sosirea banilor acestora nu va avea loc decât într-o lună, adică la 23 aprilie, iubită și scumpă epocă la care punga mea nu va mai suferi de golul dureros care o compleșea de atâta vreme. De aici înainte îmi înfrinez dorințele de a călători pentru a mă deda cu fericire contemplării naturii.

Aceasta nu costă nimic și odihnește vederea mea obosită de cele șase luni de iarnă pe care le-am trecut. La țară pământul și-a pierdut neîndurătoarea sa albeață de iarnă pentru a îmbrăca frumoasele sale veșminte de primăvară. Iată-1 în întregime verde, din cap până în picioare și surzind în soare. Îmi place mai mult așa, această podoabă i se potrivește minunat.

Deci ne-am înțeles, în ajunul plecării mele te voi vesti printr-o telegramă și, odată ajuns la Paris, mă voi pune la dispoziția nepoatei² și fiicei mele pentru a deveni oala cu două toarte. Citeșitrei vom aranja câteva frumoase partide la țară și vom râde. Singurul lucru care întunecă această strălucită perspectivă este că, fără îndoială, nu voi mai găsi la Paris pe Georges³ și pe Helene pentru că nu vor rămâne acolo decât o lună. Dar

Cf. aici p. 287 subsol.

Alice⁴ sper că va fi acolo și îmi fac o sărbătoare din a o vedea măritată și tronând în frumosul său menaj cu toată grația care o deosebește.

Mama este foarte fericită la gândul că va avea în curând portretul tău cu păr gri^{*} și frizat; ea îl așteaptă cu nerăbdare și, pentru a sărbători cum se cuvine sosirea lui și mai cu seamă a aceea a originalului, se ocupă cu aranjarea florilor în mica grădină, Gogu la rîndul său, se va face frumos, pentru că să se joace cu tine pe pat, seara când te vei culca. În sfârșit, locuitorii își propun să-ți facă o primire ca a reginei din Sal>a^s.

Până atunci, sărută pentru mine pe mătușa ta și pe verișoarele tale. Mama îți trimite mii de sărutări!

Tatăl tău iubitor,

" . . . "

Nu știu dacă voi putea să asist la căsătoria lui Jocrisse^s. Nu am văzut-o încă pe logodnica lui, dar mergînd la Iași, voi încerca să-mi procur portretul viitoarei tale verișoare și să-ți trimit pentru a-ți satisface curiozitatea. Nu se spune că este frumoasă, dar în schimb Jocrisse este serios!

, CĂTRE IACOB NEGRUZZI

3

221

ii.

Mircești, 28 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea adresată de dl. Petrino ziarului *Românul*¹ m-au cuprins de mirare. Cum se poate ca un om inteligent să răspundă cu asemenea manieră amabilităților cu care au fost întâmpinat la venirea sa în Iași de către societatea „Junimeii”? Și el au căzut în capcana grosolană ce caută să întindă oamenilor ostili acestei societăți? Și el crede în stahia *Diracției nouă*, inventată pentru spaima copiilor și a idioților? Încă un molipsit de boală imaginară, un molipsit agiuns la

Cf. aici p. 287 subsol.

gradul acel pernicios unde omul își pierde până și regulile cele mai elementare ale bune-cuviinți. Dumnezeu să-l ierte, că nu știe ce mai zice. Îmi pare rău însă că Carp s-au potrivit lui și s-au grăbit de a-l destitui, făcând astfel dintr-un rătăcit o victimă politică.

Să vezi acum cu ce mod dibaci jurnalele au să exploateze acest incident, mai cu seamă dacă alegerile senatoriale vor da o majoritate guvernului². Iar țipete, protestări etc. și mai cu seamă batgiocuri.

Sînt curios să aflu cine au fost ales în Iași? Și dacă Mirzescu³ a izbutit a întruni majoritatea voturilor pentru ca să îndeplinească toate cîte au promis, adică să deie ministerul în giudecată și să treacă chiar peste capetele miniștrilor ... (sic!)

Te rog să-mi trimiți n-rul II al *Revistei științifice și literare*⁴ și cum oi citi-o, ti-o-i înapoi-o imediat.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

222

Mircești, 2 april 1876

Iubite Negruzzi,

Printre terfeloagele mele am mai găsit și o prescriere a scenelor reprezentate de Irozi în sărbătorile Crăciunului. Manuscrisul e cam greu de descifrat, fiind scris cu slove dar cred că dl. Lambrior, care se ocupă de obiceiurile românilor, ar putea să-l studieze și să-l completeze în interesul *Convorbirilor*.

Ți-l trimit odată cu urările mele sincere dc sfintele sărbători care se apropie și care te vor găsi la țeară ca un om cuminte ce fuge de atmosfera ciumașă a politicei.

Complimente d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

290-

CĂTRE CONSTANTIN ESSARCU

223

li i i

Mircești, 3 april 1876

Domnule agent,

Amicul nostru Iorgu Sion² mi-a comunicat răspunsul d-voastre relativ la cercetările ce ați primit a face despre M.A. Corradini și despre manuscrisele lui.

Vin a vă mulțumi pentru grațiozitatea cu care ați admis această propunere, menită de a descoperi urmele unui compatriot dispărut chiar din anul 1848, unui poet de talent, a cărui scrieri merită de a fi căutate.

Permiteți-mi însă totodată a vă face cunoscut că răposatul N. Bălcescu mi-a spus la Palermo, unde am petrecut împreună iarna din 1847, căgăsise în biblioteca de la Genova mai multe lăzi pline cu corespondenții relative țării noastre.

Acele corespondenții proveneau, zicea Bălcescu, de la impiegații contoarelor Băncii Genoveze, așezate pe malurile Mării Negre și ale Dunărei. Ele trebuie să conție notițe foarte interesante despre starea țării noastre în secolii trecuți.

D-voastră, care aveți o predilecție marcantă pentru vechile manuscrise privitoare României și care ați făcut pîn-acum atîtea descoperiri importante, veți avea negreșit o mare dorință de a profita de indicările lui Bălcescu și, în această convingere, am găsit de datorie a vă scrie.

Primiți, domnul meu, asigurarea considerării mele cele mai distinse.

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

Vi Viena, 23 april 1876

Dragă, ... g . . . , g g ^ j J - , . . .

întocmai ca cucoana Kirița, amiăcutmn voiagiu¹ minuat și frumos m-am primblat, pân-ce-am sosit la Viena. Aice,

291

voi ședeă încă astăzi, vineri, pentru ca să mă odihnesc bine și mâni voi pleca de-a dreptul la Paris pe la Strassburg.

De la Mircești pînă la Lemberg am avut călduri mari și am văzut pretutindene secetă, însă de la Lemberg înainte recoltele sînt frumoase căci au plouat. Prin Moravia și pînă la Viena cîmpiile sînt inondate; trebuie să fi căzut un ade-vărat potop.

Am avut avantagiul să fiu tot singur în vagon și să dau peste conductorii amabili care nu refuză guldenul și astfel am fost scutit de tovarăși de drum care împușesc sufletul cu cigare puturoase. De-aș fi tot atît de favorizat pană la Paris aș zice: aferim!

Aice am tras la Goldene Lamm fiindcă cunosc pe stă-pînul otelului, dl. Hauptmann; aveam de gînd să mă duc la teatru, însă fiind vînt și frig, am găsit de cuviință a sta bini-șor acasă și a mă culca devreme.

Deșteptîndu-mă azi-dimineață și privind pe fereastră, am văzut cîni înhămați la căruțe și mi-am adus aminte cumrîdeai cînd ai fost la Viena. Îți închipuiești pe tulumbagiul nostru înhămat la pompă?

Nu se află nici un compatriot la otel. Criza îi ține pe-acasă Binecuvîntată să fie această criză salutară!

Sînt sănătos. Fii dar liniștită și nu te osteni peste măsură cu lucrul. Te sărut împreună cu Gogu și doresc să vă știu sănătoși.

V. *Alecsandri*

• • • 225

Strassburg, sîmbătă, [24, 26 aprilie] 1876

Draga,

Nu am putut să mă opresc în Viena mai mult de 24 de ceasuri, fiind timpul nesuferit; vînt, răceală și sacalîc. Am plecat deci a doua zi după sosirea mea, cu gînd să merg de-a dreptul la Paris, însă pe drum ne-am găsit opt persoane într-un vagon, dintre care două dame grase cît turnul Galiei

și un rus care nu se spălase pe picioare de cînd se născuse! Această companie puțin plăcută m-au ostenit astfel, încît am hotărît să o părăsesc la Strassburg și să o las a urma diurnul spre Paris fără mine. Astă noapte o voi petrece-o aice, la otelul de Paris, unde am fost împreună, și mâini voi pleca cu trenul de la 10 1/2 dimineața pentru ca să sosesc în Paris la 9 1/2 seara.

Am făcut o primblare prin oraș, singur; orașul mi-au părut trist, fără mișcare, deși am întîlnit mulți ofițeri și soldați nemți; am vizitat și Catedrala pentru ca să văd părțile atinse de ghiulele în timpul războiului. Tot ce-au fost stricat s-au dres, însă nu știu pentru ce părțile noi mi-au părut ca niște pete.

E curios lucru; înainte cînd treceam podul de la Kehl², mi se părea că văd pe malul Franciei un aer de veselie și iste-țime, care făcea un contrast vederat cu caracterul apatic al populației de dincolo de Rin, acum însă ambele maluri au acelaș aspect trist și monoton.

Prin oraș toate figurile ce am întîlnit mi-au părut că au un aer nemțesc, iar nu expresia vioaie a francezilor. Poate să fie efectul imaginației ..., dar nu cred să mă înșel. Este ceva în atmosferă care apasă mintea și întunecă sufletul.

Eu sînt sănătos, deși nehrănit la vreme și neodihnit ca acasă; dovadă că mă găsesc în viața ce convine naturei mele, precum țiganului îi prieste șatra bătută de toate vînturile. Poimîni voi videa pe Marghiolita³ și voi termina această scrisoare cu vești despre dînsa. Pîn-atunce te sărut șiți doresc noapte bună, căci eu merg să mă culc..., deși nu sînt decît 9 ceasuri.

Paris. Luni. Ieri toată ziua am fost pe drum și am trecut prin munții Vo[s]gii, pe unde mi s-au părut că văd coborîndu-se regimenturi de soldați, cînd am călătorit împreună cu cîteva luni înaintea războiului. Am sosit seara în Paris și m-am coborît la Grand Hotel, unde cu mare greu am găsit o odaie la al 4-lea rînd, cu fereastră spre bulevard; însă deși cam sus, *asansorul* mă scutește de osteneala de a sui și de a coborî scările. În sfîrșit, azi-dimineață am fost să văd pe Marghiolita. Bucuria mea a fost foarte mare găsind-o sănă- toasă, veselă și înfrumusețită. Talia ei s-au dezvoltat și au devenit elegantă, trăsăturile obrazului s-au mai subțiat și

au luat o expresie fină și plăcută. într-un cuvânt, copila noastră are tot ce trebuie unei fete pentru ca să inspire simpatie'. Are spirit, talenturi și caracterul ei s-au îmbunătățit. Cumnată-mea e mulțemită de dînsa și mi-au declarat că la iarna viitoare; vrea numaidecît să i-o duc înapoi la Paris. Cît pentru Bebe, e foarte mîhnită de a se despărți de vara ei și ar veni la Mircești cu multă mulțemiri. Copila dorește să vie acasă să te vadă, prin urmare, îndată ce voi sfîrși comisioanele mele vom pleca. Am mîricat astăzi cu toții la Alisa, care e foarte fericită și se dizmiardă toată ziua cu bărbatul său. Am fost și la bietul doctorul Guillard, pe care l-am găsit într-o stare cc m-au întristat. El m-au întrebat de mata și m-au însărcinat să-ți trimit salutările sale.

Sînt sănătos, dar nemulțemit de clima Parisului, unde suflă un vînt tare și rece.' Nu-mi scot din spinare paltonul cel gros și noaptea mă învelesc ca iarna.

Adio, te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă împreună cu tulumbagiul.

V. *Aleksandri*

226

Paris, mai 1876, duminică

Dragă,

Sînt trei săptămîni de cînd mă găsesc fără știre de-acasă. Ți-am scris de două ori de aice și încă nu am primit nici un răspuns. Atît copila, cît și eu sîntem foarte îngrijiiți în privirea sănătății matala și așteptăm cu nerăbdare ca să ne scrii cum te afli. Gunoscînd hărnicia cu care te apuci de orice treabă, mă' tem să nu te fi * prea ostenit cu meremetul și mobilarea casii. Deși am însărcinat pe Gogu să te privigheze, totuși mi-e frică să nu te fi oprit de a te osteni peste măsură, după obicei. Scrie-mi îndată cum te afli și cînd să plecăm

21 _____

* în original, scris: „tu ne fi”.

de aice. Noi sîntem gata. Tualetele Marghiolitei au să fie sfîrșite în săptămîna care vine, toate comisioanele sînt îndeplinite și nu ne rămîne decît a pleca pentru ca să scap.de chel-tuieli.

Marghiolita și eu sîntem sănătoși și te sărutăm, -dorînd sa te găsim voinică și sănătoasă precum și pe d4ui.

V. *Aleksandri*

Baligot, Grenier și Doamna îți trimit complimente.

227

Paris, 15 mai 1876

Dragă,

Sînt sănătos, deși timpul e rece, deși umblu ceasuri întregi și mă sui pe la al patrulea rînd. Dovadă că mișcarea este o condiție neapărată pentru sănătatea mea. Copila, ca și mine, e bine și foarte doritoare șă te vadă și să te sărute. Peste 15 zile vom pleca și ne vom duce pe la Beuvrage, ca să videm pe Elena, apoi ne vom îndrepta pe malurile Rinului, ca să facem acelaș voiagiu care l-am,mai făcut, căci în Șyițera trebuie să fie un timp nesuferit,.

Am comandat toate tualetele și sper că nimica nu va întîrzia pornirea noastră.

Ieri, duminică, am fost la Capela română de-am asistat la tedeumul celebrat pentru aniversarul morței lui Cuza-Vodă. Acolo am găsit pe doamna Elena, care mi-au propus să ne întîlnim marți la cumnata mea, pentru ca să vorbim despre copii. Ți-oi spune rezultatul convorbirei noastre, însă după cele arătate de Baligot', mă tem să nu fie chestia cam încurcată și nu știu dacă oi putea să o descurc.

Am dus copilele la opera italiană ca să asculte opera cea nouă a lui Verdi, intitulată *Aida*, și pe lîngă alte mulțemiri, am avut satisfacerea de-a observa că fetele noastre atrag ochii prin gentileța lor. Spune lui Gogu să fie miridru de sbfi-oara lui.

Parisul e ghiftuit de lux ca înaintea războiului, încît ieri fiind alergare de cai, pe la 6 ceasuri era un număr atît de mare

de echipagiuri la Avenue de l'Imperatrice, la Champs-Elysees și pe bulevarduri, cât am auzit doi nemți mirîndu-se în limba lor de atîta bogăție. Ei credeau că parizianii mîncaseră toți caii în timpul asediului.

'N-am primit încă nici o scrisoare de la mata; sînt îngrijit ... Scrie-mi cum te afli și ce face tulumbagiul.

Te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă.

V. *Alecsandri*

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

228

Mircești, dimanche, [vara 1876]

Ma chere Smaranditza,

Je pars demain soir pour Bucarest, la circulation est retablee. Si tu as à me donner quelques commissions, hâte toi de m'ecrire et de m'envoyer ta lettre à l'Hotel Brofft. J'espere ne rester que quatre ou cinq jours dans la Capitale.

Je vous embrasse tous,

V. *Alecsandri*

Bebe doit venir passer la journe de mercredi chez moi. Envoie-le par le train du matin. On ira à sa rencontre en grande ceremonie.

u

Mircești, duminica, [vara 1876] »

Dragă Smărândița,

Plec miine seară la București, circulația s-a restabilit. Dacă ai să-mi dai unele comisioane, grăbește-te să-mi scrii și să-mi trimiți scrisoarea ta la hotelul Broft. Sper să nu stau decît patru sau cinci zile în capitală.

Vă sărut pe toți,

V. *Alecsandri*

296

Bebe trebuie să vină să petreacă ziua de miercuri la mine. Trimite-l cu trenul de dimineață. Se va merge în întîmpinarea lui cu mare ceremonie.

229

Mircești, dimanche, [vara 1876]

Ma chere Smaranditza,

J'ai fait un sejour de sept jours à Bucarest, longs et charges d'ennui. J'y suis alle pour voir mon frere et tâcher de l'arracher à l'atmosphere pestillentielle dans laquelle il est condamne *k* vivre; malheureusement, ses affaires doivent l'y retenir encore quelques jours et par consequant retarder son entiere convalescence. Pauvre Jean, il m'a păru tres abattu, tant au physique qu'au moral; il a besoin de calme et d'air pur, il les trouvera *k* Mircești et se remettra promptement de la maladie qui l'a secoue.

L'ayant veille de mon depart, j.'ai recu ta lettre et j'ai immediatement couru à la Chambre pour trouver Bratiano. Il a parfaitement accueille ta demande et m'a promis de donner des ordres en consequence. J'espere qu'à l'heure qu'il est ces ordres seront deja parvenus au prefet de Falticeny.

Pauline t'envoie la machine à boucher les bouteilles. Nous t'embrassons tous,

V. *Alecsandri*

J'embrasse Rolla.

i

Mircești, duminică, [vara 1876] *

Dragă Smărândița,

Am stat șapte zile la București, zile lungi și încărcate cu plict'seală. M-am dus să-l văd pe fratele meu și să încerc să-l smulg din atmosfera nesănătoasă în care este condamnat să trăiască; din nenorocire, afacerile

297

sale îl vor mai reține câteva zile, încă și, prin urmare, vor întârzia totala sa convalescență. Bietul Iancu, mi-a părut foarte abătut, atât ca fizic, cit și ca moral; are nevoie de liniște și aer curat; le va găsi la Mircești și se va întrema cu repeziciune de boala care l-a zdruncinat.

Înainte de ajunul plecării mele, am primit scrisoarea ta și numaidecât am alergat la Cameră pentru a găsi pe Brătianu. A primit cererea ta cu bunăvoință și mi-a făgăduit să dea ordine în acest sens. Nădăjduiesc că la această oră, ordinele sale au ajuns deja la prefectul din Fălticeni.

Paulina îți trimite mașina de astupat sticlele. Te îmbrățișăm toți,

V. Alecsandri]

Îl îmbrățișez pe Rolla.

3
" . . .
istm . . .
CĂTRE COSTACHE NEGRI

230

Mircești, 15 JgtBWt 1876

Mon chef Costaki,

J'arrive à Bucarest ou je suis allé pour voir mon frère qui a été assez sérieusement malade et que j'ai trouvé très abattu. Je voulais Tenie ver pour le soumettre chez moi à un régime salutaire de calme et de bonne nourriture. Il n'a pu m'accompagner, mais il me suivra de près et cela aussitôt que Crawley quittera Bucarest. Pauvre Crawley, dans quelle galère il s'est fourré en cherchant à construire un bon chemin de fer ! Tu ne peux te faire une idée de l'immense hostilité qu'il s'est attirée de la part des soi-disant patriotes parce qu'il leur a enlevé un gâteau colossal sous la forme d'une concession. Tu liras les journaux et tu verras comment la nouvelle Chambre entend faire honneur aux engagements du pays vis-à-vis des étrangers et comment aujourd'hui on ne recule pas même devant l'éventualité d'une faillite de l'état roumain. Pourvu que les patriotes déçus soient satisfaits leur rancune, peu leur importe que le crédit du pays subisse un coup mortel sur le marché de Londres et de Paris ! *i-a* * traseră un *chiul englezului* \ C'est tout ce qu'ils voulaient.

Urmează ju . . . , șters.

Maintenant c'est à Crawley à leur prouver ce que coûte un *chiul* de cette espèce et c'est, malheureusement, le pays qui va payer les sottises de ses représentants.

En une semaine à Bucarest j'ai amassé assez de bile pour arroser toute une série de satires si je voulais descendre dans l'arène boueuse de nos luttes politiques, mais je n'y descendrai pas, sois tranquille . . . Les adversaires que * je risquerais d'y rencontrer sont trop peu présentables.

Bucarest est devenu actuellement le foyer infect de toutes les saies pestilentielles qui corrompent le moral d'un peuple. Il y règne une atmosphère de haine et de canaillerie qui produirait facilement des communards si elle n'était tempérée par la lâcheté des caractères: on est méchant, violent en paroles, haineux jusqu'à la rage, mais poltron. C'est la ce qui sauve encore la société.

Ah! mon cher ami, comme les générations se suivent et ne se ressemblent guère! Que de noblesse de sentiments, que de chevalerie autrefois! et que de sale mesquinerie, que de misérable petitesse aujourd'hui! et dire que c'est le même peuple! On regardait jadis la patrie en face, aujourd'hui le regard s'arrête aux poches de ceux qui en ont encore; on chantait victoire, aujourd'hui on ** chante misère . . . La limace démagogique bave sur tout; c'est à prendre trois bains de propreté après une séance de la Chambre actuelle. •

Mais patience; l'éclipse passera comme tant d'autres et le soleil ne disparaîtra pas à tout jamais du ciel parce que l'ombre d'un Rosettaki se sera projetée dessus. A quand notre revoir? j'en ai bien soif.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 15 iulie 1876

Iubite Costachi,

Sosesc de la București unde am fost să-l văd pe fratele meu care a fost destul de serios bolnav și pe care l-am găsit foarte abătut. Doream

* Urmează j'y, șters.

** Urmează loue, șters.

să-l răpesc pentru a-l supune la mine la un regim salvator de liniște și de hrană bună. Nu a putut să mă însoțească, dar mă va urma de aproape, și aceasta de îndată ce Crawley¹ va părăsi Bucureștiul. Bietul Crawley, în ce galeră s-a băgat căutînd să construiască o bună cale-ferată! Nu-ți poți face o idee de imensa ostilitate pe care și-a atras-o din partea așazișilor patrioți pentru că le-a smuls o prăjitură colosală sub forma unei concesiuni. Vei citi jurnalele și vei vedea cum noua Cameră înțelege să onoreze angajamentele țării în fața străinilor și cum astăzi nu se dă înapoi nici măcar în eventualitatea unui faliment al statului român. Numai ca patrioții dezamăgiți să-și satisfacă ranchiuna lor, puțin le pasă că creditul țării suferă o lovitură mortală pe piața Londrei și a Parisului! *i-a traseră. un chiul englezului!* * Este tot ceea ce vroiau. Acum Crawley trebuie să le arate cît costă un *chiul* ** de această speță și, din nenorocire, țara este aceea care va plăti prostiile reprezentanților săi.

Într-o săptămînă la București, am adunat atîta fiere cît pentru a stropi o întreagă serie de satire dacă aș dori să cobor în arena noroioasă a luptelor noastre politice, dar nu voi coborî, fii liniștit. Adversarii pe care aș risca să-i întîlnesc sînt foarte puțin prezentabili.

Bucureștiul a devenit acum centrul infect al tuturor puroaielor puturoase care corup moralul unui popor. Domnește acolo o atmosferă de ură și de ticăloșie care ar produce cu ușurință comunarzi dacă nu ar fi potolită de lașitatea caracterelor: sînt răi, violenți în vorbire, dușmănoși pînă la furie, dar poltroni! Numai aceasta mai salvează încă societatea.

Ah! iubite prietene, cum generațiile se succed și nu se aseamănă deloc! Ce noblețe de sentimente, ce de cavalerism altădată! și ce murdară meschinărie, ce mizerabilă micime astăzi! și să spui că este acelaș popor! Altădată priveai patria în față, astăzi privirea se oprește asupra buzunarelor celor care le mai au încă; se cîntă victorie, astăzi se cîntă mizerie... Limaxul demagogic își lasă balele peste tot; trebuie să faci trei băi de curățenie după o ședință a Camerelor actuale.

Dar, răbdare; eclipsa va trece ca atîtea altele și soarele nu va dispărea pentru totdeauna după cer pentru că umbra unui Rosettachi s-a proiectat pe deasupra. Pe cînd revederea noastră? îmi este tare sete.

V. Alecsandri

*' ** în original, în limba română.

CĂTRE MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU

231

Ocna, 12/10 [s.n.] 1876

P.S. Părintelui Mitropolit [Iosif Naniescu]

Văraric

Am durerea a vă anunța moartea marelui patriot Negri
E un doliu pentru țara întreagă.

Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU ȘENDREA

232

Tîrgu-Ocna, [octombrie 1876]

D-lui Al. Sendrea

Liceul Național Jassi

Sînt însărcinat de familia mult-regretatului Negri, să mulțumesc din parte-i junimei studioase pentru duioasele expresiuni de condoleanțe ce i-au inspirat moartea celui mai nobil cetățean din România. Fie imaginea lui în vecie prezentă junimei române pentru binele patriei și mărirea națională.

Alecsandri

233

[Tîrgu-Ocna, octombrie 1876]

D-lui Mihalcea

Clubul studenților Iași

însărcinat de familia Negri a mulțumi din parte-i studenților Universității pentru omagiul duos ce i-au inspirat moartea celui mai mare dintre români prin virtuțile sale și prin mărimea sufletului său; simțesc împreună cu familia răposatului o vie și legitimă sperare în viitorul junimei române care va ști a lua model pe Negri.

Alecsandri

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

234

Lundi, [octombrie 1876]

Ma chere Smaranditza,

Je suis arrivé hier de Ocna, ou j'avais été pour assister aux funérailles de mon pauvre et bien cher ami, Negri. Je suis très malheureux et totalement brisé.

Cout/a est venue ici, en mon absence, mais je l'ai rencontrée à Roman et j'ai causé avec elle. Je l'attends dans quelques jours.

Je vous embrasse tous,

V. Alecsandri

,-/•

:3Q2

Dragă Smărăndița,

Am sosit ieri de la Ocna, unde am fost să iau parte la funeriile bietului și mult-iubitului meu prieten, Negri. Sunt foarte nefericit și pe de-a întregul zdrobit.

Cuța a venit aici în lipsa mea, dar am întâlnit-o la Roman și am vorbit cu ea. O aștept peste câteva zile.

Vă îmbrățișez pe toți,

V. Alecsandri

uf

CĂTRE NICOLAE GANE

235

(o,

Mircești, 26 oct. 1876

Iubite domnule Gane,

Vă mulțumesc pentru bunătatea ce ați avut de a mă informa despre primirea d-lui Panaiteanu de a veni la Mircești, o dată pe săptămână, pentru a asista la orele de pictură a copilei mele.

Fiind însă că acum se găsesc la mine în gazdă cumnată-mea cu fiica sa², și că, după legea naturei, când două fete sînt împreună lucrul rămîne baltă, îmi rezervez de a face mai tîrziu propunerea mea d-lui Panaiteanu.

Copia tabloului ce ați binevoit a împrumuta Măriei este începută, însă când va fi săvârșită ???³ Vă rog să aveți încă răbdare și să primiți asigurarea amicitiei mele, precum și complimentele familiei mele.

V. Alecsandri

Mircești, 27 oct. 1876

Chere princesse !

Vous etes du nombre des personnes qui devaient etre le plus fortement frappees de la mort de Negri², car c'est, hélas ! le triste privilege des âmes elevees d'etre le plus cruellement eprouvees par la perte des amis au coeur bien place, des hommes qui exercent une influence salutaire sur toute une generation et qui meurent en laissant un vide immense apres eux. Oui, vous exprimez bien l'effet produit par cette mort inattendue, *il manque une note dominante, une corde puissante k l'accord de la Moldavie !* Negri etait le dernier representant de nos grands ancetres, le modele de toutes les belles qualites qui font l'honneur de l'humanite.

Noble au dehors, noble au dedans, toujours grand par ses sentiments, toujours attire instinctivement vers le beau, le juste, le grand; il a ete l'ami de votre noble pere, et il a eu pour vous une affection toute paternelle.

Pleurez-le, il le merite: jamais larmes sinceres n'auraient coule pour une memoire plus belle. Notre ami, apres avoir rendu à son pays de si importants services, s'etait retire modestement au "fond des montagnes, et pourtant il rayonnait de la sur toute la Roumanie.

Son nom fascinait les esprits, sa belle figure loyale et sympathique attirait les yeux vers ce coin ignore, au bord de cette petite riviere du Trotouche ou devait s'eteindre prematurement l'homme de bien par excellence. Au milieu de nos tourments, au plus fort de nos miseres, quand il semblait que tout espoir etait à jamais perdu, bien de coeurs retrouvaient leur energie à cette pensee consolante que Negri etait la, toujours pret a se sacrifier pour sa patrie. Hélas!. que nous reste-t-il desormais? le vide, le manque de lumiere, le decouragement absolu. Pour ma part il me semble manquer d'air suffisant pour respirer à mon aise.

Votre idee, chere princesse, d'eriger un monument funebre sur la tombe de Negri, nous l'avons eue tous, et certes, : nous chercherons à la realiser, un jour, dussions-nous organiser n'importe quoi pour faire les fonds necessaires. Attendez d'abord pour voir si la Chambre aura la pudeur de se souvenir du grand citoyen. Manolaki Epoureano³, qui a represente le gouvernement aux funerailles de Negri, s'est engage de prendre l'initiative à l'Assemblée Nationale pour demander un vote en faveur du projet dont vous me pariez dans votre lettre; quant à Cogălniceano, je ne sais ou il se trouve en ce moment, mais je ne doute pas qu'il fera son devoir en qualite d'ami et de contemporain de Negri.

Si, par contre, ceux qui doivent elever la voix gardaient le silence, alors, chere princesse, nous viendrons reparer cet inqualifiable oubli, et d'avance je m'associe à vous pour mener à bonne fin et aussi vite que possible une oeuvre de conscience, d'affection et d'honneur national.

Votre lettre m'a fait du bien, je vous en remercie de tout coeur.

Votre ami tout devoue,

V. *Alecsandri*

Toute la colonie de Mircești vous prie d'agreer pour vous et pour votre familie ses compliments les plus affectueux

Mircești, 27 oct. 1876

scumpa prințesa !

Sinteți din numărul persoanelor care trebuiau să fie cel mai puternic lovite de moartea lui Negri², căci vai! sufletele înalte au tristul privilegiu de a fi cel mai crud încercate de pierderea prietenilor cu inimă nobilă, a oamenilor care exercită o influență salutară asupra unei întregi generații și care mor lăsind după ei un gol nemărginit. Da, dumneavoastră exprimați bine efectul produs de această moarte neașteptată, *lipsește o notă dominantă, o coardă puternică acordului Moldovei!* Negri era ultimul reprezentant al marilor noștri străbuni, model al tuturor frumoaselor însușiri care fac cinste omenirii.

Nobil la înfățișare, nobil la suflet, totdeauna mare prin sentimentele sale, totdeauna atras în chip instinctiv spre ceea ce este frumos, drept și mare; a fost prietenul nobilului dumneavoastră tată și a avut pentru dumneavoastră o afecțiune cii totul părintească.

Plingeți-l, o merită; niciodată lacrimi mai sincere nu vor fi curs pentru o memorie mai nobilă. Prietenul nostru, după ce a făcut țării sale servicii atât de importante, se retrăsese modest în fundul munților și totuși el strălucea de acolo peste întreaga Românie.

Numele lui fermeca spiritele, frumoasa lui figură cinstită și simpatică atrăgea privirile către acest colț necunoscut, pe malul micului rîu Trotuș, unde avea să se stingă înainte de vreme unul din oamenii cei mai cu suflet, în mijlocul tulburărilor noastre, în toiul nenorocirilor, cînd se părea că orice nădejde era pierdută pentru totdeauna, mai multe inimi își regăseau puterea la ideea mîngîietoare că Negri era acolo, mereu gata să se sacrifice pentru patria sa. Vai! ce ne rămîne de acum înainte? vidul, lipsa de lumină, descurajarea definitivă. în ce mă privește; mi se pare că" îmi lipsește aerul necesar ca să pot respira în voie.

Ideea dumneavoastră, scumpă prințesă, de a ridica un monument funerar pe mormîntul lui Negri, am avut-o și noi toți, și, desigur, vom căuta să o realizăm, într-o zi, chiar de ar trebui să organizăm orice ca să strîngem fondurile necesare. Așteptăm mai întîi să vedem dacă Camera va avea delicatețea să-și amintească de marele cetățean. Manolache-Epureanu, care a reprezentat guvernul la înmormîntarea lui Negri, s-a angajat să ia inițiativa în Adunarea Națională pentru a cere un vot în favoarea proiectului despre care îmi vorbeați în scrisoarea dumneavoastră; cît despre Kogălniceanu, nu știu unde se află în acest moment, dar nu mă îndoiesc că își va face datoria în calitate de prieten și de contemporan al lui Negri.

Dacă, dimpotrivă, cei care trebuie să ridice vocea ar păstra tăcerea, atunci, scumpă prințesă, vom veni noi să reparăm această uitare de neiertat și mă asociez dinainte cu dumneavoastră ca să ducem la bun sfîrșit și cît mai repede posibil o operă de conștiință, de afecțiune și de onoare națională.

Scrisoarea dumneavoastră mi-a făcut bine, vă mulțumesc din toată inima.

Prietenul dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

întreaga colonie de la Mircești vă roagă să primiți pentru dumneavoastră și familie complimentele sale cele mai afectuoase.

CĂTRE MĂRIA SCARLAT FĂLCOIANU

237

Mircești, 2 noiembrie 1876

Scumpă prietenă,

Sînt cu inima pătrunsă de cea mai profundă întristare, cînd vă scriu aceste rînduri, căci prin moartea lui Scarlat pierdem: d-ta un soț iubit, eu un prieten loial și sincer, iar țara pe unul din cei mai nobili fii ai săi. Nu viiu, dar, a vă aduce cuvinte de consolație, nu găsesc pentru o durere așa de mare; viiu să-mi unesc lacrimile mele cu ale d-tale, și vă rog a mă considera, ca și în trecut, amicul d-tale cel mai devotat.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE GANE

if) i(J iul

Mircești, 9 noiembrie 1876

Iubite domnule Gane,

V-am trimis la Iași tabloul ce ați avut bunătatea de a împrumuta copilei mele pentru ca să-l copieze. Copia este acum sfîrșită și destul de nimerită. Venim dar amîndoi a vă mulțumi pentru orele plăcute de lucru ce i-ați procurat prin amabilitatea d-voastre, și sperăm că tabloul au ajuns în bună stare la destinația lui,

Inceput-ați a mai scrie o nuvelă? Profitați de timpul ier-nii ca să vă îmbogățiți bagajul literar cu nouă produceri care

în curînd să formeze un total original și de un merit netăgăduit. Ați descoperit o vînă frumoasă de exploatat. Dați cu sapa înainte sigur fiind că veți găsi în adevărații cunoscători de artă niște prețuitori sinceri. Eu sînt din numărul acelor care găsesc o mare plăcere a vă citi scrierile și a le recomanda precum merită.

Al d-voastre amic,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

239

Vineri, Iași, [ianuarie 1877]

Dragă Paulina,

Sînt sănătos. Copila te sărută de o mie de ori și este foarte veselă. Atît Smărăndița, cît și Mița² sînt prea mulțumite de dînsa. Au avut mult succes la balul Didiței¹ și au plăcut mult la toți prin înfățișarea și purtarea ei.

Eu încă n-am fost la nici o suare căci, nedormind bine două nopți, eram cam ostenit, însă simbătă voi merge la Roznovanu¹ și, pentru hatîrul copilei, voi șede pînă gioi pentru ca să o duc la d-na Mavrocordat³.

Îți scriu în grabă ca să-ți trimit scrisoarea aceasta prin Georges Duca, care se duce la București. Mă găsesc foarte comod la Brănișteanu⁶. închinăciuni din partea tuturor.

Noemi⁷ au plecat la București? Cît vor șede acolo? Ți-oi scrie în curînd prin poștă.

Te sărut împreună cu Gogu,

V. *Alecsandri*

240

Iași, luni, ghenar [1877]

Dragă Paulina,

Am primit răspuns de la Paris în privirea împrumutului de 60000 franci. Propunerea mea au fost primită și chiar de astăzi încep a mă ocupa de îndeplinirea formalităților. în sfîrșit am să scap de jidan¹ și mă simt foarte mulțemit. Cucoana Catinca Negri mi-au scris ca să o înlesnesc cu 400 # căci are mare nevoie. Am pus să-mi caute în tîrg această somă pentru ca să i-o trimit numaidecît.

Eu sînt sănătos, mă feresc de receală și nu ies din casă decît acoperit cu șapte mantale. Fii dar fără nici o grijă pentru mine, însă dacă vrei să fiu liniștit, imitează pilda mea și-ți caută de sănătate, pentru ca să te găsesc voinică cînd m-oi întoarce acasă.

Copila-i sănătoasă, veselă și se poartă bine. Smărăndița e mulțumită de dînsa și Mița² se-mpacă cu dînsa ca cu o soră iubită. Am făcut împreună mai multe vizite și pre-tutindene am văzut că place. Ieri am dus-o în suare la Cazi-mir³, unde am lăsat-o cu Mița. Copila nu scapă un singur danț, și gioacă bine; cavalerii nu o lasă să se resufle și ea nu zice ba,, însă tualetele sale din iarna trecută sînt cam vestejite. I-am promis o rochie nouă, dar nu prea scumpă și astfel i-am făcut o mare mulțemire.

Smarartdița e bine, se ocupă mult de copilă și-i place să petreacă cu dînsa căci o face de rîde.

Costachi Rosetti⁴, fratele Doamnei, au făcut propunere Smărăndiței ca să însoare pe feciorul său cu Mărie, însă băiatul e prea tînăr și mă tem să nu aibă caracterul nebunatic a tatăne-său.

Voi vorbi despre această propunere cînd oi veni acasă. Copila te roagă să trimiți o tocă albă pe care au vroit să ți-o deie matală și ai refuzat-o. Nu știu ce-a fi aceea tocă, dar mi se pare că e un soi de cuafiură de matasă albă cu flori. Totodată să trimiți Casucăi⁵ un jambon și o bucățoaie de ghiudem! , ,

Toți îți trimit complimente și sărutări. Copila ți-ai scris de vreo patru zile, iată aici scrisoarea.

Te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

Sărută parizianele din parte-mi și din partea Măriei, dacă s-au întors la Mircești.

241

Iași, 1 februar 1877

Dragă Paulina,

Aseară am fost în suare la Cocriță, împreună cu copila. Bucură-te, Mari au fost mai bine decât toate, au plăcut tuturor foarte mult și au jucat pînă la cinci ceasuri și giu-mătate. Eu, în rolul meu de tată, au trebuit să aștept ca să se mintuie jocul, în rîndul mamelor, care făceau tapiserie, însă am avut mulțumire a constata succesul copilei în lume, și aceasta m-au făcut să stau toată noaptea, cu răbdare, în frac și în cravată albă.

Gioi, iar suare, la Natalița Mavrocordat, și duminică, la Roznovanu. Voi merge pretutindene, ca să-mi îndeplinesc rolul, și luni voi pleca la Mircești cu fata, unde vom sosi cu trenul de la 8 ceasuri seara.

Cu toată osteneala, mă simt sănătos, mai cu seamă de cînd am trimis cucoanei Catincăi 400 #¹ la Vărătic și de cînd sper să fac împrumutul la Paris pentru ca să mă dizbar de datoria către Michel Daniel².

Smarandița e mult mai bine și-i place să asiste la tualetele copilei. Mița au plecat ieri la București, cu Lupu³, pentru procesul lor cu Radu. De Dumnezeu să-l cîștige. Lupu s-au înțeles cu fratele Doamnei pentru ca să desființeze contractul Ruginoasei⁴. Poate că astfel le va mai rămînea ceva copiilor.

Ce fac parizianii? Ce face Gogu? Vă cred pe toți sănătoși și vă sărut. Mari te sărută de o mie de ori.

V. Alecsandri

242

....

• 'Iași, sîmbătă, [februarie] 1877

Dragă Paulina,

Speram să plec mîine, duminică, însă împregiurările mă obligă a mai șede și săptămîna viitoare. Iată pentru ce! Mița pleacă la București și în lipsa ei copila nu are cu cine să meargă în adunări. Trebuie dar ca să mă jertfesc eu, deși nu-mi convine nicidecum să stau pe la suarele pînă la 5 oare de dimineață. Pe de altă parte, aștept întoarcerea lui Cocriță Cazimir de la Bacău, unde l-am însărcinat să desființeze procesul intentat de Lascaraki Bogdan. El nu are de făcut decît să dea o hîrtie la tribunal pentru ca să nu se închidă dela * în care se găsește reclamația lui Bogdari.

Mai am încă de regulat oarecare formalități în privirea împrumutului: ce vreau a-l face la Paris, și, în sfîrșit, după [ce] mi-oi termina trebile, mi-oi îndeplini rolul de părinte căscînd prin baluri, voi lua fata și ne vom întoarce acasă de mîni într-o săptămîna, adică duminica viitoare, cea de pe urmă a carnavalului.

Copila place, însă nu prea are tualete pentru toate suarelele cișlegilor și acele de post. Am învoit dar ca să-și mai facă o rochie și să mai pospăiască pe cele purtate, căci nu se cuvine să se arate în lume cu haine feștelite și uzate.

Am trimis cucoanei Catinca, la Vărătic, 400 #² prin maica Spatariul care șade cu Evghenia Negri³. Astfel am rămas liniștit și despre acea datorie.

Brănișteanu și Casuca îți mulțumesc pentru bunătățile ce le-ai trimis, asemîni și Mița. Jambonurile, slîcina și ghiudemul au fost găsite de minune. Brănișteanu care, precum Știi, are acum mania gradinariei, te roagă să-i trimiți cît iriai curînd cite patru crenguțe pentru hultuit, din fiecare din perii cei mai buni de la vie, însă crenguțele să fie din anul trecut și tăiate în grabă, pe cît e timpul încă rece și seva moartă.

Eu sînt sănătos deși cam ostenit. Copila e voinică/veselă, ascultătoare și sper că, după [ce] a mai topăi la vreo cîteva suarele, s-a satura oarecum de joc.

• &j UH;lrri j-uy.fr W g9\$io&0 i
• uț*jptasbr<!j| <ort >«> acrrwtJQ ftwon.-'tiivjw si ii stp fst&tus

Smarandița e mai bine mult, și petrece rîzînd cu copila.
Complimente și sărutări din partea tuturor.

'Te sărut împreună cu Gogu,

V. *Aleksandri*

S-au întors de la București!

CĂTRE CLEOPATRA CANTACUZINO

243

Mircești, 10 fevner 1877

Ma chere. Madame Cleopâtre %

Vous rappelez-vous le jour ou Mile Lucie, ayant fait son
-entree dans la vie, etait portee triomphalement par son
-oncle Costakitza et par moi à Tune des mairies de Paris pour
vagir au nez de Mr le maire?

Qui nous aurait dit alors que cette meme demoiselle se
hâterait de grandir expres pour nous vieillir et qu'elle aurait
le bon gout de se faire pardonner ce petit tour malicieux,
en resserrant nos liens d'affection par le choix qu'elle ferait
dans la personne de mon neveu?

C'est agir en jeune fille d'esprit et de coeur et pour ma
part je lui en sais gre, car rien ne peut m'etre plus precieux
-et plus desirable que de voir notre ancienne amitie fortifiee
par un nouveau lien.

Ayant felicite mon neveu sur son prochain mariage, et
-dit à Lucie tout ce que mon coeur m'a diete pour elle, je viens
à vous, ma chere Madame Cleopâtre, pour vous embrasser
cordialement en ma double qualite d'ancien ami de Costa-
kitza et de parrain de Lucie.

Georges est comme mon enfant, je l'aime et l'apprécie
autant qu'il le merite, nous pouvons donc tous les deux faire

312

des vœux paternels pour le bonheur des jeunes fiances. Nous
les regarderons en souriant d'aise, car ils forment ensemble
un couple parfaitement assorti et j'ai tout lieu d'esperer
que leur bonne etoile laissera tomber quelques doux
rayons sur le front des grands parents... car nous en sommes,
helas!

(Ne trouvez-vous pas que ce titre a quelque chose d'aga-
sant ?)

Quoiqu'il en soit, je prends mes airs majestueux et avec
une profonde reverence du bon vieux temps, je viens vous
prier d'agreer... non, je prefere tout simplement vous reem-
brasser, ainsi que Lucie.

Tout à vous de coeur

V. *Aleksandri*

Mircești, 10 februarie 1877

Scumpă doamnă Cleopatra,

Vă aduceți aminte de ziua în care d-ra Lucie, făcîndu-și intrarea în
viață, era purtată în triumf de unchiul său Costăchiță și de mine, la una
din primăriile Parisului, pentru a seînci în nasul d-lui primar?

Cine ar fi spus atunci că aceeași domnișoară se va grăbi să crească
înadins pentru a ne îmbătrîni și că va avea bunul-gust să facă să-i fie
iertată această ștregărie răutăcioasă, strîngînd legăturile noastre de afec-
țiune prin alegerea pe care o va face în persoana nepotului meu?

Asta înseamnă să te porți ca o fată de spirit și de inimă și din partea
mea îi sînt recunoscător, căci nimic nu-mi poate fi mai prețios și mai pe
plac, decît să văd vechea noastră prietenie întărită printr-o nouă legătură.

Felicîndu-1 pe nepotul meu pentru apropiata sa căsătorie și spunînd
lui Lucie tot ceea ce mi-a dictat inima mea pentru ea, vin la dumneavoastră,
scumpă doamnă Cleopatra, pentru a vă îmbrățișa prietenește în dubla mea
calitate de vechi prieten al lui Costăchiță și de naș al lui Lucie.

Georges e ca și copilul meu, îl iubesc și-l apreciez așa cum merită,
putem deci să facem amîndoi urări părintești pentru fericirea tinerilor
logodnici. Îi vom privi zîbind cu mulțumire, căci ei fac împreună o pereche
foarte potrivită și am toate motivele să sper că steaua lor cea bună va lăsa
sa cadă cîteva raze blînde pe fruntea bunicilor... căci vai! din păcate
sîntem!

313

(Nu găsiți că acest titlu are ceva plicticos?)

Oricum ar fi, îmi iau aerele mele majestuoase și, cu o plecată închinăciune ca odinioară, vin să vă rog să primiți.... nu, prefer să vă îmbrățișez încă o dată, ca și pe Lucie.

Al dumneavoastră din inimă, , , , ,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGES DUCA

244

Mircești, 10 fevr. 1877

Mon cher Georges,

Rien ne pouvait nous rejouir davantage, ta tante, ta cousine et moi, que la nouvelle de ton prochain mariage avec Lucie Ghica. Elle est ma filleule et comme telle, je l'aimais beaucoup, maintenant qu'elle va devenir ma niece, ce sera de l'adoration, car Lucie est charmante, bien élevée, gracieuse, jolie, sérieuse même au besoin, et ce sont là des qualités que l'on rencontre rarement chez une jeune fille de nos jours. Aime-la bien, sois toujours d'une humeur égale envers elle, sois homme de cœur autant que tu es homme d'esprit et ton bonheur est assuré.

Ta vie de jeune homme a été ce qu'elle devait être: laborieuse, honorable et digne. Entraîné par le courant de la jeunesse sur une pente que tes parents considéraient avec trop de sévérité peut-être, tu as su t'arrêter à temps, faire un salut de gentilhomme au soi-disant gouffre que terminait la pente et, en te retournant, tu as rencontré sous ta main une petite main pure, fine, blanche, qui, tout doucement, t'a attiré dans la plus fleurie des sentiers.

Le sort t'a favorisé, sois bon enfant avec lui et, laisse-toi vivre calmement, bêtement, si ce mot ne t'offusque pas trop et tu te convaincras, plus tard, que la vie à deux, dans

314

les conditions d'honnêteté et de confiance mutuelle est encore ce que l'on a inventé de mieux en ce monde.

Lucie est une délicieuse compagne, toi, Georges, tu es un brave et bon compagnon. Allez, mes enfants, marchez le front haut dans la vie, et sachez vous appartenir suffisamment pour ne pas vous laisser distraire de votre charmant voyage par les regards de ceux qui vous observeront et vous envieront tout naturellement.

Mais assez de conseils comme ça. Ton cœur te guidera mieux que toute la philosophie des sept sages de la Grèce.

„Doă aripi sorioare
Se înalță pân' la soare.
Doă inimi merg în zbor
Pân' la raiu-ncintator .

Sur ce, bon voyage au pays du soleil et de la lumière. Moi, pour mieux vous suivre, je rappelle mon passé et je me sens tout heureux de te voir prendre la route adorable par laquelle j'ai passé ... jadis !

Toute ma famille t'embrasse de bon cœur.

A toi,

V. Alecsandri

Mircești, 10 febr. 1877

Iubite Georges,

Nimic nu putea să ne bucure mai mult, pe mătușa ta, pe verișoara ta și pe mine, decât vestea apropiatei tale căsătorii cu Lucie Ghica. Ea este fiina mea și, pentru aceasta, o iubesc mult, acum, când va deveni nepoata mea, va fi o adevărată adorație, căci Lucie este încântătoare, bine crescută, grațioasă, frumoasă, chiar serioasă, la nevoie, și acestea sînt calități pe care le întâlnești rareori la o fată tînă din zilele noastre. Iubește-o mult, fii întotdeauna într-o dispoziție egală față de ea, fii om cu inimă tot atît cît ești-om de spirit și fericirea ta va fi asigurată.

Viața ta de tînăr a fost ceea ce trebuia să fie: viață de muncă, onorabilă și demnă. Tras de curentul tinereții pe o pantă pe care părinții tăi o socoteau cu prea multă severitate, ai știut să te oprești, la timp, să faci un salut de gentilom așa-zisei prăpăstii care încheia panta și, întorcîndu-te, ai întîlnit sub mîna ta o mică mînă pură, fină, albă, care, cu blîndețe, te-a atras pe cea mai înflorită dintre cărări.

315

Soarta te-a răsfațat, fii bun cu ea, și, lasă-te să trăiești liniștit, prostește, dacă acest cuvânt nu te ofensează prea mult și te vei convinge,, mai târziu, că viața în doi, în condițiile de onestitate și de încredere mutuală, este încă tot ce s-a inventat mai bun pe lume.

Lucie este o tovarășă încântătoare, tu, Georges, ești un curajos și bun tovarăș. Hai! copiii mei, mergeți cu fruntea sus în viață, și să știți si vă aparțineți destul unul celuilalt pentru a nu vă lăsa distrați din frumoasa, voastră călătorie de privirile acelora care vă observă și vă invidiază, în mod natural.

Dar, de ajuns cu asemenea sfaturi. Inima ta te va conduce mai bine decât toată filozofia celor șapte înțelepți ai Greciei.

[..... 1*

Și cu aceasta, drum bun în țara soarelui și a luminii. Eu, pentru a vă urmări mai bine, îmi rechem trecutul și mă simt fericit de a te vedea luînd drumul încântător pe care am trecut... altădată!

întreaga mea familie te îmbrățișează din toată inima.

! Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

in .

Mircești, 16/28 mars 1877

Ma chere Mărie, les regrets que tu éprouves quand tu me fais parfois du chagrin ne sont rien en comparaison des miens alors que je me vois obligé de t'adresser des observations qui te font pleurer parfois. Dieu ne m'ayant accordé qu'un seul enfant, une fille intelligente et bien douée sous tous les rapports, j'ai place sur elle tout ce que mon cœur

* Urmează versurile în limba română de la p. 315. .5

possede de tendresse affectueuse et devouée et mon amour propre est poussé à l'excès en ce qui la concerne. Je la voudrais aussi parfaite que possible, aimable, gracieuse, poète, spirituelle avec mesure, pénétrée du sentiment de sa dignité, apte à tous les nobles élans de cœur, enthousiaste de tout ce qui est grand et élevé, en un mot je voudrais qu'elle fut la plus belle oeuvre de ma vie. Cette ambition paternelle qui chez moi a acquis des proportions exagérées peut-être, tu a connaîtras un jour, ma chère enfant et c'est alors seulement que tu comprendras et que tu sauras apprécier la justesse de mes conseils, alors seulement tu sauras apprécier l'amour de tes parents.

Si à ton entrée dans le monde tu n'avais point passé par le *square*, bien de petites mesintelligences n'auraient pas eu lieu, et pour ma part je n'eusse pas été amené à te faire des observations sur certaines attitudes, sur certaines expressions, sur *certaines tendances à la familiarité* qui peuvent être trouvées charmantes dans le monde bourgeois de Paris mais qui sont de nature à choquer dans une société élégante et bien élevée. Une demoiselle de bonne famille est tenue, surtout, à une réserve de bon goût qui rehausse ses mérites et lui donne un charme exquis aux yeux des personnes comme il faut; plus elle s'observe elle-même et plus elle est observée avec sympathie par le monde qui l'entoure.

Ce que je te dis là, ma chère enfant, ne vas pas le prendre pour des allusions, non. La rigidité de mes principes ne m'empêche de reconnaître tes qualités, je te sais bonne et très gracieuse, quand tu le veux, j'aime ta nature franche et généreuse, et je suis convaincu que tu feras une femme charmante, avec une petite pointe d'originalité artistique, ce qui, dans les limites de la modération, ajoute aux charmes d'une personne bien élevée; mais actuellement tu es à l'âge où l'étourderie fait concurrence à la raison, où l'égoïsme des plaisirs voile bien d'autres sentiments et c'est à cette époque de la vie de leurs enfants que les parents sont principalement tenus d'avoir les yeux bien ouverts pour surveiller leurs mouvements. Pauvres parents! ils ont si grandement

peur de voir leurs chers papillons se bruler les ailes dans un moment d'imprudencel, .

Tout ce qui precede, ma chere Mărie vient du plus profond de mon coeur, et je souhaite qu'il puisse penetrer dans le tien ; tu t'en trouveras bien, crois moi, et tu m'en sauras gre un jour.

Tu m'as ecrit que ta tante² aurait de nouveau lance une mechancete sur ton compte, en pretendand que tu lui aurais dit de ne plus retourner â Mircești. N'en crois rien, ou bien fais semblant de n'en rien croire. Evite par consequent de parler de ce qui te semble anormal dans la conduite de ta tante et de ta cousine â ton egard, et surtout pas de petites mechancetes quelque spirituelles qu'elles soient â leurs adresse ou â l'adresse de n'importe qui. Conduis-toi de fason a ce que les critiques tombent â trois pas de distance et ne puissent jamais t'atteindre. Tu ne saurais faire de plus grand plaisir â ton pere et â ta mere qui t'aiment et t'embrassent de tout coeur.

• ' " V. Alecsandri

icw m

Embrasse ta tante et Mitza de notre part, et amuse toi bien â la soiree de jeudi. Rappelle â Mr Lazzu le tabac qu'il m'a promis. i nai

Mircești, 16/28 martie 1877

mi

Draga mea Mafie, regretele pe care le încerci când îmi faci câteodată o supărare nu însemnează nimic în comparație cu ale mele atunci când mă văd obligat să-ți adresez observații care te fac câteodată să plîngi. Dumnezeu nedîndu-mi decît un singur copil, o fată inteligentă și bine dotată în toate privințele, am plasat în ea tot ce inima mea posedă ca tandrețe afectuoasă și devotată și amorul meu propriu este împins pînă la extrem în ceea ce o privește. Aș dori-o atît de perfectă cît este posibil, amabilă, grațioasă, frumoasă, spirituală cu măsură, pătrunsă de sentimentul demnității sale, gata la toate nobilele elanuri ale inimii, entuziasată pentru tot ce este mare și înălțător, într-un cuvînt doream ca ea să fie cea mai frumoasă operă a vieții mele. Această ambiție părintească, care la mine a luat proporții exagerate, poate o vei cunoaște într-o zi, iubita mea copilă.

și numai atunci tu vei înțelege și vei ști să apreciezi justețea sfaturilor mele, numai atunci vei ști să prețuiești dragostea părinților tăi.

Dacă la intrarea ta în lume, nu ai fi trecut prin *squar*, multe neînțelegeri nu ar fi avut loc, și în ce mă privește nu aș fi ajuns să-ți fac observații asupra unor anumite atitudini, unor oarecari expresii, *unor oarecare tendințe spre familiaritate*, care pot fi găsite încîntătoare în lumea burgheză de la Paris, dar care sînt de natură să șocheze într-o societate elegantă și bine-crescută. O domnișoară de familie bună trebuie, mai cu seamă, să păstreze o rezervă de bun gust care îi crește meritele și îi dă un farmec încîntător în ochii persoanelor cumsecade; cu cît ea se observă mai mult, cu atît ea este observată cu simpatie de către lumea care o înconjoară.

Ceea ce îți spun aici, iubita mea copilă, nu le lua ca pe niște aluzii, nu. Rigiditatea principiilor mele nu mă împiedică să recunosc calitățile tale, te știu bună și grațioasă, cînd o dorești, îmi place natura ta cinstită și generoasă, și sînt convins că vei deveni o femeie încîntătoare, cu o mică notă de originalitate artistică, ceea ce, în limita moderației, adaugă la farmecele unei persoane bine-crescute; dar acum ești la vîrsta la care zăpăceala face concurență rațiunii, la care egoismul plăcerilor voalează multe alte sentimente și la această epocă a vieții copiilor lor părinții sînt mai cu seamă obligați să aibă ochii bine deschiși ca să le urmărească mișcările. Bieții părinți! le este așa de frică de a vedea pe iubiții lor fluturi arzîndu-și aripile într-un moment de imprudență!

Tot ce-am scris pînă aici, dragă Mărie, vine din adîncul inimii mele și doresc să poată pătrunde în al' tău, te vei simți bine, crede-mă, și îmi vei fi recunoscătoare într-o zi.

Mi-ai scris că mătușa ta ar fi spus din nou o răutate pe seama ta pretinzînd că tu i-ai fi spus să nu se mai reîntoarcă la Mircești. Nu da crezare la nimic, sau fă-te că nu. crezi nimic. Ferește-te deci de a vorbi despre aceea ce ți se pare anormal, în purtarea mătușii și verișoarei tale, în ceea ce te privește și mai cu seamă fără mici răutăți, oricît ar fi ele de spirituale, la adresa lor sau la adresa oricui. Poartă-te în așa fel încît criticile să cadă la trei pași distanță și să mi poată să te atingă. Nu vei face o plăcere mai mare tatălui și mamei tale care te iubesc și te îmbrățișează din toată inima, >..... ..

V. Alecsandri

Sărută pe mătușa ta și pe Mița din partea noastră și distrează-te bine la serata de joi. Amintește-i d-lui Lazzu de tutunul pe care mi l-a făgăduit.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

[martie, 1877]

Nota. Frunză verde baraboi
Să rămie între noi.

246

Moș Pison din Răcăciuni,
Vestea-n lume s-a lătit
Că și tu printre nebuni
Vrei să fii buiurdisit,
Devenind un senator
în Senatul viitor!
Dar ce strechie te-a lovit,
Tu om pacinic, ispătit,
Și cu mintea-n șese ițe.
Să te-amesteci în tărîțe?
Tu, nitam, să-ncaleci vîntul
Și-n Senat să ceri cuvîntul
Ca să fii expus, măi frate,
La răspunsuri veninate.
Să te zbuciumi în sudoare
Să te-năduși de putoare.
Să stai singur, singurel,
Despărțit d-Alexandrel
Și în loc s-auzi uimit
Glasu-i dulce și iubit,
Să ascuți tu la cuvinte
Strechiete, fără minte,
Și s-ajungi a fi năuc
Printre cei din Balamuc!
Alei! frate, moș Pison,
Te credeam mai tontoroi
Și mai teafăr de picior,
Ca să nu scapeți ușor,
Nici să cazi de-a rostogol
în al vitelor ocol,

320

Care astăzi îngîmfat
Poartă nume de Senat.
Lasă, mări, pe cei juni,
Să se lupte cu nebuni,
Iară noi, oameni cărunți,
Care-n cap avem grăunți,
Să stăm pacinic depărtați
De căței, de advocați,
Și te toate acele lifte
Care merită molifte
Și a căroră bravură
Stă nu-n inimă, ci-n gură.
Drept aceea, moș Pison
Freacă-te cu ustoroii,
Ca să scapi și de strigoi,
Și de tot soiul de moroi,
Și de orice tricolici
Ce se cred azi politici.
Fie albi, verzi, galbeni, roși,
Dar puțin politicoși.

Deci revină iar în tine
Și să auzim de bine.

Ghid?

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

247

Mircești, [a. 6] april 1877

Mă chere Mărie,

La saison des bals et des plaisirs mondains est terminée ;
elle fait place à la grande semaine des contritions et des prières.
Il est temps que chaque oiseau rentre dans son nid,
d'autant plus que l'hiver est parti avec le carnaval et que le

321

printemps est venu egayer la campagne. Bientot Jassi sera desert, etant abandonne par tous nos amis; il ne gardera dans son sein que les classes des employes et des juifs, ce bel ornement de nos cites. En consequence songe à faire tes malles car je compte aller te chercher dans le courant de la scmaine prochaine. Si pourtant tu preferais faire tes devotions à Jassi, c'est-à-dire assister aux messes de minuit, confesser et communier en meme temps que Mitza et Pulcherie, je ne t'emmenerai à Mircești que pour les fetes de Pâques, fetes que l'on aime à passer en familie.

Il faudrait, dans ce cas, que tout fut termine jusqu'à vendredi soir, car nous partirons de Jassi samedi prochain, irrevocablement.

Ceci convenu, reponds-moi de suits et pour agrementer ta lettre, donne-nous quelques details sur la soiree de jeudi passe. As-tu eu une jolie toilette, as-tu beaucoup danse, es-tu rentree avec le jour comme à l'ordinaire? Maman qui attend toujours un mot de toi est impatiente de connaître les succes de sa fille et de constater tes progres dans la langue roumaine.

Nous avons recu une lettre de ta cousine qui nous annonce leur retour collectif à Mircești.

J'ai écrit à Callimaki-Catargi² de payer ta note chez la couturiere, et de m'expedier le papier à tapisser tes deux chambres. Je lui ai recommande surtout les plafonds et j'espere que tu seras contente, vu que mon ami a beaucoup de gout.

Maman et moi t'embrassons tendrement et te chargeons d'en faire aut.mt de notre part à M-me Docan, Mitza, Bob et Pulcherie.

Ton pere affec[tionne]
V.A.

Mircești, [a. 6] aprilie 1877

Draga mea Mărie,

Sezonul balurilor și al plăcerilor mondene s-a terminat; el face loc marelui săptămîni a ispășirilor și a rugăciunilor. Este timpul ca fiecare pasăre

să se reîntoarcă în cuibul său, cu atît mai mult cu cît iarna a plecat împreună cu carnavalul și că primăvara a venit să ne înveselească la țară. În curînd lașul va fi pustiu, fiind părăsit de toți prietenii noștri; nu va păstra în sinul său decît clasele funcționarilor și pe jidani, acest frumos ornament al orașelor noastre. Deci gîndește-te să-ți faci bagajele, căci socotesc să vii să te iau în cursul săptămîinii viitoare. Dacă totuși ai dori mai bine să iei parte la slujbe la Iași, adică să asîști la liturghia de la miezul nopții, să te spovedești și să te împărtășești în același timp cu Mița și cu Pulcheria, nu te voi aduce la Mircești decît pentru sărbătorile de Paște, sărbători pe care este plăcut să le petreci în familie.

În acest caz, ar trebui ca totul să fie terminat pînă vineri seara, căci vom pleca din Iași sîmbătă următoare, neapărat.

Acestea hotărîte, răspunde-mi numaidecît și, pentru a-ți înfrumuseța scrisoarea, dă-ne cîteva amănunte despre serata de joia trecută. Ai avut o rochie frumoasă, ai dansat mult, te-ai întors la ziuă, ca de obicei? Mama, care așteaptă mereu un cuvînt de la tine, este nerăbdătoare să cunoască succesele fiicei sale și să constate progresele tale în limba română.

Am primit o scrisoare de la vara ta care ne vestește întoarcerea lor colectivă la Mircești.

I-am scris lui Callimaki-Catargi² să-ți plătească nota la croitoreasă și să-mi trimită hîrtia de tapisat cele două camere ale tale. I-am recomandat mai cu seamă plafioanele și sper că vei fi mulțumită, știind că prietenul tău are mult gust.

Mama și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste și te însărcinăm să faci același lucru cu d-na Docan, Mița, Bob și Pulcheria.

Tatăl tău iubi[tor],
V.A.

CĂTRE LUCIE DUCA

248

Mircești, 6 april 1877

Ma chere Lucie,

S'il est un spectacle qui rajeunisse le coeur, c'est bien celui que vous presentez en ce moment, vous et votre fiance.

à la /eille de votre mariage. "Vous planez tous les deux dans les charmantes regions de l'esperance et des illusions, vous faites vos plans d'avenir avec ce bel enthousiasme qui est un des plus precieux apanages de la jeunesse, et avec l'entente parfaite de vos coeurs epris. Puisse le ciel realiser tous vos projet, c'est le voeu sincere de toute ma familie.

Le grand jour approche, on dit que c'est le plus beau de la vie,, et il l'est en effet, car c'est la porte doree qui s'ouvre sur un monde nouveau d'impressions et de devoirs reciproques. Je ne doute pas que vous diriez hautement et loyalement *oui*, au moment d'en franchir le seuil, car ainsi que vous le dites tres-noblement, vous comptez marcher haut dans la vie, afin de marcher toujours droit. Allez, mes chers enfants, le sourire aux levres et l'aureole au front, mon coeur vous suivra de loin avec de doux battements et de douces emotions.

Vous reclammez ma presence et celle de ma fille à la ceremonie de votre mariage. Nous ne demandons pas mieux que de nous rendre à Bucarest pour le 10/22 avril, mais cela dependra de l'etat de sante de votre cousine. Elle s'est tant fatigue à Jassi, durant cet hiver, qu'elle en est revenue souffrante d'une espece de fievre assez tenace. Cependant nous avons l'espoir de guerire promptement ce leger bobo pour ne pas manquer à votre affectueux appel. En attendant, nous vous embrassons tendrement et vous chargeons d'en faire autant de notre part à votre chere maman. Quant à Georges, se sera pour un peu plus tard.

Votre oncle affectionne,

V. *Alecsandri*

Mircești, 6 aprilie 1877

Draga mea Lucie,

Dacă există un spectacol care să întinerească inima, este cu siguranță acela pe care îl înfățișați în acest moment, dumneata și logodnicul dumitale, în ajunul căsătoriei voastre. Pluțiți amândoi în încântătoarele regiuni ale speranței și iluziilor, vă faceți planuri de viitor cu acel frumos entuziasm care este unul dintre cele mai prețioase daruri ale tinereții, și cu înțelegerea

perfectă a inimilor voastre îndrăgostite. Fie ca cerul să vă îplinească toate proiectele voastre, este urarea sinceră a întregii mele familii.

Ziua cea mare se apropie, se spune că este cea mai frumoasă din viață, și este cu adevărat, căci este poarta aurită care se deschide asupra unei lumi noi de impresii și de datorii reciproce. Nu mă îndoiesc că veți spune cu voce tare și cinste *da*, în clipa în care veți pași pragul, căci, așa precum o spui cu noblețe, socotiți să mergeți cu capul sus în viață, astfel încât să mergeți totdeauna drept. Mergeți, iubiiții mei copii, cu zîmbetul pe buze și aureola în frunte, inima mea vă va urma din depărtare cu dulci bătăi și dulci emoții.

Voi cereți prezența mea și aceea a fiicei mele la ceremonia căsătoriei voastre. N-am dori nimic mai bun decât să venim la București pentru 10/22 aprilie, dar aceasta va depinde de starea sănătății verișoarei voastre. Atîta s-a obosit la Iași, pe timpul iernii, încît s-a întors bolnavă de un fel de febră destul de rezistentă. Totuși avem speranța că ne vom vindeca repede de această ușoară boală pentru a nu fi lipsiți de afectuoasa voastră chemare. Pînă atunci vă sărutăm cu dragoste și vă însărcinăm să faceți același lucru, din partea noastră, iubitei voastre mame. Cît despre George se va fi pentru ceva mai tîrziu.

Unchiul vostru iubitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA SPIRO-PAUL

249

Mircești, 18 avrii "ÎS'77

Chere Madame.

Conformement a votre désir, je vous envoie, quoiqu'a regret, le seul manuscrit de votre frere que je possède C'est te poeme en prose de Ia *Cântarea României!*

Cet ouvrage admirable, écrit dans le feu de la première jeunesse par mon défunt ami, A. Russo, a une très grande valeur poétique, aussi nos bons frères d'outre Milcov, se plaisent-ils à l'attribuer bénévolement à N. Balcesco. Il faut donc que le manuscrit soit conservé religieusement comme un document important qui renferme toute la gloire littéraire de votre frère; il ne saurait être mieux placé qu'entre les mains d'une sœur affectueuse qui saura l'apprécier comme un joyau de famille.

Veillez, chère Madame, agréer à cette occasion l'assurance de mes sentiments les plus amicaux.

Votre tout dévoué serviteur,

V. *Alecsandri*

Adresa pe plic: Madame Spiro-Paul
Bacău

:(Mircești, 18 aprilie 1877

Scumpă doamnă,

Conform dorinței dumneavoastră, vă trimit, cu toată părerea de rău, singurul manuscris al fratelui dumneavoastră pe care îl posed. Este poemul în proză *Cintarea României!*

Această operă admirabilă, scrisă în focul primei tinereți de răposatul meu prieten A. Russo, are o foarte mare valoare poetică, de aceea bunilor noștri frați de dincolo de Milcov, le place să o atribuie benevol lui N. Balcescu. Trebuie deci ca manuscrisul să fie păstrat cu pietate ca un document important care conține toată gloria literară a fratelui dumneavoastră; nu poate fi mai bine **plasat** decât între mâinile unei surori afectuoase care va ști să-l aprecieze ca pe o bijuterie de familie.

Binevoiți, scumpă doamnă, să primiți cu această ocazie asigurarea sentimentelor celor mai prietenești.

Al dumneavoastră foarte devotat servitor,

' . . > . • i [> \n'ri't • 07
l\oM^u\ . t\$»\« . . . : v -asanări

m.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

250

Mircești, 19 april 1877

Mon cher diplomate,

Mr. Frunzescu, employé depuis 18 ans au bureau de statistique, vient me supplier d'intervenir auprès de toi pour que tu lui fasses occuper le poste vacant de chef de ce qu'on appelle *Oficiul Statistic*. Je le fais par acquit de conscience parce que Mr. Frunzescu m'a rendu le service de corriger les épreuves de mes ouvrages à l'imprimerie de Socec.

Je sais pourtant d'avance que mon intervention restera sans résultat, pour la double raison, qu'en général, je n'ai pas de chance dans mes démarches, et que de ton côté tu as bien d'autres *chiens* à fouetter dans les circonstances graves ou nous nous trouvons. Quand je dis *chiens*, ne vas pas croire que je veuille faire allusion à la meute ministérielle qui tient les destinées du pays entre leurs pattes et que tu dois tenir en laisse.

Tout a toi.

V. *Alecsandri*

Mircești, 19 aprilie 1877

Iubite diplomat,

Dl. Frunzescu, am Dlo. 77a ip ^ ^ ^ ^ - '1*
-age să intervin pe Z Z t
de?ef a ceea ce se numește ol^Z^ Sa o cu P P«stul vacant
-Pacată deoarece dl. *" * — c o n « a
t u a t e ^ tipografia lui Socec t s e r v i c i u l d e a m i ^ c e c o r e ^

Știu totuși dinainte că intervenția mea va rămâne fără rezultat, pentru dublul motiv că, în general, nu am noroc în demersurile mele, și că, la rândul tău, ai alți *dini* * de biciuit în împrejurările grave în care ne găsim. Când spun *dini*, să nu crezi că vreau să fac aluzie la haita ministerială care tine destinele țării în labelor și pe care tu trebuie să o ții în lesa.

Al tău,

V. Alecsandri

CÂTRE EDOUAR» GRENIER

251

Mircești, 16 mai 1877

n. [-1

Mon cher ami,

Quando est la France, qu'on tient comme elle du gamin et du geant, on peut tout se permettre, même des fautes que l'on paie très cher, on a de quoi les payer; même des chutes formidables:

Oft

„On part, on court, on tombe,
On se relève Roi! " •

Mais quand on est la Roumanie, c'est-à-dire un nain enclavé entre trois colosses (lisez molosses), que peut-on faire pour sauvegarder son existence et sa nationalité? Les Colosses ont la fantaisie de mesurer leurs forces tous les quinze ou vingt ans; s'inquiètent-ils du malheureux nain qui est sur leur passage? Naturellement non, ils passent, ils l'écrasent, et le pugilat termine, ils s'en retournent chez eux en le laissant geindre les quatre pattes en l'air. Alors viennent les vieilles bonnes femmes de la diplomatie pour lui prodiguer leurs soins et le couvrir de bandages qui se changent en véritables chaînes. Le malheureux geint plus que jamais, et l'Europe, se dit: „Mais que peut-il, ce mioche braillard? il n'est jamais content, yeux-tu, petit crapaud!" etc,

* i. • yw.t aivcs uTtiii'iq agi O •.,'••!,•":'» ;: . . i t as > 6 • .: •
• j'i s-ti Expresia francSăiaeste: anoir d'autres chats <i Jouetter cu sensul de:
„ai alte griji".

C'est ce qui nous est arrivé à nous, autres Roumains, auxquels la diplomatie n'a jamais voulu ou jamais ose créer une position bien définie. Le traité de Paris fait mention de la neutralité de notre pays, mais loin de lui donner le même caractère qu'à celle de la Belgique et de la Suisse, elle la rattache à la neutralité de l'Empire Ottoman. Qu'arrive-t-il? Nous subissons régulièrement le contre-coup de toutes les sottises de la Sublime Porte et de toutes les entreprises de la Russie. Le vizir n'a pas fait son *kef*, il a mal fumé son *tchibouk*, il répond insolemment à quelques propositions du cabinet de Saint-Petersbourg ... Guerre! ... et le Pruth est franchi. Pourquoi? Parce qu'un Bourke anglais aura déclaré en plein Parlement que la neutralité spéciale de la Roumanie n'est pas inscrite dans le traité de Paris. Donc, la Roumanie peut être impunément foulée aux pieds des chevaux cosaques ou autres et, un beau matin, elle se voit inondée de hordes enrégimentées qui vont, dit-on, franchir les chrétiens d'Orient. C'est une croisade en faveur des Bulgares, fort bien, mais c'est une écrasade * pour nous. Trois cent mille Russes entrent en chantant des airs asiatiques et prennent position le long du Danube; les Turcs, pour les punir, bombardent nos villes riveraines, les malheureux habitants se sauvent dans l'intérieur, en se demandant naïvement si c'est la fin du monde ... Non, ce n'est pas la fin du monde, c'est la conséquence du radotage diplomatique d'il y a vingt ans.

Que faire?... Eh bien, au lieu d'être passivement et bêtement écrasés entre l'enclume et le marteau, hissons-nous sur la pointe de nos pieds pour nous grandir un peu et pour atteindre ainsi à la hauteur d'un bon sabre. Ceci fait, étirons nos bras engourdis depuis des siècles et donnons preuve de vitalité à ceux qui nous traitent en tout petits garçons. Crions fort aux oreilles des Russes et des Turcs: „Vive l'indépendance de la Roumanie!" et entrons bravement dans la fournaise. Nous en sortirons meurtris peut-être, mais du moins acérés par le feu. Aussi bien, assez d'humiliations, assez de misères! Ou maîtres chez nous, ou plus de chez nous! Les Turcs sont forts comme des ... Turcs, c'est une vieille rengaine, ils étaient bien plus forts il y a

* Cuvânt creat de poet pentru a rima cu *croisade*, corect *ecrasage*.

quatre siecles et nous sommes plus pres de nos ai'eux qu'eux des leurs.

Notre duel avec les suzerains en babouches a deja commence, et notre petite armee s'est conduite jusqu'â present de facon â rechauffer mon vieux sang; elle se battra bien, cette chere poignee de recrues arrachees aux travaux des champs, car la vue des terribles bachibouzouks les a fait eclater d'erire... „C'est ca? c'est 9 a ? c'en'est que 9 a ? "Tel a ete leur cri gouailleux en courant dessus.

Ah! cher ami, je suis tout emu en ecrivant ces lignes, je fais des efforts pour retenir mes larmes. Ne souriez pas de mon enthousiasme; ce n'est pas le poete qui vous parle, c'est un homme malheureux de ne plus etre jeune pour aller se faire tuer â la frontiere. J'ai femme et enfant aupres desquels je dois monter la garde, au milieu des graves evenements de mon pays. Vous me comprendrez, vous qui restez aupres de votre mere adree.

Mais assez de politique, elle m'etouffe. Si vous allez voir Mr Raymond^s, presentez-lui mes amities et rappelez-lui la promesse qu'elle m'a faite de m'ecrire. Ecrivez-moi aussi de votre cote; vos lettres sympathiques me rafraichissent l'esprit et le coeur. Merci â Got de son bon souvenir et bien des tendresses â vous de la part de Pauline et de Mărie.

Votre vieil ami,

V. *Alecsandri*

J'attends avec impatience ce que vous appelez votre petite plaquette de rimes^s; je vous en enverrai bien aussi, si vous comprenez le roumain.

Mircești, 16 mai 1877

Dragă prietene,

Cînd ești Franța, cînd semeni ca și ea cu un ștregar și cu un uriaș, îți poți permite orice, chiar greșeli care se plătesc scump, și să ai cu ce să le plătești; chiar căderi formidabile:

„Pornești, alergi, cazi,
Te ridici rege \"

Dar cînd ești România, adică un pitic închis între trei coloși (a se citi dulăi) *, ce poți să faci pentru a-ți salva existența și naționalitatea? Coloșii au fantezia să-și măsoare forțele la fiecare cincisprezece sau douăzeci de ani; se îngrijorează ei de nefericitul pitic care este în drumul lor? Desigur nu, ei trec, îl strivesc și, odată lupta terminată, se întorc la ei acasă lăsîndu-l gemînd, la pămînt. Atunci vin bunele bătrîne femei ale diplomației pentru a-i da îngrijirile lor și a-l acoperi cu bandaje care se transformă în adevărate lanțuri. Nefericitul geme și mai rău și Europa își spune: „Dar ce vrea copilașul acesta gălăgios? nu este niciodată mulțumit. Vrei să taci odată, broscioiule?” etc.

Asta ni s-a întîmplat nouă, ăstora, românilor, căroră diplomația n-a vrut niciodată, sau nu a îndrăznit niciodată, să ne creeze o poziție bine definită. Tratatul de la Paris face mențiune despre neutralitatea țării noastre, dar, departe de a-i da același caracter ca acela al Belgiei și Elveției, o leagă de neutralitatea Imperiului Otoman. Ce se întîmplă? Suferim cu regularitate toate loviturile care urmează prostiilor Sublimei Porți și a tuturor acțiunilor Rusiei. Vizirul nu și-a făcut *cheful****, nu și-a fumat *ciubucul****, răspunde insolent vreunei propuneri a cabinetului de la Petersburg... Război. . și Prutul este trecut. Pentru ce? Pentru că un Bourke¹ englez ar fi declarat în plin Parlament că neutralitatea specială a României nu este înscrisă în tratatul de la Paris. Deci România poate fi, fără urmări grave, călcată m picioarele cailor cazaci sau alții și, într-o bună dimineață, se vede inundată de hoarde înregimentate care merg, se spune, să elibereze pe creștinii din Orient. Este o cruciadă în favoarea bulgarilor, foarte bine, dar pentru noi este o distrugere. Trei sute de mii de ruși intră cîntînd arii asiatice și iau poziția de-a lungul Dunării; turcii, pentru a-i pedepsi, bombardează orașele noastre de pe mal, nefericiții locuitori fug în interiorul țării, întrebîndu-se cu naivitate dacă este sfîrșitul lumii... Nu, nu este sfîrșitul lumii, este consecința certurilor diplomatice de acum douăzeci de ani^s.

Ce e de făcut?... Ei bine, în loc de a fi striviți, în liniște și prostește, între ciocan și nicovală, să ne ridicăm pe vîrfurile picioarelor, pentru a ne înălța puțin și pentru a atinge astfel înălțimea unei adevărate săbii. După aceasta, să ne dezmoțim brațele amorțite de secole și să dăm o dovadă de vitalitate acelora care ne tratau ca pe niște băiețași. Să strigăm tare în urechile rușilor și ale turcilor: „Trăiască independența României!” și să intrăm curajos în foc. Vom ieși foarte distruși, poate, dar cel puțin oțeliți prin foc. Deci, destul cu umilințele, destul cu mizeriile! Sau stăpîni la noi acasă, sau nu mai avem casă! Turcii sînt tari ca niște... turci,

* în original, joc de cuvinte: *colosses-molosses*,

** , *** în original, în limba română eu ortografie franceză.

este aceeași veche poveste, erau mult mai puternici acum patru secole, și noi simțem mult mai aproape de străbunii noștri, decât ei de ai lor.

Duelul nostru cu suzeranii în papuci a și început, și mica noastră armată s-a purtat pînă în prezent într-un chip care îmi înfierbîntă bătrînul meu sînge; ea se va bate bine, această mîna de recruți smulși de la munca cîmpului, căci vederea teribililor bașbuzuci i-a făcut să izbucnească în rîs... „Asta este? asta este? numai asta este?” Acesta a fost strigătul lor glumeț, năpustindu-se peste ei.

Ah! dragă prietene, sînt mișcat scriind aceste rînduri, fac eforturi pentru a-mi reține lacrimile. Nu surîde față de entuziasmul meu; nu poetul îți vorbește, ci un om nefericit de a nu mai fi tînăr, pentru a merge să moară la hotare. Am soție și copil pe lingă care trebuie să stau de pază, în mijlocul gravelor evenimente din țara mea. Dumneata, care stai alături de mama dumitale adorată, mă vei înțelege.

Dar destul cu politica, mă înăbușă. Dacă te duci să vezi pe d-na Raymond³, prezintă-i amicitiiile mele și amintește-i de făgăduiala pe care mi-a făcut-o de a-mi scrie. Scrie-mi și dumneata; scrisorile dumitale plăcute îmi înviorează spiritul și inima. Mulțumesc lui Got pentru bunele sale cuvinte și multă afecțiune dumitale din partea Paulinei și a Măriei.

Vechiul dumitale prieten,

V. *Alecsandri*

Aștept cu nerăbdare ceea ce numești mica dumitale plachetă de rime⁴; am să-ți trimit și eu ceva asemănător, dacă înțelege românește.

CĂTRE LUCIE DUCA

252

Mircești, 28 mai 1877

Ma chere Lucie,

Vous etes la plus aimable des nieces et la plus gracieuse des filleules. Mărie, de son cote, declare que vous etes la plus adorables des cousines. Voilâ ce que l'on gagne à écrire

332

de charmantes petites lettres pleines de coeur et d'amenite. La votre m'a d'autant plus ravi qu'elle contient une invitation qui me tire d'un fier embarras. Cette invitation je l'accepte et vous en remercie cordialement.

Mărie veut me suivre à Bucarest pour embrasser sa nouvelle cousine et ses anciennes amies de pension. Comment lui refuser ce plaisir? Mais ou la loger, au milieu de l'encombrement militaire¹ de la capitale? Tous les hotels sont boures d'etrangers et d'officiers, une jeune fille ne peut decemment y mettre le pied. Vous avez compris mon embarras, chere Lucie, et vous venez tendre la main pour m'en tirer; merci de bon coeur et à charge de revanche.

C'est donc convenu: Mărie demeurera chez, vous pendant les dix à douze jours que je passerai à Bucarest. Je vous la confie entierement, etant sur qu'elle s'amusera et qu'elle gagnera beaucoup dans votre affectueuse intimite.

Mon arrivee lâ-bas aura lieu dans le courent de la semaine prochaine, je vous avertirai du jour par un telegramme. En attendant, toute la colonie de Mircești vous embrasse tendrement, sans oublier Georges.

Votre oncle affectione.

V. *Alecsandri*

Miile bonne amitie à votre chere maman².

..

Mircești, 28 mai 1877

Draga mea Lucie,

Ești cea mai drăguță dintre nepoate și cea mai grațioasă dintre fine. Mărie, la rîndul său, declară că ești cea mai încîntătoare verișoară. Iată ce cîștigi cînd scrii atît de plăcute mici scrisori pline de inimă și de căldură. Scrisoarea dumitale m-a îneîntat cu atît mai mult, cu cît ea conținea o invitație care mă scoate dintr-o mare încurcătură. Această invitație o primesc și îți mulțumesc călduros.

Mărie dorește să mă urmeze la București pentru a-și îmbrățișa noua verișoară și vechile sale prietene de pension. Cum să-i respingi această plăcere? Dar unde să locuiască, în mijlocul îngrămădelii militare¹ din capitală? Toate hotelurile sînt înșesate cu străini și cu ofițeri, o fată tînără

333

nu poate pune piciorul acolo. Ai înțeles încurcătura mea, iubită Lucie, ji vii să întinzi mâna pentru a mă scoate din ea, mulțumesc din toată inima și rămân îndatorat.

Este deci stabilit: Mărie va locui la voi timp de zece-douăsprezece zile cât voi rămâne la București. Ți-o încredințez pe de-a întregul, fiind sigur că se va distra și că va câștiga mult în intimitatea dumitale afectuoasă.

Sosirea mea acolo va avea loc în cursul săptămânii viitoare, vă voi înștiința despre ziua sosirii printr-o telegramă. Până atunci, întreaga colonie din Mircești vă îmbrățișează cu dragoste, fără să-1 uite pe Georges.

Unchiul vostru iubitor,

V. *Aleksandri*

Mii de bune amiciții iubitei voastre mame².

253

Mircești, 2 juillet 1877

Ma chere Lucie,

Je me suis tant trimbale dans les rues de Bucarest pendant trois semaines, j'ai tant ete cahote sur les pavés de cette malheureuse viile, j'ai tant etouffe, tant respire dans son atmosphere senegalienne, qu'arrive chez moi je suis tombe malade. Cependant, l'air pur de la vallee de Sereth et la bonne eau de Mircești m'ont remis de suite. Quant k Mărie, elle semble atteinte de la nostalgie de Bucarest ... y aurait-elle laisse une parcelle de son coeur?

La noce de Bebe² a eu lieu enfin, grâce à mon intervention aupres des autorites communales. Le jeune couple a pris sa volée le jour meme du mariage, il est alle entamer sa lune de miel hors frontiere. Trois jours apres Noemi a quitte Mircești, à son tour, pour se rendre à Paris aupres de son pere³ malade. Voilà donc toute la colonie francaise disparue ! Il ne reste ici, actuellement, que mon frere qui fait de jardinage et s'occupe de fleurs en souvenir de ses filles.

Le jour du mariage de ma niece, nous avons eu l'agreable surprise de voir arriver le general Douka⁴ ainsi que Jean⁵

334

et Olga. Vous manquez seule à la fete (quand je dis *vous*, je sousentends aussi Georges), on vous a beaucoup regrette et l'on a porte un toast aux chers absents.

Donnez-nous parfois des nouvelles de Bucarest, Mărie en est tres friande et si vous lui ecrivez directement ne manquez pas de l'engager serieusement à se remettre au travail de la musique et de la peinture. Dites-lui au besoin que c'est la Princesse elle meme qui l'exige.

Au revoir, chere Lucie (vous m'avez promis de venir à Mircești et nous y comptons tous). Embrassez Georges de notre part et recevez tous un paquet de gros baisers campagnards.

Votre oncle affectionne,

V. *Aleksandri*

Miile bonnes amities à votre mere.

Mircești, 2 iulie 1877

Dragă Lucie,

Atît m-am trambalat pe străzile Bucureștiului timp de trei săptămîni f, atît am fost zdruncinat pe pavajele acestui nefericit oraș, atît m-am sufocat, atît am transpirat în atmosfera sa senegaleză, încît ajuns la mine, am căzut bolnav. Totuși, aerul pur din valea Șiretului și apa bună din Mircești m-au însănătoșit numaidecît. Cît despre Mărie, pare să fie atinsă de nostalgia Bucureștiului. .. și-o fi lăsat acolo o bucățică de inimă?

Nunta lui Bebe² a avut loc în sfîrșit, datorită intervenției mele pe lîngă autoritățile comunale. Tînăra pereche și-a luat zborul chiar în ziua căsătoriei; s-a dus să-și înceapă luna de miere în afara frontierei. Trei zile după aceea Noemi a părăsit Mirceștii, la rîndul său, pentru a se duce la Paris lîngă tatăl³ său bolnav. Iată deci întreaga colonie franceză dispărută ! Nu a mai rămas aici, acum, decît fratele meu care face grădinărie și se ocupă de flori în amintirea fiicelor sale.

În ziua căsătoriei nepoatei mele, am avut plăcuta surpriză să-i vedem venind pe generalul Duca⁴, pe Jean⁵ și Olga. Numai voi singuri lipseați de la sărbătoare (cînd spun numai *voi*, subînțeleg și pe Georges), ați fost mult regretați și s-a ridicat un toast iubiților absenți.

Dă-ne cîteodată vești din București, Mărie este foarte dornică și, dacă îi srrii personal, nu uita să o Îndemni serios să se pună pe lucru la muzică și la pictură. Spune-i la nevoie că Prințesa însăși i-o cere.

335

La revedere, draga Lucie (mi-ai făgăduit să vii la Mircești, și ne bizuim toți pe aceasta). îmbrățișează pe Georges din partea noastră și primiți toți un pachet de bune sărutări de la țară.

Unchiul vostru iubitor,

V. *Aleksandri*

Mii de bune amicitii mamei dumitale.

CĂTRE LUDOVIC SCHONDORF

254

Mircești, 11 juillet 1877

Mon cher Monsieur Schondorf,

Mon frere m'a promis de revenir à Mircești prochainement pour respirer librement pendant les journées de grande chaleur qui approchent avec la canicule. J'espere que vous l'accompagnerez puisque Mircești vous a laissé de si agréables souvenirs. Nous ferons de jolies promenades dans la *lunca*, et peut-être ferons nous une bonne affaire, en passant. Ayant fait faire le recensement d'une partie de mon bois, j'y ai trouvé un certain nombre de beaux chènes dont je me séparerai volontiers si j'en trouvais un prix raisonnable. Ces arbres sont de première qualité et donneraient d'excellentes traverses, facile à transporter à la gare et par conséquent, facile à livrer au commerce. Voyez à combiner quelque chose en vue de cette marchandise. Je vous serai très obligé si vous trouvez un acquereur.

Dans l'espoir de Vous voir arriver bientôt, je vous serre la main affectueusement.

V. *Aleksandri*

Gi-contre, le tableau des chènes de la lunca :

471 chènes mesurant 1000 centimetre de circonference

455	- id -	110
522		120

488	—	—	130
353	—	—	140
297	-	—	150
221	—	—	160
194	—	—	170
139	—	—	180
107	—	—	190
105	—	—	200

3352

N.B. On trouverait un nombre, au moins égal, de chènes dans le reste du bois.

Adresa pe plic : Monsieur Louis Schondorf
17, str. Olympului
București

Mircești, 11 iulie 1877

Iubite domnule Schondorf,

Fratele meu mi-a făgăduit să vină în curînd la Mircești pentru a respira liber pe timpul zilelor de mare căldură care se apropie cu canicula. Nădăduiesc că îl veți însoți pentru că Mirceștii v-au lăsat așa de plăcute amintiri. Vom face frumoase plimbări în *luncă* * și poate vom face, în treacăt, o bună afacere. Făcînd recensămîntul unei părți a pădurii mele, am găsit acolo un număr oarecare de frumoși stejari de care m-aș despărți bucuros, dacă aș găsi un preț potrivit. Acești arbori sînt de calitate înția și ar da niște foarte bune traverse, ușor de transportat la gară și, prin urmare, ușor de livrat în comerț. încercați să aranjați ceva în legătură cu această marfă. Vă voi fi foarte obligat dacă veți găsi un mușteriu.

în speranța de a vă vedea în curînd, vă strîng mîna cu afecțiune.

V. *Aleksandri*

*Pe verso, tabloul stejarilor din luncă ***

471 stejari măsurînd 1000 de centimetri în circonfereință

în original, în limbă română.

[.....] *

N.B. S-ar găsi un număr, cel puțin egal, de stejari în restul pădurii.

Adresa pe plic: Domnul Louis Schondorf
17, str. Olympului
București

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

255

Mircești, 24 iul. 1877

Domnul meu,

Demn de toată lauda și de încurajare este scopul d-voastre de a deprinde publicul român din Austro-Ungaria cu ortografia și cu graiul din România. Unificarea limbei va deveni o și mai strinsă legătură de rudire între frații din ambele poale ale Carpaților.

Cu mare plăcere dar vin a răspunde la îndemnul d-voastre, trimițându-vă deocamdată portretul meu și rezervându-mi mulțumirea de a colabora mai târziu la *Albina Daciei*.

Până atunci, vă sînt recunoscător că ați avut duiosă și delicată gândire de a [nu] mă despărți de mult regretatul meu amic, C. Negri. Această atenție prețioasă pentru mine mi-a inspirat o adevărată simpatie pentru *Albina Daciei* și pentru stimabilul ei redactor.

Primiți, domnul meu, încredințarea simțirilor mele cele mai amicale,

V. Alecsandri

P.S. Dacă-mi este permis a vă exprima o dorință, sub forma unui consiliu, v-aș îndemna să ștergeți din fruntea foaiei ce vroiți a redacta cuvîntul *beletristică*, cuvînt puțin

* Urmează tabelul de la p. 336—337.

armonios, fără un înțeles lămurit și în care se întîlnesc cuvîntul turcesc *bele* și cuvîntul *trist*. în Moldova termenul *beletristic* are un sunet barbar și un caracter comic.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

256

Mircești, 5 sept. 1877

Moș PISOI,

Bucură-te de bucuria noastră. Ne-am logodit copila cu Mitică Catargi. Copiii se convin foarte mult și se vor cununa în luna lui octombrie. Să vii, să asîști la cununie ca martor, ca prieten și ca neam. Iar la masă, să mi te faci cuc.

Mărie și Paulina te sărută. Eu te strîng în brațe voinicește.

V. Alecsandri

i

CĂTRE REGINA ELISABETA

257

Mircești, 20 sept. 1877

Madame,

Sil est une destinee digne d'envie, c'est celle d'une Princesse qui regne sur un peuple brave et intelligent qu'Elle sait apprecier à sa juste valeur, qu'Elle sait aimer en veritable mere, qu'Elle sait consoler, comme un ange bienveillant.

dans les moments de cruelles épreuves. Cette destinée Dieu l'a accordée à Votre Altesse, Madame et vous avez su l'accepter en femme de cœur et de haute intelligence, en Vous relevant Vous, Princesse, au rang de sœur de charité.

Certes, il est beau de combattre pour l'honneur de son pays et d'affronter la mort avec le stoïcisme traditionnel des ancêtres, mais aussi quelle ineffable impression doit ressentir le soldat tombe sur le champ de bataille, alors qu'il se sent revenir à la vie sous les regards compatissants à la voix consolatrice de sa Souveraine!

Heureux nos soldats qui après avoir été vaillamment conduits au feu par leur chef militaire, après avoir cimenté de leur sang l'édifice de notre gloire, trouvent leur récompense dans les sourires maternels de toute une légion de cœurs dévoués. Quelle douce et touchante confraternité entre le peuple et les hautes classes de la société ! C'est là un spectacle qui presage bien d'une Nation et dont la vue rehausse les âmes.

Vous qui êtes poète et qui voyez mieux qu'un autre le côté sublime de chaque situation, trouvez-vous quelque chose de plus touchant qu'une Souveraine assise au chevet d'un pauvre blessé et écrivant sous sa dictée une lettre à sa mère ? Voilà, certes, un sujet de tableau qu'un peintre sera fier de traiter un jour alors que l'heure aura sonné pour lui de devenir grand artiste. Conservez, Madame, la copie de la lettre que Votre Altesse a écrite à l'hôpital de . . . comme un témoignage d'une de vos plus belles actions. Votre Altesse aura la bonté de me la montrer quand j'aurais l'honneur de lui exprimer de vive voix mes sentiments d'admiration et de gratitude. Je dis gratitude parce que je vous retrouve dans les circonstances actuelles telle que je vous ai jugée de prime abord, bonne, grande et généreuse sans ostentation.

Et savez Vous quelle est votre plus chère récompense pour le noble dévouement dont Votre Altesse fait preuve envers les malheureux blessés ? C'est qu'à l'admiration générale et aux bénédictions de ceux dont vous allégez les souffrances, vient se joindre le sourire attendri de votre enfant qui Vous regarde de là haut.

Que ne, suis-je libre de mes actions pour pouvoir assister aux traits de bravoure de notre jeune armée et aux

traits d'humanité de Votre Altesse ! Un devoir impérieux me retient loin des champs de bataille et des ambulances. Je marie ma fille à un brave jeune homme connu et estimé de Votre Altesse, Mr. Demetru Catargi.

Le mariage aura lieu le 6/18 octobre, et le jour même de la cérémonie le jeune couple partira pour l'étranger. En allant en France, il passera par Vienne afin d'aller présenter leurs respectueux hommages à S.A. la Princesse votre mère, heureux s'ils étaient chargés pour Elle d'une lettre ou d'une commission de Votre Altesse.

Quoiqu'il en soit, je prie votre Altesse de daigner agréer pour Elle ainsi que pour le Prince l'hommage des sentiments de profond respect de mes deux enfants et de croire plus que jamais à l'admiration avec laquelle

j'ai l'honneur d'être de votre Altesse
le très obéissant et dévoué serviteur,

V.. *Alexandri*

Mircești, 20 sept. 1877

Doamnă,

Dacă este o soartă demnă de invidiat, este aceea a unei Prințese care domnește asupra unui popor curajos și inteligent pe care ea știe să-l aprecieze la adevărata lui valoare, pe care ea știe să-l iubească la fel ca o adevărată mamă, pe care știe să-l mângâie ca un înger binevoitor, în momente de grea încercare. Această soartă Dumnezeu a hărăzit-o Alteței-voastre, Doamnă, și voi ați știut să o primiți ca o femeie inimoasă și cu o mare inteligență, ridicându-vă voi, Prințesă, în rîndul surorilor de caritate.

Desigur, este frumos să te bați pentru onoarea țării tale și să înfrunți moartea cu stoicismul tradițional al strămoșilor, dar, de asemenea, ce impresie de necrezut trebuie să simtă soldatul căzut pe câmpul de luptă, atunci când se simte revenind la viață sub privirile miloase, la vocea mângâietoare a suveranei sale.

Ferițiți soldații noștri care, după ce au fost conduși cutezători în foc de către șeful lor militar, după ce au cimentat cu sîngele lor edificiul gloriei

noastre, își găsesc răsplata în surisurile maternele ale unei întregi legiuni de inimi devotate. Ce blîndă și mișcătoare fraternitate între popor și înaltele clase ale societății! Este acesta un spectacol care prevestește binele unei Națiuni și a cărui vedere înalță sufletele.

Voi care sînteți poetă și care vedeți mai bine decît altcineva partea minunată a fiecărei situații, găsiți ceva mai mișcător decît o suverană așezată la căpătîiul unui biet rănit și scriind sub dictarea sa o scrisoare mamei sale? Iată, cu siguranță, un subiect de tablou pe care un pictor ar fi mîndru să-l traseze într-o zi, atunci cînd ceasul ar fi sunat pentru el să devină un mare artist. Păstrați, Doamnă, copia scrisorii pe care Alteța-voastră a scris-o în spitalul... ca pe o mărturie a uneia dintre cele mai frumoase fapte ale voastre. Alteța-voastră va avea bunătatea să mi-o arate cînd voi avea onoarea să-i exprim cu voce tare sentimentele mele de admirație și de recunoștință. Spun recunoștință pentru că vă regăsesc în împrejurările de față aceeași pe care am judecat-o de la prima apropiere, bună, mare și generoasă fără ostentație.

Și știți voi care este cea mai scumpă recompensă pentru nobilul devotament pe care l-a arătat Alteța-voastră față de nenorociții răniți? Este aceea că la admirația generală și la binecuvîntările celor cărora le ușurați suferințele, vine să se adauge surîsul înduioșat al copilului vostru care vă privește de acolo de sus.

De ce nu sînt eu liber pe faptele mele pentru a putea să iau parte la trăsăturile de curaj al tinerei noastre armate și la trăsăturile de umanitate ale Alteței-voastre. O datorie de neînlăturat mă reține departe de cîmpurile de luptă și de ambulanțe. Căsătoresc pe fiica mea cu un brav tînăr, cunoscut și stimat de Alteța-voastră, dl. Dimitrie Catargi.

Căsătoria va avea loc la 6/18 octombrie și chiar în ziua căsătoriei tînăra pereche va pleca în străinătate. Mergînd în Franța, va trece prin Wied pentru a merge să-și prezinte respectuoasele lor omagii Prințesei, mamei voastre, fericiți dacă vor fi însărcinați pentru ea cu o scrisoare sau cu un comision din partea Alteței-voastre.

Oricum ar fi, rog pe Alteța-voastră să binevoiască să primească pentru ea, cum și pentru Prinț, omagiul sentimentelor de profund respect al celor doi copii ai mei și să creadă mai mult decît oricînd în admirația cu care am onoarea să fiu al Alteței-voastre cel mai supus și devotat servitor,

V. *Alecsandri*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

258

Mircești, 25 sept. 1877

Moș PISOI,

Nunta se va face în ziua de 9/21 octombrie dimineața,, la unul după-amiazi. La 2, masă cu beție, la 5 1/2 însurăteii pleacă cu trenul la Paris, iar părinții rămîn pentru a petrece bătrînește pînă a doua zi. Toți musafirii vin cu trenul de dimineață și se întorc cu cel de seară, nefiind destul loc în casă pentru culcuș. Acesta este programul. Nu îndemn cucoanele să se ostenească cu venirea lor la Mircești, în tualetă de nuntă, pentru că în împrejurările triste de astăzi, cînd împregiurul Plevnei zac sute de români neîngropați, nu se cuvine să fie zbîntuială în casa lui Alecsandri. De aceea și expeduiesc pe însurăței în străinătate chiar în ziua cununiei lor.

Nunta fiind o simplă ceremonie în familie, tu ești rugat să vii ca să aduci binecuvîntări și veselie. Mărie și Paulina te așteaptă cu brațele deschise. Dacă ar vroi să vină și nevasta ta, ne-ar face mare mulțumire, dar eu nu îndrăznesc,, să o îndemn, căci mă tem să o expun la o osteneală zadarnică. Casa mea fiind o cutie, trebuie damele să facă voiagiul în tualetă, să se scoale dis-de-dimineață, și seara, pe frig,, să se puie iar la drum, căci nu am unde să le adăpostesc pe noapte. Poate să ne găsim vro 40 de persoane în ziua cununiei, închipuiește-ți ce harhalae !

Dar, în sfîrșit, las la aprețioarea ta, să faci cum vei găsi mai bine.

Paulina, Mărie și eu trimitem complimente afectuoase soției tale și pe tine te îmbrățișăm cu dragoste,

V. *Alecsandri-*

259

Iași, 1 oct. 1877

Moș PISOI,

Pentru mai multe rezoane, nunta Măriei se va celebra la Iași, în biserica Sf. Spiridon, în ziua de 9 octombrie, la

ora 11 ore dimineată, la 12 oare, mare dejun la Binder, la 3 1/2 tinerii pleacă în străinătate.

Cu chipul acesta scap de o mare și grozavă harhalaie, căci unde aș fi putut adăposti 40 de persoane în căsuța din Mircești? S-ar fi găsit mai rău decât sardelele în puțină.

Să nu cumva să lipsești de la nuntă, PISOIULE, căci apoi stricăm brinza împreună. Răspunde-m[i] la Mircești dacă vii și dacă aduci pe nevastă-ta?

Căsătoria civilă se va face la Mircești, gioi sau vineri.
Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

260

Mircești, duminică, [2 octombrie 1877]

Moș PISOI,

Căsătoria Măriei se va face, precum ți-am scris, duminică 9 oct., în biserica Sf. Spiridon, la 11 ore dimineată. Dejun la 12 și plecarea copiilor la 3 1/2; să nu lipsești, că-ți găsești Bacăul.

Căsătoria civilă va avea loc în Mircești gioia viitoare, 6 oct. Țin foarte mult ca să fii unul din marturi și să pui turaoa' ta în registrul primăriei. Să nu lipsești, că mă fac foc. Fără tine nimic nu se poate face cu bine și cu bucurie. Vină dar gioi dimineată. Te așteptăm cu brațele deschise și te îmbrățișăm,

V. *Aleksandri*

CĂTRE GEORGES DUCA

261

Mircești, 2 oct. 1877

Mon cher Georges,

En consideration de l'exiguïté de ma maison, il a été décidé que la cérémonie religieuse du mariage de Mărie se

fera à Jassi, le 9 oct., 11 heures du matin, dans l'église de St. Spiridon; cependant le mariage civil aura lieu à Mircești, jeudi prochain, 6 oct. Je désire que tu y assistes avec Lucie, pour signer au registre de l'Etat civil, en qualité de témoins.

Viendrez-vous? Vous nous rendrez très heureux et je profiterai de votre présence ici pour te parler de l'affaire dont tu m'as entretenu dans ta lettre. Nous vous attendrons par le train de jeudi matin et, en attendant, nous vous embrassons tendrement.

Ton oncle affectionné,

V. *Aleksandri*

N'oublie pas la fourrure de Mărie. Son voyage en *depend*. Mărie désire avoir un portefeuille de poche.

Mircești, 2 oct. 1877

Iubite Georges,

Ținând seama de strîmtoarea casei mele, s-a hotărît ca ceremonia religioasă a căsătoriei Măriei să se facă la Iași, la 9 oct., ora 11 dimineată, în biserica Sf. Spiridon; cu toate acestea căsătoria civilă va avea loc la Mircești, gioia viitoare, 6 oct. Doresc ca tu să iei parte cu Lucie pentru a semna în registrul stării civile, în calitate de martor.

Veți veni? Ne veți face foarte fericiți și mă voi folosi de prezența voastră aici pentru a-ți vorbi despre afacerea de care mi-ai pomenit în scrisoarea ta. Vă așteptăm la trenul de joi dimineată și, pînă atunci, vă îmbrățișăm cu dragoste.

Unchiul tău iubitor,

• i . . . I

V. *Aleksandri*

... Nu uita blana, Măriei. Călătoria sa *depende* de aceasta. Mărie dorește un portofel pentru geantă.

Mircești, 5 oct. 1877

Chere princesse,

J'accepte avec bonheur les vœux sincères que vous m'adressez à l'occasion du mariage de ma fille, car ils partent d'un cœur coutumier des nobles et affectueux sentiments. Mărie est toute heureuse de devenir la cousine d'une personne qui a toujours eu pour son père une véritable amitié. Elle espère que vous reporterez sur elle une partie de cette amitié à laquelle elle attache beaucoup de prix et dans cet espoir, elle vous prie de la traiter non comme une cousine, mais comme votre fille bien aimante et bien respectueuse.

Le jeune homme qui a fixé son choix est autant de mon goût que du sien; il possède de solides qualités et se recommande principalement à mes yeux par son amour de la famille. Il aime son père, il adore sa mère. Je lui confie donc mon enfant les yeux fermés, étant sûr qu'il saura la rendre heureuse.

Le mariage aura lieu à Jassi, le 9 octobre; et ce même jour le jeune couple partira pour Paris, pour se rendre de là en Italie.

Quant à moi, chère princesse, je compte m'enfermer à Mircești pour tout l'hiver et me remettre enfin au travail, si les circonstances politiques me le permettent.

En me séparant de ma fille, je reviens à mon pays pour être tout à lui. J'ai besoin d'être exempt de toute préoccupation personnelle, afin d'admirer à mon aise *la bravoure obstinée* de notre jeune armée. Quelle surprise! n'est-ce pas? De simples paysans arrachés à la charrue devenir des héros en un coup de main. Mon cœur a pris des proportions qui m'effoufflent depuis l'affaire de Grivitza. Enfin nous sommes *quelqu'un* dans ce monde. C'est beaucoup, c'est plus que l'on ne pouvait espérer.

Pourtant je me dis chaque jour, comme vous, quand cela finira-t-il? Nous avons gagné nos éperons, nous pourrions peut-être nous retirer de la lutte, en laissant à nos alliés l'honneur de prendre Constantinople dont nous n'avons que faire.

Nos sacrifices ont été jusqu'à présent trop considérables, nous avons six mille hommes hors de combat et ce qu'il y a de vraiment surprenant c'est que nos soldats ont pris goût à la guerre et ne manifestent qu'un seul désir, celui de continuer la lutte. Jusqu'à nos blessés qui font des vœux de guerir au plus vite pour s'en retourner en Bulgarie. C'est le cas de croire *că românul e puinul dracului*.

Les *curcani* ont mérité des plumes d'aigle à leurs bonnets. Quelle race! et comme c'est bon de se dire que c'est la notre!

Ma femme et ma fille vous prient d'accepter l'expression de leurs sentiments les plus affectueux, auxquels je joins mes meilleures amitiés pour vous et pour Mr Allaux.

V. *Alecsandri*

Mircești, 5 oct. 1877

Scumpă prințesă,

Primească cu bucurie urările sincere pe care mi le adresați cu ocazia căsătoriei fiicei mele, căci ele pornesc dintr-o inimă obișnuită cu sentimentele nobile și afectuoase. Mărie e foarte fericită să devină verișoara unei persoane care a avut întotdeauna pentru tatăl ei o adevărată prietenie. Ea speră că veți răsfrișge asupra ei o parte din această prietenie, pe care o prețuiește foarte mult, și cu această nădejde vă roagă să o socotiți, nu ca pe o verișoara, ci ca pe fiica dumneavoastră foarte iubitoare și foarte respectuoasă.

Tinărul pe care și l-a ales corespunde atât gustului meu, cât și al ei; posedă calități solide și mai ales crește în ochii mei prin dragostea lui pentru familie. Își iubește tatăl și își adoră mama. Îi încredințez deci pe copila mea cu ochii închiși, fiind sigur că va ști să o facă fericită.

Căsătoria va avea loc la Iași, la 9 octombrie, și în aceeași zi tinăra pereche va pleca la Paris, ca de acolo să se ducă în Italia.

Cît despre mine, scumpă prințesă, am de gând să mă închid la Mircești pentru toată iarna și să mă așez în sfârșit din nou pe lucrul, dacă împrejurările politice mi-o vor permite.

Despărțindu-mă de fiica mea, mă reîntorc la țara mea ca să fiu cu totul al ei. Am nevoie să fiu scutit de orice preocupare personală pentru ca să admir în voie *vitejia îndrjită* a tinerei noastre armate. Ce lucru uimitor! nu-i așa? Simpli țărani, smulși de la plug, să devină dintr-o dată eroi. Inima mea a luat proporții care mă înăbușă, de când cu cele petrecute la Grivița. În sfârșit, sîntem *cineva* în lumea aceasta. E mult! E mai mult decît s-ar fi putut nădăjdui.

Totuși, mă întreb în fiecare zi, ca și dumneavoastră, cînd se vor sfîrși toate acestea? Ne-am cîștigat gloria, am putea poate să ne retragem din luptă, lăsînd aliaților noștri onoarea de a lua Constantinopolul, cu care nu avem ce face.

Sacrificiile noastre au fost pînă acum prea importante, avem șase mii de oameni scoși din luptă și ceea ce este în adevăr surprinzător, e că soldații noștri au prins gust să se bată și nu arată decît o dorință, aceea, de a continua războiul. Pînă și răniții noștri fac rugăciuni ca să se însănătoșească mai repede pentru a se reîntoarce în Bulgaria. E cazul să credem că *românul e puiul dracului*.*

Curcanii ** au meritat pene de vultur la căciulile lor. Ce neam! și ce bine este să-ți spui că e al nostru!

Soția și fiica mea vă roagă să primiți expresia sentimentelor celor mai afectuoase, la care adaug sentimentele mele de prietenie pentru dumneavoastră și dl. Allaux.

V. *Alecsandri*.

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

263

[p. 6 octombrie 1877 ?] *

Ma chere Smaranditza,

Je suis, en effet, tres â court d'argent, et tout ce que je puis faire, en ce moment, c'est de t'envoyer juste la moi-

«, ** în original, în limba română.

I

tie de ce que je possède, c'est à dire 26 lires. Je le fais de bon coeur et pour etre franc, je t'avoue que je te serais obligé de me les rendre avânt la St Demetre, car je ne sais comment je pourrai faire face aux impots fonciers et autres miserres attachees au role des proprietaires. Sur ce je t'embrasse tendrement et je regrette que tes affaires t'aient empechee de prendre part au *lunch* qui a eu lieu à Mircești, dans une charmante compagnie.

Tout â toi de coeur,

V. *Alecsandri*

[p. 9 octombrie 1877 ?]

Dragă Smărândița,

Sînt, în adevăr, foarte lipsit de băni, și tot ceea ce pot face, în această clipă, este de a-ți trimite exact jumătate din ceea ce am, adică 26 lire. O fac cu dragă inimă și, pentru a fi cinstit, îți mărturisesc că îți voi fi foarte obligat dacă mi-i vei înapoia înainte de Sf. Dumitru, căci nu știu cum voi putea face față impozitelor fonciare și altor necazuri legate de rolul de proprietar. Cu aceasta, te îmbrățișez cu dragoste și regret să treburile te-au împiedicat să iei parte la dejunul* care a avut loc la Mircești, într-o adunare foarte plăcută.

Al tău din inimă,

V. *Alecsandri*

CĂTRE GRIGORE ALEXANDRESCU

264

Mircești, 14 octombrie 1877

Iubite Alexandrescu,

Mă grăbesc a-ți îndeplini dorința trimițîndu-ți alăturatul bilet către Socec, pentru ca să ție la dispoziția d-tale un

* în original, în limba engleză.

exemplar cu proza mea. Cum vei prezenta acest bilet la librărie, vei căpăta volumul spre a completa astfel ediția operelor mele.

Voiești să știi cum petrec aici?

Foarte bine de când Curcanii noștri s-au purtat ca niște șoimi pe câmpul luptei. Eroismul lor au făcut să-mi crească inima în piept și m-au întinerit; totodată am avut o mare mulțumire părintească, măritându-mi copila ...

Te îmbrățișez și te rog să arăți, d-nei și d-rei Alexandrescu, complimentele mele.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

265

Mircești, 22 oct. 1877

Iubite Negruzzi,

După o săptămîna de alergare prin țeară pentru a ținea conferințe în ajutorul ostașilor noștri răniți (avînd mulțumire de a produce o rețetă de 100 franci în orașul Piatra, una de 600 în Bacău și alta de 1 200 fr. în Birlad), m'-am întors acasă spre odihnă și aice am găsit epistola d-tale.

Frumoasă este această epistolă, pornită din inimă și cu inimă scrisă. Ea m-a uimit prin tabloul ce arată de nălucirile entuziaste care au legănat tinerețea veteranilor din generația mea; m-a uimit adînc vorbindu'-mi de acel prieten bun.

„Ce-n grădinața verde, plăcută, zîmbitoare,
Se stinse cum se stinge un bun apus de soare”.

Totodată m-am simțit pătruns de jale cînd, privind împrejurul meu, am zărit un gol atît de mare. Încep a rămînea singur și nu știu pentru ce îmi trece prin inimă un fior de mîhnire.

Mulțumesc însă lui Dumnezeu că m-a învrednicit a vedea în apusul vieții mele, ceea ce din copilăria-mi am dorit să văd: *românul în luptă de moarte*, sau mai bine zicînd, *românul intrat în nouă viață*. Ah, dragul meu Iacob, mult mi-a bătut inima pînă a nu se începe lupta, mult m-am rugat lui Dumnezeu, eu, care nu-s prea dus la biserică, și, în sfîrșit, mi s-a împlinit dorul. Românul, lăsînd plugul în cîmp și apucînd arma ruginită de patru veacuri, a pășit semeț în fruntea morții, a dat la dușman cu bărbăție și a șters rugina de pe armă în pieptul ce-i aținea calea. Plugarul blind s-a transfigurat într-o clipă și prin avîntul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeată de curcan, într-un titlu glorios. Știam că de la sublim la ridicol e numai un pas, însă pînă astăzi n-am știut că de la ridicol la sublim este tot aceeași distanță. A trebuit să vie românașul nostru ca să creeze acest nou ade-văr, precum a probat că armata teritorială poate să înlocuiască cu mari avantaje armata permanentă. De-acum mă pot duce pe urma amicilor mei dispăruți; mi-am văzut visul cu ochii. Nu mai pot vedea nimic mai frumos.

Îți mulțumesc cu duioșie că te-ai gîndit la mine, cînd, ți-ai vărsat focul inimei în versuri. Printre aceste versuri, ce formează un tot bine cugetat și bine scris, sînt unele cari au o frumoasă valoare literară, de exemplu:

— *Am dat de pleavă numai, dar vai! nici de-un grăunte*

— *Ca să hrănim cu sînge un scop necunoscut*

— *Căci unde-i vitejie, acolo-i și putere*

— *A bea pînă la drojdi a relelor otravă*

— *Din simburele fraged ce-odat-ați răsădit*

... *tu singur vezi pomul înflorit.*

— *Căci geniul, încă-n viață, după-o nedreaptă lege*

— *A muzei sale roduri arareori culege.*

etc, etc, etc.

Acum nu-mi mai rămîne decît să te îmbrățișez strîns și tare,

V. Alecsandri

Nota. O singură eroare s-a alunecat în epistola d-tale: vitejii (plur.) nu rimează cu vîrtej (sing.)

Ce păcat că nu vrei să scrii *onor* în loc de *onoare*!!

Mircești, 23 oct. 1877

Ma chere Lucie,

Je viens de faire une tournée conférencière dans les districts de Neamtzo, de Bacău et de Berlad, oii j'ai eu la satisfaction de produire une somme de 2400 francs en faveur de nos chers blessés. Il mérite encore à user et à abuser de mon éloquence à Jassi, à Galatzi et peut-être à Brăila. L'ex-capitale a déjà goûté de ma marchandise ciceronienne et l'a payée 1 300 francs, et il paraît qu'elle en redemande, la gourmande ! Soit, je lui en servirai pour son argent.

Ceci est une espèce d'introduction pour arriver adroitement à te parler d'une découverte que j'ai faite à Peatra. Dans la famille de Mr Nicolas Albou, dont la femme est présidente du comité institué pour venir au secours des blessés, j'ai trouvé un jeune héros de Grivitză : c'est leur fils, Elie Albou, élève de l'École militaire de Bucarest. Aux premiers coups de canon échangés entre Turcs et Roumains, il courut s'enrôler comme volontaire dans le 2e bataillon des *Vânători*, et le 30 août, à l'attaque de la redoute de Grivitză, il fut blessé au bras.

On lui promet, comme récompense, de l'avancement et la Médaille Militaire, mais étant rentré dans sa famille, et s'écartant forcément du champ de bataille, il fut oublié par ceux qui d'abord s'étaient intéressés à lui.

Loin des yeux, loin du cœur. C'est toujours la même chanson partout.

Or, voici ce que je viens te demander pour notre jeune enthousiaste. Tu vois la Princesse tous les jours ; raconte lui l'Odyssée d'Elie Albou et fais en sorte de lui obtenir de la part du Prince une lettre qui lui ouvre les portes de l'École militaire de Berlin. Notre jeune homme, ayant mordu à la cartouche a pris goût au métier de héros et voudrait compléter ses études en Prusse, ou la science de la guerre a fait des progrès plus que partout ailleurs.

Madame Mărie Albou, sa mère, doit se rendre à Bucarest pour présenter à son Altesse un rapport sur les travaux du comité qu'elle préside à Peatra. Elle t'apportera cette lettre elle-même, soit gentille comme toujours et éloquente comme jamais pour contribuer à la réalisation des vœux d'une famille qui s'est dévouée à l'œuvre de charité à laquelle tu participes avec tant de cœur.

Je vous embrasse tout deux tendrement,

V. *Alecsandri*

Mărie est à Paris. Ta tante t'envoie deux bons baisers à partager avec Georges.

Mircești, 23 oct. 1877

Dragă Lucie,

Am făcut un turneu de conferințe în județele Neamț, Bacău și Birlad, unde am avut satisfacția de a produce o sumă de 2 400 franci în favoarea iubiților noștri răniți. Merită să se mai uzeze și abuzeze de elocința mea la Iași, la Galați și poate la Brăila. Fosta capitală a mai gustat din marfa mea ciceroniană și a plătit-o cu 1 300 franci, și se pare că mai cere încă, lacoma ! Fie, i-o voi servi pentru banii săi.

Aceasta este un fel de introducere pentru a ajunge cu dibăcie să-ți vorbesc despre o descoperire pe care am făcut-o la Piatra. În familia d-lui Nicolae Albu, a cărui soție este președinta unui comitet instituit pentru a veni în ajutorul răniților, am găsit un tânăr erou de la Grivița, anume fiul lor, Elie Albu, elev al Școlii militare din București. La primele lovituri de tun schimbate între turci și români, a alergat să se înroleze ca voluntar în cel de al doilea batalion de *vânători*, și la 30 august, la atacul redutei Grivița, a fost rănit la braț.

I s-a făgăduit, ca recompensă, avansarea și Medalia Militară, dar întors în familia sa, și îndepărtându-se forțat de câmpul de luptă, a fost uitat de aceia care la început s-au interesat de el.

Departă de ochi, departă de inimă. Este întotdeauna același cântec peste tot.

Or, iată ce vin să te rog pentru tânărul nostru entuziast. Tu o vezi pe Prințesă în fiecare zi ; povestește-i odiseea lui Elie Albu și fă în așa fel încât să-i obții din partea Prințului o scrisoare care să-i deschidă porțile

Școlii militare din Berlin. Tinărul nostru, pentru că a mușcat din cartușe, a piins gust de meseria de erou și ar vrea să-și întregească studiile în Prusia, unde știința războiului a făcut progrese mai mult decât oriunde aiurea.

Doamna Măria Albu, mama sa, trebuie să se ducă la București pentru ca să prezinte Alteței-sale un raport asupra comitetului pe care îl prezidează la Piatra. Îți va aduce ea însăși această scrisoare, fii drăguță ca întotdeauna și elocventă ca niciodată, pentru a contribui la realizarea dorințelor unei familii care s-a devotat la opera de caritate la care tu iei parte cu atîta inimă.

Vă sărut pe amîndoi cu dragoste,

V. *Alecsandri*

Mărie este la Paris. Mătușa ta îți trimite două bune sărutări să le împărți cu Georges.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

267

Mircești, 1er novembre 1877

Cher ami,

J'execre toutes les guerres pour en avoir vu les horreurs, tant en Crimée qu'en Italie et en France, mais j'avoue que j'execre encore plus les affreuses boucheries qui ensanglantent actuellement les bords du Danube et qui rappellent les plus cruelles époques de la barbarie. Dans nos parages, on ne fait pas la guerre, on se massacre, on se mutile, on se hache en morceaux avec des raffinements de cruauté qui dépassent les inventions de l'imagination la plus désordonnée. Les bachibouzouks coupent les pieds des malheureux blessés pour avoir leurs bottes, c'est assez dire. Il est vrai que ces bottes ont une odeur qui doit monter au cerveau; le pays en est infesté ... il y a du cuir de Russie dans l'air, comme il y a de l'huile rance dans l'atmosphère de l'Espagne. On en est importune, presque étouffée, car le torrent moscovite, qui a commencé à couler au mois de mai, continue toujours à diriger ses flots vers la Bulgarie. Les trains des-

I

cent charges de soldats et d'engins de guerre, puis quelques jours après ils remontent avec des gens estropiés. C'est un spectacle de nature à faire croire que l'humanité a été prise d'un accès de folie furieuse. C'est affreux, c'est ignoble, c'est amèrement grotesque ... car toutes ces hécatombes humaines, pourquoi? pour civiliser les Turcs? pour contribuer au bien-être des Bulgares? Mais ni les premiers ne veulent de la civilisation européenne, ni les seconds n'ambitionnent d'autre bien-être que celui dont ils jouissent. Alors que diable veut-on? et que diable cherchons-nous, nous Roumains, dans cette bagarre? Qu'avons-nous de commun avec les populations slaves de la Turquie, pour aller sacrifier des milliers d'existences en leur honneur? Encore une fois, c'est bête, archi-bête et amèrement grotesque!

Nos pauvres *dorobantzi*, c'est-à-dire nos pauvres paysans, affublés d'une mauvaise capote militaire et d'une *căciula* ornée de plumes de dindons (ornement qui leur a valu le surnom comique de *curcani*), ont fait des merveilles. Par leur vaillance inattendue, ils ont su faire de ce surnom un titre glorieux et prouver que, si du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas, il n'y avait également qu'un seul pas du ridicule au sublime. Ces braves gens qui, de l'aveu même du célèbre correspondant du *Daily News*, M. Forbes, ont une *bravoure obstinée*, et sont aussi valeureux que les plus braves régiments de l'Angleterre (aveu bien important de la part d'un Anglais), ces braves *curcani*, dis-je, ont prouvé que l'armée territoriale valait autant, si ce n'est davantage, que l'armée permanente, car ils ont été toujours admirables d'entrain, d'énergie, de calme et de discipline au milieu des combats les plus meurtriers. Ils ont prouvé que le peuple roumain avait le courage à l'état latent et qu'il ne lui fallait qu'une occasion pour se montrer dans toute sa force. Ça été une révélation.

Et puis, quelle patience digne au sein des souffrances! Quel stoïcisme antique en présence de la mort! Ah! cher ami, vos yeux se rempliraient de larmes si je vous racontais tout ce que j'ai vu de grand et de vraiment beau chez ce peuple. Ah! les braves enfants! les nobles cœurs! ils descendent bien en ligne droite de leurs ancêtres, ils sont bien de race latine ... et tenez, c'est là une profonde consolation

pour moi, quelles que soient nos pertes irreparables. Tous nos blessés n'ont qu'une pensée, celle de guerir au plus vite pour s'en retourner à Plewna, et ils y retournent encore endoloris: ils ont pris goût à la mort.

Mais parlons d'autres choses ... Les *curcani* me feraient écrire des volumes.

Vous me demandez des détails sur mon gendre? C'est un charmant et brave jeune homme, dont la mère est cousine de notre cher et regretté Negri, et dont le père était président de la Cour de Cassation. Il est neveu de Costin Catargi et, par conséquent, cousin germain avec les charmantes demoiselles Catargi que vous avez connues dans toute leur beauté.

Le jeune couple a traversé Paris pour se rendre à Naples, ou il passera l'hiver; il a dû faire une visite à Mme Emeline Raymond.

Vous travaillez, dites-vous? vous êtes bien heureux. Moi, je n'ai rien fait pendant un an. Dieu veuille que je puisse me remettre à ma besogne pendant l'hiver. En attendant, je cours le pays pour faire des conférences au profit de nos blessés; j'ai déjà ramassé plus de 8 000 fr., et je pars pour Galatz et Brăila pour me livrer au même exercice. Aussi je vous quitte, en vous embrassant,

V. Alecsandri

Ma femme se rappelle à votre souvenir et serait bien heureuse de vous donner l'hospitalité à Mircești, quand les rossignols auront envahi nos bois des bords du Sereth.

J'ai reçu ce que vous appelez votre plaquette sur la Suisse. Faites-en autant pour la Bretagne, que je voudrais bien visiter avec vous. Quelles bonnes journées nous passerions chez ces braves Bretons bretonnant. Patience, cela viendra un de ces quatre matins.

Mircești, 1 novembre 1877

Dragă prietene,

Urâsc toate războaiele, pentru că le-am cunoscut grozăviile, atât la Crimeea, cât și în Italia și Franța, dar mărturisesc că urâsc și mai mult

îngrozitoarele măceluri care însingurează astăzi malurile Dunării și care amintesc cele mai crude epoci ale barbariei. Pe meleagurile noastre nu se face război, se masacrează, se mutilează, se spintecă în bucățele cu rafinate de cruzime care depășesc invențiile imaginației celei mai dezordonate. Bașbuzucii taie picioarele nenorociților de răniți pentru a le lua cizmele, asta spune de ajuns. Este adevărat că aceste cizme au un miros care îți se suie la cap, țara este infestată. . . pielea rusească este prin aer, așa cum este uleiul rînced în atmosfera Spaniei. Ești deranjat, aproape sufocat, căci torentul moscovit, care a început să curgă în luna mai, continuă mereu să-și îndrepte valurile spre Bulgaria. Trenurile coboară încărcate de soldați și de mașini de război și, apoi, peste câteva zile, vin în sus cu oameni schilodiți. Este un spectacol de natură a te face să crezi că umanitatea a fost prinsă de un acces de nebunie furioasă. Este îngrozitor, ignobil, este amar-nic de grotesc. . . căci toate aceste hecatombe omenești, pentru ce? pentru a civiliza pe turci? pentru a contribui la bunăstarea bulgarilor? Dar nici primii nu doresc civilizația europeană, nici ceilalți nu au ambiția altei bunăstări, decât aceea de care se bucură. Atunci ce dracu vor? și ce naiba căutăm noi, românii, în această încăierare? Ce avem noi comun cu populațiile slave din Turcia, pentru a merge să sacrificăm mii de existențe în onoarea lor? încă o dată, este o prostie, arhiprostie și amarnic de grotesc!

• îl : "

- Bieții noștri *dorobanți**, adică bieții noștri țărani, caraghios îmbrăcați cu câte o mizerabilă tunică militară și cu câte o *căciulă*** împodobită cu pene de curcan, (ornament care le-a adus comica poreclă de *curcani****), au făcut minuni. Prin curajul lor neașteptat, au știut să facă din această poreclă un titlu glorios și să demonstreze că, dacă de la sublim la ridicol nu este decât un pas, tot un singur pas este și de la ridicol la sublim. Acești oameni curajoși care, chiar după mărturia celebrului corespondent al lui *Daily News*, dl. Forbes, au un *curaj încăpăținat* și sînt tot atât de valoroși ca și cele mai curajoase regimente din Anglia (mărturisire foarte importantă din partea unui englez), acești bravi *curcani*****, zic, au dovedit că armata teritorială valora tot atât, dacă nu mai mult, cât și armata permanentă, căci au fost totdeauna minunați ca însuflețire, energie, calm și disciplină, în mijlocul luptelor celor mai distrugătoare. Au dovedit că poporul român avea curajul în stare latentă și că nu-i trebuia decât o ocazie pentru a se arăta în toată puterea sa. Aceasta a fost o revelație!

i>0.

* - *** « J. original, în limba română.

Și apoi, ce demnă răbdare în sînul suferinței! Ce stoicism antic în prezența morții! Ah! dragă prietene, ochii ți s-ar umple de lacrimi dacă ți-aș povesti tot ce am văzut măreț și cu adevărat frumos la acest popor. Ah! bravii copii! nobilele inimi! descind în linie directă din strămoșii lor, sînt în adevăr de rasă latină... și uite, aceasta este o mare consolare pentru mine, oricare ar fi pierderile noastre ireparabile. Toți răniții noștri nu au decît un gînd, acela de a se vindeca mai curînd, pentru a se reîntoarce la Plevna, și se reîntorc încă suferinzi; au prins gustul morții!

Dar să vorbim despre altceva... *curcanii* * m-ar face să scriu volume întregi.

Îmi ceri relații despre ginerele meu? Este un încîntător și brav tînăr, a cărui mamă este vară cu iubitul și regretatul nostru Negri, și al cărui tată era președinte al Curții de Casație. Este nepotul lui Costin Catargi și, în consecință, văr primar cu încîntătoarele domnișoare Catargi, pe care le-ai cunoscut în toată splendoarea lor.

Tînăra pereche a traversat Parisul pentru a se duce la Napoli, unde va petrece iarna; trebuie să fi făcut o vizită doamnei Emmeline Raymond.

Spuși că lucrezi? ești cu adevărat fericit. Eu nu am făcut nimic de un an. Să dea Dumnezeu să mă pot pune din nou pe treabă în timpul iernei. Pînă atunci, alerg prin țară pentru a face conferințe în folosul răniților noștri; am strîns deja mai mult de 8 000 franci și plec la Galați și la Brăila pentru a mă deda la același exercițiu. De aceea te părăsesc, sărutîndu-te,

• • • • .fi.! I

V. Alecsandri

Soția mea te roagă să-ți amintești de ea și va fi foarte fericită să-ți ofere ospitalitatea la Mircești, cînd privighetorile vor năvăli în frumoasa mea luncă de pe malurile Șiretului.

Am primit ceea ce dumneata numești o plachetă despre Elveția. Fă ceva asemănător și pentru Bretania, pe care aș dori să o vizitez cu dumneata. Ce zile frumoase am petrece la acești bravi bretoni **, Răbdare, va veni și asta în curînd.

_____i

* în original, în limba română.

** Al doilea cuvînt din original *bretonnant*, care înseamnă cei care vorbesc dialectul breton, nu poate fi tradus în limba română; poetul face un joc de cuvinte.

CĂTRE ESMERALDA GARDEEV

268

Galați, 6 nov. 1877 1

Madame,

Je suis tres touche de votre aimable attention et je conserverai vos compositions comme un souvenir d'autant plus precieux qu'au lien de parente qui existe deja entre nous, est venu s'ajouter celui de la poesie et de la musique 2.

Demain, j'aurai le plaisir de venir vous remercier de vive voix. En attendant, je vous prie, Madame,, d'agree l'assurance des sentiments respectueux

de votre affectione parent,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Madame Esmeralda Gardeev i I „, jf
En viile

Galați, 6 nov. 1877 1

Doamnă,

Sînt foarte mișcat de amabila dumneavoastră atenție și voi păstra compozițiile ca pe o amintire, cu atît mai prețioasă cu cît la legătura de rudenie care există deja între noi, a venit să se adauge și aceea a poeziei și a muzicii.2

Mîine, voi avea plăcerea de a veni să vă mulțumesc personal. Pînă atunci, vă rog, doamnă, să acceptați asigurarea sentimentelor respectuoase ale afectuoasei dumneavoastră rude,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Madame Esmeralda Gardeev
In oraș

Mircești, 10 nov. 1877

Ma chere Lucie,

Je reviens d'une tournée que j'ai faite dans le pays en dépit du mauvais temps et de ma repulsion contre le froid, le vent et l'humidité.

Ayant reçu des invitations de la part des villes de Jassi, Peatra, Bacău, Berlad et Galatz¹ pour y aller tenir des conférences au profit de nos blessés, j'ai endossé bravement mes trois paletots légendaires² et je suis allé partout répandre les flots de mon éloquence sur la tête des populations abasourdis.

Tout ce que j'ai prodigué d'éloges à notre jeune armée, tout ce que j'ai improvisé de dithyrambique à l'adresse de nos valeureux *curcani* remplirait des volumes; aussi ai-je eu la satisfaction de verser dans les caisses des comités de province plus de *sept* mille francs. Il est vrai que pour ma part j'ai rapporté de ma tournée beaucoup d'applaudissements ainsi qu'un fort refroidissement, mais je ne m'en plains pas. C'est maintenant le tour de Pauline de payer de sa personne pour me guérir et me remettre sur pieds. Ce sera l'affaire de 48 heures, car elle est une excellente sœur de charité.

Votre tante vous embrasse et vous prie de penser à sa robe de chambre dont elle a grandement besoin à l'approche des neiges.

., Adieu, ma chère Lucie, ou plutôt au revoir pour la Noël, nous serons heureux de vous faire manger des *tourtes*.

En attendant, je vous prie de présenter mes plus respectueux hommages à la Princesse et mes amitiés à Madame votre mère³. Embrassez à plusieurs reprises Georges de notre part, nous vous rendrons tous ces baisers avec usure.

Mărie et Demetre doivent être à Naples; ils nous ont écrit de Paris, ou ils semblent s'être beaucoup amusés.

Tout à vous,

V. *Alecsandri*

Mircești, 10 nov. 1877

Draga mea Lucie,

Mă întorc dintr-un turneu făcut în țară, cu toată vremea rea și cu toată repulsia mea față de frig, de vânt și de umezeală.

Primind invitații din partea orașelor: Iași, Piatra, Bacău, Bîrlad și Galați¹ pentru a merge acolo să țin conferințe în folosul răniților, am îmbrăcat cu curaj cele trei paltoane legendare² și m-am dus peste tot să răspund valurilor elocinței mele peste capetele populației uluite.

Tot ce-am risipit ca elogii pentru tînăra noastră armată, tot ceea ce am improvisat mai răsunător la adresa valoroșilor noștri *curcani* * ar umple volume; în acest fel am avut mulțumirea să vărs în casele de bani ale comitetelor de provincie mai mult de *șapte* mii de franci. Este adevărat că în ceea ce mă privește am adus din turneu multe aplauze precum și o răceală strașnică, dar nu mă plîng. Acum este rîndul Paulinei să plătească cu persoana sa pentru a mă vindeca și a mă pune din nou pe picioare. Va fi o chestiune de 48 de ore, căci ea este o perfectă soră de caritate.

Mătușa dumitale te sărută și te roagă să te gîndești la capotul ei, de care are mare nevoie la apropierea zăpezilor.

Adio, draga mea Lucie, sau mai curînd la revedere la Crăciun, cînd vom avea plăcerea să vă oferim *turte*.**

În așteptare, te rog să prezinți respectuoasele mele omagii Prințesei și salutările mele amicale doamnei mamei³ dumitale. Sărută de mai multe ori pe Georges din partea noastră și noi îți vom înapoia toate aceste sărutări cu dobîndă.

Mărie și Dimitrie trebuie să fie la Neapole; ne-au scris de la Paris, unde se pare că s-au distrat bine.

Al dumitale,

V. *Alecsandri*

** " original, în limba română, cu ortografie franceză.

CĂTRE MINISTRUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

270

Mircești, 24 noiemb. 1877

Domnule ministru,

Cu părere de rău vin a vă face cunoscut că-mi este cu neputință de a răspunde la invitarea ce mi-ați adresat de a face parte din Comitetul ce este a se institui la Iași pentru executarea legii și regulamentului privitor la teatru și cafele, concerte. Ocupările mele nepermițându-mi de a ieși din Mircești spre a mă duce la Iași de câte ori prezența mea ar fi necesară acolo pentru a lua parte la lucrările Comitetului, rolul meu de membru ar fi nul și chiar împiedicător acelor lucrări.

Vă rog, dar, domnule ministru, să binevoiți a alege în locul meu o altă persoană domiciliată în Iași, care să poată da întregul său concurs pentru obținerea rezultatului prevăzut de legea organizării și administrării teatrelor.

Din parte-mi, voi continua a mă ocupa, ca în trecut, de partea literară a institutelor menite pentru dezvoltarea artei dramatice.

Primiți, vă rog, domnule ministru, asigurarea prea distinsei mele considerări,

V. *Aleksandri*

D-sale
Domnului ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

271

Mircești, 1 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Iar m-am apucat de făcut *stihuri* . . . , dovadă că a căzut ometul. Îți trimit legenda lui *Peneș Curcanul*, pentru numă-

rul de la 1 ghenar. După *Peneș* vor mai urma, cred, și alții . . . precum și o mică comedie în versuri, intitulată: *La Turnu-Măgurele*. Răspunde-mi dacă *Peneș* au fost bine primit de „Junime”.

Unde ai găsit că eu aș fi comis vreodată vreun sistem limbistic cu infinitive? Sistemul meu au fost totdeauna de a mă feri de sisteme gramaticale și de a mă conduce după armonia limbei. Am admis finalul *ție*, dar am văzut că și finalii *ere*, *ire* și *are* au drept la împămîntenire ca unele ce sînt mai armonioase. Nu mă împac cu *ciume*, cu *țiune*, cu *țione* și alte bazaconii *ejusdem farinae**; dar cînd urechia mea nu țiuie cînd aude vreun cuvînt nou, îl admit fără greutate; chiar pe *țiune* nu-l resping în cuvintele *noțiune*, *moțiune*, *rațiune*, fiindcă *noție*, *moție*, *rație* îmi par ridicole.

Așadar, te rog să nu mă pui în rîndul fabricanților de sisteme codășe, căci frica mea cea mai mare au fost totdeauna de-a mă găsi pe aceeași linie cu Pumnul, Laurian, Eliad și alți cioplitori cu barda în formele frumoase a limbei noastre.

N-am scris niciodată după regulile statornicite de *sapientți*, de *gramatici*, de *academiști*, am scris după cum m-au călăuzit inspirația și urechia . . . (nu Vasile Urechia). Aceste zise,

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

N.B. Cum găsești, în legenda lui *Peneș*, că ar fi mai bine zis:

„Iar căpitanul admirînd
Stindardu-n filfire”.

sau

„Iar căpitanul admirînd
Stindardu-n strălucire”.

...

272

[Mircești], 4 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Mai iată o falie de poezie . . . Dă, Doamne, și cele mai multe înainte.

V. *Aleksandri*

Din același aluat (limba latină).

CÂTRE LUCIE DUCA

273

Mircești, 4 dec. 1877

Ma chere Lucie,

Votre bobo vous rend fort interessante puisque vous l'avez gagne presque sur le champ de bataille, car un hopital n'en est que la suite, mais esperons que Vous guerirez bientot et que vous pourrez reprendre votre oeuvre de charite si digne d'admiration et de respect. Quels que soient les braiements des mauvais plaisants, votre abnegation et votre devouement à vous autres, dames de la societe, appartiennent à un ordre de sentiments qui font honneur à une nation.

Vous etes dans l'erreur, ma chere enfant, si vous me croyez trop preoccupe de mes affaires, je n'ai pas meme le temps d'y penser en presence des hauts faits de notre armee ! Etant non seulement chauve mais encore chauvain au plus haut degre, je vis par la pensee de la vie militaire de nos braves soldats et je me sens rajeunir au spectacle de leur vigueur.

C'est vous dire en d'autres termes que j'ai repris mes armes delaissees depuis un an et que je viens de commencer une nouvelle campagne poetique. La neige etant tombee en abondance et m'ayant emprisonne dans ma chambre je voyage dans le blanc et je m'en trouve fort satisfait.

J'ai deja ecrit une comedie en vers pour la representation que l'on organise à Bucarest au profite des veuves et des orphelins des soldats morts sur le champ de bataille et j'ai en outre compose les legendes de *Peneș Courcanul* et du *Sergent des Dorobantzi* qui a ete rencontre et salue par la garde imperiale sur la route de Vaslouï.

La piece intitulee: *La Turnu Măgurele* est un simple scenario à deux personnages; elle se trouve entre les mains de Madame Savesco \ qui me l'a demandee pour la circonstance et que j'ai ecrite au courant de la plume. Quant aux

deux legendes, elles paraîtront dans le prochain numero des *Convorbiri*.

Vous voyez donc que j'ai retrouve mon bureau depuis que je me trouve replonge dans la solitude. Ce qu'on appelle la Muse est ma dame de compagnie.

Adieu et miile baisers pour vous deux de la part de votre tante et de votre oncle affectionne,

V. Alecsandri

Que devient Mile Bengesco? Nous n'avons plus de nouvelles. Mes felicitations cordiales à Gregoire Ghica². Nos bonnes amities à Madame Cleopâtre³.

Mircești, 4 dec. 1877

Draga mea Lucie,

Mica dumitale rană te face foarte interesantă pentru că ai cîștigat-o aproape pe cîmpul de luptă, căci un spital nu este decît urmarea acestuia, dar să sperăm că te vei vindeca în curînd și că vei putea relua opera dumitale de caritate atît de demnă de admirație și respect. Oricare ar fi zbiețele răutăcioșilor, abnegația și devotamentul vostru, al doamnelor din societate, aparțin unui gen de sentimente care fac onoare unei națiuni.

Te înșeli, draga mea copilă, dacă mă crezi prea preocupat de treburile mele, nici nu am vreme să mă gîndesc la ele în fața marilor fapte ale armatei noastre! Fiind nu numai chel, dar și șovin * în cel mai înalt grad, trăiesc cu gîndul viața militară a bravilor noștri soldați și mă simt întinerit la vederea forței lor.

Adică, cu alte cuvinte, mi-am reluat armele părăsite acum un an și am început o nouă campanie poetică. Zăpada căzînd cu abundență și ferecîndu-mă în cameră, călătoresc într-o lume albă și mă simt foarte mulțumit.

Am scris deja o comedie în versuri pentru reprezentația care se organizează la București în folosul văduvelor și al orfanilor soldaților morți pe cîmpul de luptă și pe deasupra am mai compus legendele lui *Peneș Curcanul* și a *Sergentului de dorobanți*, care a fost întîlnit și salutat de garda imperială pe drumul Vasluiului.

Piesa intitulată: *La Turnu Măgurele* este un simplu scenariu cu două personaje; ea se află în mîinile doamnei Săvescu \ care mi-a cerut-o

* în limba franceză, joc de cuvinte pe elementele *chauve = e\iel* și *chauvain = șovin*.

pentru această ocazie și pe care am scris-o în fuga condeiului. Cît despre cele două legende, ele vor apărea în numărul viitor din *Convorbiri*.

După cum vezi, mi-am regăsit masa de lucru de cînd m-am cufundat în singurătate. Ceea ce se numește Muză este doamna mea de companie.

Adio și mii de sărutări pentru voi amîndoi din partea mătușii voastre și a unchiului vostru iubitor,

V. Alecsandri

Ce mai face d-ra Bengescu? Nu mai avem știri. Felicitările mele cordiale lui Grigore Ghica.² Bune salutări prietenești doamnei Cleopatra³.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

274

Mircești, 9 decembrie 1877

Iubite Negruzzi,

Cumnata d-tale, d-na Săvescu, mi-au scris pentru ca să mă înștiințeze că se organizează în București o reprezentație în folosul văduvelor și a orfanilor de soldați morți pe cîmpul războiului. Totodată m-au rugat să improvizez ceva pentru această ocazie. Am improvizat deci alăturata mică comedie¹ în versuri, pe care ți-o trimit să o citești împreună cu d-na Negruzzi, și apoi să-mi comunici impresia d-voastre. Francezii numesc *bluettes* asemenea compuneri, și în adevăr nici că am avut timp a produce altceva decît o *bluetă*, fiindcă mi s-a acordat un timp foarte scurt. În patru zile a trebuit să inventez sujetul, să-l aștern pe hîrtie, să compun versurile, să copiez manuscriptul și să-l expediez la București, pentru ca d-na Săvescu să aibă vreme de a învăța rolul etc. Te rog să-mi înapoiezi manuscriptul după ce îl vei citi, căci nu am altul.

Te îmbrățișez și trimet afectuoase complimente d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri

[Mircești, 9-12 decembrie 1877] i

275

Iubite Negruzzi,

Sînt foarte mulțumit că te-a înduioșat *Peneș Curcanul* și mai în seamă că d-na Negruzzi voiește să declame această poezie în seara reprezentației ce se organizează. Nu mai puțin sînt încîntat că *Sergentul* v-a plăcut. Fiindcă aceste două încercări poetice a mele după un timp lung de tăcere ți-au părut bune, mă grăbesc a-ți trimite alte două care sînt în rudire cu cele dintîi și cer a fi publicate împreună. Mi-ar părea [bine] să le văd pe toate la un loc în numărul de la 1 ghenar, căci ele ar fi avangarda ce anunță grosul armatei.

Mi-ai promis să-mi trimiți corecturile. Primesc și îți promit să ți le înapoiez fără cea mai mică întîrziere.

Scrisorile² ce publici în *Convorbiri* vor avea un rezultat folositor, căci ele sînt bine rezonate și limpede scrise. Urmează înainte, însă cînd îi trata cuvîntul *onor*, fă-mi *hatîrul*, *dacă mă iubești*, să combați pe *onoare* și să admiți pe bărbatul ei *onorul*. Cu toată deferența cuvenită sexului frumos, sînt împrejurări unde trebuie să-i facem infidelități.

Sănătate și voie bună,

V. Alecsandri

276

Mircești, 12 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Primit-ai comedia în versuri *La Turnu-Măgurele*¹ și un pachet conținînd două poezii intitulate una *Păstori și plu-gari*, și cealaltă *Odă la ostașii români*? Eu am așteptat pîn-acum să îmi comunici zețuirea coalei întîi a numărului din 1 ghenar 1878, pentru ca să fac corecturile necesare, dar nu

văd nimica sosind, și timpul trece. Ți-am expeduit dar astăzi un telegram, cerînd numaidecît ca să nu publici nici una din bucățile mele înainte de a fi corectate de mine, căci am făcut în ele unele schimbări indispensabile. Așa, de pildă:

în *Peneș Curcanul*, aș dori să înlocuiesc — la strofa 19 — *doi frați Calini* pînă *doi frați iașani*, fiindcă în regimentul 13 de dorobanți erau și iașani. Asemene, cuvîntul *stîndard* vreau să-l înlocuiesc prin *drapel*, fiindcă mai natural e ca Peneș să cunoască termenul uzitat *drapel* decît pretențiosul *stîndard*.

în *Odă către ostașii români*, schimbările sînt mai importante și fărăde ele nici nu vreau să se publice. Iată aceste schimbări:

Strofa 2

Nu-mi aduc bine aminte cum este scrisă în manuscrisul ce ți-am trimis, dar trebuie să fie publicată astfel:

„Vin acum la rîndul vostru să v-aduc o închinare,
Vin cu inima crescută și cu sufletul mai tare,
Ca pe eroi de legendă vin să vă privesc în față”.

Strofa 5

„De la domni pînă la opincă, demni de-o soartă norocoasă”.

Notă: după strofa 5, vine o nouă strofă, compusă în urmă. Iată-o:

Strofa 6

„O, români, în fața voastră, colo-n tainica cea zare,
Vedeți voi cu ochi de vulturi o lumină ce apare,
Străbătînd prin umbra deasă de trei secolii adunată?
E mărețul fapt al zilei multdorită, multvisată!
E al cerului zîmbire, e luceafărul sperărei,
E triumful luptei voastre, este ziua neatîrnării!”

Strofa 7

„Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă și părinte

Strofa 8

„Pas dar! pas tot înainte! Timpul vechi din nou zioarește,
Viitorul româniei scoate mugur ce-ncolțește!
O! copii! de voi sînt mîndru! Simt aceea mîndrie mare
Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare!
Mi-am văzut visul cu ochii etc, etc.”

Astfel trebuie să apară oda . . . *sine qua non*. Am scăpat din condei două versuri estravagante, care m-au făcut să rîd mai pe urmă și care trebuie aruncate la paner . . .

„Și-a mea inimă plăpîndă

Pentru voi se face punte ca să treceți la izbîndă ..

Mai bine mi-oi păstra inima cum este și oi zvîrli acele două versuri în foc . . . tot e iarna grea . . .

Sper să-ți mai trimit și alte bazaconii pentru numerile următoare, dar tot cu condiția ca să fac eu corectarea lor, căci eu urmez preceptul lui Boileau:

„*Polissez votre vers et le repolissez * "*
Te îmbrățișează,

V. Alecsandri

într-una din scrisori ce publici luminează-mă cum trebuie să scriu: *lumini* sau *lumine*, *lacrimi* sau *lacrime*?

Nu crezi că s-ar putea ierta poezilor aceste două forme ca un drept de licență poetică? Trăind într-un timp unde toate licențele sînt permise, pentru ce să nu se bucure și bieții poeți de cîteva . . . *spre înfrumusețarea literaturii și spre înaintarea neamului românesc*?

Pe timpul lui Eliad aceste două fraze erau în toate gurile „... *elles ont hanche de bien mauvais lieux, et elles en sont mortes*” **.

* „Slefuieste-ți versul și-l reșlefuieste” (limba franceză). Cf. Boileau *Art poetique*.

** „Au colindat prin multe locuri rele și de asta au murit” (limba franceză).

CĂTRE LUCIE DUCA

277

Mircești, 12 dec. 1877

Ma chere Lucie,

Je vous ai promis une piece de vers avec la dedicace d'usage. La voici sous le titre de *Peneș Courcanul*, un des heros de 14 eme regiment des Dorobantzi. Je ne sais si elle sera de votre gout, mais l'opinion des gens de lettres semble lui etre favorable. Ce qui m'a engage pourtant â vous la dedier, c'est l'idee que mon pauvre Peneș a du recevoir vos soins charitables dans l'hospital de Cotroceni. C'est une dette de reconnaissance qu'il vous paie par l'intermediaire de votre oncle,

V. *Aleksandri*

Je vous embrasse tendrement tous les deux et la chere maman aussi.

Mircești, 12 dec. 1877

Dragă Lucie,

Ți-am făgăduit niște versuri cu dedicația obișnuită. Iată-le sub titlul *Peneș Curcanul*, unul dintre eroii celui de al 14-lea regiment de dorobanți. Nu știu dacă îți vor fi pe plac, dar părerea oamenilor de litere pare să le fie favorabilă. Ceea ce m-a făcut totuși să ți le dedic, a fost ideea că bietul meu Peneș trebuie să fi primit milostivele tale îngrijiri în spitalul de la Cotroceni. Este o datorie de recunoștință pe care ți-o plătește prin intermediul unchiului tău,

V. *Aleksandri*

Vă îmbrățișez cu dragoste pe amîndoi, de asemenea pe iubita mamă.

370

CĂTRE ELENA BELDIMAN

278

Mircești, 12 decembrie 1877

Doamna mea,

Ara onorul a vă înștiința că am expeduit prin poștă sub adresa domniei-voastre un pachet cu 60 exemplare din poemul meu *Dumbrava Roșie*, spre a fi vîndute în folosul spitalului instituit în Bîrlad de către onorabilul comitet al damelor din acest oraș, pentru căutarea ostașilor români răniți.

Aș fi foarte fericit dacă mica mea ofrandă ar fi bine primită de onorabilul comitet prezidat de domnia-voastră și dacă ea ar produce un adaos cît de modest la veniturile spitalului.

Primiți, vă rog, doamna mea, asigurarea simțirilor mele de profund respect,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

279

Mircești, 14 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Cred că te-i fi spariet de numărul scrisorilor mele, dar nu ai fi fost expus la un asemine potop epistolar, dacă mi-ai fi trimis corecturile. Am mai descoperit un *lapsus calami* în legenda *Sergentului* și doresc să-l îndrept numaidecît. Citind pe *Peneș Curcanul* și pe *Sergentul*, ai observat, negreșit, că amîndoi se laudă că au înfipt steagul pe reduta Griviței. Faptul se complică astfel într-un mod care ar da loc oarecărei îndoieli asupra veracității lui. Amîndoi ... fălindu-se

371

de acelaș act eroic ... ar da să creadă cititorului că ei sînt niște gasconi sau, pe românește, niște munteni.

' Pentru a face dar parte dreaptă fiecărui, am gîndit să las lui Peneș gloria de a fi pus steagul pe reduta Griviței, iar sergentului să-i dau un alt rol, acela de-a fi luat steagul turcesc din redută. *Așadar și prin urmare celor mai sus pomenite*, sergentul în loc de-a zice:

„Știu eu? Cică drept plată
Că am înfipt eu steagul pe Grivița luată”.

va zice:

„... Știu eu? Cică drept plată
Că am luat eu steagul redutei, și pe dată
Cu el, rănit de moarte, m-am prăbușit în șanț!”

Te rog foarte mult, iubite Negruzzi, să nu lași a se publica poeziile mele fără îndreptările ce ți-am însemnat în numeroasele mele scrisori ... și astfel muza mea, care în rîndul acesta au comis mai multe necuviinți, îți va da o dulce sărutare.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

280

i,

Mircești, 15 dec. 1871

Iubite Negruzzi,

încă o scrisoare ! Am primit manuscrisul meu și am făcut îndreptările ce mi-ai indicat. Iată ce vra să zică de a scrie în fugă și de a nu avea vreme să-ți geluești lucrul. Iată cauza pentru care mulțime de scrieri ies în public strîmbe, oloage, ciunte și pline de pete. Obiceiul meu este de a lasa în saltar să zacă timp de o săptămînă tot ce-mi iese din condei, și apoi să revăd embrionul și să-l îndrept, dacă merită să fie îndreptat, sau să-l arunc în foc.

Piesa¹ mea este o simplă scenetă de *circonstance*, fără nici o pretenție de artă dramatică sau de literatură; cu toate

acestea, dacă îți convine, ți-oi trimite-o pentru unul din numerii *Convorbirilor*.

Am mai scris cîteva poezii pe care promit să ți le trimit precum dorești, însă cu condiția ca acele destinate a părea în numărul de la 1 ghenar să fie îndreptate după indicările ce ți-am însemnat, *astfel nu ar mai fi trebuință de a-mi trimite coala întii pentru ca să fac însumi corecturile necesare*. Tin foarte mult la ele și prefer mai bine să public mai tîrziu *Oda* și *Sergentul*, decît să apară acum cu defectele lor. Ce vrei? nu pot mistui *inima plăpîndă* într-o odă marțială și mai puțin transformarea acelei inimi în pod . Unde, dracu, mă gîndiam cînd mi-au scăpat o bazaconie ca asta din peana?

La tipografie se poate lesne preface o coală începută și chiar pusă sub presă. în vreme ce se urmează cu tipărirea celorlalte coaie, se reîncepe la nevoie zețuirea părții defectuoase și condamnată de autor. E o simplă chestie de timp, de silință și de plată .. . Trei lucruri care sînt la dispoziția omului.

Așadar, încă o dată, te rog să faci d-ta însuți îndreptările ce ți-am indicat într-una din numeroasele mele scrisori și crede, mi-i îndatora foarte mult,

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Nu mă îndoiesc că nuvela² lui Gane trebuie să fie frumoasă, pentru că Gane are gust și tact în compunerile lui. Sînt foarte nerăbdător a o citi.

281

"...!"

[decembrie 1877]

Iubite Negruzzi,

Recetind pe *Peneș Curcanul*, am observat că versul „*Spre crîncena redută*” e repetat de două ori. Te rog dar, dacă

este încă timp, să se tipărească începutul strofei următoare în modul acesta:

„Făcînd trei cruci, noi am răspuns
Amin! și Doamne-ajută!
Apoi la fugă am împuns
Spre a turcilor redută”.

Sănătate și veselie,

V. Alecsandri
(întoarce) *

Nu-mi aduc bine aminte dacă în *Sergentul* am scris:

„*Se-ntoarce, strigă-un ordin, pe loc tot regimentul*” etc.

Dacă găsești că *strigă un ordin* nu e tocmai corect, înlocuiește cuvîntul *strigă* cu *dă*.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

282

Mircești, 16 decembrie 1877

Domnul meu,

Ați avut grațiozitatea de a-mi trimite toate numerile din foaia ce redactați: *Albina Carpaților*.

Nu pot răspunde mai bine la acest [act] de politeță decît comunicîndu-vă pentru foaia d-voastră alăturata scenă¹ în versuri, ce am improvizat în [a]giutorul ostașilor români răniți pe cîmpul luptei în Bulgaria.

Această mică operă dramatică e destinată a fi în curînd jucată în București de către persoane din societate.

Primiți, domnul meu, încredințarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

* Scris de mina lui I. Negruzzi.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

283

Mircești, 20 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Fie-n voia ta, fie în împărăția ta!

îmi pare foarte rău că prin cererile mele te-am făcut să capeți o migrenă de cele tătărăști .. , dar nu te mira de cea stăruință din parte-mi, căci, la oarecare vîrstă, omul are *filotimia* de-a face copii nedefectuoși. Fiind dar că timpul e scurt pînă la 1 ianuarie¹, fiindcă tipografiile noastre sînt pătătoase, fiindcă este lipsă de hîrtie în Iași ... etc. și mai cu seamă dorind a te scăpa de supărare și migrenă, admit fără dificultate modul lipirei hîrtiuțelor ca niște bandaje salutare pe *inima plăpîndă* ... Dar dacă ai vroi să-mi faci o mare mulțumire, tot asemenea ai lipi un bandagiu pe rănile *Sergentului*, un bandaj ce ar purta versurile următoare:

„Că am luat eu steagul redutei ... și pe dată
Cu el, străpunși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț”.

Cît pentru republicarea *Odei* în numărul de 1 februarie, nu o pretind nicidecum, fiindcă am trimis oda lui Vodă, îndreptată și completată, și nu mă îndoiesc că va apărea în jurnalele din București, cu toate ale ei.

Mi s-a cerut din mai multe părți voie de-a publica pe *Sergentul*, *Peneș* și *Oda*, însă am refuzat înainte de ieșirea la lumină a numărului din *Convorbiri*, care cuprinde acele bucăți; cît pentru odă, am dorit să fac o grațiozitate lui Vodă înainte de sărbători, în uima unui telegram foarte amabil ce Măria-sa mi-a trimis la Mircești, și cred, prin urmare, că domnitorul va da-o publicității. în zilele aceste are a se întoarce regimentul 5 de dorobanți și aș dori ca să fie întîmpinați de oda ce le este și lor adresată ca la toți ceilalți ostași.

îți trimit singurul portret ce-mi mai rămîne și pe lîngă el îți comunic o horă ce am compus în stil de *curcan*: *Hora de la Plevna* ... Citește-o de curiozitate și dacă cunoști pe cineva care să fie în stare de a-i face arie, încredințati-o.

Se înțelege că această bucată nu poate să intre în coloanele *Convorbirilor*. în curînd ți-o comunica pentru numărul din februar următoarele piese: 1 *Legenda celor doi frați vînători*; 2 *Căpitanul Romano*; 3 *Soare de iarnă*; 4 *Hora de la Grivița*.

Sărbătorile se apropie ... Eu nu cred să pot veni la Iași înainte de 16 ghenar ... Primește dar de pe acum felicitările mele cele mai sincere.

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

284

i

Mircești, 22 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Ca să mă țin de făgăduință, iată că-ți trimit pentru numărul de februar, trei bucăți de poezie, *ejusdem farinae* * cu cele precedente.

Precum vezi am vrut să ies cu plin Anului nou.

Acum nu-mi rămîne decît să-ți trimit urări de fericire pentru sfintele sărbători ale Crăciunului și o fac din toată inima.

Al d-tale amic,

V. *Aleksandri*

CĂTRE GRIGORE VENTURA

285

Mircești, 28 dec. 1877

Mon cher Ventura,

A l'occasion des fetes du nouvel An, je vous envoie deux petites bluettes à mettre en musique: l'une intitulée *Soare*

Din, același aluat (limba latină).

376

de iarnă, et l'autre, d'un caractere tout național, portant le nom de *Hora de la Grivița*. Allons, mon cher collaborateur, attaquez bravement votre piano, et improvisez-moi deux jolies melodies, comme vous savez les faire ... et que l'annee qui vient soit pour vous une annee de jubilations.

Tout à vous,

V. *Aleksandri*

Mircești, 28 dec. 1877

Iubite Ventura,

Cu ocazia sărbătorilor noului an, vă trimit două mici piese **de** pus pe muzică; una intitulată *Soare de iarnă**, și **cealaltă**, de un caracter cu totul național, purtînd numele de *Hora de la Grivița*. Haide, iubitul meu colaborator, atacați vitejește pianul dumneavoastră și improvizați-mi două frumoase melodii, așa cum știți să le faceți... și anul care vine să fie pentru dumneavoastră un an de satisfacții.

Al dumneavoastră,

V. *Aleksandri*

SOARE DE IARNĂ

O ! soare, vecinie călător !
De mult n-ai fost tu în a mea țară,
Cu-al tău sărut fărmeccător
S-o faci a crede-n primăvară.

Tu știi cît țara te iubeste
Și cît și zodia lui mai,
L-a ta zîmbire-ntinerește
Și se preface-n dulce rai.

Tu știi cu ce cîmpii mănoase
Cu ce cununi de mii de flori
Cu ce cîntări melodioase
Ea-ti iese-n cale chiar din ziori.

* Trimisă ca anexă la scrisoare.

377

Și ca pe-un sol de fericire
Trimes de însuși Dumnezeu,
Tu primește-o ! dulce mire
Cu dismierdări la sinul tău !

De ce tu-n alte lumi străine
Mergi, luni întregi rătăcitor
Uitind că țara fără tine
Tînjește-amar în tristul dor?

A h ! amîndoi cînd aveți parte
De întâlniri atît de dulci,
Cum de tu fugi în altă parte
Cînd vine noaptea să te culci?

Cum de mai dai semn de vieță
Ș-o lași cu ceriul ei pustiu,
Ș-o lași cu inima de gheață
Ca pe o moartă-ntr-un sicriu !

Cînd ea-i atîta de frumoasă
Și tu atîta de frumos,
Cînd ea îți este credincioasă,
De ce să-i fii necredincios !

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

286

Mircești, 29 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Una din calamitățile vieții este tagma importunilor, a acelor oameni cărora, fiindu-le urît de dînșii, cad năpasta în traiul altora cu toată nulitatea lor, cu toate defectele supărăcioase de care sînt inzestrați. Acei trîntori îți fură

378

timpul cel mai prețios, cătînd petrecere, fără a aduce nici o compensare, și nu pot să înțeleagă că prezența lor e păgubitoare pentru omul ocupat și iubitor de liniște.

De o lună, frate, sînt victima unor asemenea importuni, cari mă împiedică de a lucra și care, amețindu-mă prin prostiile lor, mă fac a comite mulțime de greșeli în scrierile ce compun pe furiș și în ascuns.

Dar, mi se va zice: pentru ce nu le închid ușa ?

Am gîndit să o fac, însă nu e cu putință la țară, mai cu seamă cu trenurile ce îmi leapădă în treacăt *musafiri* și fug cu repeziciune.

*Le flot qui l'emporte s' enfuit epouvante **.

De nu m-aș fi găsit expus la o asemenea calamitate, nu ți-aș fi cauzat atîta necaz cu modificările mele în poeziile ce ți-am trimis pentru numărul de 1 ghenar. Nu te mira deci, că și în legenda *Fraților Jderi* am făcut cîteva schimbări, precum te vei convinge din copia alăturată.

Dacă voiești să publici *Hora de la Plevna*, publică totodată și *Hora de la Grivița*, sub numele de *Mircea Moldovanul*, pentru ca numerele *Convorbirilor* să conție tot soiul de bucăți de pe timpul războiului. În curînd poate ți-oi trimite și balada Griviței. Pană atunci însă, te îmbrățîșez și îți doresc toate fericirile în cursul anului ce vine.

V. Alecsandri

CĂTRE ȘTEFAN ALBU

Mircești, 30 dec. 1877

287

Domnul meu,

Vin a vă mulțumi pentru grațiozitatea ce ați avut de a-mi trimite marșul ce ați compus. Sînt încredințat că tre-

Valul care îl răpește fuge îngrozit (limba franceză).

buie să fie frumos și caracteristic, fiind inspirat de niște evenimente glorioase pentru țara noastră. Urmați înainte, domnul meu, cu studiu muzicii oăci va veni negreșit un timp în care scena teatrului românesc va poseda un repertoriu de opere naționale, și un compozitor care s-ar pătrunde de geniul armoniei noastre ar produce frumoase pagine.

Al d-voastre devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

288

Mircești, 3 ghenar 1878

Iubite: Negruzzi,

îți trimet legenda *Frații Jderi*, puțin modificată, însă fii liniștit, alte modificări nu va mai primi. Poți dar să o dai la tipar, așa cum este acum. Cît pentru *Mora de la Plevna* și aceea *de la Grivița*, de vreme ce le găsești bune de a-și arăta nasul în coloanele *Convorbirilor*, publică-le sub humele meu.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

N.B. A grăi pe un om, fie mort sau viu, însemnează a pomeni de calitățile sau de defectele lui. Le-au grăit *lumea*, îl *grăiește lumea*, expresii populare.

CĂTRE NICOLAE GANE

289

Mircești, 5 ianuarie 1878

Iubite domnule Gane,

Am citit chiar acum nuvela d-voastră *Andrei [Fiorea]* și am rămas încântat de ea, că mă grăbesc a vă adresa com-

plimentele mele cele mai sincere. Bine cugetată, bine simțită, bine scrisă, această istorioară este un adevărat mic giuvaer în literatura noastră. Vă urez din toată inima inspirații multe, așa de nimerite ca *Andrei Florea*, pentru ca să îmbogătească modesta noastră avere literară.

Te îmbrățișez frățeste,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

290

Mircești, 18/1 [s.n.] 1878

Te felicit pour ton jour de fete et pour ta crucification amities â M-me Ghyka.

V. Alecsandri

Mircești, 18/1 [s.n.] 1878

Te felicit pentru ziua ta și pentru răstignirea ta, amiciții d-nei Ghica.

Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

291

Gara Mircești, 19/1 [s.n.] 1878

D. Kogălniceanu

București

Am răspuns îndată că starea sanataței mă oprește de a primi. Regret, dar *non possumus*.

Alecsandri

Mircești, 9 janvier 1878

Mon cher Ventura,

Je vous felicite sincerement pour le succes de votre piece, et vous souhaite un veritable triomphe à Bucarest¹. En y allant, adressez-vous à mon frere pour avoir mon *Ode à l'armee roumaine*, dont les vers seront de la meme mesure que ceux du *Reveil de la Roumanie*.

Peut-etre trouverez [vous] dans cette ode quelques strophes qui vous conviennent pour les intercaler dans votre piece. Je suis tres curieux d'entendre la *Hora de Grivitză*² ...

Tout à vous,

V. *Alecsandri*

Mircești, 9 ianuarie 1878

Iubite Ventura,

Vă felicitez sincer pentru succesul piesei dumneavoastră și vă doresc un adevărat triumf la București.¹ Mergînd acolo, adresați-vă fratelui meu pentru a avea poezia mea, *Oda armatei române*, ale cărei mersuri vor fi de aceeași măsură cu cele ale *Deșteptării României*.

Poate veți găsi în această odă cîteva strofe care să vă convină pentru a le intercala în piesa dumneavoastră. Sînt foarte curios să ascult *Hora de la Grivița*². . .

Al dumneavoastră,

V. *Alecsandri*

Mircești, 21 ianuarie 1878

Iubite Negruzzi,

îmi pare foarte rău că nu am putut asista la reprezentarea piesei¹ d-tale. întîrzieșem înadins plecarea mea din Iași pînă vineri, cu gînd de a m[^]erge joi seara la teatru, însă peste zi soția mea s-a îmbolnăvit și am fost obligat să stau acasă.

Spune-mi cum ai fost mulțumit de actori și de public?

întorcîndu-mă, la Mircești, am dat peste o veste dureroasă: Rolla², cumantul meu, au murit după mai mulți ani de suferințe, la moșia lui Lupu Bogdan, la Gădiniți.

încă unul din luptătorii de la 1840—1859 ce se duce să găsească pe cei pribegiți din lume ! Rolla a avut o mare influență asupra societății lașului, pe cînd s-a întors el de la Miinich, dînd mîna cu toți tinerii din acea epocă pentru introducerea marilor reforme sociale și mai cu seamă pentru rededeptarea simțului de demnitate personală. El a fost unul din acei porecliți *duelgii*, care au contribuit prin spaima ce însușia, de a deprinde pe juni și chiar pe bătrîni, a se respecta pe sine și a respecta pe alții. Am improvizat dar strofele aici alăturate și te rog să binevoiești a le da publicității în *Curierul din Iași*³, pentru ca strofele să apară odată cu anunțul morții lui Rolla.

Fiind o poezie de ocazie, nu o pot rezerva pentru *Convorbiri*, dar îți promit de a-ți trimete în curînd altceva pentru foaia *Convorbirilor*.

i Te îmbrățișez,V. *Alecsandri*

294

[Mircești, începutul lunii februarie 1878]

Cogălniceanu — Ministre

Bucarest

Je suis tombe malade apres avoir assiste à l'enterrement de Rolla, mais si le pays etait reellement en danger, je ne reculerais devant aucun sacrifice. Cependant, connaissant les hommes de mon pays et ne me payant pas de grandes phrases, je ne veux pas prendre un engagement à la legere avânt de savoir au juste ce qu'on attend de moi, et si ce qu'on attend est assez serieux pour meriter que je risque ma sânte. Explique-moi donc bien en detail la nature et le but de la mission que l'on deșire me confier afin que je puisse prendre une decision fondee².

Envoie-moi une lettre explicite ou bien charge mon frere de venir m'apporter tes explications, car en tout cas, il me sera impossible d'aller moi-meme à Bucarest.

Alecsandri

[Mircești, începutul lunii februarie 1878]

Kogălniceanu-ministru

București

M-am îmbolnăvit după ce am luat parte la înmormintarea lui Rolla, dar dacă țara este cu adevărat în pericol, nu voi da înapoi din fața oricărui sacrificiu. Totuși, cunoscînd oamenii din țara mea și nemulțumindu-mă cu vorbe mari, nu vreau să iau un angajament cu ușurință, înainte de a ști exact ce se așteaptă de la mine și dacă ceea ce se așteaptă este destul de serios pentru a merita să-mi risc sănătatea. Explică-mi, deci, amănunțit natura și scopul misiunii ce doriți să-mi încredințați, așa încît să pot lua o hotărîre bazată pe ceva.²

384

Trimite-mi o scrisoare explicită sau mai bine însărcinează pe fratele meu să vină să-mi aducă explicațiile tale, căci, în orice caz, îmi va fi cu neputință să merg eu însumi la București.

Alecsandri

295

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

Cogalniceanu-Ministre

Buc.

Ai besom de quelques jours pour me remettre. Quand faudrai-t-il partir? Quelques ressources pour le voyage? II me serait impossible subvenir aux frais comme autre fois¹ J'ecris par poște.

Alecsandri

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru

Buc.

Am nevoie de cîteva zile pentru a mă reface. Cînd ar trebui să plec? Cîteva resurse pentru călătorie? Mi-ar fi imposibil să suport cheltuielile ca altădată¹. Scriu prin postă.

Alecsandri

296

' 1

Gara Mircești, 11/2 [s.n.] 1878

Cogalniceanu-Ministre

București

Medecin est venu me voir de nouveau. II declare que ma nevralgie me force garder la ehambre pendant une douzaine

385

de jours. Souffre de maux [de] tetes violents, t'avertis â regret de cet empechement involontaire pour que tu agisses en consequence '.

Alecsandri

Gara Mircești, 11/2 [s.n. 1878]

Kogălniceanu-ministru

București

Doctorul a venit din nou să mă vadă. El declară că nevralgia mea mă forțează să stau în cameră timp de o duzină de zile. Sufăr de dureri de cap violente, te vestesc cu părere de rău despre această piedică involuntară pentru ca să acționezi în consecință.

Alecsandri

297

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-Ministre

București

Medecin consulte m'ordonne garder la chambre pendant quatre â cinq jours encore. Ecris-moi donc, en attendant, une lettre detaillee qui me mette au courant de tout, car les depeches n'ont pu me donner qu'une idee fort vague de ma mission â Rome.

Alecsandri

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru

București

Doctorul consultat îmi ordonă să rămîn în cameră încă patru sau cinci zile. Scrie-mi deci, pînă atunci, o scrisoare amănunțită care să mă pună

386

la curent cu totul, pentru că depeșele n-au putut să-mi dea decît o foarte vagă idee despre misiunea mea de la Roma.

i

Alecsandri

298

Mircești, 19/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-Ministre

București

Recu declaration, merci, mon refroidissement a pris caractere fievreux, me bourre de quinine, suis tout etourdi. Liteanu m'a vu malade. Ai escrit au Prince.

Alecsandri

Mircești 19/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru

București

Primit declarația, mulțumesc, răceala mea a căpătat caracter febril, mă îndop cu chinină, sînt foarte năucit. Liteanu m-a văzut bolnav. Am scris Prințului.

†•;

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

299

Mircești, 8 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

Primind scrisoarea d-tale, m-am pus a răscoli saltarele biuroului meu și am găsit un început de voiaj la Constan-

387

tinopole, pe care ți-l trimit. Această scrisoare I va fi urmată de altele care, de vroiești, vor fi publicate în numerii succesivi ai *Convorbirilor*.

Totodată îți trimit un *Răspuns generalului Florescu* care va apărea negreșit în curînd în unele jurnale din București. Acest răspuns îmi amintește frumoasa epistolă ce mi-ai adresat și la care începusem a răspunde cînd . . . deodată m-am îmbolnăvit . . . Căci sînt bolnav de vro două săptămîni de răceala ce mă amenință a se schimba în friguri rele, dacă nu le-aș fi trîntit sub un nămol de chinină.

Acum merg spre bine, dar mă simt încă slab în balamale și capul nu mi-e dispus la lucru.

Mai multe bucăți începute stau baltă din cauza indispoziției mele, și între altele *Eroii de la Plevna*.

Cît pentru partea din istoria misiilor mele politice, privitoare la Victor Emanoil, Cavour etc, oi căuta azi sau mîine să o copiez, de voi putea, și ți-oi trimete-o numaidecît, pentru ca să apară în numărul de la 1 martie, fiind *aproposito*, cum zic pedanții.

Deci te îmbrățișez și mă opresc aici, fiind amețit de doza de sulfat ce am înghițit mai dinioarea.

V. Alecsandri

300

[între 9 și 16 februarie 1878]

Iubite Negruzzi,

Cu chiu, cu vai, am reușit a copia extractul din suvenirile misiilor mele politice, privitor la Victor Emanoil, Cavour și Lamarmora. Bolnav cum sînt, această lucrare este *un vrai tour de force* *.

Te rog să mi-l plătești, trimițîndu-mi poezia mea *Babanul și Carpatul*, care au apărut, mi se pare, în mai multe ziare. Eu nu o mai posed și am trebuință de ea.

* Un adevărat tur de forță (limba franceză).

a £ ^ * * * * * . P ^ tre Florescu? Cum găsești toto data mvahdarea alegerei lui Maiorescu? Ce adunătură ^ £

Te îmbrățișez.

V. Alecsandri

301

Mircești, 17 februarie 1878

Iubite Negruzzi,

Cînd ți-am trimes extractul din istoria misiilor mele politice *j privitor la audiența ce am avut de la fostul rege Victor Emanoil, te-am rugat să-mi trimeți o copie de pe poezia mea *Balcanul și Carpatul*, care îmi lipsește și de care am mare trebuință. Nu am primit nici un răspuns pană acum; vin dar să-mi reinnoiesc cererea.

Ce zici de Basarabia? Dibăcia oamenilor noștri de *stat... pitic* au adus trebile la un frumos sfîrșit!

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

..

Mircești, 20 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

Răspund îndată la răvașul d-tale de ieri, pentru ca săfți expeduiesc acest răspuns cu trenul de dimineața.

* Seamănă întru totul cu Rosetaki (limba franceză), '-i i*3 *

Înainte de toate, găsesc de prisos a să mai publica *Epistola*¹ mea către Florescu în *Convorbirile literare*, însă aş fi mulţămît de a vîdea publicate strofele² ce am improvizat la moartea lui Rolla. Cumnatul meu au ţinut un loc însemnat între oamenii de la 1848 şi au luat parte la lucrările reformatoare ale generaţiei care au precedat pe a d-voastră. E cu dreptul ca să nu fie dat uitărei.

Îmi ceri urmarea istoriei misiilor mele politice³? Voi căta a extrage din ea ce va fi posibil de publicat, însă durerile de cap ce mă muncesc nu-mi permit acuma nici o lucrare ostentivă. Răbdare încă cîteva zile, pană voi putea să mă aşez iar la biroul meu.

Este adevărat că Cogălniceanu mi-au făcut rugămintă de a primi ca să merg la Roma în misiune extraordinară⁴. Am răspuns cu politeţă că aş primi bucuros dacă *starea sănătăţii mele* ... etc.

De atunci i-am mai făcut declaraţie prin telegraf că doctorul nu-mi permite a ieşi din casă pană nu s-a îndulci clima, în sfîrşit, scriind domnitorului pentru ca să-i mulţumesc de graţiozitatea ce au avut a mă decora cu Steaua României⁵, i-am zis că m-aş fi grăbit a merge la Bucureşti, spre a-i aduce expresia graţitudinii mele, de viu grai, dacă starea sănătăţii mele nu m-ar opri de a întreprinde orice drum înainte de primăvară.

Cu toate acestea, aud că Cogălniceanu ţine numaidecît a mă numi agentul guvernului actual pe lîngă curtea Italiei. *L'esne-i de a zice plăcinte!* spune o zicală populară.

Am citit răspunsul onorabilului bucovinean Petrino, la epistola⁶ mea adresată lui Florescu şi nu m-am mirat⁷ nici m-am indignat, fiindcă am fost totdeauna foarte bun pentru acest domnişor şi l-am încurajat mult în debuturile sale literare. Mă aşteptam să fiu lovit de copita lui într-una din zile şi, în adevăr, aşteptarea mea nu a fost înşelată. Ceea ce constat însă cu oarecare satisfacţie este că nenorocitul, vrînd să mă lovească, au pierdut echilibrul şi au căzut *les quatre pattes en l'air* *.

El ş-au închipuit negreşit că cornetul său acustic poate să-i serve de > trompetă la cazuri de interes ... particular şi ...

Cu cele patru picioare în aer (limba franceză).

„Ce Zoile transfuge ă l'esprit triste et lourd,
Embauchant son cornet, a chante comme un sourd ... ? *

Deci tăgerea absolută este cel mai nimerit răspuns la răspunsul său.

Sfîrşind, te rog să înseri un mic erata în numărul care să tipăreşte acum:

Strofa a doua din poezia intitulată *Soare de iarnă*, care a apărut în numărul II al *Convorbirilor*, se îndreptează în modul următor:

„Tu ştii cît ţara te iubeşte
Şi cît în zodia lui mai
L-a ta zîmbire-ntinereşte
Şi se preface-n dulce rai”.

Aşadar si prin urmare, te îmbrăţişez,

V. Alecsandri

îmi trimiţi *Balcanul şi Carpatul*?

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

303

Mirceşti, 20 fevr. 1878

Domnul meu,

Vin să vă mulţumesc pentru notiţa biografică¹ ce aţi publicat despre mine şi pentru tot ce ea cuprinde de măgulator pentru numele meu; se vede însă că este scrisă de un amic cam pătînit² ... Deci trimit o afectuoasă strîngere de mină amicului împreună cu mulţămirile mele adresate autorului.

* . . s « ? ^ i u ^ S c j s r ? i greoi * punind ia

Acum permiteți-mi a vă observa că s-au strecurat mai multe greșeli în publicarea poeziilor mele, și vă rog să înse-rați următoarele erate² în numărul viitor al *Albinei Caria-tilor*.

La Turnu-Măgurele

Scena I

în loc de: să nu fii nebună și să-ți închipuiești romanuri.
citește: Să nu fii nebună ca să-ți închipuiești romanuri.

Scena II

în loc de: sau ... inima tînjește cînd n-are sorioară.
citește: știi ... inima ... etc.
în loc de: mehenchiu în limbută
citește: mehenchiu în limbuție
în toc de: știți că-mpreună ați fost răniți odată
citește: știu că-mpreună ... etc.
în loc de: zedanul
citește: redanul
în toc de: Luptînd cum luptă ursul ...
citește: Luptînd cum luptă zmeul.

în loc de: Ol nu, nu, România nu poate-n rău să piară

Scena 111 *i.șf. • O ! nu, nu, România nu poate-n veci să piară* £

Scena IV *în loc de: ... Duducuță ... lumină ... floare*
..... Duducuță ... lumină ... floare vie.

Scena V *în loc de: ca norul pe soare ...*
jișt. ca nourul pe soare ...

în loc de: A ! ce s-aude? ... Aș da chiar a mea viață

Scena V H *..... de? ... geme? ... aș da chiar a mea viață*

Oda către ostașii români

Strofa II: *în loc de: Ca pe iroi de legende*
citește: Ca eroi de mari legende

Strofa III: *în loc de: ș-arătînd precum prin nori mîndrul soare se arată*

citește: ș-arătînd precum prin nouri etc.

Strofa VI *întreagă e schimbată în modul următor:*

„O ! Români, în fația voastră, colo-n tainica cea zare

Videți voi o rază vie care-ncet, încet răsare,
Străbătînd prin umbra deasă de lungi secol
adunată ?

E mărețul fapt de zioă mult dorită, mult visată,
E lumina reînvierei, e luceafărul sperărei,
E triumful luptei voastre, soarele neatîrnărei”.

In strofa VI — *în loc de: La căminul unde-o mamă aștep-tînd ... etc.*

citește: La cămin unde româncea așteptînd ... etc.

Peneș Curcanul

In strofa IX *în loc de: Ear noi jucam hora din sat*
citește: Ear noi trăgeam hora din sat
în loc de: si ea ne curmă iocul
citește: si ne smintește iocul.

bergeniul

în loc de: în frunte-i colonelul frumos, ...
citește: în frunte-i colonelul semeț ...

Păstori și plugari

în loc de: Jos fruntea, o ! nemernici căzuți în pocăință
citește: Jos fruntea, o ! nemernici căzuți în umilință.

Precît am înțeles, d-voastră ați cules aceste poezii din coloanele *Convorbirilor literare* și le-ați produs exact, însă, fiind în grabă compuse și publicate, ele cuprind greșeli pe care le-am îndreptat mai în urmă, ș-acele erate tîn 'foarte mult ca să se imprime în foaia d-voastră. îmi place a mă pre-zenta în lume cu haine fără pete.

Albina Carpaților devine din zi în zi mai interesantă si nu mă îndoiesc că în curînd autorii noștri cei mai cunoscuți vor avea de mulțămire a cere ospitalitate pentru scrierile lor în coloanele acestei foi, căci ea este o protestară meri-

torie în contra gustului și jargonului pedant care au domnit pînă acum în scrierile din Transilvania. Reacția începută de d-voastră va produce în curînd un rezultat satisfăcător care va fi un titlu de glorie pentru d-voastră.

Al d-voastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

304

Mircești, 22 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

îți mulțumesc pentru osteneala ce ți-ai dat de a-nii găsi *Balcanul și Carpatul* \ acești copii rătăciți care dispăruseră din casa părintească. I-am revăzut cu bucurie, însă le-am găsit un defect pe care m-am grăbit a-l îndrepta pe loc. *Balcan* la plural devine *Balcani* și nu *Balcanuri*.

Am fost deșteptat la aceasta de către profesorul satului care într-o zi a venit înadins să mă întrebe dacă trebuie să învețe pe copii a zice: *Carpaturi*, *Alpuri*, precum am zis eu *Balcanuri*? ... Și i-am răspuns că am comis o greșală mare și voluminoasă cît acei munți, cînd m-am alunecat a le da o terminație nepotrivită lor.

Acum să vorbim puțină politică, deși nu este obiceiul nostru. Te temi că ni se va lua *Basarabia*? Și eu mă cam tem. Te temi, că în urmă, *Carol* va abdica? Nu cred, căci țara s-ar opune printr-un plebiscit *ad hoc*. Te temi că în urma urmei *Bratiano* sau *Rosetaki* va deveni *Domn*? Fii în pace ... Cînd e o alegere de *Domn*, candidații puși la iveală nu ies niciodată din urnă și apoi *Br.* et *Ros.* *ne sont pas du bois dont on fait des premiers* *

Nu sînt din lemnul din care se fac cei mai buni (limba franceză).

394

înlăturînd dar aceste două temeri, adică: abdicarea lui *Carol* și suirea pe tron al unui *fruit sec* * ca *Bratiano* sau al unui *vieux macaque* ** ca *Rosetaki*, să vedem dacă temerea privitoare la pierderea *Basarabiei* este întemeiată.

Rusia are un țap politic care îi reușează totdeauna; țapul de a cere o sută, cînd nu cată a căpăta decît zece. Astfel a urmat în chestia tratatului de la *Balta Liman*, astfel îmi pare că urmează și astăzi. Cînd cu acel tractat, generalul *Grabe*, cumnatul lui *Rolla*, trecînd prin *Iași*, s-au dus la *Constantinopoli* [în] o misie extraordinară. Misia lui consista numai de a face pe *Divan* ca să admită și să iscălească condițiile tratatului de la *Balta Liman*, în contra cărui turcii făceau mari obiecții, consiliați fiind de ambasadorii marilor *Puteri*. *Grabe*, spre a-și veni la scop, începe a cere în numele împăratului *Nicolae* ... 1 Dreptul pentru Rusia de a întinde protecția sa ortodoxă asupra tuturor creștinilor din Orient; 2 Dreptul de a cumpăra flota viceregală din *Egipt*; 3 Dreptul pentru corăbiile de război rusești de a trece liber și ori-cînd prin *Bosfor* și *Dardanele* etc.

Turcii se sparie, se adresează la ambasadorii din *Constantinopol* și, povățuiți de aceștia, răspund lui *Grabe* prin un refuz absolut. *Grabe* amenință *Divanul* cu trecerea imediat a *Prutului*, de către armatele puternicului țar *Nicolae*, însă, spre a proba un mare spirit de conciliare, reduce cererile lor la simpla chestie a tratatului de la *Balta Liman*, pentru ca să nu se prezinte cu mîna goală la *Petersburg*. *Divanul*, sub îndemnul ambasadurului, primește și ratifică tratatul, *seance tenante* ***, crezînd că gioacă astfel renghiul rușilor. A doua zi curierii ambasadurului se dirigiau în grabă spre cabinetele europene, ducînd vestea de marea victorie repurtată de către politica *Stambulului* asupra politicei *Petersburgului*, iar generalul *Grabe*, riant dans sa barbe ****, se întorcea liniștit în Rusia cu tratatul subsuoară. < ..

Astfel cred că se joacă momițele și în *Basarabia*. Pînă în sfîrșit Rusia va face sacrificiul de a se desista de această pretenție legitimă, spre a proba Europei spiritul ei conciliant

* *Fruit sec* (limba franceză).

** *Bătrîn maimuțoi* (limba franceză).

*** *Pe loc* (limba franceză).

**** *Rizîndu-și în barbă* (limba franceză).

i

395

și mai cu seamă spre a rămînea în relații de bună vecinătate cu Austria, care se interesează mai cu deosebire de gurile Dunării ... Și cu chipul acesta, Europa va încuviința mai cu lesnire celelalte condiții ale păcei încheiate la San-Stefano.

E cu puțință și chiar probabil să mă înșel ... dar așa îmi miroase, ca [să] nu zic un alt cuvînt mai potrivit.

Prin urmare îngrijirea afectată de miniștrii noștri îmi pare o comedie: *ils veulent nous faire accroire qu'ils font de grands efforts pour sauver la Bessarabie, afin de meriter plus tard le titre de sauveurs de la Patrie.* *

Precît știu, Vodă și Doamna sînt foarte liniștiți.

Pentru ce dar atîta agitație în sufletul miniștrilor?

Pure comedie et voilà tout! **

Să dea Dumnezeu să trăim și vom vedea.

Pană atunci, noi să ne căutăm de treabă.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Mulțumesc „Junimei” că nu a permis să se citească în sînul ei diatriba surdului³.

Mircești, 24 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

Pentru numărul viitor al *Convorbirilor* îți trimit continuarea istoriei misiilor mele politice. Te vei convinge din cuprinsul cuvintelor rostite de Napoleon că, dacă noi românii am fi urmat povățuirile sale, nu ne-am găsi azi în tăul din care nu știu cum vom ieși. Te rog să-mi înapoiezi din manuscrisul

* Vor să le facă să credem că fac mari eforturi pentru a salva Basarabia, pentru ca mai tîrziu să merite titlul de salvatori ai Patriei (limba franceză).

** Adevărată comedie, asta este! (limba franceză)..

meu coaiele ce cuprind paginile 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, care fac parte dintr-un total ce vroiesc a păstra. Totodată, fiindcă se strecoară neconținut greșeli de tipar în articolele mele, doresc a face însumi ultima-corectură. Iată de exemplu cîteva *errata*, de publicat în numărul viitor ...

— Pagina 430 — *în loc de: St Jean de Norienne citește: St Jean de Morienne.*

— Pag. 431 — *în loc de: drepturilor Principatelor citește: drepturile*

— Pag. 432 — *în loc de: fără a asculta defectele noastre, citește: fără a ascunde defectele*

— id. — *în loc de: misii — misie*

— id. — *în loc de: adînce satisfacție — adîncă*

— Pag. 433 — *în loc de: o superioritate măreață citește: o superioritate măreață.*

Ce mai faceți pe la Iași? Petreceți bine, după cum am auzit. Aveți serate cu șarade, teatru, tifos și alte plăceri. Aice de-abia am scăpat de zăpadă și ne-am bucurat de sosirea cocostîrcilor.

Eu am gojit în timp de mai bine de două luni, dar sper că soarele primăverii a fi pentru mine un doctor mai folositor decît acei ieșiți din facultățile Franței și ai Germaniei.

Nu ai de gînd să tragi o raită pe aici? Plecînd dimineața din Iași, ai sosi aici la 11, ai șede cu mine pînă la 5 1/2 și seara te-ai întoarce la nevastă. Iar mie mi-ai face o mare mulțumire.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

306

Mircești, 12 aprilie 1878

Iubite Negruzzi,

Mă bucur că te știu la țară, la moșia părintească, Trifești, unde am fost odată cu mult regretatul părintele d-tale,¹ și unde mi se pare că am îpușcat pe jumătate un iepure schiop.

Grădina pe atunci era plină de flori și în mijlocul ei se înălța un copac sub al cărui frunziș am băut multe cafele turcești, precum se obicinuia pe acel timp, ce era mult mai oriental în obiceiuri decât timpul de astăzi. Negruzzi întrunea calitățile de bun vânător, de mare amator de flori și de foarte plăcut povestitor, încît cu vie mulțemire și vie înduioșare îmi aduc aminte de zilele ce am petrecut cu el pe malul Prutului, la anul mîntuirii 1840. Sînt 38 de ani de-atunci !!!!

Nu făcusem încă nici un vers românesc și de-abia intrașem în domeniul literaturii cu o nuvelă intitulată: *Buchetiera de la Florența*. Cum trec anii! și cite întîmplări în acest lanț de ani! Adeseori, cînd închid ochii, văd strecurîndu-se pe aripele suvenirilor o lume întregă de fapte istorice, de episoade curioase care ar interesa mult dacă ar fi scrise ... dar ochii se deschid iarăși și ei văd cu spaimă haosul prezent, dominat de figura *hidoasei pocituri*, care țipă ca o cucuvea pe ruinele patriei.

Oricum să fie însă, iubite Negruzzi, întoarce spatele evenimentelor actuale și te aruncă în lumea fanteziei, ca un om ce se azvîrle în valuri limpezi ca să se răcorească. Scrie ce ți-o trece prin minte, fără plan, fără ordine și pregătește-ți astfel elementele unui întreg pe care le-i scoate la lumină în timpi mai liniștiți. Fă ca pictorii, ce-și pregătesc pînzele pentru tablouri, însemnînd din fugă pe ele schițe ușoare.

Am aflat de mult că d-l Th. Alexi a tradus idila d-tale *Miron și Florica*, însă nu știam că au reușit așa de bine în traducerea sa: îmi pare bine că acest autor are talentul de *traduttore* *, iar nu acel de *traditore* **, căci el poate să fie de mare folos terii noastre, vulgarizînd în Germania poezia română. Ideea lui de a publica un volum întreg de traduceri este minunată; încît privește însă acele făcute de doamna Elisaveta, nu știu dacă Măria-sa ar primi ca să se publice, chiar sub un pseudonim. Voi însărcina pe cneazul A. Cantacuzin ca să-i comunice această propunere, fiindcă eu nu sînt în corespondență cu palatul.

Cît pentru cererea d-lui Cihac, sînt gata să o îndeplinesc, însă nu-i cunosc adresa casei la Maiența. Te rog să mi-o trimiți, pentru ca să scriu imediat lui Socec.

* Traducător (limba italiană).

** Trădător (*id.*).

Terminînd, îți doresc sărbători fericite și inspirații poe-

Arată amiciile mele lui Leon și doamnelor Negruzzi.
Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE HURMUZACHI

307

Mircești, 14 april 1878

Iubite Nicule !,

Vin prin anticipare să-ți doresc sărbători fericite și ilustrate cu ouă roși, pască, cozonaci etc, tot ce e din domeniul Pastelor. Totodată te rog să-mi procuri o colecție completă a *Foaiei Bucovinei*. Trimițîndu-mi volumurile cu drumul-de-fier, voi plăti costul lor la stația de la Mircești, prin modul numit: *remboursentent*.

Și eu din parte-mi îți voi trimite foarte curînd o broșură cochetă ce apare acum la București și în care sînt cuprinse toate bucățile de poezie ce mi-au inspirat războiul nostru cu turcii, și mai cu seamă vitejii noștri curcani.

Te îmbrățișez și te rog să arăți complimentele mele doamnelor Hurmuzaki și Petrino,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

308

Mircești, 28 aprilie 1878

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis un exemplar a broșurei publicate în București, sub titlul de: *Ostașii noștri*. Ediția e frumoasă.

îți expeduiesc acum: relația misiei mele la Londra, pentru numărul ce vine al *Convorbirilor*. Dacă crezi că împrejurările actuale nu se împotrivesc la publicarea acelui articol, dă-l la tipografie. în caz contrar, trimete-mi manuscrisul îndărăt.

N.B. îmi rezervez dreptul de a face ultima corectură.
Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

309

Mircești, 2 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Moartea lui bietul Petrino — într-un spital! — m-au surprins și întristat foarte mult. El avea un caracter nenorocit, în adevăr, dar nu lipsea de talent și sînt încredințat că talentul său s-ar fi dezvoltat pînă la o culme destul de înaltă, dacă împrejurările vieții sale ar fi fost mai blînde. Dispărerea lui din pleiada junilor literatori lasă o lacună destul de simțitoare. Este dar cu dreptul ca o foaie serioasă ca *Convorbirile*, și mai cu seamă *Convorbirile*, să nu rămîie indiferente în privirea acestei morți atît de grabnice.

Scrie dar numai de cît cîteva rînduri pentru numărul ce are să iasă și lăsînd omul de o parte, vorbește de poet. Vei face bine, căci trebuie să o faci. Am scris lui Socec să expeduiescă prin poștă un exemplar din *proza mea* și unul din broșura noilor mele poezii, la adresa d-lui Cihac. Cît pentru adresa d-lui Liteano la Berlin, cred că e destul ca să pui pe scrisoare: Monsieur Georges Liteano, Agence roumaine, Berlin.

Funcționarii poștali din capitala Prusiei vor fi destul de inteligenți ca să găsească adresa agentului nostru. Ideea de a împărți broșura *Ostașii noștri* la diferite corpuri am avut-o și eu și fiindcă dispun de vreo 500 exemplare, am de gînd să le împrăștii în armată. Cu toate acestea, societatea de bine-

400

facere nu ar face rău dacă ar cumpăra un număr oarecare de broșuri pentru bolnavii și răniții de prin spitale.

îmi pare rău că frigurile au venit iar să te necăjească, și că ele te-au oprit în cursul lucrărilor ce începuseși la țeară. Aceste friguri înteuțite ar trebui să le combați energic, ca să nu ia deprinderea de a se împămînteni în sîngele d-tale.

Schimbarea aerului e cel mai bun mijloc de lecuire. Vino dar la Mircești ca să găsești vindecare și să lucrăm împreună.

Poezia mea *Eroii de la Plevna* e gata, dar nu i-a sunat ora de publicare. Mai tîrziu ... Pană atunci, te îmbrățișez și-ți doresc sănătate.

V. Alecsandri

CĂTRE ALPHONSE ROQUE-FERRIER

310

[p. 3 mai 1878] *

Monsieur Roque — Ferrier,
„Societe des langues romanes”

Montpellier

Vivement touche de l'honneur qui m'est fait, je vous prie de vouloir etre aupres de la „Societe des langues romanes” l'interprete de ma gratitude ainsi que de mon profond regret de ne pouvoir repondre à sa gracieuse invitation.

A. 48*

Mi Hi

[p. 3 mai 1878] †

Domnul Roque-Ferrier,
„Societatea limbilor romanice”

Montpellier

Puternic mișcat de onoarea ce mi se face, vă rog să binevoiți a fi interpretul recunoștinței mele pe lîngă „Societatea limbilor romanice”, cum și al adîncului meu regret de a nu putea răspunde la această plăcută invitație.

A. 48-

401

Mircești, 16 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Viu să-ți comunic o veste care știu că te va bucura.

Ai aflat din ziare că la Montpellier s-a constituit o societate a limbilor romane, care a pus la concurs compunerea unei poezii intitulată *Cîntecul gîntei latine*, cu scop de a-l traduce în toate idiomele romane, de a-l pune pe muzică și de a-l populariza în întreaga lume latină.

Într-o bună dimineață din iarna trecută, m-am trezit cu ideea de-a concura și eu la acea operă, și fără întârziere am și trimis la Montpellier patru strofe, sub titlul de: *Cîntecul gîntei latine* și, după obiceiul meu, le dasem uitărei, cînd deodată primesc următoarele depeși: „19/5 1878, Alecsandri, Mircești.

Jury compose de Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru et Ascoli vous decerne unanimement le prix du Chant latin. Vous attendons.

22/5

Roqueferrier

*Recevez, avec mes felicitations cordiales, les voeux que nous formons pour la Roumanie. Vous, qui êtes un grand poete, veuillez etre l'echo des sympathies des poetes latins reunis à Montpellier. **

Albert de Quintana"

* Juriul compus din Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru și Ascoli v-a decernat în unanimitate premiul pentru *Cîntecul latin*. Vă așteptăm.

Primiți, cu felicitările mele cordiale, urările pe care le facem pentru România. Dumneavoastră, care sînteți un mare poet, binevoiți să fiți ecoul simpatiilor poezilor latini reuniți la Montpellier.

N. B. D-l Albert de Quintana este fondatorul „Societății limbilor romane” și au hărăzit o cupă simbolică de argint ca premiu pentru autorul celei mai bune poezii.

Îți mărturisesc că nu puțin m-am bucurat de acest triumf, mai cu seamă că el a contribuit a redeștepta simpatiile confracților noștri latini pentru țeara noastră.

Iată poezia:

CÎNTICUL GINTEI LATINE

„Latina gîntă e regină
între-ale lunei gînte mari.
Ea poartă-n frunte o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreț îndreaptă pașii săi,
Ea merge-n capul altor gînte
Vărsînd lumina-n urma ei.

Latina gîntă-i o vergină
Cu farmec dulce, răpitor,
Străinu-n cale-i se înclină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zîmbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se ogîndă-n splendid soare
Se scaldă-n mare de smarald.

Latina gîntă are parte
De-ale pămîntului comori
Și mult voios ea le împarte
Cu celelalte-a ei surori,
Dar e teribilă-n mînie
Cînd brațul ei liberator
Lovește-n cruda tiranie
Și luptă pentru-al său onor!

în ziua cea de judecată
Cînd față-n cer cu Domnul Sînt
Latina gîntă-a fi-întrebată:
„Ce au făcut pe-acest pămînt?”
Ea va răspunde sus și tare:

„O ! Doamne, -n lume cât am stat
în ochii săi plini de-admirare
Pe tine te-am reprezentat”.

Sfîrșind, te îmbrățișez și-ți doresc sănătate. în curînd
ți-oi trimite urmarea relației misiilor mele politice, sau vizi-
tele mele la Prințul Napoleon, la Baronul Hubner, la Con-
tele Kisselef³ etc, deși cu greu îmi vine să mă așez la biurou,
cînd soarele se hîrjonește cu florile pe afară.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

312

Mîrcești, 18 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Știi de mult că foaia mea favorită este foaia *Convorbirilor*
și că tot ce scriu îi este destinat. Astă dată însă, poezia inti-
tulată *Cîntecul gîntei latine*, ieșind de sub stăpînirea mea,
mi-a fost cu neputință a dispune de dînsa cum aș fi dorit.
Dl. Obedenaru, unul din membrii juriului de la Montpellier,
au scris negreșit la București ca să încunoștiințeze rezultatul
concursului și au comunicat ziarelor din țeară versurile mele.

Presa și Războiul le-au și publicat în numerile de ieri.

Notițele ce-mi cereți despre „Societatea limbilor romane”
sînt cuprinse în programul alăturat. El e scris în limba cata-
lană (mi se pare), dar acest idiom e lesne de înțeles și lesne
vei putea obține informările de care ai trebuință. Nu știu
nimica mai mult decît ce este cuprins în program.

Cît pentru persoanele care au compus juriul de la Mont-
pellier, nu le cunosc Știu însă că Mistral este autorul poemului
Mireto, care au ilustrat pe poetul provençal, fiind foarte fru-
mos și plin de adevărată poezie.

Dl. Albert de Quintana este fondatorul și prezidentul
„Societății limbilor romane”² ce datează de doi ani. El este

și prezidentul comisiei însărcinate cu secția spaniolă la Expo-
ziția de la Paris.

Cînd am primit programul Societății de la Montpellier,
m-am hotărît a scrie și eu ceva, nu însă cu sperare de a cîș-
tiga premiul, dar cu simpla idee de a trimite un specimen de
limba română, spre a se constata încă o dată rudirea noastră
cu toate ramurile gîntei latine. Norocul au vrut ca toate
poeziile prezentate la concursul de la Montpellier să fie mai
slabe decît a mea și astfel am ieșit eu triumfător³. Cu atîta
mai bine pentru țeară. România e astăzi mai cunoscută în
lumea învățaților din lumea occidentală și ce mă bucură mai
mult este că poezia mea au motivat *urările poeților latini*
pentru România.

Aicea este adevăratul triumf. Am cîștigat un nou drept
la simpatiile marelor popoare de viță latină, și poate că acele
simpatii răsărite pe cîmpul literaturii vor rodi pe cîmpul
politic.

Amin ! Să ne ajute Dumnezeu !

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Te rog să-mi înapoiești programul cînd nu-i mai avea
trebuință de el.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

313

[mai 1878]

D-lui de Quintana ,

Președintele societății pentru studiul limbilor romane
Montpellier

Raportînd prețioasele sale simpatii asupra țarei mele,
„Societatea limbilor romane” mi-a făcut îndoit de scumpă

pronunțarea sa în favorul meu. Binevoii, vă rog, a fi interpretul âceluiaș sentiment pe lingă confrății mei latini, și a primi personal prea sincera mea grațitudine ².

Alecsandri

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „TELEGRAFUL ROMAN”

314

Gara Mircești, [mai 1878]

Fericit de prețioasa manifestare primită de la ziarul *Telegraful român*, trimit redacției expresia sincerei mele grațitudini.

Alecsandri

CĂTRE PETRESCU, REPREZENTANTUL JUNIMII HUȘENE

315

[Mircești, mai 1878]

D-lui Petrescu

Huși

Fericit de felicitările junimei hușene și de patrioticul său avînt, o rog să primească afectoase mulțemiri.

Alecsandri

406

CĂTRE BĂRBIERUL N. CLATINOS

316

[mai 1878]

Domnului Neculai Clatinos, bărbier

Iasi

Condeiu a primit felicitările briciului, și mulțumesc voios, căci amîndouă știu a trage perdaf!

Alecsandri

CĂTRE DR. POP, REPREZENTANT AL ORAȘULUI BRAȘOV

317

București, [mai 1878]

Vă rog să fiți interpretul simțirilor mele de grațitudine către toți domnii care mi-au trimis felicitări.

V. Alecsandri

CĂTRE STUDENȚII UNIVERSITĂȚII DIN IASI

318

Iași, [mai 1878]

Studenților [Universității,

Entuziasmul patriotic a junimei este puternica garanție a viitorului, sînt fericit de avîntul vostru, vă mulțumesc.

Alecsandri

407

CĂTRE ROMÂNII DIN SIBIU

319

Gara Mircești, [mai 1878]

Trimit prin *... românilor din Sibiu, ce m-au felicitat, salutări frățești și sincere mulțumiri.

Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

320

București, miercuri, [24 mai 1878]

Dragă,

Am sosit cu bine aici. La Roman mi-au ieșit tot orașul înainte cu flori și cu muzică. Aice, mai nimica, afară de două, trei persoane. Dar asta mi-au convenit mult mai bine, căci eram cam ostenit de horăitul lașului.

Cneazul² te sărută.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

CĂTRE ELEVII ȘCOLII NR. 1 DIN PĂCURARI (IAȘI)

321

București, 24 mai 1878

Domnul meu,

Nimic nu putea să-mi aducă mai mare plăcere decât expresia entuziasmului copiilor din școala no. 1 din Păcurari, ce directati, și sincerele felicitări izvorâte din inimile lor.

* Urma un cuvânt probabil neînțeles de telegrafist.

Vă rog dar să spuneți tuturor că le mulțumesc, că-i binecuvîntez și le doresc să devie români neași spre folosul și onorul Patriei lor. Totodată, vă complimentez pe d-voastră, călăuzul lor intelectual, pentru simțul nobil ce ați dezvoltat și dezvoltăți în elevii d-voastre. De la înțelepciunea institutorilor atiră caracterul generațiilor, și văd cu nespusă bucurie că d-voastră înțelegeți sacra și mult importanta misiune la care v-ați consacrat viața.

Primiți dar, domnul meu, complimentele mele cele mai sincere.

V. Alecsandri

P.S. Tinerilor elevi² Proca, Strigi și Gheorghiuile trimit câte o îmbrățișare părintească.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

322

București, 26 mai 1878

Iubite Lascarache,

Scrisoarea ta m-au găsit în București și mi-au adus o mare mulțumire inimei mele. A reuși și a câștiga un premiu la un concurs științific sau literar este satisfacerea de amor propriu, dar când acest incident ia proporțiile neașteptate a unui eveniment, când el pătrunde în toate unghiurile terii și merge de bucură sufletele, atunci faptul devine un motiv de nemărginită fericire pentru favoritul soartei.

Cuvintele călduroase² ce mi-ai trimis, iubite Lascarachi, pornite din inima ta, au găsit calea inimei mele și m-au uimit foarte adânc.

Dacă Dumnezeu mi-au dat darul poeziei, bunătatea sa mi-au rezervat și rarul avantajiu de a primi, încă în viață, recompensa lucrărilor mele.

Toți românii au fost buni pentru mine și amicii mei m-au susținut, m-au încurajat, astfel încît opera mea este și a lor. Copacul dă roadă frumoasă cînd este îngrijit de grădinar. Tu și cu toți ai noștri ați fost grădinarii mei în tot cursul carierei mele literare. Acest adevăr îl recunosc astăzi mai mult decît totdeauna și îmi place să-l rostesc cu toată sinceritatea!

Nu pot să-ți descriu mulțumirea mea cînd mă gîndesc că am procurat iubitului meu pustnic de la Răducăneni un moment de mîndrie națională și de entuziasm ! îmi vine a crede că există în aer un curent electric căruia îi trebuie o simplă zguduire pentru ca să producă scînteia aprinzătoare. în împrejurările actuale ale terii, *Cîntecul gînteii latine* au avut norocul să nască acea zguduire. Iată tot meritul lui, însă în ochii mei el mai are și meritul neprețuit de a-mi atrage nouă probe de simpatii, care mă reîntineresc. Scrisoarea ta e din numărul acelor manifestări la care nu pot răspunde decît prin o amicală, fierbinte și recunoscătoare strîngere de mînă.

Te îmbrățișez frățeste,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

323

București, miercuri [31 mai 1878]

Dragă,

Banchetul ce mi se pregătește aice se va da vineri, în sala Teatrului. Au să fie peste două sute de persoane la masă și masa are să ție pană pe la 11 ceasuri de noapte. Am să fiu obligat să răspund la multe discursuri..., dar a doua zi, sîmbătă seara, sper să plec acasă. Trimite trăsura

la gară duminică dimineață. De nu voi veni duminică, luni însă negreșit.

Vă sărut pe toți,

V. *Aleksandri*

Gata casa?

Cneazul și frate-meu pleacă totodată cu mine.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

324

București, 31 mai 1878

Iubite Nicule,

Nu pot răspunde mai bine la grațioasa scrisoare ce mi-ai trimis, decît îmbrățișîndu-te cu toată dragostea ce am păstrat totdeauna familiei Hurmuzaki, adăpostitoarea emigranților români din 1821 și 1848.

Primește dar expresia simțirilor mele cele mai amicale, si prezintă, te rog, omagiile mele respectuoase doamnei Hurmuzaki.

Amic devotat,

V. *Aleksandri*

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN, REPREZENTANTUL ARTIȘTILOR TEATRULUI NAȚIONAL DIN IAȘI

325

[Mîrcești, iunie 1878]

Luchian

Jassi

Sosit acum din București foarte ostenit, regret nu pot veni. Mulțumesc artiștilor pentru prețioasele lor manifestări.

V. *Aleksandri*

CĂTRE DR. ALEXEI, REPREZENTANTUL ÎNVĂȚĂTORILOR
ROMANI DIN NĂSĂUD

326

[iunie 1878

Dr. Alexei

în Năsăud

^ Salutare frățească tuturor românilor subscriși în depeșă,
mîndru de gratulările lor. Mulțumirile mele sincere.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXIU OLARIU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR
DIN ILIA-MUREȘEANĂ

327

[iunie 1878]

Domnului Alexiu Olariu

Ilia-Mureșeană

Felicitările din Mureș m-au bucurat mult. Retrimite tuturor frățești mulțumiri — Trăiască Românișmul!

Alecsandri

CĂTRE IACOB BOLOGA, VICEPREȘEDINTE AL „ASTREI”

328

[iunie 1878]

Domnule vicepreședinte!

Mă simt mult onorat de adresa de felicitare ce am primit din partea comitetului „Asociației transilvane pentru literatură română și cultura poporului român”, și vă rog să

binevoii a fi pe lângă d-nii membrii aceluiaș comitet interpretul simțirilor mele de grațitudine. A fi poet este un avantaj personal, a fi însă apreciat între conaționali săi este o favoare a soartei, pe care știu a o aprecia cu legitimă mîndrie.

Primiți, d-le vicepreședinte, asigurarea considerațiunei mele cele mai distinse,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU LAZARU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR
DIN ABRUD

329

Gara Mircești (România), [iunie, 1878]

Alexandru Lazaru,

Abrud (Transilvania)

Frățeștile mele mulțumiri și salutări muntenilor apuseni. Sînt foarte simțitor la felicitările d-voastră.

Alecsandri

CĂTRE FREDERIC MISTRAL

330

Mircești, 1 iuin 1878

Cher Monsieur et confrere¹,

Une double circonstance me convie à solliciter l'honneur de faire votre connaissance: vous avez ete mon juge, et vous avez recu en mon nom le prix que la „Societe des langues romanes” a bienvoulu m'accorder.²

Permettez-moi donc de reparer le temps perdu et de demander à l'auteur de *Mireille* de devenir son ami en meme temps et autant que je suis son admirateur.

Je m'absteins, cher Monsieur et confrere, de vous remercier de la part bienveillante que vous avez prise au jugement dont j'ai ete favorise;³ vous serez, j'en suis sur, plus sensible en apprenant que la Roumanie a tressailli de joie en voyant ses soeurs latines lui envoyer, sous la forme d'un succes litteraire, la manifestation inappreciable de leurs sympathies dans les circonstances⁴ ou elle se trouve.

La grande et vaillante familie nous a reconnus!... Mon cœur me dit que nous demeurerons dignes d'Elle, quelles que soient les epreuves qui nous sont encore reservees.

C'est de vive voix que j'aimerais à vous parler de notre allegresse et de nos esperances. A mon grand regret, je me vois force de differer ce precieux moment jusqu'à mon prochain voyage en France. En attendant, permettez-moi cher Monsieur et confrere, de vous offrir par l'entremise de Mr Roqueferrier un examplaire de mes ceuvres poetiques⁵, ainsi que quelques pieces de vers publiees à l'occasion de notre campagne au delà du Danube. Je vous prie d'y voir un hommage de confraternite ainsi que d'admiration pour l'illustre et bienaime poete de la belle Provence.

Croyez-moi bien, je vous prie, chere Monsieur et ami, votre tres sincerement devoue,

V. *Alecsandri*

Mircești, 1 iunie 1878

Scumpe domn și confrate,

O dublă împrejurare mă îndeamnă să solicit onoarea de a vă cunoaște: dv. ați fost cel care m-ați apreciat și ați primit în numele meu premiul pe care „Societatea limbilor romanice” a binevoit a mi-l acorda.²

Permiteți-mi deci să repar timpul pierdut și să cer autorului lui *Mireille* să devin prietenul său în același timp și în măsura în care eu sînt admiratorul său.

Mă abțin, scumpe domn și confrate, de a vă mulțumi pentru atitudinea binevoitoare pe care ați luat-o la aprecierea de care eu am fost favorizat³; veți fi, sînt sigur, mai mișcat aflînd că România a tresărit de bucurie văzînd surorile sale latine trimițîndu-i, sub forma unui succes literar, dovada neprețuită a simpatiilor lor în împrejurările⁴ în care ea se află.

Marea și glorioasa familie ne-a recunoscut!.. Inima mea îmi spune că noi vom rămîne demni de Ea, oricare ar fi încercările care ne mai așteaptă încă.

Aș dori să vă vorbesc prin viu grai despre bucuria noastră și despre speranțele noastre. Spre marea mea părere de rău, mă văd silit să amîn această prețioasă clipă pînă la prima mea călătorie în Franța. Pînă atunci, permiteți-mi, scumpe domn și confrate, să vă ofer prin mijlocirea d-lui Roqueferrier un exemplar din operele mele poetice⁵, precum și cîteva poezii publicate cu ocazia campaniei noastre dincolo de Dunăre. Vă rog să vedeți în ele un omagiu frățesc și de admirație pentru ilustrul și preaiubitul poet al frumoasei Provențe.

Vă rog să mă credeți, scumpe domn și prietene, al dv. prea sincer devotat,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ALBERT DE QTJINTANA Y COMBIS

331

Mircești, 1 iunie 1878, Roumanie

Cher Monsieur et confrere,

„En un jour de bonheur — pour nous Roumains — une idee grande et genereuse a jilli de votre âme”¹ et la Roumanie a retrouve sa place au grand foyer de la familie latine.

Comme vous le voyez, cher Monsieur et confrere, c'est dans vos propres paroles que j'aime a puiser l'expression des sentiments que m'inspire la lecture de votre lettre si aimable pour moi, si touchante pour mon pays, et de votre discours dont les accents vibreront assurement dans tous les cœurs latins.

Mon succes au milieu de vous m'etait deja bien cher, et les transports de joie qu'il a fait eclater dans le pays entier, m'apprennent, chaque jour, la valeur qu'on entend lui donner ici, au point de vue de nos liens avec notre grande, noble et antique familie. Votre discours rehaussera bien autrement la part qu'il a ete donne à la Roumanie de prendre à la fete

organisée par vos soins, et surtout rimportance si justement attribuée par vous d'avance à ce tournoi. Grâce à lui et sous l'invocation de notre chère Rome, nous aurons, à votre appel, cimenté nos liens d'avenir.

Soyez personnellement heureux et fier, cher Monsieur et Confrère: „Le Mistral a porté loin, bien loin, vos poétiques accents"². A cette heure, la Roumanie, d'un bout à l'autre en ressent les effets magiques, et ses manifestations témoignent hautement du prix qu'elle attache aux sympathies de ses sœurs latines, sympathies inappréciables dont elle aimera à voir l'origine dans votre lettre à mon adresse. Cette lettre sera publiée en même temps que votre brillant discours, et la presse roumaine vous dira l'enthousiasme qui aura accueilli ces deux pièces, ainsi que les espérances qu'elles auront fait naître chez vos frères du Danube.

Pour ma part, vous devinez, cher Monsieur et confrère, combien je m'associe d'avance à ce mouvement bienfaisant pour notre avenir latin et si opportun pour nous, Roumains, dont le sort est menacé d'être livré peut-être aux convenances de certaines Puissances³. Quoi-qu'il arrive, „nous nous souviendrons"⁴ et nous serrons nos rangs.

J'ai à vous remercier de votre empressement à vouloir m'envoyer la coupe que la „Société des langues romanes" a bien voulu me décerner. Pour vous épargner toute peine, je vous prie de la faire remettre chez ma nièce, Mme Alice Bal⁵, 21 place Vendôme, qui se chargera de me l'expédier. Ma nièce sera fort heureuse de vous connaître, si vous vouliez être aimable de lui en fournir l'occasion; de son côté elle aura bientôt à vous présenter de ma part un exemplaire de mes œuvres poétiques, ainsi qu'un petit recueil de vers que j'ai écrits sur les faits d'armes de nos jeunes guerriers au-delà du Danube.

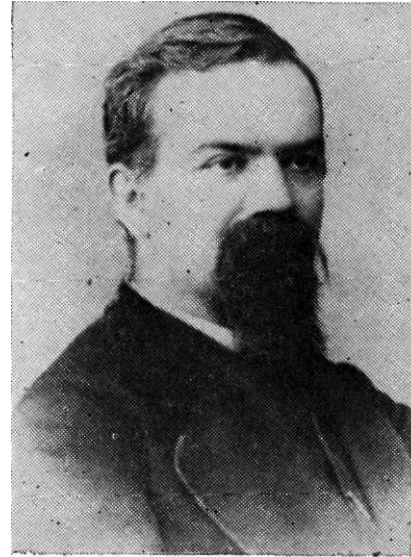
En vous priant d'accepter ce souvenir, je ne saurais espérer de vous faire connaître mes travaux, dont une partie est écrite dans la langue essentiellement populaire; il me suffira que vous veuillez bien recevoir mon envoi comme un premier témoignage de mes sentiments de sincère amitié et de confraternité pour vous.

J'ai grand espoir de me rendre cette automne à Paris. Ma première visite sera pour vous, car il me tarde de vous

Vasile Alecsandri (detaliu)
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F. III 10117)

Matei Millo în rolul din
Paraponisitul, de V.
Alecsandri
(B.A.R., Cabinetul de
Stampe, F I 110259)

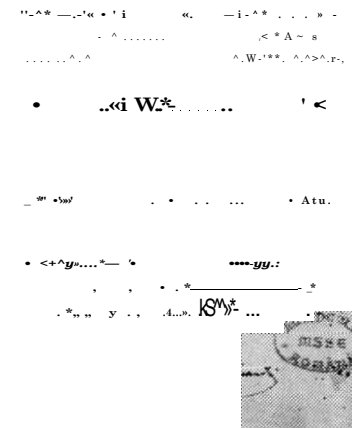

Titu Maiorescu
(B.A.R., Cabinetul de
Stampe, F I 110130)

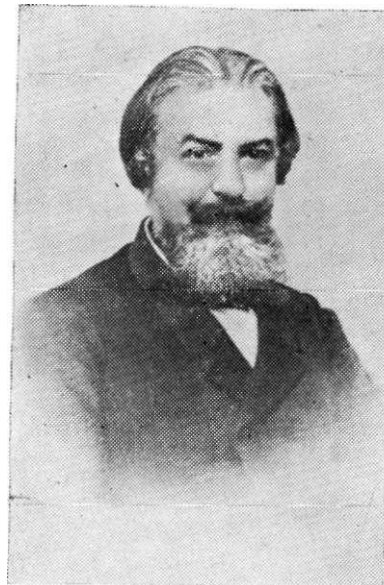
... și în travesti, în
rolul mamei Ilinca din
Drumul de fier, de V.
Alecsandri.
(B.A.R., Cabinetul de
Stampe, F I 11255)

Scrisoarea lui V. Alecsandri către Titu Maiorescu, din 1876, februarie 6, cu ocazia retragerii acestuia din Ministerul Instrucțiunii.
(B.A.R., S 59 (6)/LVII)

Madrilen aus der Moldau
 Portretul prințesei Aglae Allaux, fiica lui Grigore Ghica V.V.;
 după o gravură de Rietschel.
 (B.A.R., Cabinetul de Stampe, Dacoromania D.S. III)

Costache Negri
 (B.A.R., Cabinetul de
 Stampe, F I 18493)

1

MK «INI BV 41 30%.....

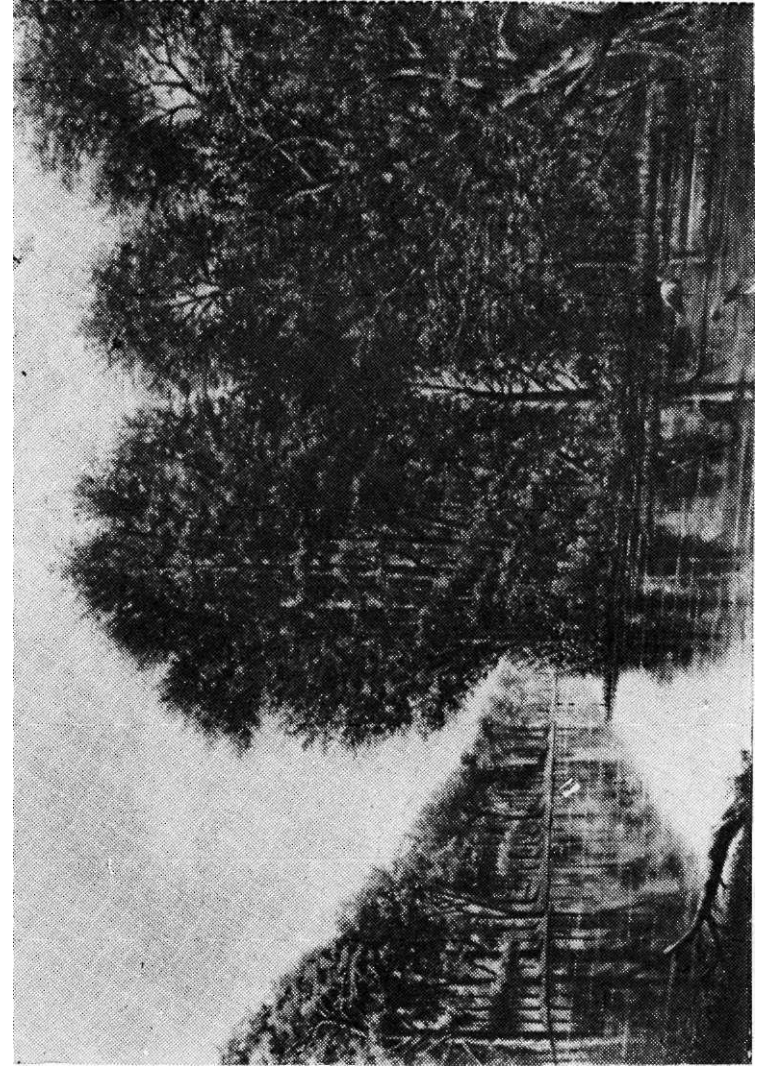
..... *
 a | i: : : gl|f
 ». € *
 — «..... A. — >A*
 * y* ~. - S. - X — * * *
 X.i.m:-Xr: " : : *ii; Umii: .. ii, i :
 v - & . e '—

Prima pagină din scrisoarea lui V. Alecsandri către prințesa Aglae Allaux, din 1876, octombrie 27, în care evocă figura lui Costache Negri, la moartea acestuia.
 (B.A.R., ms. rom. 3351, f. 89)

•O* " ~" *"
 w - ' !'
 » * * — *
 -s!- * — *
 * * * *
 WüW^^i^itüü^iüü* *e*,:.....

Mărie Bogdan
(Din volumul Vasile Alecsandri, *Poezii*, I, ediția Elena Rădulescu-Pogoneanu, Craiova, 1940)

Cupa—dăruită de Albert de Quintana — oferită lui Vasile Alecsandri la concursul de la Montpellier din 1878.

(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 6909)

1/

Pagină din scrisoarea lui Vasile Alecsandri prin care comunică lui Iacob Negruzzi, la 16 mai 1878, vestea "premierii sale, la concursul de la Montpellier, pentru *Cintecul gintei*

(B.A.R., ms. rom.808,f. 168)

COMOITRS IM *vMsr m* UTIN

I

Diploma acordată lui Vasile Alecsandri de către „Societe pour l'Etude des Langues Romanes” pentru *Cintecul gintei latine*.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 28)

Diploma de cetățean de onoare al orașului Iași, acordată lui Vasile Alecsandri de Consiliul comunal al orașului, la 5 iulie 1878.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 29)

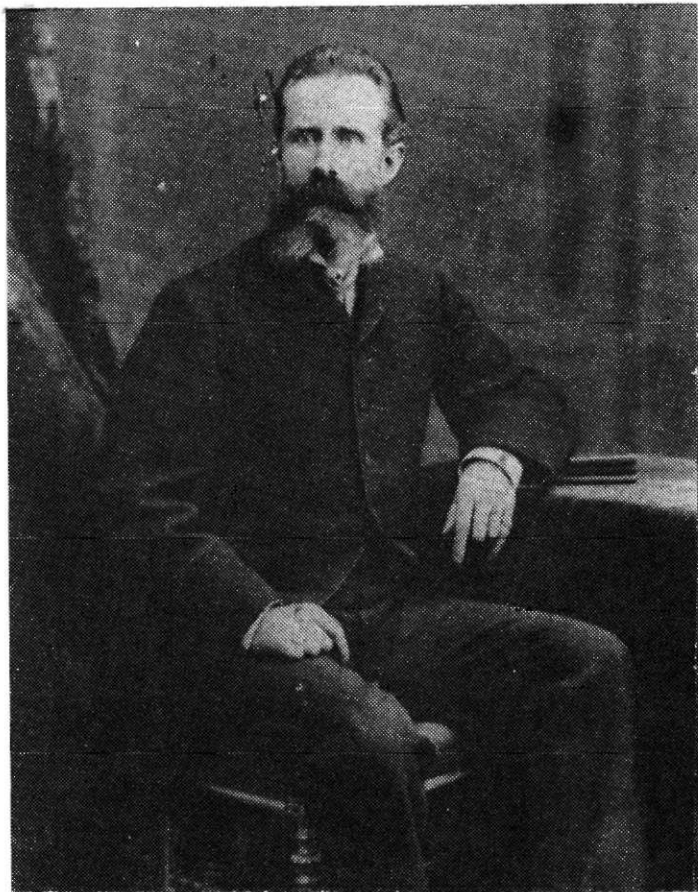
Vasile Alecsandri în anul
1878. Fotografii succesive
cu și... fără jobe:!
(B.A.R., Cabinetul de
Stampe, F II 38334, F II
20 Cabinet)

Diploma de membru de onoare al „Asociației Transilvania”,
acordată lui Vasile Alecsandri la 4 august 1879.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 34)

Diploma de „Soci” [membru] acordată lui Vasile Alecsandri de
societatea „Felibriges” din Marsilia.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 38)

*Alte grand pater Almon. P. Alcega
San Francisco
Superintendent
Paris 1858*

Albert de Quintana y Combis
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F III 54553)

Frédéric Mistral
(După *Grand Larousse encyclopédique*)

Ion Ghica
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 109709)

exprimer *a mon tour*, et de vive voix, mon tres vif desir de vous connaître et de serrer votre main de frere. En attendant, je vous prie d'agreer, cher Monsieur et ami, l'assurance de mes sentiments les plus distingues et les plus affectueux,

V. *Alecsandri*

Mircești, 1 iunie 1878, România

Iubite domn și confrate,

„într-o zi fericită — pentru noi românii — o idee mare și generoasă a izbucnit din sufletul dumneavoastră”¹ și România și-a regăsit locul în marele cămin al familiei latine.

Cum vedeți, iubite domn și confrate, chiar în propriile dumneavoastră cuvinte îmi place să caut expresia sentimentelor ce îmi inspiră lectura scrisorilor dumneavoastră, atât de plăcută pentru mine, atât de mișcătoare pentru țara mea, și a discursului ale cărui accente vibrează cu siguranță în toate inimile latine.

Succesul meu în mijlocul dumneavoastră îmi era deja foarte scump, și manifestările de bucurie pe care le-a făcut să izbucnească în întreaga țară îmi aduc la cunoștință, în fiecare zi, valoarea care se înțelege a-i fi dată aici, din punct de vedere al legăturilor noastre cu marea, nobila și vechea noastră familie. Discursul dumneavoastră va pune în valoare cu totul altfel partea care a fost dată României să o ia la sărbătorirea organizată prin grija dumneavoastră și mai cu seamă importanța atât de îndreptățit atribuită mai dinainte de dumneavoastră acestui turnir. Grație lui și sub invocarea iubitei noastre Roma, vom cimenta, la apelul dumneavoastră, legăturile noastre de viitor.

Fiți personal fericit și mândru, iubite domn și confrate: „Mistralul a dus departe, foarte departe, poeticele dumneavoastră accente.” : La această oră, România de la un cap la celălalt, resimte efectele magice, și manifestările ei mărturisesc cu prisosință prețul pe care ea îl leagă de simpatiile surorilor sale latine, simpatii neprețuite, a căror origine i-ar plăcea să o vadă în scrisoarea dumneavoastră adresată mie. Această scrisoare va fi publicată în același timp cu strălucitorul dumneavoastră discurs, și presa română vă va spune entuziasmul cu care au fost primite aceste două piese, cum și speranțele pe care le-au făcut să se nască în frații voștri de la Dunăre.

în ce mă privește, bănuți, iubite domn și confrate, cum mă asociez dinaintea la această mișcare binefăcătoare pentru viitorul nostru latin și atât de potrivită pentru noi, românii, a căror soartă este amenințată să fie sacrificată conveniențelor unor anumite Puteri. Orice s-ar întâmpla, „ne vom aduce aminte” și vom strânge rîndurile.

Trebuie să vă mulțumesc pentru graba dumneavoastră de a voi să-mi trimiteți cupa pe care „Societatea de limbi romanice” a binevoit să mi-o deacearnă. Pentru a vă scuti de orice griji, vă rog să o trimiteți la nepoata mea, d-na Alice Bal, 21 place Vendome, care se va însărcina să mi-o expedieze. Nepoata mea va fi foarte fericită să vă cunoască, dacă ați vrea să fiți amabil să-i procurați ocazia, la rîndul ei, ea vă va prezenta în curînd, din partea mea, un exemplar din operele mele poetice, cum și o mică culegere de versuri pe care le-am scris asupra faptelor de arme ale tinerilor noștri războinici, dincolo de Dunăre.

Rugîndu-vă să primiți aceste amintiri, nu pot spera să vă fac cunoscute lucrările mele, dintre care o parte este scrisă în limba specific populară; îmi va fi de ajuns să binevoiți a primi trimiterea mea ca pe o primă mărturie a sentimentelor mele de sinceră prietenie și de confraternitate pentru dumneavoastră.

Am mare speranță că mă voi duce în această toamnă la Paris. Prima mea vizită va fi la dumneavoastră, căci sînt nerăbdător să vă exprim, la rîndul meu, și cu voce tare, via mea dorință de a vă cunoaște și de a vă strînge mîna de frate. Pînă atunci, vă rog să primiți, iubite domn și prieten, asigurarea sentimentelor mele cele mai distinse și cele mai afectuoase,

V. Alecsandri

...

...

CĂTRE IOSIF VULCAN

332

București, 1 iunie 1878

Domnul meu,

Cu cea mai vie plăcere am primit și am citit frumoasele strofe ce mi-ați trimis. Acele versuri undite în undele limpezi și călduroase ale inspirației poetice au găsit calea inimii mele și m-au încântat precum m-au și uimit.

Primiți dar, scumpul meu confrate, împreună cu mulțumirile mele, cele mai sincere complimente pentru admirabila

poezie ce ați compus cu ocaziunea succesului obținut de *Cmtecul gînteii latine*.

Ea are în ochii mei îndoitul merit de a fi și un giuvaier literar și o vie podoabă de amicie la care sînt foarte simțitor Al d-voastre amic și confrate,

V. Alecsandri

CĂTRE ROMÂNII DIN DEVA

333

Gara Mircești, 3 iunie 1878

Salutare frățescă românilor din Deva.

Sîncera mea grațitudine pentru călduroasele lor felicitări!

Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

334

Mircești, 5 iunie 1878

Monsieur,

Je suis fort sensible à votre attention et je m'empresse de vous exprimer mes sentiments de gratitude pour l'envoi de votre belle composition.

Ma fille a exécuté sur le piano la musique adaptée sur les paroles de mon chant de la race latine et, en tant que j'ai pu en juger par cette exécution incomplète, votre composition m'a paru avoir un caractère de grandeur conforme à la nature du sujet. Elle est écrite dans un style ample, doit produire un grand effet en étant accentuée par des voix puissantes avec accompagnement d'orchestre.

Recevez-en, Monsieur, mes sinceres compliments et veuillez agreer avec mes remerciements l'assurance de ma plus haute considerations.

V. Alecsandri

Mircești, 5 iunie 1878

Domnule *

Sînt foarte mișcat de atenția dumneavoastră și mă grăbesc să vă exprim sentimentele mele de mulțumire pentru trimiterea frumoasei dumneavoastre compoziții.²

Fiica mea a executat la pian muzica adaptată pe cuvintele *Cîntecului gîntei latine* și, atît, cît am putut judeca prin această execuție incompletă, compoziția dumneavoastră mi s-a părut că are un caracter de măreție potrivit cu natura subiectului. Este scrisă într-un stil amplu, trebuie să producă un mare efect fiind accentuată prin voci puternice cu acompaniament de orchestră.

Primiți, domnule, sincerele mele complimente și binevoii să primiți, odată cu mulțumirile mele, asigurarea celei mai înalte considerații.

V. Alecsandri

**CĂTRE D-NA E.P. REPRESENTANTA
DOAMNELOR DIN „SOCIETATEA NAȚIONALĂ DIN BUCOVINA”**

335

Mircești, 6 iunie 1878

Doamnei E.P.

Suceava

Telegrama doamnelor bucovinene mă bucură și mîndrește. Rog primiți pentru d-voastră respectuoasele mele mulțumiri!

Alecsandri

CĂTRE DR. MIHAIL OBEDENARU

336

Mircești, 6 iunie 1878

*Iubite domnule Obedenariu,*¹

întorcîndu-mă de la București, am găsit aici scrisoarea² d-voastră împreună cu două exemplare de traducerea *Cantului gîntei latine* și cu muzica compusă de celebrul maestro Marchetti³. Mă grăbesc dar a vă răspunde spre a vă mulțumi din toată inima pentru tot ce ați făcut în favoarea mea, înlesnind succesul, poeziei mele în sînul juriului de la Montpellier și ocupîndu-vă în grabă de compunerea muzicii ce avea a fi adaptată pe strofele Cîntului latin.

Concursul inteligent și patriotic adus de d-voastră au avut un rezultat fericit. Broșura ce ați publicat cu traducerea poeziei și cu note explicative au servit a lumina pe d-nii membrii ai juriului asupra prozodiei limbei noastre și astfel versurile mele au ieșit în undă. Totodată, adresîndu-vă la dl. Marchetti, ați avut o fericită inspirație, căci celebrul maestro au compus o minunată melodie, un imn de o factură largă, frumoasă și uimitoare. într-un mare banchet ce mi s-au dat la București în sala teatrului, am auzit imnul cântat de un cor de 200 băieți și executat de orchestră.

Deși studiul acestei muzici mărețe a fost făcut în grabă, efectul produs de ea a fost profund. Eu unul vă mărturisesc că m-am simțit foarte mișcat, căci am înțeles, de nu cu mintea, dar cu inima, înalta inspirație a meastrului.

Vă rog dar să binevoii a exprima d-lui Marchetti simțirile mele de mulțumire și de sinceră admirare.

Cîntul g.J.i.H latine au fost tradus pînă acum în limbile franceză, germană, greacă, polonă și chiar italiană* însă nu mi s-au părut acele traduceri prea nimerite. Vă alăturez aici pe cea italiană⁴, făcută la Viena, ca să judecați însuși despre valoarea ei, căci eu nu cunosc din limba lui Dante decît strictul necesar pentru a cere macaroane cînd călătoreșc în patria lui.

Am părăsit Bucureștiul a doua zi după banchet, încărcat de lauri și jumătate prăjit de căldura senegaliană ce domnește în biata capitală. Chiar laurii s-au cam uscat, însă mă mîngîi cu muzica maestrului Marchetti executată aice de fiica mea și cîntată de ginerele meu.

Vă rog, iubite domnule Obedenariu, să primiți odată cu mulțemiile mele, asigurarea simțimintilor mele afectuoase,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ARON HAMSEA

337

Mircești, 8 iunie 1878

Am primit frumoasa carte ce conține felicitările și semnăturile cetățenilor români din Arad.

îmi este peste putință de a le exprima simțirile de legitimă mîndrie și de profundă bucurie ce m-au cuprins în prezența entuziasmului puternic al fraților mei de peste munți. Ardealul au fost totdeauna cuibul sacru al românismului, pe care nici o furtună nu l-au putut distruge căci au fost cimentat cu anticul și nepieritorul sînge roman. Din acel cuib binecuvîntat de Dumnezeu, mulți vulturi se vor înălța pe ceriul României, fără ca de azi înainte nime să îndrăznească a se încerca de a le smulge penele aripilor.

Prezentul și viitorul nostru începe a se afirma sub razele soarelui latinității precum înalții munți ai Carpaților care, prin negurile întunericului, apar ca un lanț de nourii și, cum răsare faptul zilei, ieu formele lor și aspectul de giganti.

Eu sînt fericit că mi-am văzut visul cu ochii, fericit că mi-au ajutat Dumnezeu a contribui la ridicarea statuiei maiestose a latinismului oriental în fața latinismului occidental, fericit mai cu seamă de simpatiile ce am cîștigat în inimile tuturor românilor ce țintesc privirile spre viitor.

Acestora le trimit sincerele mele mulțemiri pentru călduroasele lor felicitări și le urez realizarea dorințelor celor mai scumpe.

V. *Alecsandri*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

338

Mircești, 10 iun. 1878

Moș PISOI,

Paulina trecînd la Borzești, duminică, ți-am telegrafiat ca să-i ieși înainte la gară cu pine și cu sare.

îți mai scriu și acest răvaș ca să te rog să expeduiești la moșia lui Nicu Negri, alăturata scrisoare, împreună cu alăturata ladă. Negri găsîndu-se în vecinătatea ta, însărcinarea nu e grea de împlinit.

Cînd ne mai videm? Poate să viu în curînd la castelul tău. Te îmbrățișez precum și pe prietenul tău. Complimente amicale d-nei Pisoski.

V. *Alecsandri*

339

Mircești, 11 iunie 1878

Frate PISOZKI,

A tale versuri prietinoase în al meu suflet au deșteptat Simțiri plăcute, simțiri duioase Ș-un dor de viață îndelungat.

Eu sînt ferice că Poezia
Mi-au dus la gură al ei pahar;
Și-n danț cînd intră azi România
Mi-e drag a zice că-s lăutar.

Dar ce îmi place și mult, și bine
E că în iarnă mă simt cu foc
Și că pot încă, frate, cu tine
Să intru-n horă, Să salt în joc.

Sus dar, uncheșe, cu voie bună
Sprinten și mîndru dă din picior!
Gînta latină să readună
Ca să-și croiască nou viitor!

Zvîrle în aer sus pălăria
împodobită cu scumpe flori
Și strigă: *Vivat!* căci România
E-n coronată de-a ei surori!

Drept aceea să ne vedem sănătoși, moș PISOI, cu paharu-n
mîină, ca să închinăm la binele viitor al terii, de care se
vor bucura copiii noștri.

Sărută pe Alecsandrel din parte-mi și arată complimen-
tele mele d-nei PISOZKI.

Al tău frate,
V. Alecsandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

* v. 1: 340

Mircești, 12 iunie 1878

1

Mon cher Mititza,

Etant parti subitement de Bucarest le lendemain du
banquet \ je nai pas eu le temps d'aller chez vous pour

vous faire mes sincereres compliments sur votre beau discours.
J'y ai principalement remarque les passages qui se rapportent
aux travaux de la generation qui a precede la votre et j'ai
ete touche de l'hommage que vous lui avez si noblement
rendu.

Merci donc, cher ami, pour cet acte de justice; vous
etes plus que tout autre en droit de parler, comme vous
l'avez fait, des merites d'une generation â laquelle vous avez
apporte spontanement votre part d'activite, d'intelligence
et de patriotisme. Merci encore une fois et tout â vous,

V. Alecsandri

Je vous prie de presenter mes hommages respectueux
â Madame Stourza.

Mircești, 12 iunie 1878

Iubite Mititã,

Plecînd pe neașteptate din București, a doua zi după banchet
nu am avut timp să vii la dumneata pentru a-ți face sincerele mele com-
plimente pentru frumosul dumitale discours. Am observat mai cu seamă
părțile referitoare la lucrările generației care a precedat pe a dumitale
și am fost mișcat de omagiul pe care i l-ai adus cu atîta noblețe.

Mulțumesc deci, dragul meu, pentru acest act de dreptate; ești mai
mult decît oricare altul îndreptățit să vorbești, așa cum ai făcut-o, despre
meritele unei generații căreia i-ai adus nesilit partea dumitale de muncă,
de inteligență și de patriotism. Mulțumesc încă o dată și rămîn al dumitale,

V. Alecsandri

Te rog să prezinți omagiile mele respectuoase doamnei Sturdza.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

341

Mircești, 12 iulie 1878

Mon cher Ventura,

J'ai devore votre deraiere ceuvre dramatique¹ et je me suis senti fortement emu à certains passages. C'est une ceuvre d'inspiration à laquelle le cceur a collabore autant que l'esprit. Donc, succes complet; je vous en fais mes sincerer compliments, et vous engage de beaucoup ecrire pour le Theatre pour enrichir notre repertoire. Vous possédez la fibre dramatique, la facilite du dialogue et le sentiment de l'art. Avec ces qualite vous etes appele à parcourir une belle carriere. En avânt, marche!... et tâchez d'obliquer à gauche afin de passez par Mircești ou je vous attends avec toute i'amitie que je vous porte.

Merci pour la *Hora de la Grivitzza*²... Elle a du cachet, mais je voudrai l'entendre execute par vous.

Tout à vous,

V. *Aleksandri*

Mircești, 12 iunie 1878

Iubite Ventura,

Am devorat ultima dumitale operă dramatică¹ și m-am simțit foarte mișcat la unele pasaje. Este o operă de inspirație, la care inima a colaborat cu spiritul. Deci, succes complet; vă fac sincere complimente și vă îndemn să scrieți mult pentru Teatru pentru a îmbogăți repertoriul nostru. Posedați fibra dramatică, ușurința dialogului și sentimentul artei. Cu aceste calități sînteți chemat să parcurgeți o frumoasă carieră. înainte, marș!... și încercați s-o luați la stînga astfel încît să treceți prin Mircești, unde vă aștept cu toată prietenia pe care v-o port.

426

Mulțumesc pentru *Hora de la Grivița*². . .! Ea are farmec, dar aș vrea să o aud executată de dumneavoastră.

Al dumneavoastră,

V. *Aleksandri*

CĂTRE RABINUL A. TAUBES

DOMNULUI A. TAUBES
RABINUL IZRAELIȚILOR A JUDEȚULUI TUTOVA, BĂRLAD

342

Mircești, 14 iunie 1878

Domnule rabin ¹,

Primind traducerea *Cîntului gînteii latine*, făcută de d-voastră în limba hebraică, am regretat mult de a nu cunoaște această veche și bogată limbă, și de a nu fi în stare să apreciez meritul operei d-voastre. Nu mă îndoiesc însă de ale sale calități literare căci am auzit despre întinsele cunoștinți și despre agerimea spiritului ce posedați.

Foarte simțitor de a vă vîdea că împărtășiți veselie românilor izvorită de fericita mea izbîndă la concursul de la Montpellier, vin a vă adresa sincerele mele complimente pentru interesanta lucrare ce mi-ați comunicat, precum și mulțumirile mele pentru amabila d-voastră scrisoare.

Dacă izraeliții din țeară ar pași pe urmele d-voastre, luminîndu-și astfel spiritul și înălțîndu-și sufletul, credeți, domnul meu, că lesne ei ar înceta de a fi (după denumirea ce le dați) *copii vitregi* a României, România fiind țeara cea mai ospitalieră și mai tolerantă din întreaga lume!

Primiți, domnule rabin, asigurarea considerației mele cele mai distinsă,

V. *Aleksandri*

427

Mircești, 14 iunie 1878

Domnule president,

Cea mai scumpă satisfacere pentru mine este de a vîdea avîntul vulturesc și mîndria de gîntă a românilor de astăzi și de a putea zice că am contribuit și eu la dezvoltarea acestor mărețe, acestor reînviatoare simțiri care înalță fruntea neamurilor binecuvîntate de Dumnezeu.

Frumosul album ce mi-au trimes din Viena iubiiții mei compatrioți, aflători în acest oraș, are pentru mine nu numai meritul prețios al unui omagiu, dar mai cu seamă acela de a-mi arăta comorile de viață, de sperare, de conștiință și de romantism ce se găsesc în șirul generații noue.

Am fost dar foarte pătruns de poeticele accente și de măgulitoarele felicitări ce mi-au adresat toți acei neaoși fii ai latinității române subsemnați în albumul lor și voi a vă ruga, domnule president, să binevoiți a le spune din parte-mi cît mă simt fericit de a simți în inimele lor palpitațiile inimei mele, și cît le sînt recunoscător pentru urările lor amicale.

Este o nemărginită mîngăiere pentru sufletul meu de a mă convinge că pe întinsul României cresc acum o energică seminție de vlăstare menite a deveni stejari puternici, puternici înfruntători ai furtuni!

Primiți, domnule president, asigurarea distinsei mele considerări,

V. Alecsandri

Mircești, 15 juin 1878

Monsieur,

Miile remerciements pour les notes¹ que vous m'avez envoyees. Je tâcherai de les faire executer par l'orchestre de Bucarest, lorsque j'aurai l'occasion de m'y rendre.

Je partage vos regrets de n'avoir pas eu un chœur suffisant, ainsi que les instruments necessairs pour l'execution de votre hymne, le soir de la representation théâtrale² organisee en mon honneur, mais il faut esperer qu'il viendra un jour ou vous aurez la satisfaction de voir votre ceuvre rendue par un ensemble de voix et d'instruments digne d'elle.

En attendant, veuillez agreer, Monsieur, l'assurance de ma consideration tres distinguee.

V. Alecsandri

Mircești, 15 iunie 1878

Domnule,

Mii de mulțumiri pentru notele¹ pe care mi le-ați trimis. Voi încerca să fac să fie executate de orchestra din București, cînd voi avea ocazia să mă duc acolo!

împărtășesc părerile dumneavoastră de rău că nu am avut un cor destul de mare, cum și instrumentele necesare pentru executarea imnului dumneavoastră, în seara reprezentației teatrale² organizate în cinstea mea, dar trebuie să nădăjduim că va veni o zi în care veți avea mulțumirea de a vedea opera dumneavoastră redată de un ansamblu de voci și de instrumente demn de ea.

Pînă atunci, binevoiți să primiți, domnule, asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

Mircești, 25 iunie 1878

Iubite Negruzzi,

Cunoști vorba românului; una caldă, una rece. Ea ni se aplică de minune. După Grivița și Montpellier, a urmat Berlinul; după victorii, loviri amare. Un Gorciakoff și un Bismark au apărut în cumpăna soartei noastre, cercînd a nimici greutatea noastră politică în lume; și astfel iluziile răsărite în Bulgaria și în Provența s-au întunecat într-o clipeală. Dar să nu ne descurăgiăm! Ferească Dumnezeu de a pierde încrederea în noi și în viitorul neamului nostru! Omida mănîncă frunzele stejarului, dar nu poate ucide stejarul.

Să ne-narmăm cu răbdare, cu demnitate, cu întetire în fața prigonirii; să dăm piept cu norocul. O mică luptă voinicească începe pentru români. Fie; să primim lupta cu suflet îndrăzneț, căci avem de apărat țara, acest depozit sacru încredințat nouă de părinții noștri, și pe care sîntem obligați să-l transmitem întreg la copii.

Măciuca politică din Berlin ne-a dat o lovire care ne-a amețit; dar amețeala trece și trecînd ea, trebuie să ne lase în picioare. Doar nu pierе românul cu una, cu două, ba nici cu nouă, căci are șapte vieți și-i puiul dracului, după cum se exprimă țaranii.

Ne-am luptat vitejește la Grivița, am triumfat la Montpellier. Tot astfel vom triumfa cu vremea și pe cîmpul politic. Voința să ne fie tare și vom ieși iar în undă. Cine știe dacă Dumnezeu nu ne-au pregătit, prin nedreptatea areopagului din Berlin, la lupte mari care să ne oprească de a adormi pe laurii noștri?

Franța a cîștigat mult din pagubele ce a suferit la 1870, căci a primit o crudă lecție de care știe a profita; să urmăim pilda ei, să ne punem pe lucru, să luminăm poporul în care există vitalitatea națională, să renunțăm la dezbinări care

ne slăbesc, să ne unim într-un singur gînd și să nu ne mai căutăm sprijin decît în noi înșine, lepădîndu-ne de Satana, adică de protecții străine, și vom ajunge astfel mai departe decît am ajuns pîn-acum. Azi avem dușmani pe față [...]. Va veni o zi în care vom asista la o colosală dărîmarea de imperii și în acea zi, de vom fi pregătiți, vom revendica tot ce a fost și este încă al nostru.

. Deviza mea este: *Nimic nu se pierde*. Nu-mi pierd dar sperarea în viitor, și chiar de sînt ajuns la bătrînețe, nu mă retrag din luptă, de vreme ce Dumnezeu vroiește' ca să ne cerce și să ne oțelească prin noi lupte. Curaj dar, voi cei tineri, și pe lucru cu toții. Roadă plătește munca. [...]

Voi căuta a-ți trimite în curînd urmarea misiilor mele politice; acum îți expediez un pachet cu broșuri, de distribuit drept premii la elevi. Binevoiește a le împărți pe la colegiuri etc.

A revedere în curînd.

Te îmbrățișez din toată inima,

V. Alecsandri

CĂTRE ALIMPIU BARBOLOVICI, PREȘEDINTELE „ASTREI”
DIN BĂSEȘTI

Mircești, 1 iulie 1878

Domnule președinte,

Cu mare mulțumire am primit epistola d-voastră de invitare la adunarea generală a „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”. Cu o mulțumire încă mai vie a-și răspunde acelei amicale invitații, dacă împrejurările casnice mi-ar permite să mă depărtez în vara aceasta de la Mircești.

Ar fi o adevărată sărbătoare pentru mine, de a mă găsi în mijlocul iubitorilor mei frați români din Șimleul-Silvaniei; însă neputînd a mă afla în persoană acolo la 4 august, gîndul și inima mea vor fi la d-voastră, aducîndu-vă urările mele cele mai fierbinți pentru prosperitatea măririi și gloriei românismului!

Primiți, vă rog, domnule președinte, asigurarea simțirilor mele de cea mai înaltă considerație,

V. *Alecsandri*

CĂTRE C.M.S. RABENER

347

Mircești, 2 iulie 1878

Domnule predicator ,

Cu mare mulțumire am primit scrisoarea d-voastră, împreună cu traducerea ce ați făcut în limba antică ebraică a *Cintului gintei latine*. Nu mă îndoiesc că această traducere trebuie să fie exactă, fiind lucrată de un om învățat în bogata limbă a Talmudului, însă regret foarte mult de a nu o putea înțelege și de a nu pătrunde frumusețile ei. Vă mulțumesc, domnul meu, pentru oferta ce mi-ați făcut a unui exemplar imprimat al traducerii d-voastră precum și pentru complimentele cuprinse în scrisoarea ce mi-ați adresat, și vă rog să primiți încredințarea distinsei mele considerații.

V. *Alecsandri*

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

348

Mircești, 6/18 juillet 1878

Cher Monsieur et ami,

Je tien enfin votre jolie coupe qui a verse tant de flots de joie enthousiaste dans les cœurs de mes compatriotes. Elle est là, devant moi, avec sa forme elegante, ses reliefs symboliques et ses inscriptions eloquentes; elle me parle du pays du soleil, de la grande pensee du Latinisme à laquelle vous avez reouvert les ailes dans une heure de sublime inspiration, de votre precieuse amitie et de l'avenir de mon malheureux pays.

Qui sait, me dit le reve auquel je m'abandonne avec predilection, qui sait si un jour, cette coupe ne s'elevera pas vers le ciel pour porter un toast à la supremație et à l'omnipotence retablies de la race latine?

Et ce jour-là, nos deux noms se trouveront plus etroitement unis, par la consecration glorieuse de la victoire.

Esperons et buvons à la meme coupe, nous tous les enfants de la grande societe; aussi bien mon malheureux pays, si indignement sacrifie par les partageux du Congres de Berlin, regarde avec anxiete du cote de l'occident au sein du naufrage qui le menace.

Pour ma part, cher Monsieur et ami, en attendant des temps meilleurs, je vous serre cordialement la main et reste pour toujours votre ami tout devoue,

V. *Alecsandri*

Mircești, 6/18 iulie 1878

Iubite domn și prieten,

Dețin, în sfîrșit, frumoasa dumneavoastră cupă care a vărsat atîtea valuri de bucurie entuziastă în inimile compatrioților mei. Ea se află aici, în fața mea, cu forma sa elegantă, reliefulurile sale simbolice și inscripțiile sale elocvente; ea îmi vorbește despre țara soarelui, despre marea gîndire a latinismului căreia i-ați redeschis aripile într-o oră de sublimă inspirație.

despre prețioasa dumneavoastră prietenie și despre viitorul nefericitei mele țări.

Cine știe, îmi spune visul căruia mă abandonez cu predilecție, cine știe dacă într-o zi, această cupă nu se va ridica spre cer pentru a duce un toast supremației și atotputerniciei restabilite ale rasei latine?

Și, în acea zi, cele două nume ale noastre se vor găsi mai strâns unite, în consacrarea glorioasă a victoriei.

Să nădăjduim și să bem din aceeași cupă, noi toți copiii mării societăți, astfel nefericita mea țară, atât de sacrificată de pretențiilor* de la Congresul din Berlin, privește cu grijă înspre Occident, din sînul naufragiului care o amenință.

În ce mă privește, iubite domn și prieten, așteptînd timpuri mai bune, vă strîng mîna cu prietenie și rămîn pentru totdeauna prietenul dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE DOMENICO MUTI

349

Mircești, 12/24 iulie 1878

Monsieur et cher confrere,

J'ai recu votre aimable lettre et j'ai lu avec le plus vif interet votre traduction du *Chant de la race latine*.

Autant que je puis comprendre la magnificence de votre langue si melodieuse, vos strophes m'ont păru rendre exactement le sens des miennes, et c'est la un trăit de confraternite litteraire qui me touche et me rejouit.

Une bonne traduction est une oeuvre de la plus grande difficulte et il faut etre ne poete, comme vous, cher Monsieur et confrere, pour avoir si fidelement assimiler son travail

* în original, este folosit cuvîntul *partageux*, intraductibil în limba română și care definește pe cei ce doresc să-și împartă și să posede totul.

au celui d'un confrere etranger que l'on veut faire connaître à ses compatriotes.

Je n'ai donc que des compliments sincerés à vous adresser, et il ne me reste qu'a vous prier d'agreer mes remerciements pour la gracieuseté que vous avez eue de me communiquer vos vers harmonieux.

Un regret pourtant me domine, c'est que vos strophes ne soient pas ecrites dans le meme rythme que le mien afin qu'elles puissent etre adaptees à la musique du celebre maestro de Rome Marchetti².

Quoiqu'il en soit, veuillez, cher Monsieur et confrere me croire votre oblige et votre tout devoue,

V. Alecsandri

Mircești 12/24 iulie 1878

Domnule și confrate,

Am primit plăcuta dumneavoastră scrisoare și am citit cu cel mai mare interes traducerea *Cintecului gîntei latine*.

Atît cît pot înțelege măreția limbii dumneavoastră așa de melodioasă, strofele dumneavoastră mi s-a părut că redau cu exactitate sensul alor mele, și aceasta este o trăsătură a confraternității literare care mă mișcă și mă încîntă.

O bună traducere este o operă dificilă și trebuie să fii născut poet, ca dumneavoastră, iubite domn și confrate, pentru a ști să asimilezi, cu atîta fidelitate, lucrul tău cu acela al unui confrate străin pe care dorești să-l faci cunoscut compatrioților tăi.

Nu am deci decît sincere complimente să vă adresez, și nu-mi rămîne decît să vă rog să primiți mulțumirile mele pentru bunătatea pe care ați avut-o de a-mi comunica versurile d-voastre armonioase.

Mă stăpînește, totuși, un regret, acela că strofele dumneavoastră nu sînt scrise în același ritm ca al meu, astfel încît ele să poată fi adaptate la muzica celebrului maestru din Roma, Marchetti².

Oricum ar fi, binevoiți, iubite domn și confrate a mă crede obligatul dumneavoastră și devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

350

Mircești, 15 iuli 1878

Iubite Gheorghică,

Vremea vremuieste și pădurea se rărește, zice românul. Cu cât anii trecători confirmă acest mare și trist adevăr, cu atât mă simt înduioșat, când frații și tovarășii mei din tinerețe îmi dau semne de viață. Scrisoarea ta amicală au trezit în sufletul meu o mie de glasuri ale trecutului, precum deșteptii mii de țipete într-un vechi stejar plin de paseri, când arunci o pietricică în desimea frunzelor lui.

Astfel într-o clipeală am revăzut anii 1839 și 1848, cel întâi ilustrat cu *colțuni* și *gălbinare*, iar cel al doilea atât de bogat în avânturi patriotice și în sperări ademenitoare.

De-atunce multă apă au curs pe Șiret, multe evenimente s-au strecurat în lume și mulți de-ai noștri ne-au părăsit. Ce panoramă variată și măreață pe urma noastră se desfășură în lumina apusului zilelor noastre.

Adevărul să fie, sau vreo producere fantastică a închipuirii?

Am fost juni, am fost berbanți și ne-am cumițit de voie, de nevoie!! Ne-am însurat, am făcut copii, i-am căsătorit și deșertindu-se cuibul, am rămas iar singuri ca pe timpul ștregăriei, însă cu părul cărunt și cu inima stimpărată. Adio zburdările tinereții! Acum au sosit perioada seriozității, a maturității, a politiceii.

Cine ar crede, văzîndu-te în Camera deputaților, petre cînd 10 luni de-a rîndul, grav, maiestuos, că tu ești acelaș Gheorghică din 1839? Cine și-ar închipui că eu, azi pleșuv, cărunt, sînt acelaș amic al tău de pe timpul colțunilor?

Sic transit etc.

Dar oricum să fie, să ne mîngîiem că nu ne-am pierdut timpul în zadar. Am fost în tinerețe ceea ce trebuia să fim și acum știm a fi bătrîni, precum am știut să fim tineri. Am zburdat, am lucrat, am produs și cînd ne întoarcem ochii

436

spre trecut, avem tainica satisfacere de a nu vedea numai gol și pustiu.

Eu unul văd mai cu deosebire amici ca tine care m-au iubit, care mă iubesc și pe care îi țin ascunși în inima mea. Iată pentru ce vin acum să te îmbrățisez frățeste și să-ți adresez la rîndul meu urări de viață lungă și fericită.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Georges Hurmuzaki
Czernowitz

351

Mircești, 19 iuli 1878

Iubite Gheorghică,

Pentru ca să te liniștesc îndată, îți fac cunoscut că răspunsul meu către „Societatea pentru cultura poporului român din Bucovina” nu este dat la tipar, fiindcă nu am obiceiul să comunic jurnalelor corespondențele mele. . . Nu posed măcar o copie de pe acel răspuns.

Bine ai făcut că ai eliminat din el cuvintele ce ai crezut că ar fi de natură a vă produce vreun neajuns. Mai mult încă: dacă socoti de cuviință, trimite-mi scrisoarea mea îndărăt, pentru ca să o prefac într-un mod conform dorinței tale. Astfel ea va putea fi pusă la arhiva „Societății” fără nici un inconvenient și publicată chiar în Cernăuți, dacă v-ar veni la socoteală. Oricum sînt gata să urmez cum vei vroi și, drept încredințare, te îmbrățisez cu toată vechea amicie ce am avut totdeauna pentru tine,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului Gh. Hurmuzaki
Czernowitz

437

CĂTRE ISRAEL TELLER

D-LUI ISRAEL TELLER, PROFESOR DE LIMBA EBRAICĂ ÎN ȘCOALA
ISRAELITĂ BACĂU

352

Mircești, 30 iulie 1878

Domnule Profesor,

Primind manuscrisul d-voastră care conține traducerea în limba ebraică a poeziilor mele: *Cîntul gîntei latine* și *Peneș Curcanul*, m-am bucurat de a constata acest început de mișcare literară între coreligionarii d-voastră ce se găsesc în România. Totodată însă, am simțit o mare regretare de a nu cunoaște limba profesată ca să admir calitățile literare ale traducerii ce mi-ați trimis și astfel să pot a răspunde prin complimente sigure la măgulitoarea d-voastră scrisoare, oricum fie, vă rog să primiți mulțumirile mele împreună cu asigurarea considerației mele celei mai distinsă,

V. Alecsandri

CĂTRE IOȘIF VULCAN

353

Mircești, 30 iulie 1878

Domnul meu,

în urma scrisoarei d-voastre, am primit și numărul foaiei ilustrate ungurești în care ați publicat traducerea *Cîntecului gîntei latine* în limba maghiară.

E de prisos, cred, de a vă spune d-voastre, cît de nimerite sînt toate încercările de strînsă apropiere între români și unguri în privirea viitorului. Ținîndu-mă numai pe tărîmul literar astă-dată, vă felicit pentru ideea ce ați avut de a

traduce poezia mea, și vă mulțumesc că ați făcut-o astfel a> noscută numeroșilor cetitori ai foaiei ilustrate din Pesta.

Vă rog dar să binevoiți a exprima complimentele mele d-lui director al acelei însemnate publicații, și să primiți, asigurarea simțirilor mele de afectuoasă considerație,

V. Alecsandri

CĂTRE V.A. URECHIA

354

3.

Mircești, 30 august 1875

Iubite domnule Alexandrescu-Ureche,

Vin să-ți mulțumesc pentru prețiosul prezent ce mi-ai făcut sub forma a trei tomuri, ediție de lux, din operele d-tale. îmi propun să le citesc cu luare-aminte și să-mi procur astfel mai multe zile de studiu interesant și de o adevărată petrecere în singurătatea mea de la Mircești.

Afară de *Oda la Eliza* nu cunosc nici una din piesele d-tale care au fost reprezentate pe scena teatrului din București și așteptam cu nerăbdare publicarea lor. Despre *Neagoe-Vodă* mi-a vorbit mult dl. Odobescu și dl. Georges Steriadi, lăudînd frumusețea stilului și românismul limbei, care se adaugă pe lângă celelalte merite ale dramei.

Le voi citi dar pe toate cu toată pînținirea de un literat, cum mă numești, și chiar de pe acum mă folosesc de acest titlu pentru ca să te îndemn de > nu prea băga în seamă, asprimea unor critici violenți, ci de a le răspunde foarte simplu. . r . . ' . :

La noi critica literară se resimte de nuanțele politice colorate ale zilei. Ești roș? vei fi ridicat în naltul cerului de către roși, și totodată rostogolit în fundul iadului de către

albi și viceversa. Prin urmare, nici laudele unei părți, nici injuriile opuse nu au o valoare sinceră și un caracter literar.

Posteritatea... de se va lepăda de politica oarbă ca de Satana, va cântări producerile noastre cu o cumpănă dreaptă, iar noi, autorii, să ne cătăm de treabă, lucrind înainte și cântînd cîntecul cel vechi și înțelept:

„Lasă lumea să vorbească.
Numai puica să-mi trăiască.”

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE N. DROC BARCIAN, REPREZENTANTUL CETĂȚENILOR
ORAȘULUI BUCUREȘTI

Mircești, 20 sept. 1878

Stimabilul meu domn,

Am primit mult prețiosul album¹ ce mi-ați trimis odată cu amabila d-voastră scrisoare.

Ce să vă răspund? Cum să vă mulțimesc? Acest omagiu din partea atîtor persoane distinse din București, această probă de iubire din partea contemporanilor mei este coroana vieții mele și va rămînea cu titlu de glorie în familia mea.

Dacă mi-au ajutat providența a contribui pentru scumpa noastră Românie la deschiderea porților palatului împărătesc locuit de surorile sale, recompensa ce am primit din toate unghiurile terii au fost mai presus de așteptarea mea, și ea îmi este cu atît mai prețioasă că au fost dictată de sublimul simț al patriotismului ce animă pe frații mei latini din Orient.

Victoria de la Montpellier au produs o mare satisfacere națională într-un timp de mare nedreptate făcută nației române și sub acest punct de vedere mă simt fericit că acea

victorie au reversat câteva raze luminoase și înveselitoare peste norii ce s-au întins pe cerul patriei noastre.

Mîndru dar și adînc mișcat de sufragiul concetățenilor mei din București, le trimit la toți expresia cea mai sinceră a recunoștinței mele, și domniei-voastre, stimabil domn, mulțemirile mele cele mai vii împreună cu asigurarea stimei și afecției ce vă datoresc.

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

356

Mircești, 20 sept. 1878

Stimate confrate,

Cu mult interes și cu o legitimă înduioșare citesc în *Familia*¹ numele ostașilor români ce și-au pierdut viața și și-au vărsat sîngele pe cîmpul de război a Bosniei.

Această luptă în contra unor Oameni fanatici care își apără țara reclamă întrebuițare de oșteni tari, viteji, disciplinați, nepăsători de trudă și de moarte. Românii au fost dar trimiși cei întîi ca să între în foc și să dea pildă de bărbăție celorlalți tovarăși de arme ai lor.

După numărul răniților și al morților ce au căzut pîna acum în diferitele ciocniri cu insurgenții din Bosnia, se constată că românii nu s-au cruțat, ci și-au îndeplinit datoria militară cu acea sublimă abnegare, cu acel avînt eroic, de care au dat probe și la Solferino, și la Sadova, și la Grivița, și într-un cuvînt pretutindene unde s-au desfășurat drapelul lor.

îmi place a crede că guvernul austro-maghiar va recunoaște oficial serviciile și meritele elementului român din oastea sa. Pîn-atunci însă, cred, domnule Vulcan, că noi sîntem datori a organiza ajutoare pentru ușurarea suferințelor

acelor răniți și pentru neamurile acelor morți. Sub acest îndemn, v-am expedit astăzi, prin poștă, un pachet conținând mai bine de una sută mii broșuri întitulate *Ostașii noștri*.

i' Binevoii, va rog, a dispune de ele, cum veți găsi mai bine cu cale, pentru ca produsul vânzării lor să se adauge pe lângă celelalte colecte de bani ce se vor face în ajutorul fraților noștri căzuți pe cîmpul gloriei.

Profit de această nouă ocazie pentru a vă exprima simțirile mele de stimă și de afecție,

V. Alecsandri

CĂTRE ZAHARIA ANTINESCU

357

1878, sept. 24, Mircești

Stimabilul meu domn,

Am, primit două exemplare din *Geografia* română ce ați avut bunătatea a-mi trimite și mă grăbesc a vă mulțumi pentru această grațiozitate din parte-vă.

Cartea didactică ce ați compus și publicat corespunde foarte nimerit la țelul ce v-ați propus de a înlesni studiul geografiei române. Ea e formată după un metod rațional care dă acestui studiu o atragere plăcută pentru elevi și este scrisă într-o limbă ferită de acel nomol de neologisme care din unele cărți didactice fac niște opere încurente, neînțelese și spăimântătoare pentru cititori.

Primiți dar, domnul meu, sincerile mele complimente, împreună' cu broșura ultimilor mele poezii, *Ostașii noștri*, și vă rog a o considera ca un semn de legitimă considerația din parte-mi.

Al dv. devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE HAUSKNECHT

358

Mircești, 30 sept. 1878

Domnule Hausknecht,

Pe baza contractului și a angajamentelor d-voastri, prin care sînteți obligat a-mi numera 10 000 fr. la 1 octomvri, am luat eu însumi angajamente de plată la această epocă. Totodată, precum ați aflat, dl. Cociu lăsîndu-mi moșia, am intrat în cheltuieli neașteptate cu arătura, semănătura etc.

Cum fac eu acum, dacă d-voastră nu vă îndepliniți angajamentul? Cum plătesc ce am de plătit și cu ce întîmpin cheltuielile agricole din toamna aceasta?

Vă las să judecați însuși!

Prin urmare, cu toată bunăvoința ce aș avea de a vă mai îngădui cu plata banilor, îmi este cu neputință de a o faci, mai ales că am a pleca la București peste 4 zile și îmi trebuiesc bani.

Vă rog dar să faceți toate chipurile de a-mi număra mini, 1 oct., suma ce-mi datorîți, căci la din contra mi-ați cauza o foarte mare stînghereală.

Comptînd dar pe regularitatea și exactitatea d-voastră de comerțiant serios, aștept banii și vă trimit salutarile mele,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

359

Mircești, 3 oct. 1878

Iubite Negruzzi,

îmi pare bine că te-ai întors sănătos din peregrinagiele ce ai făcut la munți și peste munți. Dacă nu ai scris nimic în

timp de mai multe luni, este că mintea-ți avea nevoie de odihnă. Astfel copacii roditori sînt sterpi într-un an, pentru ca la anul viitor să deie o roadă îmbelșugată. Nu mă îndoiesc dar, că în cursul iernei vei produce mult și bine.

Cît pentru mine, află că de la începutul primăverii și pînă acum n-am scris nici un vers, nici o linie de proză, astfel am fost năvălit de vizitatori, care mi-au furat tot timpul. Prin urmare, portofoliul meu este tot atît de gol ca și saltarul d-tale. Afară de musafiri, am mai avut și un șir necurmat de necazuri, care m-au depărtat de orice lucrare literară, între altele chiar acum mi-au căzut o mare belea pe spinare. Arendașul meu mi-a declarat că nu mai ține moșia, și iată-mă obligat a mă apuca de coarnele plugului pe la sfîrșitul toamnei!

Mă lupt cum pot, însă cu mult dezgust, căci îmi lipsește liniștea de care am o neapărată trebuință pentru ca să lucrez. Această neașteptată contrarietate mai are și dezavantiul a mă sili ca să petrec iarna în țară, de unde eram decis a merge la Corfu, pentru ca să găsesc un soare mai cald.

Voi căta dar, a profita de închisoarea mea silită în căsuța de la Mircești, pentru ca să urmez cu descrierea misiilor mele politice sau cu alte scrieri. . . nu știu care; și îndată ce voi așterne ceva pe hîrtie, îți voi trimete manuscriptele pentru *Convorbiri*.

Pană atunci însă, răbdare și [te] îmbrățișez amical,

V. Alecsandri'

Sper că voi veni la Iași să vă mai văd, în ultima săptămîină a lui octombrie.

Complimente respectuoase d-nei Negruzzi..

CĂTRE STRĂJESCU

360

Mircești, octombrie 1878-

Gloria este o frumoasă fermecătoare, care vrăjește min-tea omului și îl îndeamnă la fapte mari, la izbînzi sublime;

444

însă atunci numai gloria este o adevărată favoare a soartei pentru acel ce o cîștigă, cînd ea îi atrage stima și iubirea compatrioților lui.

Proba de mare distingere ce mi-a dat onorabilul consiliu comunal din Roman, prin votul său din 25 august, este pentru mine o neprețuită recompensă și un motiv de falnică mîndrie.

Mă voi simți fericit de a vedea numele meu înscris în fruntea unei strade din urbea care mă numără între cetățenii săi, și nu voi uita niciodată că Romanul a fost cel dîntii oraș al României care mi-a manifestat simpatia sa entuziastă, cu prilejul victoriei reputată la Montpellier de cîntecul *Gintei latine*.

Binevoiți dar, vă rog, d-le președinte, a exprima onorabililor membrii ai consiliului comunal, simțirile mele de profundă recunoștință, și a primi pentru domnia-voastră, împreună cu mulțumirile mele, asigurarea înaltei considerații ce vă păstrez.

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

361

București, sîmbătă, [14 octombrie 1878]

Dragă, sînt sănătos și foarte mulțemit de veștile ce mi-ai dat despre lucrarea moșiei. Am dreptate cînd zic că nu-mi dau băbușcă pe șapte fete.

Eu aveam de gînd a mă întoarce acasă luni sau marți, însă dentistul mai are treabă cu dinții mei. El mi-au scos o măsea și voiește să-mi mai scoată încă una, de aceea nu cred să pot pleca de aici înainte de vineri.

Timpul este foarte frumos, căldura e ca în luna lui mai. Profit de acest timp pentru ca să umblu pe jos, căci nu mai țin droșcă cu ziua. M-am informat la dantist pentru dintele

matale. El mi-au spus că în patru zile poate să-ți așeze un dinte nou.

Hausknecht² mi-au numărat una mie franci, iar restul de opt mii l-am însărcinat să-i numere matale. El mi-au spus că au vândut lemn la compania drumului-de-fier pentru o somă de 8 000 franci din care au pus la cale ca Compania să-mi plătească somele ce mi se cuvin pe anii 1879 și 1880. Iată-ne dar asigurați pentru acești doi ani.

M-am întâlnit cu Cogălniceanu și i-am vorbit pentru casa lui moș Costachi³, sper că voi izbuti a face ca să o cumpere guvernul.

Intrarea trupelor în București, în duminica trecută, au fost frumoasă. Ți-o face descrierea din viu grai când m-oi întoarce acasă.

Cred că timpul trebuie să fie frumos și în părțile noastre. Nu ai putea * ca să te răpezi la Iași pentru trebile ce ai acolo?

Cantacuzin⁴ au primit perele și le-au așezat în paie. El te sărută și te roagă să-l aștepti de Crăciun cu mîncări lesne de mestecat.

Te sărut împreună cu Gogu și doresc să vă găsesc sănătoși,

V. Alecsandri

CĂTRE BARONUL A. DE HERZ

362

Mircești, 22 oct. 1878

Monsieur le Baron,

Permettez-moi de vous entretenir un instant du sort des chefs qui se sont succedés, à la station de Mircești. Ces malheu-

* Scris mai întâi *face*, probabil vrînd să scrie: *nu ai face bine să te răpezi*. . . , dar trecînd pe verso-ul filei, l-a uitat pe *face*, continuînd cu formularea de mai sus.

reux on ete permutés toujours au commencement de l'hiver, apres qu'on les a laisse faire leurs provisions de Tegum.es et autres objets indispensables pour toute la saison du mauvais temps.

Ce sort malencontreux menace également le chef de station actuel, Mr. Stanislaw Weiss. Menace tout à coup d'etre transfere à Roman, il se voit obligé de se defaire de tout ce qu'il possede à moitie prix ce qui constituerait pour lui une quassi ruine.

L'Administration des chemins de fer ne pourrait-elle pas faire une exception en sa faveur et le laisser à Mircești jusqu'au printemps?

Un mot de vous, monsieur le Baron, serait d'un grand poids dans les decisions de l'Administration et à la priere de Mr Weiss, je prends la liberte de le placer sous votre protection.

Si vous tenez à des benedictions, vous avez une excellente occasion de vous attirer celles de mon recomande.

En tout cas, veuillez je vous prie Mr le Baron excuser mon importunite et agreer l'assurance de ma consideration la plus distinguee,

V. Alecsandri

Miile compliments respecteux à madame la Baronne de Herz.

Mircești, 22 oct. 1878

Domnule baron ,

îngăduiți-mi să vă vorbesc o clipă despre soarta șefilor ce s-au perindat la stația din Mircești. Acești nenorociți au fost mutați totdeauna la începutul iernii, după ce-au fost lăsați să-și facă provizii de legume și alte lucruri trebuincioase pentru tot sezonul vremii urâte.

Această soartă nenorocită amenință tot așa și pe actualul șef de stație dl. Stanislaw Weiss. Amenințat deodată să fie mutat la Roman, se vede silit să vîndă tot ce are pe jumătate preț, ceea ce ar însemna pentru el un fel de ruină.

N-ar putea Administrația căilor-ferate să facă ceva în folosul lui, 0 excepție, și să-l lase la Mircești pînă în primăvară?

Un cuvînt al d-voastră, domnule baron, ar fi de mare înrîurire în hotărîrea ce-ar lua-o Administrația și în urma rugămintii d-lui Weiss îmi iau libertatea să-1 pun sub ocrotirea d-voastră.

Dacă prețuiți binecuvîntările, aveți un minunat prilej de a le avea pe acelea ale recomandatului meu. în orice caz, vă rog să mă iertați de supărarea ce v-o fac și să primiți încredințarea celei mai distinse considerații,

V. *Alecsandri*

Mii de complimente respectuoase d-nei baroane de Herz.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

363

Mircești, 3 nov. 1878

Signor maestro,

Conformement à votre désir, je vous renvoie la musique de *Cânticul gîntei latine* et je profite de cette occasion pour vous remercier d'avoir pense à me dedier votre belle composition.

Cette gracieuse attention de votre part m'est d'autant plus precieuse que j'ai entendu plusieurs personnes faire les plus grandes louanges au sujet de votre oeuvre et me consoler ainsi du regret que j'ai de ne pouvoir en juger par moi-meme.

J'ai lu avec beaucoup d'interet la traduction en strophes italiennes du chant de la race latine faite par monsieur Amadeo Weitzzecher.

Elle rend tres harmonieusement les pensees et les images de ma piece de vers.

Veuillez, je vous prie, presenter mes compliments sinceres à mr le professeur du Lycee National pour son travail poetique et agreez pour vous, monsieur, l'assurance de ma consideration la plus distinguee.

V. *Alecsandri*

Mircești, 3 nov 1878

Maestre,

Potrivit dorinței dumneavoastră, vă înapoiez muzica de la *Cîntecul gîntei latine* și profit de acest prilej pentru a vă mulțumi că v-ați gîndit să-mi dedicați frumoasa compoziție.

Această plăcută atenție din partea dumneavoastră îmi este cu atît mai prețioasă cu cît am auzit mai multe persoane aducînd cele mai mari laude operei dumneavoastră și consolîndu-mă astfel de părerea de rău pe care o am de a nu putea să judec aceasta prin mine însumi.

Am citit cu mult interes traducerea în strîjc italienești a cîntecului gîntei latine, făcută de domnul Amadeo Weitzzecher.

Ea redă în mod foarte armonios ideile și imaginile bucății mele în versuri.

Binevoiți, vă rog, să prezentați sincerele mele complimente d-lui profesor de la Liceul Național pentru lucrarea sa poetică și primiți pentru dumneavoastră, domnule, asigurarea considerației mele celei mai distinse.

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

364

Mircești, 12 nov. 1878

Merci, cher ami, pour la lettre de ma fille, elle m'eut fait plus de plaisir si elle m'avait ete apportee par toi. Je t'aurais entretenu de vive voix d'une grande machine de drame historique (pas hysterique) en vers, que je rumine depuis quelques jours et que j'ai commencee à ton intention. Ayant accouche dans ma jeunesse de tout un repertoire cocasse, je desire me ranger sur mes vieux jours et me maintenir, si faire se peut, dans les regions de la haute litterature. De l'ambition, quoi!

Le sujet de mon drame m'interesse, aussi j'espere faire bon menage avec lui, jusqu'à ce que je divorcerai de mon manuscrit.

Après quoi, je tâcherai de procéder à de nouvelles epou-sailles dramatiques.

Je t'attends. . . tu sais?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 12 nov. 1878

Mulțumesc, dragă prietene, pentru scrisoarea de la fiica mea, mi-ar fi făcut mai multă plăcere dacă mi-ai fi adus-o chiar tu. Ți-aș fi putut vorbi direct despre o mare dramă istorică (nu isterică) în versuri, pe care o meditez de câteva zile și pe care am început-o în cinstea ta. Aducînd pe lume în tinerețea mea un întreg repertoriu de piese ușoare, doresc să devin serios la bătrînețe și, dacă se poate, să mă mențin în regiunile literaturii grave. Ambiție, ce mai încoace-încolo!

Subiectul dramei mele mă interesează și de aceea nădăjduiesc să mă înțeleg bine cu el, pînă ce voi divorța de manuscris.

După care, voi încerca să purced la alte noi căsătorii dramatice.

Te aștept. . . știi?

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

365

Mircești, 12 noiembrie 1878

Iubite Negruzzi,

Am primit invitarea la banchetul „Junimei”, însă cu mare părere de rău mă văd obligat a nu face parte din el, fiind împiedecat de împrejurări casnice. Vă doresc dar la toti mesenii, veselie și măsele sănătoase. Te însărcinez să po'rti din parte-mi un' toast „Junimei” și fecundității sale '.

Ai trecut mai dăunăzi pe la Mircești și nu te-ai abătut pe la mine... Avem să ne sfădim. .. Aș fi fost prea fericit să te văd, căci nu te-am văzut de mult, și să-ți vorbesc de noul șir de lucrări ce am început.

După *Doine*, după *Lăcrimioare*, după *Pasteluri* și după *Legende*, de care parte a literaturii îmi rămînea să mă leg? M-am gîndit la teatru. .. și pe loc am răsfoit paginile istoriei noastre, unde am găsit subiecte minunate de drame în versuri.

Deocamdată atenția mea au fost atrasă prin epoca lui Alexandru Lăpusneanu, atît de dramatică și de caracteristică, în ea am descoperit mai cu deosebire trei personaje care merită de a fi reînviat pe scenă: *Jolde*¹, *Lăpusneanu* și *Despot*. Tustrei ar forma o trilogie istorică, care, bine împărțită, bine țesută, bine scrisă, ar îmbogăți literatura noastră.

Nu știi dacă voi reuși a duce pînă la sfîrșit această lucrare serioasă și foarte grea, dar totuși am început cu *Despot*. De acum într-un noroc. Am citit în foaia *Convorbirilor*, actul I a dramei lui Bodnărescu intitulată *Alexandru Lăpusneanu*². Aștept urmarea pentru ca să judec scrierea aceasta sub punctul de vedere al artei dramatice. Limba este frumoasă, însă eu unul nu mă împac cu versuri albe.

Voi veni în curînd la Iași și voi căuta să sosesc tocmai în ziua de adunare a „Junimei”... Pînă atunci însă te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

366

I

Mircești, 24 nov. 1878

Mon cher Cogalniceano,

Dans le beau district de Roman, on a donne à l'une des nouvelles communes le nom de Cogalniceano, et c'est de toute

justice. Reçois donc mes félicitations sincères. Ta commune est voisine de celle qui porte le nom de Couza, et j'aime à voir ces deux noms réunis par l'acte le plus important de notre époque, celui qui a rendu nos paysans propriétaires et en a fait des citoyens.

Le sous-préfet Ioan Sirbu a travaillé avec enthousiasme au baptême de ta commune. Fais son bonheur en lui octroyant une petite décoration.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

Mircești, 24 nov. 1878

Iubite Kogălniceanu,

În frumosul județ Roman, s-a dat uneia dintre noile comune numele de Kogălniceanu, și aceasta pe bună dreptate. Primește deci sincerele mele felicitări. Comuna ta este vecină cu aceea care poartă numele de Cuza și îmi place să văd aceste două nume reunite prin actul cel mai important din epoca noastră, acela care i-a făcut proprietari pe țărani și a făcut din ei cetățeni.

Subprefectul Ioan Sirbu a lucrat cu entuziasm la botezul comunei tale. Fă-1 fericit acordându-i o decorație.

Al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

367

Mircești, 26 nov. 1878

Mon cher Jean,

Voici une petite affaire à laquelle tu pourrais donner un coup d'épaulé. Un jeune Roumain, du nom de Ioan

Stefănescu, elev telegraphiste aspire à entrer au service de la ligne de nos chemins de fer. Dans ce but il a envoyé ses attestats à Bucarest ou ils doivent être jetés dans quelque coin... selon l'usage du pays.

En attendant, le jeune homme reste les bras croisés et ne voit rien venir.

Te serait-il désagréable d'écrire un mot au Baron de Herz pour lui recommander le patient et le prier de prendre une décision quelconque à son égard? Toute l'ambition de Stefănescu consiste pour le moment à être reconnu par l'administration comme *elev aspirant*. Ce n'est pas grand chose, mais encore faut-il que les gros bonnets le veuillent bien.

J'attends avec impatience le volume sur l'émigration des oiseaux. Pour peu que cet ouvrage soit écrit dans le genre de *YEspirit des betes* de Thousseret, ce sera une vraie pature pour moi.

La neige a enfin pris la décision de tomber... C'est l'hiver... bien l'hiver, hélas!

Adieu, je vais mettre du bois dans le poêle.

Je t'embrasse,

V. *Alecsandri*

Mircești, 26 nov. 1878

Iubite Iancule,

Iată o mică afacere pe care ai putea-o urni. Un tânăr român, anume Ion Stefănescu, elev-telegrafist, dorește să intre în serviciul Căilor-Ferate. În acest scop, și-a trimis actele la București, unde trebuie să fie aruncate în cine știe ce colț... după obiceiul țării.

În așteptare, tânărul stă cu brațele încrucișate și n-are nici o nădăjde de nicăieri.

Ți-ar fi greu să scrii baronului de Herz, pentru a-i recomanda pe acest pacient și a-1 ruga să ia o hotărâre oarecare, cu privire la dînsul? Deocamdată toată ambiția lui stefănescu este să fie recunoscut de administrație ca *elev aspirant*. Nu-i vreun lucru mare, dar trebuie, în orice caz, să vrea și cei mari.

Aștept cu nerăbdare volumul despre emigrația păsărilor. Dacă opera aceasta va fi scrisă în genul *VEspirit des betes* de Thousseret, ea va fi o adevărată mană pentru mine.

în sfârșit, zăpada s-a hotărât să cadă... vine iarna... chiar iarna, vai!
Rămii cu bine, mă duc să pun lemne în sobă.

Te îmbrățișez,

V. Alexandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

368

ttt.V*

Jassi, 29 nov. 1878

Mon cher Mititza,

J'ai quitte *Despot-Vodă* pour quelques jours et je suis venu à Jassi pour completer mes preparatifs d'hivernage dans mon petit coin de Mircești. Ici j'ai appris que vous avez accepte le portefeuille du Ministere des Finances dans la nouvelle combinaison ministerielle. Cette nouvelle m'a rejoui, par la raison que nous aurons au sein du Gouvernement, un homme qui aime bien son pays et qui saura le defendre [•••]• La Roumanie vous devra son existence si vous reussissez à convaincre vos collegues du danger que nous courrons par suite du complot organise par les Wadington, Beaconsfield¹ et autres Cremieux, *ejusdem farinae*.

Au moment de monter dans le train, on m'a remis une lettre d'un cousin germain à moi que vous connaissez, C. Cozoni², le directeur de la douane d'Ițcani. Quel a ete mon etonnement de voir que votre predecesseur au Ministere de Finances avait demande sa demission par l'intermediaire de Mr. Protopopescu... en le menacant d'une destitution en cas de refus de sa part. Or, tout le monde vous dira que Cozoni est un des meilleurs employes de l'Etat, fort honnete, fort serviable, fort expert dans les douanes, puisqu'il les manipule depuis des annee, un homme qui, loin de s'occuper de politique, a toujours ete à son affaire. Est-ce là la recompense due à ses annees de service et à ses merites?

454

Convaincu de vos sentiments d'equite et de vos principes, j'espere, mon cher ami, que, loin d'approuver la mesure rigoureuse prise à l'egard de Cozoni, vous vous empresserez de redresser un acte d'injustice inqualifiable, en transferant la victime à Jassi, et en lui confiant le poste de directeur de la douane.

Tous ceux qui connaissent mon cousin, et qui n'ont vu qu'avec chagrin sa destitution deguisee, vous approuveront de lui donner cette satisfaction, meritee d'ailleurs à tous egards.

Quant à moi personnellement, s'est superflu de vous assurer de ma reconnaissance. Vous conserverez un excellent employe à l'Etat et vous inaugurez l'application du meilleur principe gouvernemental, celui de mettre à l'abri des persecutions les hommes qui peuvent rendre des services reels à leur pays.

Votre ami devoue,

V. Alecsandri

Iași, 29 nov. 1878

Iubite Mititza,

L-am părăsit pe *Despot-Vodă* pentru câteva zile și am venit la Iași pentru a completa pregătirile mele de iarnă în micul meu colț de la Mircești. Aici am aflat că ai primit portofoliul Ministerului de Finanțe, în noua combinație ministerială. Această veste m-a bucurat, pentru motivul că vom avea în sânul guvernului un om care își iubește țara și care va ști să o apere [...]. România îți va datora existența dacă vei izbuti să convingi pe colegii dumitale despre pericolul care ne pîndește în urma complotului organizat de Wadington, Beaconsfield¹ și alți Cremieux, din *același aluat**

În clipa în care mă urcam în tren mi s-a dat o scrisoare a unui văr primar al meu pe care îl cunoști, C. Cozoni², directorul vămii de la Ițcani, Care nu mi-a fost mirarea văzînd că predecesorul dumitale la Ministerul de Finanțe îi ceruse demisia prin mijlocirea d-lui Protopopescu. . . amenințîndu-l cu o destituire, în caz de refuz din partea sa. Or, toată lumea îți va spune că Cozoni este unul dintre cei mai buni amployaiați ai statului,

* În original, în limba latină.

455

foarte onest, foarte serviabil, foarte priceput în vămi pentru că le mînuiește vreață de ani de zile, un om care, departe de a se ocupa de politică, s-a aflat întotdeauna la munca sa. Aceasta este recompensa datorată anilor săi de serviciu și a meritelor sale?

Sigur de sentimentele dumitale de dreptate și de principiile dumitale, nădăjduiesc, iubite prietene, că, departe de a aproba mǎgura riguroasă luată în privința lui Cozoni, te vei grăbi să îndrepti un act de nedreptate incalificabil, transferînd victima la Iași, și încredințîndu-i postul de director al vămii.

Toți aceia care cunosc pe vărul meu, și care n-au văzut decît cu părere de rău destituirea sa deghizată, te vor aproba dîndu-i această satisfacție, meritată de altfel din toate punctele de vedere.

j în ce mă privește pe mine, este de prisos să te mai asigur despre recunoștința mea. Vei păstra un foarte bun amplexat statului și vei inaugura folosirea celui mai bun principiu guvernamental, acela de a pune la adăpost de persecuții pe oamenii care pot să aducă adevărate servicii țării lor.

Prietenul dumitale devotat,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

369

Duminică, [29-30 noiembrie 1878]

Iubite Negruzzi,

Plec mîne la Mircești și nu cred să mai viu la Iași pînă-n primăvară. Oi căuta să-ți trimit continuarea misiilor mele politice.²

Păn-atunci, îți trimit acum fotografia vasului³ de la Montpellier, în două exemplare oferite de mine societății „Junimea”.

Complimente din partea noastră d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

CĂTRE V.A. URECHIA

370

Mircești, 7 dec. 1878

Iubite domnule Urechia,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea și portretul amicului meu Quintana¹. Dacă au fost vreo greșală la expediția lor din Paris, ați avut amabilitate de a o îndrepta; asemenea voi urma și eu, de voi primi vreun plic destinat d-voastră.

Mă întrebați dacă am citit piesele² ce ați publicat? Dar, le-am cetit și ele m-au interesat foarte mult. Opinia mea sinceră este că nu trebuie să vă descurajați din cauza unor critici în care patimile politice au mai multă parte decît simțul literar.

Nu puneți dar nici o strajă de îngrădiri condeiului, ci lăsați-l să alerge după fantazia lui, sigur fiind că va ști el să cutriere cîmpiile artei dramatice. În privirea criticii, adeseori pre cât aspră, pre atît și nedreaptă în societățile începătoare, autorii or face bine să adopte deviza conținută în vechiul cântic popular:

„Lasă lumea să grăiască,
Numai puica să-mi trăiască !”

Mă întrebați iarăși ce lucrez? . . .

M-am apucat de scris o dramă istorică³ în versuri rimate... izbuti-voi a produce o operă bună și trainică?... Tot ce știu este că lucrarea mă interesează și mă face a uita mișeliile epocii noastre, precum și vijeliile.

La noi iarna și-au scuturat cojocul, și acum tot cîmpul e alb, pe cînd toate nasurile sînt vinete. E curios de observat că gerul dă oamenilor aspectul de bețivi. . . să fie vreo rudire tainică între ger și rachiu? . . .

Oricum ar fi, mie nu-mi plac nici unul, nici altul, și mă feresc de contactul lor, mchizîndu-mă în casă ca culbecu ce-și zidește ușa pe iarnă.

Am văzut că ați organizat o serbare de ziua Sfântului Sava. Copiii au trebuit să fie prea fericiți. Căci nu putem și noi să ne întoarcem la timpul fragedelor simțiri!...

Amic sincer,

V. *Alecsandri*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

371

Oficiul Mircești, 18 [12 s.n. 1878]*

Colonel Pisoski,
îți dorim în mare dar
Slava lui Gazi Osman,
Vinjoșie de stejar
Și bravură de curcan!

Alecsandri

q o

CĂTRE ION GHICA

372

Mircești, 10 dec. 1878

Mon cher vieux,

Le porteur de cette lettre est mon cousin germain, C. Cozoni, que tu connais, sans doute, pour l'avoir vu chez moi et, surtout, à Izkanî ou il a occupé jusqu'à présent l'emploi

de chef de la douane. Dans le court intervalle qui s'est écoulé entre la dislocation du ministère Rosetti-Brătianu-Cogălniciano, et la formation du nouveau Cabinet, Mr. Protopopescu, le Directeur actuel des Douanes, a profité pour demander la démission de Cozoni, en le menaçant, au besoin, d'une destitution. Celui-ci aurait pu se refuser d'acquiescer à l'invitation brutale du dit Protopopescu et demander une enquête sur sa conduite. Mais il a préféré garder le silence et plier la tête sous le coup qui l'a frappé sans aucun motif.

Telle n'est point ma manière de voir en cette circonstance. Cozoni est un des meilleurs employés de l'État. Actif, entendu, honnête et craignant Dieu, c'est à dire la politique, il n'a jamais manqué à son devoir et a su rendre service à tout le monde. Pourquoi donc le renvoyer? Est-ce pour le remplacer par un certain Isăcescu de Piatra, lequel est apte au service de Douanes autant que moi au service de la cuisine! Quoiqu'il en soit la chose est bachelée, Mr. Protopopescu doit jubiler, tandis que Cozoni, entre, de par son caprice, dans la triste catégorie des gens renvoyés... pour cause inconnue, et ces causes inconnues ne demandent qu'à être interprétées à mal, dans ce bon pays où l'on jette si facilement la boue à la face des personnes qui ne l'aiment pas.

Je viens donc te prier de t'informer auprès de Mititza Stourza pour quel motif, son prédécesseur a signé la quasi destitution de mon cousin? S'il y [a] dans ce fait une injustice flagrante, n'incomberait-il pas à notre ami de la redresser en donnant une satisfaction quelconque à la victime? Quelle satisfaction, diras-tu? Tout simplement: celle de lui confier la Douane de Jassi, ce qui enragerait mon Protopopescu et me ferait à moi un sensible plaisir.

Je laisse cette affaire à ton appréciation,... il va sans dire que j'en attends un excellent résultat.

Cozoni te dira que je travaille ferme à ton intention. J'ai sur le chantier un grand drame historique, en vers, dont Mititza Stourza t'a, sans doute, parlé à son retour de Miclauchany. C'est l'histoire de l'aventurier Despot qui a régné trois ans en Moldavie et qui est mort sous la massue de Tomșa.

L'œuvre est difficile, car elle est de longue haleine, elle est d'autant plus ardue pour moi qu'elle m'oblige à fouiller

dans les chroniques et à revivre par la pensée, au milieu des personnages du 16-eme siècle. . . Mais enfin je ne bronche pas et je vais en avant à travers tous les obstacles.

Inutile d'ajouter combien je serais heureux de réussir et, à la prochaine lecture de ma pièce à t'entendre toi, ainsi que les autres personnes à l'opinion desquelles je tiens, me dire: Bravo, vieux, *tu nas -pas vieilli*.

Ne pas vieillir ! C'est la toute mon ambition.

Est tu comme moi?

Je t'embrasse,

V. Alecsandri

Miile bonnes amities à md. Ghica

Je t'envoie mon portrait³ rajeuni grâce au chapeau qui dissimule la pleine lune. Les éclipses servent donc à quelque chose ?

Mircești, 10 dec. 1878

Iubite, prietene

Aducătorul acestei scrisori este vărul meu primar, C. Cozoni, pe care, fără îndoială, îl cunoști pentru că l-ai văzut la mine și, mai ales, la Ițcani unde a ocupat pînă acum serviciul de șef de vamă. În scurtul timp care s-a scurs între dislocarea ministerului Rosetti-Brătianu-Kogălniceanu, și formarea noului Cabinet, dl. Protopopescu *, directorul actual al Vănilor, a profitat pentru a cere demisia lui Cozoni, amenințându-l, la nevoie, de o destituire. Acesta ar fi putut să refuze să consimtă la invitația brutală a numitului Protopopescu, și să ceară o anchetă asupra purtării sale. Dar el a preferat să păstreze tăcerea și să plece capul sub lovitura care l-a atins fără nici un motiv.

Nu acesta este și felul meu de a vedea în această împrejurare. Cozoni este unul dintre cei mai buni angajați ai statului. Activ, priceput, cinstit și temîndu-se de Dumnezeu, adică de politică, nu a lipsit niciodată de la datoria sa și a știut să facă servicii la toată lumea. De ce deci să fie nedeputat? Oare pentru a fi înlocuit printr-un oarecare Isăcescu de la

Piatra, care este priceput în serviciul vămilor tot atît cît și mine în serviciul bucătăriei! Oricum ar fi lucrul este făcut, dl. Protopopescu trebuie să fie încîntat, în timp ce Cozoni intră, după cheful său, în trista categorie a oamenilor concediați. . . pentru o cauză necunoscută, și aceste cauze necunoscute nu cer decît să fie interpretate în rău, în această bună țară în care se aruncă atît de ușor cu noroi în fața persoanelor care nu-l iubesc.

Vin deci să te rog să te informezi pe lângă Mitiță Sturdza pentru care motiv predecesorul său a semnat așa-zisa destituire a vărului meu? Dacă este în acest fapt o vădită nedreptate, nu i-ar reveni sarcina prietenului nostru de a o îndrepta dînd o satisfacție oarecare victimei? Ce satisfacție, vei spune? Foarte simplu: aceea de a-i încredința vama de la Iași, ceea ce îl va face pe Protopopescu al meu să turbeze și mie îmi va face o deosebită plăcere.

Las această afacere la aprecierea ta, . . . dar nici vorbă că aștept un rezultat foarte bun.

Cozoni îți va spune că lucrez zdravăn pentru tine. Am pe șantier o mare dramă istorică³, în versuri, despre care Mitiță Sturdza, fără îndoială, ți-a vorbit la întoarcerea sa de la Miclăușani. Este istoria aventurii Despotei care a domnit trei ani în Moldova și care a murit sub măciuca lui Tomșa.

Opera este grea, pentru că este de mare întindere și cu atît mai anevoioasă pentru mine cu cît ea mă obligă să scotocesc în cronici și să retrăiesc, cu gîndul, în mijlocul personajelor din secolul 16. . . Dar în sfîrșit, nu mă poticnesc și merg înainte printre toate piedicele.

Nu mai este nevoie să adaug cît aș fi de fericit să izbutesc și, la apropiata lectură a piesei mele să te aud pe tine cum și pe alte persoane, la a căror opinie țin, zicîndu-mi: Bravo, prietene, *nu ai îmbătrînit*.

Să nu îmbătrînești! Asta îmi este ambiția.

Ești si tu ca mine?

Te sărut,

V. Alecsandri

Multe amiciții d-nei Ghica.

Îți trimit portretul³ meu întinerit datorită pălăriei care ascunde luna plină. Eclipsese servesc deci la ceva?

Mircești, 10 dec. 1878

Mon cher Mititza,

C'est par mon cousin, C. Cozoni, que je vous envoie cette lettre. Je vous ai déjà écrit¹ à son sujet, pour vous mettre au courant de l'injustice dont il a été frappé dans l'intervalle qui c'est écoulé entre l'ex-ministère et le cabinet actuel. Je suppose que Mr Protopopescu, le Directeur actuel des Douanes, en a profité pour exécuter son coup de jarnac, contre le chef douanier de Izkani, en lui demandant sa démission à brûle-pourpoint. Mais il y a des juges à Berlin, dit le proverbe, et j'aime à croire que vous redresserez comme il convient les fredaines arbitraires du dit Protopopescu.

Si vous voulez avoir des renseignements exacts sur Cozoni, demandez en à tout le monde, y compris, Mr. A. Balene, votre beaufrère.

Ceci convenu, permettez-moi de vous entretenir un instant d'une affaire à la solution de laquelle vous vous associez de bon cœur. Il s'agit de la maison de Negri² que nous *devons empêcher* de devenir la propriété de quelque ignoble juif. Mrs Bratiano, Rosetti et Cogalniceano m'ont solennellement promis d'en faire l'acquisition au nom du gouvernement pour y établir un orphelinat. Sur la foi de leur engagement, j'ai écrit à Madame Cathynka Negri pour lui communiquer cette bonne nouvelle... mais hélas! ces Mrs., au milieu de leurs préoccupations, semblent avoir complètement oublié leur promesse.

C'est à vous, cher ami, à vous, l'admirateur de Negri, qu'il appartient de mener à bonne fin une œuvre qui vous fera le plus grand honneur. Rendre hommage à la mémoire d'un homme supérieur, c'est prouver la supériorité à son propre cœur.

Mr Bratiano m'avait promis d'envoyer à Okna une personne chargée de voir la maison du défunt et d'en faire l'évaluation. Il l'a oublié sans doute car Madame Cathynka

ne voit rien venir. Elle m'a écrit pour me demander l'explication de ce mystère, à mon tour je vous écris pour vous prier de le faire cesser, en réalisant les espérances et les vœux de tous les amis de Negri.

Je ne suis pas ambitieux, mais je voudrais être ministre rien que pour avoir l'honneur de contribuer à sauvegarder la maison de Negri d'une catastrophe quelconque.

Avez-vous reçu ma lettre de Jassi? *Despot* avance et il m'intéresse de plus en plus.

Tout à vous,

V. *Alecsandri*

Je vous envoie mon portrait³ en chapeau... Il fait si froid! et puis j'échappe ainsi au titre agaçant de *venerable* !!

Mircești, 10 dec. 1878

Iubite Mitiță,

Această scrisoare ți-o trimit prin vărul meu Cozoni. Ți-am mai scris¹ deja despre el, pentru a te pune la curent cu nedreptatea de care a fost lovit în intervalul care s-a scurs între ex-ministerul și cabinetul actual. Bănuiesc că dl. Protopopescu, directorul actual al Vămilelor a profitat pentru a-și executa lovitură sa decisivă și neașteptată împotriva șefului Vămii de la Ițcani, cerându-i demisia la repezeală. Dar sînt judecători la Berlin, spune proverbul, și doresc să cred că vei îndrepta cum se cuvine isprăvile arbitrare ale zisului Protopopescu.

Dacă dorești să ai informațiile exacte asupra lui Cozoni, întreabă pe toată lumea, și pe dl. A. Bals, cumnatul dumitale.

Acestea stabilite, îngăduie-mi să te întreb în o clipă despre o afacere la soluționarea căreia te vei asocia din toată inima. Este vorba de casa lui Negri² pe care *trebuie să împiedecăm* să devină proprietatea vreunui mîrșav de evreu. Domnii Brătianu, Rosetti și Kogălniceanu mi-au făgăduit solemn că o vor achiziționa, în numele guvernului pentru a face acolo **Tin** orfelinat. În baza angajamentului lor, am scris doamnei Catinca Negri pentru a-i comunica această bună veste... dar vai! acești domni, în mijlocul preocupărilor lor, par să fi uitat cu totul despre făgăduiala lor.

Dumitale, iubite prietene, dumitale,- admiratorul lui Negri, îi revine sarcina de a duce la bun sfârșit o operă care îți va face cea mai mare cinste. A aduce omagiu memoriei unui om superior înseamnă să dovedești superioritatea propriei tale inimi.

Dl. Brătianu mi-a făgăduit să trimită la Ocna o persoană însărcinată să vadă casa răposatului și să-i facă evaluarea. Cu siguranță că a uitat pentru că doamna Catinca nu vede venind nimic. Ea îmi scrie pentru a-mi cere explicația acestui mister, la rîndul meu îți scriu pentru a te ruga de a-l face să înceteze, realizînd speranțele și dorințele tuturor prietenilor lui Negri.

Nu sînt ambițios, dar aș dori să fiu ministru numai pentru a avea onoarea de a lua parte la salvarea casei lui Negri de la vreo catastrofă.

Ai primit scrisoarea mea de la Iași? *Despot* înaintează și mă interesează din ce în ce mai mult.

Al dumitale,

V. *Alecsandri*

Îți trimit portretul³ meu cu pălărie. . . Este așa de frig! și apoi scap astfel de titlul sîcîitor de *venerabil!* !

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

374

Mircești, 16 dec. 1875

Iubite Negruzzi,

îți răspund în articoli, pe rînd și lămurit:

j 1 Bine ai făcut de ai păstrat pentru d-ta fotografiile amforei de la Montpellier¹, căci ești cel mai sirguitor membru al „Junimei”.

464

2^ Sînt de opinia d-tale în privirea statuii lui Ștefan-Vodă: adică să ne ferim de a arunca banii adunați, în gura lupului, vreau să zic, a guvernului, să nu expunem ideea noastră patriotică de a fi vărsată în bronz, sub forma unei caricaturi chibzuită și clocită în creierii unui funcționar de peste Milcov, să avem fermitatea de a duce întreprinderea noastră pînă la capăt, înțelegîndu-ne cu un artist mare din Franța, precum este acela care ne-au făcut condițiile cele mai avantajoase. . . și se numește, mi se pare — Cordier; să însărcinăm pe frate-meu ce se află în Paris, de a reîncepe negocierea cu dînsul, sau cu altul, pentru ca lucrarea să înceapă cît mai curînd, să ne chibzuim asupra mărimei, pozei și caracterul statuiei, toate acestea afară de amestecul guvernului și chiar al lui vodă, temîndu-ma ca M-sa să nu propoie de a se face comanda vreunui artist din Berlin.

însă, unii vor zice că, pentru aceste chibzuiuri, trebuie mai întîi ca comisia din care fac și eu parte să se adune? — Aici e greu! . . . căci eu cu greu ies din casă în timp de iarnă. Cu toate acestea, îndatorirea pusă asupra-mi fiind mare,, m-am hotărît într-o zi a-mi lua inima-n dinți și a înfrunța gerurile pentru ca să viu la Iași. Cînd?. . . Nu știu, poate după sărbători.

Acum mă aflu în dricul lucrului. . . Mă lupt cu *Despot* și n-aș vroi să părăsesc cîmpul luptei, temîndu-mă să nu mi se potolească focul. Sînt ajuns la sfîrșitul actului II și sper să abordez peste vro patru zile actul III. Trebuie bătut fierul cît e roș și de aceea nu mă pot ocupa de alte scrieri: de aceea nu-ți pot trimite acum urmarea misiilor mele politice. Răbdare însă; de mi-a da Dumnezeu sănătate, vor întrebuița cu folos lunile de vară. [. .]

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Dacă în zilele sărbătorilor Crăciunului, ați putea veni aici, d-ta, Gane, Stamatopulo, am pune la cale toate măsurile necesare pentru ridicarea statuii lui Ștefan. Atunci sărbătorile ar fi depline pentru mine.

463

375

Mircești, 19 dec. 1878

Stimabilul meu domn ,

Am citit schița dramelor *Ștefan cel Mare* și am găsit în ea bune elemente dramatice. Ele cer însă a fi coordonate astfel ca scenele să se succedă într-un mod logic, și acturile, legându-se strâns unul cu altul, să aducă un deznodământ natural.

Îmi place a crede că compunerile d-lui *anonim provizoriu* însușesc aceste calități cerute de regulile teatrului modern, dar nu pot să spun o părere definitivă asupra lor, înainte de a lua cunoștință de modul cum sînt executate.

Acum fiind ocupat însumi cu o dramă istorică² în versuri, nu am timp nici să vin la Iași, nici să dau audiență literară unui confrate în literatură, temîndu-mă ca preocuparea minții mele să nu-mi permită de a judeca valoarea și natura dramelor despre care mi-ați scris, cu luciditatea necesară, însă cum voi săvîrși lucrarea mea, îmi voi face o plăcere de a vă scrie pentru ca să vă fac cunoscute ziua și locul în care aș putea să mă întîlnesc cu anonimul autor recomandat de d-voastră.

Pînă atunci, binevoîți a primi încredințarea considerației mele cea mai distinsă,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

376

Roumanie

Mircești, 25 dec. 1878

Cher ami,

Je comprends votre grande douleur et je la partage de "toute âme, car j'ai moi-meme ete soumis à de cruelles epreuves

466

dans ma vie. Pour vous, la destinee a ete doublement implacable puisqu'elle vous a enleve à la fois et votre frere bien-aimé et votre beau-frere.

Ai-je besoin de vous dire: Courage? Non, les cœurs bien trempes savent etre à la hauteur des grandes douleurs comme au niveau des grandes joies. Je me tais donc, et je vous serre la main en silence, mais croyez-moi, cher ami, je regrette de ne pas me trouver aupres de vous.

Votre portrait a mis plusieurs semaines à me parvenir; enfin, Mr. Basile Alexandresco-Urekia¹ me l'a envoye de Bucarest, et je vous ai immediatement repondu, en vous expediant avec ma reponse la traduction en langue roumaine de votre admirable *Cango Matina*, ainsi que mon portrait.²

J'espere que vous avezdejarecu le tout sans encembre. Dans ce cas, je vous prie de m'en avertir par un petit mot, sans oublier de me donner votre adresse en Espagne.

Tout à vous de cœeur,

V. *Alecsandri*

România

Mircești, 25 dec. 1878

Itibite prietene,

Înțeleg marea dumneavoastră durere și o împărtășesc din suflet, căci am fost eu însumi supus la crude încercări în viața mea. Pentru dumneavoastră, soarta a fost de două ori nemiloasă pentru că v-a răpit în acelaș timp și pe fratele dumneavoastră iubit și pe cumnat.

Este nevoie să vă mai spun: Curaj? Nu, inimile puternice știu să fie la înălțimea marilor dureri ca și la nivelul marilor bucurii. Deci tac și vă strîng mîna în tăcere, dar credeți-mă, iubite prietene, îmi pare rău că nu mă găsesc lîngă dumneavoastră.

Portretul dumneavoastră a făcut mai multe săptămîni pînă să îrri ajungă; în sfîrșit, dl. Vasile Alexandrescu-Urechia¹ mi l-a trimis de la București, și v-am răspuns de îndată, expediindu-vă cu răspunsul meu traducerea în limba română a frumoasei dumneavoastră *Cango Matina*, cum și portretul² meu.

467

Nădăjduiesc că ați primit totul fără greutate. În acest caz, vă rog să mă anunțați prin câteva cuvinte, fără să uitați să-mi dați adresa dumneavoastră din Spania.

Al dumneavoastră din inimă,

V. *Aleksandri*

CĂTRE CAROL MICULI

377

Mircești, 1 janv. 1879

Cher ami et collaborateur,

Votre lettre nous a fait un eminent plaisir à Md-e Aleksandri, et à moi, car notre première pensée s'est portée vers cette charmante soirée musicale que nous avons passée chez vous en 1869. Puis les souvenirs s'ajoutant aux souvenirs, je me suis rappelé nos délicieuses heures de collaboration, à Jassi, dans mon salon. Nous étions jeunes alors et pleins d'enthousiasme. Avons-nous beaucoup changé depuis sous le rapport des aspirations poétiques? . . . J'aime à croire que non; aussi je me sens tout disposé d'écrire pour vous tout ce que vous voudrez: romances, scénario etc.

Comment faire cependant pour acquiescer à la demande contenue dans votre lettre? Je ne connais pas la musique, malheureusement pour moi, et ma fille étant à Bucarest, je n'ai personne ici en état de déchiffrer vos notes. Il me faudra attendre une occasion favorable pour me rendre compte de la mesure et du genre de votre nouvelle mélodie, et une fois que je m'en pénétrerai, je composerai à votre intention la *Hora de l'iniépeniance*.

En attendant, si vous voulez occuper vos loisirs à composer une mélodie de circonstance, voici la traduction en polonais², du *Chant de la race latine*, dont je suis l'auteur et qui a remporté le prix d'honneur au concours poétique de Montpellier.

468

Je suis heureux de vous savoir marié à un ange et que vous possédez un petit Frédéric destiné, sans doute, à devenir un grand musicien, comme son père. Dieu vous accorde de nombreuses années de calme et d'inspirations entre votre femme et votre enfant bienaimé.

Ce sont mes vœux de nouvel an.

Tout à vous de cœur,

V. *Aleksandri*

Mircești, 1 ian. 1878

Iubite prietene și colaborator,

Scrisoarea dumitale ne-a făcut o deosebită plăcere d-nei Aleksandri și mie, căci primul nostru gând s-a îndreptat spre acea încântătoare serată muzicală pe care am petrecut-o la dumneata în 1869. Apoi amintirile adăupindu-se amintirilor, mi-am amintit încântătoarele noastre ore de colaborare la Iași, în salonul meu. Eram atunci tineri și plini de entuziasm. Ne-am schimbat noi mult de atunci din punctul de vedere al aspirațiilor poetice? . . . Doresc să cred că nu; de aceea sînt dornic să scriu, pentru dumneata, tot ceea ce dorești: romanțe, scenarii etc.

Cum să fac totuși ca să răspund la cererea conținută în scrisoarea dumitale? Eu nu cunosc muzică, din păcate pentru mine, și fiica mea fiind la București, nu am pe nimeni aici în stare să descifreze notele dumitale. **Va** trebui să aștept o împrejurare nimerită pentru ca să-mi dau seama de măsura și de genul noii dumitale melodii, și de îndată ce mă voi pătrunde de ea voi compune pentru dumneata *Hora independenței*.

Pînă atunci, dacă vrei să-ți ocupi timpul liber ca să compui o melodie de circumstanță, iată traducerea în polonă² a *Cîntecului gîntei latine*, al cărei autor sînt și care a cucerit premiul de onoare la concursul poetic de la Montpellier.

Sînt înecat că te știu însurat cu un înger și- că aveți un mic Frédéric sortit, fără îndoială, să devină e un mare muzician, ca tatăl său. Dumnezeu să-ți dea ani mulți de liniște și de inspirație între soția dumitale și preaiubitul vostru copil.

Sînt urările mele pentru noul an.

Al dumitale din inimă,

V. *Aleksandri*

469

378

Mircești, 13 [s.n. ianuarie, 1879]¹

Tot voinic și tare
Să ajungi socru mare,
Fiul tău fie de soi
Și ca tine tontoroi.
Iarna, iarnă! Vara, vară!
Cu bujor de primăvară.

A *lecsandri*

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

379

Mircești, 4 ghenar 1879

Iubite domnule Obedenar,

V-am trimis mai dăunăzi portretul meu cu pălăria pe pleș. Păstrați-l dacă vroiți, sau îl rupeți, dar nu-l comunicați d-lui Gubernatis¹ de la Florența, căci am altul a vă trimite în curînd de care d-voastră însuși veți fi mult mai mulțemit. Chiar astăzi am expediat unul'la Paris, d-lui Quintana².

Tirania fotografiilor întrece pe aceea a lui Bulubașa de Dahomei, care poartă titlul de rege în relațiile călătorilor din Africa. . . Iată cum mă găsec păgubit cu vreo 30 de ani cu portretul ce v-am trimis.

Al d-voastră amic și servitor devotat,

V. *Alecsandri*

470

380

Mircești, 4 janvier 1879

Cher ami,

Voici mon veritable portrait.¹ L'autre, que vous n'avez pas encore recu, a un grand defaut, celui de me rajeunir sous un malencontreux chapeau. Dechirez-le, si le paquet vous parvient.

Vous allez donc retourner en Espagne, entrer au pouvoir et par consequent dans la lutte. J'en felicite votre pays. Quant à vous, cher ami, je regrette sincerement de vous voir arrache au domaine de la poesie par cette capricieuse acariâtre qu'on nomme la politique. J'en connais les exigences, pour avoir moi-meme occupe le poste de ministre des Affaires etrangeres sous le prince Couza, et je sais combien la poesie et la politique sont antipathiques l'une à l'autre, mais quand le pays l'exige, toute objection est mal venue.

Ne m'oubliez pas entierement quand vous serez de retour chez vous et profitez parfois d'un moment de loisir pour me donner de vos nouvelles. Mon adresse est simplement: *Mircești, Roumanie*. La votre est, si je ne me trompe: *Espagne, Gerone, Tomella de Montgri*,... Est-ce cela?

J'irai un jour vous y trouver; en attendant, recevez l'expresion de mes sentiments les plus affectueux.

Votre tout devoue ami,

V. *Alecsandri*

Mircești, 4 ianuarie 1879

Iubite prietene,

Iată adevăratul meu portret¹. Celălalt, pe **caie** încă nu l-ați primit, are un mare defect, acela de a mă întineri sub o nefericită pălărie. Rupeți-l, dacă vă ajunge pachetul.

471

Vă veți întoarce deci în Spania, intrat în putere și prin urmare în luptă. Felicit țara dumneavoastră. Cît despre dumneavoastră, iubite prieten, îmi pare sincer rău de a vă vedea smuls din domeniul poeziei de această capricioasă ursuză care se numește politică. Îi cunosc pretențiile, fiindcă am ocupat eu însumi postul de ministru al Afacerilor Străine sub prințul Cuza, și știu în ce măsură poezia și politica își sînt antipatice una celeilalte, dar cînd țara o cere, orice obiecție este rău venită.

Nu mă uitați cu totul cînd veți fi întors la dumneavoastră și profitați cîteodată de un moment de libertate pentru a-mi da vești despre dumneavoastră. Adresa mea este simplu: *Mircești, România*. A dumneavoastră este, dacă nu mă înșel: *Spania, Gerone, Tornella de Montgri*. .. Așa este.

Voi veni într-o zi să vă găsesc acolo; pînă atunci, primiți expresia sentimentelor mele cele mai afectuoase.

Al dumneavoastră devotat,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

381

Roman, 21/1 187[9]

Felicitations pour le saint Jean. Le temps est affreux, mais espere venire tout de meme.

Aleksandri

Roman, 21/1 187[9]

Felicitări pentru Sfintul Ion. Timpul este groaznic, dar sper totuși să viu.

Aleksandri

472

CĂTRE EDOUARD GRENIER

382

Janvier, 1879

Courage, ami! Votre mere bien-aimee est aupres de Dieu.

V. *Aleksandri*

Ianuarie 1879

Curaj, prietene! Mama dumitale mult iubită este alături de Dumnezeu.

V. *Aleksandri*

CĂTRE LUCIE DUCA

383

Mircești, 5 fevr. 1879

. , *Ma chere Lucie,*

Votre bonne et aimable lettre m'a trouve en plein travail, un travail de longue haleine, que j'ai commence il y a deux mois et qui me tiendra, sans doute, encore pendant six semaines rive à mon bureau. Ayant renonce, malgre moi, au voyage de Corfou, j'ai voulu me sauver des ennuis de l'hiver et, pour y parvenir, j'ai aborde un grand drame historique en vers. C'est long, fatigant meme et cependant fort interessaUt pour moi, car, ayant à faire agir et parler une foule de personnages de caracteres divers je me crois tout simplement un general à la tete de toute une armee. Grâce au calme dont j'ai ete favorise pendant cet hiver,

473

j'ai fourni bravement et prestement mes trois premières étapes; en d'autres mots, j'ai terminé les trois premiers actes et je viens de commencer le quatrième.

Arrivée là, l'œuvre présente plus de difficultés, parce qu'elle m'oblige à concentrer l'action pour préparer le dénouement. Y réussirai-je? Espérons-le, sans quoi mon manuscrit de plus de trois mille vers ira faire concurrence aux buches qui flambent dans le poêle.

Après ce que je vous ai dit de mon travail, vous comprenez, chère Lucie, qu'il ne m'est ni facile, ni même possible de vous envoyer une copie de mon volumineux fatras; mais je vous promets en revanche de vous en donner lecture. . . un de ces quatorze matins, c'est-à-dire quand j'aurai baissé la toile sur la fin du 5e acte et quand nous aurons l'occasion de nous voir.

La description de votre chalet et d'une soirée intime a réveillé en moi d'adorables souvenirs de jeunesse. Quel bonheur pour vous et Georges d'être jeunes, bien disposés et surtout de vous aimer! Un chalet confortable et un cœur... tout est là. Il en est qui préfèrent une chaumière, mais ceux-là, je les plains...

La Princesse sera certainement ravie de visiter le nid de son alouette, et peut-être ce tableau de bonheur lui inspirera-t-il quelque charmant poème comme, Son Altesse sait les faire. . . Quel dommage qu'elle n'écrive pas en roumain et quelle perte pour moi d'avoir négligé les belles dispositions que je montrais, dans ma première jeunesse, pour l'étude de la langue allemande. Dire que j'ai improvisé des vers qui ont obtenus jadis un certain succès et que je ne sais plus de la langue de Schiller si ce n'est pas: *Kelner, ein halbe!* C'est umiliant pour ... Schiller.

Vous pariez du beau temps de Sinaia. Que vous dirai-je de celui de Mircești? Un véritable printemps égaré dans les neiges et faisant la nique au vieux grognard, l'hiver.

Je me suis promené aujourd'hui en simple paletot dans le jardin, malgré les cris de votre tante (laquelle vous embrasse tendrement et vous, et Georges)! Mon coquin de neveu avancera timidement: „Peut-être que ce paletot était une fourrure..”². Laissez-le dire et donnez-lui raison en votre qualité d'épouse soumise et bien élevée.

Mr Cohen³ fait de la musique comme tout français qui ne doute de rien. Lui parler de rythme roumain ce serait lui parler grec à cet hébreu. Aussi j'y renonce.

Vous aurez les autres romances annoncées au fur et à mesure qu'elles me parviendront. En attendant, je vous embrasse de tout cœur, ainsi que l'infatigable Georges.

V. Alecsandri

Je n'ose vous envoyer des paroles de condoléances, mais croyez que je partage votre douleur, car je m'intéresse sincèrement à tout ce qui vous touche.

Mircești, 5 febr. 1879

Draga mea Lucie,

Buna și amabila duminică scrisoare m-a găsit în plină activitate, o activitate de lungă durată, pe care am început-o acum două luni și care mă va ține, fără îndoială, încă timp de șase săptămâni ținut la biroul meu. Renunțând, fără voia mea, la călătoria în Corfu, am vrut să scap de plictiselile iernii și, pentru a izbuti, m-am apucat de o mare dramă istorică în versuri¹. Este ceva lung, obositor chiar și, cu toate acestea, foarte interesant pentru mine, căci, punând să acționeze și să vorbească o mulțime de personaje cu caractere deosebite, mă cred de-a dreptul un general în fruntea unei armate întregi. Datorită liniștei de care m-am bucurat în timpul iernii, am parcurs repede și cu încredere primele trei etape; cu alte cuvinte, am terminat primele trei acte și am început acum al patrulea.

Ajunsa aici, opera prezintă mai multe dificultăți, pentru că mă obligă să concentrez acțiunea spre a pregăti deznodământul. Voi izbuti? Să sperăm că da, altfel, manuscrisul meu, mai bine de trei mii de versuri, va merge să concureze buștenii care ard în sobă.

După cele ce ți-am spus despre lucrul meu, înțelegi, dragă Lucie, că nu îmi este nici ușor, nici posibil să-ți trimit o copie după voluminosul meu manuscrit; dar îți făgăduiesc în schimb să ți-l citesc... într-o bună dimineață, adică după ce voi fi tras cortina peste sfârșitul actului al cincilea și când vom avea prilejul să ne vedem.

Descrierea vilei voastre și a unei serii intime a trezit în mine minunate amintiri din tinerețe. Ce fericire pentru tine și Georges că sînteți tineri, veseli și mai cu seamă că vă iubiți! Un cămin confortabil și o inimă... asta este tot. Sînt unii care doresc mai bine o cocioabă, dar pe aceștia îi plîng. . .

Prințesa va fi cu siguranță încântată să viziteze cuibul ciocîrliei sale și poate acest tablou al fericirii îi va inspira una din acele poezii încântătoare, așa cum știe Alteaș-a să le facă... Ce păcat că nu scrie în românește și ce pierdere pentru mine de a fi neglijat frumoasele dispoziții pe care le dovedeam, în tinerețea mea, pentru studiul limbii germane. Să mai spui că am improvizat versuri care au obținut altădată un oarecare succes și că nu mai știu nimic din limba lui Schiller decît: *Chelner, o halbă!* Este umilitor pentru... Schiller.

Vorbești despre timpul frumos de la Sinaia. Ce să-ți spun despre cel de la Mircești? O adevărată primăvară rătăcită în zăpezi și dînd cu tifla morocănoasei bătrîne, iarna.

Astăzi m-am plimbat în grădină numai în palton, cu toate protestele mătușii tale (care vă sărută drăgăstos, pe tine și pe Georges)! Ștregarul de nepotu-meu va spune timid: „Poate acest palton era o blană...” 2 Lasă-l să spună și dă-i dreptate în calitatea ta de soție supusă și bine-crescută.

D1. Cohen³ face muzică întocmai ca orice francez care nu se îndoiește de nimic. A-i vorbi despre ritmul românesc înseamnă a vorbi limba greacă acestui evreu. De aceea renunț.

Vei avea celelalte romanțe anunțate pe măsură ce îmi vor parveni, în așteptare, te sărut din toată inima, ca și pe neobositul Georges.

V. Alecsandri

Nu îndrăznesc să vă trimit cuvinte de condoleanțe, dar crede-mă că împărtășesc durerea voastră, căci mă interesez sincer de tot ceea ce vă privește.

CĂTRE CAROL MICULI

384

Paris, 12 mars 1879

Mon cher collaborateur,

Toutes les fois que je suis à Paris, j'ai été accablé de demandes au sujet de votre charmant album¹ des 48 airs

roumains, et [à] chaque fois j'ai du répondre par des fins de non recevoir, car je ne savais comment faire pour avoir les quatre cahiers.

Je viens donc en ce moment vous prier de vouloir bien jeter à la poste un gros paquet de musique, portant mon adresse, rue de Rivoli 172, afin de me mettre à meme de faire des heureux à Paris. Votre editeur se trouve justement à Lemberg et il vous sera facile, je pense, de vous procurer et de me procurer ce que je vous demande. Envoyez quatre exemplaires complets de votre collection publiée et que le Dieu de l'harmonie, votre bon ami, vous embrasse de la part de toutes les jolies dames qui joueront l'c: *Ah, soufflete!* Adieu et tout à vous,

V. Alecsandri

Mon frere vous serre la main affectueusement.

Paris, 12 martie 1879

Iubite colaborator,

Ori de cîte ori mă găseam la Paris, am fost copleșit de cereri în legătură cu încîntătorul dumitale album¹ de 48 arii românești și de fiecare dată a trebuit să răspund prin refuzuri, pentru că nu știam cum să fac pentru a avea cele patru caiete.

Vin deci acum să te rog să binevoiești SE dai la poștă un mare pachet de muzică, purtînd adresa mea, rue de Rivoli 172, astfel încît să fiu în măsură să fac fericiți la Paris. Editorul dumitale tocmai se găsește la Lemberg și îți va fi ușor, cred, să îți procuri și să îmi procuri ceea ce îți cer. Trimite patru exemplare complete din colecția dumitale publicată, și Dumnezeu armoniei, bunul dumitale prieten, să vă îmbrățișeze din partea tuturor frumoaselor doamne care vor cînta: *Ah, soufflete!* *

Adio și al dumitale.

V. Alecsandri

Fratele meu îți strînge mîna cu căldură.

* în original, în limba română.

385

Mircești, 16 mart. 1879

Iubie domnule Ollănescu !

Oricare au fost împrejurările sub ale căror impresie ați compus comedia *Pe malul Gârlei*, sint fericit de a vă declara că ați reușit a produce o operă spirituală, bine gândită și scrisă într-un stil foarte plăcut.

Să se înțeleagă sau nu aluzia cuprinsă în ea, menirea ei este de a încânta publicul cetitor sau ascultător și această încântare o va răspîndi-o în toate spiritele capabile de a înțelege și a aprecia meritele unei scrieri dramatice. Eu am rămas foarte mulțumit de nimerita d-voastre debutare pe scena română și înă bucur de a surprinde în talentul ce posedăți acea vînă foarte rară care produce lucrări dramatice de bună calitate.

Exploatați vîna cu deplină încredințare că succesul vă așteaptă și înzestrați repertoriul nostru cu frumoase și istețe comedii de salon care să formeze gustul publicului și să creeze în limba noastră ceea ce francezii numesc *la causerie de bon gout* *.

Îmi ziceți cu amabilitate că sînteți ucenicul meu? fie... primesc cu plăcere acest compliment, căci mă simt fericit de a avea ucenici ca traducătorul odelor lui Horațiu și ca autorul comediei ce mi-ați trimis... Deci, pas înainte... ! V-ați găsit adevărata carieră literară: *Câștigat ridendo mores* **.

Dorințele ce mi-ați exprimat în scrisoarea d-voastre sînt de natură a-mi face mare mulțumire, fiind gata și cu nerăbdare să citesc și să examinez lucrările ce îmi veți comunica, cu atît mai mult că sînt de înainte convins de meritul lor. Asemîne simt o mare dorință de a vă primi la Mircești pentru ca

* Conversația de bun gust (limba franceză).

** Rîzînd, îndreptați moravurile (limba latină).

să scriu numele meu pe operile mele care le posedăți și să vă citesc drama în versuri a lui *Despot-Vodă* scrisă în iarna aceasta.

Cneazul A. Cantacuzino are să vie la Mircești de sărbătorile Paștilor. Pentru ce nu l-ați întovărăși pentru cîteva zile? Am petrece împreună momente cît se poate de plăcute în convorbiri literare și altele... afară de politică.

Vă aștept dar, în cursul vacanțelor de Paști, ca să ciocnim ouă roși, după obiceiul strămoșesc.

Al d-voastre servitor și amic,

V. Alecsandri

Vă trimit un exemplar din broșura *Ostașii noștri*.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

386

Mircești, vineri [martie, 1879]

Moș PISOI,

Mai șed pînă duminică acasă, apoi mă duc la luptă în București, însă mă găsesc foarte necăjit fiindcă îmi las baba fără para, chiar acum cînd începe arătura și alte lucrări de ale moșiei.

Hausknecht, neplătindu-mi la vreme, m-au pus în această poziție supărătoare.

Vin dar să te întreb frățeste: poți să mă mai împrumuți eu 1 500 franci pînă la 25 iuli? La acea epohă ți-oi întoarce și această somă și acei 500 fr. ce mi-ai împrumutat la București, *peste tot două mii franci*.

Răspunde-mi îndată prin poștă și sărută pe Alecsandrel din parte-mi. Complimentele noastre d-nei PISOZKI.

Al tău frate,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

387

Mart. 18, București, 1879

După o noapte albă, frumoasă și poetică, însă în care nu am închis ochii, după obicei, am sosit bine la București. Am găsit pe amicul nostru sănătos. El te sărută și te așteaptă cu toată dragostea ce-ți poartă.

Adă cu mătă panerul ce pregătiseși, sau mai bine trimite-l cu conductorul de la Slepín-kar. Cad de somn, merg să mă culc și te sărut de-o mie de ori.

V. *Aleksandri*

Păzește-te să nu răcești. Nu te osteni peste măsură.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

388

Mircești, 25 mars 1879

Monsieur,

Veillez agréer mes remerciements pour les beaux cahiers de musique que vous m'avez envoyés. Je les conserverai précieusement comme un témoignage des liens de parenté qui existent entre les Italiens et la Roumanie, et comme des documents qui marquent une époque de triomphe pour la Roumanie.

Hier soir j'ai reçu les cahiers destinés à la Princesse regnante. Mon ami, le Prince Alexandre Cantacuzene, qui se

480

trouve en ce moment chez moi, a bien voulu se charger de les porter lui-même à Son Altesse, lors de son retour à Bucarest.

En attendant, je vous prie, Monsieur, de croire à mes sentiments de très haute considération.

V. *Aleksandri*

Mircești, 25 martie 1879

Domnule,

Binevoți să primiți mulțumirile mele pentru frumoasele caiete de muzică pe care mi le-ați trimis. Le voi păstra cu prețuire ca pe o mărturie a legăturilor de rudenie care există între italieni și România, și ca documente care pecetluiesc o epocă de triumf pentru România.

Ieri seara am primit caietele destinate Prințesei domnitoare. Prietenul meu, cneazul Alexandru Cantacuzino, care se află acum la mine, a binevoit să se însărcineze să le ducă el însuși Alteței-sale, la întoarcerea sa la București.

Până atunci, vă rog, domnule, să credeți în sentimentele mele de înaltă considerație,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

389

Mircești, 11 aprilie 1879

Iubite Negruzzi,

Peste două săptămîni plec la București unde voi zăbovi vreo lună cel puțin și fiindcă nu știu dacă voi putea veni la Iași înaintea plecării mele, îți scriu aceste rînduri pentru ca să te rog a mă informa ce hotărîre ai luat în privirea statuei

481

lui Ștefan cel Mare? Callimach¹ răspuns-a la scrisoarea care îi recomanda de a vizita atelierul d-lui Cordier? Într-un cuvânt, alesu-s-a artistul cărui să se încredințeze fondarea statuii? etc... Aș dori să am cele mai lămurite informații, pentru ca să știu ce să răspund lui vodă, când aș fi întrebat de Măria-sa.

Ion Ghica a fost aici în zilele trecute și ascultând drama lui *Despot*, au decis ase ocupa îndată de punerea ei pe scenă, vroind să fie reprezentată numaidecât la 15 septembrie².

Rolurile au să se împartă chiar de pe acum, pentru ca să fie știute ca *Tatăl nostru*. Decorurile și costumele au să se lucreze în lunile de vară, pentru ca tot să fie gata pînă la începutul sezonului teatral.

Piesa este sfîrșită de mult. Acum e copiată, corectată și gata de a ieși în lume. Îmi pare rău că nu am prilejul de a vă ceti ultimele trei acturi, pentru ca să cunosc opinia d-tale și a altor membri a „Junimei”³. Ion Ghica și Alexandru Cantacuzin au părut destul de satisfăcuți.

Vă găsiți acum în fierberea luptelor electorale, nu cred dar să vă fie mintea dispusă la literatură. Fiți dar cu prevedere și vă alegeți deputați și senatori cărora să le fie milă de țară.

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

390

Mircești, 20 april 1879

Mon cher Jean,

J'ai reçu ta brochure et l'ai lue trois fois, avec un intérêt de plus en plus croissant. Mes compliments bien sincères et bien affectueux ! C'est réussi à tous les points de vue et depuis que la question israélite a été glissée perfidement sur le tapis vert du Congrès de Berlin¹, aucun écrit n'a paru, au jours

de la publicité, aussi bien arme de toutes pièces. Comme style, c'est un article de la *Revue de Deux Mondes*, comme œuvre politique, c'est succinct, compact et chargé d'arguments irrefutables. J'y ai souligné plusieurs passages qui sont frappés au bon coin. Ainsi :

— On ne saurait transformer un titre purement venal et toujours usuraire en un titre civique... etc. (page 11).

— L'on n'attend pas que par une exaltation irrefléchie de vertus trop souvent voisines de la cupidité, nous jetons notre avenir dans les bras de ceux-là même qui, iepoussant toute assimilation avec nous, n'ont jamais voulu être que nos *creanceirs*.²

Grandissime vérité ! [. . .]

— Nous ne saurions laisser à la surprise le privilège de résoudre cette question, comme elle eu celui de la glisser dans le traité du 13 juillet...

(page 28) — Nous croirions outre passer l'intention du Congrès en introduisant par ces excès de zèle quelquefois complaisant . . . etc.

— 70 Mai ce qui est le résultat d'une situation légitime ... etc.

(Cet argument combat ceux qui se croyant homme d'état soutenaient que le Congrès aurait eu en vue les Turcs, en nous imposant d'effacer l'art. 7).

etc. etc. etc. etc.

Si je devais copier ici tous les passages qui m'ont frappé par leur justesse, il me faudrait transcrire toute la brochure.

C'est te dire que je la trouve plus que de mon goût. J'ai donc tout lieu de croire qu'elle est destinée à faire sensations et peut-être à ouvrir les yeux de nos futurs députés.

La solution que tu indiques est la seule bonne, pratique et équitable. Je crois que c'est à celle-là que l'on aboutira.

Une lettre que je reçois aujourd'hui même du Kneaz m'apprenant que *MaioreSCO*, lui même, est pour le rejet pur et simple de l'art. 7, à la fin de retourner à la législation roumaine du code civil — art: 9 et 16.

C'est plus que je n'espérais de *MaioreSCO*. Les autres ne pourront pas aller plus loin dans la voie des concessions.

Quant à moi, cher Jean, j'agis dans le sens de la brochure si je n'entendais le rôle de la Constituante autrement

que tout le monde dans les circonstances actuelles. Je me fais ce petit raisonnement³ que je développerais si je vais à la Chambre.

„Considerant que l'Europe a été induite en erreur sur nos véritables sentiments, par une série de calomnies systématiquement et adroitement répandues dans le monde officiel.

Considerant que l'Europe civilisée, nous croyants intolérants, fanatiques, barbares et persécuteurs, a voulu faire cesser un ordre de choses revoltant au 19e siècle, et nous a infligé les art. 43, 44 et 45 du traité de Berlin comme une punition. . . *infamante*.

Considerant que le peuple roumain, loins de mériter ces qualificatives injustes, est, au contraire, le peuple le plus libéral et le plus émancipateur du monde moderne, puisque dans l'espace de quelques années il a émancipé — sans troubles, sans luttes, sans effusions de sang — 1 les Tziganes — 2 les Arméniens — 3 les Roumains et, enfin, a contribué à l'affranchissement des Bulgares.

Considerant que: accepter servilement l'immixtion des étrangers dans une question de droit autonome et toucher à notre constitution sur les ordres venus de Berlin, se serait affirmer nous-mêmes les titres de barbares intolérants etc, que l'on nous donne et qu'ont motivé la rigueur des Puissances à notre égard; ce serait accepter l'insulte jetée à la face de notre nation, ce serait débuter dans l'exercice de notre indépendance, par un acte de servilisme etc.

Considerant que la dignité d'un peuple ne se mesure pas à sa taille et que le plus infime est tout aussi maître chez lui que le plus puissant.

Considerant qu'en accédant aux injonctions du traité, ce serait devoir la reconnaissance de notre indépendance [..] etc. etc. etc.

La Constituante, fidèle gardienne de notre pacte fondamental, se refuse d'y toucher et le pays roumain, tolérant, libéral et émancipateur par excellence, se réserve de résoudre la question israélite *quand* et comment il l'entendra. (*Nota*) Il va sans dire qu'ils accorderont les droits civils aux Juifs comme aux autres étrangers, il prendra des mesures pour les empêcher d'escamoter la propriété territoriale."

Cette déclaration faite, la Constituante, si elle n'avait pas d'autres travaux devant elle, devra se retirer avec calme et dignité...

Qu'arriverait-il? Cremieux⁴, Cohen, Beaumfield, Wadington⁵ et Cie seraient furieux? C'est probable, mais l'opinion publique serait pour nous.

Nos hommes d'état, timores, entreveront des périls monstrueux à la suite d'une pareille attitude, quels sont ces périls? La non reconnaissance de notre indépendance par quelques-unes des puissances? Mais le plus intéressé dans la question, le Sultan, notre exsuzerain, l'a reconnue de bonne grâce, la Russie aussi, et même l'Autriche, leurs ministres plénipotentiaires font l'ornement de Bucarest. Croit-on que la France, l'Angleterre et l'Italie, ainsi que la Prusse resteront longtemps représentées par des simples consuls sur le seuil de la grande question d'Orient? Pour moi, j'en doute. Après une ou deux années de bouderie, on finira par un compromis à l'amiable... et notre dignité sera sauvée!

Des uns, verront surgir à l'horizon une occupation? .. Soit! Nous y sommes habitués. Qu'elle vienne! Combien de temps durera-t-elle? deux, trois, quatre ans? Après, elle devra bien se retirer comme ses aînées et notre dignité sera sauvée (car c'est à notre dignité qu'il faut penser avant tout; elle, une fois compromise, nous perdrons tout ce que nous avons gagné à Plevna).

Enfin les plus pusillanimes parlent du partage de notre pays. C'est absurde, mais, admettons, pour un instant l'absurdité comme une chose possible. Dans ce cas la Roumanie n'aurait qu'un mot à dire pour arrêter les armées étrangères et ce mot le voici:

„N'avancez pas! [..]"

Après avoir ainsi sauvegardé ses droits et sa dignité, la Roumanie procéderait de son *propre chef* à l'œuvre de l'émancipation graduelle des Juifs méritants, et devrait, pour aboutir à un résultat exempt des périls pour sa nationalité et son avenir, rayer de sa Constitution l'article 7.

Voilà, mon cher Jean, ma manière de voir dans la question qui est à l'ordre du jour et qui a produit en Moldavie une fermentation inespérée dans les esprits. Que se passe-t-il dans le cerveau des Vallaques? Je le saurais bientôt, car je

compte partir dans six jours pour Bucarest. Les couches de
M^{re} nous appellant, Pauline et moi^s. Mon adresse y sera,
jusqu'à nouvel ordre: Strada Verde 18.

Nous vous embrassons tendrement.

Ton frere,

V. *Alecsandri*

Mircești, 20 aprilie 1879

Iubite Iancule,

Am primit broșura ta și am citit-o de trei ori cu un interes din ce în
ce mai crescând. Felicitările mele sincere și foarte afectuoase! Este reușit
din toate punctele de vedere și de când chestiunea israelită a fost strecurată
prin înșelăciune pe masa verde a Congresului de la Berlin *, nici o scriere
nu a apărut, în lumina publicității, atât de bine înarmată în totul. Ca
stil, este un articol din *Revue des Deux Mondes*, ca operă politică, este scurt,
compact și încărcat de argumente de nerespins. Am subliniat aici mai
multe pasaje care sînt bine țintite. Astfel:

— Nu s-ar putea transforma un titlu cu totul venal și mai întotdeauna
cămătăresc într-un titlu civil... etc. (pagina 11).

— Nu este de așteptat ca, printr-o exaltare negîndită a virtuților prea
adesea vecine cu lăcomia, noi să ne avîrlim viitorul în brațele chiar ale
acelora care, respingînd orice asimilare cu noi, *nu au vrut niciodată să
fie decît creditorii noștri.* *

Foarte mare adevăr! [...]

— Nu vom putea lăsa surprizei privilegiul de a rezolva această ches-
tiune, cum 1-a avut pe acela de a-1 strecura în tratatul de la 13 iulie. ...

(pagina 28) — Am crede că depășim intenția Congresului introducînd
prin aceste excese de zel cîteodată binevoitoare... etc.

^ - 70 Dar ceea ce este rezultatul unei situații legitime... etc.

(Acest argument combate pe aceia care, crezîndu-se oameni de stat,
susțineau că Congresul ar fi avut în vedere pe turci, impunîndu-ne ștergerea
art. 7).

etc, etc, etc, etc.

Dacă ar fi să copiez aici toate pasajele care m-au izbit prin dreptatea
lor, ar trebui să transcriu întreaga broșură.

Aceasta pentru a-ți spune că o găsesc mai mult decît pe gustul meu.
Am deci tot dreptul să cred că ea este destinată să uimească și poate să
deschidă ochii viitorilor noștri deputați.

Soluția pe care o arăți este singura bună, practică și echitabilă. Cred
că la aceasta se va ajunge.

O scrisoare pe care am primit-o chiar astăzi din partea cneazului mă
înștiințează că *Maiorescu*, el însuși, este pentru respingerea pur și simplu
a art. 7, cu scopul de a se reîntoarce la legislația românească a codului
civil art. 9 și 16.

Este mai mult decît ceea ce speram de la Maiorescu. Ceilalți nu vor
putea merge mai departe pe calea concesiunilor.

În ce mă privește, iubite Iancule, aș acționa în sensul broșurei dacă
nu aș înțelege rolul Constituantei altfel decît toată lumea, în împrejurările
de față. Îmi fac această mică socoteală pe care o voi dezvolta dacă merg
în Cameră:

„Ținînd seamă că Europa a fost înșelată asupra adevăratelor noastre
sentimente printr-o serie de calomnii sistematic și cu pricepere răspîndite
în lumea oficială,

Ținînd seamă că Europa civilizată, crezîndu-ne intoleranți, fanatici,
barbari și persecutori, a vrut să facă să înceteze o ordine de lucruri revol-
tătoare în secolul al 19-lea și ne-a impus art. 43, 44 și 45 ale tratatului
de la Berlin ca o pedeapsă... *infamantă*,

Ținînd seamă că poporul român, departe de a merita aceste calificative
nedrepte, este, dimpotrivă, poporul cel mai liberal și cel mai emancipator
al lumii moderne, pentru că în decurs de cîteva ani el a emancipat — fără
turburări, fără lupte, fără vărsări de sînge — 1 pe țigani, 2 pe armeni, 3
pe români, în sfîrșit, a ajutat la eliberarea bulgarilor,

Ținînd seamă că: a primi cu supunere amestecul străinilor într-o ches-
tiune de drept autonom și a se atinge de constituția noastră, la ordinele
venite de la Berlin, ar însemna să afirmăm noi înșine titlurile de barbari
intoleranți etc, care ni se dau și care au îndreptățit severitatea Puterilor
față de noi, ar însemna să se primească insulta ce se aruncă în față națiunii
noastre, ar însemna să începem exercitarea independenței noastre printr-un
act de servilism etc,

Ținînd seamă că demnitatea unui popor nu se măsoară după mărimea
sa și că cel mai neînsemnat este tot atît de stăpîn la el acasă cît și cel
mai puternic,

Ținînd seamă că înclinîndu-ne în fața ordinilor tratatului, ar însemna
să datorăm recunoașterea independenței noastre [...].

etc., etc., etc.

Constituanta, credincioasă paznică a pactului nostru fundamental, refuză să se atingă de acesta, și țara românească tolerantă, liberală și emancipatoare, prin excelență, se rezervă să rezolve chestiunea israelită *cînd* și cum o va crede de cuviință (*Nota*). Este sigur că vor acorda drepturi civile evreilor ca și celorlalți străini, ea va lua măsuri pentru a-i împiedica să își însușească proprietatea teritorială."

Această declarație făcută, Constituanta, dacă nu ar avea alte lucrări înaintea sa, ar trebui să se retragă cu calm și demnitate.

Ce se va întîmpla? Cremieux¹, Cohen, Beaumfield, Wadington² și comp. vor fi furioși? Este probabil, dar opinia publică va fi pentru noi.

Oamenii noștri de stat, timorați, vor întrevădea pericole îngrozitoare în urma unei asemenea atitudini, care sînt aceste pericole? Nerecunoașterea independenței noastre de către unele dintre Puteri? Dar cel mai interesat în această chestiune, sultanul, fostul nostru suzeran, a recunoscut-o de bunăvoie, Rusia de asemenea, și chiar Austria, miniștrii lor plenipotențari împodopesc Bucureștiul cu prezența lor. Se poate crede că Franța, Anglia și Italia, cum și Prusia vor rămîne multă vreme reprezentate prin simpli consuli în pragul marii chestiuni a Orientului? În ce mă privește, mă îndoiesc. După un an sau doi de nemulțumire, se va termina printr-un compromis de bună înțelegere... și demnitatea noastră va fi salvată!

Unii vor vedea apărînd la orizont o ocupație?... Fie! Sîntem obișnuiți. Să vină! Cît timp va dura ea? doi, trei, patru ani? După aceea, va trebui să se retragă ca și înaintașele sale și demnitatea noastră va ii salvată (căci, mai înainte de orice, trebuie să ne gîndim la demnitatea noastră; ca, odată compromisă, noi pierdem tot ce am cîștigat la Plevna),

în sfîrșit, cei mai temători vorbesc despre împărțirea țării noastre. Este absurd, dar să admitem pentru o clipă absurditatea ca pe un lucru posibil. În acest caz, România nu ar avea de spus decît un cuvînt pentru a opri armatele străine și acest cuvînt iată-l:

„Nu înaintați! [...]•"

După ce își va fi salvat astfel drepturile și demnitatea, România va proceda din *propria sa voință* la opera de emancipare treptată a evreilor merituoși, și va trebui, pentru a ajunge la un rezultat scutit de pericole pentru naționalitatea sa și viitorul său, să șteargă din Constituția sa art. 7.

Iată, iubite fancele, modul meu de a vedea în chestiunea care este la ordinea zilei și care a produs în Moldova o agitație nesperată în spirite. Ce se întîmpla în capul valahilor? Am să o știu în curînd pentru că socotesc să plec peste șase zile la București. Mărie trebuind să nască sîntem

chemați acolo, Paulina și cu mine³. Adresa mea va fi, pînă la noi ordine: Strada Verde, 18.

Vă îmbrățișăm cu dragoste.

Fratele tău,

V. Alecsandri

CĂTRE NIG.OLAE PISOSKI

391

Roman, 22 aprilie 1879

Moș PISOI,

Dacă ești tontoroi, precum îmi place a crede, fă-te punte și luntre pentru ca să se aleagă deputat la colegiul I, tinărul Dimitrie Tețcanu *, N-am nevoie să ți-l recomand [...]. Tețcanu este cu învățătură, cu talent, cu condei, și, prin urmare, ar face cinste Bacăului în toate privirile.'

în cazul de față, cînd viitorul țării este în pericol, ne trebuie oameni tari de vînă, carii să poată da piept în Cameră contra lui Berlicoco și Cie.

Am auzit că Iorgu Aslan face concurență lui Tețcanu. Din această luptă se poate lesne întîmpla ca să profite Leca². Ce zici? Ți place? Leca, trădătorul lui Cuza.

încă o dată dar, cată de înduplecă pe Craçty și pe Strat ca să dea mîna cu tine pentru ca să izbutească Tețcanu.

Vei face astfel un bun serviciu țării și mie o frățescă mulțumire. Așadar și în urmarea celor mîi sus pomenite, te îmbrățișez.

Nu mai puțin îmbrățișez pe Alecsandrel, care pre cît știu *e de partida lui Tețcanu.

Complimente d-nei PISOZI.

Al tău frate,

V. Alecsandri

Mircești, 27 april 1879

Mon cher Ionescu,

Des affaires urgentes de familie m'appellent à Bucarest ; je pars ce soir meme en emportant le regret de n'avoir pas pu me rendre à Jassi pour causer encore avec vous de la question du jour.

Vous connaissez cependant ma maniere d'envisager cette question, et je tiens à vous dire que de quelque part que me vienne le mandat de depute, si je suis elu, j'entends ne point changer de maniere de voir et garder mon entiere independance de toute circonstance. Veuillez, je vous prie, communiquer cette courte declaration aux personnes qui voudraient m'honorer de leur vote, afin de les premunir contre une deception quelconque.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 27 aprilie 1879

Scumpul meu Ionescu,

Urgente afaceri de familie mă cheamă la București; plec chiar în seara aceasta, ducând cu mine părerea de rău de a nu mai fi putut veni la Iași, să mai stăm de vorbă în chestiunea la ordinea zilei.

Dumneavoastră cunoașteți totuși modul meu de a privi această chestiune, și țin să vă spun că, din orice parte mi-ar veni mandatul de deputat, dacă sînt ales, înțeleg să nu-mi schimb defel modul de a vedea și să-mi păstrez întreaga independență, în orice împrejurare. Binevoiiți, vă rog, a împărtăși această scurtă declarație persoanelor care ar dori să mă onoreze cu votul lor, astfel încît să-i preveniți de orice decepție.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

Mircești, mereredi, [aprilie 1879, 1880]

Mon cher vieux,

Je t'ai attendu à déjeuner et meme apres pour te remettre la depeche ci-incluse, venue pour toi à Mircești. Ta reponse devant etre imediate, je t'anvois la depeche à Miclaouchany.

Une affaire importante m'oblige à partire demain pour Bakeou, par le train de onze heures, je serai de retour apres demain. En attendant, fais-moi connaître le jour de ton depart pour Bucarest, afin que l'on porte à la gare la caisse dont tu veux bien te charger pour ma fille.

Te verrai-je avânt ton depart? Si non au revoir à Bucarest dans le commencement de mai. .. et tout à toi,

V. Alecsandri

Mes amities à Mr et Md. Stourza.

Mircești, miercuri, [aprilie 1879, 1880]

Iubite prietene,

Te-am așteptat la prînz și chiar după, pentru a-ți da depeșa alăturată, venită pentru tine la Mircești. Răspunsul trebuind să fie făcut numaidecît, îți trimit depeșa la Miclăușani.

O afacere importantă mă obligă să plec mîine la Bacău, cu trenul de ora unsprezece, mă voi reîntoarce poimîine. Pînă atunci, fă-mi cunoscută ziua plecării tale la București, pentru ca să fie dusă la gară lada cu care vrei să te însărcinezi pentru fiica mea.

Te voi vedea înaintea plecării tale? Dacă nu, la revedere la București, la începutul lui mai... și al tău,

V. Alecsandri

Amicițiile mele d-lui și d-nei Sturdza.

394

Mircești, 9 [mai, s.n.] 1879, ora 5,30¹

Cogălniceano, Jassi,

Suiș appelle â Bucarest², partons ce soir, regrette ne pouvoir suivre ton conseil, au revoir lâ-bas.

Alecsandri

Mircești, 9 [mai, s.n.] 1879, ora 5.30¹

Kogălniceanu, Iași

Sînt chemat la București², plecăm în seara aceasta, îmi pare rău că nu-ți pot urma sfatul, la revedere acolo.

Alecsandri.

395

București, 29 iun. [1879]¹

Dragă,

Astăzi e Sfintui Petru și Pavel. E sărbătoarea matală, îți trimit o mie de sărutări de împărțit cu copiii și cu Gogu. Eu sînt sănătos și foarte bine la amicul nostru, la cneazul², cu toate acestea mult doresc să vin acasă.

Cînd oi scapă de-aice? Nu știu!

Cred că ești foarte mulțemită de a te găsi cu Mărgărita și cu tot neamul.

Acum ești adevărata bunică..., deși nu încă babă. Scrie-mi cum vă aflați. Multe amicii din partea lui Alecsandru.

V.A.

396

Mircești, 4 aout 1879

Mon cher vieux,

Tu es de nouveau tout puissant¹, tu fais des circulaires magnifiques qui se laissent lire comme de beaux morceaux de littérature. Puissent tes prefets s'enpenetrer pour l'accomplissement de leurs devoirs !

En attendant, je viens te demander un service, mais, tu sais, je ne veux pas etre refuse.

Tu connais de longue date Costaki Kozoni², il est un de nos plus anciens et de nos meilleurs employes de la Douane. Ton collegue D. Stourza, en entrant au ministere, a cru devoir oublier ses services, pour le remplacer par un certain Isăcesco... combinaison, soi-disant, politique, qui peut-etre inscrite sur la grande liste des sottises du jour.

Cozoni se trouve aujourd'hui sans emploi. Ai-je besoin de te le recommander? Non, car tu le connais suffisamment, et j'ai tout lieu de croire que tu lui accorderas ta protection.

Tu fais pârte du Conseil d'administration des Chemins de fer Lemberg-Cernovitz-Jassi; et puisque le Gouvernement a decide de batir une nouvelle gare â Bourdejani, je viens te demander de faire obtenir â Cozoni le brevet d'expediteur du chemin de fer, poște occupe jusqu'aujourd'hui, â Ițcani, par un juif.

Cozoni t'en parlera si tu veux lui accorder quelques minutes d'audience dans ton musee³ qu'il desire beaucoup visiter..

Un petit coup d'épaule de ta part, et mon cousin te devra une position due à ses anciens services et à son experience en matiere de douane.

Allons, cher vieux, fais cela pour lui, car c'est un de tes plus fervents partisans et admirateurs.

A bientôt, au Senat, et tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 4 august 1879

Iubite prietene,

Ești din nou atotputernic ❖❖ faci circulare minunate care se lasă citite ca niște frumoase bucăți de literatură. De-ar putea perfecții tăi să fie pătrunși pentru îndeplinirea datoriei lor!

Până atunci, vin să-ți cer un serviciu, dar știi, nu vreau să fiu refuzat, îl cunoști de mult pe Costache Cozoni², el este unul dintre cei mai vechi și mai buni ampoloiați ai Vămii. Colegul tău D. Sturdza, intrând în minister, a socotit că trebuie să uite serviciile lui, pentru a-l înlocui cu un oarecare Isăcescu. . . combinație, așa-zis, politică, care poate fi înscrisă pe marea listă a prostiilor zilei.

Cozoni se găsește astăzi fără serviciu. Mai este nevoie să ți-l recomand ? Nu, pentru că îl cunoști destul de bine și am tot dreptul să cred că îi vei acorda protecția ta.

Faci parte din Consiliul de administrație a căilor-ferate Lemberg-Cernăuți-Iași; și pentru că guvernul a hotărît să clădească o nouă gară la Burdujeni, vin să te rog să faci ca să obțină Cozoni brevetul de expeditor al căii-ferate, post ocupat pînă astăzi, la Ițcani, de un evreu.

Cozoni îți va vorbi despre aceasta dacă vrei să-i acorzi cîteva minute de audiență în muzeul³ tău pe care dorește mult să-l viziteze. . .

Un mic sprijin din partea ta, și vărul meu îți va datora o situație corespunzătoare vechilor sale servicii și experienței sale în materie de vamă.

Atunci, iubite prietene, fă aceasta pentru el, căci este unul dintre partizanii și admiratorii tăi cei mai zeloși.

Pe curînd la Senat, și al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE EUGEN ALCAZ

397

Mircești, 10 august 1879

Mon cher Alcaze,

Je te priedeme faire savoir si tu possedes le billet de six miile francs que j'ai dorme en cādeau de noce à ma niece Madame Charles Bal?

Quelle argent as tu avance sur cette somme à son mari, et finalement combien tu as a recevoir en comptant les interets jusqu'à ce jour?

Vas-tu bien? Ta fabrique prospere-t-elle? Es-tu toujours en voyage? Moi je compte partir tres prochainement à Bucarest pour aller prendre part aux luttes du Senat.

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

Mircești, 10 august 1879

Iubite Alcaz'

Te rog să mă înștiințezi dacă posezi biletul de șase mii de franci pe care l-am dat drept cadou de nuntă nepoatei mele doamna Charles Bal?

Ce bani ai avansat, pe această sumă, soțului ei, și pînă la urmă cît -ai de primit socotind și dobînda pînă astăzi?

Ești bine? Fabrica ta prosperă? Mai ești încă în voiaj? Eu socotesc să plec foarte curînd la București pentru a lua parte la luptele de la Senat.

Al tau din mima,

V. Alecsandri

398

București, 5 sept. 1879

Dragă,

Am sosit cu bine aici, deși nu am închis ochii toată noaptea, după obiceiul meu. Am găsit pe amicul nostru Alexandru¹ sănătos și am pus la cale împreună ca să dejunăm și să pranzăm acasă pentru a nu ne mai expune de a mânca bucate de pe la hanuri.

Cred și sper că ai umblat bine prin coclaurile Patrașcanilor și că ai terminat cu cucoana Catinca. Te rog foarte mult să nu faci mai mult decât iartă puterile ominești, să nu te ostenești peste măsură, să te ferești de a cădea bolnavă căci moșneagul are nevoie de baba lui. Eu îți promit că mă voi păzi precum mi-ai recomandat.

Te sărut împreună cu Gogu. Alecsandru îți trimite sărutări și-ți mulțumește pentru pere.

V. Alecsandri

399

București, gioi, [septembrie 1879]¹

Dragă, sper că te-ai întors cu bine la Mircești. Aș vrea să știu pentru ce te-ai întors iar la Patrașcani? Ca să examinezi pădurea numai, sau ca să dai moșia pe seama lui Hausknecht? El mers-au acolo împreună cu mata? Fiindcă 15 septembrie se apropie, să îngrijește oare Hausknecht² ca să-mi aducă cei 17500 franci ce are a-mi plăti? Vasili³ reușit-au a face ceva cu Borzeștii?

Te rog să mă înștiințezi despre toate aceste.⁴ Totodată fă-mi cunoscut dacă cucoana Catinca primește ca să depun banii lui moș Costachi la tribunalul de Bacău?

Aice am mare necaz cu păcătoșii cei de actori la repetiții. Cu toate acestea, sînt sănătos și aștept ca să înceapă Senatul a lucra. Te sărut și doresc să te știu sănătoasă, precum și Gogu.

V. Alecsandri

400

București, luni, [septembrie 1879]

Dragă, sînt foarte mulțemit că te știu întoarsă acasă¹ și că, în sfîrșit, m-am achitat de datoria către c.c. Catinca². Una mai puțin! Nu mi-ai scris însă dacă se învoiește dumneai ca să depun la tribunal banii lui Costachi, nici dacă Vasili au revenit la Mircești și dacă au reușit a găsi un posesor sau a vinde locuri la țărani.

Sper că ești sănătoasă și că ai regăsit pe Gogu în buna stare sub privegherea d-nei Leonard. Eu sînt sănătos și foarte bine instalat la Alecsandru³. Primesc în fiecare zi cite o scrisoare de la Baligot⁴ și constat că amicul nostru se află într-un grad de exaltare bolnăvicioasă. El cere acum ca numaidecît Doamna să se coboare la casa-i, iar nu la otel, cînd s-a întoarce la Paris, și alte multe care sînt cu neputință. Nu mai știu ce să-i răspund.

La Cameră au început discuții violente, amestecate cu scandaluri și injurii. Kogălniceanu tratează pe Vernescu de cap sec. Vernescu îi răspunde că-i un nebun bătrîn, care mănîncă cantaride și merită să fie închis la Balamuc!... și toate aceste grațiozități spuse în gura mare dinaintea publicului și a consurilor [*sic*] străini.

E foarte trist de a videa asemenea scene de crăsmă petrecîndu-se în Camera deputaților.

La Senat nu au început încă lupta, dar sperăm că va presida mai multă demnitate în discuții.

Mă ocup cu *Despot* asistînd la repetiții și făcînd pe profesorul de declamație, însă am mare greutate de a-i face pe actori să înțeleagă rolurile lor. Oricum, cea întai reprezentare va avea loc la 30 septembrie. Am reținut o logie pentru

mine, sperînd că vei veni să asişti la triumful sau la căderea piesii.

Am fost ieri, duminică, de am petrecut ziua la Ghergani şi am mulţumit d-nei Ghica pentru godacii ce ți-au trimis. Î-am promis să-i dau hultoane de pere şi de perşici, d-nei ni-au făgăduit crenguţi de lieră şi alte pentru borduri de straturi.

Pe aice-i săcetă mare. Nici o arătură de toamnă nu se poate face şi e mare lipsă de popuşoi. Cred că după ploile care au fost la Mirceşti pîn-a nu pleca eu, arăturile s-au efectuat la noi, sub îndemnul harnicei mele gospodine.

Am primit un răvaş de la Madame Leonard, spune-i din parte-mi că pîn-a nu se termina chestia jidanilor, nu e nimic de făcut cu ministrii.

Alecsandru te sărută o dată. Eu de o sută de ori, precum *şi* pe Gogu.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

401

Mirceşti, 16 sept. 1879

Iubite moş PISOI,

Am venit să petrec vro trei zile la Mirceşti şi aice am aflat că pe moşia Drăguşani, a d-nei Alecsandrina Lipan, iar s-a făcut un şanţ ce întrerupe comunicaţia pădurei mele din Pătrăşcani cu gara Răcăciuni.

În urma reclamărilor mele, dl. ministru a Lucrărilor Publice au trimis un ordin Prefecturii sub no. 8 362 şi, pe temeiul acestui comunicat, prefectul au adresat alt ordin subprefectului plasei Răcăciuni, no 6 026, punîndu-i înapoi ca să se astupe şanţul.

498

Subprefectul, la rîndul lui, au pus însărcinare primarului comunei Drăgăşani ca să se ia imediat dispoziţie pentru deschiderea drumului..., însă toate aceste diferite ordine au rămas în şanţ !!

Te rog dar, frate PISOI, să intervii tu, cu autoritatea ta, şi să oblige pe subprefectul plasei Răcăciuni a respecta ordi-nele venit chiar de la ministru.

E timp să înceteze această anarhie şi să se restabilească odată pentru totdeauna circulaţia unui drum vechi şi necesar satelor din acele locuri. Din cauza relei voinţi a d-nei Alexandrina Lipan, sau a vechilului ei, Hausknecht întîmpină mari greutăţi pentru transportul lemnului din Patraşcani, şi pagu-bele ce suferă îl pune în poziţia de a întîrzia plata banilor ce are a-mi da pentru pădure.

Sper că tu vei regula acest bucluc precum te va consilia vechia noastră amicie şi dar te îmbrăţuşem cu dragoste,

V. Alecsandri

Complimentele noastre d-nei PISOZKI şi sănătate lui Alexandrei.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

402

Vineri, [21 septembrie 1879] *

Dragă,

Ți-am comandat o rochie foarte simplă, dar care sper că ți-a plăcea. A fi gata vineri și ai să o găsești acasă cînd îi sosi aice.

Am scris lui Hausknecht ca să-mi aducă banii. Nu mi-au răspuns încă sub cuvînt că sînt în cuşcă, însă acum trebuie să fi ieşit. Ce mi-a răspunde, nu ştiu. Dacă ai putea mata să te răpezi la Roman duminică, ca să te întîlneşti cu el, bine

499

ai face. Mata ai pricepe gândurile lui și mi le-ai comunica grabnic printr-o scrisoare.

Sint sănătos. Te aștept în ziua de 29 sept.

Mii sărutări,

V.A.

CĂTRE GEORGES DUCA

403

Bucarest, 22 sept. 1879

Mon cher Georges,

Je t'avertis que la premiere representation de mon drame *Despot-Vodă* aura lieu de demain, dimanche, en huit, c'est-à-dire le 30 de ce mois. Si le cœur t'en dit, fais-le moi savoir pour te faire retenir une loge.

En meme temps rends-moi le service de me renseigner sur le contrat passe entre Mr Guillot et Hausknecht pour la livraison des traverses. Combien de traverses celui-ci s'est-il engage de livrer et à quel prix? Combien il a deja livrees et quelles somme il a encore à toucher?

J'ai vu ta belle mere, plus belle et plus amicale que jamais Je vous embrasse tous les deux en attendant... le *troisieme*.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

București, 22 sept. 1879

Iubite Georges,

Te înștiințez că prima reprezentație a dramei mele *Despot-Vodă* va avea loc de mîine, duminică, în opt, adică la **30** ale lunii. Dacă îți face plăcere, anunță-mă pentru că pun să ți se rețină o loje.

500

Totodată, fă-mi serviciul de a mă informa asupra contractului stabilit între dl. Guillot și Hausknecht pentru livrarea traverselor. Cîte traverse s-a angajat acesta să-i livreze și cu ce preț? Cîte a livrat deja și ce sumă are încă de primit.

Am văzut-o pe soacra ta, mai frumoasă și mai prietenoasă ca niciodată. Vă îmbrățișez pe amîndoi așteptînd... pe al *treilea*.

Ai tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

404

București, miercuri, [26 septembrie 1879]*

Dragă, am văzut chiar acum pe Alterescu, care au sosit de la Roman. El au vorbit cu Hausknecht și l-au întrebant dacă aduce banii?

Tartanul au început iară a pomeni de nouăzeci de mii de cercuri ce s-a fi tăiat din pădurea Patrașcanilor, deloci l lui Ion Irimia, într-un cuvînt de toate fleacurile ce are obicei a pune înainte de cîte ori vine timpul ca să plătească banii. Au mai adăogat și altele tot așa de incurcate.

Cînd îi veni mata aice, ne-am concerta și cu Alecsandru, și cu Alterescu ce măsuri sint de luat. Pană atuncea, te rog să mai îndemni pe Hausknecht a veni aice, odată cu mata, pentru ca să punem la cale ce a fi mai bine de cuviință.

Voi merge la gară sîmbătă dimineața ca să te aștept. Reprezentația va fi negreșit duminică și doresc ca să asîști la ea. Eu sint sănătos. Astăzi încep discuțiile la Cameră în chestia jidanilor. Mă duc acolo să ascult oratorii care au să vorbească în contra proiectului guvernului.

Te sărut împreună cu Gogu.

Adă contractele lui Hausknecht precum și hîrtia prin care se angajiază a »plăti în anul acesta prețul lemnului de Mircești.

5:..

501

București, miercuri, [octombrie 1879]

Dragă, a doua zi după plecarea matală au început a ploua cu cofa și astăzi chiar au căzut ploaie înghețată. Eu, cuminte, șed în casă și nu ies decît ca să merg la masă.

Am primit astăzi o scrisoare de la dl. Sachelari, care m-au bucurat. Vestile ce mi le-au dat cred că le cunoști și mata, fiindcă dl. Sachelari trebuie să fi venit la Mircești.

Mi se pare că jidanul e strîns bine cu ușa și poate că ne vom putea despăgubi mai mult decît am crezut.

Am aflat de la doctori că epidemia ce cosește copiii e foarte întinsă.

Prudența cere dar ca Margareta să nu vie la București. Spune lui Mitică și Măriei să steie la Mircești.

Vă sărut pe toți,

V. *Aleksandri*

Gioi, București, [12 octombrie 1879]

Dragă,

Ieri am vorbit două ore la Senat în chestia jidanilor și astăzi am luat măsuri spre a pune poprire pe banii ce are a lua Hausknecht de la Compania drumurilor-de-fier. în curînd voi trimite o împuternicire lui Alterescu pentru ca să puie secfestrul pe toată averea tâlharului, lemnul ce s-ar găsi prin diferite gare, precum și acelu din pădurea Patrașcani.

Vasili este bolnav, el nu poate să alerge neconținut cînd la Răcăciuni, cînd la Bacău, cînd la Roman. Darea lui Hausknecht pe mîna procurorului nu se poate efectua, după cum spun oamenii competenți în materie de procedură. Prin urmare, trebuiește lucrat fără precipitare, dar conform procedurii indicate de legi.

Ne-am găsit în față cu un hoț, trebuie să căutăm a scăpa din foc, cît vom putea, fără a ne mîhni, fără a ne face sînge rău. Fii dar liniștită ca o damă hailaifă și asigurează popușoiul din coșere, căci el reprezintă o avere întreagă pentru noi. Bun e Dumnezeu! Cu chibzuire și cu hărnicia matală vom scăpa de nevoi. Răbdare numai și veselie cît sîntem sănătoși.

Vă îmbrățișez pe toți, Alecu asemenea,

V. *Aleksandri*

Scrie-mi ce-i pune la cale cu Alterescu. Trimite pe Vasili la Roman ca să afle prin Mihăiță Jora sau altul dacă somația au fost dată de portărel lui Hausknecht?

București, 14 oct. 1879-

Dragă,

Precum te-am înștiințat, am pus poprire la Direcția, drumului-de-fier asupra sumei de 19 000 lei noi ce are a lua Hausknecht; fiind însă că portărelul de Roman au întârziat cu darea somației în primirea lui Hausknecht, sau cu lipirea ei de ușa casii lui, tartanul au profitat de au făcut sesiune unui bancher, anume Marmoroș Blanc. Somația au plecat de aici la 1 oct., au ajuns la Roman la 2 oct. Cum dar portărelul au lipit-o numai la 6 oct. și astfel au dat timp lui Hausknecht să facă sesiune lui Marmoroș la 5 oct.? Aice este o tâlhărie pe care o va plăti scump dl. portărel. Cu toate aceste însă poprirea este făcută și acum rămîne ca Tribunalul de aici să hotărască dacă este valabilă; în curînd vcm ști cum rămîne.

Pană atunce, îți trimit în plicul acesta următoarele hirtii:

1 O procură generală ce-ți dau matală pentru ca să pui secfestrul pe averea lui Hausknecht și să uimezi după toate formele în numele meu.

2 O nouă somație adresată tîrtanului pentru ca să-mi plătească suma de 10 000 fr. Trimite pe cineva la Roman ca să stârneasă a se da somația sau a se lipi pe ușa casei lui Hausknecht. Vei găsi aice două exemplare din acea somație: una e destinată pentru jidan, iar cealaltă, vizată de corpul de portărei, și certificatu în ce anume zi Hausknecht au primit somația lui să se înafîșeze aice: strada Calvină 5.

Mîni ți-oi trimite suplica către Tribunalul de Bacău pentru secestruarea întregă avere a jidanului.

Termenul plății de 10 000 fr. fiind la 15 oct., trebuie ca somația să i se prezente 24 ore în urmă.

Am primit scrisorile Măriei, dar fiindcă eu nu am timp de răspuns, sărută pe toți din parte-mi, mai cu seamă pe Mărgărita și pe Gogu, îți trimit o mie de sărutări de împărțit.

V. Al.

Cere *Monitorul* de gioi ca să citești discursul meu la Senat. El au produs o mare impresie.

408

București, luni, [octombrie 1879

Dragă, Mitică mi-au scris din partea matale îndemnîndu-mă a veni la Mircești pe vreo cîteva zile, sau la din contra, vei veni d-ta aice. Nici un vojaș [sic] nici altul nu sînt necesare. Eu am pus poprire pe banii ce are a lua Hausknecht de la Companie și aștept ca tribunalul să hotărască dacă se cuvine să primesc eu acei bani, sau Marmoroș Blanc, către care Hausknecht au făcut sesiune, sper însă că voi pune mîna măcar pe o parte din ei. Ți-am trimis matale o imputernicire deplină pentru ca să iei toate măsurile necesare în chestia ce ne preocupă. Nu face încă întrebunțare de dînsa și așteaptă mai întîi instrucțiunile mele, potrivite cu opinia oamenilor competenți.

Ți-am trimis în același plic două exemplare de somație adresate lui Hausknecht pentru plata a 10 000 franci în

504

ziua de 15 oct. Poartă de grijă ca, fără întîrziere, una din acele exemplare să se deie tartanului sau să se lîpească pe ușa casei lui de către portărel, iar cealaltă portărelul să o înapoieze aice după formalitățile obicinuite.

Mai trimit o procură d-lui Sachelari, avocat, la Bacău, pentru ca să ceară de la Tribunal secestrul pe tot lemnul ce-l are Hausknecht la garele Răcăciuni și Adjud și pe acel din pădure, oricum ar fi.

Am scris astăzi lui Rașcanu, la Galați, ca să cerceteze dacă Hausknecht are vreun depozit de lemne acolo și în acest caz să mă înștiințeze pentru ca să cer de la Tribunalul de Galați punerea secestrului pe acel depozit.

Cînd dar diversele secestre vor fi puse în Bacău, Roman, Răcăciuni, Adjud, Galați, voi cere și rezilierea contractului. Atunci voi proceda la numirea de arbitri pe calea legală. Aceasta este procedarea cea mai nimerită.

Fiindcă Juda continuă a taia și a scoate lemne din pădure, trebuie mai întîi să pun capăt acestei tâlhării și apoi să numesc arbitri care să hotărască litigiul dintre noi, căci jidanul umblînd fugar, numirea arbitrilor s-ar putea t[ă]răgăna încă o lună poate, iar în vremea aceasta el ar urma înainte cu furatul lemnului.

Nu te tulbura și fii ca mine liniștită, căci, trebuie să fii cu sînge rece pentru ca să poți scapă ceva din casă cînd te cuprinde focul.

M-am înțeles aice cu mulți deputați și senatori pentru ca să reclamăm drumul-de-fier Adjud-Okna. Poate vom reuși.

Pe aice plouă toată ziua. Nevrînd a mă expune la răceli, am șezut binișor în casă. De aceea fii cuminte ca mine și nu te mai expune la drumuri costisitoare în care ai putea răci.

Vă sărut pe toti,

V. Alecsandri

Alterescu mi-au telegrafiat ca să-i trimit procura, dar m-am făcut că nu pricep, urmînd astfel sfaturilor ce mi-ați dat și mata și Mărie.

Am mai dat 12 fr. ficiorului lui Mitică pentru dresul sobelor.

505

București, 16 oct. 1879

Dragă,

Ieri ți-am trimis somația adresată lui Hausknecht pentru plata a 10 000 fr. Acum îți trimit suplica către președintele Tribunalului de Roman pentru punerea de sechestru pe tot avutul tartanului din Roman, lemnul de la gară, mobila etc.

Asemenea suplică am trimis și președintelui de Bacău, împreună cu o procură avocatului Leon Sachelari pe care mi l-au recomandat amicul nostru Alecsandru.

Voi trimite încă una președintelui Trib. de Galați îndată ce Rașcanu mi-a răspunde pentru ca să mă informeze ce lemn posedă Hausknecht la schela Galațului.

Mata trimite îndată la Roman suplica aice alăturată, pentru ca să nu se întârzie punerea sechestrului.

Vezi că *Despot* și Senatul nu mă opresc de a mă ocupa de interesele noastre..., fii dar liniștită și încredințată că Alecu și eu vom manca cu multă plăcere berbecul ce mi-ai trimis.

Eu sînt silit a mai șede până la sfîrșitul lunii, fiind Senatul prelungit până atunce, dar n-ai grijă despre sănătatea mea.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

Avînd nevoie de contract aici, nu pot să ți-l trimit.

410

București, miercuri [octombrie 1879]

Dragă,

Moș PISOI au fost aice pe două zile, împreună cu un nepot a lui pentru un proces. Îi încredințez jacheta matală ca să o lase la gară mîni dimineață. Spune lui Mitică că revolverul

lui se găsește la polițmaistru din Adjud care nu vrea să-l dea decît în mîna lui. Cînd a fi să plece spre București, ar face bine să telegrafieze polițmaistrului să-i iasă înainte la gara de la Adjud, cu pistolul în mînă.

Pe aici plouă mereu. Sîntem sănătoși.

Dacă este cu putință, bine ar fi să se numere în pădurea din Patrașcani numărul copacilor tăiați de Hausknecht. Tot asemenea cred nimerit a face constatare prin subprefectul sau prin Zmeu cit[e] lemne, butuci, crengi, strujinietc. mai posedă jidanul în luncă.

Vă sărut,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

411

Mircești, 5 nov. 1879

Cher vieux,

Tu as raison, perturbation universelle: *în cer ca pre fîmînt*. Et comment veut-on que les esprits soient sains dans un pays ou le climat este soumis à des perturbations ibles? Hier il a fait 25 degres de froid at aujourd'hui quatre degres de chaleur?..

Quel beyzade¹ peut etre assez fortement constitue au phisque ainsi qu'au moral pour resister à des hauts et des bas de cette nature? Fut-on president du Senat, ² on glisse insensiblement sur une pente fatale pour arriver à plusieurs degres au dessous du niveau intellectuel.

„Le masque tombe, Ciuber reste et le President s'evanouit”.

Je viens de lire dans le *Moniteur* le discours dont l'autre Beysade³ s'est soulaje, apres une ruminantion de plusieurs annees. C'est le produit d'une haute gymnastique oratoire;

c'est un mprceau d'eloquence à bisseps, qui avait, sans doute, l'intention d'enlever le Senat à bras tendus et de la promener ainsi sur la corde raide du patriotisme... sans balancier. Mais les senateurs sont d'un lourd! et le tour est manqué. Le recommencera-t-il? j'en doute, car le fiasco provenant d'un premier debut comprcmet diablement les exercices de trapeze parlementaire.

C'est egal, les deux Beyzades font bien dans le paysage, l'un vis-à-vis de l'autre, se mesurant de l'oeil comme deux chiens de faience, enfeimes dans une cage de lion. De loin cela produit un mirage, on croit qu'ils vont s'entredevorer, mais, *as pas peur*, pas si Beysades que ça.

De la comedie, oui, du drame, non.

A propos de comedie, je rumine la mienne, dans les intervalles de repit que ma rage de dent veut bien me laisser et je cherche à grouper mes *Envieux*⁺ de facon à les mettre au relief. Le sujet me parait bon a etudier, et le defaut de l'envieux excellent à fustiger.. ., mais Soimescu⁺, va se facher tout rouge et Damet⁺ aussi, et Cogalniceano item. Tant mieux, se sera là le grand succes de la piece.

Voilà ma rage de dent qui vient se meler à notre conversation, je m'arrete pour fumer une cigarette.

C'est fait, la fume m'enveloppe d'un nuage à travers lequel j'entrevois la figure de notre ministre des Finances, effet du tabac, sans doute. Quelle generosite de sa part d'avoir donne *un tutun* à Orachano⁺ pour le consoler de son deménagement du *Moniteur*! La place dont il l'a gratifie — i 1000 francs par mois — est, j'aime à le croire, justement celle qu'il a promis à mon gendre, il y a de cela quelques douze mois. Grand merci à notre savant financier — j'allais dire finnassier — il a une facon toute particuliere de tenir les engagements envers les personnes qui lui portaient de l'amitie, et ses procedes à mon egard sont d'une gentilhommerie parfaite. C'est bien, je lui revaudrais cela en temps et lieu.

C'etait pourtant un si brave et charmant garson ! *Quantum mutatis ab Mo* ! Puisse le rachat des chemins de fer lui etre legeret Varziu [?] lui etre propice.

Nous ne faisons une fete de te voir dans nos parages et nous desirons que la neige fonde sous tes pas. Le ministre

qui fait tant de merveilles ne pourrait-il pas soumettre à la Chambre un projet de loi pour la fonte? Les deputes voteront comme un seul homme, ils sont si fondants !

Miile amities de la part de la colonie de Mircești pour celle de Ghergani,

V. Alecsandri

A-t-on enfin joue le drame du militaire⁺. . .X? Quel a ete son sort? Qu-a-t-il produit? Et le drame de Hajdeu⁺? Est-ce une piece de valeur? Quand joue-t-on la nouvelle comedie en vers d'OUanesco⁺? Je crains que le publique ne soit incapable de l'apprécier. Et Sion?

Mircești, 5 nov. 1879

Iubite prietene,

Ai dreptate, perturbare universală: *în cer ca pre pământ* *. Și cura să fie spiritele sănătoase într-o țară în care climatul este supus la perturbări nebunești? Ieri au fost 25 de grade de frig și astăzi patru grade de căldură!

Ce beizadea⁺ poate să fie așa de zdravăn clădit, atât ca fizic, cât și ca moral, pentru a rezista la urcări și la coborâri de asemenea natură. Oricât ai fi de președinte al Senatului⁺, aluneci, fără să bagi de seamă, pe o pantă fatală pentru a ajunge la mai multe grade sub nivelul intelectual.

„Cade masca, Ciubăr rămîne și președintele leșină.”

Am citit acum în *Monitor* discursul de care s-a ușurat cealaltă beizadea⁺, după ce l-a rumegat mai mulți ani. Este produsul unei înalte gimnastici oratorice; este o bucată de elocință cu bicepsii, care avea, fără îndoială, intenția de a urni Senatul cu brațele întinse și de a-l plimba astfel pe coarda întinsă a patriotismului. . . fără balansoar. Dar senatorii sînt greoi și încercarea a dat greș. O va relua el? mă îndoiesc, căci nereușita, provenind de la un prim debut, stînjenește al dracului exercițiile de la trapezul parlamentar.

Este egal, cei doi beizadea arată bine în mijlocul peisajului, unul în fața celuilalt, măsurîndu-se din ochi ca doi ciini de faianță ** închiși

* În original, în limba română.

** În limba franceză expresia: *jouer aux chiens de faïence* înseamnă „a ss privi unul pe celălalt cu ochi fiși și iritați, furioși”.

într-o cușcă de leu. Din depărtare aceasta produce un miraj, se crede că ei au să se sfîșie, între ei, dar, *nu-ți fie frică*, nici chiar atît de beizadea I Comedie, da, dramă, nu.

Apropo de comedie, eu o rumeg pe a mea în răstimpurile de liniște pe care binevoiește să mi le lase nevralgia mea dentară și caut să grupez pe *Invidioșii*¹ mei în așa fel încît să-i pun în relief. Subiectul mi se pare bun de studiat și defectul invidiei foarte bun pentru a fi biciuit. . . , dar Șoimescu² are să se supere rău și Damet³ de asemenea, ba încă și Kogălniceanu. Cu atît mai bine, aceasta va însemna succesul piesei.

Iată durerile mele de dinți, care vin să se bage în convorbirea noastră, mă opresc pentru a fuma o țigară.

S-a făcut, fumul mă învăluiește într-un nor prin care întrevăd figura ministrului nostru de Finanțe, efect al tutunului, fără îndoială. Ce generozitate din partea sa de a fi dat *un tutun* * lui Orășanu⁴ pentru a-l consola de scoaterea lui de la *Monitor*! Locul pe care i l-a dăruit — cu 1 000 franci pe lună — este, îmi place să cred, tocmai acela pe care l-a făgăduit ginerelui meu, sînt de atunci douăsprezece luni. Multe mulțumiri marelui nostru savant financiar — era să spun șmecher **, are uri fel cu totul particular de a-și ține făgăduielile față de persoanele care îi purtau prietenie și procedeele sale față de mine sînt de o perfectă noblețe. Foarte bine, am să-i întorc aceasta la timpul potrivit.

Era cu toate acestea un băiat așa de cumsecade și îneîntător! *Cu totul altul decît era* *** Fie ca răscompărarea căilor-ferate să-i fie ușoară și Varziu [?] să-i fie propice.

Ne facem o sărbătoare din a te vedea pe meleagurile noastre și dorim ca zăpada să se topească sub pașii tăi. Ministrul care face atîtea minuni n-ar putea să supună Camerei un proiect de lege pentru topire? Deputații vor vota ca un singur om, se topesc așa de ușor!

Mii de amiciții din partea coloniei de la Mircești pentru cea din Ghergauri,

V. *Aleksandri*

S-a jucat în sfîrșit drama militarului⁵. . . X? Ce soartă a avut? Ce a produs? Și drama lui Hasdeu⁶? Este o piesă de valoare. Cînd se joacă noua comedie în versuri a lui Ollănescu⁷? Mă tem ca publicul să nu fie în măsură să o aprecieze. Și Sion?

* în original, în limba română.

** în limba franceză, joc de cuvinte-.*financier* = financiar, *finassier* = șmecher.

*** în original, în limba latină.

. . .
Mircești, 6 nov. 1879

Mon cher vieux, dis-moi vite comment tu vas? Ta bronchite commence-t-elle à devenir moins... technique? Te sens tu plus soulajé? En tout cas ne sors pas encore et vas pas t'exposer à une rechute, sous le prétexte fallacieux que nous sommes de bronze. Avec le climat destructeur de notre pays le bronze, lui meme, est sujet à subir des avaries.

Le soir de mon depart de Bucarest, il faisait un ciel agreablement etoile, le jour de mon arrivee à Mircești, le ciel portait une belle robe d'azur, et tout-à-coup, dans la nuit, l'hiver, l'horrible bonhomme est venu faire les cent coups. Un cahsse-neige epouventable a tourmante la Moldavie pendant 24 heures et lui a mis sur les epaules le fameux manteau blanc qui est si mauvais conducteur de la chaleur ! Et maintenant nous voici en plein saison de frisson, de nez violets, d'eternuements, et en un mot de tout ce qui constitue les plaisirs de l'hiver! Horror! horror! Pour ma part, je me considere comme un navire pris dans les glaces des mers du Nord. Pourrai-je bouger d'ici avânt la fonte? C'est une question à debattre apres du poele. Mais, le Senat? dira-t-on, he bien, je m'en *ecsoftise* * pour cause de sante et d'occupations litteraires. Tu appuiras ma demande de conge illimite, et j'ose esperer que les autres *maturi*, mes collegues, ne feront pas de difficultes pour me laisser tranquillement calfeutre dans ma petite bicoque. Dans le cas contraire, j'ecris une comedie intitulee *Senatorii* et, ma fois, tant pis pour quelques uns de mes compagnons d'ennui parlamentaire.

Comment va Charles¹? Comment se porte notre chere garde-malade, Madame Ghica? Je la prie de croire que si je n'etais à moitie gele, rien qu'en voyant la neige sous mes fenetres, je me rendrai à Bucarest pour aller cahque jour

* Formă verbală construită de poet după verbul grecesc *eijocXffl* = a achita, verb care, intrat în limba română sub forma: *a exoflisi*, cu sensul de „a încheia, a termina, a achita”, a fost frecvent folosit în trecut.

te tenir compagnie et causer avec toi, comme à l'ordinaire, de choses qu'engendrent la mélancolie.

Pourtant j'aime mieux te savoir hors du lit. Cette pense m'encouragera, peut-etre, à sortir de ma chambre pour risquer le voyage de Bucarest à travers la bise... brrr !

Tout à toi et mes amities aux tiens,

V. *Alecsandri*

Mircești, 6 nov. 1879

Iubite prietene, spune-mi iute cum te simți? Bronșita ta a început să devină mai puțin. . . tehnică? Te simți mai ușurat? În orice caz, nu ieși încă și nu te expune să te întoarcă boala, sub pretextul înșelător că sîntem de bronz. Cu climatul distrugător al țării noastre, chiar și bronzul este supus avariilor.

În seara plecării mele din București, era un cer plăcut înstelat, în ziua sosirii mele la Mircești, cerul purta o frumoasă rochie de azur, și, deodată, peste noapte, iarna, groaznică babă Dochie, a venit să se arate. Un viscol îngrozitor a bîntuit Moldova timp de 25 de ore și i-a pus pe umeri faimoasa haină albă care este așa de rea conducătoare de căldură! Și acum iată-ne în plină vreme a tremuratului, a nasului vînat, a strănuturilor și, într-un cuvînt, a tot ce formează plăcerile iernii! groaznic ! groaznic ! în ce mă privește, mă socotesc ca o navă prinsă între ghețurile mărilor din Nord. Voi putea să mă mișc de aici înaintea topirii? Este o chestiune de dezbătut la gura sobii. Dar Senatul? se va spune, ei bine, termin cu* el din motive de sănătate, și de ocupații literare. Tu vei sprijini cererea mea de concediu nelimitat și îndrăznesc să sper că ceilalți *maturi*, colegii mei, nu vor pune piedici pentru a mă lăsa în pace, cuibărit în mica mea colibă. În caz contrar, scriu o comedie intitulată *Senatorii* **, și, pe legea mea, cu atît mai rău pentru unii dintre tovarășrî mei de plictiseală parlamentară.

Cum se simte Scarlat ? Cum se simte iubita noastră infirmieră, doamna Ghica? O rog să creadă că dacă nu aș fi pe jumătate înghețat numai văzînd zăpada sub ferestrele mele, m-aș duce la București pentru a veni în

* Cf. aici p. 511 subsol.

** în original, în limba română.

fiecare zi să-ți țin tovărășie și să vorbesc cu tine, ca de obicei, despre lucruri care fac să se nască melancolia

Cu țoale acestea, îmi place mai mult să te știu afară din pat. Acest gînd m-ar încuraja, poate, să ies din camera mea pentru a risca drumul la București prin crivăț... brrr!

Al tău și amicițiile mele alor tăi,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

413

Mircești, 9 nov. 1879

Monsieur,

Conformement à votre demande je viens d'ecrire à Bucarest au sujet du post de professeur de musique que vous occupez à L'Ecole Centrale de jeunes filles et j'aime à croire que Mr le ministre s'empresera de reconnaître vos droits.

En attendant, je vous conseille, d'envoyer à Madame N. Cretzulesco, la femme du ministre del'Instruction Publique, un exemplaire du *Chant de la race latine*, que vous avez pubhe dernièrement, avec une dedicace ecrite de votre main. Elle est bonne musicienne et saura apprecier votre ceuvre.

Votre devoue serviteur,

V. *Alecsandri*

Mircești, 9 nov. 1879

Domnule,

În conformitate cu dorința dumneavoastră, am scris la București în legătură cu postul de profesor de muzică pe care îl ocupați la Școala Centrală de fete și îmi place să cred că dl. ministru se va grăbi să recunoască drepturile dumneavoastră.

Pină atunci, vă sfătuiesc să trimiteți doamnei N. Kretzulescu, soția ministrului de Instrucție Publică, un exemplar din *Cîntecul gîntei latine*, pe care l-ați publicat de curînd, cu o dedicație scrisă de mîna dumneavoastră. Ea este o bună muziciană și va ști să vă aprecieze opera.

Devotatul dumneavoastră servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

414

Mircești, 9 noiembrie 1879

Moș PISOI,

„Astfel gerul e de tare
Cît îngheață-n orice loc
Și a gurei resuflare,
Și cenușa de sub foc.
El lipește ochi cu gene.
Pe drumet îl face orb
Și în cuiburi, pe sub pene,
Crapă ouăle de corb.”

Ce-o să devenim? Nu știu. Cred că iarna și-a pierdut cojoacele și aleargă nebună pe la noi ca să le găsească. Ea dă buzna în toate casele, fie mari, fie mici, și trecînd, lasă fiori de gheață în urma ei. Noroc încălțe de mine că mă găsesc acasă, căci de m-ar fi prins gerul în București, m-aș fi îmbolnăvit de ciudă, de banat și de Senat.

Ai pomenit de iarna lui Kutuzof și a lui Prozorowski; cum să numim iarna actuală? Iarna lui Cremieux sau a lui Strousberg, în considerația art. 7 din Constituție și a răs-cumpărării drumurilor-de-fier; iarna jidovească, aspră, cali-coasă, hoțescă și năvălitoare! Iarna lui Bismark și a lui Wadington; iarna, lui Rosetaki și Brătianu, iarna mișelilor și trădătorilor!

De ne-a ajuta D-zeu să ieșim teferi din brațele ei înghețate, să aruncăm bolovani în urma noastră, cînd vom intra în primăvară. Păn-atunci însă să stăm ghemuiți lingă sobă, amintindu-ne plăcerile și păcatele tineretelor; să ne sugem labele ca urșii în birlog, crezînd că sîntem'exilați la Sibir pînă la mait.

Iată la ce ne condamnă clima noastră *eminamente pro-pice*, după cum zic dascălii de az-buche în București.

Tu stai învălit și strîns în pat, avînd pe Alecsandrel lingă tine și încălzindu-te în privirea lui; eu stau cu familia mea împrejur-mi, trăind în cea mai bună armonie și admirînd cu toții biugirile Mărgăritei. Trecutul stă în extaz dinaintea viitorului, căci trecutul ajunge a fi o petică, după cum îi ziceai tu lui vodă Cuza, cînd îl încălecau copiii.

Francezii zic: *Chacun pour soi** Eu zic: *Chacun chez soi***, cînd privesc pe ferestre viscolul care au luat cîmpii, încît printre geamuri aerul pare că tremură de frig. Deci n-am de gînd nicidecum a mă reîntoarce la București pînă ce termometrul nu se va sui la un grad potrivit cu natura mea *eminamente susceptibilă*.

îmi formez acum planul unei comedii și sper să-mi treacă iarna mai rapide cît m-oi. apuca de lucru.

Paulina caută de casă, de moșie și de noi toți, după obicei, Mitica merge la vînat din timp în timp. Mărie se ocupă cu Mărgărita și cu clavierul. Căteii se bat cu mițele, iar eu, așezat la biurou, îți scriu din partea tuturor:

„Să ne vedem sănătoși
Ca doi vechi și buni cucoși,
Umflîndu-ne pânticul,
Cîntîndu-ne cînticul
Și prăjîndu-ne la soare
Fără grijă de ninsoare!”

Complimente[le] noastre amicale nevastei tale, din partea întregii colonii din Mircești, și ție sărutări.

Amic și prieten,

V. Alecsandri

Fiecare pentru sine (limba franceză).

* Fiecare la el 13.C3.3a (limba franceză).

Mircești, 10 nov. 1879

Cher viettx,

Je suis heureux de te savoir en voie de restauration, grâce à l'affectueuse sollicitude de ta garde-malade dont la prudence fait contrepoids à ta presumption d'homme vigoureux. Encore quelques jours de prison, et tu pourras sans inconvénient reprendre ton train de vie agitée, ton mouvement perpétuel. A notre âge... mais assez de conseils... je te souhaite de n'avoir pas besoin de les suivre, mais d'apparaître un de ces quatre matins à Mircești, n'ayant plus rien de technique dans tes bronches. ..

Nous causerons politique, forets, théâtre et nous rirons comme toujours de ceux qui prétendent avoir fait le ciel et la terre en sous-cœuvre. Ces figures grotesques passent et repassent devant mes yeux depuis quelques jours, et semblent solliciter une comédie, dont elles feraient le plus bel ornement. Nous verrons à les satisfaire !

En attendant, je crois avoir découvert le motif réel de l'acharnement de Dame contre *Despot*. Ce monsieur, que l'on suppose être une intéressante épave de la Commune², a dû se sentir atteint par ces vers que Tomșa lance à la face de l'aventurier grec:

„Văzut-am pe la noi
Mulți pribegiți fățarnici, viermi palizi de gunoi
Ce vin și-n sinul nostru fac cuiburi veninate.”³

Il y a vu, sans doute, une allusion personnelle, car le propre de la sottise c'est de se croire le point de mire du monde entier et d'être affligée d'une susceptibilité excessive et aussi d'une outrecuidance sans bornes.

Je suis curieux de voir les n-os de *Românul*⁴ et de la *Renașterea* qui s'attaquent de nouveau à toi et à moi, en nos qualités de directeur et d'auteur. Envoie-les moi si tu ne t'en es pas encore servi; je te les conserverai précieusement,

comme on conserve à la prefecture de police de vieilles hardes ayant appartenu à de filous notables.

Je ne crois pas que j'assisterai aux débats du Sénat dans la question du rachat des chemins de fer⁵ etc. Je regretterai néanmoins de ne pas entendre les modulations hurlantes de la harpe éolienne qui vibre depuis si longtemps, au souffle de tous les vents. Encore un type à mettre sur la scène, un nom caractéristique: Cogălceveanu! Patience... je ne le manquerai pas.

Quant au beyzade⁶, je me demande s'il donnera cette fois ou bien s'il continuera à garder un silence aussi profond que majestueux, comme il l'a fait à propos de la question israélite⁷. Depuis longtemps la montagne est en couche mais je ne vois pas la souris. Qui sait?... tous ces efforts n'engendreront peut-être qu'un sourire.

Je m'occupe de mettre en ordre mon manuscrit de *Despot*, afin de le livrer à la publicité. Quelle bonne aubaine pour les diverses *hidoase pocituri* du *Românul*! Quel épluchement de marmitons littéraires !... Je m'en rejouis d'avance.

A bientôt notre correspondance de souvenirs. Je te dois deux réponses, et j'ai hâte de payer mes dettes. Que ne puis-je m'acquitter des autres avec la même monnaie !

Mille affectueux compliments de la part de ma femme pour madame Ghica et pour toi. Moi je baise les mains qui te soignent et je serre les tiennes à l'anglaise.

V, *Aleksandri*

Si tu te risques d'aller au Sénat, explique mon absence à Mr Bosiano⁸. Comment va Charles?

Mircești, 10 nov. 1879

Iubite prietene,

Sînt fericit să te știu pe cale de a te însănătoși, datorită grijii iubitoare a surorii tale de caritate, a cărei prudență compensează pretențiile tale de bărbat viguros. Cîteva zile de închisoare numai, și vei putea să-ți reiei fără nici o greutate viața agitată, mișcarea ta neîncetată. La vîrsta noastră... dar destul cu sfaturile... îți doresc să nu ai nevoie să le urmezi, ci să

apari întx-una din diminețile acestea la Mircești, nemaivînd nimic tehnic în bronhiile tale...

Vom vorbi despre politică, păduri, teatru și vom rîde ca întotdeauna de aceia care pretind că au făcut cerul și pămîntul¹ în urma altora. Aceste figuri grotești trec și iar trec prin fața ochilor mei de cîteva zile, și parcă ar cere o comedie, în care ele ar face cel mai frumoas ornament. Vom încerca să le dăm satisfacție!

Pînă atunci, cred că am descoperit adevărata cauză a îndîrjirii lui Dame împotriva lui *Despot*. Acest domn, despre care se bănuiește că este o interesantă epavă a Comunei², trebuie să se fi simțit atins de versurile pe care Tomșa le aruncă în față aventurierului grec:

t.....]**

Desigur a văzut aici o aluzie personală, căci este propriu prostiei de a se crede ținta preocupării lumii întregi și de a fi înzestrată cu o susceptibilitate excesivă și o obrăznicie fără margini.

Sînt curios să văd numerele din *Românul*⁴ și *Renașterea* care ne atacă din nou pe tine și pe mine, în calitatea noastră de director și autor. Trimite-mi-le dacă nu te-ai folosit încă de ele; ți le voi păstra cu grijă, așa cum se păstrează la prefectura poliției țoalele vechi ale unor pungași vestiți.

Nu cred că voi asista la dezbaterile Senatului în chestiunea răscurpărării căilor-ferate⁵ etc. Voi regreta, totuși, că nu aud modulațiile urlate ale harpei eoliene care vibrează de atîta vreme la suflarea oricărui vînt. încă o figură de pus pe scenă, un nume caracteristic: Cogălceveanu! Răbdare... nu-mi va scăpa!

Cît despre beizadea⁶, mă întreb dacă de data aceasta va acționa sau dacă va continua să păstreze o tăcere pe cît de profundă, pe atît de majestuoasă, așa cum a făcut în cazul chestiunii izraelite⁷. De multă vreme muntele așteaptă să nască, dar nu văd șoarecele. Cine știe?... poate că toate aceste eforturi nu vor aduce decît un surîs.**

Mă ocup să pun în ordine manuscrisul lui *Despot*, pentru a-1 da publicității. Ce bună plească pentru diversele *hidoase pocituri* de la *Românul*! Ce curățătură de slugi literare!... Mă bucur dinainte.

Pe curînd corespondența noastră de amintiri. îți datorez două răspunsuri, și sînt grăbit să-mi plătesc datoriile. De ce nu pot să mă achit și de celelalte cu aceeași monedă! ' .

* Urmează versurile în limba română de la p. 516

** Joc de cuvinte în limba franceză: *souris* — șoarece și *sourir* •

r

Mii de complimente afectuoase din partea soției mele pentru doamna Ghica și pentru tine. Eu sărut rînile care te îngrijesc și le strîng pe ale tale englezește.

V. A Ie sandri

Dacă îți iei riscul de a te duce la Senat, explică absența mea d-lui Bosianu⁸. Cum merge Scarlat?

CĂTRE ALEXANDRU CANTACUZINO

416

25 degres de froid!!!!

Mircești, nov. 1879

Mon cher Alexandre,

...

La fluxion * dont je jouis ne fait que croitre et embelir ! Mes nuits sont particulièrement laborieuses, car c'est dans le calme de la nuit que je lutte avec la rage de mes molaires. Tu comprends que mes lendemains doivent se ressentir de ces mysteres nocturnes, et que mon cerveau, si on le pesait, vaudrait moins que celui d'un racheteur de chemin de fer. Si cela continue, ce sera pour moi et pour mes travaux un hiver perdu. Perspective desolante !

As-tu recu ma lettre dedicace? J'ai evite dans cette epître tout ce qui aurait pu avoir l'air d'une justification," car il me repugne d'expliquer moi-meme â mes lecteurs ce que ceux-ci sont tenus de comprendre. Il est des auteurs qui commettent la faute de dire en tete de leurs ouvrages le pourquoi et le comment de chaque paragraphe. C'est â mon avis, se placer dans la position d'un coupable qui se defend. On a l'air de redouter la critique et de vouloir la desarmer par des arguments servis ad hoc. C'est â d'autres de soutenir l'cevre d'un poete, si elle le merite, contre les attaques injustes des Zoiles. Et â-propos des Zoiles, as-tu lu l'ereintement de *Despot* dans les numeros de la *Prensa* du 15 au 20 novembre,

* Corect *fluxion*.

par un certain Soi'mesco? C'est parfait de sottise et d'ignorance. Ce critique dont le nom a la pretention de le placer au rang des *volatiles* à large envergure, tombe à bras raccourcis sur mon malheureux *Despot* et declare mon ceuvre une *mediocrite*. Soit, mais c'est donc aussi l'opinion de Boeresco, puisque la *Pressa* est son journal? Comment expliquer cette opinion avec l'enthousiasm de sa femme? Je suis fort curieux de lire ta reponse² à ma lettre; elle sera parfaite, j'en suis sur d'avance, d'autant plus parfaite qu'elle se gardera bien de relever les platitudes de Soimesco et C-ie. Laisser ces Zoiles sans repliquer, c'est leur infliger une punition difficile à digerer, celle du dedain.

Je suis fort content du plaisir que ma lettre a fait à M-elle Elise. C'est un veritable succes que d'apporter un moment de distraction agreable dans la vie d'une personne si richement douee. A-t-elle recu aussi ma petite comedie³ en vers francais? C'est une blquette; puisse-t-elle l'amuser un instant.

Amities de la part de tous lesmiens. Nous venons d'acheter une bonne paire de chevaux qui sont destine⁴ à porter Cesar et son déjeuner * quand il ira chasser⁴. Vale,

V. Alecsandri

25 grade de frig!!!!
Mircești, nov. 1879

Iubite Alexandre,

Inflamația de care mă bucur nu face decât să crească și să se urîțească ! Noaptele mele sînt mai cu seamă laborioase, căci în liniștea nopții mă lupt cu durerea mea de măsele. Îți închipui că zilele următoare trebuie să se resimtă de aceste mistere nocturne, și că, creierul meu, dacă s-ar cîntări, ar însemna mai puțin decât acela al unui răscumpărător de cale-ferată. Dacă aceasta va mai dura, va însemna pentru mine și pentru lucrările mele o iarnă pierdută. Perspectivă dureroasă!

Ai primit scrisoarea mea-dedicație? M-am ferit în această epistolă de tot ceea ce ar fi putut să aibă aerul unei justificări, căci nu-mi place să explic eu însumi cititorilor mei ceea ce aceștia trebuie să înțeleagă. Sînt

* Cuvînt scris deasupra altui cuvînt șters.

autori care fac greșeala de a spune în fruntea lucrărilor lor de ce și cum pentru fiecare paragraf. Aceasta, după părerea mea, înseamnă să te pui în situația unui vinovat care se apără. Ai aerul că îți este teamă de critică și că vrei să o dezarmezi prin argumente aduse pentru aceasta. Altora le revine sarcina să susțină opera unui poet, dacă o merită, împotriva atacurilor nedrepte ale Zoililor. Și apropo de Zoili, ai citit desființarea lui *Despot* în numerele din *Presă* din 15 la 20 noiembrie, de către un oarecare Șoimescu? Este foarte bine ca prostie și ignoranță. Acest critic, al cărui nume are pretenția să-l așeze în rangul *zburătoarelor* de mare amploare, cade cu brațele frînte asupra nefericitului meu *Despot* și declară opera mea o *mediocritate*. Fie, dar este deci și părerea lui Boerescu, pentru că *Presă* este jurnalul său? Cum se explică această părere față de entuziasmul soției sale? Sînt foarte curios să citesc răspunsul¹ tău la scrisoarea mea; el va fi foarte bun, sînt sigur dinainte, cu atît mai bun cu cît el se va feri să releve platitudinile lui Șoimescu și Comp. A lăsa pe acești Zoili fără răspuns înseamnă să le dai o pedeapsă greu de digerat, aceea a disprețului.

Sînt foarte mulțumit de plăcerea pe care scrisoarea mea a făcut-o d-rei Elise. Este un adevărat succes acela de a aduce un moment de plăcută distracție în viața unei persoane atît de bogat dotată. A primit ea și mica mea comedie³ în versuri franceze? Este o mică glumă; fie ca ea să o distreze o clipă.

Amiciții din partea alor mei. Ne-am cumpărat o bună pereche de cai, care sînt destinați să ducă pe Cezar și dejunul său cînd va merge să vîneze⁴.

Vale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

417

Mircești, 7 heures du matin,
21 degres au-dessous de zero!!

[noiembrie 1879]

Cher vieux

L'entete de cette lettre doit t'expliquer bien des choses et surtout ma claustration forcee, 21 degres de froidic'ess

comme qui dirait une Sibérie, quoi! Les vitres sont illustrées de dessins à la galce, représentant des forêts de sapins, et l'air semble grelotter sous le vent du Nord. Qui diable pourrait-on mettre à la porte par une température pareille? Un Soïmesco tout au plus, et encore! Un Dame? Choisis, mais laisse-moi rester chaudement blotti dans ma chambre et n'exige pas que j'aie à affronter les rigueurs de notre climat *eminamente propice*, pour aller faire l'ornement du Sénat avec un nez violet et peut-être une pleuresie des plus soignées.

Je suis très bon patriote, c'est prouvé, mais j'avoue avec une sincérité presque cynique que mon patriotisme cesse au delà de 20 degrés au-dessous de zéro.

Donc, en me réservant pour des temps meilleurs, je me case commodément dans mon fauteuil et je dis comme Mac Mahon dans Malakoff: „J'y suis, j'y reste". Et pour me récompenser moi-même de cette forte résolution, je relis avec 21 degrés d'intérêt ta lettre de souvenirs⁴. L'ayant recue hier soir, je l'ai lue à haute voix à tous les miens réunis autour de mon bureau et j'ai constaté avec plaisir que cette lecture nous a fait passer à tous une bonne soirée. C'est que ta lettre contient deux tableaux savamment colorés et qui se font valoir par leur contraste, celui de la peste du temps de Caradja et celui des noces telles qu'elles se pratiquaient au lendemain de la disparition de ce fleau.

Quelle époque horrible! et combien la nôtre est heureuse malgré toutes les misères, les luttes et les passions qui la caractérisent! J'aime mieux *cîmpul lui Filaret* que *cîmpul Dudeștilor*⁵ et je préfère les rouges de Brătianu aux *ciocli* de Caradja.

Je possède déjà trois lettres⁶ de souvenirs écrites sur du papier de même format et je te demande de m'écrire les autres sur du même papier, afin que je fasse relier le tout — plus tard — en un beau volume qui restera à ma fille. C'est elle-même qui m'en a fait la proposition hier soir. De mon côté, je suivrai ton exemple, car dès demain je vais commencer à te répondre. En attendant, veux-tu que je publie tes trois épîtres dans les *Convorbiri*, ou bien aimes-tu mieux leur assigner une place dans les *Annales de l'Académie*?

Depuis mon retour, je me suis occupé de la copie de *Despot*, destinée à l'imprimerie de Socec. C'est fini, je l'ai

expédiée ces jours-ci à Bucarest, et maintenant j'attends les feuilles pour en faire la correction. Encore un travail de peu d'agrément, mais c'est là un des revers de la médaille dans le métier d'auteur. Le public ne se doute pas de tout ce que nous endurons pour nous exposer à sa critique, plus souvent sottise que juste.

À propos de critique, fais-moi donc plaisir de m'envoyer les élucubrations des Soïmesco et Cie ainsi que les éreintements dont on a gratifié *Despot* en mon absence. Cette lecture m'aidera dans la recherche des caractères pour une comédie que j'ai en vue et qui portera le titre suivant: *Les Envieux*. J'y intercalerai aussi un ou deux personnages pris dans le groupe de ceux qui ont fait le ciel et la terre et ce sera comme un bouquet de fleurs.

Enchanté que *Despot* ait donné un grand coup de fouet à l'ambition des auteurs dramatiques, mais je tiens avant tout que ton fils Demetru termine sa traduction de *Romeo et Juliette*. Il fera un très précieux présent à son pays en romanisant tout Shakespeare. Quant à Charles, puisqu'il va bien, il faudra aviser à le marier. Nous en parlerons à la Noël, quand tu viendras dans nos parages.

Sur ce, mille bonnes amitiés de la part de ma famille pour la tienne... et porte-toi bien, en évitant les 21° de froid.

V. Alecsnadri

Mircești, ora 7 dimineața,
21 grade sub zero!!
[noiembrie 1879]

Dragul meu,

Antetul acestei scrisori trebuie să-ți explice multe lucruri și mai ales sihăstria mea forțată. 21 grade de frig! E, cum s-ar zice, o Sibérie! Geamurile sînt împodobite cu desene de gheață, reprezentînd păduri de brazi și

aerul pare că tremură de frig sub vîntul de nord. Pe cine naiba ai putea să dai afară pe o astfel de temperatură? Cel mult pe un Șoimescu și încă nici pe el! Pe un Dame¹? Alege, dar lasă-mă să stau cuibărit la căldură în camera mea și nu-mi cere să mă duc să înfrunt asprimea climei noastre *eminamente propice* ², pentru a merge să împodobesc Senatul cu un nas roșu și poate cu o pleurezie din cele mai reușite.

Sînt foarte bun patriot, am dovedit-o, dar mărturisesc cu o sinceritate cinică aproape că patriotismul meu încetează peste 20 grade sub zero.

Deci, rezervîndu-mă pentru timpuri mai bune, mă așez comod în fotoliul meu și spun ca Mac-Mahon³ la Malakov: „Aici mă aflu, aici rămîn”. Și ca să mă recompensez eu însumi de această fermă hotărîre, recitesc cu 21 grade de interes scrisoarea ta cu amintiri⁴. Primind-o ieri seară, am citit-o cu voce tare la toți ai mei strînși în jurul biroului meu și am constatat cu plăcere că această lectură ne-a făcut pe toți să petrecem o scară plăcută. Asta pentru că scrisoarea ta conține două tablouri colorate cu multă iscusință și care se remarcă prin contrastul lor, acela al ciumei din timpul lui Caragea și acela al nunților, așa cum se făceau ele în data după dispariția acestui flagel.

Ce epocă îngrozitoare! Și cît de fericită este a noastră, cu toate mizeriile, luptele și pasiunile care o caracterizează! Îmi place mai mult *timpul lui Filaret* decît *cîmpul Dudeștilor* ^{**} ⁵, și prefer roșii lui Brătianu *ciocilor* ^{***} lui Caragea.

Am deja trei scrisori⁶ cu amintiri scrise pe hîrtie de același format și te rog să-mi scrii pe celelalte pe același fel de hîrtie ca să dau să le lege pe toate — mai tîrziu — într-un volum frumos care va rămîne fiicei mele. Ea însăși mi-a făcut această propunere ieri seară. La rîndul meu, îți voi urma exemplul, căci, chiar de mîine, voi începe să-ți răspund. Pînă atunci, vrei să public aceste trei scrisori ale tale în *Convorbiri*, sau preferi să le rezervi un loc în *Analele Academiei*?

De la întoarcerea mea, m-am ocupat cu copia lui *Despot* destinată tipografiei lui Socec. Am terminat-o, am expedit-o zilele acestea la București, și acum aștept paginile ca să fac corecturile. Încă o muncă puțin plăcută, dar acesta este reversul medaliei în meseria de autor. Publicul nici nu bănuiește tot ceea ce suferim noi ca să ne expunem criticii lui, mai adesea proastă decît dreaptă.

În legătură cu critica, fă-mi plăcerea să-mi trimiți bazaconiile lui Șoimescu și compania cum și criticile răuvoitoare cu care a fost gratificat

*-*** în original, în limba română.

Despot în lipsa mea. Această lectură îmi va ajuta la căutarea caracterelor pentru o comedie pe care o am în vedere și care va avea titlul următor: *Invidioșii*⁷. Voi intercala acolo unul sau două personaje luate din grupul aceluia care au făcut cerul și pămîntul și va fi ca un buchet de flori.

Sînt înecîntat că *Despot* a stîrnit ambițiile autorilor dramatici, dar țin înainte de toate ca fiul tău Dimitrie să termine traducerea lui *Romeo și Julieta*⁸. Va face un dar prețios țării sale traducînd în întregime pe Shakespeare. Cît despre *Scarlat*, pentru că e sănătos, ar trebui să te gîndești să-l însori. Vom vorbi despre aceasta la Crăciun, cînd vei veni pe meleagurile noastre.

Și acum, mii de bune amicitii din partea familiei mele pentru familia ta ... și fii sănătos, ferindu-te de cele 21° de frig.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

418

Mircești, 14 noiembrie 1879

*Iubite coleg,*¹

Mi-ai promis o schiță din viața lui *Despot*; ² această promitere e foarte prețioasă pentru mine. Fiind dar că începe chiar acum tipărirea dramei lui *Despot*, te rog să-mi faci mulțumirea de a-mi comunica manuscrisul d-tale, pentru ca să-l trimit lui Socec, Astfel opera mea va fi completă. Timpul rău m-a prins la Mircești. Nu știu de voi mai merge la București și iarna aceasta, căci am a mă lupta cu Hausknecht și a mă ocupa cu o nouă scriere dramatică.³ Cînd ne vedem?

Amicii sincere.

V. Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

419

Mirceti, 18 nov. 1879

Monsieur,

La musique que vous avez eu l'amabilité de m'envoyer à Bucarest, je l'ai recue ici, après quelques jours de retard. Je vous en remercie sincèrement et vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Votre tout dévoué serviteur,

V. *Aleksandri*

Mircești, 18 nov. 1879

Domnule,

Muzica pe care ați avut amabilitatea să mi-o trimiteți la București am primit-o aici, după câteva zile de întârziere. Vă mulțumesc sincer și vă rog să primiți asigurarea considerației mele celei mai distinse.

Al d-voastră devotat servitor,

V. *Aleksandri*

CĂTRE RADU ROSETTI

420

Mircești, 24 nov. 1879

Mon cher Monsieur Rosetti,

Pour répondre catégoriquement à votre lettre, je vous dirai que toute concession de la part des propriétaires de la

vallee du Trotuș serait profitable à leurs intérêts s'ils étaient surs de voir enfin leur contrée traversée par un chemin de fer. Mais peut-on avoir une pareille certitude en présence des hommes qui sont au pouvoir et des complications toutes politiques, toutes financières que ces messieurs ont le talent de faire surgir continuellement ?

Ne désespérons de rien pourtant et réclamons à haute voix la construction de la ligne Adjud—Okna², qui a déjà été votée, lors de la concession Crawley³.

Les électeurs du district de Bakaou ont déjà envoyé aux Chambres une pétition relative à cette construction. Que les propriétaires ainsi que les communes de la vallée du Trotuș en fassent autant de leur côté, et qu'ils s'engagent même de donner le terrain gratis. Ce sera là une demande d'une grande importance et qui finira par être prise en considération. ... le jour où les esprits redescendront des nuages de la grande politique sur le terrain pratique et utile de l'administration locale.

Esperons que ce jour tant désiré viendra ! En attendant, je serais heureux de vous voir à l'œuvre pour activer et grouper toutes les volontés en une seule, car il faut absolument que la vallée du Trotuș entière parte et agisse comme un seul homme. Ce sera une chance de succès.

Agreez l'expression de mes sentiments affectueux,

V. *Aleksandri*

Mircești, 24 nov. 1879

Iubite domnule Rosetti,

Pentru a răspunde răspicat scrisorii dumneavoastră, vă voi spune că orice concesie din partea proprietarilor din valea Trotușului va fi în ajutorul intereselor lor dacă ei ar fi siguri de a vedea, în sfârșit, meleagurile lor traversate de un drum-de-fier. Dar poți să ai o asemenea siguranță în prezența unor oameni care sînt la putere și a complicațiilor foarte politice și foarte financiare pe care acești domni au talentul să le facă să apară mereu ?

Totuși, să nu disperăm încă, și să reclamăm sus și tare construirea liniei ferate Adjud—Okna², care a fost deja votată, cu ocazia concesiunii Crawley³.

Alegătorii din județul Bacău au trimis deja Camerilor o petiție cu privire la această construcție. Proprietarii și comunele de pe valea Troțușului să o facă și ei și chiar să se angajeze să dea terenul gratis. Aceasta ar fi o cerere de mare importanță și care va termina prin a fi luată în seamă. . . în ziua în care spiritele vor coborî din norii marii politici pe terenul practic și de folos al administrației locale.

Să sperăm că această zi atât de dorită va veni!

Până atunci, aș fi fericit să vă văd la lucru pentru a activa și a aduna laolaltă toate voințele într-una singură, căci trebuie neapărat ca valea Troțușului întregă să pornească și să acționeze ca un singur om. Ar fi un mijloc de a izbuti.

Primiți expresia sentimentelor mele afectuoase,

V. *Aleksandri*

CĂTRE VASILE POGOR

421

Mircești, 29 noiembrie. 1879

Domnul meu,

Mă simt viu mișcat de măgulitoare și amicala idee care au îndemnat pe domnii artiști ai teatrului din Iași ca să deie în onorul meu prima reprezentație din iarna aceasta.

Vă rog să binevoiți a fi pe lângă domniile lor interpretul simțirelor mele de recunoștință.

Totdeauna am lucrat cu mulțumire pentru scena română și sînt dator a declara că am datorit succesele mele talentului artiștilor noștri dramatici. Afecția lor pentru mine îmi este scumpă și corespunde cu aceea ce însumi le păstrez.

Neputînd a veni la Iași ca să asist în astă-seară la reprezentația de inaugurare a stagiunii teatrale, voi asista cu inimă plină de mîndrie la orațiunea ce se va face portretului

528

meu și voi adresa amicilor mei artiști urările cele mai călduroase pentru prosperarea teatrului național.

Binevoiți, domnul meu, a primi încredințarea preasebitei mele considerațiuni,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

422

[noiembrie 1879]

Iacob Negruzzi

Jassi

îmbrățișare frățescă amicilor de la „Junimea”. Viitor fericit pentru toți, soartă bună țării.

Aleksandri

CĂTRE ION GHICA

423

Mircești, 10 dec. 1879

Cher vieux,

La Direction m'a fait la gracieuse de mettre à ma disposition la baignoire No. 17, ce dont je la remercie cordialement; mais je me demande ce que l'on en fait en mon absence de Bucarest et en l'absence de ma fille? La laisse-t-on rester improductive? Ce serait une perte pour les recettes, que rien ne justifierait. Je viens donc te proposer d'en disposer en faveur des sociétaires, pendant tout le temps de

529

notre absence. Une beignoire est toujours demandee et ce sera autant d'ajoute aux recettes qui dépassent les dépenses de chaque representation.

Tout â toi,

V. Alecsandri

Mircești, 10 dec. 1879

Iubite prietene,

Direcția mi-a făcut amabilitatea de a pune la dispoziția mea benoarul nr. 17, pentru care îi mulțumesc cordial; dar mă întreb ce se face cu el în absența mea din București și în absența fiicei mele? Este lăsat să stea neproductiv? Ar. fi o pierdere pentru încasări, cu nimic justificată. Vin deci să-ți propun ca să dispui de el în favoarea societărilor, pe tot timpul lipsei noastre. Un benoar este cerut întotdeauna, cu aceasta se va mai adăuga încasărilor care depășesc cheltuielile fiecărei reprezentații.

7 .".•••••.

• - "tău, s .*

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

424

Mircești, 17 dec. 1879

Mon cher ami,

Je vous ai attendu et vous attends encore avec impatience â la suite de la depeche que vous m'avez envoyee. Je voulais * vous consulter sur mon ennuyeuse affaire avec Hausknecht et vous prier d'accepter d'etre un des mes arbitres pour irancher ce litige. C'est aujourd'hui que je dois declarer au Tribunal le nom de mes arbitres et, comptant sur les senti-

* Urmează un *et* nejustificat.

ments de bonne amitie qui nous lient, j'ai pris la liberte, en votre absence, de coucher votre nom dans la declaration ecrite que j'ai adressee au Tribunal. Ai-je mal fait? En se cas, excusez-moi, mais ne me dementez pas. Vous me rendrez un veritable service d'ami dont je vous serai grandement reconnaissant.

J'attends votre reponse avec pas mal d'anxiete.

Tous â vous,

V. Alecsandri

Mircești, 17 dec. 1879

Iubite prietene,

Te-am așteptat și te aștept încă cu nerăbdare în urma depeșei pe care mi-ai trimis-o. Vroiam să te consult asupra plicticoasei mele afaceri cu Hausknecht și să te rog să primești să-mi fii unul dintre arbitri pentru a încheia acest litigiu.

Chiar astăzi trebuie să declar la tribunal numele arbitrilor mei și, ținând seama de sentimentele de prietenie care ne leagă, mi-am luat libertatea, în lipsa dumatăle, de a-ți trece numele în declarația scrisă pe care am adresat-o tribunalului. Am făcut rău? în acest caz, iartă-mă, dar nu mă dezminți. Îmi vei face un adevărat serviciu prietenesc pentru care îți voi fi foarte recunoscător.

Aștept răspunsul dumatăle cu destulă grijă.

Al dumatăle, V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

I

425

Mircești, 20 dec. 1879
18° au dessous de zero

Cher vieux, je ne suis nullement surpris de l'etat de surexitation aphrodisiaque de notre ami et collegue Sion, le

lendemain de son succes dramatique, c'est un gaillard d'une nature volcanique auquel le harem du théâtre suffirait à peine, si ses chevaux blanc ne lui conseillaient une retenu melee de dignite majestueuse.

Quoiqu'il en soit je lui envoi mes sincerés compliments pour son ceuvre et pour le legitime succes d'icelle. Je lui conseille, par la meme occasion, de profiter de la verve due à son triomphe pour se remettre au travail et pour accoucher d'une nouvelle piece qui lui procure un nouveau rut moral. Tu me donneras des nouvelles de l'impression produite par la comedie d'Ollanesco, sur le public fantasque de Bucarest. Elle m'a pâru fort agreable à la lecture... le sera-t-elle egalement à la scene?

Dans mon bagage litteraire, il existe une comedie localisee: *Ginerile lui Hadji Petcu* (*Le Gendre de Mr Poirier*) qui bien distribuee et bien apprise, aurait, je crois, du succes. Le role de Petcu, destine jadis à Millo, serait donne à Panu qui en ferait une creation tres amusante. Vois un peu si on ne pourrait monter cette piece, l'une des meilleures d'Emil Augier.

Madame Popescu m'avait demande à jouer la *Concina*, avec Vellescu. Y a-t-elle renonce? Ce serait dommage car elle jouerait admirablement le role de la vieille Princesse.

Grâce à mes maux de tete, provenant d'une nevralgie dentaire, je n'ai pu jusqu'à present rien mettre sur l'etables, et je me demande tristement si mon hiver est condamna à une sterilite complete? Pour m'en consoler, je lis le *Moniteur* et j'admire de plus en plus l'amenite, le bon gout, le comme il faut qui president aux echanges de pensees entre les deutes et entre les senateurs. On s'y enguele comme jadis à la descente de la Courtille.³ Que de Balochards poetiques! et cela va toujours crescendo... ou s'arretera-t-on?

Nous nous rejoyissons beaucoup de te voir arriver dans nos parages, vers le 20⁴ de ce mois, cependent nous ne saurons trop te conseiller de te calfeutrer comme un brick avânt de te mettre en voyage. Plus d'imprudence juvenile... laissons cela à Sion. Moi meme je devrai me trouver le 10 janvier à Bucarest, pour aller comparoir à la barre du tribunal d'Ilfov, sectia II, afin de me defendre contre mon fameux Hausknecht⁵, si tu prolongeais ton sejour par-

mi nous, nous ferions le voyage ensemble... mais c'est trop esperer.

Miile bonnes amities de la part des miens.

Mărie est impatiente d'entendre la nouvelle cantatrice, mais la crainte de la scarlatine, de la petite verole et de l'angine l'empêchent d'aller prendre ses quartiers d'hiver à Bucarest, elle ne veut pas exposer sa fille à toutes ces affreuses epidemies, cependant elle se propose de faire une excursion là-bas, apres les fetes sans l'enfant, bien entendu.

Tout à toi,

V. *A'ecsandri*

Mircești, 20 dec. 1879

18° sub zero

Iubite prietene, nu sînt deloc mirat de starea de surescitare afrodisiaca a prietenului și colegului nostru Sion¹, a doua zi după succesul tău dramatic, este un ștregar cu o natură vulcanică și căruia haremul teatrului abia i-ar ajunge, dacă părul său alb nu l-ar sfătui pentru o reținere amestecată cu demnitate majestuoasă.

Oricum ar fi, îi trimit sincerele mele complimente pentru opera sa și pentru legitimul succes al acesteia. Îl sfătuiesc, cu aceeași ocazie, să profite de verva datorată triumfului său pentru a se reageza la lucru și pentru a da naștere unei noi piese care fă-i procure un nou rut moral. Îmi vei da noutăți despre impresia produsă de comedia lui Ollănescu asupra publicului ciudat de la București. Ea mi s-a părut foarte plăcută la citit... v% fi ea tot atât și pe scenă?

În bagajul meu literar există o comedie localizată: *Ginerile lui Hagi Petcu*² (*Le gendre de Mr Poirier*) care, bine distribuită și învățată, va avea, cred, succes. Rolul lui Petcu, destinat altădată lui Millo, va fi dat lui Panu, care va face o creație foarte hazlie. Vezi puțin dacă nu s-ar putea monta această piesă, una dintre cele mai bune a lui Emile Augier.

Doamna Popescu îmi ceruse să joace *Concina*, cu Vellescu. A renunțat la aceasta? Ar fi păcat căci ar juca foarte bine rolul bătrînei prințese!

Datorită durerilor mele de cap, provenite de la o nevralgie dentară, nu am putut pînă acum să pun nimic pe tarată și mă întreb cu tristețe dacă iarna mea este condamnată la o sterilitate totală. Pentru a mă mîngia, citesc *Monitorul* și admir, din ce în ce mai mult, amabilitatea, bunul gust, ținuta care prezidează la schimbul de idei dintre deputați și dintre sena-

lori. Se ocărăsc acolo ca altădată la *Courtille*. Ce de scandalagii poetici și aceasta merge crescînd mereu. . . unde se vor opri?

Ne bucurăm mult să te vedem venind prin părțile noastre pe la 20^a al acestei luni, cu toate acestea nu știm cum să te sfătuim mai mult să te •căptușești bine ca un bric înainte de a porni în călătorie. Nici o imprudență tinerească. . . să lăsăm aceasta pe seama lui Sion. Eu însumi ar trebui să mă aflu la 10 ianuarie la București pentru a mă înfățișa la bara tribunalului de Ilfov, secția II, pentru a mă apăra împotriva faimosului meu Hausknecht °, dacă îți prelungești șederea printre noi, vom face călătoria împreună. . . dar însemnează să sper prea mult.

Mii de bune amiciții din partea alor mei.

Mărie este nerăbdătoare să asculte pe noua cîntăreață, dar teama de scarlatină, de pojar și de angină o împiedică să meargă să-și ia reședința de iarnă la București, nu vrea să-și expună fiica la toate aceste groaznice epidemii, cu toate acestea își propune să facă o excursie acolo după sărbători, fără copil, bineînțeles.

A l tău,

V. *Alecsandri*

Mircești, 20 dec. 1879

Cher vieux,

Tu m'avais fait esperer que pour le 20 de ce mois nous 4e verrions dans ces parages. Nous y sommes au 20 et, ni le chemin ne pouvroie, ni la campagne ne verdoie.¹

Tiens-tu toujours à ton projet ou bien les travaux du Senat te retiendront-ils malgre toi jusqu'au delà de la Noel?

Informe-moi exactement de ce qu'on Ten fait au Senat et *du jour* ou la question du radiat des chemins de fer entrera en discussion dans l'enceinte des peres conscrits.

Miile bonnes amities de la part des miens.

Tout à toi,

V." *Alecsandri*

Mircești, 20 dec. 1879

Iubite prietene,

M-ai făcut să sper că la 20 al acestei luni o să te vedem pe meleagurile noastre. Sîntem la 20 și nici drumul nu prăfuieste nici cîmpia nu înverzește¹.

Mai ții la proiectul tău sau lucrările Senatului te rețin împotriva dorinței tale pînă dincolo de Crăciun?

înștiințează-mă exact de ceea ce se face la Senat și *de ziua* în care chestiunea răscumpărării căilor-ferate va intra în discuție în incinta senatorilor.

Mii de bune amiciții din partea alor mei.

A l tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE MIHAIL KOGALNICEANU

427

Mircești, [1879]¹

Mon cher Cogalniceano,

Voici un petit billet qui a l'air d'un poulet. Detrompe-toi; ces quelques lignes sont destinees à te bien disposer en faveur de Sirbu, le maître de police de Roman. Il parait qu'on cherche à lui faire des miseres, et on lui a meme intente un proces pour de pretendus coups qu'il aura administres à un certain Cojokaru, voleur de profession, dit-on.

Tu a du recevoir une depeche de Jora. Prends-lâ en consideration, en ne suspendant pas Sirbu de ses fonctions avânt l'issue du proces.

A bientôt à Bucarest.

Tout à toi,

.MI

V. *Alecsandri*

Mircești, [1879] 1

Iubite Kogălniceanu,

Iată un bilețel care are aerul unui bilet galant. Nu te lăsa înșelat; aceste câteva linii sînt destinate să te binedispună în favoarea lui Sîrbu, șeful poliției de la Roman. Se pare că se caută să i se facă mizerii, și chiar i s-a intentat un proces pentru niște pretinse lovituri pe care le-ar fi administrat unui oarecare Cojocaru, hoț de profesie se zice.

Trebuie să fi primit o depeșă de la Jora. Ia-o în considerație, nesuspendînd pe Sîrbu din funcțiile sale, înainte de terminarea procesului.

Pe curînd la București,

Al tău,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ARTHUR BALIGOT DE BEYNE

428

[1879 sfîrșit - 1880 început]

Mon cher B... 1 J'ai longtemps cause avec la P r... 2 de votre rupture. Elle en est fort affectee car, tout en se plaignant de vos défauts comme gouverneur des enfants, elle reconnaît et proclame, à haute voix, vos qualités d'ami loyal, devoue et desinteresse. Sans les influences qu'Elle subit je crois que vous ne seriez pas tous les deux victimes d'un denouement que vous regrettez également mais, enfin, puisque ce denouement a eu lieu, le plus sage, à mon avis, est de s'y tenir ! Laissons venir les evenements. Il ne se passera pas longtemps que la P r... n'ait besoin de vos soins d'ami. je vous pris donc de rester pour la veuve du Prince ce que vous avez toujours ete; d'aller la voir souvent et de lui venir en aide dans les moments d'embaras. N'ayant plus de responsabilites à l'égard des enfants et de leur education, evitez de desaprouver les mesures que la P r... croira devoir

prendre à ce sujet, et vous * renfermant dans le simple rôle d'ami de S. Altesse, mettez-vous à sa disposition comme par le passe.

Elle vous enverra piochainement ** ses instructions pour la nouvelle installation, car, à son avis, personne autre que vous ne saurait s'acquitter de cette charge avec plus d'entente. Elle compte sur votre obligeance habituelle dans cette affaire difficile sous tous les rapports, et c'est encore en vous qu'elle place tout son espoir de trouver un professeur pour ses enfants. Vous voyez donc que la P r... voit toujours en vous un ami dont elle usera en toute occasion. Votre role est donc tout trace, il vous est diete par l'affection qui vous lie à la famiile Couza et par celle que la Princesse vous porte en depit de toutes les influences malveillantes. Ceci dit mon cher ami, je vous embrasse cordialement et suis tout à vous...

[1879 sfîrșit - 1880 început]

Iubite B... 1 Am vorbit mult cu Pr... 2 despre ruptura voastră. Ea este foarte afectată căci, cu toate că se plînge de defectele dumitale ca guvernator al copiilor, recunoaște și proclamă, cu voce tare, calitățile dumitale de prieten loial, devotat și dezinteresat. Fără influențele pe care ea le suferă, îmi este teamă să nu fiți amîndoi victimele unui deznodămînt pe care să îl regretați în aceeași măsură, dar, în sfîrșit, pentru că acest deznodămînt a avut loc, cel mai cuminte, după părerea mea, este să rămînă așa ! Să lăsăm evenimentele să vină. Nu va trece mult pînă ce Pr... 3 să aibă nevoie de îngrijirile dumitale de prieten, te rog deci să rămii pentru văduva Prințului ceea ce ai fost întotdeauna; să te duci să o vezi adesea și să-i vii în ajutor în momente grele. Nemaiavînd răspunderi față de copii și de educația lor, ferește-te de a dezaproba măsurile pe care Pr... va crede că trebuie să le ia în această privință și reduceîndu-te la simplul rol de prieten al Alteței-sale, pune-te la dispoziția sa ca în trecut.

Îți va trimite în curînd instrucțiunile sale pentru noua instalare, căci, după părerea sa, nimani altul decît dumneata nu va ști să se achite de

* Repetat cuvîntul.

** Cele două cuvinte sînt scrise deasupra unor alte cuvinte complet șterse.

această însărcinare cu mai multă pricepere. Ea se bizuie pe bunăvoința dumitale obișnuită în această afacere dificilă sub toate raporturile, și tot în dumneata își pune toată speranța ca să-i găsești un profesor pentru copiii săi. Vezi deci că Pr. . . vede și mai departe în dumneata un prieten de care se va folosi în orice împrejurare. Rolul dumitale este pe de-a întregul stabilit, el îți este dictat de afecțiunea care te leagă de familia Cuza și de aceea pe care Prințesa ți-o poartă cu toate influențele răuvoitoare. Acestea spuse, iubite prietene, te îmbrățișez călduros și sînt al dumitale. . .

CĂTRE VASILE BOERESCU

429

Ce jeudi, [1879]

Mon cher Mr Boerescu,

J'ai promis à une personne une baignoir pour la fete de demain. Je m'adresse à votre obligeance pour me faire tenir ma promesse.

Faites-moi l'amitie de m'envoyer le billet par le porteur.

Tous â vous,

• • V. *Alecsandri*

Joi, [1879]

Iubite dl. Boerescu,

Am făgăduit unei persoane un benoar pentru sărbătoarea de mîine. Mă adresez bunătații dumneavoastră pentru a mă face să-mi țin făgăduiala.

Fă-mi gestul prietenesc de a-mi trimite biletul prin aducător.

Al dumitale,

V. *Alecsandri*

538

CĂTRE ION GHICA

430

[1879] 1

Mon cher Ghica,

Parmi les personnes destinees â aller â Berlin pour signer les obligations, ne pourrait-on pas nommer aussi mon cousin Costaki Cozoni? Il est modeste, probe et actif.

Tout â toi,

V. *Alecsandri*

Iubite Ghica,

[1879] 1

Printre persoanele destinate să meargă la Berlin pentru a semna obligațiile, nu s-ar putea numi și vărul meu Costachi Cozoni? Este modest, cinstit și activ.

Al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE GRIGORE VENTURA

431

1 janv. 1880

Mon cher Ventura,

Ma lettre devant arriver k Bucarest en meme temps et peut-être meme plus-tot qu'une depeche, je vous ecris ces

539

quelques lignes, à la hâte, pour vous remercier de vos félicitations amicales, et vous envoyer mes meilleurs souhaits pour votre bonheur et vos succès en *tout genre*.

Quand vous voudrez venir, vous serez le très bien reçu à Mircești et vous y trouverez un *piano* !

Tout à vous,

V. *Aleksandri*

1 ian. 1880

Iubite Ventura,

Scrisoarea mea trebuind să ajungă la București în același timp, sau poate chiar mai curînd decît o depeșă, vă scriu aceste cîteva rînduri la repezeală, spre a vă mulțumi pentru felicitările prietenești și pentru a vă trimite cele mai bune urări pentru fericirea dumneavoastră și succese *de tot felul*.

Cînd veți dori să veniți, veți fi foarte bine primit la Mircești și veți găsi aici un *pian*!

Al dumneavoastră,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

432

[ianuarie] 1880, Mircești

Félicitations de nouvel an, pour toi et les chatelains de Michlauchany¹, de la part de la colonie *de* Mircești.

V. *Aleksandri*

Ci-joint deux depeches, dont l'une ouverte par erreur .à cause de l'adresse.

[1 iuarie] 1880, Micești

Felicitări pentru Anul nou, pentru tine și castelanii din Miclăușani¹, din partea coloniei din Mircești.

V. *Aleksandri*

Aici alăturat două telegrame, dintre care una deschisă din greșeală din cauza adresei.

433

Mircești, 5 janv. 1880

Cher vieux,

C'est demain le Iordin et apres, la St. Jean. Sur la place, devant ma maison, on vient d'eriger une grande croix, en glace, un vrai chef-d'oeuvre. Cette vue me donne froid, tout en m'inspirant des sentiments religieux.

C'est pourquoi (sic) je pense à ton jour de fete et je t'envois ces lignes pour te le souhaiter bonne, heureuse, bonne au point de la politique, heureuse au point de vue des affaires.

Puissent les nombreuses boucher de la foret d'Adjud se transformer en or, afin de vexer les autres qui font de la Chambre et du Senat deux veritables forets de Bondy¹. Amities et félicitations de la part de tous les miens.

V. *Aleksandri*

Mircești, 5 ian. 1880

Iubite prietene,

Mîine este Iordanul și după aceea Sf. Ion. în piață, în fața casei mele, s-a ridicat o mare cruce, de gheață, o adevărată capodoperă. Această priveliște mă îngheață, inspirîndu-mi în același timp sentimente religioase.

Iată pentru ce (sic) mă gîndesc la ziua ta și îți trimit aceste rînduri pentru a ți-o dori bună, fericită, bună din punct de vedere politic, fericită din punct de vedere al afacerilor.

Fie ca numeroasele trunchiuri din pădurea de la Adjud să se transforme în aur, pentru ca să fie vexați alții care fac din Cameră și din Senat două adevărate păduri din Bondy \ Amiciții și felicitări din partea alor mei.

V. *Alecsandri*

CĂTRE V. A. URECHIA

434

Mircești, 5 ianuarie 1880

Iubite domnule Urechia,

Bucuros de a răspunde la apelul ce mi-ați făcut pentru *Albumul macedo-român*, vă trimit aici cîntecul lui *Alexandru Makedon*,¹ reintocmit, precît s-a putut, din cîteva fragmente de poezii populare culese la anul 1840 de răposatul meu amic A. Russo, în călătoriile sale pe malurile Dunărei.

Al d-voastre coleg și amic,

V. *Alecsandri**

* Semnăturii autografă, reproducere.

542

CĂTRE ION GHICA

435

Mircești, 8 janv. 1880

Cher vieux,

L'impression de *Despot* avance et j'espere qu'elle sera terminee dans le courant de ce mois.

Je desire y mettre comme preface une lettre que j'adresse au Kneaz¹, auquel cette piece a ete dediee *ab-ovo*; mais je veux egalement t'exprimer publiquement mes remerciements pour tous les soins qu'en ta qualite de directeur tu as donnees à la mise en scene de mon drame.

Tu trouveras ci-contre le brouillon d'une lettre² que je t'adresse. Si elle te convient, *va bene*, sinon, fais-y les changements que tu voudras.

Une petite reponse de toi ferait bien dans le corps de l'ouvrage, mais sais-tu ce qui serait fort spirituel, c'est l'histoire de ce boyard qui, apres avoir diete sa lettre, en a efface tout le contenu, mot par mot, pour satisfairesonorgueil.

Tout à toi,

т т „ т .
V. *Alecsandri*

• • • • • > •

Mircești, 8 ian. 1880

Dragul meu,

Tipărirea lui *Despot* înaintează și sper să fie terminată în cursul acestei luni.

Doresc să pun ca prefață o scrisoare pe care o adresez cneazului¹, căruia i-a fost dedicată această piesă *ab-ovo* *; dar vreau în același timp să-ți exprim în mod public mulțumirile mele pentru toată grija pe care, în calitatea ta de director, ai arătat-o punerii în scenă a dramei mele.

* „De la ou” — expresie folosită de Horațiu, cu sensul de: „de la începutul începutului” (limba latină).

543

Vei găsi alăturat ciorna unei scrisori² pe care ți-o adresez. Dacă-ți convine, *va bene*, dacă nu, fă-i modificările pe care le vei dori.

Un mic răspuns din parte-ți ar fi binevenit în corpul lucrării, dar știi tu ce-ar fi foarte spiritual? Este povestea acelu boier care, după ce și-a dictat scrisoarea, a șters tot conținutul, vorbă cu vorbă, ca să-și satisfacă mîndria.

A l tău,

V. *Alecsandri*

436

Mircești, 12 janv. 1880

Cher vieux, je suis enchanté de la promesse que tu m'as faite de répondre à ma lettre³, mais je dois t'avertir que la publication de *Despot* tire à sa fin et que l'on va procéder de suite à l'impression de ce qui va servir de préface. Donc à l'œuvre; j'attends ton manuscrit avec impatience pour l'envoyer à Mr Socec.

t Depuis la représentation de *Despot*, nos auteurs, plus ou moins dramatiques, ont été empoignés aux entrailles par le démon de la production, voire même de la reproduction. Tant mieux pour le théâtre et pour la fameuse *înantări a neamului românesc*.

Moi je continue à me prelasser dans les délices infructueuses de la paresse... mais gare... une fois que j'aurai divorcé d'avec cette grande dame... je ne te dis que cela.

Ventura² a enfin accouché, le père et l'enfant se portent bien. Qu'il use donc de mes vers tant qu'il voudra; il est coutumier du fait et cela me fait plaisir.

Olanescu avait promis de venir me voir; je ne compte pourtant pas beaucoup sur sa visite du moment que *Pribeagu*³ l'attend sur la scène du grand théâtre.

Je lui souhaite un bon succès, bien mérité pour la beauté de ses vers.

J'ai écrit au prince Demetrius⁴ en lui envoyant un certificat médical. Ces pièces n'ont pas eu le don de le convaincre de mon impossibilité à me rendre au Sénat, car il m'a envoyé une dépêche dans laquelle il cherche à me toucher en parlant du *prestigiul acestui institut*, et m'invite, en conséquence, à partir du pied de gauche. Je lui ai répondu zut, avec toute la politesse due à un personnage de ce calibre. Soutiens-moi.

Miile bonnes amitiés de la part de ma petite colonie.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

P.S. A l'imprimerie Socec on aura besoin d'une affiche de *Despot* pour imprimer les noms des acteurs qui y ont des rôles. Donne l'ordre qu'on en mette une à la disposition de Mr Ispiresco, dans le cas où celui-ci enverrait la chercher.

Mircești, 12 ian. 1880

Iubite prietene, sînt bucuros de făgăduiala pe care mi-ai făcut-o de a răspunde scrisorii¹ mele, dar trebuie să te anunț că publicarea lui *Despot* se apropie de sfîrșit și că se va proceda numai decît la tipărirea a ceea ce va servi ca prefată. Deci, la lucru; aștept manuscritul tău cu nerăbdare pentru a-ți trimite d-lui Socec.

De la reprezentarea lui *Despot*, autorii noștri, mai mult sau mai puțin dramatici, au fost cuprinși în măruntaie de demonul producției, ba chiar de al reproducției. Atît mai bine pentru teatru și pentru faimoasa *înantări a neamului românesc* *.

Eu continui să mă desfăt în încîntările nerodnice ale lenii... dar ferește... de îndată ce voi divorța de această mare doamnă... nu-ți spun decît aceasta.

Ventura² a născut în sfîrșit, tatăl și copilul sînt bine. Să se folosească deci de versurile mele atît cît va vroi; este obișnuit să o facă și aceasta îmi face plăcere.

Ollănescu făgăduise să vină să mă vadă; nu mă bizui totuși prea mult pe vizita sa, de vreme ce *Pribeagu*³ îl așteaptă pe scena marelui teatru.

* În original, în limba română.

îi doresc un bun succes, bine meritat pentru frumusețea versurilor sale.

Am scris prințului Dimitrie¹ trimițându-i un certificat medical. Aceste piese nu au avut darul să-l convingă de imposibilitatea mea de a veni la Senat, căci mi-a trimis o telegramă în care caută să mă miște vorbindu-mi despre prestigiul acestui institut² și mă pofteste, prin urmare, să plec numai-decît. I-am răspuns zut, cu toată politețea datorată unui personaj de asemenea calibru. Susține-mă.

Mii de bune amiciții din partea micii mele colonii.

Al tău,

V. Alecsandri

P.S. La tipografia Socec va fi nevoie de un afiș al lui *Despot* pentru a tipări numele actorilor care au aici roluri. Dă ordin să se pună unul la dispoziția d-lui Ispirescu, în cazul în care acesta va trimite să-l caute.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

437

Mircești, 14 jan. 1880

Cher ami,

Je suis sans doute indiscret, mais en votre qualite d'avocat, vous savez que les etres plus ennuyes et les plus ennuyeux de la terre sont ceux qui sont affliges de proces, vous m'excuserez donc facilement de venir de nouveau vous prier de venir à Mircești. Les arbitres¹ sont nommes, vous et un certain Katz, lequel, dit-on, ne m'est pas foncierement hostile. J'espere donc qu'en cette premiere reunion, l'affaire sera

în original, în limba română.

546

terminee. On n'attend que vous. Le colonel Roznovano a promis de mettre sa maison à ma disposition pour servir de tribunal. Arrivez, je vous embrasse et tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 14 ian. 1880

Iubite prietene,

Sînt fără îndoială indiscret, dar, în calitatea dumitale de avocat, știi că cele mai plictisite ființe și cele mai plicticoase de pe pămînt sînt cele care sînt copleșite de procese, mă vei ierta deci cu ușurință dacă vin din nou să te rog să vii la Mircești. Arbitrii¹ sînt numiți, dumneata și un oarecare Katz, care, se spune, nu-mi este chiar potrivnic. Nădărduesc deci că în această primă reuniune afacerea va fi încheiată. Numai pe dumneata te așteaptă. Colonelul Roznovanu a făgăduit să-mi pună la dispoziție pentru a servi de tribunal. Vino, te îmbrățișez și al dumitale.

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORE VENTURA

438

Mircești, 15 ian, 1880

Cher confrere es-arts,

Recevez mes sinceres compliments sur votre heureux accouchement, ainsi que mes remerciements, non moins sinceres, pour l'idee que vous avez eue de me nommer le parrain de votre enfant¹ J'accepte avec plaisir cet emploi honorifique et je fais des voeux pour les succes prochains de mon filleul dans le monde.

Votre lettre en quatre points a ete la bienvenue; et pour vous le prouver, voici quatre strophes² improvisees à l'intention de votre petite Egyptienne.

547

„Eu sînt sprintena Almee,
Unduioasă * ca un pai.
Cînd gazelă, cînd femeie,
Port în sîn un dulce rai.

Nilu-n mantie de apă
Mă atrage ca un zeu.
i, • , Lei și tigri el adapă,
Dar nu stinge focul meu.

Sus pe ceruri mîndrul soare - *
Arde-n flăcări și scânteii,
Dar mai viu e arzătoare
Flacăra din ochii mei.

Leul, Africa spăimîntă
Cu-al său glas răsunător,
însă glasul meu încîntă
Chiar pe leu-ngrozitor.

Căci sînt sprintena Almee
Unduioasă ca un pai.
Cînd gazelă, cînd femeie.
Și pe sînu-mi port un rai."

Voici, cher confrere, les premiers vers... mediocres, que j'ai commis depuis le mois de septembre. Ils vous prouvent que je cultive la paresse sur une grande échelle. . . Mais à vrai dire- c'est n'est [pas] cette grande dame qui me tient sous sa pantoufle et qui me rend improductif, c'est plutôt une nevralgie dentaire aggravée d'un juif avec lequel je suis en proces.

Fasse le ciel que je sois quitte jusqu'au printemps!

Quand comptez-vous monter votre pièce? Je suis très envious d'assister à une de ses représentations, si ce n'est à la première. Au mois de février je me propose de venir à Bucarest. .. *Cum să fac ca să nu trec peste Dunărea?*

* Scris mai întîi *Fiica*, apoi șters.

Miile choses aimables de la part des miens, et tout à vous,

V. *Alecsandri*

Je demande la fin de l'histoire du renard. Envoyez-moi le No du 14 janvier, ainsi que tous ceux qui suivront.

Vous avez assisté, dit-on, à une lecture d'une pièce de Damet et Cie. Qu'est-ce que c'est?... On ajoute que vous y avez ronfle Est-ce vrai?

Mircești, 15 ian. 1880

Iubite confrate întru arte,

Primiți sincerele mele complimente pentru fericita naștere, cum și mulțumirile mele, nu mai puțin sincere, pentru ideea pe care ați avut-o de a mă numi nașul copilului dumneavoastră. Primesc cu plăcere această sarcină onorifică și fac urări pentru apropiatele succese ale finului meu în lume.

Scrisoarea dumneavoastră în patru puncte a fost binevenită, și pentru a v-o dovedi, iată patru strofe² improvizate pentru mica dumneavoastră egipteană.

[.....] *

Iată, iubite confrate, primele versuri... . mediocre pe care le-am comis din luna septembrie. Îți vor dovedi că eu cultiv lenea pe o mare scară. Dar, la drept vorbind, nu această mare doamnă mă ține sub papucul ei și mă face neproductiv, ci mai ales o nevralgie dentară agravată de un evreu cu care sînt în proces.

Facă cerul ca să le termin pînă în primăvară!

Cînd socotiți să vă montați piesa? Sînt foarte curios să asist la una dintre reprezentațiile sale, dacă nu la premieră. În luna februarie îmi propun să vin la București. *Cum să fac ca să nu trec peste Dunărea?***

* Urmează poezia în limba română de la p. 548; "

** în original, în limba română.

Mii de lucruri plăcute din partea alor mei, și al dumneavoastră,

V. Alecsandri

Cer sfișitul istoriei vulpii. Trimiteți-mi nr. din 14 ianuarie, cum și toate cele care vor urma.

Ați asistat, se spune, la lectura unei piese de Damet și Comp. Ce esle aceasta? Se adaugă că ați sforăit. Este adevărat?

CĂTRE ION GHICA

439

Mircești, 16 janv, 1880

Cher vieux, ta reponse¹ est parfaite, je viens de l'envoyer à Socec en meme temps que la lettre que je t'ai adressee. Ȃ elles deux elles feront une preface originale à *Despot*.

A-propos de *Despot*, fais-moi connaître de suite la date de la premiere representation, n'est ce pas le 30 septembre? Comment a reussi la pieces² d'Olanesco? Le public a-t-il apprecie la beaute des vers?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 16 ian. 1880

Iubite prietene, răspunsul¹ tău este perfect, l-am trimis lui Socec împreună cu scrisoarea pe care ți-am adresat-o. Ele amîndouă vor face o prefață originală lui *Despot*. • ut..

In ceea ce privește pe *Despot*, fă-mi cunoscută numaidecît data primei reprezentații, nu este 30 septembrie? Cum a reușit piesa¹ lui Ollănescu? Publicul a apreciat el frumusețea versurilor?

Al tău,

V. Alecsandri

440

, Mircești, 1 febr. 1880

Cher vieux, puisque les Cozadini¹ se trouvent à Bucarest, il serait bon de causer de l'affaire en question. II a le plus grand deșir qu'elle aboutisse. Madame Balche, au besoin, pourrait y apporter ses bons offices. Pour ma part, j'attends Cozadini, à son retour, pour convenir ensemble de la rencontre des deux jeuns gens, qui devra avoir lieu apres Paques.

Bonne chance à Olanesco², quant à Damet, je te conseille de prendre beaucoup de cafe, bien fort, pendant la lecture de sa piece.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 1 febr. 1880

Iubite prietene, pentru că Cozadinii¹ se găsesc la București, ar fi bine să vorbești despre afacerea în chestiune. Are cea mai mare dorință să izbutească. Doamna Bals, la nevoie, ar putea să aducă aici un ajutor prețios. În ce mă privește, îl aștept pe Cozadini, la intoarcerea sa, pentru a ne înțelege împreună asupra întîlnirii celor doi tineri, care ar trebui să aibă loc după Paște.

Noroc lui Ollănescu², cit despre Damet, te sfătuiesc să iei multă cafea, foarte tare, în timpul lecturii piesei sale.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

441

Mircești, 5 fevr. 1880

Iubite Negruzzi,

Înainte de toate îți fac cunoscut că am primit dicționarul lui Cihac \ că am răspuns învățatului nostru etimologist pentru a-i mulțumi, și că i-am și trimis un exemplar din gramatica macedo-română a lui Boiagi².

Acum să venim la întrebarea ce-mi faci, dacă iarna aceasta a fost roditoare pentru mine? Cu durere răspund că nu! O nevralgie complicată cu un proces³ mi-au secăt creierii și m-au împiedicat de a produce măcar o singură strofă.

Planuri am multe în cap, dar când vreau să mă pun pe lucru, se prezintă dinaintea ochilor mei imaginea hidoasă a unui tirtan nespălat, cu care mă judec pentru o tilhărie a lui, foarte păgubitoare mie. Cum dar să te inspiri, când muza drăgălașe se metamorfozează într-o dihanie cu perciuni și îmbrăcată în pielea dracului?

Despot se tipărește la Socec; peste vro opt zile ți-oi trimite unul din cele întâi exemplare. Nu rămîne decît ultima jumătate de coală sub teasc.

Cu ce, dar, să-ți îndeplinesc dorința în privirea foaiei *Convorbirilor* ?

Portofoliul meu e gol de tot. Iată însă ce-ți propun: ne-am decis cu Ion Ghica să preschimbăm un șir de scrisori amintitoare de timpurile trecute. Posed pîn-acuma trei epistole⁴ foarte interesante ce mi-a trimis Ghica.

Dacă-ți convine, sînt gata a le pune la dispoziția foaiei *Convorbirilor*. Acele scrisori nu se ating nicidecum de politica zilei; ele sînt niște prețioase schițe de moravuri vechi și de datini istorice. Aștept răspunsul d-tale, pîn-a nu-ți comunica copie după dînsule.

Te-ai mirat de a nu vedea numele meu în tabla de materii a anului trecut? Aceeași mirare mă coprinde și pe mine, căci de cînd te-ai aruncat în brațele politiceii, ai cam legat

de gard literatura. Să sperăm însă că vom veni în curînd la postul nostru.

Eu n-am fost la București de pe la octomvrie, fiind spăimîntat de gerul iernei. Socot însă să mă duc la Senat pe la sfîrșitul lui februar, dacă... etc.

Zici că ai să pleci peste vro 15 zile?... De ce nu te-ai opri cîteva ceasuri la mine? Pornind dimineața din Iasi, ajungi pe la 11 oră la gara Mircești, și seara, cu trenul expres, te îndrumezi spre București.

Programul e lesne de urmat și totodată de natură a-mi produce o mare satisfacere.

Amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

442

Mircești, 7 fevr. 1880

Dragă Moș PISOI,

„în pulberea dusă de vînturi
Sub pașii noștri călători,
Cîntă-i luată de pe flori
Și cîntă, vai, de pe mormînturi!
Voi ce purtați cupa la gură.
A h! deșertați cupa deplin...
A morților cenușă sură
Presară ades dulcele vin" !

Prin urmare, te aștept cu clondirul și cu colac cald. Să ne vii sănătos și voios.

Vinerila 5 1/2 seara, vei găsi trăsura la gară. Complimentele noastre d-nei PISOZKI, sărutări lui Alecsăndrel și ție belșug în toate,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

443

Mircești, 8 fevr. 1880

Iubite domnule Urechia,

Cînd ne-am întîlnit în vagon, mi-ați cerut pentru *Albumul macedo-român* un articol de literatură care să prindă loc mai mult decît cîntecul lui *Aleksandru Macedon*¹. Bucuros de a vă împlini dorința, vă trimit o istorioară de început de amor², după cum se începeau amorurile pe la anul 1840. De vă convine, bine, de nu, trimiteți-mi manuscrisul³ îndărăt, fiindcă nu am altul, și primiți în loc expresia simțirilor mele de stimă și de amicie.

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

444

Mircești, 11 februarie 1880

Iubite Negruzzi,

îți scriu în grabă, căci plec la Roman pentru procesul¹ meu. Necazurile ce am nu-mi lasă capul liber pentru ocupații literare. Sper însă că voi scăpa în curînd de buclucuri și atunci mă voi gîndi cu dragoste la copila noastră: foaia *Convorbirilor*. Cît pentru simțirile lui Ion Ghica către d-ta, eu cred că ești înșelat. Oricum, cînd voi merge la București, voi avea o explicație cu el. Pană atunci te îmbrățișez. Ai să mai stai mult în Iași?

Amic devotat,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

445

Mircești, 28 fevr. 1880

Cher vieux,

Oui, je suis tres hereux d'avoir trouve la *rara avis*¹ qui s'est epris de ma petite terre de Patrașcani et qui me l'a soufflee moyennant une somme de quelques milliers de ducats, auxquels je devrai ma tranquillite, ainsi que ma liberte. J'avais des dettes, beaucoup de dettes, par consequant autant de soucis. *Evallah!* je vais enfin connaître le jour de la delivrance. Ne plus penser au capital du, ne plus m'inquietter des paiements des interets, envoyer promener au paradis St. Georges et St. Demetre². Quel bonheur! . . . c'est desormais que je vais travailler â tete reposee, si Dieux me prete vie.

J'ai certains affaires â mettre en ordre, avânt moft depart³, et j'espere pouvoir partir vers le 2 mars. . . Donc â bientot, mon vieux.

Tout â toi,

V. *Aleksandri*

Je reviens aujourd'hui de Jassi ou j'ai assiste a Ten-terrement du beau-pere de Mărie. Encore un'veieux de parti.

Mircești, 28 febr. 1880

• '• . . . • <• urii • • - "iuSj
Iubite prietene, „ • - , . „

Da, sînt foarte fericit că am găsit *pasărea rară*^{*} care s-a îndrăgostit de mica mea moșie din Pătrășcani și care mi-a suflat-o pentru o sumă de oîteva mii de ducați, de care depindea liniștea mea, cum și libertatea mea.

* în original, în limba latină.

555

Aveam datorii, multe datorii, prin urmare tot atâtea griji. Slavă. Domnului! * voi cur.oaște, în sfârșit, ziua eliberării. Să nu mă mai gândesc la capitalul datorat, să nu mă mai îngrijorez de plata dobânzilor, să-i trimit să se plimbe în paradis pe St. Gheorghe și St. Dumitru². Ce fericire I ... de acu înainte oi lucra cu capul liniștit dacă Dumnezeu mă lasă să trăiesc.

Am unele afaceri de pus în ordine, înaintea plecării³ mele și sper să pot pleca pe la 2 martie ... Deci pe curînd, prietene.

A l tău,

V. *Alecsandri*

M-am întors astăzi de la Iași unde am fost de față la înmormîntarea" socrului lui Mărie. încă un bătrîn plecat.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

446

București, 9 martie 1880

Dragă,

Ajungînd la Galați am tras în gazdă la Rășcanu¹ cu care am vorbit despre d-l Roia. Deși, în adevăr, pîn-acum nu i-au încredințat postul de director penitențiarului, mi-au promis că în curînd ii va găsi un loc satisfăcător. A doua zi am plecat spre București, unde am sosit cu bine, deși seara au fost cam rece, nu am simțit frigul.

Aice sînt foarte bine instalat în odaia mea, pregătită de amicul² nostru cu toată îngrijirea. E caldă și curată. Pe dînsul l-am găsit sănătos și foarte doritor de a veni la Mir-Ceș³ Liv i «*:&. . . 4jj . . . V *ni...! ,eC1 . . Timpul nu pare a intra în fazele călduroase a primăverii, de aceea nu am curajul să mă pun la drum. Mi-ar. fi greu să

* în original, în limba turcă.

556

fac un voiaj lung încotoșmanat cu flanele, cu paletouri și în blani care mă obosesc peste măsură. Am dar de gînd să scriu lui Michel Daniel³ ca să trimeată banii la Emmelina Raymond și să scriu totodată ei ca să facă formalitățile necesare, pe care le voi indica, spre destabilizarea ipotecii de pe Borzești⁴. Voi aștepta încă vro trei zile și voi lua hotărîrea definitivă întru aceasta. Am primit o scrisoare de la Mărie⁵, în care îmi spune că mai are a șede a vro 15 zile în pat. Mă tem foarte mult să nu i se fi întîmplat ca la Monaco. Se vede că s-au decis a se muta din București, însă unde? Nu știu.

Sfîrșind, te rog, dragă, să nu mi te ostenești mai mult decît trebuie căci sănătatea e averea cea mai prețioasă pentru amîndoi. Te sărut împreună cu Margareta și cu Grosana⁶.

Complimente d-nei Leonard,

V. *Alecsandri*

Am primit oghialul.

447

București, 15 mart. 1880

Dragă,

Am primit o scrisoare de la dl. Străjescu prin care îmi propune ca să meargă în locul meu la Paris pentru ca să termine afacerea mea cu d-na Emmeline Raymond⁶. D-lui îmi cere numai plată drumului pentru mergere și întoarcere, precum și cite 40 franci pe zi, pentru cheltuieli de ședere în Paris.

Toate aceste some se pot sui la 2 000 franci, prin urmare înțelegi că nu pot primi propunerea d-sale, căci mi-ar conveni mai bine să-i cheltuiesc eu decît altul pe sama mea.

Afară de aceasta, eu am pus la cale lucrurile astfel ca să nu fie nevoie de prezența mea la Paris.

Foarte mă bucur că s-au întors cocostîrcii în sat. Senin de primăvară! Vei putea mai cu lesnire completa numerarea

557

celor 6 000 de stejari. Oricum însă, nu face prea mult zel, căci graba strică treaba.

Aici e vreme destul de frumoasă, însă aerul este încă rece la umbră. Eu nu mă las de blană.

Am petrecut aseară la Florescu. Princesa Alina și Eliza² m-au întrebat de mata și le-am răspuns că te ocupi cu curcile.

Te sărut,

V. Alecsandri

Complimente d-nei Leonard. Sărutări Margaretii și Grosanii.

448

București, 16 mart. 1880

Dragă,

Am citit scrisoarea lui Mitică adresată lui Vasili¹ și am rămas foarte mulțemit de hotărîria ce au luat de a trata direct cu Berla pentru moșie. El ar fi trebuit de mult ca să ieie de prindere de a se ocupa de trebile lui și de a nu se lasa pe tînjală, contînd pe alții.

Cît pentru conduita lui cătră mata, nu te măhni, nici nu baga de seamă. Va veni o zi unde el singur va recunoaște măgăria lui. Pană atunci, să ne cătăm de trebile noastre și să dăm dracului toate supărările, de orice natură, căci ele nu merită să le dăm vreo importanță. Destule necazuri am avut, destul amar am înghițit. E timp să devenim mai nepăsători pentru ca să ne păstrăm sănătatea.

Aice vremea s-au îndreptat. Ziua e soare frumos, însă noaptea este încă rece. Toți zic că am intrat în primăvară. . . încep a crede și eu, căci pe aici au venit cocostîrcii.

M-am întîlnit cu Madame Gracia și cu Eva² la un pictor³ unde mă dusesem cu Ghica⁴ pentru ca să văd portretul unui jidan... foarte bine lucrat. D-lor au cercat să-mi facă reproșuri că nu m-aș fi dus să le văd la Iași, însă le-am curmat vorba zicîndu-le că alții merită reproșuri, iar nu eu...

558

Peste zi au venit și Calimab-Catargiu la noi. L-airi primit destul de rece.

Astăzi am audiență la Doamna... Ce s-a întîmpla, nu știu...

Vă sărut pe toate,

V. Alecsandri

Alecu⁵ s-au dus la vînat fiind duminică.

449

București, 17 mart. 1880

Dragă,

Obrăznicia lui Buium au trecut peste toate marginile. Trebuie înfrînat. Îți trimit înapoi telegramele lui pentru ca să le arăți d-lui Străjescu. El va face prin procuror constatarea falsului și astfel îl vom ținea pe jidan la mîină. Sînt de părere însă ca procurorul să nu-l deie încă în judecată, ci să ție pe capul lui amenințarea de a-l da pe mîina justiției oricînd voi cere-o.

Am răspuns lui Kozoni. Ieri am fost la Doamna care m-au primit cu amabilitatea obicinuită.

Vă sărut,

V. A.

450

Gioi, [București, martie 1880]

Dragă,

Manca au scris surorii sale ca să ridice din casa Măriei lucrurile sale. Femeia care păzește casa nu îndrăznește să

559

lase a se lua nimica din casă și au trimis să mă întrebe ce să facă? Eu sînt de idee ca să aștepte pînă, ce-a veni aice Mitică, pentru ca sub ochii lui să se ieie lucrurile, altminteri ar putea să fie istorii.

Precît am auzit, Mitică și Mărie au de gînd să se mute la Iași. Nu știu dacă manca a vroii să-i urmeze acolo. Te îndemn însă ca să o sfătuiști a nu se împotrivi, ci din contra, să meargă cu copila unde or crede părinții. Nu ar fi din partea mancei, care-i femeie cuminte, să se despartă de Mărgărita.

Eu sînt sănătos. Am fost ieri la Senat și am găsit pustiu. De ar fi să urmeze tot astă nelucrare, nu văd ce caut aici la București?...

Mărți viitoare încep lucrările Academiei. Poate că acolo voi ave ceva de lucru. Fii cuminte și nu te osteni.

Te sărut,

V. A.

451

București, 20 mart. 1880

Admir hărnicia matale, însă încă o dată te îndemn a nu face mai mult decît puterile te iartă. Aice au plouat ieri toată ziua și au umplut ulițele cu glod. Muntenii sînt foai te bucuroși în privirea agriculturii, dar bucureștenii sînt nemulțemiți în privirea primblării lor la șosea.

Nu știu dacă au plouat și pe la noi, cred însă că ploaia au trebuit să ude tot pămîntul României independente.

Astăzi avem mare seanță la Academie în prezența lui Vodă, care este prezidentul nostru.

Muntenii vroiau să vie cu toate decorațiile lor, dar le-am tăiat pofta.

Sofia Catargi are un proces la Roman, pe la sfîrșitul lunei. Ea se roagă de mata să o primești a șede a vro două zile la Mircești. Șederea ei nu te va opri nicidecum a-ți căuta de treabă, căci îi va ținea companie Margareta.

560

Lui Alecu nu-i prea bine; l-am silit să nu meargă astăzi la Curtea de Casație.

Eu sînt sănătos și te sărut împreună cu Margo și cu Grosana.

Dacă ai avea prilej să ne trimiți vro doi colaci și vro două piepturi de pastrama de gîscă, bine ai face.

452

26 mart. 1880

Dragă, sînt foarte mulțemit că ai sosit cu bine acasă și că ai găsit pe toți sănătoși. Eu sînt bine. Am primit rețeta, precum și procesul verbal.

Cuminte ai făcut că ai terminat chestia pămîntului preotului.

Alecului e tot așa, însă au mers ieri la vînat.

Te sărut,

V. A.

453

București, 31 mart. 1880

Dragă,

Sînt foarte mulțemit că nu mai ai mulți copaci¹ de număr, că trebile merg strună la Mircești și mai cu seamă că ești sănătoasă. Eu merg bine și a micul² nostru s-au sculat din pat și chiar voiește să se ducă mîini la Curtea de Casație, dar l-oi opri de a se expune la osteneală.

Ieri am fost la masă mare, la Curte, însă n-am mîncat mai nimica, ferindu-mă de bucate necăjite. Pe urmă m-am dus la reprezentația lui *Despot*, care au avut mare succes, și, între acte, am mers în vecinătate, la Madame Otetelisanu³,

561

unde am găsit o societate numeroasă de dame care vroiau să mă sărute..., dar nu m-am dat.

Istețul nostru ginere' nu au mai pus piciorul pe aice, însă ieri au scris cneazului în chestia banilor ce mai are a lua de la noi. Soma este de 1 272 franci. Cneazul i-au făcut un răspuns foarte aspru, dîndu-i peste nas pentru purtarea lui, și eu i-am trimis prin Teodor Rosetti 50 de napoleoni, banii mei cei de pe urmă.

Cît pentru restul de 272 franci, te rog, dragă, să-i trimiți *îndată* Măriei, odată cu cei 800 fr. a cadoului meu, pentru ca să ne achităm cît mai degrabă.

Despre mine n-ai grijă. Cînd oi ave nevoie de bani, ți-oi scrie să-mi trimiți vro 500 de franci.

M-am înțeles cu Sulzer care mi-au spus că au recomandat ginerului lui Hausknecht să se ferească de a-ți ocaziona cea mai mică supărare cu copacii și că au primit vestea că toate merg bine. El m-au asigurat că de voi avea trebuință de vro 2 000 galbini, va putea să mi-i avanseze în luna lui mai.

Cînd ai de gînd să te duci la Iași?

Te sărut de o mie de ori,

V. *Aleksandri*

Cneazul te sărută și te sfătuiește să nu te obosești.

454

București, 6 april 1880

Dragă,

Sper că ai scăpat de numărul copacilor și că nu te-ai ostenit peste măsură. Eu sînt sănătos și am de gînd să plec la Mircești de azi, sîmbătă, într-o săptămîină spre a fi de duminica Floriilor acasă. Amicului' nostru tot nu-i este bine, însă de vro trei zile iese și merge la Curtea de Casație, deși se simte încă slab.

Mărie mi-au scris că dorește foarte mult să vadă pe Mărgărita. Dacă ai putea găsi o zi disponibilă ca să te rezezi

562

la Iași, i-ai face mare bucurie ducîndu-i copila, împreună cu banii, 272 franci.

Cred că n-oi ave trebuință de bani pană la plecarea mea de aice căci am câștigat pîn-acum cu Academia și cu teatru 600 franci și pană cînd m-oi porni, voi mai cîștiga încă vro 400. Am să-ți cumpăr o rochie de vară frumoasă și o *robe de chambre*. Ți-aș cumpăra și o capelă dacă aș găsi după gustul meu. Nu ai nevoie de o mantilă de matasă neagră? Răspunde-mi.

Am mare dorință să mă întorc acasă căci acum trebuie să fi înverzit gradina.

Te sărut împreună cu Mărgărita și Grosana,

V. *Aleksandri*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

455

Mircești, 17 april 1880

Iubite moș PISOI,

întorcîndu-mă acasă din orașul București (sic!), am găsit răvașul tău adresat Paulinei pentru hultoane. Gospodina, ocupată cu grijitul caselor și cu confecționarea bunătăților stricătoare de stomah, precum cozonaci, pasca, ouă etc, n-au avut timp să-ți răspundă și m-au însărcinat pe mine să-ți dau vestea supărătoare că mai toți hultonii au pierit astă-iarnă. Trebuie început lucrul din nou, prin urmare trebuie răbdare!

Am lăsat pe amicului nostru Cantacuzene bolnav și foarte slab. Din cauza aceasta el n-au putut să vie la Mircești ca să petreacă sărbătorile cu noi.

Mă îngrijesc mult despre starea lui și am teamă să nu o ducă mult.

563

Tu-mi ziceai de trei
Eu ziceam de patru etc."

Cogălniceanu merge la Paris ca ambasador m locul lui Calimah-Catargi care trece la Londra. îți închipui pe Cogălniceanu căzut în minele cocotelor? Halal de dinsul!

Vă urăm sărbători fericite și vă trimitem o mie de vorbe afectuoase.

V. Alecsandri

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

456

Mircești, 18 aprilie 1880

Vă mulțumesc pentru dedicarea piesei d-voastre, inspirată de simțul patriotismului; nu cred însă, în împrejurările de astăzi, direcția teatrului din Iași să o poată reprezenta, precum nici *Convorbirile literare* să o poată publica în coloanile sale.

Oricum să fie, vă îndemn a continua încercările d-voastre dramatice și vă trimit cu această ocazie asigurarea stimei mele.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

457

Mircești, 1 mai 1880

Cher vieux,

Nous voici au premier mai pour des diners sur l'herbe, avec l'agneau roti traditionnel et le *pelin*, sans oublier les *laoutars* qui, en l'honneur de Rosetaki chantent:

„Tu-mi ziceai o dată,
Eu ziceam de două,

C'est le premier jour de chaleur agreable, depuis un temps immemorial, aussi me suis-je paye une bonne promenade à la *lounka*. Que de rossignols, que de coucous, que de merles ... on se croirait à la Chambre. Tu sais qu'en cherehant bien on en trouvera pas mal de rossignols dans les poches de quelques *serruriers* * et autre Patarlăgeni. Quant aux coucous et aux merles, ils foisonnent.

Sais-tu qu'elle [est] tres bonne l'histoire du voisin de notre ami le kneaz? Je l'ai recontre souvent ayant à se cotes sa jolie petite femme et son grand sabre de bataille, mais je ne me doutais pas qu'il fut un consommateur de confitures rastifollante. ** *Tanto jiovine* et ja *cânta* .. . ?

Encore un qui finiră â Balamouc, conduit par l'amour et les confitures!

Nous organiserons une scie â notre ami, aussitot que nous le reverrons gaillard et parfaitement remis de sa goutte et de ses autres infirmités.

J'ai lu l'accusation de la *România liberă*, contre Lecca .⁴ Elle est rude et pour peu qu'elle soit â moitie fondee, l'ex ministre de la guerre meriterait d'etre raye des cadres et encadre dans un lieu de detention ... Mais est-ce vrai? ... Pour ma part, je le crois .. l'inculpe a une figure â cela.

J'ai commence, enfin, la feerie⁵ que je t'ai promise; â bientot le premier acte, pour que tu en commande le decor Cette piece sera mon discours de reception dans le comite theâtral⁶. Plus tard je tâcherai de profiter de l'histoire cocasse du voisin d'Alexandre pour la fourrer dans quelque drolerie. J'y placerai aussi quelques phrases choisies dans deux lettres que l'on m'a apportees de Focșani" et qui sont de vrais modeies de style epistolaire amoureux ... Lis ceci:

„Regretabilă domnișoară Christino!
Amor — Fidelitate — Speranță — Iluzie — inocentă⁵⁰¹

* V. Alecsandri ortografiază, în glumă, numele lui Grigore Serurie cu omonimul său francez *serrurier* = lăcătuș.

** Probabil cuvânt inventat; de poet.

— Asigurarea intimului meu amor care vă conserv și mă nutresc cu speranța că veți fi de acord și *equivalentă* la cele scrise de mine.

— imagina de angel în costum de inocență care mi-a reamintit de Zeița Venus în muntele Olymp care chemându-1 pe Tannhauser favoritului ei să vie la dînsa . . .

— între noi nu era decît un stînjîn, cu toate aceste mi se părea că era un kilometru.

— Strîngîndu-ne minele și inimile cele palpitînde, aș fi dorit să pot cere consolență de la ceea ce posedă misterul, spre a mă degajia de *Vice-versa*.

— Ilaritate, da,, ilaritate ! Nu te iubesc, hmm ! Nu te iubesc? mai bine tac, nu mai zic nimic.

— Rivalului meu M ah, sînt în stare cîtcodată să-i dau *morfină* (un fel de plantă adormitoare) ca să mă pot Urca în balcon la d-ta și să-ți vorbesc *verbal*.

— Cu inima zdrobită te părăsesc. Cu greu, ah ! m-am decis a comite aceasta, dar a mea virtute e cu totul obosită !
etc, etc, etc, etc.

Tu vois ce qu'a produit le *u scurt!* Fais-en part â Laurianu. Ce sera sa punition.

Nos amities â tous pour toi et les tiens,

V. *Alecsandri*

Encore deux â trois phrases:

— Adio, scumpa mea, adio ! regret că n-ai profitat să vezi ce posed în mine, să guști dulceața sinului meu și altele.

— Cu brațele întinse la ceruri, cu ochii plini de lacrimi pătrunzătoare, cu părul ridicat *în sus* și cu inima palpitîndă, mă subsetnn al d-tale care te-a iubit adevărat sincer.

— * Ți-oi purta scrisorile în casa mea de fier, spre eternă memorie, spre aducere-aminte și suvenire și dacă Dumnezeu îmi va da putere să trăiesc mai mult decît d-ta, te voi conduce și la mormînt, și acolo să te împodobesc de flori, precum pînă azi mi le-ai dat d-ta, ș-apoi să plîng amar.

A h j ah ! ah ! Adio, rămn fericite, > •

aud: '•• latautosă

* începe cu cuvintele: „Dacă Dumnezeu”, ulterior șterse. '

P.S. Nu sînt așa de nebun precum a spus-o M., căruț bucuos aș mai da morfină (o plantă adormitoare), că îmi lipsește ceva. Eu de felul meu sînt un băiat foarte liniștit... etc.

Mircești, 1 mai 1880

Iubite prietene,

Iată-ne la întîii mai pentru prînzuri pe iarbă verde, cu mielul fript tradițional și cu *pelinul* *, fără a uita pe *lăutari* ** care, în cinstea lui Rosetaki cîntă:

[. j ***

Este prima zi de căldură plăcută după un timp îndelungat, de aceea mi-am îngăduit o bună plimbare în *luncă* ****. Ce de privighetori, ce de cucii, ce de mierle . . . te-ai crede la Cameră. Știi că după o bună căutare s-ar găsi destule privighetori în buzunarele unor Serurie³ și altor Patarlăgeni. Cît despre cucii și mierle, aceștia mișună.

Știi că este foarte bună istoria vecinului prietenului nostru cneazul⁴]- L-am întîlnit adesea avînd alături de el pe frumoasa și mica sa soție și marea lui sabie de luptă, dar nu puteam bănuî că este un consumator de dulcetuuri rastifolante *****. *Așa de tînără* și ea *cîntă* . . . ? *****

încă unul care va sfîrși la Balamuc, condus de dragoste și de dulcețuri !

Vom organiza o farsă ***** prietenului nostru, de îndată ce îl vom revedea zdravăn și foarte bine vindecat de guta sa și de celelalte infirmități.

Am citit acuzația *României libere* împotriva lui Lecca⁵. Este dură și dacă este numai pe jumătate întemeiată, fostul ministru al armatei ar merita să fie șters din cadre și încadrat într-o închisoare . . . Dar este adevărat? . . . în ce mă privește, o cred . . . inculpatul are o figură pentru așa ceva.

* în original, în limba remănă.

** în original, în limba română, cu ortografie franceză.

*** Urmează versurile în limba remănă de la p. 564—565.

**** În original, în limba română, cu ortografie franceză.

***** Cf. aici p. 565 subsol.

***** în original, în limba italiană, prost ortografiat.

*****De fapt *monter une scie à quelqu'un* însemnează, „a plictisi pe cineva repeiîndu-i la infinit aceeași mistificare”.

Am început, în sfârșit, feeria³ pe care ți-am făgăduit-o, pe curînd primul act, pentru ca să comanzi decorul. Această piesă va fi -discursul meu de recepție în Comitetul teatral⁴. Mai tîrziu voi încerca să mă folosesc de istoria hazlie a vecinului lui Alexandru pentru a o băga în ceva caraghios. Voi folosi acolo și cîteva fraze alese din două scrisori care mi-au fost aduse de la Focșani și care sînt adevărate modele de stil epistolar de dragoste ... Citește aceasta:

[.....] *

Vezi la ce a dat naștere *u-ul scurt!* ** Informează-1 pe Laurian. Aceasta îi va fi pedeapsa.

Amicițiile noastre ale tuturor, pentru tine și pentru ai tăi,

V. *Alecsandri*

încă două sau trei fraze:

458

Mircești, 7 mai 1880

Cher vieux,

Ta seconde lettre¹ a păru dans les *Convorbiri*, la 3-eme paraîtra dans le prochain numero; je viens d'en envoyer une copie à Jacques Negruzzi. Ces lettres interessent beaucoup et ont un grand succes, il faut les continuer. Tu m'as raconte quelques traits de la vie de Pelimon², l'auteur des *Ciocoii vechi*. C'est un excellent sujet de lettre et qui te fournirait l'occasion de parler du merite litteraire de son roman, tout en jetan un coup d'oeil retrospectif sur l'epoque ou ce malheureux Pelimon a vecu. On verra ce qu'etait à cette epoque un auteur et jusqu'à quel point la litterature a ete de tout temps une marâtre peu nourriciere.

* Urmează exemplele în limba română de la p. 565 – 566.

** în original, în limba română.

*** Urmează exemplele în limba română de la p. 566 – 567.

Quel temps fait-il à Bucarest? Chez nous, pluie, vent, orages et à l'heure qu'il est, 7 heures du soir, le thermometre est descendu à 6 degres de chaleur. On s'attend à de la neige pour cette nuit. Ce serait du propre ... dans le mois de mai, le mois des roses! Merci.

En juin, on me mettra à la porte pour cause de *grijitul casii*. J'en profiterai pour aller à Sinaia en passant par Bucarest et Gherghani.

En attendant, ne feras-tu pas d'excursions dans nos parages³?

Ma femme et mai fille t'envoient, ainsi qu'à Madame Ghica leurs compliments affectueux. J'y ajoute les miens.

V. *Alecsandri*

Ca y est! il neige en ce moment. 6 heures du matin 8/20 mai! J'ai ouvert expres ma lettre pour t'annoncer cette nouvelle meteorologique.

Et l'on appelle cela un gouvernement!

Mircești, 7 mai 1880

Iubite prietene,

A doua ta scrisoare¹ a apărut în *Convorbiri*, a treia va apărea în numărul viitor; i-am trimis o copie după ea lui Iacob Negruzzi. Scrisorile acesteia interesează mult și au un mare succes, trebuie să le continui. Mi-ai povestit cîteva aspecte din viața lui Pelimon², autorul *Ciocoilor vechi*. Este un excelent subiect de scrisoare și care ți-ar da prilejul să vorbești despre meritul literar al romanului său, aruncînd în același timp o privire retrospectivă asupra epocii în care a trăit acest nenorocit Pelimon. Se va vedea ce era un autor în acea epocă și pînă la ce punct literatura a fost în toate timpurile o mamă vitregă care nu-și hrănește copiii.

Cum e timpul la București? La noi, ploaie, vînt, furtuni și la ora actuală, ora 7 seara, termometrul s-a scoborît la 6 grade peste zero. Ne așteptăm să ningă în noaptea asta. Ar fi culmea, în luna lui mai, luna trandafirilor! ... Mulțumesc.

În iunie o să fiu dat afară, din cauza *grijitului casii* *. Voi profita de asta ca să mă duc la Sinaia, trecînd prin București și Gherghani.

în original, în limba română.

în așteptare, n-ai face o excursie pe meleagurile noastre?
Soția și fiica mea îți trimit atât ție, cât și doamnei Ghica complimen-
tele lor afectuoase. Adu-te pe ale mele.

V. *Alecsandri*.

S-a făcut! Ninge în clipa asta. La șase dimineața, 8/20 mai.
Am deschis înadins scrisoarea ca să-ți anunț această noutate meteo-
rologică.
Dacă și asta se mai cheamă guvernare!

459

Mircești, 14 mai 1880

Domnule director general al teatrelor,

Primind din partea d-voastră încunoștiințarea numirei mele ca membru onorific în Comitetul teatrelor, mă grăbesc a vă răspunde că primesc cu mare plăcere această însărcinare. Voi fi fericit de a aduce concursul meu la dezvoltarea Teatrului Național, împreună cu d-voastră și cu ceilalți membri ai Comitetului, cărora Institutul nostru dramatic vă datorește o mare parte din progresul ce au făcut în ultimii ani.
Vă rog dar, domnule director general, să primiți asigurarea deosebitelor mele considerații,

V. *Alecsandri*

460

Mircești, 14 mai 1880

Cher vieux,

L'aimable Darmet m'ayant envoyé une nouvelle intitulée *Mixandra*, écrite et publiée par Uri en langue roumaine,

j'ai cru devoir répondre à cette politesse par une autre et je lui ai expédié par la poste une brochure de *Despot-Vodă*.

En faisant cet acte de courtoisie, j'avais un vague pressentiment que l'aimable Darmet saisirait cette nouvelle occasion pour nous dire à tous les deux des gentillesses de son cru, afin de soulager sa bile et de faire sa cour à la *hidoasa pocitură* . . . Cela n'a pas manqué! Mon homme s'est servi de ce crachoir semi-officiel qui s'est intitulé *Românul*, tandis qu'il devait s'appeler *Țiganul*, pour donner libre cours à ses expectorations. Cette fois pourtant, je remarque que ses glaires ont une couleur plus bilieuse, preuve que le mal aigu a fait de sensibles progrès chez le feuilletoniste du *Românul*. Or, sais-tu à qui il faut attribuer cette aggravation? A l'histoire de Drăganescu!

Cette petite anecdote a été un véritable coup de massue pour les soi-disants critiques du théâtre. Ils en sont encore tout étourdis. On le voit à leur style et à leurs idées incohérentes.

Les trois feuilletons du *Crachoir* seront suivis de plusieurs autres, car le patient n'en a pas fini avec son essai d'ereintement. Tu m'obligeras en m'envoyant la suite.

Ah! tu t'es risqué de goinfrer pendant deux heures *la un banchet în onoarea armatei* et tu t'en ressens péniblement. C'est, bien fait. Poison pour poison, je préfère Guichard!

Enfin le beau temps est revenu! Quel bonheur de se griller au soleil en regardant la verdure . . . L'herbe est si fraîche qu'on en mangerait. Comme je comprends les 'boeufs, ils en mangent eux et ne sont pas pour cela des auteurs en herbe!

Je viendrais à Bucarest vers le commencement de juin. Je travaille ferme, en attendant, à notre féerie; je t'avertis qu'elle exigera des dépenses assez grandes en décors et costumes.

Tous les miens me chargent pour Mme Ghica et toi de leurs compliments affectueux.

Tout à toi,

1

V. *Alecsandri*

Iubite prietene,

Amabilul Darmet¹ trimițându-mi o nuvelă intitulată *Mixandra*, scrisă și publicată de el în limba română, am crezut că trebuie să răspund acestei politeți printr-o alta și i-am expediat prin poștă o broșură din *Despot-Vodă*.

Făcînd acest act de curtoazie, aveam un vag presentiment că amabilul Darmet se va folosi de această nouă ocazie ca să ne spună amîndurora gentileți în felul lui, pentru a-și ușura necazul și a face curte *hidoasei pocituri* * . . . Aceasta n-a dat greș! Omul meu s-a folosit de această scuiptoare semi-oficială care se intitulează *Românul*, cînd ar fi trebuit să se cheme *Țiganul*, ca să dea curs liber expectorațiilor lui. Totuși, de data aceasta bag de seamă că flegma sa este mai veninoasă, dovadă că boala gravă a făcut progrese simțitoare la foiletonistul *Românului*. Or, știi tu cui trebuie atribuită această înrăutățire? Istoriei lui Drăgănescu!²

Această mică anecdotă a fost o adevărată lovitură de măciucă pentru așa-zișii critici dramatici. Sînt încă zăpăciți. Se vede după stilul și după ideile lor fără nici o legătură.

Cele trei foiletoane ale *Scuiptoarei* vor fi urmate de mai multe altele,, căci pacientul n-a terminat cu încercarea lui de critică violentă. Îmi vei face un serviciu trimițându-mi urmarea.

Ah! te-ai încumetat să te ghiftuiești timp de două ore *la un banchet în onoarea armatei* ** și te simți prost. Așa îți trebuie. Otravă pentru otravă, prefer pe G-uichard³:

În sfîrșit timpul frumos a revenit! Ce fericire să te prăjești la soare, privind verdeța . . . Iarba e așa de proaspătă că-ți vine s-o mănînci. Cît îi înțeleg pe boi, ei o mănîncă, și eu toate acestea nu sînt autori în devenire!

Voi veni la București pe la începutul lui iunie. În așteptare, lucrez strașnic la feeria⁴ noastră; te previn că va cere cheltuieli destul de mari pentru decoruri și costume. .

Toți ai mei mă însărcinează cu complimentele lor afectuoase pentru d-na Ghica și pentru tine.

• c
Al tău,

V. *Aleksandri*

•\; *, ** f. original, iii ijmba rcmână.

Mircești, 15 mai 1880

Cher vieux,

Voire le premier acte de la feerie de *Pepelea*. Je t'enverrai successivement les autres afin que tu puisses commander les decors et les costumes à temps. Il faudra également charger Flechtenmacher ou quelqu'un d'autre de composer la musique.

A mon passage par Bucarest, nous nous entendrons pour la distribution des roles.

J'avoue pourtant que la mise en scene de cette piece exigera des depensez assez fortes. La direction pourra-t-elle, devra-t-elle les risquer? Quoiqu'elle decide, je terminerai la piece puisque je l'ai commencee, sauf *k* la jeter au panier si elle presentait trop de difficulte *k* etre montee.

Consulte Gatineau *k* se sujet.

Quel beau temps, hein? Comme il fait bon!

Je travaille sous ma petite veranda, entoure de mes petits chiens et je me sens reellement vivre à l'aise en plein air.

Respire-t-on un peu à Bucarest?

Tout *k* toi,

V. *Aleksandri*

Mircești, 15 mai 1880

Iubite prietene,

Iată primul act al feeriei *Pepelea*. Ți le voi trimite pe rînd pe celelalte, pentru ca să poți comanda la timp decorurile și costumele. Va trebui de asemenea să însărcinezi pe Flechtenmacher sau pe altcineva să compună muzica.

La trecerea mea prin București ne vom înțelege în ceea ce privește distribuirea rolurilor.

Mărturisesc însă că punerea în scenă a acestei piese va cere cheltuieli destul de mari. Direcția va putea, va trebui ea să le riște? Oricum ar hotărî,

eu voi termina piesa, pentru că am început-o, chiar de-ar trebui s-o arunc la coș, dacă va prezenta prea multe dificultăți ca să fie montată.

Consultă pe Gatino în privința aceasta.

Ce vreme frumoasă, nu? Ce bine e!

Lucrez pe mica mea verandă înconjurat de căței mei și mă simt în adevăr trăind în voie în aer liber.

La București se mai poate respira?

Al tău,

V. Alecsandri

462

Mircești, 25 mai 1880

Cher vieux, mon travail a été interrompu par plusieurs circonstances fâcheuses. Je t'enverrai pourtant bientôt le second acte.

Ta combinaison de représentation mixte a du bon. J'y réfléchirai, et nous en causerons largement quand je viendrai à Bucarest, c'est dans une douzaine de jours. Ne pense-tu pas que les pièces françaises, représentées le même soir que les pièces roumaines, feront du tort à celles-ci par le jeu des acteurs? Il faudra partager les recettes entre les deux troupes. Cela produira un déficit sensible dans la caisse du Théâtre National. Enfin, nous verrons à examiner la chose.

Manolescu et la Romanesco sont en bonne voie, tant mieux! L'essai sera réussi . . .

Miile bune amicitii de la part de la colonie de Mircești.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Ne pourrais-tu pas m'indiquer exactement le jour du voyage de Brătianu à Jassi? Il est une personne qui désirerait beaucoup le voir et lui causer . . . justice (sic). *Reponds.*

574

Mircești, 25 mai 1880

Iubite prietene, lucrul meu a fost întrerupt de mai multe împrejurări neplăcute. Îți voi trimite totuși în curînd actul al doilea.

Combi-nația ta de reprezentație mixtă merge. Mă voi gîndi la aceasta și vom discuta pe larg cînd voi veni la București, aceasta peste douăsprezece zile. Nu crezi tu că piesele franțuzești, reprezentate în aceeași seară cu piesele românești, vor dăuna acestora prin jocul actorilor? Va trebui să fie împărțite rețetele între cele două trupe. Acesta va produce un simțitor deficit în casa Teatrului Național. În sfîrșit, vom vedea examinînd lucrul.

Manolescu și Romaneasca sînt pe cale bună, atît mai bine! Încercarea va fi izbutită . . .

Mii de bune amicitii din partea coloniei de la Mircești,

Al tău,

V. Alecsandri

Nu poți să-mi indicii cu precizie ziua călătoriei lui Brătianu la Iași? Este o persoană care ar dori mult să-l vadă și să-i vorbească . . . despre dreptate (sic). *Răspunde.*

[Mircești, p. 25 mai 1880]

Mon cher vieux, voici le second acte de *Pepelea*. Il faut t'entendre avec le machiniste pour le miroir. Je crois qu'il ne lui sera pas difficile de trouver un truc qui fasse mouvoir rapidement les toiles représentant une sauterelle deux lours un dindon et une grenouille.

Dis-moi si ma feerie te semble, jusqu'à présent, de nature à être montée avec quelque succès. J'aborde maintenant le troisième acte.

Depuis hier, il tombe dans nos parages un véritable déluge.

Tout à toi,

V. Alecsandri

575

[Mircești, p. 25 mai 1880]

Iubite prietene, iată actul al doilea din Pepelea. Trebuie să te înțeleg cu mașinistul pentru oglindă. Cred că nu-i va fi prea greu să găsească un truc care să facă să se miște repede pînzele care reprezintă o lăcustă, doi lupi, un curcan și o broască.

Spune-mi dacă feeria mea ți s-a părut, pînă în prezent, în stare să fie montată cu oarecare succes. Mă apuc acum de actul al treilea.

De ieri, cade pe meleagurile noastre un adevărat potop.
Al tău,

V. Alecsandri

464

Mircești, [p. 25 mai 1880]

Cher vieux,

Les chaleurs tropicales qui regnent en ce moment à Bucarest doivent produire sur certains cervaux un certain ramollissement; cela m'explique la confusion de la Zaherea avec le Zahăr dans le crane de Grandea. Lăcustă Vodă en profitera.

La feerie serait achevée déjà sans les mille interruptions auxquelles je suis exposé pendant le printemps à la campagne. Ce sont des visites continuelles et des visiteurs assomants auxquels je suis obligé de faire des politesses. Ils ne veulent pas comprendre que mon temps est précieux et ils me volent mes heures de travail comme si c'étaient des récompenses nationales.

Malgré eux, pourtant, j'ai terminé le second acte et je te l'ai envoyé hier. En ce moment j'aborde le troisième que je terminerai dans deux jours ... à moins que le train de onze heures ou celui de 5 heures ne m'amènent encore des geneurs.

J'ai l'intention de quitter Mircești dans une huitaine ou une dizaine de jours. Je me rendrai pour 24 heures à Bucarest et, si tu es prêt nous irons ensemble faire une course à Cus-

576

tendje ou Sinaia. Nous verrons la mer ou les montagnes, ou tous les deux, et nous respirerons à pleins poumons.

„L'Asociațiunea Transilvană pentru literatura și cultura poporului românesc" vient de m'envoyer un diplôme * de membre honoraire ... Il y est dit que D.V.A. *est déclaré * participe* la toate drepturile ce i se cuvine dupe statute.

Bon ! Me voilà passer à l'état de *participe*, maintenant ! Oh ! les grammairiens.

Ou allons nous ? J'ai envie de dire comme ce gamin qui répondait : je vas ** chez vous.

Tout à toi,

V. Alecsandri]

Mărie te prie d'agreed de sa part *** autant de remerciements que contenait de timbres ton dernier envoi. Elle y ajoute encore une petite cargaison pour ... l'avenir.

Miile bonnes amitiés de la part de Mircești à Ghergani.

Mircești, [p. 25 mai 1880]

Iubite prietene,

Căldurile tropicale care domnesc în acest moment la București trebuie să producă asupra unor anumite creiere un anumit ramoliment; aceasta îmi lămurește confuzia dintre Zaherea și Zahăr, din capul lui Grandea. Lăcustă-Vodă va avea de profitat.

Feeria ar fi fost deja terminată fără numeroasele întreruperi la care sînt supus pe timpul primăverii la țară. Neîncetat sînt vizite și vizitatori supărători, față de care sînt obligat să fiu politicos. Ei nu vor să înțeleagă că timpul meu este prețios și îmi fură orele de lucru ca și cum ar fi recompense naționale.

În ciuda lor, totuși, am terminat al doilea act și ți l-am trimis ieri. În acest moment mă apuc de al treilea pe care îl voi termina în două zile ... numai dacă trenul de la ora unsprezece sau cel de la ora cinci nu-mi aduce iarăși stînjenitori.

* Cuvînt indescifrabil, poate *de*.

** Scris inițial *vais* și corectat în *vas*.

*** În original, repetat *de sa part*.

577

Am de gînd să părăsesc Mirceștii peste opt sau zece zile. Mă voi duce pentru 24 de ore la București și, dacă ești gata, vom merge împreună să facem un drum la Custendje sau la Sinaia. Vom vedea marea sau munții, sau pe amîndouă, și vom respira din adîncul plămînilor.

„Asociațiunea Transilvană pentru literatura și cultura poporului românesc” mi-a trimis o diplomă² de membru de onoare ... Se spune acolo că D.V.A. *este declarat * partecipe* la toate drepturile ce i se cuvine dupe statute **.

Bine! Iată-mă trecut acum în stare de *participiu!* Vai! gramaticienii.

Unde mergem? îmi vine să spun ca acel băiat care răspundea: merg la dumneavoastră. †

Al tău,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB BOLOGA, PREȘEDINTELE „ASTREI”

465

Mircești, 28 mai [s.v.] 1880

Domnule president,

Primind diploma de membru onorariu al „Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român”, vi u a vă ruga să arătați onorabililor mei colegi sincerele mele mulțumiri pentru marea distincțiune ce mi-au făcut.

Știind a prețui actul de alegere unanimă cu care am fost onorat la 4 august 1879 în Sighișoara *, mă simt fericit de a aduce partea mea 'de concurs la realizarea scopului patriotic al onorabilei Asociațiuni Transilvane.

Primiți, vă rog, domnule president, încredințarea înaltei considerații a devotatului d-voastră servitor și coleg,

V. *Aleksandri*

* Cf. aici p. 577 subsol.

** în original, în limba română.

CĂTRE ION GHICA

466

Mircești, 3 iun 1880

Cher vieux, je termine au courant de la plume le 3e acte de *Pepelea*, et je te l'envoie, afin que [tu] prennes une idee du decor et des accessoires. On peut commander à Paris ou à Vienne des tete en carton de grenouilles etc. Quant au *Union*, il faut un truc particulier. Je me rappelle avoir vu à Paris, cette transformation subite d'un homme en dindon.

As tu recu le second acte?

Avânt de quitter Mircești, je chercherai à terminer le 4e acte.

Tout à toi,

VA

Mircești, 3 iunie 1880

Iubite prietene, termin în fuga condeiului actul al treilea dia *Pepelea* și ți-1 trimit pentru ca să-ți faci o idee de decor și de accesorii. Se pot comanda la Paris sau la Viena capete de carton de broaște etc. Cît despre *curcan*, trebuie un truc special. îmi amintesc că am văzut la Paris această transformare subită a unui om în curcan.

Ai primit actul al doilea?

Înainte de a părăsi Mirceștii, voi căuta să termin actul al patrulea.

Al tău,

V. A.

Mircești, 6 juin 1880

Cher vieux,

Ayant joui de deux jours de pluie, j'ai bâcle le 4eme acte Le voici. Mais as-tu recu le 2eme et 3eme? Je suis assez inquiet sur leur sort en consideration de l'ordre qui regne dans l'expedition des lettres. Il me reste à accoucher du 5eme acte. Cela sera fait bientôt.

Quant tu auras pris connaissance de l'ensemble pour les decors et les accessoires, tu me diras si tu penses que la piece pourra etre montee. Dans ce cas, je reverrai le texte qui a ete ecrit au courant de la plume et qui sans doute a besoin de corrections.

Les aventures de Pepelea peuvent se continuer chaque annee dans une nouvelle serie de tableaux. Mais ce qui contribue uniquement au succes de parailles feeries c'est la mise en scene. Plus les costumes sont riches ou drolés, plus les machineries sont parfaites, et plus la piece a des chances de faire de l'argent.

Je suppose que les Soimescos et autres Damets¹ de ce calibre ne chercheront pas à trouver de la haute litterature dans une simple piece à trucs.

A bientôt,

V. *Alecsandri*

Mircești, 6 iunie 1880

Iubite prietene,

Profitînd de două zile de ploaie, am isprăvit în grabă actul al 4-lea. Iată-1. Dar le-ai primit pe al 2-lea și al 3-lea? Sînt îngrijorat de soarta lor, ținînd seamă de ordinea care domnește în expedierea scrisorilor. Îmi rămîne să dau naștere actului 5. Asta se va face în curînd.

Cînd vei lua cunoștință despre tot ce-i necesar pentru decoruri și accesorii, îmi vei spune dacă socoti că piesa va putea fi montată. În acest caz,

voi vedea textul care a fost scris în fuga condeifului și care fără îndoială are nevoie de corecturi.

Aventurile lui Pepelea pot fi continuate în fiecare an într-o nouă serie de tablouri. Dar ceea ce contribuie în mod special la succesul acestor feerii este montarea. Cu cît costumele sînt mai bogate sau mai caraghioase, cu cît mașinăriile sînt mai perfecte, cu atît piesa are mai multe șanse să aducă bani.

Bănuiesc că Șoimescu și alți Dameți¹ de același calibru nu vor căuta să găsească literatură înaltă într-o simplă piesă cu trucuri.

Pe curînd,

V. *Alecsandri*

Mircești, Duminica Mare, [8 iunie 1880]

Cher vieux,

J'apprends que la circulation est de nouveau interrompue entre Barboche et Tecoutchi ou ailleurs. Diable ! et moi qui me proposais de partir vers la fin de la semaine prochaine. Comment vais-je faire si d'ici la l'administration ne prendra pas les mesures necessaires au retablissement de la circulation?

O, Strousberg² ! 6 Bratianu ! ... puissiez-vous derailer ! Moi seul en etre cause etc.³

Je n'ai pas lu le *Românul*, ne le recevant pas, mais j'ai lu quelques extraits de l'en-cinq-clique de Rosetaki dans le *Timpul*. Vieux charlatan ! Il faut qu'il soit arrive à un certain degre de ramollissement pour croire à l'efficacite de ses dithyrambes creuses⁴.

L'impudence peut-elle produire les mêmes resultats que la sottise ? Il paraît que si.

Cette manie de s'attribuer cyniquement tout ce qui s'est fait de bon et de grand dans le pays est l'effet, ou d'une maladie mentale ou d'une impudence ehontee. Elle constitue en tout cas un type^s excellent pour la scene. Faut-il l'y exhiber? Qu'en dis-tu? Il me sourit et me donne des demangeaisons aux bout des doigts.

Je terminerai ces jours-ci le 5eme acte de *Pepelea*. Tu as du recevoir aussi le 4eme acte hier ou aujourd'hui.

Quand je viendrai a Bucarest, je reverrai mon manuscrit et j'y ferai les changements et les corrections que nous croirons convenables afin de faciliter la mise en scene de cette machine à trucs.

Penses-tu neanmoins que ce genre de pieces, bien et soigneusement montees, attirent le public de Bucarest? S'il en etait ainsi, on pourrait chaque annee faire des allonges à la piece primitive et y ajouter de nouveaux tableaux, en retranchant les anciens. Ce serait peut-etre une mine assez riche à exploiter dans l'interet de la caisse du theatre.

Cela n'empêchera pas la mise en scene d'oeuvres litteraires qui fassent honneur à notre repertoire dramatique, oeuvres à belles tirades qui se jouent d'ordinaire devant une salle quasi-vide.

Je t'enverrai à Bucarest ou à Ghergany, si tu l'aimes mieux, une depeche qui t'indique le jour exact de mon arrivee dans la capitale.

Comment se presente ta recolte? La mienne jusqu'à present a un aspect fort satisfaisant.

Nos amities à Ghergany.

;J. Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Mircești, Duminica Mare, [8 iunie 1880]

II i

Iubite prietene,

Aflu că circulația este din nou întreruptă între Bărboși și Tecuci sau aiurea! La naiba! Și eu care îmi propuneam să plec la sfârșitul săptămînii

viitoare. Cum o să fac dacă pînă atunci administrația nu va lua măsurile necesare pentru restabilirea circulației?

O, Strousberg!¹ O, Brătianu! . . . de-ați putea deraia și voi! Eu singur să fiu cauza etc.³

N-am citit *Românul*, fiindcă nu-l primesc, dar am citit cîteva extrase din „enciclica”⁴ lui Rosetaki în *Timpul*. Șmecher bătrîn! Trebuie să fi ajuns la un anumit grad de ramoliment pentru a crede în eficacitatea găunoaselor sale lăudăroșenii⁵.

Obrăznicia poate să producă oare aceleași rezultate ca prostia? Se pare că da.

Această manie de a-și atribui cu cinism tot ce s-a făcut bine și mare în țară este sau efectul unei boli mintale, sau al unei obrăznicii nerușinate. Constitue, în orice caz, un tip^s excelent pentru scenă. Oare n-ar trebui dat în vileag? Tu ce spui? Îmi suride și îmi dă mîncărîmi în vîrfurile degetelor.

O să termin zilele acestea actul al 5-lea din *Pepelea*. Tu trebuie să fi primit de asemenea actul al 4-lea, ieri sau astăzi.

Cînd voi veni la București, îmi voi revedea manuscrisul și voi face schimbările și corecturile pe care le vom socoti potrivite, pentru a ușura punerea în scenă a acestei mașini cu trucuri.

Crezi totuși că acest gen de piese, montate bine și cu grijă, vor atrage publicul din București? Dacă ar fi așa, s-ar putea face în fiecare an continuări la piesa primitivă, adăugîndu-se noi tablouri, scoțîndu-se cele vechi. Ar fi poate o mină destul de bogată de exploatat în interesul casei teatrului.

Aceasta nu va împiedica punerea în scenă a unor opere literare care să facă cinste repertoriului nostru dramatic, opere cu tirade frumoase, care sînt jucate de obicei în fața unei săli aproape goale.

Îți voi trimite la București sau la Ghergani, dacă preferi, o telegramă care să-ți indice ziua exactă a sosirii mele în capitală.

Cum se prezintă recolta ta? A mea pînă acum are o înfățișare destul de mulțumitoare.

Sentimentele noastre prietenești la Ghergani.

A l tău,

V. *Aleksandri*

* In textul original, joc de cuvinte *enciclique* = enciclică și *en-cinq-clique* = clică în cinci [?].

Mircești, 8 juin 1880

Mon cher Georges,

Pauline cherche à me mettre à la porte depuis plusieurs jours, mais je lui ai demandé dix jours de repit pour commencer et terminer une grande machine de feerie național, destinee au theatre. Je viens d'eri bâcler les quatre premiers actes; si messieurs les *moussafirs* avait le bon espri *să mă ierte* pendant deux jours seulement, je bâclerai le cinquieme, haut la main, apres quoi je partirai pour Sinaia. Nous sommes aujourd'hui dimanche, c'est donc vers la fin de la semaine prochaine que je ferai mon apparition parmis vous autres et que je pourrai repondre à l'invitation indirecte de la Princesse.

J'ai deja eu l'occasion de faire la connaissance de son frere¹ au chateau meme de Viede et de parcourir sa magnifique foret, entraines, tous les deux, dans un tilbury par un trotteur à haute pression. C'est un fort aimable Prince qui aime beaucoup la France, en depit de Mr de Bismark.

Je serai heureux de le revoir et de causer avec la Princesse de son projet d'opera², mais ce que surtout me seduit en prespective c'est d'assister aux sceances de Mr Jean. Je veux voir par mes propres yeux si vous etes aussi delicieusement betes à Sinaia qu'on l'est à Mircești.

Mons. Jean³ dit Hin, hin! ... C'est prodigieux! Mile Margot⁴ dit *Terței* (lisez cerises). C'est ranversant! Lui joue du piano? Elle danse la casaceasca ... quelle generation, mon Dieu! Avons nous jamais ete de cette force à l'âge de ses moutards phenomenes? J'en doute. Et voilà pourtant, cher ami, ce qui nous rend franchement heureux. Le reste fait plaisir, tout au plus!

Je me promets d'augmanter les perplexites de Lucie et les coleres d'Eucharie⁵ au whist, etant tres fort à ce jeu, demends plutot à ta mere. Ainci à bientôt, cher coquin de

neveu, j'accepte avec plaisir l'hospitalite de ton chalet et je compte en user longuement.

Ta tante vous embrasse tous, me reserve ce plaisir pour le moment de mon arrivee lâ-bas.

Une depâche vous avertira du jour de mon débarquement.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 8 iunie 1880

Iubite Georges,

Paulina caută, de mai multe zile, să mă dea afară din casă, dar i-am cerut răgaz zece zile pentru a începe și a termina o mare mașinărie de feerie națională, destinată teatrului. Am dat gata primele patru acte; dacă domnii *musafiri* * ar avea bunul-simț *să mă ierte* ** numai pentru două zile, aș da gata pe al cincilea numaidecât, după aceea aș pleca la Sinaia. Sîntem astăzi duminică, deci pe la sfîrșitul săptămîinii viitoare îmi voi face apariția printre voi și voi putea răspunde la invitația indirectă a Prințesei.

Am avut deja ocazia să fac cunoștință cu fratele¹ său chiar la castelul de Wied și să parcurg frumoasa sa pădure, purtați, amîndoi, într-un tilbury, de un trăpaș sub înaltă presiune. Este un prinț foarte plăcut care iubește mult Franța, în ciuda d-lui de Bismark.

Aș fi fericit să-l revăd și să vorbesc cu Prințesa despre proiectul operei² sale, dar ceea ce mă cucerește ca perspectivă este să asist la ședințele d-lui Jean. Vreau să văd cu proprii mei ochi dacă sînteți tot atît de încîntător de proști la Sinaia cum sîntem la Mircești.

Dl. Jean³ zice hîm, hîm ... ! Este uimitor! D-ra Margot⁴ zice *Terței* (citește cireși). Este încîntător! El cîntă la pian? Ea dansează căzăceasca... ce generație, Dumnezeule! Am fost noi vreodată de această forță la vîrsta acestor mucoși-fenomen? Mă îndoiesc. Și iată totuși, iubite prietene, ce ne face cu adevărat fericiți. Restul ne face cel mult plăcere!

îmi fîgăduiesc să fac să crească uimirea Luciei și furiile Euhariei⁵ la whist, fiind foarte tare la acest joc, întrebă mai bine pe mama ta. Deci

* în original, în limba română cu ortografie franceză

** In original, în limba română.

pe curînd, iubite ştrengar nepot, primesc cu plăcere ospitalitatea vilei tale şi socotesc să o folosesc mult timp.

Mătuşa ta vă sărută pe toţi, îmi păstrez această plăcere pentru clipa sosirii mele acolo.

O telegramă vă va înştiinţa despre ziua debarcării mele.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

470

Mirceşti, 8 iunie 1880

Iubite colegule,

Dacă cunoaşteţi adresa d-lui Quintana în Spania, vă rog să aveţi bunătatea a mi-o face cunoscută, căci doresc a-i trimite un exemplar din *Despot*. Sper că în cursul lunii viitoare, cînd mă voi găsi acasă — plec în curînd la Sinaia — nu veţi ocoli Mirceştii şi că-mi veţi face mulţumirea de a petrece o zi în bordeiul meu.

Cînd iese *Albumul macedo-roman*? Sînt cu nerăbdare de a-l vedea ieşit la lumină.

Al d-voastră coleg devotat şi amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

471

[Mirceşti, p.8 iunie 1880]

Cher vieux,

Gloire au Seigneur! Voici le 5e acte. J'ai cru trouver le moyens d'employer le beau decor encore vierge du pont de

586

Trajan. J'ai aussi voulu fournir à Mr Stephanesco (?) l'occasion de faire un peu de musique plus ample. C'est par ce que ce 5e acte est plus court que les autres.

Maintenant, je n'ai plus qu'a te dire au revoir, à bien-tot. Saprستي! que je suis content d'avoir fini.

Tout à toi,

V.A.

[Mirceşti, p. 8 iunie 1880]

Iubite prietene,

Slavă Domnului! Iată actul al cincilea. Cred că am găsit mijlocul de a folosi frumosul decor încă neîntrebuinţat al podului lui Traian. Am vrut de asemenea să dau d-lui Stephănescu (?) ocazia de a face puţină muzică mai bogată. Pentru că acest act, al cincilea, este mai scurt decît celelalte.

Acum, nu am decît să-ţi spun la revedere, pe curînd. La naiba! ce mulţumit sînt că am terminat.

Al tău,

V.A.

CĂTRE V. A. URECHIA

472

Mirceşti, 11 iunie 1880

Iubite coleg,

îţi mulţămesec pentru amabilitatea ce ai avut de a-mi trimite adresa d-lui Quintana, am expediat chiar azi-dimineaţă un exemplar din *Despot*.

587

Am de gînd a veni pe marți sau mercuri la București, unde voi șede două zile, după care mă voi duce la Sinaia.

Voi căuta să înduplec pe Doamna a da *Albumului* lucrarea sa ... și astfel a rîde de temerile lui Boerescu.

Feeria¹ mea este gata, am și trimis-o lui Ghica, însă fiind scrisă în fuga condeiului, ea are trebuința de o revizuire și de o corectare totală. Voi căta a face această revizuire în zilele ce-oi petrece la Sinaia.

Absența mea de la Mircești va ține vro trei săptămîni, căci gospodina mea, d-na Alecsandri, mă dă afară pentru meremetul caselor, a sobelor etc. Sper doar că la întoarcerea mea în bordei, îi trage o raită la Mircești.

Pană atunci, sper să ne întîlnim la București în cabinetul Direcției teatrale².

Al d-tale coleg și amic,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

473

Mircești, 14 iunie 1880

Iubite Negruzzi,

îți trimit, după făgăduință, începutul corespondenței mele'cu Ion Ghica, scrisoarea nr. 1, și sper să-ți comunic altele pentru numerile următoare ale foaiei¹.

Plec peste două zile la Sinaia, unde sînt invitat de Doamna, ca să mă consulte asupra unei opere² ce compune în colaborație cu un maestru venit din Suedia. Mă voi întoarce la Mircești în cele dintîi zile ale lui iulie.

Deci, sănătate și la revedere.

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

474

Mircești, luni, [16 iunie 1880]¹

Mon cher vieux,

Je viens de terminer et d'envoyer à Negruzzi une lettre que je t'adresse au sujet de la mort de mon premier ami d'enfance: *Vasile Porojan*², que tu as peut-etre connu quand tu habitais avec moi dans la maison paternelle. C'etait le boulanger de la maison, un vrai tzigane, avec lequel j'ai rosse beaucoup de juifs et commis beaucoup de vols de fruits.

Je partirais ce soir-meme pour Bucarest si je n'attendais la visite de M-me Balche, qui s'en revient de Vărătic. Mon depart est donc retarde jusqu'à mercredi. L'aurore de jeudi me verra descendre du wagon dans la gare de Tirgo-viste³.

Sur ce, à bientot,

V. *Alecsandri*

Mircești, luni, [16 iunie 1880]¹

Iubite prietene,

Am terminat și am trimis lui Negruzzi o scrisoare pe care ți-o adresez, despre moartea primului meu prieten din copilărie: *Vasile Porojan*², pe care poate l-ai cunoscut cînd locuiai cu mine în casa părintească. Era brutarul casei, un țigan adevărat, cu care am snopit în bătăi mulți jidani și am comis multe furturi de fructe.

Aș pleca chiar în seara aceasta la București dacă nu aș aștepta vizita d-nei Balș, care se întoarce de la Vărătic. Plecarea mea este deci amînată pînă miercuri. Răsăritul soarelui de joi mă va vedea coborînd din vagon în gara Tirgoviște³.

Și cu aceasta, pe curînd,

V. *Alecsandri*

Miicesti, mardi, [17 iunie 1880] ¹

Mon. cher vieux,

Je m'etais propose de partir demain soir, mais je crois que je serai obligé de retarder mon depart de 24 ou 48 heures pour diverses causes independantes de ma volonte!

J'ai commence une piece en 4 actes intitulee *Dezrobirea țiganilor*,² qui, bien montee et bien apprise, produira son effet, je crois. Ce sera termine dans le courant du mois prochain. Quant aux *Envieux*,³ ils exigent plus d'etude et un travail plus seriuex, mais j'espere toujours les faire jouer cet hiver. ..

En attendant, on pourrait charger le monsieur qui a localise *Le voyage de Mr Perrichon* de localiser *Le vieux gargon* de Sardou, d'apres les indications que je lui donnerai en arrivant à Bucarest. C'est une excellente piece, qui pourra figurer au repertoire.

La Princesse m'a fait inviter par Georges Duca d'aller a Sinaia; elle veut me consulter sur le libretto d'une opera,⁴ qu'elle est en train d'ecrire, ayant un compositeur suedois sous la main.

Mon neveu m'offre l'hospitalite de son chalet, que j'ai acceptee avec grand plaisir, ne voulant trainer dans les hotels de *la viile du prince Demltre*.⁵

Donc à bientôt et tout à toi,

V. *Alecsandri*

- Mircești, marți, [17 iunie 1880]

Dragul meu,

îmi propusesem să plec mâine seară, dar cred că voi fi obligat să-mi întîrzii plecarea cu douăzeci și patru sau patruzeci și opt de ore pentru diferite motive independente de voința mea.

Am început o piesă în patru acte intitulată *Dezrobirea țiganilor*², care, bine montată și bine pregătită, cred că va produce efect. Va fi terminată

în cursul lunii viitoare. Cît despre *Invidioșii*³, cer mar mult studiu și o muncă mai serioasă, dar sper totuși să se joace iarna aceasta.

în așteptare, am putea să însărcinăm pe domnul care a localizat *Le voyage de Mr Perrichon* să localizeze *Le vieux garcon* a lui Sardou, după indicațiile ce-i voi da cînd voi veni la București. Este o piesă excelentă, care va putea figura în repertoriu.

Prințesa m-a invitat prin Georges Duca să mă duc la Sinaia; vrea să mă consulte asupra libretului unei opere⁴ pe care o scrie în prezent, avînd un compozitor suedez la îndemîină.

Nepotul meu îmi oferă ospitalitate în vila lui, ceea ce am primit cu multă plăcere, nevoind să rătăcesc prin hotelurile din *orașul prințului Dimitrie*.⁵

Deci pe curînd, al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

476

Mircești, 20 iunie 1880

Iubite Negruzzi,

Primesc chiar acum alăturata scrisoare¹ de la Papadopulo-Callimach. O găsesc destul de interesantă pentru ca să fie publicată în *Convorbirile literare*. Dacă împărtășești opinia mea, pune să tragă o copie destinată pentru tipografie și trimete-mi originalul curat, îndărăt. Țiu a pune acest autograf în colecția mea de autografe².

Cred că ai primit epistola³ mea către Ion Ghica, în care fac biografia lui Vasile Porojan?

Ce ai de gînd să faci în vara aceasta?

Profită de vacanță, ca să te mai dai în dragoste cu muza pe care ai părăsit-o pentru floarța de politică.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Mircești, 21 iuni 1880

Iubite și neobosite archeolog,

Am cetit cu mult interes scrisoarea¹ ce mi-ai trimis din București și dorind ca nu numai eu să mă bucur de cuprinsul ei, am comunicat îndată lui Iacob Negruzzi pentru foaia *Convorbirilor*.

De am greșit necerîndu-ți prealabila autorizare, fac un *mea culpa* din cele mai latinești și sper că mi-i ierta în considerația bunei intențiuni și mai cu seamă în considerația unui lumbago ce m-a prins și surprins în ajunul plecării mele la București și Sinaia. Acest soi de înțepenire de șele este foarte supărător, însă ar fi de dorit, în interesul demnității, ca să o dobîndească toți miniștrii a căroa mijloc are o elasticitate proverbială, față cu capetele mai mult sau mai puțin coronate. Deci să le urăm din toată inima un lumbago național-liberal pe cîtă vreme demnitatea lor stă îngropată în portofoliul ministerial, această raclă a mîndriei personale și chiar a virtutei omenești.

îmi promiți o vizită la Mircești? Pe cînd? Eu sper să pot pleca de aici peste vreo trei zile, căci gospodina mea s-a apucat de grijit casele și mă dă afară din ele. Sînt obligat a merge la București pentru ca să luăm cu Ghica oarecare măsuri în privirea teatrului și să pun la cale înscenarea unei feerii naționale ce i-am trimis în zilele trecute și care poartă titlul de *Povestea lui Pepelea*. Apoi m-oi duce pe cîteva zile la Sinaia, nu însă ca să admir pe beizadea Mitică, ci ca să petrec în familie, la nepotul meu, Georges Duca, și după o absență de două sau trei săptămîni, cel mult, m-oi întoarce la bordeiul meu, unde te voi aștepta cu brațele deschise și cu colaci calzi.

Am dat la tipar un nou volum de poezii, între care se găsește *Legenda lui Becri-Mustafa*², dedicată amicului meu și coleg Papadopulo-Calimah. Și pentru vară îmi rezervez o

piesă în 4 acturi, intitulată *Dezrobirea țiganilor*, pe care am și început-o.

Iarna mi-oi petrece-o în străinătate, unde? nu știu încă, dar negreșit într-o țară cu soare fierbinte³. De mi-a ajutat norocul să-mi găsesc o căsuță pe malul mării, adăpostită de vînturi și încunjurată cu o grădină înflorită, aș lucra toată iarna cu entuziasm și m-aș întoarce în țară cu vreo două drame istorice în versuri ... îmi trebuie căldură și lumină, lumină aurie care să-mi intre în ochi și cînd ei sînt închiși și să-mi pătrundă chiar în inimă. Asta e tot ce mai doresc pentru restul vieții.

Unii mă îndeamnă să merg la Zanta, alții la Napoli, alții la Alger ... încotro să apuc de preferință? Dă-mi un sfat și fii încredințat că nu l-oi urma, după obicei, dar cearcă. Poate că astă una dată să nu fac ca toată lumea.

Aveai de gînd a întreprinde o primblare pe la monastiri; cu sperare de a găsi cărți vechi ... Cred că îi trece pe la Mircești ... Aș dori să te consult asupra formulei legale a testamentelor. O consultație foarte *veselă*, precum vezi, însă vom ști să-i dăm un caracter de comedie conform cu comedia lumii. Vină să rîdem.

Te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

Complimentele mele respectuoase d-nei Calimah și mamei sale

CĂTRE EUHARIA DUCA

478

Mircești, 22 iuni 1880

Ma chere Euharia, ta lettre a augmente mes regrets de ne pouvoir me rendre immédiatement à Sinaia pour me rendre digne des couronnes et des bouquets de ces demoiselles.

les. Ce nouveau genre de supplice, qui depasse celui de Tentale, s'ajoute à mes douleurs de reins pour me mettre d'une humeur de ministre degomme. J'aurais tant desiré revoir le prince de Vide que j'ai eu l'honneur de connaître dans son château de Monrepos et qui m'a fait faire une promenade fantastique dans sa belle foret de sapins.

Si mon mal se prolongeait au point de m'empêcher d'arriver à Sinaia, avant le départ du frère de la Princesse je prie Lucie d'aller présenter mon hommage respectueux à Leurs Altesses et de Leurs exprimer eloquemment tous mes regrets de ne pouvoir le faire moi-même, en personne naturelk.

Si tu me voyais appuyé sur ma canne et marchant un peu courbe, tu me prendrais pour un vieux général trop chargé de lauriers et de rhumatisme. Ce matin le Dr. Valliano de Roman est venu me mettre sous verre, c'est à dire que *mi-au pus pahare pe spinare*, ei il paraît que cela a laissé des taches rouges sur la peau qui font le desespoir de Pauline, elle craint que ces ronds cramoisis n'influencent sur ma nature aimable, en me transformant en un Peau-rouge. Pour la rassurer, j'ai risqué un pas de Zephyr, mais mon gracieux sourire s'est subitement changé en grimace, à cause de peu de souplesse de mes reins. *S-au ruginit balamalele !*

Tu me dis que le temps s'est mis au beau dans vos montagnes, sous ce rapport je n'ai rien à vous envier car le ciel est splendide dans ces parages. Les matinales, surtout, vers les cinq heures, sont de toute beauté, car tout contribue à les rendre charmantes, la pureté de l'atmosphère, la fraîcheur, la rose qui couvre la campagne, l'herbe qui scintille aux rayons du soleil et les fleurs qui brillent de la splendide couleur du réveil. On devient poétique, comme tu vois, rien que d'y penser_____, jusqu'à mon lumbago qui s'adoucit en présence de ce beau spectacle de la nature, mais cela ne dure pas longtemps . . . Une heure après, il semble se rappeler qu'il a pour mission de m'asticoter et il m'asticote dur. Alors je reprends ma canne et je redeviens le vieux général chargé de lauriers et de rhumatismes.

Pauline est très occupée avec les confitures et le ménage de la maison que l'on restaure et avec les innombrables troupeaux de *pui de curcă*, *pui de rațe*, *pui de găină*, *pui de pichiri*, sans compter ses deux chiens.

Bientôt la *secerea* du blé va lui apporter un surcroît de travail, car elle a l'habitude de surveiller tout par elle-même, pendant que moi j'écris des chefs d'oeuvres, je fais de la gloire qui ne rapporte rien . . . pas même de quoi payer mes dettes !

Mărie est à Jassi, occupée de son installation qui prend un très joli aspect. Mile Margo devient de plus en plus jolie et drôle. Elle offre des prises à tout le monde et tout le monde est tenu d'éternuer. C'est bête, mais **9a** amuse . . . tel est le monde.

Je parie que Mr Jean² fait de toi et du général, et de papa, et de maman, et de grand'maman tout ce qu'il veut, Quelle faiblesse, grands Dieux ! Je le verrai aussi ce monsieur pour l'entendre réciter des fables et pour lui apprendre à vous jouer des niches, mais avant faisons des vœux pour mon divorce d'avec le lumbago.

Nous vous embrassons tous tendrement,

V. *Alecsandri*

. .

Mircești, 22 iunie 1880

Dragă Euharia, scrisoarea ta a făcut să crească părerea mea de rău de a nu putea veni numai decît la Sinaia pentru a mă arăta demn de cununile și buchețele acestor domnișoare. Acest nou fel de suferință, care întrece pe cea a lui Tantal, se adaugă la durerile mele de șale pentru a mă aduce în starea de ministru scos din post. Aș fi vrut atîta să revăd pe prințul de Wied pe care am avut cîntea să-l cunosc în castelul său de la Monrepos și care m-a făcut să fac o plimbare minunată prin frumoasa sa pădure de brazi.

Dacă răul meu s-ar prelungi pînă a mă împiedica să ajung la Sinaia înainte de plecarea fratelui Prințesei, o rog pe Lucie să meargă să prezinte omagiile mele respectuoase Altezelor-lor și să le exprime cu elocință toată părerea mea de rău de a nu o putea face eu însumi, în persoană naturală.

Dacă m-ai vedea sprijinit pe bastonul meu și mergînd puțin curbat, m-ai lua drept un bătrîn general prea încărcat de lauri și de reumatisme. Dimineața asta, dr. Văleanu de la Roman a venit să mă pună sub sticlă *,

* în limba franceză cuvîntul *verre* însemnînd și sticlă și pahar, i-a permis poetului să facă o glumă pe seama ventuzelor îndurate.

adică *mi-au pus pahare pe spinare* *, și se pare că aceasta a lăsat pe piele pete roșii care o fac să dispere pe Paulina, ea se teme ca aceste pete roșii rotunde să nu aibă influență asupra naturei mele blinde, transformându-mă într-o Piele-roșie. Pentru a o liniști, am riscat un pas de Zefir **, dar grațiosul meu zîmbet s-a schimbat deodată într-o strîmbătură, din pricina puținei flexibilități a șalelor mele. *S-au ruginit balamalele!* ***

Îmi spui că timpul s-a făcut frumos în munții voștri, într-aceasta nu am de ce să vă invidiez pentru că cerul este minunat pe meleagurile acestea. Diminețile, mai cu seamă, pe la orele cinci, sînt de toată frumusețea, pentru că totul contribuie spre a le face încîntătoare, puritatea atmosferei, răcoarea, roua care acoperă cîmpurile, iarba care sclipește în razele soarelui și florile care strălucesc sub minunata culoare a trezirii. Ajungi poetic, după cum vezi, numai gîndindu-te chiar și lumbagoul meu se moaie în fața acestui frumos spectacol al naturii, dar aceasta nu durează prea mult ... O oră mai tîrziu, pare că își aduce aminte că are drept sarcină să mă sîciie și mă sîciie zdravăn. Atunci îmi reiau bastonul și redevin bătrînul general încercat de lauri și de reumatisme.

Paulina este foarte ocupată cu dulcelețurile și cu treburile casei care se repară și cu nenumăratele cîrduri de *pui de curcă*, *pui de rațe*, *pui de găină*, *pui de pichiri* ****, fără a mai pune la socoteală cei doi cîini ai săi.

În curînd *secera* ***** griului îi va mai aduce o muncă pe deasupra, căci are obiceiul să supravegheze totul ea însăși, în timp ce eu scriu capodopere, fac glorie care nu aduce nimic ... nici măcar cu ce să-mi plătesc datoriile!

Mărie este la Iași, ocupată cu instalarea sa care ia un aspect frumos. Domnișoara Margo devine din ce în ce mai frumoasă și nostimă. Oferă prize la toată lumea, și toată lumea trebuie să strănute. Este o prostie, dar aceasta distrează ... așa este lumea.

Pun prinsoare că dl. Jean face din tine și din general, și din tată, și din mamă, și din bunică tot ce vrea. Ce slăbiciune, Dumnezeuule! Am să-l văd și eu pe acest domn pentru a-l auzi recitînd fabule și pentru a-l învăța să vă facă poze, dar pînă atunci să facem urări pentru despărțirea mea de lumbago.

Vă îmbrățișăm pe toți cu dragoste,

V. Alecsandri

* în original, în limba română.

** Pas de dans executat într-un picior și balansînd pe celălalt.

_** în original, în limba română.

Mircești, 26 juin 1880;

Cher vieux, je donnerais bien volontiers mon lumbago au diable, si celui-ci voudrait l'accepter en consideration de la haute estime que je professe à son egard, mais je doute fort qu'il agree mon cadeau. Il serait obligé de changer sa fourche en bequilles et de marcher courbe comme un general autrichien surcharge de lauriers cueilles sur tous les champs. de bataille ou il a ete rosse de competence. Un lumbago! Sais-tu ce que c'est? un grand coup de hache dans les reins., qui dijoint la partie superieure du corp de sa partie inferieure, plus d'equilibre! On chavire à chaque pas et on se livre à une serie de grimaces comme celles de Quasimodo dans. *Notre-Dame de Paris* ... Aie! Aie!

Malgre cela, pourtant, j'espere affronter les cahotements. du chemin de fer d'ici à trois ou quatre jours, c'est — à dire que je me berce du doux espoire d'arriver à Bucarest lundi ou mardi matin. Avânt ce terme, impossible! On vient de me mettre sous verres, en m'appliquant des ventouses; cette operation a eu pour effet de me couvrir les deux cotes de l'epine dorsale de gros zeros rouges. J'ai le ministere dans, le dos! Est-ce assez humiliant et possible! Pourvu que cela ne dure pas!

J'ai voulu travailler à une grande machine, en 4 actes. intitulee: *Dezrobirea țiganilor*, impossible! ... car si je reste assis sur une chaise pendant une demi heure, il me faut des efforts enormes pour me lever, et ces efforts sont douloureux en diable!

A quoi tient, hélas! la destinee des hommes? aux reins. et celle des empires? au Rhin! C'est la meme chose, sauf une legere difference d'osthegraphi.

• Sion a. passe 24 heures chez moi, avec ses deux demoiselles, tres gentilles. Il travaille a une comedi en vers: *Ministrul: desfrănat*. C'est Cogalnicean qui ne sera pas content.

Tu me dis de ne pas m'arreter â Adjud. Pourquoi? C'est si peu dans mes habitudes! Urie depeche t'avertira du jour de mon depart. En attendant, je te presse sur mes reins.

Tout â toi,

V. Alecsandri

Mircești, 26 iunie 1880

Iubite prietene, aş da. de bună voie lumbagoul meu dracului, dacă acesta ar vrea să-1 primească, ținînd seamă de înalta stimă pe care o am față de el, dar mă îndoiesc că darul meu i-ar face plăcere. Ar fi silit să-și schimbe furca cu cîrjile și să meargă aplecat ca un general austriac supraîncărcat de laurii culeși pe toate cîmpurile de luptă unde a fost bătut metodic. Un lumbago! Știi tu ce este acesta? o puternică lovitură de topor pe mijloc care îți desparte partea superioară a corpului de partea sa inferioară, nici un echilibru! Te clatini la fiecare pas și te dedai la p serie de strîmbături ca acele ale lui Quasimodo în *Notre-Dame de Paris* ... Vai! Vai!

Cu toate acestea, totuși, sper să înfrunt scuturăturile trenului, de acum în trei sau patru zile, asta însemnează că mă legăn cu dulcea speranță de a sosi la București luni sau marți dimineață. Înainte de acest termen este cu neputință! Am fost pus sub sticlă, aplicîndu-mi-se ventuze; această operație a avut ca efect de a mă acoperi de o parte și de alta a sirii spinării cu mari zerouri roșii. Am ministerul în spate! Este destul de umilitor și posibil! Numai dacă aceasta nu ar dura!

Am vrut să lucrez la o mare mașinărie, în 4 acte, intitulată: *Dezrobirea țigănilor*, cu neputință! ... căci dacă stau așezat pe un scaun timp de o jumătate de oră, îmi trebuie eforturi foarte mari pentru a mă scula, și aceste eforturi sînt ale dracului de dureroase!

De ce ține, vai! destinul oamenilor? de șale! și acela al imperiilor? de Rin*. Este același lucru, numai cu o mică diferență de ostografie.

Sion a petrecut 24 de ore la mine, cu cele două domnișoare ale sale, foarte drăguțe. Lucrează la o comedie în versuri: *Ministrul desfrînat*. Kogălniceanu nu va fi mulțumit.

_____•

* în limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *reins* = regiunea lombară, șalele, și *Rkin* = Rinul. Aluzie glumeață la puternicul imperiu german.

598

îmi spui să nu mă opresc la Adjud. De ce? Ar fi așa de neobișnuit pentru mine! O depeșă te va preveni despre ziua plecării mele. Pînă atunci, te strîng pe șalele mele,

Al tău,

V. Alecsandri

480

[Mircești, 26-28 iunie 1880]

Si mon lumbago voudra bien me le permettre, j'arriverai mardi â Bucarest.

On m'envoie cette feuille de Paris. Lis-la, c'est assez curieux comme etude de l'etat des esprits en France.

[Mircești, 26-28 iunie 1880]

Dacă lumbagoul meu îmi va îngădui, voi sosi marți la București.

Mi se trimite această foaie de la Paris. Citește-o, este destul de curios ca studiu al stării de spirit în Franța.

481

i

Mircești, 29 iun. 1880

Mon cher vieux, j'ai cru pouvoir partir demain lundi, mais ce n'était qu'une illusion. Mon lumbago a réclamé une nouvelle application de ventouses. Je viens â l'instant même de les subir avec le stoïcisme d'un Romain d'avant la decadence. Mon depart est donc remis forcément â rner-credi, â moins que de nouvelles complications dans la region des reins ne m'oblige â prolonger mori séjour ici.

111

Desole de toutes ces contraintes, mais que faire?
Patienter et signer tout à toi,

V. *Alecsandri*

Mircești, 29 iun. 1880

Iubite prietene, am crezut că voi putea pleca mâine luni, dar nu a fost decât o iluzie. Lumbagoul meu a cerut o nouă aplicare de ventuze. Chiar acum le-am îndurat cu stoicismul unui roman dinaintea decadanței. Plecarea mea este deci amînată forțat pe miercuri, numai dacă noi complicații în regiunea lombară nu mă vor obliga să-mi prelungesc șederea aici.

Sînt nemulțumit de toate aceste piedici, dar ce să fac?

Să am răbdare și să semnez al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE EUHARIA DUCA

Mircești, 30 iun 1880

Ma chere Euharia, je reponds immediatement à ta bonne lettre pour t'assurer que j'ai le plus vif desir de venir a Sinaia. Sans mon diable de lumbago il y a longtemps que je serais au milieu de vous. Je me soigne plus que jamais afin de regagner la flexibilitè de mon albire et de pouvoire me mettre en route; je me fais frictioner dru et hier encore je me suis laisse applique des ventouses. Il parait que j'etais tres beau à voir avec mes six verres dans le dos qui me donnaient un faux air de plate-bande, grâces à cette operation je me sens mieux et j'espere etre en etat d'affronter les cahotements du splencarr, d'ici à deux jours.

Si je puis partir, je quitterais Mircești jeudi soir pour passer la journee de vendredi à Bucarest, ou j'ai des affaires qui m'y appellent et, samedi je dejeunerai avec vous.

Voilà mon plan. Il s'executera si Dieu le voudra et mon lumbago aussi.

Dans le cas contraire, mon regret sera tres grand de n'avoir pas pu voir le Prince de Wied et lui presenter mes hommages; il a ete d'une si parfaite amabilite pour moi lorsque j'ai ete à son chateau de Monrepos!

Assure S.A. la Princesse, que je ferai l'impossible pour aller au devant des surprises charmentes qui m'attendent à Sinaia. Elle sait ce que sont les maux de reins et elle me tiendra compte de mes efforts.

Pauline est toujours tres occupee avec la fabrique. J'appelle fabrique tout menage de campagne à l'epoque de la confection des confitures etc ... etc. Mais ses occupations, loin de lui nuire, la font prosperer. Elle a grand desire de te voir et de recommencer les fameuses parties de piquet avec toi. En attendant, elle vous embrasse tous et vous attend ici au retour de Sinaia.

Mărie, Demetre et Margot sont à Jassi, complètement et tres joliment installes ils arriveront ici dans une quinzaine, lorsque la maison sera restauree. Margot a telegraphie à sa bougnitza à l'occasion de la St. Paul pour lui envoyer des baisers et un *tabaci*. Cela a beaucoup de succes.

La grand' maman en est ravie.

Dis-a Olga que la communication entre les deux rives du Sereth n'est pas interrompue quoique le pont de fer ne s'est pas encore livre à la circulation, on passe sur un pont volant sans courir aucun risque.

Dieu ! que j'ai donc envie de faire une pàrtie de wist avec toi *pe bani*, et de te gagner au moins 75 centimes! Attends-toi à des defaites colossales. J'ai appris d'un ex ministre quelques nouvelles manieres de tricher, qui sont superieures aux tiennes.

Donc, à bientôt, je vous embrasse de tout coeur,

V. *Alecsandri*

Mircești, 30 iunie 1880

Draga mea Euharia, răspund de îndată la buna ta scrisoare pentru a te asigura că am cea mai vie dorință să vin la Sinaia. Fără afurisitul meu

de lumbago, de mult aş fi fost în mijlocul vostru. Mă îngrijesc mai mult ca oricând ca să-mi recîştig uşurinţa mişcărilor şi să pot porni la drum; sînt fricţionat zdravăn şi chiar şi ieri am lăsat să mi se pună ventuze. Se pare că eram foarte frumos la vedere cu cele şase pahare în spate care îmi dădeau un fals aer de răzor de flori, datorită acestei operaţii mă simt mai bine şi nădăjduiesc să fiu în stare să înfrunt zgîlţielile din vagonul de dormit, de azi în două zile.

Dacă pot pleca, voi părăsi Mirceştii joi seara pentru a petrece ziua de vineri la Bucureşti, unde am afaceri care mă cheamă şi, simbătă voi prinzi cu voi. Iată planul meu. Se va îndeplini dacă Dumnezeu o va vrea şi lumbagoul meu de asemenea.

În caz contrar, părerea mea de rău va fi foarte mare de a nu fi putut să-l văd pe prinţul de Wied şi să-i prezint omagiile mele; a fost atît de amabil cu mine cînd am fost în castelul său de la Monrepos!

Asigură pe A.s. Prinţesa, că voi face ce-mi va sta în putinţă pentru a mă înfăţişa surprizelor încîntătoare care mă aşteaptă la Sinaia. Ea ştie ce înseamnă durerile de şale şi va ţine seamă de strădaniile mele.

Paulina este în continuu foarte ocupată cu fabrica. Numesc fabrică orice gospodărie de la ţară în epoca confecţionării dulceţelor etc. . . . etc. Dar ocupaţiile sale, departe de a-i face rău, o fac să prospere. Doreşte mult să te vadă şi să reînceapă cu tine grozavele partide de pichet. Pînă atunci vă sărută pe toţi şi vă aşteaptă aici, la reîntoarcerea de la Sinaia.

Mărie, Dimitrie şi Margot sînt la Iaşi, definitiv şi foarte frumos instalaţi, vor veni aici peste cincisprezece zile, cînd casa va fi reparată. Margot a telefonat bunicuţei sale cu ocazia Sf. Paul pentru a-i trimite sărutări şi un *tabaci*. Aceasta are mult succes.

Bunica este încîntată.

Spune-i Olgăi că legătura între cele două maluri ale Şiretului nu este întreruptă, cu toate că podul de fier nu a lost încă dat circulaţiei, se trece peste un pod volant fără nici un pericol.

Doamne! ce chef am să fac o partidă de wist cu tine *pe bani** şi să-ţi cîştig cel puţin 75 de centime! Aşteaptă-te la înfrîngeri foarte mari. Am învăţat de la un ex-ministru cîteva noi moduri de a trişa, care sînt superioare alor tale.

Deci, pe curînd. Vă sărut din toată inima,

V. Alecsandri

în original, în limba română.

483

Sinaia, luni 7 iuli 1880

Dragă,

Astă-noapte, la 4 ceasuri, Olga au făcut doi copii din care unul au murit, celalalt e bine. Trimite îndată scrisoarea alăturată la Skee. Olga se simte liniştită. Jănică e mindru. Eu sînt sănătos. Am făcut ieri o primblare prin munţi care m-au vindecat de durerile mele de şele.

Cred că timpul s-au îndreptat şi că recolta nu se mai găseşte în pericol. Deci te sărut împreună cu Totolancile.

Toată colonia din Sinaia îţi trimite sărutări.

V. Alecsandri

Să nu se afle la Skee că Olga au făcut doi copii şi mai cu seamă că unul au murit.

484

Sinaia, 14 iuli 1880

Dragă,

Am primit colacii şi pastrama de gîscă.

Mare mulţemire! Toţi i-au admirat, i-au gustat ca nafura şi m-au însărcinat să te sărut din partea lor. Unul din colaci l-am trimis Doamnei, care au declarat că niciodată n-au văzut, nici mîncat mai bună şi mai frumoasă pîne. Reputaţia matala de gospodină au ajuns pană în sferele cele mai nalte.

Sînt sănătos şi foarte mulţemit de Sinaia. Lume multă, aer viu şi curat, apă de minune! Umblu pe jos aice mai mult într-o zi decît aiure într-o săptămînă şi mă simt bine de regimul acesta.

Am o odaie comodă unde dorm pană la 6 ceasuri, culcîndu-mă la 10. Efharia doreşte mult să te vadă şi să se întoarcă

la Mircești căci s-au cam săturat de Sinaia. Ducă, din contra, ar vrea să mai șadă pană la septemvrie, căci îi priește aerul de aice. Georges și Lucia mă îngrijesc cu dragoste. Olga merge tot spre bine.

Aice se găesc Madame Muruzi¹ cu fiica sa, care petrec toată ziua cu noi.

Ce mai faci mata? Ești sănătoasă?

Bătutul griului trage pe sfârșit. Venit-au vreun mușteriu?

Aveam de gând a mă duce la Kiustenje, însă nu știu dacă voi realiza acest proiect. Toți mă îndeamnă să rămîn aice. Vom vedea.

Răspunde-mi, Mărie venit-au la Mircești? N-am putut încă face nimica pentru băietul lui Valianu².

Te sărut. Ce face totoleanu?

P.A.

CĂTRE ION GHICA

485

Sinaia, juillet 1880

Cher vieux,

J'ai lu la piece de *Frigurile*. C'est une ineptie des mieux reussies. Elle est destinee à entrer dans la categorie des *ours!*¹

Le sejour de Sinaia m'est si favorable que je pense renoncer à Kustendje. Je te ferai connaître dans quelques jours ma decision *ultime*.

Viens donc respirer un jour ici, tu y trouveras Madame Moruzzi, qui est une charmante personne et qui m'a demander de tes nouvelles.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

J'ai recu la copie de ta 4e lettre² et l'ai immediatement expedier à Negruzzi.

604

Sinaia, iulie 1880

Iubite prietene,

Am citit piesa *Frigurile*, este o prostie din cele mai reușite. Este sortită să intre în categoria *urșilor!*¹

Șederea la Sinaia îmi priește așa de bine, încît mă gîndesc să renunț la Custendje. O să-ți fac cunoscută în cîteva zile ultima mea liotârîre.

Vino deci să respiri o zi aici, ai să o găsești pe doamna Moruzi, care este o persoană încîntătoare și care mi-a cerut vești despre tine.

Al tău,

V. *Alecsandri*

Am primit copia celei de a patra scrisori¹ ale tale și am trimis-o de îndată lui Negruzzi.

486

Sinaia, 17 juillet 1880

Cher vieux, je suis enchante d'apprendre que tu as repris ton equilibre, apres avoir quitte la position horizontale. Mais de mon côté, en pârte par le demon de l'amour propre et par l'attrait des hautes positions sociales, j'ai fait l'escalade d'une montagne tres raide ... D'un pied leger, le pied de la 20e annee, j'ai depasse les trois cascades de Peleş et suis arrive sur le plâteau de la *Stîna*. Spectacle magnifique! Des hauteurs majestueuses, autor de moi, et pas un ministre pour deparer le payasage! C'etait une chance pour un homme aussi peu essouffle, mais transpire, par exemple, au delà des vetements. Tout à coup un orage pointe de derriere le Caraiman, il eclate sans crier gare et me deverse sur le dos une avalanche de grele et des torrents de pluie! Je sens mon enthousiasme se refroidir subitement et mon individu egale-ment. Les montagnes prennent à mes yeux des formes ministerielles. Je fuis ou, plutot, je degingole sur une pente abrupte et j'arrive en bas mouille jusqu'aux os et curbature completement. La pârte etait complete! Et me voilà revenu à

mes jambes de la 59e annee, raides et diablement recalci-
trantes pour descendre les escaliers. On dit que cela dure
d'ordinaire sept à huit jours, merci . . . Adieu donc les pere-
grinations, et autres projets folichons.

Je vais tâcher de me decourbaturer, avânt de retourner
à Mircești, ou m'appellent des affaires importantes. C'est te
dire que je t'attends ici pour jouer avec toi la scene de grands
debris qui se consolent entre eux.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Sinaia, 17 iulie 1880

*Iubite prietene, sînt îneîntat aflînd că ți-ai reluat echilibrul, după ce
ai părăsit poziția orizontală. La rîndul meu, în parte, împins de demonul
amorului propriu și de atracția înaltelor poziții sociale, am urcat un munte
foarte greu. Cu un picior ușor, piciorul de la 20 de ani, am depășit cele trei
cascade ale Peleşului și am sosit pe platoul de la Stîna. Priveliște minunată,
înălțimi majestuoase, în jurul meu, și nici un ministru pentru a strica pei-
sajul! Aceasta era un noroc pentru un om care nu gîfîia, dar era transpirat,
de exemplu, chiar prin îmbrăcăminte. Deodată o furtună apare din spatele
Caraimanului, izbucnește fără să strige păzea și îmi toarnă în spate o ava-
lanșă de grindină și de torente de ploaie! îmi simt entuziasmul răcindu-se
pe dată și persoana mea de asemenea. Munții iau în ochii mei forme minis-
teriale. Fug sau mai mult mă rostogolesc pe o pantă abruptă și sosesc jos
muiat pînă la oase și frînt tot de șale. Partida era completă! Și iată-mă reîn-
tors la picioarele mele de la 59 de ani, înțepenite și al dracului de rău-voi-
toare pentru a coborî Scările. Se spune că aceasta durează șapte-opt zile,
mulțumesc. Adio deci călătoriile și alte proiecte ștregărești.*

Voi încerca să mă îndrept, înainte de a mă întoarce la Mircești, unde
mă cheamă afaceri importante. Vreau să-ți spun că te aștept aici pentru a
juca împreună cu tine scena marilor rămășițe care se consolează între ele.

Al tău,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

487

Sinaia, 25 iuli 1880

Dragă,

Am primit o scrisoare de la Baligot în care îmi face cunos-
cut că au plecat de la Paris cu Doamna și cu copiii pentru
ca să vie la Ruginoasa, trecînd pe la Mircești. De la Pesta au
să * coboare Dunărea pînă la Brăila, de unde vor pleca la
Ruginoasa. Pre cît am înțeles, se vor opri la Mircești. Baligot
îmi va telegrafia de la Brăila. Mata îi deschide depeșa și vei
face cele de cuviință.

Doamna și Vodă pleacă marți din Sinaia în străinătate.
Nu vor să mă lase a mă porni înainte. Voi pleca dar mercuri
viitoare pentru ca să mă duc la Galați, de unde voi veni la
Mircești. Vă sărut pe toți.

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

Sinaia, jeudi, [iulie 1880]

Mon cher vieux,

Je compte rester encore quatre à cinq jours ici, puis une
affaire importante me fera aller directement à Galatzi²
et Mircești. Si tu veux repirer "l'air pur des montagnes et
blaguer un peu avec moi, viens passer 24 heures à Sinaia. Tu

* Repetat „să”

Sinaia, 28 iulie 1880

*Iubite prietene, te-am așteptat pînă în clipa cînd afaceri personale foarte importante mă cheamă direct la Galați. Plec miercuri seara cu toată dorința pe care o am de a te vedea .. Treaba de azi să nu o lași pe mîni *, ar zice tatăl meu.*

Deci, la revedere pe mai tîrziu. De la Galați mă voi duce la Iași și, în sfîrșit, de la Mîrcești îți voi trimite manuscrisul feeriei, revăzut și îndreptat. Să vedem mai întii dacă Romaneasca și *Despot* au făcut progrese și ne vom gîndi după aceea să mulțumim lui Got și lui D61aunay. Pînă atunci, încearcă să vii cît mai curînd pe meleagurile Romanului.

Al tău,

V. Alecsandri

Sinaia, joi, [iulie 1880]

Iubite prietene,

Socotesc să mai rămîn aici patru pînă la cinci zile, apoi o afacere însemnată mă va face să mă duc direct la Galați și Mîrcești. Dacă vrei să respiri aerul pur al munților și să glumești puțin cu mine, vino să petreci 24 de ore la Sinaia. Vei găsi aici printre alți prieteni și cunoștințe pe prințesa Adela Moruzi și fiica sa, care sînt încîntătoare.

Al tău,

V. Alecsandri

489

Sinaia, 28 juillet 1880

Mon cher vieux, je t'ai attendu jusqu'au moment ou des affaires personnelles tres importantes m'appellent à Galatzi directement. Je pars mercredi soir malgre tout le desire que j'ai de te voir ... Treaba de azi să nu o lași pe mîni, dirait mon pere.

Ainsi au revoir plus tard. De Galatzi je me rendrai à Jassi, et enfin de Mîrcești je t'enverrai le manuscrit de la feerie, revu et corrige. Voyons d'abord si 1?. Romaneasca et *Despot* ont fait des progres et nous penserons ensuite à remercier Got et Delaunnay. En attendant, tache de venir dans les parages de Roman un de ces quatre matins.

Tout à toi,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

490

Sinaia, gioi, [iulie], 1880

Dragă,

Sînt sănătos. Aice avem un timp foarte plăcut. Ducem o viață liniștită și bună pentru sănătate, sculîndu-ne dimineața și culcîndu-ne devreme. Eu fac primblări lungi pe jos și mă resimt bine de această mișcare și aerul viu al munților. Cu toate acestea, mă gătesc de plecare. Sînt hotărît a nu mai trece prin București, ci a mă duce de-a-dreptul la Galatzi, pe la sfîrșitul lunei, pentru ca să ieu banii și să viu apoi la Mîrcești.

Spune Măriei că-i voi aduce papucii lui Terței.

Vă sărut pe toți și doresc să vă găsesc sănătoși. Eufharia și toți locuitorii șaletului îți trimit sărutări.

V. Alecsandri

în original, în limba română.

Mircești, 7 aug. 1880

Cher vieux, deux mots pour donner signe de vie et t'assurer que je ne suis pas amoureux, mais fort occupe du règlement de mes affaires. J'ai du partir précipitamment de Sinaia pour courir à Jassi afin d'effectuer un paiement de 47 000 francs. C'est fait et maintenant me voici à Mircești. Un peu de repos et je me mettrai à l'ouvrage pour satisfaire Mrs les régisseurs, decorateurs, peintres et le théâtre.

N'ayant passé qu'un couple d'heures à Jassi, je n'ai pu voir Delmarry¹. Fais lui écrire par Gatinau.

Miile bonnes amities de la part de mon monde que j'ai trouve bien portant. As tu ete faire une promenade à Sinaia?
Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Mircești, 7 aug. 1880

...i „jt{ . . . h . " . . . nil ' . ' . . ' . . .

Iubite prietene, două vorbe pentru a da un semn de viață și a te asigura că nu sînt îndrăgostit, dar foarte ocupat de aranjarea afacerilor mele. A trebuit să plec în grabă de la Sinaia pentru a alerga la Iași cu scopul de a face o plată de 47 000 de franci. S-a făcut și acum iată-mă la Mircești. Puțină odihnă și riă voi așeza pe lucru pentru a mulțumi pe d-nii regizori, decoratori, pictori și teatrul.

Nepetrecînd decît două ore la Iași, nu am putut să-l văd pe Delmarry H Pune să i se scrie prin Gatinau.

Mii de bune amiciții din partea lumii mele, pe care am găsit-o sănătoasă. Ai fost să faci o plimbare la Sinaia? '

H

Al tău,

V. *Aleksandri*

Mircești, 9 aout 1880

Cher vieux,

Je t'envoie les quatre premiers actes de *Pepelea*. Quant au cinquieme, je dois le retoucher avânt de te l'envoyer, ce sera fait bientôt. J'ai eu un tas d'affaires et de *moussafirs* depuis mon retour. J'espere en etre quitte prochainement, et alors je me mettrai au travail pour terminer mon drame *Dezrobirea țiganilor*.¹

Miile bonnes amities de la part de Mircestiens.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Merci pour le manuscrit de ta derniere lettre².

Mircești, 9 august 1880

Dragul meu,

Îți trimit primele patru acte din *Pepelea*. Cît despre al cincilea, trebuie să-l corectez înainte de a țî-1 trimite, și asta în curînd. Am avut o grămadă de afaceri și de *musafiri* * de la întoarcerea mea. Sper să le termin în curînd, și atunci mă pun pe lucru ca să sfișesc drama *Dezrobirea țiganilor*.

Mii de sentimente prietenești din partea mirceștienilor

Al tău,

V. *Aleksandri*

Mulțumesc pentru manuscrisul ultimei tale scrisori .

* în original, în limba română cu ortografie franceză.

Mircești, 16/28 august 1880

Iubitul meu coleg,

Aș fi prea fericit dacă celebrul maestro Marchetti ar compune o operă alegând de subiect pe *Despot*. Geniul său muzical ar populariza astfel în Italia un episod interesant din istoria noastră, și frații noștri de la Roma, Napoli, Milano, Florența etc. ar învăța a ne cunoaște într-un mod mai armonios. Fiind dar că ați început a face un extract din legenda mea dramatică, vă rog să continuați a desăvîrși lucrarea ce ați întreprins, fiind convins că va fi foarte nimerită. Aveți marele avantaj de a cunoaște limba italiană, precum și regulile artei dramatice, prin urmare dl. Marchetti va găsi în d-voastră un prețios colaborator.

Eu îmi propun de a merge să petrec iarna la Napoli. Se înțelege că voi veni și la Roma pentru a asista la sărbătorile Paștilor, și atunci voi avea mulțemirea de a face cunoștință cu dl. Marchetti și tustrei, împreună, vom așterne planul operii. Acum am atâte treburi agricole și altele că nu gălesc timp de a păși în domeniul artelor.

Ideea ce ați avut, de a îndemna pe guvernul nostru ca să decoreze cu Steaua României pe unii dintre membrii ai „Societății limbilor romane”, este din cele mai nimerite. Nu cred însă că miniștrii actuali vor înțelege importanța acestei idei. Oamenii noștri de stat se ocupă, precum știți, cu înalta politică de taraf și de tarabă. Ei rezervă decorațiile pentru adepții și creaturile lor, fără a se gândi mai departe decât la listele electorale. Nu am dar nici o sperare că scrisorile d-voastră către dl. Boerescu, Kogălniceanu și C-ie vor obține un rezultat satisfăcător.

Cunoașteți proverbul: Decît sfinții, mai bine Dumnezeu. Prin urmare, am de gînd să propun de-a dreptul lui Vodă decorarea persoanelor de care mi-ați vorbit. Astfel vom introduce și pe Quintana și pe Marchetti în numărul lor. Dacă primiam scrisoarea d-voastră acum 15 zile, pe cînd mă aflam

la Sinaia, aș fi avut prilej să înduplec pe Vodă întru realizarea ideii d-voastre. Aștept dar să mă înlesnesc cu Măria-sa, pe cînd va veni să viziteze tabăra de la Skee (ce este a se organiza în curînd) și nu voi lipsi de a-i propune lista amicilor noștri, francezi și italieni.

Am primit o scrisoare de la dl. colonel Fulerand, în care zice că A. Catargi ar fi promis societății Langue-dociane de geografie urmarea unei lucrări a d-voastre asupra relațiilor maritime și comerciale ale României cu orașul Cette. Dacă ați desăvîrșit acea importantă lucrare, grăbiți-vă a o comunica la Montpellier unde este așteptată cu mult interes și multă nerăbdare.

Am de gînd a pleca pe la începutul lui noiembrie, și îmi fac o sărbătoare de a vă întîlni la Roma.

Al d-voastre amic și coleg,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

Mircești, 16 august 1880

Domnul meu,

Scrisoarea d-voastră mi-au produs o îndoită mulțămire aducîndu-mi două vești interesante și plăcute: una despre marea lucrare artistică a domnului pictor Petru Verussi, și cealaltă despre ocupațiile d-voastre literare. Cunoscind talentul d-lui Verussi, sînt convins că penelul său au reușit a încorona fruntea gîntei latine cu noi raze luminoase, și că tabloul său va atrage lauda cunoscătorilor. Sînt mult doriitor de a-l admira și sper că în curînd, venind la Iași, voi avea această mulțămire. Păn-atunci însă vă rog să arătați d-lui Verussi complimentele mele sincere pentru alegerea subiectului său.

Cît pentru d-voastră, domnul meu, vă mărturisesc că mi-ați atras de mult atențiunea prin încercările poetice apă-

rute în *Convorbirile literare*. Interpretând lucrarea dificilă de a traduce în limba română cele mai frumoase poezii din comoara Parnasului francez, ați probat prin mlădirea versurilor că sînteți poet și că veți putea oricînd să vă luați zborul cu propriile voastre aripi în regiunile idealului. Curaj, dar, domnul meu, căci dacă e penibilă lupta pentru existența zilnică, cultul frumosului și poezia sînt pentru luptător cei mai dulci mîngăietori și cei mai nobili sprijinitori în viață.

Numele ce purtați îmi este cunoscut nu numai prin scrierile d-voastră, dar și prin multe și scumpe amintiri din copilărie și din junie. Bunul d-voastră au fost amic cu părintele meu și au șezut ani mulți în casa noastră. Îmi place dar de a vedea pe unul din nepoții săi aspirînd la dobîndirea renumelui ce-l va căpăta negreșit prin perseverență și iubire de glorie națională.

Al d-voastră devotatul servitor,

V. Alecsandri

P.S. Vă trimit un exemplar din *Despot-Vodă*.
Primiți-l ca un semn de confraternitate.

Adresa pe plic: Domnului Petru Vasile Grigoriu
Strada Armeană
Iași

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

495

Mircești, 17 august 1880

Iubite Negruzzi,

Ești dus în străinătate? Ești în Iași? Arunc la poștă aceste două întrebări, într-un noroc și aștept un răspuns pentru ca să-ți trimet o scrisoare lungă și foarte interesantă a lui Papadopulo-Callimach.

614

Ai mai scris ceva, sau ai continuat a te închina la altarul Lenii? De este așa, o să avem vorbă împreună, sper însă din contra, să te îmbrățișez,

V. Alecsandri

496

Mircești, 30 august 1880

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis scrisoarea lui Papadopulo-Callimach și sper că ai primit-o. Mai posed o culegere de cîntece populare culese de părintele Episcop Melhisedek, precum: *Imn catihetic popular*, *Colăcărie* sau discurs la nuntă, *Cuvînt de iertăciune*, *Urare de Anul nou*.

Toate aceste anotate de colegul meu de Academie.

Dacă îți convin, sînt gata a ți le trimit pentru *Convorbiri*. Ele sînt foarte interesante; aștept răspuns.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

497

Mircești, 1 sept. 1880

Iubite domnule Olănescu,

Amicul meu, dl. Baligot de Beyne, care au fost secretarul intim al principelui Cuza, merge la Constantinopoli. Profit de această ocazie ca să vă întreb dacă ați lucrat ceva de cînd vă aflați pe malul Bosforului?

498

Mircești, 2 septembrie 1880

Iubite Negruzzi,

Profit de plecarea ginerelui meu la Iași, pentru ca să-ți trimit colecția de cîntece populare făcute de părintele Melhisedek. Nu mă îndoiesc că va găsi în curînd loc în coloanele *Convorbirilor*.¹ Cred că ai primit a 4-a epistolă² a lui Ion Ghica. Cînd va apare? El pregătește o a 5-a scrisoare foarte interesantă, la care voi răspunde imediat.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

499

Mircești, 8 sept. 1880

Iubite Negruzzi,

Dacă proiectul meu de a petrece iarna în străinătate te-au mîhnit, dă mîhnirea după spate, căci mi-am schimbat planurile. Nu plec din țeară decît la primăvară!

Perspectiva unui voiaj în luna lui noiembrie nu-mi surîde nicidecum; apoi Academia și Senatul îmi ațin calea. Trebuie deci să las' deocamdată toieagul de călător în colțul odăii și

616

să rămîn la postul meu de cetățean academician în cursul iernii ce vine.

Voi profita negreșit de zilele viforoase pentru ca să mă pun pe lucru și voi trimite din cînd în cînd cîte ceva *Convorbirilor*. Cît pentru comedia¹ în versuri de care mă întreb, n-am început-o încă, fiindcă toată vara am fost năvălit de musafiri. Tot ce am putut face pe furiș este o feerie națională pentru teatrul din București, intitulată *Povestea lui Pepelea*.

Cea întîi lucrare ce voi întreprinde în curînd este o dramă în proză: *Dezrobirea țiganilor*, apoi în cursul iernei voi începe comedia mea în versuri, *dacă mi-o fi bine*.

Pe săptămîină viitoare, adică la 14 sept., mă voi găsi în Iași și voi avea mare mulțemire să te întîlnesc, pentru ca să mai vorbim de voiajuri, de literatură și chiar de politică.

Pană atunci te îmbrățișez și te rog să prezentezi complimentele mele respectuoase d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

500

Jassi, 26 sept. 1880

Mon cher vieux,

J'ai eu quelques acces de fièvre que j'ai vaillamment combattus avec de la quinine. En ce moment je me sens mieux, grâce au beau temps qui est revenu.

Mărie a accouche d'une petite fillette au cheveux et aux yeux noirs, on la trouve superbe et on pretend qu'elle me ressemble. Je me laisse dire ces belles choses auxquelles je ne crois guere, car il est si bon de faire la dupe de temps à autre.

Miile bonnes amities de la part de la mere, du pere, de la grand'maman et de Margot.

617

Mircești, 1 octombrie 1880

La petite Helene ne peut t'envoyer qu'une risette, la plus jolie fille du monde ne pouvant donner que ce qu'elle a.

Je compte retourner à Mircești vers le commencement d'octobre et je t'enverrai immédiatement le 5 acte de *Pepelea*. Quant à ta lettre sur Ipsilante et Vladimiresco, elle est attendue avec impatience par la redaction des *Convorbiri* et par les abonnées. As pas peur, elle interessera les lecteurs comme ses ainees.

Je repondrai à Mr Stefanescu aussitot que j'aurai recu sa lettre.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Le caravanserailest vide—, ouff!

Iași, 26 sept. 1880

Iubite prietene,

Am avut câteva accese de febră pe care am combătut-o curajos cu chinină, în această clipă mă simt mai bine, datorită timpului bun care a revenit.

Mărie a dat naștere unei fetei cu părul și ochii negri, este găsită minunată și se pretinde că îmi seamănă. Primesc să mi se spună aceste lucruri frumoase pe care nu le cred deloc, căci este așa de bine să faci pe prostul din când în când.

Mii de bune amicitii din partea mamei, tatălui, bunicii și a lui Margot.

Mica Elena nu poate să-ți trimită decît un zîmbet, cea mai frumoasă fată din lume neputînd să dea decît ceea ce are.

Socotesc să mă întorc la Mircești pe la începutul lui octombrie și îți voi trimite de îndată actul 5 din *Pepelea*. Cît despre scrisoarea ta despre Ipsilanti și Vladimirescu *, este așteptată cu nerăbdare de redacția *Convorbirilor* și de abonați. Să nu te temi, ea va interesa pe cititori ca și înaintașele lor.

Voi răspunde d-lui Stephănescu de îndată ce voi fi primit scrisoarea sa.

A l tâu,

V. Alecsandri

Caravanseraicul este gol . . . , uf!

Iubite Ollănescu,

Multe suvenire încîntătoare au deșteptat în mine scrisoarea și mai ales poezia ce mi-ai trimis de pe malurile Bosforului. *Et ego in Arcadia fui* * ! însă șirul anilor s-a lungit de atuncea și aceasta mă întristează.

Am ajuns ca o veche corabie părăsită în port, nemaiputînd brăzdui valurile mărilor depărtate și văzînd vasele tinere luîndu-și zborul pe umeda cîmpie. Privesc cu îndoiosare la juna generație care mă urmează și mă mîngie oarecum de părăsirea frumoasei tinereți cînd ochiul meu se prinde de un tînăr cu inimă, cu talent și cu entuziasm. Știu emoțiunile plăcute ce el e menit să simtă și îl fericesc din fundul inimei.

Poezia ce ai urzit în valurile Bosforului îmi probează că te-ai molipsit de farmecarea poetică a Orientului și că ai să ne revii în țară cu un *Scrin*** de juvaeruri. Ziua de dimineață se cunoaște Iată pentru ce am și dat manuscrisul d-tale lui Negruzzi pentru *Convorbiri*. Îți rămîne acum a trimite d-nei Zoe Sturza o copie ornată de aparatul convenit și a primi din parte-i cele mai călduroase expresii de mulțămire.

M-am bucurat de vestea ce mi-ai dat că te-ai apucat de croirea planului unei comedii, și în calitate de membru al Comitetului teatral, te îndemn să o compui cît mai curînd, căci avem mare lipsă de opere dramatice pentru stagiunea actuală. Așteptăm comedia cu nerăbdare.

Eu am făcut o feerie națională pentru mitocanii din București, aceștia fiind mai buni apreciatori de decoruri decît de versuri; și teatrul avînd nevoie de rețete mai grase decît

* Și eu am fost în Arcadia! (limba latină).

** *Ecrin* = scrin, cutie în care se păstrează bijuteriile (limba franceză).

acele ce produc scrierile literare. Nu mă las însă de comedia în versuri ce voi începe în curînd, căci voiesc a-mi îngîna zilele iernii cu lucrări intelectuale.

Deie Domnul să ajung în primăvară sănătos și pe la începutul lui mai voi avea plăcerea de a mă primbla cu d-ta de-a lungul Bosforului. Am o neastîmpărată dorință de a mai revedea părțile Orientului în care mi-am împrăștiat tiulele tinereții.

Până atunce nu am alta de zis decît:
Scrie, scrie, scrie!

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

502

Mircești, 2 oct. 1880

Mon cher vieux,

J'ai passe une douzaine de jours *k* Jassi aupres de ma fille en qualite de pere et de grand-pere. Je suis rentre hier soir chez moi pour prendre un repos de huit jours, apres lesquels je me rendrai de nouveau â Jassi, afin d'assiter au bapteme de la petite Helene. Je ne serai donc definitivement installe dans ma coquille que vers le 12 oct. et ce n'est qu'alors que je pourrai me remettre â un travail quelconque. Quant â venir *k* Bucarest, c'est une autre paire de manches. Il me faut d'abord obtenir un livret de libre parcours sur la ligne Mircesti-Bucarest et c'est â toi que je destine la corvee de me faire delivrer par qui de droit cet important livret. Celui' que je possede et qui m'a ete delivre sous l'ancienne Direction des chemins de fer n'est plus valable.

Gatineau m'a ecrit pour me prier de changer la fin du 5eme acte de ma feerie, en m'assurant que le decor du pont

de Trajan sur le Danube n'offrait pas un interet assez grand comme denouement. Il me demande aussi de la part de Stefanescu¹ plusieurs motifs â musique dans le corps de la piece; cela me serait facile si j'avais le manuscrit, mais il se trouve *k* Bucarest.

Je vais donc m'ingenier â trouver un noUveau 5eme acte', mais pour y parvenir j'ai besoin de calme et de solitude ... et c'est ce qui me manque en ce moment.

Nous verrons dans dix jours quand je serai installe et que j'aurai pris mon quartier d'hiver.

Je viens de lire ta lettre², elle est aussi interessante que la precedente et fera le bonheur de Negruzzi, aussi vais-je me hâter de la lui confier en allant â Jassi. J'attends la suite.

Enchante d'apprendre le succes de la Romaneasca et de Manolesco et je leur envoie mes compliments bien sincerés. Puisque la Romaneasca a si bien profite de son sejour â Paris, jedesirerais fort qu'elle se chargeât du role de Carmina dans *Despot* si jamais on reprenait cette piece. La Vasileasca³ n'aurait rien â objecter puisqu'elle a avoue, â differentes reprises, que ce role lui pesait autant qu'elle-meme !

Je ne manquerai de voir plus tard *Daniel Rochat**. En attendant je fais des voeux pour la prolongation de l'automne.

Tout *k* toi,

V. Alecsandri

Mircești, 2 oct. 1880

Iubite prietene,

Am petrecut douăsprezece zile la Iași lângă fiica mea, în calitate de tată și de bunic. M-am întors ieri seară acasă pentru a mă odihni opt zile, după care mă voi duce din nou la Iași ca să asist la botezul micuței Elena. Nu voi fi deci instalat definitiv în găoacea mea decît pe la 12 oct. Și abia atunci voi putea să mă apuc din nou de vreo muncă oarecare. Cît despre venirea la București, asta este o altă poveste. Trebuie, mai întîi, să obțin un livret de liberă trecere pe linia Mircești-București și îți voi hărăzi ție corvoada de a face să mi se elibereze de către cei în drept acest important livret. Acela pe care îl am și care mi-a fost eliberat sub' vechea Direcție a căilor-ferate nu mai este valabil.

Gatino mi-a scris pentru a mă ruga să schimb sfârșitul actului al 5-lea al feeriei mele, asigurându-mă că decorul cu podul lui Traian peste Dunăre nu oferea un interes suficient de mare ca deznodământ. Îmi cere de asemenea, din partea lui Stephănescu¹, mai multe motive cu muzică în corpul piesei; aceasta mi-ar fi ușor dacă aş avea manuscrisul, dar el se găsește la București.

Mă voi strădui deci să găsec un nou act 5, pentru a izbuti însă am nevoie de calm și de singurătate ... și este tocmai ceea ce îmi lipsește în acest moment.

Vom vedea peste zece zile când voi fi instalat și îmi voi fi luat reședința de iarnă.

Am citit scrisoarea ta, este tot atât de interesantă ca și precedentă și va face încântarea lui Negruzzi, de aceea mă voi grăbi să i-o încredințez, ducându-mă la Iași. Aștept urmarea.

Sînt încîntat să aflu despre succesul Romanăștii și a lui Manolescu și le trimit sincerele mele complimente. Pentru că Romaneasca a profitat atât de bine de șederea sa la Paris, aş dori ca ea să-și ia asupra-i rolul Carminei în *Despot*, dacă se va relua vreodată această piesă. Vasileasca² nu va avea nimic de obiectat pentru că a mărturisit în diferite rînduri că rolul acesta îi atîrnă tot atât de greu cît propria ei persoană!

Voi face tot posibilul spre a vedea mai tîrziu *Daniel Rochat*³. În așteptare, fac rugăciuni pentru prelungirea toamnei.

Al tău,

V. Alecsandri

503

Jassi, 9 oct. 1880

Mon cher vieux,

Hier, au moment où je montais dans le train pour venir à Jassi, on m'a remis ton billet. Ainsi tu marches sur mes traces! tu te donnes le luxe de prendre froid et de rager ensuite ... C'est bien, c'est d'un bon caractère, aussi vais-je m'empresse de ne pas écrire à Madame Ghica pour la prier de te lâcher. Elle te tiens, tant mieux, tiens-toi coi et

laisse-toi guérir d'abord par les soins affectueux de ta femme et puis nous partirons bravement tous les deux, toi de Ghergany et moi de Mircești, pour nous rencontrer dans ce que tu appelles, la capitale de Bratiano. J'y ferai un court séjour, le temps nécessaire pour prendre nos dispositions au sujet de *Pepelea*, après quoi, je reviendrai chez moi pour m'installer au coin du feu et attendre l'inspiration.

Je suis venu à Jassi en qualité de grand-papa, appelé à assister au baptême de ma seconde petite fille, qui portera le nom d'Helene.

Mărie est tout à fait bien, elle et son mari t'envoient leurs meilleures amitiés et leurs compliments respectueux pour Madame Ghica. J'y ajoute les miens, ceux de ma femme et une bonne poignée de main.

V. Alecsandri

J'attends la fin de ta lettre¹ pour remettre le tout à Negruzzi. J'irai le voir aujourd'hui même, afin de tomber d'accord avec lui au sujet de la publication intégrale de ton manuscrit dans le prochain numéro des *Convorbiri*.

Iași, 9 oct. 1880

Iubite prietene,

Ieri, în clipa în care mă urcam în tren pentru a veni la Iași, mi s-a dat biletul tău. Deci îmi calci pe urme! Îți permiți luxul de a răciși de a fi furios după aceea ... Bravo! o dovadă de bun caracter, de aceea mă voi grăbi să nu-i scriu d-nei Ghica pentru a o ruga să-ți dea drumul! Te ține, atât mai bine, stai liniștit și așteaptă mai întîi să te vindeci îngrijit cu afecțiune de către soția ta și după aceea vom porni amîndoi curajoși, tu de la Ghergani și eu de la Mircești, pentru a ne întîlni în ceea ce tu numești capitala lui Brătianu. Nu voi rămîne acolo decît puțin, timpul trebuincios pentru a ne lua dispozițiile privitoare la *Pepelea*, după care, voi reveni la mine pentru a mă așeza la gura sobei și a aștepta inspirația.

Am venit la Iași în calitate de bunic, chemat să iau parte la botezul celei de a doua nepoate ale mele, care va purta numele de Elena.

Mărie este bine, ea și soțul său îți trimit amicitțiile lor cele mai bune și complimentele lor respectuoase pentru d-na Ghica. Aduag aici pe ale mele, pe acele ale soției mele și o bună strângere de mână.

V. *Aleksandri*

Aștept sfârșitul scrisorii tale pentru a trimite totul lui Negruzzi. Mă voi duce să-l văd chiar astăzi, pentru a cădea de acord cu el asupra publicării integrale a manuscrisului tău în numărul viitor al *Convorbirilor*.

CĂTRE MIHAIL JORA

504

Ce *mardi*, [14 octombrie 1880]

Mon cher Mihaița,

Je me propose de venir jeudi à Roman pour assister à l'arrivée de sa Majeste.

Pourrais-tu mettre ta voiture à ma disposition pour cette circonstance? Tu m'obligeras infiniment.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Je viendrais jeudi par le train de midi; j'aurai donc toute la journée à passer avec toi.

Marți, [14 octombrie 1880]

Iubite Mihăiță,

îmi propun să vin joi la Roman pentru a fi de față la sosirea Majestății-sale.

Ai putea să-ți pui trăsura la dispoziția mea pentru această împrejurare? M-ai obliga foarte mult.

Al tău,

V. *Aleksandri*

Voi veni joi cu trenul de la prânz; voi avea deci o zi întreagă de petrecut cu tine.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

Iasi [a. 20 octombrie 1880]

Dragă

Luni ne vom prezenta la Doamna.

Ți-am cumpărat mânuși și papuci.

Cît pentru pălărie, bini ai face să-ți aduci de la țeară pe aceea care ți-am adus-o de la București.

Am scăpat de epitropie.

Mărie, Terței și eu te sărutăm,

V. *Aleksandri*

CĂTRE GRIGORIU SILASI

506

Mircești, 26 oct. [s.n.] 1880

Domnul meu,

Mulțumindu-vă pentru amabila scrisoare ce mi-ați trimis, gădesc o adevărată satisfacere de a vă declara că sînt

de părerea d-voastră în privirea talentului poetic al junelui Petre Dulfu ?.

Ziua se cunoaște de dimineată, zice românul. Astfel, din primele poezii ale recomandatului d-voastră, m-am convins că el posedă în suflet scînteia sacră și sub condei o limbă armonioasă, pe care știe să o mlădie după cerințele ritmului.

Talentul există; el e un dar al naturii și e menit a se dezvolta cu timpul pentru a crea opere frumoase ce vor înavuți literatura noastră. Trebuie dar a fi încurajat și susținut pe calea în care au intrat, cale bună și roditoare, căci fiecare plantă în pămîntul ei prosperă.

în curînd voi merge la București, spre a lua parte la lucrările Senatului și ale Academiei. Voi profita de șederea mea în capitală pentru a întreținea pe dl. ministru de Instrucție Publică despre viitorul junelui nostru poet, și sper, deși nu sînt sigur, că d-lui va binevoi să facă cele de cuviință pentru completarea studiilor lui Petre Dulfu.

în această sperare, vă rog să primiți simțirile mele de înaltă considerare.

• :l

V. *Aleksandri*

• • •

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

507

Bucuresti, 26 oct. 1880

Dragă,

La Mircești ați avut 18 graduri; aici am avut 10, însă te rog să crezi că n-am ieșit în ziua aceea. Astăzi avem soare și timp foarte frumos. Am fost pînă la Senat și la teatru pe jos, îmbrăcat cu blana și încălțat cu galoși de pîslă. Vezi dar că mă păzesc bine de frig.

Peste puține zile începe Opera. Ți-oi da de știre cînd a fi să joace o operă de cele care ne plac nouă.

Alecu și eu vă sărutăm pe toți și mai cu seamă pe Terței, care a învățat a sudui — frumos !

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

508

Mircești, 31 oct. 1880

Cher vieux,

Le 6 novembre je dois me trouver à Jassi pour un proces. Le 8 je rentreras à Mircești et le 10, au plus tard, je serai à Bucarest. Telle est l'ordre et la marche que je puis me prescrire autant que les circonstances le permettront..

Puisse la temperature se maintenir aimable jusqu'au jour de mon depart! Puisse-t-elle ne pas devenir rigoureuse à mon egard, pendant mon sejour dans la capitale de Bratiano !

Ajoute tes vœux au miens.

Tout à toi.

V. *Aleksandri*

Mircești, 31 oct. 1880

Iubite prietene,

La 6 noiembrie trebuie să mă gădesc la Iași pentru un proces. La 8 mă voi întoarce la Mircești și la 10, cel mai tîrziu, voi fi la București. Aceasta este ordinea și mersul pe care mi-l pot prescrie atît timp cît împrejurările o vor îngădui.

Fie ca temperatura să se păstreze plăcută pînă în ziua plecării mele!
Fie ca ea să nu devină aspră față de mine pe timpul șederii mele în capi-
tala lui Brătianu!

Adaugă urările tale la ale mele.

Al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

509

Mircești, 9 noiembrie. 1880

Iubite Negruzzi,

Plec mine la București, de unde ași vroi să trimet d-lui
Creangă colecția operelor mele, cerută de d-lui. Nu-i cunosc
însă adresa. Te rog să ai bunătate a mi-o însemna pe o bucată
de hîrtie și a mi-o expedui, 5 strada Calvină.

Ion Ghica au fost astăzi aice și mi-au anunțat o nouă
scrisoare *h*

Sper că ceea ce ți-am dat va apare întregă în numărul
ce are să iasă.

Vii la București?

Al d-tale amic,

V. *Alecsandri*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

510

16 noiembrie. 1880

Dragă,

Sînt sănătos și doresc să aflu cum vă găsiți cu toții. Dacă
nu ai vreme să-mi scrii, pune pe Mitică să facă pe secretar.

Ce face Mărie? Tot plînge după biata Ninisa? Ce face Terței?
Tot joacă căzăcește? Aice mulțime de persoane mă întrebă
despre mata, despre Mărie și despre Terței care au câștigat
o mare reputație de frumusețe.

Paserile ce am adus, precum și celelalte bunătați, au
mare succes, fiindcă adeseori mîncăm acasă și avem și
musafiri; însă proviziile scad și cer a fi reînnoite.

Te rog dar să ne mai trimiți altele.

Vă sărut pe toți, precum și pe Totoloancele,

V. *Alecsandri*

511

București, 18 noiembrie. 1880

Dragă,

Mă întorc chiar acum de la Curte unde am dejunat. Am
vorbit mult cu Doamna de mata căci i-ai plăcut și iarăși au
declarat că ești fericită de a avea un bărbat ca mine
dar totodată că și eu am avut noroc să-mi aleg o soție care
mă îngrijește ca pe un copil și se interesează de lucrările
mele literare. Doamna au tradus *Legenda ciocârliei* foarte
bine și are de gînd să o publice în țeara nemțească, împreună
cu alte multe poezii de ale mele !

întorcîndu-mă acasă, am găsit scrisoarea matală. Răb-
dare, dragă, și iarăși răbdare. Mărie s-a liniști și de-acum
va înțelege cît e de crud de a pierde o ființă iubită, fie ciine
sau om. Te rog să nu te ostenești peste măsură, nici să te
superi în grad de a avea capul ostenit. Fii cu liniște și lasă
să treacă durerea Măriei fără ca să [te] tulburi. Eu am nevoie
de baba sănătoasă și vreu să te găsesc voinică la întoarcerea
mea!

Teatrul italian, Opera va începe la începutul lunii vii-
toare. Atunci vei veni aice pe o săptămînă și ne-om întoarce
împreună la țeară.

Pân-atunci, trimite-ne ceva provizii, fiindcă mâncăm acasă cînd nu sîntem poftiți aiure.

[.....]*

Te sărutăm de o mie de ori, precum și pe copii și pe Ton-tolane.

V. Alecsandri

512

București, 24 no. 1880

Dragă,

Am primit panerul cu hrană care cuprindea mulțime] de bunătăți. Acum avem pe două săptămîni cu ce să ne îndopăm. Alecu e în extaz dinaintea purcelului și cată o combinație nouă pentru dînsul. Eu am salutat colacul cu respect și cu dragoste. Cred că sughiți ades, căci vorbim neconținut de mata.

Lucie Duca au venit să mă vadă și mi-au spus că Doamna te-a găsit întocmai precum își închipuise că trebuie să fii, adică o femeie plăcută, devotată poetului și de multă energie. Au adăugit că ești încă frumoasă, dar că în tinerețe ai fost negreșit foarte atrăgătoare.

Ce zici, babașca, de toate aceste? -d; a o .

Alaltăieri am scos măseaua de care pătimeam și am șezut în casă vreo două zile pentru ca să nu se iriteze gingina la frig. Astăzi e ger; pare-mi-se că oi sedea pe tandur cu cartea în mîină, lăsînd pe alții ca să cutriere stradele Bucureștilor.

Teatrul italian are să înceapă în curînd. Am să-ți dau de știre cînd s-a deschide, pentru ca să vii aice, în odăița noastră, care îmi pare cam goală, cînd e ca să mă culc singur.

Mitică mi-au scris că Mărie e mai bine și că au să meargă împreună la Gadinți pe vreo cîteva zile, apoi se vor întoarce

* Urmează trei rînduri șterse.

la Iași. Atunci îi fi liberă să faci ce-i voi și să vii a te mai răcori lîngă moșneag.

Te sărut de o mie de ori, precum și pe cei mari și pe cei mici.

V. Alecsandri

Alecu îți mulțemește pentru provizii și vă sărută pe toți. Ai știri de Vasili?

CÂTRE REGINA ELISABETA

513

2 decembre- 18801

Madame,

J'ai l'honneur d'envoyer à Votre Altesse Royale le projet de discours qu'Elle doit prononcer dans quelques jours. Son grand merite c'est de n'etre pas long et de se laisser apprendre facilement par coeur. Quant à ses defauts, je prie humblement Votre Altesse Royale de les attribuer aux souffrances que j'endure depuis 48 heures avec un stoicisme digne d'une meilleure cause et d'un sort meilleur !

Parmi ces souffrances celle que me tourmente le plus, c'est l'impossibilite d'aller porter moi-meme à Votre Altesse Royale le brouillon ci-joint et de profiter de cette visite pour entendre la fin de Votre admirable traductions de la *Legenda Ciocârliei*.

J'ai l'honneur d'etre, Madame,
avec le plus profond respect
de Votre Altesse Royale
le tres obeissant serviteur,

V. Alecsandri

2 decembrie 1880

Doamnă,

Am onoarea să trimit Alteței-voastre regale proiectul de discurs pe care ea va trebui să-l pronunțe peste câteva zile. Marele său merit este de a nu ii lung și de a se lăsa repede învățat pe dinafară. Cît despre defectele sale, rog cu umilință pe Majestatea-voastră regală să le dea pe seama suferințelor pe care le îndur de 48 de ore cu un stoicism demn de o cauză mai bună și de o soartă mai bună!

Printre aceste suferințe, cea care mă chinuiește mai mult este nepuțința de a aduce eu însumi Alteței-voastre regale ciorna alăturată și de a mă folosi de această vizită pentru a asculta sfîrșitul minunatei voastre traduceri a *Legendei Ciocîrliei*.

Am onoarea să fiu, Doamnă,

cu cel mai adînc respect,
al Alteței-voastre regale
cel mai supus servitor,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

514

1 !

5 dec. 1880

Domnule prezident,

Piesa intitulată *Chiriță la Plevna* fiind în mare parte o imitație din piesa *Curcanii*, nu cred că se poate admite în repertoriul teatrului.

Primiți, domnule prezident, asigurarea înaltei mele considerații,

V. *Aleksandri*

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

515

București, 6 dec. 1880

Iubite coleg,

Aveam de gînd a petrece iarna în Italia și a merge la Roma, însă toamna prea frumoasă de care ne bucurăm în anul acesta și deosebite alte motive particulare m-au îndemnat a-mi amîna călătoria pe altă dată. Bine ați făcut dar de a trage un extract din *Despot*¹ pentru maestrul Marchetti. în această dramă sînt situații dramatice de acele care conving unei opere serioase, și sper că ilustrul maestro se va inspira din ele spre a compune un cap d'operă.

Cu mare mulțumire primesc a scrie cuvintele apropiate la *Hora Dobrogei*, însă cît voi șede la București, nu voi putea lua condeiul în mîină, căci Senatul, Academia și Teatrul îmi ieu tot timpul. în curînd mă voi întoarce acasă și acolo mă voi ocupa îndată de acea horă. Cît pentru aria *Paparudelor*², nu am avut încă prilej de a o auzi, căci *Albumul macedo-român*, precît aflu, a fost primit cu indiferență de compatrioții noștri. Mulți spun că *c'est une chose manquee* *. Voi face toate chipurile ca să aud acea arie care mă interesează, ca tot ce are un caracter poporal, și pentru aceasta voi merge la Iași cu gîndul de a îndemna pe fiica mea să o execute pe piano.

Nu mă mir de întîrzierea ce s-a pus pînă acum pentru decorarea amicilor noștri de la Montpellier, fiindcă la noi oamenii de stat se ocupă exclusiv cu ceea ce se numește la noi politică; va trebui dar să aduc aminte lui Boerescu promiterea ce v-au dat, pentru ca să se hotărască a face ceva de Anul nou. Vom vedea, și să sperăm pre cît se poate spera la noi.

Aice spiritele sînt foarte frămîntate prin criminala tentativă contra vieții lui Brătianu; se spun multe ... între altele se pomenește de o societate ocultă în soiul acelei a

* Este un lucru nereușit (limba franceză).

nihiliștilor. Eu nu cred că există asemenea asociație la noi, fiindcă nu are nici un motiv de a se forma într-o țară ca a noastră, unde toate libertățile posibile și toate licențele sînt de domeniul public. Oricum să fie însă, noi să ne ocupăm de ale noastre, adică de muzică, de poezie și de tot ce înalță mintea pe deasupra mizeriilor timpului de față.

Primiți, iubite coleg, expresia simțirilor mele afectuoase»

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

516

Mircești, 17 dec, 1880

Cher vieux,

J'ai fait un excellent voyage et j'ai retrouve ici un vrai commencement de printemps. Mes enfants etaient à la gare pour me souhaiter la bienvenue; bref, tout va pour le mieux.

En arrivant pres de mon bureau, j'ai trouve une lettre de Mr Cihak, qui m'annonce l'envoi à l'Academie de douze exemplaires de son *rSictionnaire*, mais, il se plaint en meme temps, de n'avoir pas recu un accuse de reception signe de ton nom. Mr Cihak veut concourir avec son ouvrage au grand prix „Năsturel” de l'annee 1881.

Pendant que j'etais à Bucarest, je n'ai pas entendu parler de l'envoi susmentionne. C'est que sans doute il n'etait point parvenu à destination. En sais-tu quelque chose?

Hier soir, a du avoir lieu la representation de *Dragan* : — A-t-on obtenu un succes flatteur pour les auteurs et profitable aux acteurs? Dis-moi ton sentiment a ce sujet.

Moi je m'occupe de retoucher et de recopier *Pepelea*. Ce sera pret dans une semaine. Je t'enverrai le manuscrit pour que tu en fasses tirer une copie destinee au souffleur. Quant à mon autographe, tu en feras ce que tu voudras.

634

Presse Mr Stefanescu de terminer la musique. C'est la chose la plus difficile à faire apprendre à nos artistes, car pour la piece, ils la sauront dans l'espace de trois à quatre jours.

Quand j'aurai termine le remaniement de *Pepelea*, j'entreprendrai la pochade carnavalesque destinee à Iulian et à Mme Sarandi. Ce sera drôle et contribuera à desopiler la rate des *mitocans*.

Pauline et Mărie t'envoient leurs meilleures amities. Moi je t'embrasse.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

Mircești, 17 dec. 1880

Iubite prietene,

Am călătorit foarte bine și am regăsit aici un adevărat început de primăvară. Copiii mei erau la gară pentru a-mi ura bun-venit; pe scurt, totul merge bine.

Apropiindu-mă de biroul meu, am găsit o scrisoare de la d-l Cihac, care îmi anunță că a trimis la Academie douăsprezece exemplare din *Dictionarul* său, dar, se plînge în același timp, că nu a primit un răspuns de confirmare semnat cu numele tău. D-l Cihac vrea să concureze cu lucrarea sa la marele premiu „Năsturel” din anul 1881.

În timp ce eram la București, n-am auzit vorbindu-se despre trimiterea menționată mai sus. Probabil pentru că nu ajunsese încă la destinație. Știi ceva despre asta?

Aseară trebuie să fi avut loc reprezentația lui *Drăgan* . . . S-a obținut un succes măgulitor pentru autori și profitabil actorilor? Spune-mi părerea ta despre acest lucru.

Eu mă ocup cu îndreptarea și recopierea lui *Pepelea*. Va fi gata peste o săptămîna. Îți voi trimite manuscritul ca să dai să se scoată o copie destinată suflerului. Cît privește autograful meu, vei face cu el ce vei dori.

Grăbește pe d-l Stehănescu să termine muzica. Acesta este lucrul cel mai greu de învățat pentru artiștii noștri, căci piesa o vor ști în trei-patru zile.

635

Cînd voi fi terminat refacerea lui *Pepelea*, mă voi apuca de sceneta⁴ de carnaval destinată lui Iulian³ și d-nei Sarandi⁶. Va fi caraghioasă și va contribui să-i facă să se strîmbe de rîs pe *mitocani* *.

Paulina și Mărie îți trimit multă prietenie. Eu te sărut.

A l tău,

V. Alecsandri

517

Mircești, 20 dec. 1880»

Cher vieux,

Je travaille raide à la copie de *Pepelea*, qui sera terminée dans quatre à cinq jours. Saprستي! que c'est pénible de se recopier! Je préférerais lire du Dame et du Șoimesco. Aussitôt ce labeur achevé, j'entreprendrai la pochade en question portant le titre de *Sfredelul dracului*, dans laquelle je mettrai en présence Julian (rôle du grec) avec Md. Sarandi (rôle de juive). Ce sera drôle.

Si le succès de *Dragan*¹ se maintient, en dehors de la claque, tant mieux pour le Théâtre et pour ses recettes. Je suis pourtant curieux de connaître l'effet de ce drame à la seconde et à la 3ème représentation, quand les ouvriers du *Românul* auront renoncé au rôle de Chevaliers du lustre. Quant à la pièce de Mr Marian², puisque les deux premiers actes ont si bien réussi, l'auteur devrait retoucher le troisième pour éviter le fiasco de l'autre soir.

Miss Haycock³ m'a écrit pour me demander si je voulais continuer mon abonnement au *Journal des arts* quise publie à Londres. Certainement que je le veux. Fais-moi donc le plaisir de remettre à Miss Haycock le prix de cet abonnement pour une année, ne sachant comment le lui faire parvenir sûrement à Ghergany.

* în original, în limba română cu ortografie franceză.

636

Tu sais que notre ami le Kneaz⁴ a été malade après mon départ. As-tu été le voir?

Tous les miens t'envoient leurs amitiés.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mititza Stourza est rentre hier à Miclauchany.

Mircești, 20 dec. 1880

Iubite prietene,

Lucrez cu repeziciune la copia lui *Pepelea*, pe care o voi sfîrși în patru-cinci zile. Drace! greu este să te recopiezi! Aș prefera să citesc din Dame sau din Șoimescu. De îndată ce voi termina munca asta, voi începe sceneta în chestiune purtînd titlul de *Sfredelul dracului*, în care voi pune față în față pe Iulian (rolul grecului) cu d-na Sarandi (rolul evreicii). Va fi caraghios.

Dacă succesul lui *Uragan*¹ se menține, în afara aplaudatorilor plătiți, cu atît mai bine pentru Teatru și pentru rețetele sale. Sînt totuși curios să cunosc efectul ace. . . tei drame la a doua și a treia reprezentație, cînd lucrătorii de la *Românul* vor fi renunțat la rolul de aplaudatori plătiți. Cît despre piesa d-lui Marian², deoarece primele două acte au reușit atît de bine, autorul ar trebui să refacă pe al treilea pentru a înlătura nereușita din seara trecută.

D-ra Haycock³ mi-a scris pentru a mă întreba dacă vreau să continui abonamentul la *Journal des arts* care se publică la Londra. Desigur că vreau. Fă-mi deci plăcerea de a remite d-rei Haycock prețul acestui abonament pentru un an, neștiind cum să fac să-i parvină sigur banii la Ghergani.

Știi că prietenul nostru cneazul⁴ a fost bolnav după plecarea mea. Ai fost să-l vezi?

Toți ai mei îți trimit salutările lor prietenești.

A l tău,

V. Alecsandri

Mitiță Sturdza s-a întors ieri la Miclăușani.

637

Mircești, 23 dec. 1880

Cher vieux,

Je viens de terminer la copie de *Pepelea*, revue et corrigée. Je t'envoierai demain le manuscrit que je te recommande comme oeuvre caligraphique. Fais-en tirer une nouvelle copie pour le souffleur car la première est très défectueuse.

Quand je suis parti de Bucarest, on travaillait ferme aux décors et aux costumes. Si Mr Stephanesco mettait la même activité à composer la musique, à l'orchestrer et à la faire étudier aux acteurs, la pièce pourrait être jouée vers le 15 février ou vers la fin, au plus tard.

Il s'agit de faire prospérer la caisse du Théâtre, il faut donc presser l'affaire, sans quoi la pièce serait perdue pour cette saison théâtrale.

J'écrirai demain à Gatinou pour lui donner mes dernières instructions. Il a bien compris ce que je voulais et j'ai pleine confiance en lui au point de vue de la mise en scène.

Depuis trois à quatre jours nous avons par ici un brouillard assez britannique, il a même neige un peu avant-hier, ce qui m'a obligé à rester collé à mon bureau et à travailler ferme.

Après la Noël, je commencerai la pochade promise. Cela marchera rondement, je l'espère, car ce sont de ces drâleries qu'on écrit au courant de la plume. Elle fera rire le gros public, de même que *Pepelea* ... qui amusera, particulièrement, les enfants grands et petits.

Tu avais dit, en l'air, que tu viendrais peut-être pour les fêtes de Noël à Miclaouschany? Faut-il y compter?

Mărie reste encore à Mircești jusqu'après le Nouvel an; elle est bien désireuse de te voir, car elle a un faible pour toi. Pauline, de son côté, t'attend avec force *piftii* et moi les bras ouverts.

Mes amitiés chez toi,

V. Alecsandri'

As-tu regie quelque chose pour *Despot!*

Iubite prietene,

Am terminat acum copia lui *Pepelea*, revăzută și îndreptată. Îți voi trimite mâine manuscrisul pe care ți-l recomand ca pe o operă de caligrafie. Fă să se scoată o nouă copie pentru sufleur, căci prima este foarte proastă.

Când am plecat de la București se lucra zdravăn la decoruri și la costume. Dacă dl. Stephănescu ar depune aceeași activitate pentru a compune muzica, a o orchestra și a-i face pe actori să o studieze, piesa ar putea să fie jucată pe la 15 februarie, sau, cel mai târziu, spre sfârșitul lunii.

Este nevoie să se facă să câștige casa Teatrului, trebuie deci să fie grăbită treaba, sau de nu, piesa va fi pierdută pentru acest sezon teatral.

Am să-i scriu mâine lui Gatinou pentru a-i da ultimele mele instrucțiuni. El a înțeles foarte bine ceea ce vroiam și am întreagă încredere în el din punctul de vedere al punerii în scenă.

De trei sau patru zile avem pe aici o ceață foarte britanică, chiar a nins puțin alaltăieri, ceea, ce m-a obligat să rămân lipit de biroul meu și să lucrez zdravăn.

După Crăciun, ^-oi începe sceneta făgăduită. Aceasta va merge repede, sper, căci este una dintre acele caraghiozlicuri care se scriu din fuga condeiului. Ea îl va face să rîdă pe marele public, tot ca și *Pepelea* care va distra, mai cii seamă, pe copiii mari și mici.

Ai spus, îi întâmplare, că vei veni poate să petreci sărbătorile de Crăciun la MiclăușauP? Ne putem bizui pe aceasta?

Mărie va mai rămîne la Mircești pînă după Anul nou, este foarte dornică să te vadă, căci are o slăbiciune pentru tine. Paulina, la rîndul ei, te așteaptă cu multe *piftii* * și eu cu brațele deschise.

Amicițiile mele la tine,

.. tr . *te " .nflT. w ?? . Ni . . / % I . . I

V. Alecsandri

Ai aranjat ceva pentru *Despot!*

* în original, în limba română.

519

Mircești, 23 dec. 1880

Mon cher ami,

J'ai reçu les cent francs que vous m'avez envoyez par la poste et que, je vous avoue, avoir complètement oubliés. Je vous attends avec impatience, vous, ainsi que le *Dieu des bonnes gens*. Vous me ferez ainsi un double plaisir. J'attends également votre travail sur l'horlogerie que je m'empresse-
rai de faire publier dans les *Convorbiri*.

Rășcanu: cultive le *corps profesoral*. N'en ferions nous pas autant s'il était orné de belles formes? Je vous vois sourire ... Suffit!

Pauline vous envoie ses compliments et vous desirait ici pour les fêtes. Présentez les miens à madame P. Callimah.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 23 dec. 1880

Iubite prietene,

Am primit cei o sută de franci pe care mi i-ai trimis prin poștă, și pe care, îți mărturisesc, îi uitasem cu desăvârșire. Te aștept cu nerăbdare, pe dumneata, și le *Dieu des bonnes gens*. Îmi vei face astfel o dublă plăcere. Aștept de asemenea și lucrarea dumitale despre orologerie pe care mă voi grăbi să cer să se publice în *Convorbiri*.

Rășcanu: cultivă *corpul profesoral*? Nu am face și noi la fel dacă ar fi împodobit cu forme frumoase? Te văd surizând ... De ajuns!

Paulina îți trimite complimente și te dorea aici pentru sărbători. Prezintă pe ale mele d-nei P. Callimah.

Al dumitale,

V. Alecsandri

640

520

Mircești, 25 dec. 1880

Domnul meu,

Cu vie plăcere v-aș trimite un articol în proză sau vreo poezie pentru *Literatorul*, dacă aș avea ceva gata, însă mărturisesc că portofoliul meu este gol de tot.

Francezii zic: *La plus jolie fille du monde ne donne que ce qu'elle a**. Din nenorocire poezii nu sînt în condiția fetelor frumoase.

Răbdare dar până va cînta paserea în cuibul ei, iar pîn-atunci, primiți expresiunea afectuoasei mele considerări,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului A. Macedonslu
Strada Franklin, 5
București

CĂTRE ION GHICA

521

Mircești, 27 dec. 1880

Mon cher vieux,

L'odysee Dame: forme un véritable sujet de farce de carnaval ...

Cea mai frumoasă fată din lume nu dă decît ceea ce are.

Ses pretentions d'auteur, ses efforts pour se menager un succes, ses deceptions, sa disparition dans le water-closet, son emotion en presence du spectre Haralamb, la perspective de l'avalanche de soufflets Pantazi, ses retractations etc, autant de peripeties à faire rire le public à gorge deployee ... Deviendrat-il plus modeste apres sa deconvenue? J'en doute. Tu verras qu'il se retranchera derriere la feuille du *Romanul*, pour aboyer à l'aise. C'est l'habitude de tous les fournisseurs d'ours, de tous ceux qui enragent d'avoir subi des echecs sur les planches.

Quelles critiques acerbes il va degobiller desormais contre le theatre, contre l'administration et contre les nouveaux ouvrages que l'on montera! Comme il va se delecter à baver sur tout ce qui est du ressort du theatre! Ce sera curieux à lire si on lui fait cet honneur. Pauvre diable! Il est à plaindre, car il s'est *Dame le pion* tout seul.

Marian² est un homme d'esprit, il a compris de suite le cote defectueux de sa piece et il n'a pas recule devant l'ennui des retouchements. C'est un grand merite dans une societate comme la natre, ou chaque scrivassier croit pondre des chefs-d'oeuvre sans effort et sans douleur. Aussi, pour ma part, je desire encourager Marian dans la voie des travaux dramatiques. Il est homme d'ailleurs à savoir tourner en bourriques les Dame, les Soimescu et autres folliculaires *ejusdem farinae*.

Je desire savoir si mon manuscrit³ est parvenu sain et sauf entre tes mains.

Le temps est magnifique! ... belle neige, beau soleil, belle chaleur dans la journee ... , puis 15° de froid pendant la nuit! Tremolo à l'orchestre ...

Mărie m'a traduit la phrase anglaise de ta lettre. J'y reponds par toutes sortes de souhaits affectueux pour toi et ta familie de la part de Mircestiens.

Grande joie dans la colonie à la nouvelle que tu passeras une partie de la St. Jean dans nos parages.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Iubite prietene,

Odiseea lui Dame⁴ formează un adevărat subiect de farsă de carnaval ...

Pretențiile sale de autor, eforturile depuse pentru a-și pregăti succesul, decepțiile, dispariția sa la W.C., emoția sa în prezența spectrului lui Haralamb, perspectiva unei avalanșe de palme din partea lui Pantazi, retractările sale etc, atâtea peripeții menite să facă publicul să rîdă din toată inima ... Va deveni el mai modest după această nereușită? Mă îndoiesc. Ai să vezi că se va retrage în dosul foii *Românul*, pentru a lătra în voie. Acesta este obiceiul tuturor furnizorilor de piese proaste, al tuturor celor care turbează că au îndurat nereușite pe scenă.

Ce critici mușcătoare va revărsa de acum înainte asupra teatrului, administrației și lucrărilor care se vor monta! Cum se va distra scuipînd peste tot ceea ce ține de teatru! Va fi curios de citit dacă i se va face această onoare. Săracul! Este de plîns, căci s-a întrecut pe sine însuși *.

Marian² este un om de spirit, a înțeles pe dată latura slabă a piesei lui și nu s-a dat înapoi în fața neplăcerii de a face modificări. Este un mare merit într-o societate ca a noastră, unde fiecare scriitorăș crede că a zămislit capodopere fără efort și fără durere. De aceea, în ce mă privește, doresc să încurajez pe Marian pe calea lucrărilor dramatice. De altfel, el este omul capabil să ridiculizeze pe niște Dame, Șoimești și alți gazetărași din *ace-lași aluat* **.

Vreau să știu dacă manuscritul³ meu a ajuns nevătămat în mîinile tale.

Timpul este minunat! ... zăpadă frumoasă, soare frumos, căldură frumoasă în timpul zilei apoi 15° de frig în timpul nopții! Tremolo la orchestră ...

Mărie mi-a tradus fraza englezească din scrisoarea ta. Răspund la aceasta prin tot felul de urări afectuoase pentru tine și familia ta din partea mirceștienilor.

Mare bucurie în colonie la vestea că vei petrece o parte din Sf. Ion pe meleagurile noastre.

Al tău,

V. Alecsandri

* Expresia folosită în originalul francez este nepotrivită, dar poetul a vrut să facă un amuzant joc de cuvinte din numele respectivului *Dame* și din expresia *dame le pion* care înseamnă, „a învinge,” „a întrece pe cineva”.

** în original, în limba latină.

Mircești, 28 dec. 1880

Iubite Negruzzi,

Înainte de toate îți mulțumesc pentru felicitările ce mi-ai trimis de sărbători și pentru urările amicale ce faci în privirea sănătății și a hărniciei mele; sper că ele mi-or profita pentru ca să fiu mai cu voie-bună și mai productiv în cursul anului care vine. Primește la rîndul d-tale din parte-mi asemenea urări, pe lîngă care mai adaog în special unele în folosul *Convorbirilor*.

Articolul lui Ion Ghica este în adevăr mai personal decît scrisorile precedente, însă el nu este decît ca o prefață la o serie de studii foarte interesante, pe care le-aș videa cu mare mulțumire în coloanele *Convorbirilor*. De aceea sînt prea bucuros de vestea ce-mi dai despre publicarea în numărul din 1 febr.

Eu mă recunosc dator cu multe răspunsuri lui Ion Ghica și sper că le voi scrie în curînd. Pană atunci te rog să arăți complimentele mele respectoase d-nei Negruzzi, și să primești amicalele mele îmbrățișări.

V. *Aleksandri*

Prin ginerele meu ți-oi comunica un articol al lui Papadopulo-Callimach, în care se tratează despre ceasornicul lui Ștefan cel Mare dat rușilor de către Mitropolitul Veniamin Costaki.

Mircești, 30 dec. 1880

D-lui Iosif Vulcan, la Oradea-Mafe

Chiar în momentul acesta plec la Iași și vă răspund din fugă. Cu mare mulțumire voi îndeplini cererea d-voastre, îndată ce voi avea ceva pentru foaia *Familiei*. Gerul e atît de mare că au înghețat cerneala în călămări; sper însă că se va topi în curînd. Pân-atunci primiți, vă rog, felicitările mele de Anul nou.

V. *Aleksandri*

A

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

sxBoioiq a-9%i&m bjoqoD

1880

' h sh bigul 'loiiivi

Iubite Luchiene,

Mergînd la București, voi îndemna deputații ce cunosc ca să sprijine cerefa de pensie ce ai făcut și cînd legea votată de Cameră se va prezenta la Senat, voi lua chiar cuvîntul ca să-ți susțin dreptul. Iată ce pot promite, cît despre succes ... Dumnezeu e mare ...

Sperare bună și sănătate,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

525

Mircești 1881*

V. Alecsandri

Mulțumește d-lui Petru Vasili Grigoriu² pentru călduroasele felicitări și le urează an fericit cu îndeplinirea dorințelor.

Adresa pe plic: D-lui Petru Vasili Grigoriu
Iași

CĂTRE LUCIE DUCA

526

1881*

Frunză verde lăcrimioare,
Clopoțel merge-n picioare
Și ochește fețișoare.

Fetelor! fugiți de el
Și v-ascundeți în castel
Trece Cezar — Clopoțel!

Souhails traditionels de la part des Mircestiens pour
l'annee 1881 et pour les autres aussi, ma foi,

L'oncle **

* Anul este trecut la sfârșitul poeziei.

** Urări tradiționale din partea mirceștienilor pentru anul 1881 și
chiar și pentru ceilalți,

h , l

Unchiul

HORA LUI CLOPOȚEL

Frunză verde stejarel
Este-n lume un clopoțel
Drăgălaș și frumușel,
Dau nevestele la el.

Clopoțel primăvărel.
Alb, rotund și voinicel,
Pare tras printr-un inel
Fetele s-anin de el!

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

527

Mircești, 2 ianuarie 1881

Iubițe coleg,

îți urez de Anul nou toate fericirile lumesti și o fecunditate nesfârșită în scrieri interesante ca acele ce știi face. Soția mea se unește la aceste urări. Complimente respectuoase d-nei Papadopulo și d-nei Plether. *

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

528

Mircești, 3 janv. 1881

Mon cher vieux,

Merci de tout coeur pour tes felicitations du Nouvel an et de la St. Basile, je t'en envoie autant pour la St. Jean

Lectură nesigură.

qui approche. Ce jour là je porterai un toast à ta sânte, en avalant un verre de Rhein puisque *on veut* que tu passes ton jour de fete en familie. Puisse-tu, ce jour là, echapper au bombardement de depeches et de cartes de visite, auquel j'eus ete expose pendant 45 heures, bombardement auquel j'ai du repondre par des projectiles de politesse et de remerciement. J'en suis pour une trentaine de francs de timbres-poste etc.

Parmi les lettres que j'ai recues avant-hier, Y janvier, il en est une que je garde comme une piece curieuse, car elle porte le cachet de l'incoherence qui existe dans les ides de nos citoyens et par consequent, dans leur style. C'est l'oeuvre d'un notaire. En voici quelques passages:

„Anul nou cu cea mai mare și înfocată *verdeață*, videm că a sosit, iar cel trecător s-a dus ca cum n-au mai fost! Dar acest an este *sperător* de a fi foarte îmbelșugat pentru marele și celebrul bărbat de stat care nu mai puțin poartă și faimoasa cunună de rege al tuturor poezilor din tot globul Europei. Dumnezeu să vă întărească *immilionit* sînta sănătate" . . .etc.

Avoue que Dame n'a pas reussi à s'elever, à cette hauteur de style, malgre ses grandes pretentions d'auteur dramatique ... ou pour mieux dire *dragautique*.

Mais à-propos de théâtre, quelle tarentule a mordu le vieux Arutney*? Il semble avoir entrepris une campagne acharnee contre l'administration théâtrale et particuliere-ment contre toi D'apres lui, tu ne serais qu'un pacha te prelassant au milieu d'un harem etc.

Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des auteurs? Ma fille, indigee à la lecture des feuilletons du sieur (?) Aruntev, s'est ecriee: „L'auteur a beau se couvrir de la peau du journaliste, on en voit les oreilles"*.°

Et dire que si tu ne l'avais pas envoye promener *peste Dunăre* avec son ours, Ventura n'aurait que des sourires pour toi et te comblerait d'amenites ... Satane Danube! que son onde est perfide!

J'ai echappe à mes nombreux *moussafirs*. Marie et sa ribambelle sont parties pour Jassi, c'est le moment de me remettre au travail. A bientôt, donc, la pochade promise

* Greșit scris cu y în loc de v.

et qui sera jouee sous le nom de *Pajurescu*. Je veux donner ainsi un rival à Soimescu.

Quel temps fait-il dans vos parages? Par ici l'hiver a repris ses mauvaises habitudes, 15° cette nuit! Cela jette un froid!

Mes compliments affectueux à M-dm. Ghica. Pauline regrette ton absence pour la St. Jean et moi aussi.

Tout à toi,

V. Alecsandri

• Jî is lisuti") ie ^ușii/î .rt* P-oitt i'^iti it?OTOimî(3p TGCI12 mA

Encore une phrase due à la plume de mon notaire, elle figure dans une petition, adressee au Prefet, contre un employe de la mairie: „Acest *postulant* (care ocupă un post de funcțiune) se ocupă etern cu *nectarul Bachus* și stâlcește norodul în modul cel *mai calm* ca un tigru și leu sălbatec".

Ei et JSzqil i**rg*i eni[ne<I .eoirIO ion-b •»&totlBi slsrn <Ihetij;-a

jj'Kiornipe ab ui i?. noi .!2, al

Mircești, 3 ian. 1881

Iubite prietene,

Mul-fumesc din toată inima pentru urările tale de Anul nou și de Sf. Vasile, îți trimit tot atîtea pentru Sf. Ion care se apropie. în ziua aceea voi ține un discurs în sănătatea ta, înghițind un pahar de vin de Rin, pentru că se *dorește* ca să-ți petreci ziua ta în familie. Să poți, în ziua aceea, să scapi de bombardamentul depeșelor și al cărților de vizită, la care am fost expus timp de 45 de ore, bombardament la care a trebuit să răspund prin proiectile de politețe și de mulțumire. Am pus timbre etc. de treizeci de franci etc.

Printre scrisorile pe care le-am primit alaltăieri, 1 ianuarie, este una pe care o păstrez ca pe o piesă curioasă, pentru că poartă semnul lipsei de ordine care există în ideile cetățenilor noștri și, ca urmare, în stilul lor. Este opera unui notar. Iată cîteva pasaje:

i.) «Txnros .. . Ti []*

Mărturisește că Dame nu a izbutit să se ridice pînă la această înălțime de stil, cu toate pretențiile sale de autor dramatic ..sau mai bine

• .fisaoneii *>itf-rgtf»o ua inimm edmil ni .Unisno ni *
^re .inexnor jidrnîl ni IDJUX? juabiKKjsșioa ^UaAntcijift **

* Urmează textul în limba română de la pagina 648.

** Cuvînt necunoscut, cf. și textul original pentru jocul de cuvinte.

Dar apropo de teatru, ce tarantulă l-a mușcat pe bătrînul Aruntev? Se pare că a început o luptă îndîrjită împotriva administrației teatrului și în special împotriva ta . . . După el, nu ai fi decît un pașă care te lăfăiești în mijlocul unui harem etc.

Atîta venin intră în sufletul autorilor? Fiica mea, indignată la citirea foiletonului lui musiu Aruntev, a strigat: „Oricît s-av ascunde autorii sub pielea jurnalistului, tot i se vād urechile”.

Și dacă nu l-ai fi trimis să se plimbe peste Dunăre³ cu ursul său, Ventura n-ar fi avut pentru tine decît surîsuri și te-ar fi copleșit cu amabilități . . . A dracului Dunăre! ce înșelătoare este unda ei!

Am scăpat de numeroșii mei mosafiri. * Mărie și cîrdul ** ei au plecat la lași, este timpul de a mă apuca de lucru. Pe curînd, deci, sceneta făgăduită și care va fi jucată sub numele de *Pajurescu*. Vreau să dau astfel un rival lui Șoimescu.

Cum este timpul pe meleagurile voastre. Pe aici iarna și-a reluat vechile obiceiuri, 15° în noaptea aceasta. Asta îți dă un frig!

Salutările mele călduroase d-nei Ghica. Paulina regretă lipsa ta de la Sf. Ion și eu de asemenea.

Al tău,
V. Alecsandri

încă o frază datorată condeului notarului meu, ea figurează într-o petiție, adresată prefectului, împotriva unui amplotiat al primăriei: [... .]***

529

Mircești, 7 janv. 1881

Je t'annonce que j'ai termine ce matin la pochade intitulee *Sfredelul dracului* et que je l'expedie par le train de ce soir. Le manuscrit est assez mal escrit . . . au courant de la plume. Fais-le copier sous la surveillance de Iulian, qui a

* în original, în limba română cu ortografie franceză.

** *Ribambelle*, fără corespondent exact în limba romana, are sensul de „serie lungă”, ca și *Kyriele*. Alecsandri le folosește pe ambele m corespondenta sa în sensul de „cîrd de copii”.

*** Urmează textul în limba română de la pagina bW.

un role principal, et mets à l'etude immédiatement. Cela fera rire, j'en suis sur. On me renverra mon brouillon, quand on l'aura copie, je veux le bruler.

La piece sera affichee sous le pseudonyme de d-ra X; je ne veux pas passer pour le pere de cette farce imitee d'un vaudeville francais: *l'Oiseau de passage*.

Et maintenant, vogue la galere! Recommande aux acteurs de bien apprendre leurs roles et de bruler les planches à la representation, sans quoi l'effet en serait manque. Je donne carte blanche à Julian de baragouiner son role comme il l'entendra, mais je lui recommande d'eviter l'emploi de trop de mots grecs, car le public ne comprendrait pas le sens de ses phrases et il rirait beacoup moins.

J'ai recu ta lettre hier soir. N'ayant pas eu le temps de la lire encore, je me promet ce plaisir pour ce soir.

Tout à toi,

V. Alecsandri

J'ai ecrit à Gatineau deux lettres. Les a-t-il recues? Si pour la mise en scene de *Sfredelul dracului* il avait besoin de la brochure *l'Oiseau de passage*, il n'a qu'a me le faire savoir, je la lui enverrai de suite.

Mircești, 7 ian. 1881

Te anunț că am terminat astăzi de dimineață sceneta intitulată *Sfredelul dracului* și că o trimit cu trenul din seara aceasta. Manuscrisul este destul de prost scris . . . din fuga condeului. Pune să fie copiat sub supravegherea lui Iulian, care are un rol principal, și pune-l numaidecît în studiu. Aceasta va stîrni risul, sînt sigur. Mi se va înapoia ciorna mea, căci după ce va fi copiată, vreau să o ard.

Piesa va fi afișată sub pseudonimul de d-ra X; nu vreau să trec drept tată al acestei farse imitate după un vodevil francez: *L'Oiseau de passage*.

Și acum, dă-i drumul! Recomandă actorilor să-și învețe bine rolurile și să zbirniie la reprezentație, făr' de care efectul va fi pierdut. îi dau liber-

tatea lui Iulian să-și stâlcească * rolul cum îi va conveni, dar îi recomand să se ferească de a folosi prea multe cuvinte grecești, căci publicul nu va înțelege sensul frazelor sale și va râde mult mai puțin.

Am primit scrisoarea ta ieri seara. Neavînd încă timp să o citesc, îmi fâgăduiesc această plăcere pentru diseară.

Al tău,

V. Alecsandri

I-am scris lui Gatinneau două scrisori. Le-a primit? Dacă pentru punerea în scenă a *Sfredelului dracului* ar avea nevoie de broșura: *l'Oiseau de passage*, n-are decît să mă înștiințeze, i-o voi trimite numaidecît.

9b sqmol oî t/9 acq jnfcvij'/i-'iioog ioiff i -p.->i sj tto&i \:^\

•

h W ^ ^ i r i

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

cg «MU? *! U-i-B k-il

530

a, a Z rdă al « t f o p ^ U . v . i ^ ^ «ptfffti *m&*T* J
, 0*1 iK 9b IBTI9VII9 IUI £1 9|

Mircești, 11 ianuarie 1881 24» sub zero

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea d-lui Nicanor Frateșiu, protosinzel și secr. consist., nu m-a surprins fiindcă sînt obișnuit cu asemenea propuneri. Se vede că mă bucur de reputația de *pere nourricier* ...

Sînt vro trei ani, am primit din Basarabia o epistolă din partea unui tînăr care mă ruga să-l adoptez, sub cuvînt că admira mult poeziile mele.

.btfi o /a uBsnv .filsiqoo il eV ao M/km

* Cuvîntul *baragouiner* însemnează a vorbi prost o limbă, a o stîlci.

neînțeleș — ils *baragouinent*.

Anul trecut, un alt june amator de versuri mi-au scris din Giurgiu, rugîndu-mă să-l primesc ca elev în *atelierul meu poetic*.

Cu ocaziunea sărbătorilor Anului nou am primit o propunere cam de aceeași natură, precedată de felicitări entuziaste în modul următor:

„Anul nou cu cea mai mare și înfocată verdeață vedem că a sosit; iar cel trecător s-a dus ca cum n-a mai fost! Dar acest an este *șperător* de a fi foarte îmbelșugat pentru marele și celebrul nostru bărbat de stat, care nu mai puțin poartă și faimoasa cunună de rege la tuturor poezilor din tot *globul Europei*. Deci Dumnezeu să vă întărească *înmilionit* sfînta sănătate ca să puteți lupta de a face bine tuturor și mie, trimițîndu-mă în Paris ca să mă perfecționez ... etc".¹ D-l Grigori Szilâsy² mi-au recomandat în adevăr scrierile tînărului Dulfu, cerîndu-mi opinia asupra meritelor lor, dar n-a mers pînă la propunerea de adoptare sau de creștere a junelui poet de peste Carpați ...

Astăzi mi se prezintă un Costin!

Stau și mă-ntreb cine mi-a organizat o asemenea *Scie*?* De unde pînă unde am ajuns a fi considerat ca un adoptator, sau cel puțin ca un crescător de copii *talentații*

Dacă aș fi milionar sau *înmilionit*, aș crea un institut de poetotrofie, însă cu averea ce-mi rămîne, nu-mi este permis a mă gîndi decît la familia mea. m

Am primit o nouă scrisoare³ de la Ion Ghica, care conține detaliuri interesante asupra celor întîi tineri români din Paris, la anii 1834—1835, și asupra gradului de ignoranță a francezilor despre țările noastre. Îmi propui să-i răspund spre a completa suvenirile lui, și amîndouă scrierile ți le-o comunică, dacă dorești.

Ți-am trimis prin ginerile meu un articol al lui Papadopulo-Callimah asupra ceasornicării, destul de interesant. Sper în curînd să te scap și de dorul de versuri. Pîn-atunci însă, o amicală strîngere de mînă.

ia ioirvs
roJ ™țștyî on &9i£i9n93 anoiJiteqâr E9T

,ioî b îi/oi

V. Alecsandri

* Cf. aici p; 567, subsol.

531

Mircești, 11 janvier 1881 24° au-dessous de Dame

Cher vieux,

On se demande dans le grand monde ce que tu as payé à Ventura pour qu'il te fasse une si belle réputation de paillard? Lui aurais-tu promis la représentation perpétuelle de son *Outre-Danubel* Te voilà donc passé à l'état d'un pacha à un nombre infini de queues, entoure d'un harem de jolies houris et te livrant à leur endroit à des prouesses herculeennes! ... Heureux coquin! Avoir non une troupe, mais un troupeau de jolies actrices et un fournisseur de la force de Ventura! Es-tu veinard!

Cantacuzene m'a écrit pour me dire que l'article¹ de *VIndependance* était stupide, moi je le trouve comique, car il a fait rire le monde aux dépens de l'auteur.

Negruzzi m'annonce que la préface de tes études *Liberte, EgaUte* etc² ... était sous presse et paraîtra le 1-er février, il faudra donc m'envoyer la suite. Quant à la lettre³ que tu m'as envoyée, je la trouve fort intéressante et elle sera recueillie avec grand plaisir aux *Convorbiri*, mais j'attends que tu la completes avant de la livrer à l'impression. Je me prépare mame d'y répondre.

Garde mon manuscrit de *Pepelea* si cela peut te faire plaisir, quant à celui de *Sfredelul dracului*⁴, tu me le conserveras pour que j'en fasse un autodafe, ne voulant plus attacher mon nom à des farces de carnaval. En localisant le vaudeville de Bayard, j'ai voulu simplement fournir à Mme Sarandi et à Julian l'occasion de créer des rôles drôles, qui amusent le gros public.

Je ne pense pas pouvoir venir à Bucarest avant la fin de février et en même temps je désirerais diriger les dernières répétitions générales de *Pepelea*. Comment arranger cela?

Tout à toi,
V. Alecsandri

Dis à Gatineau de m'écrire pour me tenir au courant de la marche de *Pepelea*.

Mircești, 11 ianuarie 1881 24° sub Dame

Iubite prietene,

Lumea se întreabă ce ai plătit lui Ventura ca să-ți facă o așa de frumoasă reputație de stricat? I-ai făgăduit cumva reprezentarea perpetuă a piesei sale *Peste Dunăre*? Iată-te deci trecut în situația unui pașă cu un număr infinit de cozi, înconjurat de un harem de frumoase hurii și dedându-te față de ele la isprăvi herculeene! ... Fericit ștregar! Să ai nu o trupă, ci o turmă* de actrițe frumoase și un furnizor de forța lui Ventura! Ce norocos!

Cantacuzino mi-a scris pentru a-mi spune că articolul¹ din *L'Independance* era stupid, eu îl găsesc hazliu, căci a făcut pe toată lumea să râdă seama autorului.

Negruzzi mă anunță că prefața studiilor tale: *Libertate, Egalitate* etc. este la tipar și va apărea la 1 februarie, va trebui deci să-mi trimiți urmarea. Cît despre scrisoarea² pe care mi-ai trimis-o, o găsesc foarte interesantă și va fi acceptată cu multă plăcere la *Convorbiri*, dar aștept s-o completezi înainte de a o da la tipar. Mă pregătesc chiar să răspund la ea.

Păstrează manuscritul lui *Pepelea*, dacă aceasta îți poate face plăcere, cît despre acela al *Sfredelului dracului*⁴, să mi-l păstrezi ca să fac din el un autodafe, căci nu mai vreau să-mi leg numele de farse de carnaval. Localizînd vodevilul lui Bayard, am vrut doar să procur d-nei Sarandi și lui Iulian ocazia de a crea roluri caraghioase, care distrează marele public.

Nu cred să pot veni la București înainte de sfîrșitul lui februarie și în același timp aș dori să supraveghez ultimele repetiții generale cu *Pepelea*. Cum să aranjăm aceasta?

A l tău,

V. Alecsandri

Spune-i lui Gatino să-mi scrie pentru a mă ține la curent cu mersul lui *Pepelea*.

• *-Aui .rgomordo 5oL> Jfasi Yx- >U'i% i hisup .! .·j!u;rbii!>*

* în limba franceză, joc de cuvinte *troupe* = trupă – *troupeau* = turmă.

CĂTRE IOSIF VULCAN s.-mih, D r, «ici

532

Mircești, 12 ianuar 1881

Domnule Vulcan,

Conform promiterii ce v-am dat, vă trimit alăturatul articol pentru foaia *Familia*, împreună cu complimentele mele afectuoase,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

533

Mircești, 13 janv.

Mon cher vieux,

On se plaint de ce que les principaux artistes de la troupe, les vieux de la vieille, ne sont pas suffisamment mis en évidence. Peut-être s'en plaignent-ils eux même en cachette. He bien, mettons-les à l'épreuve de suite.

J'ai écrit, il y a longtemps, un proverbe en un acte: la *Concina*, pour M-dme Popesco et Millo. C'est une bluette dans le genre de haute comédie; le style en est soigné, poétique, même, à certains endroits. Elle plairait au public choisi.

Donne l'ordre de la monter et engage M-dm Popesco, ainsi que Millo d'étudier leurs rôles. Mdm Popesco en sera enchantée, quant à Millo, s'il fait des objections, tu le remplaceras par Hagiesco }, qui se tirera très bien d'affaire dans le rôle du vieux docteur.

Je désirerais, également, que Mdm Romanesco et Christesco², jouassent ensemble la petite scénette en vers, intitulée: *La Turnul Măgurele*. Tous les deux seraient très bien, elle dans le rôle de la jeune dame et lui dans celui de Horcea, le sergent de Dorobanți. Elle, surtout, aurait l'occasion de montrer son talent de diction et la finesse de son jeu dans des situations pathétiques parfois. Cela serait appris, monté et représenté rapidement.

Il est encore une petite pièce à deux personnages qui aurait un grand succès de rire, étant jouée par Millo et Iulian, ou bien par Hagiesco et Julian, dans le cas où Millo s'y refuserait, c'est *Pepelea și Arvinte*.

Ce sont là trois levers de rideau assez réussis qui apporteraient une certaine diversion à ces longues machines en cinq actes, traduite du français en roumain de cuisine. Nous ne sommes pas de force à adopter uniquement le genre du Théâtre-Français de Paris, avec des pièces comme les *Danichefs*,³ les *Rochats*, les *Ducs Job* les *Romes vaincues* etc Nous serions plus à l'aise avec le genre du Gymnase, du vaudeville et des variétés. Nos acteurs et le public y trouveraient mieux leur compte.

Les grands drames patriotiques ou autres ont du bon, mais pas trop n'en faut, car ils prennent trop de temps à être montés et ils finissent par lasser et les acteurs et le public, les uns à force de gueuler et l'autre à force d'entendre gueuler.

Je soumets ces réflexions à ton appréciation. Si tu les crois justes, commençons la réforme, sans tarder. Passcaly joue de gros drames et toutes sortes de mauvaises traductions affublées de titres qui altèrent l'œil. Evitons ces pascalies. Ce serait abaisser le grand théâtre au niveau de son treteau.

Je suis curieux de savoir si la farce de *Sfredelul dracului* a plu aux acteurs et si ils sont contents de leurs rôles? Julian y sera d'une cocasserie à desopiller la rate, ainsi que Hagiesco et Md Sarandi. Mais, encore une fois, il faut que tous sachent leurs rôles par cœur et qu'il brûlent les planches, sans quoi, . .

,§v\$\$flm a-ctn £'J liBjqobj; "ŃjV9bit ob wst' »I., BK'nqzH **

Tout à toi,

Jjiqu'jnhq iulr;[cn.cj09qa Ji 'JV)Iiirloaab BJ ajiouf

V *Alecsandri*

Mircești, 13 ian. 1881

Iubite prietene,

Unii se plîng că principalii artiști ai trupei, bătrîinii celei vechi *, nu sint destul de puși în evidență. Poate, în ascuns, se plîng ei înșiși de aceasta. Ei bine, hai să-i punem numaidecît la încercare.

Am scris, este mult de atunci, un proverb într-un act: *Concina*, pentru d-na Popescu și Millo. Este o mică piesă în genul înaltei comedii, stiiu este îngrijit, poetic, chiar, în unele locuri. Ea va place publicului ales.

Dă ordin să fie montată și îndeamnă pe d-na Popescu, cum și pe Millo, să-și studieze rolurile. D-na Popescu va fi încîntată, cît despre Millo, dacă nu îi convine, îl vei înlocui cu Hagiescu¹, care se va descurca foarte bine în rolul bătrînului doctor.

Aș dori, de asemenea, ca d-na Romanescu și Christescu² să joace împreună mica scenetă în versuri, intitulată: *La Tumul Măgurele*. Amîndoi vor fi foarte bine, ea în rolul tinerei doamne și el în acela al lui Horcea, sergentul de dorobanți. Ea, mai cu seamă, va avea ocazia să-și arate talentul de dicțiune și finețea jocului său în situații patetice uneori. Aceasta va fi repede învățată, montată și reprezentată.

Mai este încă o mică piesă cu două personaje care va avea un mare succes de rîs, fiind jucată de Millo și Iulian, sau de Hagiescu și Iulian, în cazul în care Millo nu ar vrea să joace, este *Pepelea și Arvinte*.

Iată trei deschideri de spectacol ** destul de reușite care vor aduce o oarecare destindere în aceste mașinării în cinci acte, traduse din franceză în romanească de bucătărie. Nu sîntem în stare să adaptăm numai genul Teatrului-Francez *** de la Paris cu piese ca les *Danichefs*,¹ les *Rochats*, les *Ducs Job*, les *Romes vaincues* etc ... Ne-am simți mai bine cu genul de la Gymnase, cu vodevilul și varietățile. Actorii noștri și publicul s-ar simți mai la îndemînă.

Marile drame patriotice sau altele sînt bune, dar nici prea multe pentru că iau timp spre a fi montate și termină prin a obosi și actorii și publicul, pe unii pentru că răcnesc și pe celălalt pentru că ascultă răcnindu-se.

* în original, joc de cuvinte *vieux* = bătrîni și *vieille* care are aici sensul nu de bătrînă, ci de veche, trupa veche.

** Expresia „le lever de rideau” este adoptată ca atare în teatru. Am încercat să traducem prin ceea ce înseamnă ea, adică: scurtă piesă jucată ca deschidere a spectacolului principal.

*** Théâtre-Français era la Comedie-Française.

658

Supun aceste gînduri părerii tale. Dacă le crezi îndreptățite, să începem reforma, fără întîrziere. Pascaly joacă mari drame și tot felul de traduceri proaste, împodobite cu titluri care supără ochiul. Să ne ferim de asemenea pascaliade. Ar însemna să coborîm marele teatru la nivelul barăcii sale.

Sint curios să știu dacă farsa *Sfredelul dracului* le-a plăcut actorilor și dacă sînt mulțumiți de rolul lor? Iulian va fi de un comic ce va stirni rîsul, de asemenea și Hagiescu, și d-na Sarandi. Dar, încă o dată, trebuie ca toți să își știe rolurile pe dinafară și să sîrîie, făr de care fiasco.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE V. I. SOCEC

534

Mircești, 15 ianuar 1881

Domnule Socec,

Am primit pachetul cu voi. ce mi-ați trimis prin poștă, și vă rog să-mi trimiteți următoarele opere ale lui Bolintineanu:

Traianida, poemă epică

177 - 177 • *Tîrîl* • *rru* 7

Viata lui Minai Viteazul

„ *Ștefan cel Mare*

„ *Țepeș*

Primiți, vă rog, împreună cu mulțumirile mele asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri
659

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

535

Mircești, 16 ianuarie 1881

Iubite Negruzzi,

M-am întâlnit cu părintele Episcop de Roman, Melhisedek, care a manifestat dorința de a se abona la *Convorbiri*. Totodată ar dori să aibă volumul anului 1880. Fă bine, dar, de regulează atât abonarea, cât și trimiterea celui volum la adresa colegului meu de Academie.

Cînd pleci la București ..., dacă nu cumva îi fi și plecat? Eu mai rămîi acasă până la finele lui februar.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

536

Mircești, 17 janv. 1881

Iplhaht im-ite goi ăv ia *Chervieux*,

Tu es un veinard ! Arutnev' â l'esprit de travers comme son nom, chante tes douze travaux d'Hercule et voilà que déjà les belles dames allechees par les recommandations de cet expert (qui s'intitule reporter et qui n'est qu'un reporter) se jettent aton cou! ... Que ne donnerai-je pour que ton ennemi obligeant me rendit le meme service !

Il a ete appele a Jassi pour rendre compte dans son *Independance* ... belge du bal qui a eu lieu au Jocquey-Club, et son principal soin a ete de faire la reclame d'une cer-

taine comtesse, dont il recommande les appâts aux amateurs ... C'est donc une vocation !

Quelles armoiries pourrait-on lui decerner? ... Celles que Fuad conseillait â je ne sais quel pacha: un glaive et une balance avec l'exergue: * et vaine.

A-propos d'armoiries, je regrette les deux filets de *pastrama* historique de Radou^s. Mais, en consideration des convenances, nous les remplacerons par deux carottes, par allusion â celles qu'il tirait â son pere.

Tu m'appelles â Bucarest, au beau milieu d'un hiver syberien ... Merci, il faudrait etre un gaillard â poils pour affronter les 20 degres de froid, qui font l'ornement de notre beau climat, or en fait de poils, sauf le respect de l'orthographe, il ne me reste qu'un seul, auquel je tiens, c'est celui de ma chambre.

Que *Pepelea* aille donc tout seul, s'il ne peut pas m'attendre jusqu'au 20 fevrier, mais je pense qu'il ferait sagement de ne pas trop se hâter, afin de me donner le temps d'aller surveiller ses deux dernieres repetitions generale. La piece aura, sans doute, besoin de quelques coupures, de quelques corrections dans le dialogue ... que sais-je ?

La presence de l'auteur est donc indispensable, tâche d'arranger les choses de facon â ce que *Pepelea* ne fasse pas, concurrence aux nombreux bals, soirees, concerts etc. de la derniere semaine du Carnaval. Il sera bien plus apprecie apres la premiere semaine du Careme, quand le torrent des plaisirs carnavalesques aura passe.

Une feerie a, d'ailleurs, besoin de beaucoup de repetitions, car les decors, les trucs, la mise en scene y jouent un grand role et il faut que tout marche comme sur des roulettes, le machiniste et son aide ont beaucoup â faire et ils devront s'habituer â manoeuvrer avec rapidite et precision. Tout cela demande du temps et, crois-moi, ne precipitons rien, cela n'ira que mieux.

Bien des amities de la part de Pauline.

rtitspi lout a toi,

V. • Alecsandri;

* Cuvînt indescifrabîl.

.r/hosuii iș

Mes compliments à Mr Marian, j'ai hâte de voir sa piece, ou de la lire, car je pense qu'il la fera publier. Ah! Pascaly voudrait rentrer au bercail? .., Tout s'explique——*l'Independance* fait de la reclame en sa faveur.

Merci pour l'hospitalite que tu m'offres et que j'accepterais de bon coeur, si je ne craignais d'affliger notre vieux ami, Cantacuzene. Quand il aura obtenu sa pension et quitte Bucarest, je m'abonnerai à une chambre chez toi ... et nous rirons.

Enchante d'apprendre le succes du *Paraclysierul*. Espérons que les *Lipitorile satului*, avec Millo et Iulian, auront le meme sort. Quant au *Sfredelul dracului*, pourvu qu'il soit bien su et enleve rondement, il reussira sans avoir besoin que j'assiste à ses dernieres repetitions generales.

Mircești, 1er ian. 1881

Iubite prietene,

Ești un norocos! Arutnev % cu spiritul de-andoaselea ca și numele său, cîntă cele douăsprezece munci herculeene, ale tale, și iată că deja frumoasele doamne atrase de recomandațiile acestui expert (care se intitulează reporter și care nu este decît un pîrîtor *) se aruncă de gîtul tău!... Ce nu aș da pentru ca îndatoritorul tău dușman să-mi facă același serviciu!

A tost chemat la Iași pentru a face o dare de seamă în ziarul său *Independence* ... belgiană, despre balul care a avut loc la Jockey-Club, și principala sa grijă a fost de a face reclama unei contese, recomandînd amatorilor farmecele acesteia ... Este deci o vocație!

Ce blazon ar putea să i se oîere? Acela pe care Fuad îl propunea nu știu căruia pașă: un paloș și o balanță cu exerga: ** și zadarnic ***.

* în original, cuvîntul *reportier*, creat de poet pentru a face un joc de cuvinte cu *reporter*, ca sens ar însemna: pîrîtor, cel care raportează.

** Cf. aici p. 661 subsol.

*** Primul cuvînt fiind indescifrabil, nu se poate stabili exact nici cel de-al doilea, pentru că *vaine* poate însemna și zadarnic și îngîmfat, și iluzoriu.

în privința blazoanelor, îmi pare rău pentru cele două fileuri de *pastrama* * istorică ale lui Radu'. Dar, în cinstea conveniențelor le vom înlocui cu doi morcovi **, ca aluzie la cei cu care îl păcălea pe tatăl său.

Mă chemi la București, drept în mijlocul unei ierni siberiene Mulțumesc, ar trebui să fiu un voinic păros *** pentru a înfrunta cele 20 de grade de frig, care împodobesc frumosul nostru climat, în ce privește părul, ținînd seamă de ortografie, nu îmi rămîne decît unul singur, la care țin, anume cel din camera mea.

Pepelea să se ducă singur, dacă nu mă poate aștepta pînă la 20 februarie, dar cred că ar face bine să nu se grăbească prea mult, astfel încît să-mi lase timpul pentru a veni să supraveghez aceste ultime două repetiții generale. Piesa va avea nevoie, fără îndoială, de cîteva tăieturi, de cîteva corectări în dialog ... ce știu eu?

Prezența autorului este deci de neînlăturat, încearcă să aranjezi lucrurile în așa fel încît *Pepelea* să nu facă concurență numeroaselor baluri, serate, concerte etc. din ultima săptămînă a carnavalului. Va fi mult mai apreciat după prima săptămînă a postului, cînd valul plăcerilor carnavaleske va fi trecut.

O feerie are, de altfel, nevoie de multe repetiții, căci decorurile, trucidurile, punerea în scenă joacă aici un rol mare și totul trebuie să meargă ca pe roate, mașinistul și ajutorul său au multe de făcut și vor trebui să se obișnuiască să manevreze cu repeziciune și precizie. Toată aceasta cere timp și, crede-mă, să nu grăbim nimic, totul nu va merge decît mai bine.

Multe amicitii din partea Paulinei.

Al tău,

V. *Aleksandri*

Salutările mele d-lui Marian, sînt nerăbdător să-i văd piesa, sau să o citesc, căci gîndesc că o va publica. Ah! Pascaly ar dori să se întoarcă la căminul său? ... Totul se explică ... *l'Independance* face reclamă în favoarea sa.

Mulțumesc pentru ospitalitatea pe care mi-o oferi și pe care aș primi-o cu dragă inimă, dacă nu mi-ar fi teamă să-l întristez pe bătrînul nostru

* în original, în limba română.

** În limba franceză, *tirer une carotte à quelqu'un* înseamnă: a-l trage pe sfoară, a-i lua ceva prin înșelătorie.

*** Joc de cuvinte pe omonimele *poil* = păr și *poale* » sobă. Gluma ni se pare puțin forțată pentru că de fapt *Stre* à *poil* înseamnă să fii în pielea goală!

prieten, Cantacuzino. Când își va obține pensia și când va părăsi Bucureștii, mă voi abona la o cameră la tine ... și vom ride.

Foarte bucuros să aflu succesul *Paractisierului*. Să nădăjduim că *Lipitorile satului*, cu Millo și Iulian, vor avea aceeași soartă. Cît despre *Sfredelul dracului*, dacă este bine știut și jucat cu vioiciune, va reuși fără să aibă nevoie să fiu de fată la ultimele sale reprezentanții generale.

.mm raimiij ntb Ma « I I M ,niț

CĂTRE V. A. URECHIA

•Sin nit? CO ... goteib m̄ hã)

537

.tuoaaj il fliv ijs̄tjI

Mircești, ÎS ianuar 1881

Strie'rn IU allidait lutoi is ailjll tor mi lote sofor. JSnaoz ni jmanmr .:>ineo
i:2U/dom TVY « iuoai ab u/lwn ufi n' . ilnoj»; « is krArnișcm .atfiol ; f •
Lubitul meu coleg,

D-l Bonaparte Wyse¹ dorește să studieze limba română și mi-a cerut informări despre gramatica cea mai lesnicioasă, precum și despre dicționarul cel mai bun care i-ar putea servi pentru studiul său. Am răspuns că mă voi adresa la d-ta cu rugămintea ca să trimiți la adresa d-lui Bonaparte Wyse (*Mâner of St. Johns Waterford-Irlanda*) toate cărțile pedagogice de care ar avea trebuință. Bine am făcut!? ... în cazul acesta binevoiește a cumpăra acele cărți și a le expedii pe socoteala mea peste nouă mări și țărîtoT ... \

Alaltăieri am primit o scrisoare de la d-l L. de Berluc Perussis² (Aix-en-Provence), din care estrag următorul pasagiu ce negreșit te va interesa: im **an** &tefa ,2minl E

„Les journaux nous apprennent l'apparition de *Valbum Macedo-roumain* qui sera un testament de TAUiance des sept litteratures latines. Un libraire d'Aix qui voudrait faire de son mieux un peu de propagande en faveur de ce livre et de l'idee qu'il represente, me demande le nom de l'editeur de cet album et le cout du volume franco par la

poște. Fort embarrassé pour lui repondre, j'ose vous demander ce double renseignement etc". *

Nime nu poate mai bine decât d-ta să deie informările cerute de d-l de Berluc Perussis. Te rog dar să binevoiești a-i scrie însuși spre a-l *pliroforisi*** , după cum ziceau părinții noștri, crescuți la Kuculi, Cavdalul etc.

Sper să vin la București pe la sfârșitul carnavalului. Pân-atunce, însă, te rog să-mi răspunzi ce ai decis a face și ce ai făcut în privirea amicilor noștri din Iralanda și din Provența.

Al d-tale devotat coleg și amic,

•• ':.x> ni hjj8 an js qyoni qmn 9D oinoi o hqub fetit ...
V. Alecsandri

•i fitr.-i .intui 9tj roi fia-iinșv jsl ab -nsido ,jbsb jltrirr ji;>i,i1fn
• E p o s .ăiq?s, stBtomoo o J;I guaOz
r-s-,OT) iob ii-jiii iop& 9S4î £ msbnnqob on fe T£b aiudjrT
>i itfii s -..vltmibe * .£KHK«. £ ,9hjiJe-șist £ -.hnarav *saitnti-r B*
.iVffwirr BSTHhol• Săriaifli-fil,9JB00« £ eb stniim /MBiubni Obffi

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

Efici ,olqm9X9 9-tqs is .Bt233£ lubotn ni xsmal luau u'A
: tnuj iiV.oT4o<\?'Ă ibib,rn&ib sbnagaf nib fi'iiartei &mat
538

iifarogunsm -:i •«itisol /;Iim BIB! JugM ats m m Babiv ițav
: t/loi sta IsiHJtffii rn.y-'jl oIBD aq onaoa arls ia Jnîa isK .asta

1881 Mircești, 24 ianuar 1881

-iritf Domnule Macedonski, itie un ab ,ir|3oq ,ion mainia aO

V-ați găsit o mină di tineri adimeniți di farmecul atrăgător al Literaturii și ați fondat o revistă, având totodată bunul spirit de a o feri de cerneala inveninată și corosivă a jurnalisticii politice ... Primiți felicitările mele sincere.

"EjulEa mii

* „Jurnalele ne vestesc apariția *Albumului macedo-român*, care va fi un testament al alianței celor șapte literaturi latine. Un librar din Aix, care ar vrea să facă cît mai bine puțină propagandă în favoarea acestei cărți și a ideii pe care o reprezintă, îmi cere numele editorului acestui album și costul volumului franco prin poștă. Fiindu-mi foarte greu să-i răspund, îndrăznesc să vă cer această dublă lămurire "etc. (limba franceză).

** *A pliroforisi* — a lămuri (verb intrat în limba română din limba greacă) i>ftj(olpo)6<ttli 'Hi-ijijnmulai is a-isJaonl &iâl al-ițijntPi;:l., *

Mi-ați făcut onorul a vă adresa la mine cu cerere de a vă comunica un articol, proză sau versuri, după convenența mea, pentru *Literatorul* ce redactați. Răspund cu mulțumire la apelul d-voastră și, autorizat prin experiență dobândită în timp de 40 de ani de lucru, îmi permit a vă trimite un consiliu amical rezemat pe un exemplu:

„În orice scriere vom produce, să ne ferim de prima satisfacere, de primul entuziasm al paternității, căci simțul de egoism părintesc e mai mult dezvoltat în poeți decât în restul omenirii. Fiecare vers ne pare o armonie, fiecare strofă o perfecție, fiecare bucată întreagă de poezie un cap cPoperă! ... însă după o trecere de timp încep a ne sări în ochi defectele copiilor închipuirii noastre și găsim că acei copii ar fi cistigat mult dacă, chiar de la venirea lor pe lume, i-am fi supus la o corectare aspră.

Trebuie dar să ne deprindem a face sacrificii dureroase, a elimina versuri, a tăia strofe, a scurta, a schimba, a drege fără îndurare, înainte de a scoate la lumină scrierea noastră. Operație crudă, dar neapărată și folositoare !”

Eu unul lucrez în modul acesta, și spre exemplu, iată o scenă întreagă din legenda dramatică *Despot-Vodă*, cum a fost compusă la început. Comparați-o cu textul imprimat și veți vedea cum am băgat fără milă foarfecă în manuscrisul meu. Mai sînt și alte scene pe care le-am înlăturat cu totul, și îmi propun să fac încă schimbări cu a doua ediție a lui *Despot*.

Ce sîntem noi, poeții, de nu artiști ca pictorii, ca sculptorii etc, chemați a înavuți tezaurul literaturii și al frumoaselor arte din țeara noastră? Să nu uităm dar preceptul lui Boileau care zice în privirea versurilor:

„*Pohssez-les sans cesse et tes repolissez ?*.”

Sfîrșind cu acest consiliu salutar, le doresc junilor redactori ai *Literatorului* activitate, răbdare, inspirații poetice și succes deplin.

V. Alecsandri

* „Lustruiți-le fără încetare și relustruiți-le” (limba franceză).

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, 26 ianuarie 1881

Iubite Negruzzi,

Sînt însărcinat de Academie cu biografia răposatului meu amic C. Negruzzi. Nu mă pot adresa dar la altul decît la fiul său pentru a avea următoarele notiți: (*sic*).

— Anul și locul nașterii.

— Studiile; — sub care profesori? în care scoale?

— Operele cu titlurile separate și anul publicației lor.

— Epoca și locul morții.

— Familia; părinții, strămoșii.

Te rog să-mi comunici cît mîi curînd toate aceste notiții sau măcar unele din ele, pentru ca să mă pot apuca îndată de lucru. Aștept răspunsul d-tale cu nerăbdare și te îmbrățișez.

V. Alecsandri

CĂTRE TON ETIHA

540

Mircești, 28 janv. 1881

Mon cher vieux,

J'ai envoye aujourd'hui à Negruzzi ta dernière lettre, celle où tu fais mention du comte Radou, pour être publiée dans le no. du 1-er mars. J'en attends la suite qui sera de nature, je n'en doute pas, à intéresser les lecteurs des *Conversations*.

Que de réponses je te, dois! et pourtant ne puis m'en acquitter. Une sainte paresse s'est emparée de moi depuis

le 1-er janvier et j'ai beau me demener, rien ne vient. Je me sens aussi vide qu'un discours de Bratiano ou qu'un article de *YIndependance roumaine*. Il me faudra faire un grand effort pour me tirer avec honneur de l'obligation que vient de m'imposer l'Academie, à savoir d'ecrir la biographie de C. Negruzzi. Je vais m'y mettre aussitot que les heritiers du defunt m'auront envoye certaines notices que je leur ai demandees. Ce travail fait, je le lirai dans une des seances publiques, parce qu'il sera interessant par les tableaux qu'il presentera de la societe d'il y a quarante ans.

En attendant, j'accuse reception d'un gros paquet contenant: 1 voi. des *documents historique* de Hourmouzaki, 1 voi. *Annales de la Societe Academique*, 1 voi. *Psaltiria lui Corezi*.

Quelles novells du Theatre? Comment ont **m a r c h 6** les *Lipitorii Sfredelul dracului* passera-t-il bientot? (Cette farce n'a nullement besoin de ma presence pour les repetitions generales). Et *Concina* est-elle à l'etude? Quant à la feerie, ou en est-elle? Stefanescu a-t-il termine la composition et l'orchestration de la musique? Les decors et les accessoires sont-ils prêts? Charge Gatineau de me faire un rapport detaille à ce sujet. Je lui ai ecrit trois fois sans avoir eu de reponse de lui. Est-il donc si occupe ou bien n'a-t-il pas recu mes lettres?

Je t'ai annonce mon arrivee à Bucarest pour la fin de fevrier, il me sera impossible de venir avant ce terme. On devra donc remettre la premiere representation de *Pepelea* au commencement de la seconde semaine du Careme, quand se sera calmee l'agitation fievreuse du Carnaval. Les bals, soirees, concerts et bals masques doivent faire du tort aux representations theatrales, car le monde ne doit plus savoir ou donner de la tete, tant il a l'air de s'amuser et de s'etourdir cet hiver.

Sais-tu quel est le drole qui se cache sous le nom de Stejaresco dans *YIndependancel*

Tout à toi,

sb BISIZ n/p aiujg al AbngjB na t ansnm ubv.o. Alecsandri
-st 0 fnta9 lcal ad lsc9 atnl B-gsq

Miile bonnes amities de la part de Pauline pour Mme Ghica et toi.

Mircești, 28 ian. 1881

Iubite prietene,

Am trimis astăzi lui Negruzzi ultima ta scrisoare *, aceea în care faci mențiune despre contele Radu, pentru a fi publicată în nr. din 1 martie. Aștept urmarea care na mă îndoiesc va fi dintne acelea care să intereseze pe cititorii *Convorbirilor*.

Ce de răspunsuri îți datorez! și cu toate acestea, nu mă pot achita. O sfântă lene m-a cuprins de la 1 ianuarie și degeaba mă zbat, nu vine nimic. Mă simt tot atât de gol ca un discurs de Brătianu sau ca un articol din *VIndefendance roumaine*. Va trebui să fac un mare efort pentru a mă achita cu cinste de obligația pe care mi-a impus-o Academia, adică de a scrie biografia lui C. Negruzzi. Mă voi apuca de ea îndată cc moștenitorii defunctului îmi vor trimite unele notițe pe care le-am cerut de la ei. Această lucrare, odată făcută, o voi citi într-una din ședințele publice, pentru că va fi interesantă prin tablourile societății de acum patruzeci de ani pe care le va prezenta.

În așteptare, confirm primirea unui mare pachet conținând: 1 voi. de *documente istorice* ale lui Hurmuzaki, 1 voi. *Analele Societății Academice*, 1 voi. *Psaltirea lui Coresi*.

Ce noutăți de la Teatru? Cum au mers *Lipitorile*? *Sfredelul dracului* va trece în curînd? (Această farsă nu are deloc nevoie de prezenta mea pentru repetițiile generale). Și *Concina* este și ea în studiu? Cit despre feerie, ce mai este cu ea? Stephănescu a terminat compunerea și orchestrea muzicii? Decorurile și accesoriile sînt gata? Însărcinează-l pe Gatineau să-mi facă un raport amănunțit în legătură cu asta. I-am scris de trei ori fără să am răspuns de la el. Este oare atât de ocupat sau nu a primit scrisorile mele?

Ți-ani anunțat sosirea mea la București pentru sfîrșitul lui februarie, îmi va fi imposibil să vin înaintea acestui termen. Va trebui deci să amînăm prima reprezentație cu *Pepelea* pentru începutul celei de a doua săptămîni a postului, cînd se va calma agitația înfrigurată a carnavalului. Balurile, seratele, concertele și balurile mascate trebuie să stingherească reprezentațiile teatrale, căci lumea probabil că nu mai știe unde îi stă capul, atât pare că se distrează și se amețește iarna aceasta.

Știi cine este caraghiosul care se ascunde sub numele de Ștejărescu în *L'Independance*?

j'i.i.) aiirxti u,tn suqraoD c 13

• j. viij. IBIK . . B O I ' JH50 • <O •:)rn?.moi ffoi>aij A.I Iau, <iolo rnb. ig TILXJWO IK> V. Alecsandri

Mii de salutări prietenești din partea Paulinei pentru d-na Ghica și pentru tine.

Mircești, 2/14 febr. 1881

Domnul meu,

Pintre hârtiile mele găesc un manuscris ce nu lipsește de oarecare interes în privirea datei sale și a ocaziunii la care a fost compus. Este un prolog în versuri, destinat a fi pus în muzică și executat la inaugurarea teatrului celui mare din București.

Autorul, dl. Costachi Caragiali¹, a fost unul din cei dăntăi tineri români care au îmbrățișat cariera dramatică. Elev distins al răposatului Aristia², el a fost înamorat de arta teatrală și într-un șir de mulți ani a luptat cu dificultățile vieții care au fost și sînt încă astăzi partea actorilor noștri. Dar nu s-a descorajat pînă cînd bătrînețele l-au lipsit de puteri.

Pe la anul 1844 Caragiali se găsea la Iași și a creat cu mare succes rolul cel mai principal din comedia *Iorgu de la Sadagura*, apoi s-a dus de a format o trupă în București, unde, ca director, ajunsese aproape de o ruină completă, atît era de puțin susținut pe atunci tot ce era național.

Pe cînd însă era gata să închidă teatrul, îi veni ideea să puie în scenă pe *Iorgu de la Sadagura*, în care avusese atîta succes la Iași, și această inspirație l-a scăpat de naufragiu. Ca prin varga unei vrăjitoare, sala teatrului ce umplu de spectatori, rețeta se mări și comedia fu așa de gustată de publicul bucureștean, încît însuși vodă Bibescu veni să asiste la una din reprezentații. În acea seară memorabilă, guvernul se gîndi mai serios la noua instituție a Teatrului Național și o ajută cu o subvenție de 300 galbini pe an.

Costachi Caragiali, în avîntul său artistic, a fost și actor, și director, și autor. El a compus mai multe drame (presărate cu oarecari anachronisme de care însuși rîdea mai tîrziu), și între alte scrieri, prologul alăturat. Vă comunic o copie de pe el, nu ca o piesă de înaltă literatură, dar ca un testament al activității spiritelor la anul 1852. Dacă credeți

că e bine a se publica tot ce va putea servi la istoria teatrului în România, binevoiți a-i deschide coloanele *Familiei*. în caz contrar, păstrați prologul ca o curiozitate literară.

Costachi Caragiali a murit nu de mult, lăsînd un fiu³ care pare a călca pe urmele părintelui său. El a mai lăsat și un volum întreg de poezii nepublicate, dintre cari unele merită a fi date la lumină. Această datorie privește pe fiul răposatului, cît pentru mine, mărturisesc că aș fi bucuros să nu se piardă cu totul numele unuia din cei întii pioneri pe calea spinoasă a artei dramatice în România.

Primiți, domnul meu, asigurarea distinsei mele stime și considerații,*

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

542

Mircești, 6/18 febr. 1881

Mon cher vieux,

Madame Ghica et ta fille¹ sont arrivees ce matin à Mircești, bien portantes quoique effrayees des masses de neige qui encombrant nos parages. Elles ont pris du the et sont parties en traineau immediatement, à Miclauchany.

Dans cette courte visite, j'ai appris de belles sur ton compte. Il parait que Monsieur devient d'un mondain à tout crins, qu'il assiste à une foule de diners de bals, voire meme de chasses!

Et pour comble, Monsieur a releque, au fond de l'armoire, son paletton d'hiver, sous pretexte qu'un simple pardessus d'ete lui suffirait. Ces nouvelles m'ont fait dresser les cheveux

* Pe text s-au făcut corecturi cu cerneală violetă, în vederea publicării în *Familia*, adoptîndu-se ortografia folosită în această revistă.

sur la nuque, les autres se refusant de les imiter. Tu est donc jaloux du beau bouquet de dames qui hantent Alexandre² et tu cherches expres à te rendre malade?

Pour le coup *VIndependance roumaine* t'eleverait au rang de sultan *harengiu*... et tu l'aurra merite.

Moi je suis rhoin temeraire. Je garde prudamment la chambre et... je n'en suis pas moins indispose pour cela!

C'est là ce qui m'a empeche de courir à Bucarest quand j'ai appris la maladie grave de notre ami, Alexandre. Le Dr. Calindero m'a donne hier de ses nouvelles et m'a rassure sur son etat. Ta lettre est venu les confirmer, de sorte que je puis ne pas m'exposer à augmenter mon refroidissement. Ma femme voulait partir à ma place, mais je la garde pour me soigner. Dis tout cela à Alexandre.

Tu m'annonces que *Sfredelul dracului*¹ passera bientot et que la Princessa a promis d'aller voir cette farce. J'espere bien que tu lui a cache le nom de l'auteur. Quant à *Pepelea*, je crains fort que l'amour propre de Stefanescu³ n'en retarde la iepresentation. Pense donc, il a encore trois actes à mettre en musique et le dernier vaut presque une operette! Quand aura-t-il termine la composition de tant de morceaux, leur orchestration et l'etude des acteurs?

Il est par consequent inutile de me hater d'aller à Bucarest pour assister à des representations incomplettes.

Quand tout sera termine, tu me le feras savoir. Ton article⁶ a pâru dans le nr du 1 fevrier des *Convorbiri*.

Tout à toi,

V. Alecsandri

N'oublis pas de m'ecrire le lendemain de la representation du *Sfredelul dracului* pour me dire comment il aura ete accueilli par le public?

Mircești, 6/18 febr. 1881

Iubite prietene,

Doamna Ghica și fiica ta¹ an sosit astăzi de dimineață la Mircești, sănătoase deși înspăimântate de nămeții de zăpadă grămădiți pe melea-

gurile noastre. Au luat ceairl și au plecat cu sania numaideelt, la Miclăușani.

În această scurtă vizită am aflat minunății despre tine! Se pare că domnul devine monden cu energie, asistă la numeroase dineuri, baluri, ba chiar și vînători?

Și culmea, domnul a pus la o parte, în fundul unui dulap, paltonul său de iarnă, pretinzînd că un simplu pardesiu de vară i-ar ajunge. Aceste noutăți au făcut să mi se zbirlească părul la ceafă, celălalt refuzînd să-1 imite. Ești oare gelos pe frumosul buchet de doamne care îl vizitează pe Alexandru² și cauți înadins să te îmbolnăvești?

De îndată *VIndependance roumaine* te va ridica la rangul de sultan *harengiu*³... și a-i merita-o.

Eu sînt mai puțin curajos. Stau în cameră și... cu toate acestea nu sînt mai puțin indispus!

Aceasta m-a împiedicat să alerg la București, cînd am aflat despre boala grea a prietenului nostru, Alexandru. Doctorul Kalindero mi-a dat ieri vești despre el și m-a asigurat despre starea sa. Scrisoarea ta a venit să le întărească, astfel încît am putut să nu mă expun la a-mi înrăutăți răceala. Soția mea vroia să plece în locul meu, dar eu o rețin pentru a mă îngriji. Spune toate acestea lui Alexandru.

Mă anunți că *Sfredelul dracului*⁴ va trece în curînd și că prințesa a făgăduit că va merge să vadă această farsă. Nădăjduiesc că i-ai ascuns numele autorului. Cît despre *Pepelea*, îmi este teamă ca amorul propriu al lui Ștefănescu⁵ să nu întîrzie reprezentația. Gîndește-te numai, are încă trei acte de pus pe muzică și ultimul valorează aproape cît o operetă! Cînd va termina el de compus atîtea bucăți, orchestrarea lor și studiul actorilor?

Este deci inutil să mă grăbesc să merg la București pentru a lua parte la reprezentații incomplete.

Cînd totul va fi terminat, mi-o vei face cunoscut. Articolul⁶ tău a apărut în nr. 1 din februarie al *Convorbirilor*.

A1 tău,

V. Alecsandri

Nu uita să-mi seri a doua zi după reprezentația *Sfredelului diacului* Pentru a-mi spune cum va fi fost primită de public?

Mircești, 10 februar 1881

Iubite coleg,

Am cerut, în adevăr, un concediu de la Senat, pînă la finele lunii acestea, însă cu gînd de a șede la liniștit lîngă sobă în timpul cel aspru al iernii. Voiajul meu la Roma este dar amînat pe mai tîrziu, cînd voi parveni a-mi regula trebile, căci știți negreșit că cea mai principală ocupație a românului este de a-și pune trebile la cale, după ce le-a încurcat. Regret o asemenea împrejurare pentru că nu mă pot întîlni cu dl. Marchetti spre a ne înțelege în privința operei¹ lui *Despot-Vodă*, dar sper să vă pot comunica un soi de scenariu la care mă gîndesc de cînd mi-ați scris.

Asemenea vă promit a vă trimite în curînd *Hora Dobrogei*, care îmi vîjje prin cap de mai multe zile.

Cît despre decorarea amicilor noștri din Montpellier, nu este altă speranță decît de a vorbi direct lui vodă. Miniștrii noștri sînt ocupați a se mînca întocmai ca cîinii prin gard și a se agăța vîrtos de fotoliile lor pentru ca să nu cadă de pe ele. Cu toate acestea, cînd mă voi duce la București, voi spune două cuvinte d-lui Boerescu în chestia ce ne interesează atît de mult pe amîndoi.

De mult ar fi trebuit să fie decorați d-nii Tourtoulon, Roque-Ferrier, Boucherie și chiar Mistral și Quintana, însă d-nii miniștri preferă să arate buna lor voință lui Pavel rachierul și alți alegători *ejusdem farinae**

în curînd, voi scrie, trimițîndu-vă hora, căci sînt nerăbdător a auzi aria ce ați compus.

Al d-voastră devotat coleg,

V. *Alecsandri*

* Din același aluat (limba latină).

Mircești, 11/23 fevr. 1881

Mon cher vieux,

Ta lettre a ete portee aujourd'hui de grand matin à Miclausheny.

Tu me demandes ce que l'on pense à Jassi de ta derniere lettre *h*. Une personne que j'ai vu avant-hier m'a dit ce que je savais deja, c'est que'elle a ete fort aprouvee des uns, et qu'elle a fait faire la grimace à d'autres. Ces derniers se sont, sans doute, reconnus dans la description des patriotes hurleurs. Mais c'est à moi à te demander ce qu'on en a dit à Bucarest, le Djebe de ces derviches? On t'accable certainement de critiques ameres dans le quartier de *strada Doamnei*² et autres lieux aussi purs, mais j'ai dans l'idee que l'on n'osera pas te combattre en pleine lumiere. On te craint, car tu connais bien des chausures que l'on desire voir rester dans l'ombre et que tu saurais devoiler, au besoin, avec ta verve diabolique. On fera donc semblant de n'avoir pas lu ton article dans les *Convorbiri*, reproduit par le *Timpul*, et on croira te vexer ainsi en gardant un silence prudent à ton sujet. Mais gare les coups trahires, portes au moment ou l'on s'y attend le moins. Les hauts bonnets du regime actuel sont coutumiers du fait. Apres cela tu t'en fiches, n'est pas autant que moi! Et tu as la satisfaction d'avoir dit ses verites crues à tout ce monde interloppe de la politique du jour.

J'attends la copie de la lettre de Madame C V. à Madame et Mr S., ainsi que l'histoire qui s'y rattache.

A-t-on joue hier, mardi, *Sfredelul dracului*? A-t-il reussi? A-t-on ri? Donne-moi quelques details sur cette representation.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

Cette nuit 18°, au dessous de zero !!!!

Mircești, 11/23 febr. 1881

Iubite prietene,

Scrisoarea ta a fost dusă astăzi de dimineață la Miclăușani.

Mă întrebi ce gândesc oamenii la Iași despre ultima ta scrisoare *.

O persoană pe care am văzut-o alaltăieri mi-a spus ceea ce știam deja, și anume că a fost foarte apreciată de unii și că i-a făcut să se strîmbe pe alții. Aceștia din urmă s-au recunoscut fără îndoială în descrierea patrioților urlători. Dar eu trebuie să te întreb ce a spus la București Djebe-ul acestor derviși? Te copleșesc sigur cu critici amare, în cartierul din *strada Doamnei* * și alte locuri tot așa de pure, dar cred că nu vor îndrăzni să te combată la lumină. Se tem de tine căci tu cunoști multe lucruri pe care doresc să le vadă rămase în umbră și pe care ai putea să le dezvăluiești la nevoie, cu spiritul tău drăcesc. Se vor face deci că nu au citit articolul tău din *Convorbiri*, reprodus de *Timpul*, și vor crede că te vexează astfel păstrînd o tăcere prudentă în ce te privește. Dar ferește-te de loviturile trădătoare, date în clipa în care te aștepti mai puțin. Mai-marii regimului actual sînt specialiști în acest lucru. Și apoi, puțin îți pasă, nu este așa, tot atît cît și mie! Și ai satisfacția de a fi spus adevărul acestei lumi interlope a politicii de astăzi.

Aștept copia scrisorii doamnei C V . către doamna și dl. S., cum și povestea legată de aceasta.

S-a jucat ieri, marți, *Sfredelul dracului*? A reușit? S-a rîs? Dă-mi cîteva amănunte asupra acestei reprezentanții.

A l tău,
V. *Alecsandri*

în această noapte, 18° sub zero !!!!

CĂTRE V. I. SOCEC

545

Mircești, 12/24 febr. 1881

Domnule Socec,

Vă rog să binevoiți a trimite prin poștă colecția completă a operilor mele, domnului O. Dljanski, president Comitetu-

* în original, în limba romana.

lui Societaței Literare a „Junimei Române”, Suceava. Veti trece totul în comptul meu.

Primiți asigurarea distinsei mele considerații,,,-

• V...*Alecsandri*

• nsif), ir. W**>11

CĂTRE ION GHICA

• ••!(•• «f»if»ii '««s%

• • • ; • •

• • • , -J

546

Mircești, 12/24 febr. 1881

Mon cher vieux,

Je suis triplement enchante d'apprendre: 1 que notre ami Cantacuzene¹ est redevenu gaillard, 2 que sa rente viagere² a ete votee, 3 que *Sfredelul dracului*³ a reussi. A-propos de Damet, comme j'ai le mauvais gout de ne pas laisser penetrer le *Românul* dans ma maison, je te prie de m'envoyer le No qui contient la critique de la piece de Marian³, faite par ce Zoile.

Ta lettre est p rtie ce matin pour Miclauchany. Je suis un peu indispose, depuis deux jours, mais ce n'est pas grand chose. Cela ne m'empeche pas de griffonner une lettre que je t'adresse sous le titre de *Finea amară a exilului* *. C'est la strada Doamnei qui ne sera pas contente.

Mes compliments   Julian, Hagiescu, Sarandi et Cie qui ont si bien interprete *Sfredelul dracului*. Sous quel nom d'auteur³ a-t-on affiche cette farce?

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

Es-ce-que Marian ne va pas entreprendre, à son tour, le quidamet en question?

Miicești, 12/24 febr. 1881

Iubite prietene,

Sînt de trei ori încintat să aflu: 1 că prietenul nostru Cantacuzino ' s-a înzdrăvenit, 2 că renta sa viageră a fost votată, 3 că *Sfredelul dracului* ' a reușit. Cît despre Damet, cum am prostul gust să nu las să intre *Românul* în casa mea, te rog să-mi trimiți no. care conține critica piesei lui Marian', făcută de acest Zoi.

Scrisoarea ta a plecat în dimineața aceasta spre Miclăușani. Sînt puțin cam indispus, de două zile, dar nu este mare lucru. Aceasta nu mă împiedică să sciu o scrisoare pe care ți-o adresez sub titlul de *Pinea amară a exilului*. Strada Doamnei nu va fi mulțumită'.

Salutările mele lui Iulian, Hagiescu, Sarandi și Comp. care au interpretat așa de bine *Sfredelul dracului*. Sub ce nume de autor' s-a așezat această farsă?

Al tău_{V.} *Aleksandri*

Oare Marian nu-l va lua în primire, la rîndul său, pe quidamet-ul în chestiune?

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

547

Mircești, 12/24 fevr. 1881

Mon cher Jean,

Je t'ecris par 18 de froid ! La neige qui couvre la campagne est gelee, elle crisse sous les pieds de ceux qui se risquent

* Poe'ul îm'rină cuvîntul latin *quidam* = oarecare cu *Damet*, așa cum se amu,» și orto'rafiez; numile lui Dame, făciid această combinație

dehors. Le ciel est d'acier, la fumee des cheminees monte en colonnes blanches et droites; tout semble souffrir, excepte les corbeaux qui se prelassent dans cette atmosphere glaciale.

J'ai sous mes fenetres en veritable tableau siberien; les deux sapins charges de plaques de neige contribuent à cette sinistre illusion. Et dire qu'il y a des Esquimaux qui vivent et procreent du cote du pole. C'est incroyable.

A Bucarest, on s'amuse plus que jamais, malgre les menaces du thermometre; on danse à outrance comme dans toute l'Eurdpe du reste, au dire des journaux. On dirait que le monde est à la veille d'une immense catastrophe et qu'il veut jouir de son reste.

Serait-ce une dans macabre?

Pendant ce temps, moi je continue à me delecter dans mon doux emprisonnement et j'attends l'arrivee de la Muse. Pauvre petite ! Dieu sait ou elle se trouve en ce moment, les pieds geles ! Peut-etre dans la *lounka*, suspendue par ses ailes à quelque arbre, comme une feuille morte.

Mes deux petits chiens sont couche en rond sur le tapis, vis-à-vis de la fenetre, d'ou leur arrive un rayon de soleil sans chaleur. De temps en temps ils me regardent comme pour me demander si ce diabolique hiver ne va pas finir bientôt?

Mais ce qu'il y a de plus curieux à voir c'est la mine des pauvres dindes marchant sur la neige; elles ressemblent à de vieilles *misses* qui ont trop longtemps attendu le plus beau jour de la vie et qui sont accablees de deceptions. Elles poussent de petits cris plaintifs qui ont certaines intonations britanniques d'un effet aussi etrange que tristement comique.

En revanche les *stigleti*, *presuri*, *macalendri* et moineaux volent avec une rapidite qui indique le nombre de degres de froid; ils viennent s'ebattre autour de la maison ou Pauline leur fait servir chaque matin un bon dejeuner. Quels cris joyeux ! quelles disputes ! quelle gloutonnerie ! on dirait des hommes !

Recois-tu les *Convorbirii* Ion Ghica y publie une serie de lettres fort interessantes auxquelles je reponds de temps à autre. C'est une correspondance etablie entre nous et qui semble tres goutee de notre public.

Ma derniere lettre, publiee l'annee passee, est intitule *Vasile Porojan* '. J'y trace la biographie de notre ami d'en

fance. L'as-tu lue? Elle a eu du succes. Actuellement je griffonne un article-lettre intitule *Pinea amară a exilului*.

C'est Bratiano et Rosetaki² qui ne seront pas contents.

Nous vous embrasson tous tendrement.

Ton frere affectionne,

V. Alecsandri

'lup in ii'?"

Mircești 12/24 febr. 1881

Iubite lancule,

Îți scriu pe un frig de 18°. Zăpada care acoperă cîmpul este înghețată; scîrțîie sub picioarele acelor care au curajul să iasă afară. Cerul este de oțel, fumul coșurilor se ridică în coloane albe și drepte; totul pare că suferă, afară de corbi care se lăfăiesc în această atmosferă înghețată.

Sub ferestrele mele, am un adevărat tablou siberian; cei doi brazi încărcăți de zăpadă contribuie la această iluzie sinistră. Cînd te gîndești că există eschimoși care trăiesc și procrează în ținuturile polare. E de necrezut!

În București lumea se distrează mai mult ca oricînd, cu toate amenințările termometrului; se dansează peste măsură, ca în toată Europa de altfel, după spusele ziarelor. S-ar zice că lumea este în ajunul unei cumplite catastrofe și vrea să se bucure de ce-i mai rămîne.

Să fie oare un dans macabru?

În timpul acesta, eu continuu să mă desfățez în plăcuta mea închi-soare și aștept sosirea Muzei. Mititica de ea! Dumnezeu știe unde se află în clipa aceasta, cu picioarele înghețate! Poate în *luncă**, spînzurată de aripi în vreun arbore, ca o frunză uscată.

Cei doi căței stau culcați încolăciți pe covor în dreptul ferestrei, de unde le vine o rază de soare fără căldură. Din cînd în cînd mă privesc ca și cum m-ar întreba dacă diavolița asta de iarnă n-are de gînd să se sfîrșească mai repede.

Dar ceea ce e mai curios de văzut e mutra bietelor curci mergînd pe zăpadă; seamănă cu niște bătrîne domnișoare** care au așteptat prea mult timp cea mai frumoasă zi a vieții și care sînt copleșite de decepții.

* în original, în limba română.

** în Original, în limba engleză.

Scot mici strigăte plîngătoare care au oarecari intonații britanice de un efect straniu și de un comic trist.

În schimb, *sticleții*, *presurile*, *macalendrii** și vrăbiile zboară cu o iuțeală care indică numărul gradelor de frig; în să se hîrjonească în jurul casei, unde Paulina le servește în fiecare dimineață cîte un prînz bun. Ce mai strigăte vesele! ce certuri! ce lăcomie! Ai crede că sînt oameni!

Primești *Convorbirile*? Ion Ghica publică acolo o serie de scrisori foarte interesante, la care eu răspund din cînd în cînd. E o corespondență organizată între noi și care pare a fi foarte gustată de publicul nostru.

Ultima mea scrisoare publicată anul trecut este intitulată *Vasile Porojan K* Prezint acolo biografia prietenului nostru din copilărie. Ai citit-o? A avut succes. Acum schițez un articol-scrisoare intitulat *Pinea amară a exilului*.

Brătianu și Rosetaki² nu prea se vor bucura de ea.

Vă îmbrățișăm pe toți cu drag.

Fratele tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

548

Mircești dimanche, [a. 23 februarie 1881]

Mon cher vieux,

La lettre que tu m'a envoyee, a ete immediatement expediee a Miclaucheny.

Pepelea m'appelle à grands cris, c'est bien aimable de sa part, mais j'ai deux citations à Roman, pour le 23 et le 26 fevrier, qui m'empechent de partir de suite pour Bucarest. Je ne sais de quoi il s'agit, cependant je crains quelque proces et je dois etre là pour parer à cette facheuse eventualite. Si l'on remettait la l... de *Pepelea* au premier jeudi apres la semaine du Careme, cela m'irait bien.

Peus-tu me donner des nouvelles exactes de l'etat de Cantacuzene²? Qu'est-ce que c'est que ces blagues sur le comite theâtral à propos de la transaction Fanuța?

Tout à toi,

V. Alecsandri

* în original, în limba română.

Mircești, duminică [a. 23 februarie 1881]

Iubite prietene,

Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o a fost numaidecît expediată la Miclăușani.

Pepelea mă cheamă cu mari strigăte, este foarte amabil din partea sa, dar am două citații la Roman, pentru 23 și 26 februarie, care mă împiedică să plec numaidecît la București. Nu știu despre ce este vorba, totuși mă tem de vreun proces și trebuie să fiu acolo pentru ca să împiedic această neplăcută posibilitate. Dacă s-ar amina premiera lui *Pepelea* pentru prima joi după săptămîna postului, aceasta mi-ar conveni.

Poți să-mi dai vești sigure despre starea lui Cantacuzino? Ce înseamnă aceste glume asupra Comitetului teatral legate de tranzacția cu Fănuță?

Al tău,

V. *Alecsandri*

CĂTRE IOSIF VULCAN

549

Mircești, 24 febr. 1881

Domnul meu,

Plec poimîni la București, unde mă reclamă Senatul și Academia, și de unde voi reveni la Mircești, pentru sărbătorile Paștelui. Păn-a nu pleca, vă comunic o colecție de fragmente de cîntece populare culese în munții Moldovii *, autorizîndu-vă a dispune de ele cum veți găsi cu cale.

Eu cred însă că trebuie a se publica tot ce se atinge de obiceiurile și simțirile și de geniul românului. Toate aceste publicări vor avea importanța lor, la timp, căci vor servi a completa sigilul original care distinge neamul românesc.

Primiți, domnul meu, asigurarea înaltei mele considerări,

V. *Alecsandri*

* Aici s-a introdus în text, de către editor, în paranteze explicația: „de către dl. N. Armișescu - nota red.” (Redacția revistei *Familia*).

CĂTRE ION GHICA

550

Mircești, 25 fevr. 1881

Mon cher vieux,

L'enumerations des banquets prepare en l'honneur du grrrand citoyen, grrrand financier, grrrand strategiste, grrrand faiseur qui a cree la Roumanie, apres Dieu, ... m'a donne presque une indigestion. Pauvre grrrand homme! Va-t-il etre bourre de mauvais plats et de discours encore plus plats! ... Cela lui rappellera le fameux pain amer de l'exil², dont il fait parade à toute occasion pour empoigner la sensibilite des nai'fs. Certes je me priverai d'assister à ces festins illustres du veau froid traditionnel, du petit bleu qui tombe dans les jambes et de l'eloquence non moins frelatee des patriotes patentes. Je garderai la meme reserve au sujet de la manifestation pantagruelique des pensionnaires en l'honneur de P. Gradisteano, le promoteur de la loi qui les rend si contents. N'etant si fonctionnaire, ni pensionnaire, j'eviterai de prendre part à leur brouet si l'on m'y invitait.

Et toi, auras-tu le courage d'affronter ces trois banquets funebres? ... Si tu en sors sain et sauf, c'est que tu as un brevet de longevite!

Enchante d'apprendre que *Pepelea* est remis au 15 mars. J'ai donc tout le temps devant moi pour terminer mes affaires, avânt d'aller à Bucarest. Pourtant je promets d'etre pour le 5 lâ-bas. Nous pensons faire plusieurs repêti ions generales et donner tous nos soins à la feerie qui, je l'espere rapportera de bonnes recettes à ta caisse ... au grand deplaisir de Ventura, Damet et C-ie.

Sais-tu qui j'ai en face de moi en ce moment?

Je t'ai raconte la visite que j'ai recu, il y a quelques annees, d'un monsieur avec sa femme et un gamin ventru qui frottait ses mains sales sur mes meubles, en disant avec sitisfaction: „Ze m'amouze!”

C'est justement ce petit Tortillard qui est venu me voir de Pascany ou il est employe en qualite de telegraphiste-

aide ... Il a des moustaches de grenadir ... et des mains de boulanger, mais il ne les frotte plus sur l'etoffe de mes canapes. Comme on crange !

As-tu recu une priere quelconque de la part d'un certain Mr Dljanski, president d'une societe litteraire de Suceava ? ... Il m'a escrit pour me demander mes oeuvres completes. Je les lui ai envoyees dans l'espoir de contribuer, autant que possible, â la resurrection de l'esprit de nationalite parmi les Roumains de la Bucovine.

La neige commence â fondre dans nos parages. *Să remăie cîtă am adus eu!*

A-t-on rejoue dimanche, dans la journee, le *Sfredelul dracului!* A-t-on ri comme la deraiere fois? ... *L'Independance roumaine*, qui critique â mort tout ce qui a rapport au theatre roumain, n'en a rien dit jusqu'â present. C'est donc un succes?

Tout â toi,

V. *Alecsandri*

On avait annonce â grands coups de grosse caisse la mise en scene du drame en vers de *Lăpușneano*,³ sur le theatre de Pascaly ... Mais on garde un silence absolu sui le resultat de la representation de cette piece que tu a refuse.

Aurait-elle fait fiasco? C'est â croire. Informes-toi.

Mircești, 25 febr. 1881

Iubite prietene.

Enumerarea banchetelor preparate în onoarea marreului cetățean¹, marreului financiar, marreului strateg, marreului farsor care a creat România, după Dumnezeu, ... mi-a dat aproape o indigestie. Bietul marre om \ Va fi îndopat cu mîncăruri * proaste și cu discursuri și mai proaste! ... Aceasta îi va aduce aminte renumita pîine amară a exilului², despre care face paradă în orice ocazie pentru a impresiona sensibilitatea naivilor. Desigur mă voi lipsi să asist la aceste prînzuri ilustre cu vițelul rece tradițio-

* în limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *plats* = mîncăruri și *plats* = plate, proaste.

nai, cu vinul prost care îți cade în picioare și cu elocința nu mai puțin falsificată * a patrioților patentăți. Voi păstra aceeași rezervă față de manifestatia pantagruelică a pensionarilor în onoarea lui P. Grădișteanu, promotorul legii care îi face așa de mulțumiți. Nefiind nici funcționar, nici pensionar, mă voi feri să iau parte la terciul lor, dacă m-ar invita.

Și tu, vei avea tu curajul să înfrunți aceste trei banchete funebre? ... Dacă ieși bun zdravăn, înseamnă că ai un brevet de longevitate!

Încîntat să aflu că *Pepelea* este amînatla 15 martie. Am deci tot timpul înaintea mea pentru a-mi termina afacerile înainte de a pleca la București. Totuși făgăduiesc să fiu acolo la 5. Ne gîndim să facem mai multe repetiții generale și să-i dăm toată grija noastră feeriei care, nădăduiesc, va aduce bune rețete casei tale ... spre marea neplăcere a lui Ventura, Damet și Comp.

Știi tu pe cine am acum în fața mea?

Ți-am povestit vizita pe care am primit-o, sînt cîțiva ani, a unui domn cu soția sa și un băiat burtoș care își freca mîinile murdare de mobilele mele, spunînd cu mulțumire: „Mă distrez”.

Tocmai acest mic pocit ** a venit să mă vadă de la Pașcani, unde este angloiat în calitate de ajutor-telegrafist ... Are mustăți de grenadir ... și mîini de brutar, dar nu le mai freacă pe stofa canapelelor mele. Cum te schimbi!

Ai primit vreo rugămintă din partea unui oarecare Dljanski³, președintele unei societăți literare din Suceava? ... Mi-a scris pentru a-mi cere operele mele complete. I le-am trimis cu speranța de a contribui, pe cît este cu putință, la reînvierea spiritului de naționalitate printre românii din Bucovina.

Zăpada începe să se topească pe meleagurile noastre. *Să remăie cîtă am adus eu* \ ***

S-a rejucat duminică, peste zi, *Sfredelul dracului!* S-a rîs ca ultima dată? ... *L'Independance roumaine*, care critică de moarte tot ceea ce are legătură cu teatrul românesc, nu a spus încă nimic pînă acum. Este deci un succes?

A l tău,

V. *Alecsandri*

* Cuvînt folosit, probabil, pentru a fi în ton cu vinul prost, amintit înainte.

** în limba franceză folosit cuvîntul *Tortillard*, nume dat unui ulm noduros, crescut răsucit; ca adjectiv are sensul din urmă. Folosind acest cuvînt, poetul exagerează, în glumă, imaginea copilului de altădată.

*** în original, în limba română.

S-a anunțat cu zgomotoase bătăi de tobă punerea în scenă a dramei în versuri *Lăpușneanu*³, la teatrul lui Pascaly. . . Dar se păstrează o tăcere absolută asupra rezultatului reprezentației acestei piese pe care tu ai refuzat-o.

A făcut cumva fiasco? Este de crezut. Informează-te.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

551

Mircești 26 fevr. 1881

Iubite coleg,

Am primit aria lui *Meșteru Manoli* și vă trimit la rîndul meu: *Hora Dobrogei*¹, scrisă în fugă, căci sînt gata de plecare la București. Acolo mă voi ocupa pe decorarea amicilor noștri de la Montpellier, sperînd că puternicii zilei vor înțelege, în fine, importanța unui asemenea act de politeță internațională. Știu că inima i-atrage mai mult în partea lichelelor, dar a'trebuie să-și calce pe inimă și să se gîndească la acei filo-români din străinătate care se ocupă cu atîta entuziasm de țările noastre.

Nu știu dacă ritmul *Horei Dobrogei* convine ariei ce ați compus? O colaborare peste nouă țări și nouă mări e cam anevoie de reușit; vă rog dar să-mi scrieți la București, adresîndu-mi epistola: strada Calvină, 5, dacă va fi necesitate de oarece schimbări.

îmi pare rău că sînt împiedicat de a veni la Roma, unde aș fi putut să conlucrez cu d-voastră la libretul operei lui *Despot*.² Rămîne pe altă dată.

Am compus o feerie națională, intitulată *Pepelea*, care va fi reprezentată la 15 mart. Subiectul e tras din poveștile noastre și are personaje pe Papură-împărat, pe Pîrlea-Vodă, pe Lo'custă-Vodă, pe Păcală, pe Tândală, pe Mama-Pădurii, pe Zmeul etc. Dacă a reușit, teatrul nostru va mai

prinde la suflet, căpătînd rețete mai bănoase, căci piesele literare sînt puțin gustate de așa-zisul public inteligent al Bucureștilor.

Știu că nu vă place iarna, fiind în delicatete cu frigul, ca și mine; cred dar că-ți fi mulțemit de a afla că ziua de astăzi pare un început de primăvară. Un soare splendid cutreieră cerul, dar cîmpul e încă sub zăpadă. Pîraiele curg pe sub gheață și corbii par triști; semn bun. Mi se spune chiar acum că s-a auzit ciocîrlia în văzduh. Fac și eu ca dînsa, zbor la soare și mă las de scris.

Bucurie și sănătate,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

552

Mircești, 28 fevr. 1881

Iubite coleg,

Mulțumindu-ți pentru scrisoarea lui Bonaparte Wyse \ te întreb dacă nu te-ai minunat ca și mine de progresul făcut de el în cunoștința limbii noastre, fără nici un ajutor de profesor? Și mie mi-au adresat o epistolă română pe care am înțeles-o bine, fiind mai clara, cu toate greșelile ce cuprinde, decît unele scrieri de peste munți.

La ce a servit victoria de la Montpellier! *Cîntecul gintei latine* a deșteptat curiozitatea și simpatia străinilor asupra noastră, încît astăzi mulți din ei studiază limba română *con amore*.

Aceasta este cea mai scumpă recompensă ce se putea dori.

Vă înapoiez biletul lui Wyse, căci eu nu voi putea veni la București pînă la 5 martie. Pînă atunci, te rog mult să susții în Cameră linia ferată Adjud-Ocna³, în contra propunerii nouă ce are a se prezenta, adică a liniei Ocna-Bacău. Îndeamnă și pe toți ai noștri să se unească cu d-ta.

A revedere în curînd,

V. Alecsandri

Mircești, 1 mars 1881

Cher vieux,

Les grands esprits se rencontrent! J'avais déjà pensé à Negruzzi et à Țocilesco avant de recevoir ta lettre. Moccioni¹ seul m'avait échappé, mais je l'admets avec plaisir, car, par cette combinaison, nous prendrons trois roumains de différentes provinces: l'un de la Valachie, le second de la Moldavie et le troisième de la Transylvanie. Donc: *all righil*

J'ai été enchanté d'apprendre que ce coquin de Mustocridi², le *sferedelul dracului*, continuait à desopiler la rate des bucarestiens; je doute, cependant, que la Princesse s'y amuse, car elle ne comprendra pas du tout le baragouin de Julian, ni celui de Hagiejcou.

Esperons que *Pepelea* ne le cédera pas comme effet au *Sfredel*. Aussi vais-je m'appliquer à faire marcher cette féerie comme sur des roulettes. Une des principales conditions du succès, pour ce genre de pièce, c'est que les acteurs brûlent les planches et que les trucs du machiniste ne fassent pas défaut.

Si la musique de Stefanescu est réussie, tant mieux pour lui; je me ferai un vrai plaisir de lui fournir des librets d'opérettes pour l'hiver prochain. Je veux qu'en dépit des objurgations de *VIndependance* et du *Românul* ta direction ait inauguré la féerie nationale, le grand drame en vers et l'opéra-comique roumain.

Ce doit être une grande corvée pour Sion de prononcer un discours funèbre sur les manes de Lauriano .., mais ce qui doit le consoler c'est de penser que ce n'est pas le défunt qui aura été appelé à faire les éloges posthumes de son collègue Sion.

Goga a sauvé Bratiano! il en est mort!... dirait la spirituelle *Independance* de Ventura . . . que la terre lui soit légère!

Quant au pauvre Bolliac³, c'est heureux pour lui d'avoir cessé de souffrir. Il était si près de la tombe depuis deux ans, qu'il ne lui restait qu'un tout petit pas à faire pour y tomber. Enfin, le voilà quitte de cette existence anéantie.

C'est toujours mercredi soir, c'est-à-dire le 4 mars, que je pars, accompagnée de Pauline, qui veut voir notre ami malade, entendre quelques opéras et assister à la première de *Pepelea*. Avertis-en Alexandre⁴.

Quel *chef!* Nous allons recommencer nos dejeuners homériques.

Amitiés de la part de Pauline, en attendant,

T.â t.*,

V. A Ieșandri

P.S. On va présenter à la Chambre le projet des chemins de fer Adjud-Okna⁵. Parles à tes amis et connaissances de le soutenir de toutes leurs forces et de combattre le projet de l'ingénieur Eni, qui voudrait faire passer cette ligne par Comanești et Momești, pour la faire aboutir à Bakeou, ce qui est une absurdité coûteuse et fatale à la vallée du Trochu.

Mircești, 1 martie 1881

Dragul meu,

Spiritete mari se întilnesc! Mă gândisem și en la Negruzzi și la Țocilescu înainte de a primi scrisoarea ta. Numai Moccioni¹ îmi scăpase, dar îl primesc cu plăcere, căci prin acest aranjament luăm trei români din diferite provincii: unul din Muntenia, al doilea din Moldova și al treilea din Transilvania. Deci: *foarte bine* **.

Am fost înecat aflând că pungașul de Mustocridi², *sfredelul dracului*, continuă să-i înveselească pe bucureșteni, mă îndoiesc însă că Prințesa se va distra, căci ea nu va înțelege nimic din bolboroseala *** lui Iulian, și nici din a lui Hagiescu.

Să sperăm că *Pepelea* nu va fi mai prejos decât *Sfredelul*. De aceea mă străduiesc să pun această féerie pe roate. Una din principalele condiții ale succesului, pentru acest gen de piese, este ca artiștii să joace cu -vioiciune și ca trucurile mașinistului să nu dea greș.

Dacă muzica lui Stephănescu este reușită, cu atât mai bine pentru el; îmi va face o adevărată plăcere să-i procur librete de operetă pentru iarna

* Peste tot unde mai apare în original această prescurtare, ea a fost, în traducere, completată tacit.

** În original, în limba engleză.

*** Cf. aici p. 652 subsol.

viitoare. Vreau ca, în ciuda reproșurilor violente ale ziarului *'Inde'pendance* și ale *Românului*, direcția ta să inaugureze feeria națională, marea dramă în versuri și opera comică românească.

Grea corvoadă trebuie să fie pentru Sion să pronunțe un discurs funebru despre manii lui Laurian . . . , dar ceea ce trebuie să-1 consoleze este că defunctul nu va fi chemat să facă elogiile postume ale colegului său Sion.

Goga a salvat pe Brătianu și a murit! . . . ar spune spirituala *'Inde'pendance* a lui Ventura . . . fie-i țărîna ușoară!

Cît despre bietul Bolliac³, e o fericire pentru el că a încetat să mai sufere. În ultimii doi ani era așa de aproape de groapă, încît nu-i mai rămînea decît un pas de făcut pentru a cădea înăuntru. În sfîrșit, a scăpat de această existență zdrobită.

Voi pleca tot miercuri seara, adică la 4 martie, însoțit de Paulina, care vrea să vadă pe prietenul nostru bolnav, să asculte cîteva opere și să asiste la premiera lui *Pepelea*. Înștiințează-1 pe Alexandru⁴.

Ce *chef** ! Vom reîncepe prînzurile noastre homerice.

Sentimente prietenești din partea Paulinei, în așteptare,
Al tău,

V. Alecsandri

P.S. Se va depune la Cameră proiectul de cale ferată Adjud—Tg. Ocna⁵. Vorbește cu prietenii și cunoscuții tăi să-1 susțină din tuate puterile lor și să combată proiectul inginerului Eni care ar dori să aducă această linie pe la Comănești și Moinești, pentru a o face să ajungă la Bacău, ceea ce este o absurditate costisitoare și fatală pentru valea Trotoșului.

[CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI ?]

554

[martie, 1881] ¹

Domnul meu,

Am citit cu mulțumire articolii din *Vocea Covurluiului* în chestiunea drumului-de-fier Adjud-Ocna, și felicit pe d-nii

* în original, în limba română.

690

redactori ai acelei foi că au deschis campania în favoarea unei linii atît de importante. D-nia lor au înțeles că interesul Moldovei, și prin urmare al României întregi, cerea demult legarea salinelor noastre cu portul cel mai principal al țării, cu Galații.

În adevăr, de mult trebuia ca oamenii noștri de stat să se gîndească a scoate în piață bogățiile minerale și silvice ce stă de secole pierdute în Munții Ocnei și în frumoasa vale a Trotoșului, din cauza lipsei de comunicațiune cu Dunărea. Cîte milioane ar trage tezaurul public din exploatarea acelor comori, și ce mare avînt ar lua industria, precum și comerțul în partea munților noștri.

Moldova are tot dreptul să reclame cît mai neîntîrziat construirea unei căi ferate, care a fost deja votată împreună cu aceea de la Ploiești-Predeal și apoi sacrificată pentru necesități provizorii de război. Astăzi linia Ploiești-Predeal este dată circulației, războiul este sfîrșit. România ș-a căpătat independența prin vitejia armatei sale, visul ei cel mai măreț s-a realizat. E timp dar ca să se ia în considerațiune urgentă și cererea legitimă a Moldovei, votîndu-se linia Adjud-Ocna, nu însă ca o favoare provincială, dar ca un izvor de înavuțire pentru România întregă. Cît pentru vuietul răsîndit despre un straniu proiect de drum-de-fier ce ar lega Ocna cu Bacăul, peste dealuri și coclauri, aș consilia pe d-nii proprietari din districtul Bacău să-și aducă aminte de istoria vînătorului care, alergînd după doi iepuri odată, nu a prins nici pe unul.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

555

Mircești, dimanche, [1 martie 1881] ¹

Mon cher vieux,

Le plus tot que je puisse partir de Mircești, c'est jeudi, j'arriverai donc vendredi matin à Bucarest. Aurons-nous le

691

loisir de faire deux repetitions generales avânt dimanche, mais deux repetitions complettes, avec constumes, decors, personnel et accessoires, sur *la scenei*

Reponds-moi categoriquement, afin que je combine mon depart, en consequence.

Il me serait penible de precipiter mon depart, pour des *jeux de coucou*.

Avânt de partir, j'enverrai prendre des nouvelles de ta fille, â Micloouchany.

Tout â toi,

V. *Alecsandri*

Je crois que Pauline m'accompagnera

Mircești, duminică, [1 martie 1881 j'

Iubite prietene,

Cel mai devreme când pot pleca din Mircești, este joi, vei sosi deci vineri dimineață la București, Vom avea răgaz să facem două repetiții generale înainte de duminică, dar două repetiții complete, cu costume, decoruri, personal și accesorii, *pe scenă?*

Răspunde-mi categoric, astfel încât să-mi pot combina, în consecință, plecarea.

Mi-ar fi neplăcut să-mi grăbesc plecarea pentru *flori de cuc*.

Înainte de a pleca, voi trimite să iau vesti despre fiica ta, de la Miclăușani.

A l tău,

V. *Alecsandri*

Cred că Paulina mă va însoți.

Mircești, 6/18 mars 1881

Mon cher vieux,

Je recois ta lettre au moment de partir pour Bucarest et j'ai â peine le temps de te repondre par quelques lignes â la hâte. Dans ma solitude de Mircești, ou j'ai passe une grande partie de l'hiver, j'ai si peu lu les journaux roumains que je n'ai eu connaissance du rapport de Vizanti que par une lettre de Cogalniceano \ Vizanti a, certainement, ete induit en erreur sur la question de la demission de Negri, et j'aime â croire qu'il a repete ce que les interesses en cause lui auront diete. J'irai donc le trouver expres â la Chambre pour demander de sa part une rectification que, probablement, il ne se refusera pas de faire ... mais comment le fera-t-il? ... Le projet de loi a ete vote, et l'on ne peut plus revenir sur une question deja terminee?

J'exigerai donc qu'il fasse imprimer une brochure, sens rapport avec les rectifications que je lui indiquerai, ou bien qu'il adjoigne â son rapport la lettre que je lui adresserai au sujet du 2 mai. L'affaire ne devant plus revenir au Senat, ce serait tout â fait maladroite de soulever un incident en dehors des travaux â l'ordre du jour. Ce serait de la moutarde apres diner.

Quant â l'idee d'une statue² â elever â Galatz je l'a trouve â mon gre et j'y penserai. Ne nous faisons pourtant pas grandes illusions sur l'enthousiasme du pays, alors que cet enthousiasme doit se manifester et se traduire en argent.. Le mode de souscription est use jusqu'â la corde, les conferences sont tres peu goutees depuis qu'on en a abuse â tout propos.

Pense, donc, cher ami ... voilà. cinq ou six ans qu'on reunite des fonds pour la statue du prince Ettienne le Grand, et la somme n'est pas entierement couverte. Que veux-tu? on est pauvre, et on a beaucoup donne pour la guerre, pour les blesses, pour les inondes, pour les incendies de tous pays.

Malgre cela, je m'occuperai, dans la mesure de mon activité, de la statue de Negri. Je sais néanmoins d'avance * que les hommes qui sont au pouvoir entraveront par tous les moyens la réalisation de cette belle idée. Ah ! s'il s'agissait d'élever un monument à Carada, ou à Rosettaki, cela irait rondement.

Enfin je prends note de la bonne inspiration et nous verrons à agir en temps et lieu.

T.ât.,

V. Al[ecsandri]

Mircești, 6/18 martie 1881

Iubite prietene,

Primesc scrisoarea ta chiar în clipa plecării la București și abia ani timp să-ți răspund câteva rânduri la rezeală. În singurătatea mea de la Mircești, unde am petrecut o mare parte din iarnă, am citit așa de puțin jurnalele românești, încît nu am avut cunoștință de raportul lui Vizanti decît printr-o scrisoare a lui Kogălniceanu¹. Vizanti a fost, cu siguranță, indus în eroare asupra chestiunii demisiei lui Negri, și doresc să cred că a repetat ceea ce interesai în cauză i-au dictat. Mă voi duce deci să-l găsesc înadins la Cameră pentru a cere din partea lui o îndreptare pe care, probabil, nu va refuza să o facă . . . dar cum o va face? . . . Pioiectul de lege a fost votat și nu se mai poate reveni asupra unei chestiuni deja încheiate ?

Voi pretinde deci să tipărească o broșură, fără legătură cu îndreptările pe care i le voi indica, sau să adauge la raportul său scrisoarea pe care i-o voi adresa în legătură cu 2 mai. Afacerea nemaitrebuind să revină la Senat, ar fi o mare greșeală să se ridice un incident în afara lucrărilor de pe ordinea de zi. Ar fi ca muștarul după masă.

Cit despre ideea unei statui² care să se ridice la Galați, o găsesc pe gustul meu și am să mă gîndesc la ea. Să nu ne facem însă mari iluzii asupra entuziasmului țării, atunci cînd acest entuziasm trebuie să se traducă

* Bănuim că aceasta a vrut să scrie și nu *davience* cum apare în originalul scrisorii.

prin bani. Modul de subscripție este foarte uzat, conferințele sînt foarte puțin gustate de cînd s-a abuzat de ele pentru orice.

Gîndește-te, deci, iubite prietene . . . iată, cinci sau șase ani de cînd se adună fonduri pentru statuia domnitorului Ștefan cel Mare, și suma nu este pe de-a-întregul acoperită. Ce vrei? sîntem săraci și s-a dat mult pentru război, pentru răniții, pentru inundații, pentru incendiații din toate țările.

Cu toate acestea, mă voi ocupa, în măsura activității mele, de statuia lui Negri. Știu însă dinainte că oamenii care sînt la putere vor împiedica prin toate mijloacele realizarea acestei frumoase idei. Ah ! dacă ar fi vorba de a se ridica un monument lui Carada sau lui Rosettaki, aceasta ar merge ca pe roate.

În sfîrșit iau notă despre buna ta inspirație și vom încerca să acționăm la timpul și locul potrivit.

A l tău,

V. Al[ecsandri]

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

557

București, 10 martie 1881

Iubite Negruzzi,

Te-am căutat aici și am aflat că ai plecat la Iași. Mă grăbesc dar a-ți trimete aceste rânduri, pentru ca să te rog de a nu publica încă epistola mea asupra *Pînei amare a exilului*¹, ce ți-au comunicat Ion Ghica, fiindcă nu este completă.

Îmi propun să o sfîrșesc cînd m-oi întoarce la Mircești și atunci voi trimite-o foi *Convorbirilor*.

Avem trei posturi vacante la Academie. D-ta ești candidatul meu pentru unul din ele. Bine ai face de a-i trimite Academiei colecția completă a *Convorbirilor*.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

558

Bucarest, H/26 mars 1881

Mon cher Jean,

Jette ton bonnet en l'air et crie: Vive le Roi! Aujourd'hui, 14 mars, la Chambre et le Senat viennent de proclamer la Roumanie *Regat* et le Prince *Rege!* J'ai prie la parole pour prononcer quelques paroles bien senties et j'ai ete couvert d'applaudissements.

Maintenant que les pessimistes ereintent leur imagination à broyer du noir, le fait est accompli et c'est pour moi un grand bonheur d'avoir vecu jusqu'à ce jour memorable, ou s'est realise mon grand reve.

La Roumanie s'est couronnee elle-meme pour prendre la place qui lui est due, au milieu des royaumes europeens.

Par cet acte historique elle a couronne l'armee à laquelle nous devons notre independance; elle a noblement paye le sang de Peneş Curcanul.

Donc: Vive la Roumanie *Regat!*

Te t-embrasse de tout coeur,

V. *Alecsandri*

P.S. Ceci est mon present pour la cremaillere de ton nouvel appartement.

Bucureşti, H/26 martie 1881

Iubite Iancule,

Aruncă-ți căciula în aer și strigă: Trăiască regele! Astăzi, H martie. Camera și Senatul au proclamat România *Rega t** și pe Prinț *Rege!* *

* în original, în limba română.

696

Am luat cuvîntul pentru a spune cîteva cuvinte bine simțite și am fost acoperit de aplauze.

Acum pesimiștii să-și frămînte imaginația pentru a se gîndi numai la rău, faptul este împlinit și pentru mine este o mare fericire de a fi trăit pînă la această zi însemnată, în care s-a îndeplinit marele meu vis.

România s-a încoronat ea singură pentru a lua locul care i se cuvine în mijlocul regatelor europene.

Prin acest act istoric ea a încoronat armata căreia noi îi datorăm independența; ea a plătit cu noblețe sîngele lui Peneş Curcanul.

Deci: Trăiască România *Regat** !

Te îmbrățișez din toată inima,

V. *Alecsandri*

P.S. Acesta este darul meu pentru inaugurarea noului tău apartament.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

559

Bucarest, 27 mars 1881

Mon cher Maestro,

Vous me demandez des paroles pour une marche ... *faite ou à faire?* Il est important de le savoir. Quoiqu'il en soit, je vous averti que les occupations d'academicien et de senateur etant incompatibles avec la fantaisie poetique, il m'est imposible d'accoucher de la moindre stropire ici.

A mon retour, dans ma solitude de Mircești, j'y penserai et j'espere que l'inspiration viendra m'y trouver.

En attendant, croyez à mon deșir de vous etre agreable.

Tout à vous,

V. *Alecsandri*

In original, în limba română.

697

București, 27 martie 1881

Iubite maestre,

îmi cereți cuvinte pentru un marș . . . *făcut sau de făcuți* Este important de știut. Oricum ar li, vă avertizez că ocupațiile de academician și de senator fiind nepotrivite cu fantezia poetică, îmi este peste putință să dau naștere aici măcar unei strofe.

La întoarcere, în singurătatea mea de la Mircești, mă voi gândi și nădăjduiesc că inspirația va veni să mă găsească acolo.

Până atunci, credeți în dorința mea de a vă fi agreabil.

Al dumneavoastră,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

560

Mircești, 12 april 1881

Hristos a înviat!

Merci, cher vieux, pour la bonte que tu as eue de t'acquitter de mes commissions et de m'avoir envoye le reste de mon argent. Grâce à ton exactitude, notre pauvre ami, Cantacuzene¹, a pu quitter son hopital pour se rendre au chateau de Wackerstein. Puisse-t-il y arriver en bon etat et se remettre de sa grave maladie, sous l'influence de l'air du printemps.

L'argent m'est arrive fort â-propos, vu la foule de dependances qui m'attendaient à la maison pour les fetes de Pâques, puis les travaux agricoles etc.

Ventura est un vrai pain de sucre de bete-rave, sa tete en a la forme. C'est pour cela qu'elle distille de melasse à notre adresse. N'y touchons pas car il poisse.

Ma femme vous envoie à tous ses affectueuses felicitations pour les fetes.

Tout à toi,

V. *Aleksandri*

As-tu expedie les rosiers?

Mircești, 12 aprilie 1881

Hristos a înviat!

Mulțumesc, iubite prietene, pentru bunătatea pe care ai avut-o să te achiți de comisioanele mele și să-mi trimiți restul banilor. Datorită exactitudinii tale, bietul nostru prieten, Cantacuzino¹, a putut să-și părăsească spitalul pentru a se duce la cășelul Wackerstein. Fie să poată ajunge în stare bună și să se îndrepte după greaua sa boală sub influența aerului de primăvară.

Banii mi-au sosit la timp, avînd în vedere mulțimea de cheltuieli care mă aștepta acasă pentru sărbătorile Paștelui, apoi lucrările agricole etc.

Ventura este o adevărată căpățină de zahăr de sfeclă*, capul său are această formă. Pentru aceea distilează melasă la adresa noastră. Să nu ne atingem că năclăiește.

Soția mea vă trimite la toți felicitări afectuoase pentru sărbători.

Al tău,

TV^A

V. *Aleksandri*

Ai trimis trandafirii?

561

Mircești, 15 april 1881

Mon cher vieux,

Je savais qu'Alexandre etait parti vendredi dernier, mais est-il arrive quelquepart? Voilà ce que je me demande chaque jour, car il ne m'a pas donne signe de vie depuis son depart. Il devait pourtant me telephoner de Turnu et de Pesth, il n'en a rien fait jusqu'à present et ce silence m'inquiette beaucoup. Pauvre ami! Son etat se serait-il aggrave en^chemin? C'est probable, vu le mauvais temps et le froid qu'il a du supporter tout le long du Danube. Esperons le contraire, malgre les raisons qui malheureusement excluent tout esperance.

* In original, joc de cuvinte prin înlocuirea ortografiei *betterave* sfeclă, cu *bte-rave* pentru a obține cuvîntul *bgte* = prost.

Mais parlons d'un autre malade:

Comment? il serait vrai? Notre secretaire general sentir-ait son nom s'allonger parcequ'il est devenu ministre² ! O ! faiblesse humaine ! influence fatale du portefeuille ! Decidement, le maroquin porte à la tete. Mefions nous-en.

J'ai hâte d'arriver à Bucarest pour assister à cette transfiguration, on pourrait l'ajouter à l'apothéose de Sinsziana, ou bien l'intercaller dans la scene des ministres de Papură. Ce serait assez drole.

Enchante d'apprendre que *Pepelea* se porte et se comporte convenablement. Petit bonhomme vit encore, en dépit des pronostics de Macovei et de *VIndependance roumaine*. Ce qui me rejouirait considerablement c'est que les representations de cette semaine attirassent suffisamment de monde pour produire de bonnes recettes. Pour le coup on aurait le droit de dire avec une legere variante: Pends-tu, Ventura, nous avons vaincu malgre toi!

Tiens-moi au courant des serries de mardi, jeudi, vendredi et dimanche. Je suis curieux de savoir si le public continue à s'amuser et si les enfants petits et grands abondent dans la salle.

Tu m'annonces une lettre³. Je l'attends avec impatience et les *Convorbiri* aussi, et le public item.

Bâcle-nous ca de suite et expedie-la moi copiee proprement, afin d'eviter les fautes d'impression.

Nous avons un temps de Dame par ici. Et là-bas? Aujourd'hui, pourtant, le soleil amontre le bout de l'oreille ... sapristi, il se la fait bien tirer avant d'elire domicile dans nos parages.

T.â t.

V. *Aleksandri*

Mircești, 15 aprilie 1881

Iubite prietene.

Știam că Alexandru¹ a plecat vinerea trecută, dar a ajuns undeva? Iată ce mă întreb în fiecare zi, căci nu mi-a dat nici un semn de viață de la plecarea sa. Trebuia totuși să-mi telefoneze de la Turnu și de la Pesta, dar nu a făcut-o pînă în prezent și această tăcere mă îngrijorează mult.

700

Triet prieten! Starea lui se va fi înrăutățit pe drum? Este cu puțință, ținînd seamă de timpul rău și de frigul pe care a trebuit să-l îndure de-a lungul .Dunării. Să nădăjduim altfel, cu toate că din nefericire datele exclud orice speranță.

Dar să vorbim de alt bolnav:

Cum? să fie adevărat? Secretarul nostru general și-ar simți numele alungindu-se pentru că a devenit ministru¹! O! slăbiciune omenească! influență fatală a portofoliului! Hotărît, marochinul ți se suie la cap. Să ne ferim.

Sînt grăbit să ajung la București pentru a fi de față la această transfigurare, s-ar putea să o adă-găm la apoteoza Sînzianei, sau să o intercalăm în scena cu miniștrii lui Papură. Va fi destul de caraghios.

îneîntat să aflu că *Pepelea* se poartă și se comportă cum trebuie, încă mai trăiește în ciuda pronosticurilor lui Macovei și a lui *Independance roumaine*. Ceea ce m-ar bucura foarte mult ar fi ca reprezentațiile din această săptămînă să atragă destulă lume pentru a produce încasări bune. S-ar putea spune cu o ușoară variantă: Spînzură-te, Ventura, am învins în ciuda ta!

Ținc-mă la curent cu seriile de marți, joi, vineri și duminică. Sînt •curios să știu dacă publicul continuă să se distreze și dacă copiii nuci și mari umplu sala.

îmi anunți o scrisoare². O aștept cu nerăbdare și *Convorbirile* de asemenea, și publicul la fel.

Dă-i drumul numaidecât și trimite-mi-o copiată curat pentru a evita greșelile de tipar.

Avem pe aici un timp de Dame. Și acolo? Astăzi, totuși soarele și-a arătat un virf de ureche ... la naiba, 'i-o lasă greu trasă pînă să-și aleagă domiciliul pe meleagurile noastre.

Al tău,

V. *Aleksandri*

Mircești, 21 aprilie 1881

Mon cher vieux, j'ai besoin d'un renseignement pour l'hymne que tu m'as demande.

701

Est-il vrai que *la couronne royale sera faite en acier?*¹ Quelle forme aura-t-elle et de *combien de fleurons* sera-t-elle surmonte? Reponds-moi de suite.

Maintenant, crois-tu que Stefanescu² saura s'inspirer de la solemnité du grand acte du couronnement pour composer un hymne qui soit simple, majestueux et propre à devenir populaire? Je crains que notre jeune maître ne cherche à faire encore de la musique trop savante et du tralala symphonique. Cause un peu avec lui à ce sujet et fais-lui bien comprendre qu'un hymne comme celui-ci doit être court, grandiose et de nature à saisir les masses. Rien de mélancolique, rien de lugubre, rien de trop religieux, mais quelque chose de fort, d'élevé et qui se grave facilement.

Je me propose d'aller à Bucarest pour assister aux fêtes du couronnement³.

Fais-moi retenir une bonne chambre au Grand Hotel du Boulevard, ou au besoin chez Brofft, pour le 8 mai. Je ne pourrai descendre chez toi car je crains que Pauline m'accompagnera.

Il fait un temps splendide ! Puisse la journée du 10 mai être aussi belle que celle d'aujourd'hui ... moins le vent qui souffle à decorner Mr. . . . X.

T.â t.,
V. *Alecsandri*

Mircești, 24 aprilie 1881

Iubite prietene, am nevoie de o lămurire pentru imnul pe care mi l-ai cerut.

Este adevărat că viitoarea *coroană regală va fi făcută din oțel?*¹ Ce formă va avea ea și câte fleuroane * deasupra? Răspunde-mi numaidecât.

Și acum, crezi tu că Stephănescu² va ști să se inspire de la solemnitatea marelui act al încoronării pentru a compune un imn care să fie simplu, maiestuos și potrivit pentru a deveni popular? Mi-e teamă ca tânărul nostru maestru să nu caute iarăși să facă muzică prea savantă și un tralala simfonic. Discută puțin cu el despre acest lucru și fă-l să înțeleagă că un imn ca acesta trebuie să fie scurt, grandios și de natură a cuceri masele.

* Ornament în formă de floare stilizată care, la coroane, formează partea de deasupra benzii circulare.

Nimic melancolic, nimic lugubru, nimic prea religios, dar ce i/a puternic, înălțător, și care să se întipărească ușor în memorie.

Îmi propun să merg la București pentru a lua parte la sărbătorile încoronării

Pune să mi se rețină o cameră la Grand Hotel du Boulevard, sau, la nevoie, la Brofft, pentru 8 mai. Nu îți propun să descind la tine căci mi-e teamă că Paulina mă va însoți.

Timpul este minunat! Fie ca ziua de 10 mai să fie tot așa de frumoasă ca cea de astăzi ... mai puțin vântul care suflă gata să smulgă coarnele d-lui . . . X.

Al tău,
V. *Alecsandri*

563

Mircești, 26 april 1881

Mon cher vieux,

J'ai été à Jassi pour voir mes enfants et j'y suis resté trois jours, c'est-à-dire le temps plus que suffisant pour apprécier les charmes du séjour dans une fourmillière juive, ou à peu près, et je me suis sauvé pour retourner à Mircești d'ou je vien de chasser les cabaretiers *a. perciuni*. Je respire mieux ! Ici j'ai trouvé d'abord la traduction que tu m'as envoyée de deux poésies légères que j'ai commises dans ma première jeunesse. La traductrice charmante ... dont j'ignore le nom, a d'excellentes dispositions littéraires, elle a rendu aussi fidèlement que possible en français les vers roumains, mais je dois lui avouer que j'ai constaté dans son essai plusieurs fautes de prosodie.

Les législateurs du Parnasse français n'admettant pas l'hiatus, ni la succession immédiate des vers masculins qui ne riment pas entre eux. Ainci, l'on ne peut dire:

„Et parmi nous, sur terre,
Te posa étrangère”.

Il serait plus correct aux points de vue de la versification de dire:

„Et te posa sur terre
Parmi nous, étrangère”.

Egalement il n'est pas permis. *Tu es* une vision ... car les mots *tu es*, forment un hiatus.

Dans la seconde piece, on trouve quatre vers masculins qui se suivent sans rimer ensemble. Ainsi:

„Avec les fleurs je ne voudrais
Plus me jouer en chuchottant,
Mais toute la nuit du printemps
Sur ton sein je me berceraï”.

Monsieur Boileau ne serait pas content de cette liberté et il la nommerait une licence poétique. Pour se mettre d'accord avec les exigences, il faut étudier sérieusement les règles de la prosodie. Cette étude n'est pas difficile, aussi je n'hésite pas à la recommander à la charmante traductrice qui m'a fait l'honneur de choisir mes poésies pour les chanter sur sa harpe ou sur sa lyre. Avec très peu de bonne volonté et de travail, elle corrigerait facilement ses deux premières traductions et les rendrait parfaites. Si elle voulait me prendre pour professeur, je m'engagerais de lui enseigner les règles de la prosodie en deux leçons, et je suis sûr d'en faire un élève à succès.

Ta seconde lettre me demande un hymne à la *Couronne* pour être chanté le 10 mai sur le théâtre. Je t'envoie, ci-après, ce qu'on appelle un monstre pour indiquer au musicien la longueur et le rythme de la mélodie qu'il aura à composer. Il n'a qu'à travailler là-dessus en attendant que j'ai le temps d'écrire quelque chose en trois strophes pour la circonstance. Aujourd'hui c'est le St Georges ... jour de paiement etc., ce qui ne dispose nullement à la poésie. Demain ou après demain je t'envoierai l'hymne en question ... dont l'auteur restera anonyme.

Que pense-tu de faire jouer pour la représentation du 10 mai? Mon opinion est qu'il faudrait un spectacle court et dans lequel Manolesco, la Romaneasca et Millo, ainsi que Madame Popescu pussent se produire. Rien de trop sérieux, ni de trop farce. En tout cas ne pas négliger de faire réciter *Peneş Curcanul* par Manolescu avec mise en scène et tremolo à l'orchestre.

Communique-moi ton idée là-dessus et n'oublie pas de me dire si la salle a été suffisamment garnie aux dernières représentations de *Pepelea*.

Voici le monstre annoncé:

Une voix (solo)

„De secolî dispărută în noaptea neguroasă,
Apari din nou la lume, coroană maiestooasă,
Purtînd pe a ta frunte un semn neperitor,
Deviza României: Tărie și onor !”

I

Chor

„Onor, mărîre ție,
Coroană triumfală,
Azi lumea te salută
Cu dragoste și fală ... etc.
T.â t.,

V. *Alecsandri*

Mircești, 26 aprilie 1881

Iubite prietene,

Am fost la Iași pentru a-mi vedea copiii și am stat acolo trei zile, adică timp mai mult decât de ajuns, pentru a înțelege farmecul unei șederi într-un furnicar evreiesc, sau pe aproape, și am fugit pentru a mă reîntoarce la Mircești, de unde i-am gonit pe cârciumarii cu *perciuni* *. Respiră mai bine. Aici am găsit mai întâi traducerea pe care mi-ai trimis-o a două poezii ușoare pe care le-am comis în prima mea tinerețe. Încântătoarea traducătoare, al cărui nume nu-l cunosc, are foarte bune dispoziții literare, a redat cât se poate de fidel în franceză versurile românești, dar trebuie să-i mărturisesc că am constatat în încercarea ei mai multe greșeli de prozodie.

Legislatorii Parnasului francez nu admit hiatusul, nici succesiunea imediată a versurilor masculine care nu rimează între ele. Astfel, nu se poate spune:

[.....]**

* În original, în limba română.

** Urmează versurile în limba franceză de lap. 703, care, în limba română nemiconstituind un exemplu de greșală de prozodie nu au fost traduse aici.

In a doua bucată, se găesc patru versuri masculine care se succed fără să rimeze împreună. Astfel:

[.]*

Domnul Boileau nu va fi mulțumit de această libertate și o va numi o licență poetică. Pentru a te pune de acord cu exigențele, trebuie să studiezi cu seriozitate regulile prozodiei. Acest studiu nu este greu, de aceea nu mă tem să-1 recomand încântătoarei traducătoare care mi-a făcut cinstea să aleagă poeziile mele pentru a le cânta pe harpa sau pe lira sa. Cu puțină bunăvoință și muncă, ea va îndrepta cu ușurință aceste prime două traduceri și le va face perfecte. Dacă ar dori să mă ia ca profesor, m-aș angaja să o învăț regulile prozodiei în două lecții, și sînt sigur că aș face din ea o elevă, cu succese.

Cea de a doua scrisoare a ta îmi cere un imn pentru *Coroană* ca să fie cântat la 10 mai la teatru. Îți trimit, mai departe, ceea ce se numește un monstru pentru a indica muzicianului lungimea și ritmul melodiei pe care o va avea de compus. Nu are decît să lucreze pe acesta, așteptînd ca eu să am timp să scriu ceva cu trei strofe pentru această împiejurare. Astăzi este Sf. Gheorghe . . . zi de plăți etc, ceea ce nu te dispune deloc, la poezie. Miine sau poimîine îți voi trimite imnul în chestiune . . . al cărui autor va rămîne necunoscut.

Ce te gîndești să se joace la reprezentația de 10 mai? Părerea mea este că ar trebui un spectacol scurt și în care Manolescu, Romaneasca și Millo, cum și doamna Popescu să poată să se producă. Nimic prea, serios, nimic în gen de farsă. În orice caz, să nu uiți să fie recitat *Peneș Curcanul* de Manolescu cu punere în scenă și tremolo la orchestră.

Comunică-mi ideea ta despre aceasta și nu uita să-mi spui dacă sala a fost destul de plină la ultimele două reprezentații cu *Pepelea*.

Iată monstrul anunțat:

[.]**

Al tău,

V. Alecsandri

* Urmează versurile în limba franceză de la p. 704.

** Urmează textul în limba română de la p. 705.

Mircești, 28 april 1881

Mon cher vieux,

Tu trouveras ci-contre l'ode à la Couronne pour l'hymne que doit composer Stefanescu. Ca ete fait ce matin, apres avoir recu ta lettre, au courant de la plume . . . S'il faudra y changer quelque chose, on le changera plus tard, quand je serai rendu à Bucarest. Maintenant, si Stefanescu croyait que ce qui est indique pour une seule voix, vient mieux au choeur, et que les quatre petits vers indiqués pour le choeur devraient etre laisses de cote, je ne m'y oppose pas. Qu'il elimine les solo pour les remplacer par des choeurs seulement, c'est son affaire, pourvu qu'il reussisse à faire un bel hymne.

La chambre que je t'ai prie de me retenir n'a pas besoin d'etre à deux lits, parce que je ne suis pas sur que Pauline m'accompagnera. Une petite piece me suffira, car je suppose qu'elle aura un canape et ce meuble devient une excellente couchette en cas de necessite.

Ton Bucentaure¹ produira un effet boeuf sur le gogo de la capitale, pourvu qu'il fasse une belle journee car les personnages de Traian et la Dacia ainsi que ceux de la feerie de *Pepelea* auraient des mines deplorables sous une averse.

Je tacherai de venir le plus tot possible, mais pas avânt le 6 mai².

Quel temps fait-il chez vous? Ici une fine pluie tombe depuis hier et la campagne en devient verte de rage. Le ble, ainsi que le colza, sont superbes! Puissent-ils produire un rendement exceptionnel et qui se vende à un prix encore plus exceptionnel. C'est cela qui m'indignerait!

Pauline t'envoie ses amities. Elle est toute fiere de sa recolte.

T.â t.,

V. Alecsandri

Imnul Coroanei

Un glas

De secolii dispărută în noaptea neguroasă,
Tu azi apari la lume, coroană măiestoasă,

Cu opt regești floroane, însemn neperitor
De glorie, mărire, tărie și onor !

Chor

Onor, mărire ție,
Coroană triumfală.
Românul te salută
Cu dragoste și fală.

Un glas

Prin foc ai fost purtată de Timp, al lumii faun
într-un oțel războinic schimbînd anticu-ți aur,
Cît soarele de-naltă, lucindă cît și el,
Trăiască-a ta splendoare vărsată în oțel.

Chor

Onor, mărire ție.
Coroană triumfală,
Azi lumea te salută
Cu dragoste și fală.

Un glas

O ! zi solemnă, sacră ! O ! zi de neuitare !
Viteaza Românie în mîndra-i ne-atîrnare
Pe sine se-noronă cu brațu-i glorios
Și-n ochi-i viitorul resplandă radios.

Chor

Onor, mărire ție,
Coroană triumfală !
Azi cerul te salută
Cu dragoste și fală.

Mircești, 28 aprilie

Iubite prietene,

Vei găsi aici mai departe oda la Coroană pentru imnul pe care trebuie
să-1 compună Stephănescu. Aceasta a fost făcută din fuga condeiului.

astăzi de dimineață, după ce am primit scrisoarea ta . . . Dacă ar trebui
să fie ceva schimbat, aceasta se va face mai tirziu, cînd mă voi duce la
București. Acum, dacă Stephănescu va crede că ceea ce este indicat pen-
tru o singură voce vine mai bine corului, și că cele patru mici versuri in-
dicate pentru cor ar trebui lăsate deoparte, nu mă opun. Să elimine solo-
urile pentru a le înlocui numai cu coruri, aceasta este treaba lui, numai
să izbutească să iacă un imn frumos.

Camera pe care te-am rugat să mi-o reții nu are nevoie să fie cu două
paturi, pentru că nu sînt sigur că Paulina mă va însoți. O mică încăpere
îmi va fi de ajuns , căci bănuiesc că ea va avea o canapea și această mobilă
devine un foarte bun pat, în caz de nevoie.

„Bucentaurul”¹ Țău va produce un efect nemaipomenit asupra găgău-
ței capitalei, numai să fie o zi frumoasă căci personajele lui Traian, Dacia
și cele din feeria *Pepelea* vor avea niște mutre de plîns sub o aversă.

Voi încerca să viu cît mai curînd, dar nu înainte de 6 mai².

Cum ef-te timpul la voi? Aici cade, începînd de ieri, o ploaie iină și
natura de la țară devine verde de furie. Grîul și rapua sînt minunate. Fie
ca ele să producă un randament foarte bun și care să se vîndă cu un preț
încă și mai bun. Asta mă va indigna!

Paulina îți trimite amicitțiile sale. Este foarte mîndră de recolta ei.

A l Țău,

V. Alecsandri

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

565

Mircești, 28 april 1881

Ma chere Mărie,

Tu devrais faire comme nos grands peres c'est-à-dire
marquer dans un livre de priere toutes les dates des grands

* Urmează *Imnul Coroanei*, de la p. 707 – 708.

evenements . . . Ainsi, la journee du 26 devrait y etre inscrite avec cette legende: „26 avril 1881, jour memorable qui m'a vue respirant l'air frais du matin (*sic*) à neuf heures du matin . . . Mâtin" ! . . .

Les generations futures en seront epatecs et quelque poete de l'avenir en fera un poeme à l'instar de *l'Iliade* d'Homere ou de *l'Eneïade* de Virgile. Cependat vois un peu les consequences de ton reveil național. Le soleil a eprouve un tel saisissement qu'il a dispăru depuis en se voilant la face . . . Aussi pleut-il depuis hier.

„Le soleil frappe de stupeur,
En te voyant si matinale,
Devint tout pale
Et verse un pleur !”

Maman t'a envoye un grand *colac*; l'as-tu recu? Quant à venir elle-meme à Jassi, cela lui est impossible pour le moment, car elle a beaucoup trop à faire. Il lui conviendrait mieux de vous attendre ici et de faire les honneurs à Marguerite de sa *cămara* et du jardin.

Les deux portraits que Hech t'a envoyes sont payes. Il ne te reste qu'â me les apporter toi-meme. Sais-tu ce que l'on m'a demande pour la restauration de la maison? La somme minime de 5 430 ducats, rien que cela! Aussi . . . Nous t'embrassons tendrement, ainsi que Marguerite et Helene.

Ton pere aff. [ectionne]

V.A.

Mircești, 28 aprilie 1881

Draga mea Mărie,

Ar trebui să faci ca bunicii noștri, adică să însemnezi într-o carte de rugăciuni toate datele marilor evenimente . . . Astfel, ziua de 26 va trebui să fie însemnată cu legenda: „26 aprilie 1881, zi de neuitat care m-a văzut respirînd aerul rece ai dimineții (*sic*) la ora nouă dimineața . . . O” ! *

* în limba franceză, joc de cuvinte între maiiM-dimineată și *Mâtin* exclamație de uimire, bucurie. . . Glumă pe socoteala sculatului tîrziu al Măriei.

Generațiile vntoare vor fi impresionate și vreun poet de atunci va face
prives ”
priește puțm urmanle trezirii tale naționale. Soarele a fost cuprins de
IZ deTri.
u - ș i fața . . . De aceea

„Soarele lovit de uimire,
Văzîndu-te atît de matinală,
Se face palid
Și varsă o lacrimă.”

Mama ți-a trimis un mare *colac**, l-ai primit? Cît despre a veni ea însăși la Iași, aceasta îi este cu neputință pentru moment, căci are prea multe de făcut. I-ar place mai mult să vă aștepte aici și să-i facă Margaretei onorurile *cămarii* ** și grădinii sale.

Cele două portrete pe care Hech ți le-a trimis sînt plătite. Nu-ți rămîne decît să mi le aduci tu însăși. Știi cît mi s-a cerut pentru restaurarea casei? Mica sumă de 5 430 de ducați, numai atît! De aceea——Te sărutăm cu dragoste ca și pe Margareta și pe Elena.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE SIMION FLOREA MARIAN

566

Mircești, 28 april 1881

Stimabile coleg ;

Avînd a pleca în srăinătate, îmi este cu neputință de a face o lucrare ca aceea despre care mi-ați scris, și care reclama o amăruntă cercetare. O persoană însă ce ar fi în stare

*. ** In original, în limba română.

să vă ajute mult la opera ornitologiei populare române este dl. I. Cantacuzin. Domnia-sa locuiește la moșia Hințești, în județul Dorohoiului, și, precît îmi aduc aminte, s-au ocupat cu nomenclatura paserilor și peștilor din țară. Cred dar că ați nimeri adresîndu-vă la d-lui.

Tot ce vă pot spune acum, în grabă, este ceea ce privește macaleandru². E o păsărică cu pieptul roș, foarte sprintenă în zborul ei, și al cărei cîntic este vesel și armonios. Ea dispare iarna din țară și revine în primăvară, deși face cuib chiar în grădini.

în vechiul autor francez Rabelais, am găsit cuvîntul „calandrc”, ca numele unei paseri fantastice care vindecă pe bDlnavi cu cîntătura ei. Iată tot ce știu despre dînsa. Acest cuvînt „calandre” este și numele francez al unui insect care atacă grîul și care la noi se cheamă gărgăriță.

Cît despre paserile din lunca Mircești, numărul lor e destul de mare, însă deocamdată voi comunica numai numirile de care-mi aduc aminte, precum: privighetoarea, mierla, presurul, pițigoiul, stricletul, grangurul, dumbrăveanca, ochiul-boului, vultanul, uliul, pupăza, cucul etc. în cîmp avem ciocîrlia, ciocîrlanul, prepelița, potîrnichea, cocostîrcul, rîndunica, cucoara, dropia etc. Pe iazuri: bitlanul, nagîțul, rața, lișița, păstîrnacul etc, iar pe lacuri, precum este Brateșul de lîngă Galați, se văd cîteodată lebăda, gușata și rareori un soi de bitlan³ trandafiriu care seamănă cu ibisul vechi egiptean.

Care să fie însă legendele⁴ acestor diferite paseri și cîntecile populare ce pomenesc de dînsese?... E un mister încă nedezlegat pentru mine, pînă astăzi, fiindcă nu m-am ocupat cu asemenea descoperiri.

în cîntecile populare ce am cules și publicat am constatat că numai cucul ține un loc însemnat.

Trimițîndu-vă aceste mici notițe, vă felicit pentru mult interesanta lucrare ce ați întreprins, și îi urez un sfîrșit conform cu dorința d-voastră.

Primiți, stimabilul meu coleg, asigurarea deosebitei mele considerații,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

567

Mircești, 6/18 mai 1881

Domnul meu,

Nu știu dacă s-au instituit un Comitet pentru împărțirea de bilete de liberă circulație pe calea-ferată Ițcani-București. Tot ce am aflat din ziare este că se vor organiza trenuri de plăcere pentru zilele de 10—11—12 mai, cu *prețuri reduse în jumătate*.

Dacă m-aș afla în București, aș cerca să vă obțin bilete gratis, dar inundațiile din zilele acestea au întrerupt comunicația cu capitala, încît eu însumi nu știu de voi putea merge la București spre a asista la încoronare.

Primiți, domnul meu, asigurarea distinsei mele considerații.

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

568

Mircești, 7/19 mai 1881

Mon cher vieux,

Nous avons eu le deluge moins l'arche, toute la Moldavie est noyée. Le Prut et la Jijia se sont donne la main par dessus la plaine imminente qui longe la Bessarabie; le Bah-loui, si debonnaire, s'est change en torrent impetueux pour inonder le bas de la viile de Jassi. Des milliers de juifs sont laves, malgre eux, mais non plus propre pour cela. Le Sereth

s'est livre à des débordements inouis afin d'imiter la Moldova, il a couvert toute sa vallée en une vaste nappe d'eau, des villages entiers disparaissent sous des flots et ma pauvre *lounka* est submergée jusqu'aux aisselles. On pourra plus y promener de tout l'été. Tout mon foin est perdu ! Avec quoi pourrais-je traiter quelques uns de nos grands hommes quand il me feront l'honneur de s'arrêter à Mircești? Pauline prétend que j'en suis pour 600 ducats de perte *seche*. *Seche* ! quelle ironie ! ... C'est égal, le spectacle a été magnifique pendant 48 heures. Pendant que le Sereth clapotait aux pieds des arbres, les rossignoles chantaient à tue-tête dans leurs feuillages. Le Trotouche ainsi que la Bistritza ont apporté leur grand contingent au sinistre général qui a éprouvé le pays. Que doivent avoir produit toutes ces rivières réunies en un seul torrent, dans la basse "Moldavie"? On dit que c'est effrayant à voir.

Et tout cela la veille du couronnement ! ...

Les lignes des chemins de fer sont brisées sur plusieurs points. Pour se rendre à Bucarest il faut avoir le diable au corps. Je ne l'ai pas. C'est pourquoi je n'essaierai pas d'affronter les difficultés d'un voyage aquatique, et, quelque soit mon regret, je n'assisterai pas aux fêtes du 10, 11 et 12 mai. J'ai fait mon deuil et je regarde le voi des cigognes dans l'air pour me consoler.

En fait de quoi, je te souhaite beaucoup de plaisir.

T â t

V. Alecsandri

Est-ce vrais que Ghergani a été atteint par les eaux? quelles eaux?

Mircești, 7/19 mai 1881

Iubite prietene,

Am avut potopul fără arcă, toată Moldova este înecată. Prutul și Jijia și-au dat mâna pe deasupra câmpiei iminente care se întinde de-a lungul Basarabiei; Bahluiul, așa de blajin, s-a schimbat în torent năvalnic pentru a inunda partea de jos a orașului Iași. Mii de evrei sînt spălați, fără voia lor, dar pentru aceasta nu sînt mai curați. Șiretul s-a dedat la revărsări de necrezut pentru ca să imite Moldova, a acoperit toată albia

sa cu o întindere de apă, sate întregi dispar sub valuri și biata mea *luncă* * este înecată pînă la subțiori. Nu se vor mai putea face plimbări acolo toată vara. Tot finul meu este pierdut! Cu ce voi mai putea trata pe unii dintre marii oameni cînd îmi vor face cinstea de a se opri la Mircești? Paulina pretinde că m-am ales cu o pierdere totală** de 600 de ducăți. Seacă! ce ironie! ... Atîta pagubă, timp de 48 de ore spectacolul a fost măreț. Pe cînd Șiretul clipocea la picioarele arborilor, privighetorile cîntau din toate puterile în frunzișul lor. Trotușul cît și Bistrița și-au adus contribuția la dezastrul general care a lovit țara. Ce trebuie să fi produs toate aceste rîuri, unite într-un singur torent, în Moldova de Jos? Se spune că este groaznic de văzut.

Și toate acestea în ajunul încoronării! ...

Liniile de cale-ferată sînt rupte în mai multe puncte. Pentru a te duce la București trebuie să ai pe dracu în tine. Eu nu-l am. Pentru aceasta nu voi încerca să înfrunt greutățile unei călătorii acvatice, și, oricît mi-ar părea de rău, nu voi lua parte la sărbătorile din 10, 11 și 12 mai. M-am resemnat la această pierdere și, pentru a mă consola, privesc zborul borzelor prin aer!

Și pentru aceasta, îți doresc petrecere bună.

Al tău,

V. Alecsandri

Este adevărat că Ghergani a fost atins de ape? care ape?

CĂTRE LEON NEGRUZZI

569

Mircești, 8 mai 1881

Iubite Leon,

Am citit în numărul de 1 mai al *Convorbirilor* revista care ai publicat sub titlul de *Serghei Pavlovici*. Am simțit o

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

** în limba franceză *perte seche* are sensul unei pierderi totale fără speranță de ameliorare. Cuvîntul *seche* = sec este în adevăr aici o ironie față de potopul care inundase lunca.

nespusă mulțămire citind-o și găesc de cuviință a-ți adresa complimentele mele cele mai sincere.

Crezusem că ocupările administrative te depărtaseră pentru totdeauna de cîmpul înflorit al literaturii, însă ai probat și astă-dată adevărul proverbului francez: *Bon sang ne peut mentir* *.

încă o dată te felicitiez și te îmbrățișez,

V. *Alecsandri*

CÂTRE ION GHICA

570

Mircești, 14 mai 1881

Mon cher vieux,

Vous voilà enfin rentrer dans le cours ordinaire de l'existence, apres avoir passer par l'immense brouhaha des fetes du couronnement. Tu peux donc m'ecrire pour me donner quelques details sur les hommes et les choses. Comment tout s'est-il passe? Avez-vous ete favorises par le temps, ou bien la pluie s'ait-elle mise de la pârte? Je penche vers cette derniere hypothese â en juger par le deluge qui est tombe dans nos parages la 10, 11 et 12 de ce beau mois de mai (*sic*). Le chor de la troupe dramatique a-t-il produit son effet? Stefanescu¹ a-t-il compose un bel hymne? et la representation gratis du theatre a-t-elle attire beaucoup de monde? De quelles pieccs etait compose le spectacle?

Tout cela m'interesse fort, car depuis le 10 je n'ai pas recu un seul journal, pas une seule ligne de Bucarest. Grâce aux interruptions produites par les pluies diluviennes de ces dernieres jours, je me suis trouve ici comme en un desert, insole du monde entier.

* *Sîngele bun nu se dezmente (limba franceză).*

Je t'ai envoye une depeche le 7 ou 8 pour t'annoncer que je ne pourrai aller lâ-bas et pour te prier d'en avertir Brofft, afin qu'il dispose de la chambre que tu avais retenue. L'as-tu recue? Brofft est capable de me presenter un compte d'apothicaire s'il n'a pas ete averti â temps.

Nous avons subi dans nos parages une inondation effrayante. Toutes les vallees du Sereth, de la Moldova, du Pruth, du Bahlui etc, n'etaient que des lacs â perte de vue. Ma pauvre *lunka* a ete dans l'eau jusqu'aux aisselles. De ma fenetre on voyait les villages Bachileni et d'Adjudeni completement noyes. Les habitants ont passe quatre jours huches sur les toits de leurs maisons... Ce qui n'empchait nullemcnt les rossignoles de chanter â gorge deployee dans les branches des arbres. Quel contraste!

Le pire, helas, c'est que nous sommes menaces d'une nouvelle crue des rivieres â la suite de nouvelles pluies qui sont tombei depuis quatre jours. On m'annonce, â l'instant meme, que le Sereth recommence ses debordements. Merci, ce sera du propre. Il ne me restera pas un brin d'herbe â mettre sous la dent de Damet! Affreux!

Mon gendre est prisonier dans la valee du Trotuche. Je ne sais ce qu'il est devenu depuis pres de quatre semaine qu'il y est alle pour faire de l'agriculture. Tous les ponts sont brises dans ces contrees lâ, et, une fois que l'on y est pris par les eaux, bonsoir, on ne peut plus en sortir. Les paysans n'ont pas fait leurs labours, que mangeront-ils jusqu'â l'anne prochain? On craint une famine. Quant aux recoltes des grands proprietaires, elles se presentent merveilleusement jusqu'â present, mais le deluge ne discontinuant pas, on craint fort pour elles. Enfin, au petit bonheur. Ecris-moi.

T.ât.,

V. *Alecsandri*

Que dis-tu des persecutions exerces contre les juifs en Allemagne et en Russie? Et pourtant les journaux francais se garde bien de s'en indigner comme il le fesaient quand on donnait une simple chiquenaude aux juifs chez nous!

Cantacuzene² m'a ecrit, il y a deux semaines, pour m'annoncer qu'il etait toujours mal.

Mircești, 14 mai 1881

Iubite prietene,

Iată-vă reveniți la cursul obișnuit al **vieții**, după ce ați trecut prin marea zarvă a încoronării. Poți deci să-mi scrii pentru a-mi da câteva amănunte despre oameni și lucruri. Cum s-a petrecut totul? Ați fost ajutați de timp, rău chiar și ploaia a luat parte? Înclin spre această ultimă părere judecând după potopul care a căzut pe meleagurile noastre la 10, 11 și 12 ale acestei frumoase luni mai (*sic*). Corul trupei dramatice a produs efect? Stephănescu¹ a compus un imn frumos? și reprezentația gratuită de la teatru a atras multă lume? Din ce piese era alcătuit spectacolul?

Luete acestea mă interesează foarte mult, căci de la 10 nu am mai primit nici un jurnal, nici un cuvânt de la București. Datorită întreruperilor produse de ploile potopului din aceste ultime zile, m-am găsit aici ca într-un deșert, despărțit de lumea întreagă.

Ți-am trimis o depeșă la 7 sau 8 pentru a te anunța că nu voi putea merge acolo și pentru a te ruga să îl înștiințezi pe Brofft, astfel încât să dispună de camera pe care ai reținut-o. Ai primit-o? Brofft este în stare să-mi trimită un cent de farmacist dacă nu a fost anunțat la timp.

Am smerit pe meleagurile noastre o inundație îngrozitoare. Toate albiile Șiretului, Moldovei, Prutului, Bahluiului etc. nu erau, cât vezi cu ochii, decât lacuri. Biata mea *luncă* * a iost sub apă pînă la subțiori. De la fereastra mea se vedeau satele Bahileni și Adjudeeni în întregime înecate. I ocuitorii au petrecut patru zile cocoțați pe acoperișurile caselor lor. Ceea ce nu împiedica deloc privighetorile să cînte din toată inima printre cren-gile copacilor. Ce contrast!

Cel mai rău lucru, vai, este că sîntem amenințați de o nouă creștere a rîurilor în urma noilor ploi care au căzut de patru zile. Mi se anunță, chiar acum, că Șiretul și-a reînceput revărsările. Mulțumesc, bună treabă. Nu-mi va mai rămîne nici un fir de iarbă pentru a-l hrăni pe Dameț! Inspăimîntător!

Ginerele meu este prizonier în valea Trotușului. Nu știu ce a devenit de mai mult de patru săptămîni de cînd a plecat să facă agricultură. Toate podurile sînt rupte în această regiune și, odată ce ai fost prins de ape, bună seara, nu mai poți să ieși. Țăranii nu și-au făcut muncile pămîntului, ce vor mîna pînă la anul viitor? Sînt temeri de o foamete. Cît despre recoltele

în original, în limba română cu ortografie franceză.

marilor proprietari, ele se prezintă pînă acum minunat, dar potopul uemai-potolindu-se, sînt temeri pentru ele. În sfîrșit, la noroc. Scrie-mi.

Al tău,

V. Alecsandri

Ce spui despre persecuțiile îndreptate împotriva evreilor din Germania și din Rusia? Și totuși ziarele franceze se feresc să se revolte așa cum o făceau cînd dădeai numai un simplu bobîrnac evreilor de la noi!

Cantacuzino² mi-a scris, acum două săptămîni, că este tot rău.

CĂTRE TITU MAIORESCU

571

Mircești, H/26 mai 1881

Iubite domnule Maiorescu,

Ieri am primit depeșă de felicitare a societății literare ce se adună la d-voastră în fiecare săptămîină, și am răspuns câteva cuvinte de mulțumire prin telegraf. Nu mă simt însă destul de achitat către grațioasele dame care au subscris depeșă și, pentru ca să le arăt și mai bine a mea recunoștință, vă rog să le dați lectură baladei intitulată *Poclonul lui Peneș* * pe care am dedicat-o M.-sale regelui.

Închis la Mircești de apele Șiretului și a Moldovii, care au inundat văile și mai cu seamă frumoasa mea luncă, n-am putut să merg la București ca să asist la serbarea încoronării. Fiind totodată și cam răcit, n-am îndrăznit a mă expune la drum, pe linia întreruptă a drumului-de-fier. Cum să mă mîngăi și să mă vindec? Am luat câteva hapuri de poezie și astfel, întărindu-mă, m-am dus de-am ascultat concertul privighetorilor ce cîntau nebune în vîrfurile copacilor, pe cînd Șiretul clocotea la picioarele lor. Acum sînt sănătos și sper a veni

în curînd la Bucureşti, pentru ca să vă dau o frăţiască strîngere de mînă.

Al d-voastre coleg şi amic,

V. A Ieсандri

Vă rog a prezenta complimentele mele doamnei şi domnişoarei Maiorescu, precum şi doamnei Kremnitz.

Mi se anunţă chiar acum o nouă inundaţie a luncii! Şiretul creşte iară cu o răpegiune de potop! Pagubile sînt mari, dar spectacolul e măreţ!

POCLONUL LUI PENEŞ

Peneş stă pe cîmp de pază,
Noaptea-i neagră-n jurul său
El ţinteşte ochi să vază
Ochii duşmanului său;

Dar nimic nu luce-n zare!
Zarea-i oarbă, ceru-i orb...
Prin cumplita-ntunecare
Trece-o bombă şi un corb;

Peneş stă şi se gîndeşte
La căminul strămoşesc
La iubita ce-l iubeşte,
La părinţii ce-l jălesc.

Apoi şterge cu oftare
Două lacrimi într-ascuns
Şi iar cade-n cugetare,
De un falnic dor pătruns.
Peneş cugetă şi zice:
„Ce minune de odor
Să duc ţării cînd de-aice
M-oi întoarce-nvingător?
Să-i adun comori străine?
Robi în cîrduri să-i adun?
Ba, mai bine, zău, mai bine
Drept poclon să-i duc un tun!

Peneş, om de omenie,
Sare-n Griviţa din zbor (a)*

Plevna

Şi apuc-n bărbăţie
Tunul cel mai tunător.

Ţării lui apoi cu fală,
Dîndu-1 zice: „Fă din el
O coroană chiar regală,
O coroană de otel!

Şi cu dînsa-nlăureşte
Domnul nostru norocos
Ce ne-au dus, dus vitejeşte
La războiul glorios.

El, *Virtutea militară*,
Ici la piept mi-au aninat,
Eu îi dau, re-ntors în ţeară
O coroană ş-un Regat!"

CĂTRE ION GHICA

572

Mirceşti, 25 mai 1881

Mon cher vieux,

Dans une de tes lettres, tu m'as charge de faire secher ma *lounka*. C'est fait. Ce matin j'y ai promene sur un vrai tapis de fleurs, vivifie par l'air frais de la campagne et abasourdi par les chants des rossignols. Donc quand tu auras des velleites d'aller à Miclauchany, *en passant par Mirceşti*, tu pourras le faire sans obstacle.

* (a) Se poate înlocui prin: Sare-n Plevna dintr-un zbor. [Notă autografă a poetului.]

Je viens de recevoir une lettre du Kneaz¹. Pauvre ami! il est toujours dans le meme etat, et commence à desesperer de jamais se remettre. Je crois qu'à ses souffrances physiques est venue s'ajouter la nostalgie du pays. Cela se comprend, on ne peut guere s'expatrier à l'âge de 70 ans sans se sentir complètement depayse ailleurs.

Le temps s'est remis au beau, les recoltes s'annoncent bien, la campagne est spendide, mon jardinet a pris une assez jolie tournure, en sorte que je me trouve comme le poisson danç. l'eau, car je nage en pleine chaleur et surtout en pleine lumiere. Ce bien-etre moral va tout naturellement me disposer au travail et deja je rumine le plan d'une piece en quatre actes intitulee *Dezrobirea țiganilor*².

Elle n'exigera qu'un seul decor nouveau, c'est celui de l'interieur d'une *okna*. Murailles avec pilastres en stalactites de sel, surmontes d'une grande volute. Si tu crois pouvoir commander ce decor, fais-le des à present, afin qu'il soit pret pour les premiers jours de la saison theâtrale.

Est-il vrai que la Romaneasca part, de nouveau pour Paris, afin d'y continuer ses etudes dramatiques?³

J'ai vu dans le *Timpul* que Millo⁴ a organise des representations dans je ne sais quel jardin. Pourvu qu'il gagne ses etes.

Mes enfants m'ont annonce leur arrivee à Mircești pour la fin de ce mois. Ils y. prendrons leur quartier d'ete.

Que comptes-tu faire de ton cote? Est-ce qu'une excursion à Kustendje ne te tenterait pas?

Amities chez toi.

T.ât.,

V. *Alecsandri*

Mircești, 25 mai 1881

Iubite prietene,

într-una' din scrisorile tale, m-ai însărcinat să-mi sec *lunca* *. S-a făcut, M-am plimbat acolo pe un adevărat covor de flori în dimineața aceasla.

* în original, în limba română cu ortografie franceză.

fortificat de aerul proaspăt de la țară și asurzit de cîntecul privighetorilor. Deci cînd vei avea intenția să te duci la Miclăușani, *trecini prin Mircești*, o vei putea face fără nici o piedică.

Ani primit o scrisoare de la Cneaz Sărmanul! este mereu în aceeași stare și începe să piardă nădejdea că se va mai îndrepta vreodată. Cred că la suferințele fizice s-a mai adăugat și dorul de țară. Este de înțeles, nu poți să te expatriezi la vîrsta de 70 de ani fără să te simți cu totul străin în altă parte.

Timpul s-a îndreptat, recoltele se anunță bune, cîmpul este încîntător, grădinița mea a luat o înfățișare destul de drăguță, astfel că mă simt ca peștele în apă, căci inot în plină căldură și mai ales în plină lumină. Această bună stare morală mă va îndemna desigur la lucru și deja rumeg planul unei piese în patru acte intitulată *Dezrobirea țiganilor*¹.

Nu va cere decît un singur decor nou, acela al interiorului unei *ocne* *. Ziduri cu stîlpi de stalactite de sare, susținind o mare volută. Dacă crezi că poți să comanzi acest decor, fă-o de pe acum, astfel încît să fie gata pentru primele zile ale stagiunii teatrale.

Este adevărat că Romaneasca pleacă din nou la Paris spre a-și continua studiile dramatice?²

Am văzut în *Timpul* că Millo⁴ a organizat reprezentații în nu știu ce grădină. Măcar de ar cîștiga ceva în timpul verii.

Copiii mei și-au anunțat venirea la Mircești pentru sfîrșitul lunii. își vor lua aici reședința de vară.

Tu ce intenționezi să faci? Oare o excursie la Constanța nu te-ar ispiti?

Salutări prietenești alor tăi.

A1 tău,

V. *Alecsandri*

573

Mircești, 29 mai 1881

Cher vieux,

On m'appelle constamment à Bucarest sous pretexte que le Senat ne peut pas se completer pour se livrer à je ne sais quels travaux de gymnastique parlementaire. Cela m'agace

în original, în limba română cu ortografie franceză.

autant qu'un discours de Sihleanu¹, et je ne sais vraiment que faire pour me dispenser d'aller entendre des discussions oiseuses, qui finissent toujours, ainsi que tu le dis fort bien, par la *trecerea la ordinea zilei*. Est-il reellement indispensable que je me derange et que j'aie m'enfermer entre les quatre murs d'une chambre d'hotel à l'epoque la plus charmante de la campagne? Je penche beaucoup à croire que non; c'est pourquoi je t'attendrai tranquillement ici dans les premiers jours de juin, a ton passage pour Miclaoucheny². Nouř aurons à causer de beaucoup de choses interessantes et principalement du projet d'excursion à Kustendje, voire meme plus loin. Une promenade à Stamboul me tenterait beaucoup, mais bien entendu une promenade improvisee, c'est-à-dire un embarquement soudain sur le premier vapeur passant par Kustendje et un sejour d'une dizaine de jours sur les bords poetiques du Bosphore. Cela te va-t-il? Moi 9a me va comme une jaquette flottante, sans taille et sans pretention fashionable.

Arrangeons cette petite orgie de touriste, cette partie fine d'ecole buissonniere, sans en parler. C'est une condition de reussite, autrement il se prepare toujours des bâtons destines à etre jetes dans vos roues.

Tu a renvoye la Romaneasca³ à Paris; c'est bien, elle est suffisamment intelligente pour savoir profiter de son sejour en France au point de vue de l'art. Iulian se developpera egaleme nt dans le genre de Coquelin⁴. C'est un bon choix.

Quant à Anicoutza⁵ . . . etant assez jolie fille, je crains que, malgre ses promesses, elle travaille moins de la tete que de . . . Mais qui sait? l'amour-propre s'en melant, elle s'appliquera peut-etre à corriger ses defauts. Ce sera un grand progres pour elle.

Que dit Ventura? Il doit etre furieux contre Urechia d'avoir vu confirmer encore pour quatre ans Sion, Stancesco⁶ et Wachmann⁷ en qualite de membres du comite theâtral⁸. Encore un passe-droit pour lui, Dame et autres *ejusdem farinae*.

Qu'y-a-t-il de vrai et de serieux dans la question du Danube? Cette question est-elle reellement compromise pour nous? Et sa solution definitive sera-t-elle desavantageuse pour

la Roumanie? A en juger d'apres *Timpul*, il ne nous resterait qu'à faire le plongeon dans le Danube.

Mes compliments affectueux à ta familie. Pauline t'envoie ses amities.

T. ât.,

V. *Alecsandri*

Je briile du deřir de lire l'article¹⁰ que tu as remis à Negruzzi.

Mircești, 29 mai 1881

Iubite prietene,

Sînt mereu chemat ia București sub pretext că Senatul nu se poate Completa pentru a se deda la nu știu ce lucrări de gimnastică parlamentară. Asta mă plictisește cît un discurs de Sihleanu >, și în adevăr nu știu ce să fac pentru a ă scutit să ascult discuții de prisos, care se termină întotdeauna, după cum ai spus-o toate bine, prin *trecerea la ordinea zilei** Este într-adevăr absolut necesar să mă deplasez și să mă închid între cei patru pereți ai unei camere de hotel în epoca cea mai încîntătoare a vieții de la țară.' înclin mult să cred ca nu; de aceea te voi aștepta liniștit, aici, în primele zile ale lui iunie, in trecerea ta spre Miclăușani. - Vom avea de discutat multe lucruri interesante și mai cu seamă proiectul de excursie la Constanța, poate chiar mai departe. O plimbare, la Stambul m-ar atrage mult. dar bineînțele o plimbare improvizată, adică o îmbarcare neașteptată pe primul vapor trecînd prin Constanța și o ședere de zece zile pe țărmurile poetice ale Bosforului. ți convine aceasta? Mie îmi con/ine ca o jachetă largă, fără talie și fără pretenții de modă.

Să aranjăm această mică orgie de turist, această rară partidă de hoinăreală, fără să vorbim despre ea. Este o condiție a reușitei, căci altfel se pregătesc întotdeauna bețe destinate să fie aruncate în roțile tale.

Ai trimis-o din nou pe Romaneasca' la Paris; e bine, ea este suficient de inteligentă pentru a ști să profite, din punctul de vedere al artei, de sede-

* în original, în limba română.

rea sa în Franța. Iulian do asemenea se va forma în genul lui Coquelin⁴. Este o alegere bună.

Cit despre Anicuța⁵ ... fiind fată destul de drăguță, mi-e teamă ca, în ciuda făgăduielilor ei, să nu lucreze mai puțin cu capul decât cu ... Dar cine știe? amorul propriu intervenind, se va strădui poate să-și îndrepte greșelile. Va fi un mare progres pentru ea.

Ce spune Ventura? Trebuie să iie furia împotriva lui Urechia că a confirmat încă pe patru ani pe Sion, Stăncescu⁶ și Wachman⁷ în calitate de membri ai Comitetului teatral.⁸ încă o lovitură pentru el. Dame și alții *din același aluat* *.

Ce este adevărat și seric în chestiunea Dunării? Această chestiune este în adevăr Compromisă pentru noi? Și soluția sa definitivă va fi dezavantajoasă pentru România? judecând după *Timpul*, nu ne rămâne decât să ne aruncăm în Dunăre.

Afectuoasele mele complimente familiei tale. Paulina îți trimite amicitiiile sale.

Al tău,

V. *Aleksandri*

Ard de dorința să citesc articolul¹⁰ pe care l-ai trimis lui Negruzzi.

CĂTRE PANTAZI GHICA

574

31 mai 1881

Mon cher Pantazi,

Voulez-vous me prouver votre amitié?

Interessez-vous, autant que moi, au sort du pauvre Flechtenmacher¹ qui a tant travaillé pour la musique nationale et qui actuellement se meurt de misere.

în original, în limba latină.

726

Vous etes charge de presenter un rapport à la Chambre pour lui faire obtenir un secours, une forme de recompense nationale à l'instar de celle obtenue par Dimitriadi etc. Activez ce travail et demenez-vous, sans treve, pour arriver à un resultat heureux, avant la fin de la session parlementaire. Vous ferez oeuvre de charite, de patriotisme et d'amitie.

Tout à vous,

V.A. *Aleksandri*

31 mai 1881

Iubite Pantazi,

Vrei să-mi dovedești prietenia dumatăle? Intrează-te, atât cit și mine, de soarta bietului Flechtenmacher¹ care a lucrat atât pentru muzica națională și care acum moare de mizerie.

Ești însărcinat să prezinți un raport la Cameră pentru a-i obține un ajutor, o formă de recompensă națională, în telul celei obținute de Dimitriadi etc. Agită acest lucru și străduiește-te, fără încetare, pentru a ajunge la un rezultat fericit, înainte de sfârșitul sesiunii parlamentare. Vei face o operă de caritate, de patriotism și de prietenie.

Al dumatăle,

V. *Aleksandri*

CĂTRE ION GHICA

575

Mircești, 15 iunie 1881

Mon cher vieux,

Negruzzi me prie de t'ecrire pour t'engager de terminer l'article¹ que tu lui a remis et qui lui plait au point de vouloir

i

727

le servir en entier à ses lecteurs. Donc, à l'oeuvre, à moins que tu ne sois occupé de faire tes préparatifs de départ pour Constantinople en qualité d'ambassadeur ?.

Les journaux en parlent. Est-ce sérieux? Et le théâtre, et l'Académie?...

Ton fils a passé par Mircești, je l'ai fait déjeuner d'abord puis je l'ai expédié en voiture à Miklaucheny³.

Je pars demain pour Jassi, ou je resterai près d'une semaine, en qualité de membre⁴ du comité d'examen au Lycée. Ce ne sera pas très amusant, mais se sera le seul moyen que j'aurais d'échapper à une autre corvée plus embêtante, celle du Jury de Roman.

Sur ce, mes compliments affectueux à Ghergany.

T. ât.,

V. *Aleksandri*

Mircești, 15 iunie 1881

Iubite prietene,

Negruzzi mă roagă să-ți scriu pentru a te hotărî să termini articolul * pe care i l-ai dat și care îi place într-afăt, încât vrea să-l servească întreg cititorilor răi. Deci, la lucru, numai dacă nu ești ocupat cu pregătirile plecării tale la Constantinopol în calitate de ambasador -.

Ziarele vorbesc despre aceasta. Este serios? Și teatrul, și Academia?

Fiul tău a trecut pe la Mircești, l-am pus mai întâi să prânzească, apoi l-am expedit cu trăsura la Miclăușani.

Plec-miine la Iasi, unde voi rămîne aproape o săptămînă, în calitate de membru⁴ al comitetului de examene de liceu. Nu va fi foarte plăcut, dar va fi singurul mijloc pe care îl voi avea pentru a scăpa de o altă corvoadă mai plictisitoare, aceea a juriului de la Roman.

Cu aceasta, salutările mele afectuoase la Gjergafri,

A! tău,

V. *Aleksandri*

CĂTRE DR. I. C. DRĂGESCU

576

Mircești, 15 iunie 1881

Domnul meu!

Am primit și scrisoarea d-voastră din 31 mai și opera ce ați publicat sub titlul de *Maternologia*.

Primiți și mulțumirile mele și cele mai sincere complimente. Ați dezvoltat cu multă logică și mult talent chestiunea educației în țara noastră și ar fi de dorit ca ideile sănătoase ce ați dat la lumină să pătrundă în spiritele compatrioților noștri.

Este un adevăr necontestabil că femeia, în calitatea de mamă, de soră și de soție, are o înrîurire mai puternică decît toate asupra simțirilor morale ale omenirii. Ea este izvorul iubirei de familie și de patrie, ea aprinde în suflete cele mai sublime entuziasme, ea creează cetățeni, eroi, poeți și este părtașă la toate faptele mari și frumoase care înobilează pe om.

Misiunea femeii este și trebuie să fie fecundă în rezultate folositoare omenirii; guvernele au, prin urmare, de datorie a înlesni femeii îndeplinirea acelei misiuni, căci numai prin acest mod va reuși a pregăti 6 generații tare și demne de rolul destinat de providență nației române.

Avem nevoie de matroane române dacă voim ca copiii noștri să știe să poarte cu demnitate numele moștenit de la străbuni.

Primiți, domnul meu, încă o dată felicitările mele pentru scrierea ce ați scos la lumină.

Pierdut pe malurile Mării Negre, contemplarea orizontului nemărginit au contribuit mult a lărgi zborul ideilor d-voastră și a le da avîntul ce duce la adevărata lumină.

[V. *Aleksandri*]

Mircești, 21 iunie 1881

Iubite coleg,

Vin din Iași unde am asistat la mai multe examene de limba română, de limba greacă, de chimie, fizică și matematică. Am rămas destul de satisfăcut de modul cum au răspuns elevii [..].

La examenul de limba greacă am observat cu surprindere că s-au adoptat în liceu modul german de a pronunța limba lui Homer, sub cuvânt că nemții ar fi mai competenți în această materie decât însuși coborâtorii vechilor elini. Prin urmare *oi barbaroi* pronunțat, dar e mai grecește decât **barbari* precum îl pronunță tot poporul Eladei. Mă întreb că ce are să servească studiul nemțit al limbii grecești dacă un român dă de întâmplare în Grecia nu ar fi înțeles de nimeni?

Modul german de pronunțare pe lângă acest inconvenient mai are și pe acela de a nu deprinde pe elevi cu literele *d*, *th*, *g*, care contribuie mult la dulceața limbii eline și, prin urmare, de a-i pune în imposibilitate, ca și pe francezi, de a învăța corect limba engleză.

Cred că ar fi foarte nimerit de a se impune în liceuri pronunțarea grecească a limbei grecești, după metoda adoptată în patria acestei limbi. Și apropo de această chestiune, îmi fac plăcerea de a-ți recomanda pe Alexandru Gr. Suțu, care și-a făcut studiul la Atena în timp de 10 ani și îmi pare elin desăvârșit. El a publicat în anul acesta o conferință asupra artelor și un volum intitulat: *Curs prescurtat de istoria literaturii franceze pentru uzul liceelor și gimnaziilor statului*. Această scriere bine făcută, bine scrisă, merită o încurajare pe care desigur poți să i-o dai, cerînd de la rege ca să-1 decoreze cu Bene-merenti. Mulți au obținut această distincție, care au meritat-o mai puțin decât Suțu și această lăsare la o parte l-au mîhnit cu drept cuvînt.

Făcîndu-i dreptate, vei îndatora totodată foarte mult

al d-tale amic și coleg,

V. *Alecsandri*

Mircești, juin 25, 1881

Ma chere madame Cathynka,

Vous me demandez ce que nous sommes devenus dans nos parages pendant le deluge de ces derniers jours? Nous avons cru à la fin du monde et nous nous sommes occupés de réunir les matériaux nécessaires à la construction d'une arche de Noé! Hereusement, le deluge a cessé à temps et nous en sommes quittes pour des pertes plus ou moins grandes dans nos récoltes.

Diable de temps!.. Il a fait une breche bien large dans nos esperances d'agriculteurs? Que faire? En prendre son parti philosophiquement et dire comme les turcs: Allah est grand etc. ! Oui, Allah est grand, mais j'ajoute que le Diable est son prophete à en juger par les perturbations sociales, politiques et atmospheriques de cette annee. Le nihilisme semble avoir des adeptes dans le ciel lui-meme!

La seule chose qui me console c'est que tous les miens, grands et petits, se portent bien. La jolie Marguerite, aux yeux bleus, jacasse et court dans l'herbe mouillee, du matin au soir; elle regne en veritable autocrate et abuse de son influence sur sa grand-mere. Age heureux ou l'on a encore des ailes comme l'oiseau et de l'insouciance comme le brin d'herbe qu'elle foule sous ses petits pieds!

Je' vous ai promis, ma chere madame Cathynca, une conference à Slanik, mais, à vrai dire, je doute que je puisse tenir ma promesse. J'ai beau me tâter, hélas! je ne me sens nulle disposition à parler en public, tant je suis enerve par les variations incessantes de notre climat. C'est peut-etre aussi l'effet de l'âge, car j'accomplis dans quelques jours ma soixantaine! Enfin, nous verrons!..

Pauline, Mărie, Demetre, Marguerite et moi nous vous envoyons l'expression de nos sentiments les plus affectueux et vous souhaitons une bonne sânte, le meilleur tresor de la vie.

Tout â vous de coeur,

V. *Alecsandri*

Pauline se propose de se rendre bientot â Borzești; de lâ elle ira vous trouver â Ocna et vous apporter l'argent qui vous est du.

Mircești, iunie 25, 1881

Dragă doamnă Calinca,

Mă întrebați ce am devenit pe meleagurile noastre în timpul potopului din ultimele zile? Am crezut că este sfârșitul lumii și ne-am ocupat cu strângerea materialelor necesare construirii unei arce a lui Noe! Din fericire, potopul a încetat la timp și ani scăpat cu pierderi mai mult sau mai puțin mari în recolta noastră.

Afurisit timp! . . . A făcut o spărtură destul de largă în speranțele noastre de agricultori! Ce e de făcut? Să iei lucrurile filozofic și să spui ca turcii: Alah este mare etc.! Da, Alah este mare, dar adaug că Diavolul este profetul său, judecînd după perturbațiile sociale, politice și atmosferice din anul acesta. Nihilismul pare că are adepți chiar și în cer!

Singurul lucru care mă mîngîie este că toți ai mei, mari și mici, sîntem sănătoși. Frumoasa Margareta, cu ochi albaștri, ciripește și aleargă prin iarba udă de dimineața pînă seara; domnește ca o adevărată stăpîna și se folosește peste măsură de influența ei asupra bunicii sale. Vîrstă fericită, la care mai ai încă aripi ca păsările și nepăsare ca firul ierbii pe care o calcă sub piciorușe!

V-am făgăduit, draga mea doamnă Catinca, o conferință la Slănic, dar, să spun drept, mă îndoiesc că-mi voi putea ține făgăduiala. Oricît aș încerca, vai! nu simt nici o dispoziție să vorbesc în public, așa sînt de enervat de neîncetatele variații ale climatului nostru. Este poate de asemenea și efectul vîrstei, căci împlinesc peste cîteva zile șaiszeci de ani! hi sfârșit, vom vedea! . . .

Paulina, Mărie, Dimitrie, Margareta și cu mine vă trimitem expresia sentimentelor noastre cele mai afectuoase și vă dorim sântate, cea mai mare comoară a vieții.

Al dumneavoastră din inimă,

V. *Alecsandri*

Paulina își propune să plece în curînd ia Borzești; de acolo va veni să vă găsească la Ocna și să vă aducă banii care vi se cuvin.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

579

Mircești, 28 Iunie 1881

Iubite coleg,

Dl. Aurelian a scris undeva doua fraze care sînt destinate a deveni legendare: 1 „Clima noastră este eminentemente propice. 2 Pămîntul nostru este eminentemente fertil!” Bazat pe aceste două axiome eminentemente fallacioase și lipsit totodată de arendaș, m-am apucat de coarnele plugului pentru ca să exploatez însumi moșia. Iată acum al treilea an de cînd mă conving de bogata fantezie ce posedă colegul nostru Aurelian și de adevărul unui nou axiom care sună așa: Proprietarul agricultor în România este o ființă eminentemente naivă. El își compromite averea și își alienează independența; măgulindu-se neconținut cu ideea că posedă un tezaur în pămînt, și cu sperarea recoltelor viitoare, sermanul se găsește mai totdeauna în lipsă de bani căci tot ce cîștigă îl îngroapă sub brazdele plugului și apoi: așteaptă, murgule, să pască iarba verde!

Astfel și eu, numărîndu-mă în rîndul naivilor, m-am văzut legat de mîini și de picioare, șerbit și pus în neputință de

Mircești, 29 juin 1851

a mă absenta de la Mircești în timp de trei ani! Cu toată dorința mea de a merge la Montpellier pentru ca să-mi cunosc amicii de acolo, precum și la Roma pentru ca să strâng mâna d-lui Marchetti, am fost obligat să-mi anin pofta în cui, să tot amin din vară în vară realizarea proiectului meu de voiaj. Clima noastră *eminamenteproprice* complotind cu pământul nostru *eminamente fertil* au reușit a mă ține într-o situație eminamente displăcută, însă m-am revoltat, în fine, și am dat Mirceștii în arendă pentru ca să redevin liber de mișcările mele. De la primăvara viitoare voi uza de acea scumpă libertate și voi ieși din bîrlog ca să mai iau lumea în cap ca în timpul de mai înainte. Atunci voi merge la Montpellier, voi veni la Roma și voi fi prea fericit de a vă întâlni sau în Franța sau în Italia. Poate că pînă atunci, puternicii zilei vor pricepe obligația morală a statului român de a distinge pe adevărații amici ai săi. Eu m-am adresat la numeroșii miniștri care s-au succedat, dar n-am izbutit a obține decît promiteri eminamente frumoase și tot atît de eminamente mincinoase. Cu toate acestea, nu mă descurajez, și îmi propun de a-mi îndrepta acum bateriile asupra colegului nostru Urechia care... cine știe?... poate că... dacă nu cumva i s-ar putea aplica și lui fabula lui Alecsandrescu:

„ s-a schimbat boierul, nu e cum îl știi...”

Cît pentru a vorbi de-a dreptul cu regele, voi cerca cînd se va prezenta un prilej eminamente favorabil, însă n-am multă încredere în rezultatul unei asemenea încercări.

Hora noastră a reușit. Ați arătat-o lui Marchetti? De ce nu ați publicat-o pînă acum? Cred că va fi foarte apreciată de regina care iubește tot ce este național.

Mult aș dori să mă întrețin cu Marchetti asupra lui *Despot*¹, căci îmi pare că am scoate un *libretto* foarte interesant din această dramă... însă, precum v-am scris, nu mă pot depărta de pământul nostru *eminamente fertile* pînă la anul viitor.

Deie Domnul să trăim cu bine pînă atunci și să ne întâlnim sănătoși.

Al d-voastră amic și coleg,

V. Alecsandri

Cher vieux,

Plus j'assiste à ce spectacle de Guignol que la troupe des «cabotins politiques nous donnent depuis une bonne sacre d'annee et plus je suis frappe de la naivite des spectateurs. D'une autre cote, plus je constate la valeur des recettes qu'empochent effrontement les entrepreneurs et meme les comparses les plus infimes de cette bande de saltimbanques et plus j'admire la resignation de ceux qui se laissent exploiter. *Tas de mangeurs * et de manges!* dirait Thomas Vireloque de Gavarni. On pourrat completer cette phrase en y ajoutant: *tas de mangins!*

J'en suis parfois à me demander lesquels sont dans le vrai? les premiers ou les seconds? Est-ce Stolojan¹ gagnant en un tour de gobelet trois millions, ou toi qui tout en possedant des proprietes au soleil manques d'un billet de miile francs pour aller voir ton enfant en Suisse?

Et ce Cogălniceanu, simple petit proprietaire des bords du Pruth qui s'octroie un Musee et depense annuellement de 80 à 100.000 francs, ou moi qui ne puis pas meme parvenir à renouveler le toit delabre de ma masion?

Oh ! nul doute la dessus, ce sont eux les hommes d'esprit, •eux les hommes pratiques et qui savent se tenir dans le mouvement, et c'est nous les retardataires, nous les naifs, nous les fichus betes qui trouvons presque misere dans l'orniere de l'honnetete.

Etrange, etrange! ,d'autant plus etrange que malgre nos incenssantes difficultes financiare, nous nous voudrions •echanger notre situation contre la leur, et que nous nous

în iriginal, *mangeux.*

obstinons à porter fierement cette antique devise roumaine:
Sărac dar curat.

Figure-toi que mes plus belles esperances de cette annee sont en train de se delayer sous les pluies qui nous inondent depuis le commencement du printemps. Le Sereth a abime mes foins et mon colza est au deux tiers perdu, grâce au climat *eminamente propice* d'Aurelian. Le sarclage du mais est retarde à cause des averses et mon ble a gagne en paille ce qu'il a perdu en epis... Recolte manquee! et pourtant Dieu sait tout le mal que nous nous donnons, pour lutter contre les perturbations de l'athmosphere qui semblent s'acharner sur notre labeur de toute une annee.

„Etre agnculteur,
Quelle absurdite!
Mieux vaut tripoteur
Ou bien depute!" *dirait feu Schinas.*

Comment va ta recolte? ... ou pour mieux dire comment va ta sante, car dans le naufrage c'est ce que nous devons nous attacher à sauver.

Miile amities de la part de ma colonie.

T.ât.,

V. *Alecsandri*

Mircești, 29 iunie 1881

Iubite prietene,

Cu cât iau parte Ja acest spectacol de Guignol pe care trupa de cabotini politici ne-o dă în acest afurisit an, cu atât mai mult sînt uimit de nai-vitatea spectatorilor. Pe de altă parte, cu cât constat valoarea indemnizațiilor pe care le încasează cu nerușinare antreprenorii și chiar figuranții cei mai mici ai acestei bande de saltimbanci, cu atât admir resemnarea acelor care se lasă exploatați. *Morman de mîncători și de mîncăți!* ar spune Thomas Vireloque de Gavarni. S-ar putea întregi această frază adăugindu-se: *morman de **

* Cuvînt necunoscut, cf. și originalul.

Stau cîteodată și mă întreb care au dreptate? primii sau cei de-ai doilea? Oare Stolojan cîștigînd dintr-o aruncătură de goblet * trei milioane, sau tu care, deri stăpînind proprietăți sub soare, duci lipsă de un bilet de o mie de franci pentru a merge să vezi pe copilul tău în Elveția?

Și acest Kogălniceanu, biet mic proprietar de pe malurile Prutului care își dăruiește un muzeu și cheltuiește anual de la 80 la 100.000 franci, sau eu care nu pot nici să ajung să-mi reînnoiesc acoperișul stricat al casei mele?

O! nici o îndoială despre aceasta, ei sînt oamenii de spirit, ei oamenii practici și care știu să se mențină în mersul timpului, și noi sîntem întîrziții, noi naivii, noi proptii învinși care găsim aproape mizeria în fîgașul onestității.

Ciudat, ciudat! cu atît mai ciudat cu cît cu toate neîncetatele noastre, greutăți financiare, nu vrem să schimbăm situația noastră cu a lor și ne încăpățînăm să purtăm .cu mîndrie această veche deviză românească: *Sărac dar curat.* **

Tnchipuiește-ți că cele mai frumoase speranțe ale mele pentru anul acesta sînt pe cale de a se topi sub ploile care ne inundă de la începutul primăverii. Șiretul mi-a stricat finul și rapița este pe două treimi pierdută, datorită climatului *emivMente propice* *** a lui Aurelian. Plivitul porumbului este întîrziat din pricina averselor și grîul meu a cîjtit în pai ceea ce a pierdut în spic ... Recoltă pierdută! și totuși Dumnezeu știe toată grija pe care o ducem pentru a lupta împotriva perturbărilor atmosferei care pare să se îndîrjească asupra muncii noastre de un an întreg.

„A fi agricultor
Ce absurditate!
Mai bine speculant
Sau mai bine deputat!" *ar spune răposatul*
Sehinas.

Cum este recolta ta? ... sau mai bine zis sănătatea ta, căci în naufragiu este ceea ce trebuie să ne luptăm să scăpăm.

Mii de amiciții din partea coloniei mele.

Al tău,

V. *Alecsandri*

* Aluzie la jocurile de noroc în care zarurile sînt aruncate cu ajutorul unui pahar fără picior numit *goblet*.

, * în original, în limba remănă.

Mircești, 3/15 juillet 1881

Cher vieux,

La nouvelle de ton départ pour Londres en qualité de ministre me renverse; je m'attendais plutôt à te voir partir pour Constantinople, ou je t'aurais accompagné bien volontiers. Toi, absent de Bucarest, c'est un grand vide que tu laisses derrière toi, car tu étais l'âme du Théâtre et de l'Académie. Qui te remplacera? Tu as peut-être pensé à moi. ... mais le choix n'est pas heureux. Pour occuper les deux postes que tu quittes, la première condition est d'habiter constamment la capitale et tu sais bien que je ne saurais jamais remplir cette condition, quant à admettre un vice-directeur qui agisse en mon nom, je ne saurais y souscrire. D'ailleurs, si j'ai accepté de faire partie du comité théâtral, **9 a** n'a été de ma part qu'une condescendance amicale envers toi, car je sais par expérience ce qu'est cette galère qui porte le titre ou plutôt l'enseigne de *Direction*. Non, cher vieux, toi parti, je me sens plutôt disposé à suivre ton exemple qu'à prendre ta place. Il ne faut donc pas compter sur moi. Qui sait si je ne vais pas m'absenter moi-même du pays pendant l'hiver? Maintenant, que je n'aurai plus le plaisir d'y trouver mon vieux camarade, dont l'esprit s'accordait si bien avec le mien, le séjour de Bucarest me sera insupportable.

Je ne te blâme pas d'avoir accepté d'aller représenter le pays à Londres, tu sauras lui rendre de bons services auprès du gouvernement anglais et personne mieux que toi ne pourrait predisposer John Bull en notre faveur; mais je trouve que tu vas diablement me manquer toutes les fois que j'irai faire un séjour quelconque à Bucarest. C'est égoïste de ma part ce que je dis là, mais à mon âge on acquiert quelques droits à l'égoïsme.

Enfin! *AU right!* ... Va *speecher* de l'anglais au nom du royaume roumain. Tu trouveras à Londres Kingston¹ et peut-être Charles Bonaparte Wyse², serre-leur la main de ma part.

Tu promets de revenir au mois de novembre? Faut-il l'espérer sérieusement? Ce projet me semble illusoire, carnos hommes d'Etat auront bien soin de te tenir loin du pays.

Ma femme, ma fille et mon gendre te souhaitent un bon voyage sans oser ajouter un prompt retour... Moi je l'ajoute pour eux dans l'intérêt de l'Académie, du Théâtre et de tes propres affaires.

Tout à toi et *farewell*,

V. *Aleksandri*

J'expédie ce soir tes lettres au *Convorbiri*. •
Peux-tu m'envoyer la copie du manuscrit de *Pepelea*?
Negruzzi me la demande.

Nos amitiés à Madame Ghica.

ist

Mircești, 3/15 iulie 1881

Iubite prietene,

Vestea plecării tale la Londra în calitate de ministru m-a uimit; mă așteptam mai curînd să te văd plecînd la Constantinopol, unde te-aș fi însoțit cu plăcere. Lipsind din București, tu lași un mare gol în urma ta, căci erai sufletul Teatrului și al Academiei. Cine te va înlocui? Te-ai gîndit poate la mine . . . , dar alegerea nu e fericită. Pentru a ocupa cele două posturi pe care le părăsești, prima condiție este de a locui tot timpul în capitală și tu știi bine că eu nu o voi putea îndeplini niciodată, cît despre a admite un vice-director care să lucreze în numele meu, nu pot fi de acord cu aceasta. Dealtfel, dacă am acceptat să fac parte din Comitetul teatral, nu a fost din partea mea decît o atenție amicală față de tine, căci știi din experiență ce înseamnă această galere care poartă titlul sau mai curînd firma de *Diracție*. Nu, dragul meu, dacă tu pleci, mă simt mai repede dispus să-ți urmez exemplul decît să-ți iau locul. Nu trebuie deci să conțezi pe mine. Cine știe dacă nu voi lipsi en însumi din țară în timpul iernii. Acum, cînd nu voi mai avea plăcerea să găsesc acolo pe vechiul meu camarad, al cărui spirit se acorda așa de bine cu al meu, șederea în București îmi va fi de nesuferit.

Nu te acuz că ai acceptat să mergi să reprezînți țara la Londra, vei ști să-i aduci bune servicii pe lîngă guvernul englez și nimeni nu va putea să pre-dispună mai bine decît tine pe John Bull în favoarea noastră; dar găsesc

că-mi vei lipsi grozav, ori de cite ori mă voi duce cu vreun prilej la București. Este egoist din partea mea ceea ce spui: aici, dar la vârsta mea îți câștigi unele drepturi la egoism.

în sfârșit! Bravo! * Du-te și vorbește ** englezește în numele regatului român. Vei găsi la Londra pe Kingston și poate pe Charles Bonaparte Wyse °; strînge-le mina din partea mea.

Făgăduiești să revii în luna noiembrie? Trebuie să nădăjduim în mod serios? Acest proiect îmi pare iluzoriu, căci oamenii noștri de stat vor a/ea grijă să te țină departe de țară.

Soția, fiica și ginerele meu îți urează drum bun fără să îndrăznească a adăuga o întoarcere grabnică ... Eu adaug aceasta pentru ei, în interesul Academiei, al Teatrului și al propriilor tale afaceri.

Al tău și adio ***

V. Alecsandri

Trimit astăzi seară scrisorile tale la *Convorbiri*.

Poți să-mi trimiți copia după manuscrisul lui *Peplea*? Mi-o cere Negruzzi.

Salutările noastre prietenești doamnei Ghica.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

582

3 iuli 1881

Iubite Negruzzi,

Primesc chiar acum trei epistole de ale lui Ion Ghica, destinate *Convorbirilor*. Ți le expeduiesc prin poștă.

Ghica pleacă sîmbătă la Londra, ca ambasador. Regret absența lui de la Academie și de la Direcția Teatrului.

••-* în original, în limba engleză.

Te rog să-mi rezervezi un exemplar din ultimul volum al *Convorbirilor*. sil •.. în;
Complimente respectuoase d-nei Negruzzi:.....
Al d-tale amic,

I V. Alecsandri

Vrei să publici pe *Peplea* într-unui din numerele yerii? fi •:

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE”
DIN VIENA

583

Gara Mircești, 5 iulie 1881

Sexagenarul din Mircești mulțumește din inimă membrilor „României June” pentru urările ce au primit din parte-le și le dorește ani mulți fericiți, plini de roadă folositoare neamului românesc.

Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

584

Mircești, 6/18 juillet 1881

Mon cher vieux,

Accepterais-tu la charge de ministre à Londres à la condition de ne pas te rendre à ton poște? Non... Comment peux-tu donc insister pour que j'accepte la Direction des Theâ-

tres¹ quand j'habite loin de Bucarest et que je suis presque toujours absent de cette ville? Mon amour propre, ma conscience meme, ne me permettait pas de jouer le role d'un simple mannequin et de laisser gerer par d'autres, quelqu'il serait, les affaires d'une institution aussi compliquee et aussi delicate que Test celle de la Direction theâtrale? Je ne saurai. pas fair plaisir â nos acteurs, endosser la. responsabilite des sottises, des fautes qui se commettraient â l'abri demon nom; aussi je refuse categoriquement de te remplacer, alors que je ne puis, comme toi, "prendre les renes*" en main et les tenir ferme et constamment, comme tu l'as fait pendant quetu dirigeaişla boutique.

Mais il s'agit d'empêcher que le théâtre ne tombe entre les mains d'un Pascaly ou d'un Ventura etc.! Voici ce que je propose.

De tous ceux que je connais â Bucarest, le seul qui m'a pâru interesse serieusement au progres de l'art dramatique c'est Pierre Gradisteano. Il est homme â mater les droles, etant fort en gueule et a donner une bonne impulsion au théâtre. Avec lui je m'entendrais parfaitement, ayant deja longuement cause ensemble de la marche de l'art dramatique: et nous etant trouves parfaitement d'accord. C'est lui qu'il faudrait nommer directeur et les choses iront bien, j'eti reponds.. . Hors de lâ, pas de salut.

Tout â toi,

V. Alecsandri

•/•ti.l VA;i :lA\ Mirceşti, 6/18 iulie 1881

Iubite prietene,

Ai primit tu sarcina de ministru la Londra cu condiția de a nu te duce la po tul tău? Nu . . . Cum poți tu deci stărui ca să primesc direcția teatrelor¹ când locuiesc departe de Bucureşti și când lipsesc mai tot timpul din acest oraş? Amorul meu propriu, conștiința chiar, nu mi-ar îngădui să joc rolul unui simplu manechin și să las să fie conduse de alții, oricare ar fi, afacerile unei instituții așa de complicate și de delicate cum este

—Li—.

a tiutiti D

* în original sris- reunit s. ' i(i) i"j . "ii , ,:!

aceea a direcției teatrale? Eu nu voi ști să fac plăcere actorilor noștri, să duc în spate răspunderea pentru prostii, pentru greșeli care se vor face la adăpostul numelui meu; de aceea refuz categoric să te înlocuiesc, dacă nu îmi este cu putință, ca ție, să iau hățurile în mână și să le țin zdravăn și neîntrerupt, așa cum ai făcut-o tu în timp ce conduceai dugheana.

Dar trebuie să împiedicăm ca teatrul să nu intre pe mîinile lui Pascaly sau ale unui Ventura etc.! Iată ceea ce propun.

Dintre toți cei pe oare îi cunosc la Bucureşti, singurul care mi-a părut serios interesat la progresul artei dramatice este Petre Grădişteanu. Este un om în stare să stăpînească, pe caraghioși, fiind bun de gură, și să dea un bun avînt teatrului. Cu el m-aş înţelege foarte bine pentru.că am vorbit adesea, pe îndelete, despre mersul artei dramatice, și ne-am înţeles întotdeauna. Pe el ar trebui să-l numiți director și lucrurile vor merge bine, pe răspunderea mea ... în afară de aceasta, nici o salvare.

Al tău,

V. Alecsandri

585

Mirceşti, 6/18 juillet 1881

Cher vieux,

Je t'ai écrit â Vienne (Grand Hotel) pour te dire que je refusais pour miile bonnes raisons la Direction des théâtres¹, et pour proposer cette direction â Pierre Gradisteanu. Celui-ci habite Bucarest, est fort en gueule, et s'interesse plus que les autres Bucarestiens au progres de l'art dramatique. Ayant souvent cause avec lui sur ce sujet, nous nous sommes trouves complètement d'accord. Avec lui je pourrai toujours m'entendre, et toi aussi, j'espere, si nous continuons â faire pârte du Comite. Accepte ma proposition et tout ira bien, j'en reponds.

T. ât.,

V. Alecsandri

* - iii

I Prefaire-tu Maiorescu â Gradisteano?.

Mircești, 6/18 iulie 1881

Iubite prietene,

Ți-am scris la Viena (Grand Hotel) pentru a-ți spune că refuzam pentru o mie de bune motive direcția teatrelor *; și pentru a propune la această direcție pe Petre Grădișteanu. Acesta locuiește în București, este bun de gură și se interesează mai mult decât ceilalți bucureșteni de progresele artei dramatice. Vorbind adesea cii el despre acest subiect, ne-am găsit pe de-a întregul de acord. Cu el voi putea întotdeauna să mă înțeleg, și tu. de asemenea, nădăjduiesc, dacă vom continua să facem parte din Comitet. Primește propunerea mea și totul va merge bine, pe răspunderea mea.

• • •

Al tău,

V. Alecsandri

iti convine mai bine Maiorescu decât Grădișteanu?

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

586

ii

as

i

Mircești, 9/21 iulie 1881

„snsx • ' - I

„Domnul meu,

Li;

„; în numărul 4 al *Portofoliului român* am citit o scrisoare a răposatului I.; Voinescu² către ministrul plenipotențiar³ al republicii franceze, cu data din 9/21 august 1848. Acest act istoric mi-au adus aminte că posed o mică colecție de articole de ziare și de scrisori lăsate mie în suvenir de Voinescu, și toate scrise cu mâna lui într-un album. Toate sînt foarte interesante în privința evenimentelor de la acea epocă, în care sărmanul nostru compatriot au avut un rol activ.

744

Am cunoscut mult pe bietul I. Voinescu și sînt convins că el au suferit mai amar exilul de la 1848; lipsa în care trăia pe pămîntul străinătății, durerea ce simțea pentru nenorocirile patriei sale și dorul sfișitor de copii' au grăbit moartea celui adevărat martir al patriotismului adevărat. Dacă vroiți a publica în *Portofoliu* documentele istorice de care v-am vorbit, și care sînt scrise în limba franceză, sînt gata a vi le comunica.

Aștept răspunsul d-voastre cu sperare că veți primi propunerea mea⁴. Aș fi prea fericit de a aduce astfel un omagiu sincer lui I. Voinescu, unul din cei mai demni pionieri ai deșteptărei naționale, unul din cei mai nobili reprezentanți ai epocii memorabile de la 1848.

Primiți, domnul meu, împreună cu felicitările mele pentru mult interesanta publicație ce ați întreprins, asigurarea distincției consideratăii.

V. Alecsandri

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

587

Mircești, 9/21 iulie 1881

Domnul meu,

Voi avea totdeauna mare mulțumire de a primi vizita d-voastră aice la Mircești, însă nu voi putea să vă dau lămuririle ce doriți a avea. Vă sfătuiesc dar a vă adresa direct către dl. V. A. Urechia, ministrul Instrucției Publice, care, nu mă îndoiesc că vă va înlesni realizarea voinței ce aveți

745

de a vă înscrie la Universitate. Ministrul actual este iubitor de progres și încurajează tinerii care aspiră a se lumina.

Primiți, domnul meu, asigurarea considerării mele,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

588

Mircești, 12/24 iulie 1881

Domnul meu,

Mulțumind junelui nostru poet P. Dulfu pentru grațiozitatea ce au avut de a-mi trimite opul său intitulat *Alecsandri Vasile miikodese a Roman Irodalom teren* * (pe care, din nenorocire, nu-l pot ceti, necunoscînd limba maghiară), mă grăbesc a răspunde epistolei d-voastre din 16 iulie.

Printr-o fericită împrejurare, colegul nostru, d-l Iorgu Sion, aflîndu-se la Mircești cînd a mprimit pachetul d-voastră, d-lui a binevoit a se însărcina cu petițiunea d-lui Dulfu pentru a o duce d-lui V. A. Urechia, ministru actual al Instrucției Publice.

Domnul Sion va face toate demersurile necesare pentru obținerea bursii cerute de tînărul poet și vă va comunica rezultatul. Cît pentru mine, voi scrie direct d-lui ministru, adresîndu-i rugămîntea ca să înlesnească d-lui Dulfu mijloacele de a-și perfecționa studiile literare într-o universitate din Franța.

Voi fi prea fericit de izbîndă.

* *Activitatea lui Vasile Alecsandri pe tărîmul literaturii romane (limba maghiară), j*

în așteptarea ei, vă rog să primiți pentru d-voastre și pentru dl. Dulfu asigurarea distinsei mele considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE”
DIN VIENA

589

Mircești, 12/24 iulie 1881

Domnule prezident,

La întoarcerea mea din Iași, am găsit pe biroul meu frumosul album ce mi-ați trimis din partea Societății „România Jună” din Viena. Conținutul său mi-a produs o vie și profundă emoție.

A ajunge pe culmea dealului de unde omul începe a se pogori pe cărarea ce duce spre mormînt, este un moment de tristă cugetare. În amurgul vieții, lumea se acoperă de un val melancolic, inima are presimțiri de pribegire și cuvîntul adio vine de se pune pe buze ca o pasăre cu glas amar.

Mulțumită însă „Junimei române” din Viena, al cărei glas tînăr, simpatic și înduioșător au salutat aniversarul meu sexagenar, simt o dulce mîngîiere în sufletu-mi. Și cînd privesc în urma mea, bătrînețele dispar, căci văd la poalele dealului o generație verde, generoasă, entuziastă, patriotică care țintește privirile sale tot în sus, și pășesc cu încredere către un viitor măreț.

Înainte, înainte, scumpă „Junime română!” Fie ca ultimii pași ce-mi rămîn de făcut să fie întovărășiți și susținuți de răsunetul, faptelor tale triumfale.

Veteranul ce și-au îndeplinit datoria către Patrie admiră cu mîndrie legioanele tinere care îi succedază pe cîmpul luptei unde ele sînt chemate a culege lauri.

Domnule prezident, vă rog să dați citire acestei scrisori, iubților membri ai societății „Junimei române” din Viena,

și totodată să binevoști a le exprima simțirile mele de afec-
tuoasă recunoștință.

Aldomniei-voastre devotat,

Vasile Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

590

[p. 12/24 iulie 1881]

Iubite coleg,

Mă doare capul așa de tare, că nu pot să-ți scriu acum tot ce aș avea de scris; îmi rezerv dar plăcerea de a-ți trimite în curînd o epistolă mai lungă. Deocamdată profit de întoarcerea lui I[orgu] Sion la București, pentru ca să-ți comunic opinia mea asupra direcției teatrului¹. Eu nu pot s-o primesc, căci nu pot să mă strămut în București pentru a conduce acea galeră ce se numește teatru și nu înțeleg a primi o sarcină atât de grea fără a mă consacra la conducerea ei. Fiind însă că mă interesez mult de arta dramatică, găsesc că singurul om care ar dirija teatrul fără părtinire, avînd totodată talentul de a-l apăra, este Petraki Grădișteanu.

Dacă ar primi direcția, m-aș putea foarte bine înțelege cu el și cred că tot Comitetul s-ar învoi, căci Grădișteanu iubește arta dramatică, au găsit și destule cunoștințe, pentru ca să dea o bună impulsie teatrului. Am grăit... cu el despre această instituție și ne-am găsit de acord.

Cît pentru d. Ventura, cred că ambiția lui principală este ca să fantasească (?) *Peste Dunăre*. D-lui este jurnalist, rămîne juranalist și nu umblă după doi iepuri.

Al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

CĂTRE EUFROSINA POPESCU

591

Mircești, 14 iulie 1881

Doamnă,

Teatrul, cum știi foarte bine, se poate asemăna cu o navă expusă foarte adesea la furtuni. Căpitanul însărcinat să o conducă trebuie să fie totdeauna la postul său, lîngă cîrmă. Dacă el ar lipsi, echipagiul e gata să se revolteze și naufragiul devine inevitabil. Astfel fiind, cum aș primi o sarcină ce pretinde atîta răspundere, cu condițiunea ca eu să rămîn pe uscat, în timp ce nava ar pluti în largul mării?

Știi, sau mai bine zis vei ști, că nu pot să mă instalez la București, ca să-mi împovărez umerii cu direcția teatrului². Acestea fiind zise, fac apel la bunul d-tale simț și la marea d-tale experiență în afacerile teatrale și întreb: *pot eu să-mi iau răspunderea unei funcțiuni pentru care îmi este cu nepu-
tință să mă consacru?*

îmi pot eu expune numele la dreapta critică a persoanelor care ar fi în drept să mă facă responsabil cu persoana mea? Aceasta ar fi tot așa ca și cînd m-aș afla în China și aș face agricultură la Mircești. Știu că aș culege frumoasă recoltă!

Nu, doamnă, nu-mi cereți imposibilul; *nu* vă mulțumiți pentru locul de director numai cu un om de lemn, dacă voiți ca afacerile prea complicate ale Teatrului să meargă bine. Directorul trebuie să fie în contact zilnic cu personalul Teatrului și să vegheze necontenit la interesele lui. Așadar nu eu care apar așa de rar prin București voi comite incalificabila ușurință de a deveni un director norar*. în orice mă amestec, îmi place să fac eu însumi ceea ce îmi incumbă.

Iată pentru ce prefer să lucrez pentru teatru ca autor dramatic, și să las direcția acelor care pot să ție cu fermi-
tate cîrma în mîinile lor.

în lipsa amicului meu Ghica, nu cunosc decît o singură persoană care ar fi în stare să-l înlocuiască. Am vorbit si cu

* Poate onorar.

d-nul Sion, care a venit să mă vadă și care a fost tot de părerea mea. Persoana aceea va primi oare? Vom căuta să aflăm.

Deocamdată te rog, doamnă, să crezi că regret de a nu putea răspunde la apelul ce-mi faceți. Sper că ai înțeles și că ai admis motivele mele și că nu vei avea nici o îndoială despre sentimentele ce-mi dictează această purtare în afacerea ce ne preocupă pe toți în acest moment.

Al d-tale prea devotat servitor,

V. Alecsandri

CÂTRE EDUARD HÜBSCH

592

Mircești, [a. 22 iulie] 1881

Mon cher Monsieur Hübsch,

Dans le trajet de Bucarest à Mircești, j'ai été continuellement persecuté par votre diable d'hymne national, que je trouve admirable, et j'ai essayé d'y adapter les paroles suivantes. Elles m'ont paru correspondre au caractère des divers passages de votre belle composition musicale. Voyez et jugez-en vous même en votre qualité de maestro. J'ai pensé ne pas faire plus de deux couplets l'un à l'adresse du Roi et le second à l'adresse du pays. Un troisième m'a paru superflu et de nature à produire une longueur, d'ailleurs j'aurais dû l'adresser à l'armée, et comme c'est l'armée qui est appelée à chanter l'hymne, elle aurait été exposée à célébrer ses propres hauts faits, ce qui constitue un manque de modestie. Si vous vouliez reimprimer votre hymne avec paroles, vous auriez le soin de mettre sur la première page:

L'hymne national roumain — Musique d'Edouard A. Hübsch — Paroles de X.

Tout à vous,

V. Alecsandri — 1881

IX

„Trăiască regele în pace și onor De țară iubitor Ș-apărător de țară! Fie domn glorios Peste noi. Fie-n veci norocos în război! O! Doamne sfinte, Ceresc părinte, Susține cu a ta mână Coroana română.	Trăiască Patria Cît soarele ceresc Rai vesel, românesc Fie-n veci el ferit De nevoi! Fie-n veci locuit De eroi! O! Doamne sfinte Ceresc părinte întinde a ta mână Pe țara română!"	Rai vesel, pămîntesc Fie-n veci depărtat De nevoi! Fie-n veci apărat De eroi !
--	--	--

P.S. Les variantes: *Rai vesel, pămîntesc*, et la strophe qui commence par: *Fie-n veci depărtat*, me semblent meilleures; c'est à vous à choisir d'après les convenances de la musique ... J'avais écrit d'abord:

„Rai vesel, pămîntesc
Ce poartă-un mare nume.

Mais dans l'adaptation des syllabes sous les notes, il fallait écrire: *Ce poart-tă-un ma-re nu-me*, et ce malencontreux *tăun* me choquait un peu l'oreille. Il est vrai qu'on pourrait à la rigueur écrire: *Ce poart-un ma-re nu-me*, et ce mode éviterait la cacophonie ... Bref, choisissez à votre guise ce qui vous convient le mieux.

Mircești, [a. 22 iulie] 1881

Iubite domnule Hübsch,

În drumul de la București la Mircești, am fost tot timpul urmărit de afurisitul dumitale de imn național, pe care îl găsesc minunat, și am încercat să-i adaptez cuvintele următoare. Ele mi s-au părut potrivite cu caracterul diverselor pasaje ale frumoasei dumneavoastră compoziții muzicale. Priviți și judecați dumneavoastră înșivă în calitatea dumneavoastră de maestro. M-am gândit să nu fac mai mult de două cuplete, unul la adresa regelui și cel de al doilea la adresa țării. Un al treilea mi s-a părut inutil

și de natură a produce o lungime, de altfel ar fi trebuit să-1 adresez armatei, și cum armata este aceea care este chemată să cânte imnul, ar fi fost expusă să-și celebreze propriile sale mari fapte, ceea ce ar fi constituit o lipsă de modestie.

Dacă ați vrea să reimprimați imnul dumneavoastră cu aceste cuvinte, veți avea grijă să puneți pe prima pagină:

Imnul național român — Muzică de Eduard A. Hubsch — Cuvinte de X.

Al dumitale,

V. Alecsandri — 1881

•†

P.S. Variantele: *Rai vesel, pămîntesc*, și strofa care începe cu: *Fie-n veci depărtat*, mi se par mai bune. Dumneavoastră trebuie să alegeți după conveniențele muzicii . . . Scrisesem mai înainte:

„Rai vesel, pămîntesc
Ce poartă-un mare nume”.

Dar la adaptarea silabelor sub note, ar fi trebuit scris: *Ce poartă-un mare nu-me*, și acest nefericit *tăun* mă supăra la ureche. Este adevărat că pînă la urmă s-ar fi putut scrie: *Ce poart-un ma-re nu-me*, și acest mod ar fi evitat cacofonia . . . Pe scurt, alegeți după dorința dumneavoastră, ceea ce vă convine mai bine.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

593

Mircești, 22 juillet 1881

Monsieur,

Agreez mes remerciements pour l'hymne¹ que vous avez eu la gracieusite de m'envoyer et qui m'a beaucoup plus. Il est parfaitement adapte aux paroles et je suis certain.

* Urmează cele două strofe ale imnului în limba română de la p. 751.

752

I

qu'il produira un grand effet, etant chante en chœur avec accompagnement d'orchestre complet.

Ces paroles ont ete ecriteș sur la musique de l'hymne național, execute par les bandes militaires et compose par Mr Hubsch, du temps du prince Couza.

Vous avez reussi, à votre tour, à exprimer parfaitement: le caractere des divers strophes qui le composent.

Veillez en agreer mes sinceres compliments, ainsi que l'assurance de ma haute consideration.

V. Alecsandri

Mircești, 22 iulie 1881

Domnule,

Primiți mulțumirile mele pentru imnul¹ pe care ați avut amabilitatea să mi-1 trimiteți și care mi-a plăcut mult. Este foarte bine adaptat cuvintelor și sînt sigur că va produce un mare efect, fiind cîntat în cor cu acompaniament de orchestră completă.

Aceste cuvinte au fost scrise pe muzica imnului național executat de grupe de militari și compus de dl. Hubsch, în timpul prințului Cuza.

Ați izbutit, la rîndul dumneavoastră, să exprimați foarte bine caracterul diverselor strofe din care este compus.

Binevoiți să primiți sincerele mele complimente, precum și asigurarea înaltei mele considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

594

Mircești, 24 iulie 1881

Iubite Negruzzi,

Am scris la București ca să-mi trimeată manuscriptul lui *Pepelea*,¹ și pîn-acum nu am primit nici un răspuns, nici

753

piesa. Voi mai reînnoi cererea mea astăzi, însă nu cred să obțin vreun rezultat până nu s-a numi un director al teatrelor în locul lui Ion Ghica, dus acum la Londra în calitate de ministru plenipotențiar. Mi s-au propus mie direcția¹ acelei galere, dar înțelegi că am refuzat cu entuziasm.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

595

Mircești, 12 august 1881

*Iubite coleg **,

Plecînd Ion Ghica la [Londra] **, direcția¹ teatrelor a rămas vădană. A umblat după ea un Marghiol, numit Ventura, însă au fost refuzat și, precum aflu, Marghiolul s-au retras în oarecare biurou a presii², clădit înadins pentru a-l adăposti.

Cine dar va lua cîrma în mînă? ... Eu nu pot, căci n-am brațul destul de lung pentru a ținea acea cîrmă la o distanță de un mare număr de kilometri. Nu ai consimți d-ta a înlocui pe Ion Ghica? Toți tovarășii d-tale de la Comitetul teatral ar fi prea fericiți dacă ai primi să iei direcția și bietul Urechia ar scăpa de o mare nedumerire.

Al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

"

* Apostila lui Titu Maiorescu despre răspunsul negativ.

** în original este scris *București*, ceea ce este evident o greșeală a poetului.

CĂTRE ION GHICA

596

Mircești, 16/28 aout 1881

Mon cher vieux,

Il y a si longtemps que je n'ai passe la frontiere, moi qui jadis ... *uile ego* ... que je ne puis m'habituer à l'idée de voir un de mes amis faisant de navette entre Paris et Londres à plusieurs centaines de lieues de Mircești. Mais *bun e Dumnezeu* ! Encore huit mois de patience et d'immobilite, et mes ailes auront repousse, alors, ma foi, je vais m'en donner de ces courses interminables à travers les Etats de l'Europe, comme on disait du temps des passeports. En attendant, j'acheve ma derniere annee d'agriculture et je fais le marchand de ble. Celui que j'ai obtenu en l'an de grâce 1881 est magnifique et sans attendre des prix fabuleux, j'ai vendu à 2 375 francs le wagon. Cela me suffit pour m'aider à payer mes dernieres dettes. Ouf ...

Pendant que tu joueras à l'ambassadeur¹ au sein de la perfide Albion, à quoi vais-je consacrer mon temps durant tout cet hiver? Aller assister aux seances du Senat? Ma foi, non. Bucarest me semblerait trop vide, tu n'y es plus, le vieux Kneaz non plus, et il me faudrait mener la vie d'hotel ... Donc, je me propose de demander un conge illimite et en cas de refus, de donner ma demission, afin d'etre libre de mes mouvements ... quand je dis mouvements, c'est un lapsus que je commets, car mon intention est de me calfeutrer chez moi et de me livrer à quelque travail qui dure jusqu'au mois de mars, epoque des seances academiques.

Le Theatre, je l'abandonne à sa destinee. Quoiqu'il ait echange à la direction de Ventura, il ne semble pas avoir une perspective de vitalite, car je ne vois pas qui pourra le diriger pour le mener à bon port. Gradisteano ayant refuse de s'en meler, Madame Gradisteano aussi, j'ai pense à Maibresco \ mais celui-ci a bien d'autres choses à faire que de se fourrer dans la galere theatrale. Reste donc Conta², le beau Conta, le libidineux Conta ! Ce malheureux sera devore au bout de trois mois par les farceuses de la troupe et la direction s'en ira au panier. Il y a bien le vieux Sion ..., mais il

est trop prolifique et au bout de la saison théâtrale la p rtie feminine du corps des artistes serait afflige de rotondites tant soit peu compromettantes.

Arrive que pourra ... je ne m'en mele plus.

Negruzzi a publie une de tes trois lettres dans le no du 1-er aout, et je pense qu'il continuera la publication des autres dans les nos suivants. Ja vais lui ecrire aujourd'hui meme pour le charger de t'envoyer les brochures des *Convorbiri*   Londres, Cornwall Gardens, no 77 S.W.

Tes occupations politiques te permettront-elles de donner suite à la redaction de tes souvenirs? Il serait fort regrettable que tu renonces à la litterature. On le craint. Mais moi je ne le crois pas. Qui a bu boira !

Miile bonnes amities de la part de Pauline, de Mărie et de Demetre.

Tout à toi de coeur,

1 V. Alecsandri

Mirceşti, 16/28 august 1881

Iubite prietene,

Este a a de mult de c nd n-am mai trecut grani a, eu care altădată ...
•eu acela * ... inc t nu mă pot obi nui cu ideea de a vedea pe unul dintre prietenii mei f c nd naveta între Paris  i Londra la mai multe sute de leghe de Mirceşti. Dar *bun e Dumnezeu* **!  nc  opt luni de răbdare  i de nemi care, aripile îmi vor cre te,  i atunci, pe legea mea, îmi voi oferi niște curse interminabile prin statele Europei, cum se spunea pe vremea pa apoartelor. In așteptare, termin ultimul meu an de agricultură  i fac pe negustorul de gr u. Acela pe care l-am ob tinut în anul de graţie 1881 este minunat  i fără să aștept prețuri fabuloase, am v ndut cu 2 375 franci vagonul. Aceasta  mi este de ajuns pentru a-mi ajuta să plătesc ultimele datorii. Uf ...

In timp ce tu vei face pe ambasadorul în 'sinul perfidului Albion, cum îmi voi folosi eu oare timpul în cursul acestei ierni? Să merg să asist la  edin tele Senatului? Zău, nu. Bucure tiul mi-ar părea prea gol, tu nu mai e ti acolo, nici b tr nul cneaz,  i va trebui să duc viața de hotel ...

* In original, în limba latină.

**  n original, în limba română.

Deci,  mi propun să cer un concediu nelimitat  i, în caz de refuz, să-mi dau demisia, pentru a fi liber pe mi c rile mele ... când spun mi c ri, comit o gre eal , căci intenţia mea este de a mă cuibări la mine acasă  i de a mă consacra vreunei lucrări care să dureze p n  în luna martie, epoca  edin telor academice.

Teatrul îl las în voia sorţii sale. Cu toate că a scăpat de direcţia lui Ventura, nu pare să aibă o perspectivă de vitalitate, căci nu văd cine ar putea să-l conducă pentru a-l scoate la liman. Gr di teanu refuz nd să se amestece, doamna Gr di teanu de asemenea, m-am g ndit la Maiorescu, dar acesta are altceva mai bun de făcut dec t să se bage în galera teatrală. R m ne deci Conta, frumosul Conta, u uraticul Conta! Acest nefericit va fi devorat după trei luni de către  mecherele trupei  i direcţia va ajunge la co . Mai este b tr nul Sion ..., dar e prea prolific  i la sf r itul stagiunii teatrale partea feminim  a corpului de artiști va fi cuprinsă de rotunjimi  ntruc va compromi toare.

 nt mpl -se ce s-o  nt mpla ... nu mă mai amestec.

Negruzzi a publicat una din cele trei scrisori ale tale în numărul din 1 august  i socot că va continua să publice pe celelalte în numerele următoare.  i voi scrie chiar astăzi pentru a-l invita să-ţi trimită bro urile *Convorbirilor* la Londra, Cornwall Gardens, nr. 77 S.W.

Ocupaţiile tale politice îţi vor permite să continui redactarea amintirilor tale? Ar fi foarte regretabil să renunţi a literatură. Lumea se teme. Dar eu nu cred. Cine a băut va mai bea!

Salutări prietenești din partea Paulinei, a Măriei  i a lui Dimitrie.
Al tău din toată inima,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

597

Mirceşti, 17 august 1881

Iubite coleg,

Nu  tiu dacă ai primit o scrisoare a mea în care te rugam să te g nde ti la amicii noștri de la Montpellier c nd a fi o

zi cu ploaie de decorații? Dacă va răsări în fine o asemene zi, dă-mi voie a înscrie în numărul celor ploați și pe dl. Domenico Muti¹ din Napoli, care a adresat de mult Maiestăților-lor un album și o poezie.

*Cela leur fait tant de plaisir et cela nous coute si peu**!
zicea o damă mare pe timpul lui Ludovic XIV...

Cum rămîne cu direcția teatrelor?*

Al d-tale amic și coleg,

V. *Aleksandri*

CĂTRE LUCIE DUCA

598

Mircești, 21 aout 1881

Ma chere Lucie,

A mesure que se terminent les travaux agricoles, il me pousse des ailes qui ne demandent qu'à prendre leur voi du cote de Sinaia. Je viens te demander de m'informer sur l'etat de la temperature de vos hauts parages, afin que je puisse calculer le nombre de paletots dont je devrais me munir en cas de voyage. Je voudrais me loger à l'hotel car je ne ferai qu'un court sejour aux pieds de Boucecia; y trouve-t-on des chambres à volonte ou bien faut-il s'y prendre d'avance pour ne pas etre expose de se lper à l'enseigne de la belle etoile?

Dans nos contres nous jouissons de splendides journées d'automne, mais les soirees sont froides et les matinees aussi. Je m'en prive, comme tu le penses bien tout en deplorant ces anomalies atmospheriques.

Ta tante est fort occupee en ce moment avec le pesage et le chargement bu ble que j'ai vendu k bon prix.

Mărie tapotte son piano quatre heures par jour et la petite Marguerite bavarde de facon à etourdir son grand'

Aceasta le face atita plăcere și pe noi ne costă așa de puțin!

papa. Je suppose que Clopotsel en fait autant de son cote, c'est pourquoi je te charge de l'embrasser tres fort de ma part. N'oublie pas Georges.

Ta maison doit etre presque prete. On en dit des merveilles.

Si tu trouve, une occasion favorable je te prie de déposer mes hommages respectueux aux pieds de S. Majeste, notre gracieuse souveraine.

Ton oncle affectione,

n

V. *Aleksandri*

Mircești, 21 august 1881

Scumpa mea Lucie,

Pe măsură ce se termină lucrările agricole îmi cresc aripi care nu cer decît să-și ia zborul înspre Sinaia. Îți cer să mă informezi asupra stării temperaturii de pe înaltele voastre meleaguri, astfel încît să pot să socotesc numărul de paltoane cu care ar trebui să mă înarmez în caz de călătorie. Aș dori să locuiesc la hotel pentru că nu voi rămîne decît scurt timp la picioarele Bucegilor; se găsesc camere după dorință sau trebuie să te îngrijești din vreme pentru a nu fi expus să locuiești la firma sub cerul liber?

Pe meleagurile noastre ne bucurăm de zile de toamnă minunate, dar serile sînt reci și diminețile asemenea. Mă feresc, cum bine îți închipui, deplîngînd aceste anomalii atmosferice.

Mătușa ta este foarte ocupată în timpul acesta cu cîntărirea și încărcarea griului pe care l-am vîndut cu un preț bun.

Măria cîntă la pian patru ore pe zi și mica Margareta ciripește atît cît să năucească pe bunicul său. Bănuiesc că și Clopoțel, la rîndul său, face la fel, de aceea te însărcinez să-l îmbrățișezi foarte tare din partea mea. Nu-l uita pe Georges.

Casa ta trebuie să fie aproape gata. Se spun minuni despre ea.

Dacă găsești o împrejurare potrivită, te rog să depui omagiile mele respectuoase la picioarele Majestății-sale, grațioasa noastră suverană.

Unchiul tău iubitor,

V. *Aleksandri*

CĂTRE TITU MAIORESCU

599

Mircești, 21 august 1881

Iubite domnule Maiorescu,

înțeleg foarte bine motivele pentru care nu puteți primi direcția teatrelor și le aprobez cu atât mai mult, că însumi mă găesc în acelaș caz ca și d-voastră. Prin urmare, să sperăm că Dumnezeuul românilor se va îngriji și de arta dramatică și să ne căutăm de treabă.

Am scris d-lui Urechia în privirea decorării d-lor Wilhelm Friederich și Eduard Engel *. Sper că Ministerul nostru de Culte și de Instrucție Publică va interveni pe lângă M.s. regele în favoarea recomandațiilor d-voastre.

Cu cea mai sinceră afecțiune, al
d-voastră,

V. *Alecsandri*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

600

Mircești, 24 august 1881

Moș PISOI,

Am aflat năzbuțiile care le-ai făcut la Slănic, dar nu m-am mirat căci tinerețea-i tinerețe și trebuie să dea mugur. Acum însă că te-ai întors acasă ca să mictuiești ștregăriile de la Slănic, cred că după ce te-i odihni, te-i duce la Ruginoasa să vezi pe Doamna, care dorește să te vadă. Cu această ocazie,

* Apostila lui Titu Maiorescu despre străinii amintiți care publicaseră în revista lor *Magazin fur die Literatur des Auslandes* articole bune despre literatură română.

sper că și Mirceștii va avea fericirea să te ospăteze. Paulina te așteaptă cu alivenci.

Pe când erai absent madam Pizozki ne-au cerut semințe de rapiță. Ne-am grăbit a-i expedui câteva oca prin drumul-de-fier, însă nu știm dacă le-au primit. Oricum, te însărcinăm să arăți soției tale afectuoasele noastre complimente și să săruți pe Alecsandrel din partea noastră.

Frățești îmbrățișări,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

601

Mircești, 8 sept. 1881

Cher vieux, je t'avoue que dans le premier mouvement, domine par un sentiment egoist, j'ai ete furieux de te voir quitter Bucarest et le Senat, et le theatre, et l'Academie etc. Plus tard, cependant, revenant à des sentiments meilleurs, j'ai approuve la sage resolution que tu avais prise, de te retirer pour quelque temps de la petoudiere, * soi-disant politique, dans laquelle les Costinesco, les Stolojan et Cie cuissent avec tant de succes. Le contact des gens qui sont toujours obliges de se laver les mains et qui ne le font pas, est un contact qui repugne aux hommes de notre generation.

Ton fils, Demetre, dans une de ses visites à Mircești, m'a annonce la vente de Boldou, ainsi que celle de la foret d'Aiud-Bondy, cette nouvelle m'a grandement rejoui, malgre les pertes, assez considerables, que tu as du subir dans ces deux affaires. A l'instar des bons capitains, tu as sacrifie une pàrtie du chargement pour sauver le navire, or, apres la tempete tu avais bien le droit de te reposer dans un port hospitalier.

* Cuvînt necunoscut; probabil inventat de poet.

En Angleterre, tu te trouve en pays de connaissances, tu pourra donc mieux que tout autre t'occuper efficacement et avantageusement des interets de notre pays. Grâce à ton intervention aupres des hommes d'etat de Londres, la question du Danube² recevra, je l'espere, une solution con[^] traire aux pretentions de l'Autriche, et apres avoir conduit à bonne fin cette affaire epineuse, les loisirs ne te manqueront pas pour donner suite à la redaction de tes souvenirs. . . Tes lettres ont attire l'attention et eveille l'interet des lecteurs, car elles soulevent le voile qui cache le passe *d'hier* aux yeux de la nouvelle generation. En se completant, elles acqueront l'importance d'une veritable chronique ou l'on apprend la verite sur les evenements ainsi que sur les hommes qui y ont pris part dans les 40 dernieres annees. Je suis tres heureux que nous ayons eu l'idee d'entamer cette correspondance retrospective et je te promets de t'envoyer plusieurs reponses dans le courant de l'hiver. Apres avoir paye mes dettes sonnentes, il me sera facile à m'acquitter de mes dettes epistolaires.

Mes embarras d'argent et les preoccupations morales qui en decoulent ont ete cause que j'ai perdu toute une annee de travail litteraire, or maintenant, que je suis parvenu à chasser les vendeurs du Temple, autrement dit à extirper de ma peau le dernier creancier, je veux, respirant à l'aise, enfourcher de nouveaux ma bonne plume de Toledo. L'hiver venu et mes fenetres calfeutrees je m'installe à mon bureau et je ne m'en decolle plus jusqu'au mois de mars, epoque ou les seances de l'Academie m'appelleront à Bucarest. Quant au Senat . . . s'il veut biens m'accorder un conge illimite, nous resterons en bon termes, dans le cas contraire, je le prierai d'agreer ma demission avec l'assurance de ma consideration tres distinguee.

Mais le theatre? diras-tu. Le theatre je ne l'abandonnerai pas comme auteur dramatique, mais comme membre du comite, c'est autre chose. Je ne saurais aller m'installer à Bucarest et interrompre mes travaux litteraires pour le plaisir de jouer aux chiens de faiance avec Stancesco, Buesco et Sion. Toi, absent, la Direction deviendra un vrai gâchis et en fait de gâchis, j'en sors à peine. Assez comme cela. Encore plusieurs mois de patience et je pourrai faire comme

r

les cigognes qui viennent de partir, hélas, pour une autre patrie. Alors je reprendrai mon baton de pelerin pour aller me retremper aux grandes sources de la vraie intelligence. Aussi bien, je commence en avoir par dessus les epaules de ce climat *eminamente propice* et de ce terrain *eminamente fertile*, comme dit notre collegue Aurelian. J'ai besoin de changer d'air et d'hommes, et ma foi, si le Roi me proposait une mission comme la tienne, dans un pay dote d'un ciel clement, je crois que je ne me ferais pas tirer l'oreille... Mais, comme sous le regne de la *hidoasa pocitură* une pareille proposition ne me sera jamais faite, je compte, à partir du printemps prochain, peregriner à mes frais partout ou je trouverai de beaux sites, de belles plages, pas de vent et pas trop de descendants de Trajan. Il n'est donc pas impossible que j'aie un jour te relancer à Cornwalle Gardens, 77 S.W. En attendant, ecrivons-nous le plus souvent, se sera toujours cela de gagne sur la distance qui nous separe.

Amities de la part de ma petite colonie.

T.à t.i

V. Alecsandri

Mircești, 8 sept. 1881

Iubite prietene, îți mărturisesc că la început, stăpînit de un sentiment •egoist, am fost furios văzîndu-te că părăsești Bucureștiul și Senatul, și teatrul, și Academia etc. Mai tîrziu, totuși, întorcîndu-mă la sentimente mai bune, am aprobat înțeleaptă hotărîre pe, care o luaseși, de a te retrage pentru cîtva timp din * așa-zisă politică, în care Costiheștii, Stolojani și Comp. clocesc cu așa de mare succes. Contactul cu oamenii care sînt mereu obligați să-și spele mîinile și care nu o fac, esfe un contact care face silă oamenilor din generația noastră.

Fiul tău, Dimitrie, într-una din vizitele sale la Mircești, mi-a anunțat vînzarea moșiei Boldu, ca și pe aceea a pădurii Adjud-Bondy, ' această veste m-a bucurat foarte mult, cu toate pierderile, destul de serioase, pe •care a trebuit să le înduri în aceste două afaceri. în felul bunilor căpitani, tu.ai sacrificat o parte din încărcătură pentru a salva corabia, or, după furtună aveai dreptul să te odihnești într-un port ospitalier.....

* Cf. aici p. 761 subsol.

În Anglia, te găsești la tine acasă, vei putea, deci, mai bine decât ori-care să te ocupi cu bune rezultate și avantaje de interesele țării noastre. Datorită intervenției tale pe lângă oamenii de stat ai Londrei, chestiunea Dunării² va primi, o nădăjduiesc, o soluție diferită de pretențiile Austriei, și după ce vei fi condus cu bine pînă la capăt această afacere spinoasă, timpul liber nu-ți va lipsi pentru a duce mai departe redactarea amintirilor tale ... Scrisorile tale au atras atenția și au trezit interesul cititorilor, căci ele ridică un vâl care ascunde trecutul *de ieri* ochilor noii generații. Completîndu-se, ele vor cîștiga importanța unei adevărate cronică din care se află adevărul despre faptele, cît și despre oamenii care au luat parte la ele în ultimii 40 de ani. Sînt foarte bucuroși că am avut amîndoi ideea de a începe această corespondență retrospectivă și îți făgăduiesc să-ți trimit mai multe răspunsuri, în cursul iernii. După ce îmi voi plăti datoriile de bani, îmi va fi ușor să-mi plătesc datoriile epistolare.

Greutățile mele bănești și preocupările morale care rezultă din ele au fost cauza că am pierdut un întreg an de muncă literară, ori acum, cînd am izbutit să izgonesc pe negustori din Templu, altfel spus să scot din pielea mea pe ultimul creditor, doresc ca, respirînd în liniște, să încălesc iar pe bunul meu condei de Toledo. Iarna odată venită și ferestrele mele astupate, mă așez la biroul meu și nu mă mai dezlîpesc pînă în luna martie, epocă în care ședințele Academiei mă vor chema la București. Cît despre Senat ... dacă vrea să-mi acorde un concediu nelimitat, vom rămîne în termeni buni, în caz contrariu, îl voi ruga să primească demisia mea cu asigurarea distinsei mele considerații.

Dar teatrul? vei spune tu. Teatrul nu-l voi părăsi ca autor dramatic, dar ca membru al Comitetului, asta este altceva. Nu voi putea să mă duc să mă instalez la București și să întrerup lucrările mele literare pentru plăcerea de a ne arunca priviri furioase * Stăncescu, Buescu și Sion. Tu lipsind, direcția va deveni o adevărată încurcătură și în privința încurcăturii abia am ieșit din ea. E de ajuns. încă cîteva luni de răbdare și voi putea face ca berzele care tocmai au plecat, vai! pentru o altă patrie. Atunci îmi voi lua bastonul de pelerin pentru a merge să mă cufund din nou în marile surse ale adevăratei inteligențe. De altfel, începe să-mi ajungă pînă peste cap această climă *eminamente propice* ** și acest teren *eminamente fertile* ***, cum spune colegul nostru Aurelian. Am nevoie să schimb aerul și oamenii, și pe legea mea dacă regele mi-ar propune o misiune ca a ta, într-o țară dăruiată cu un cer blînd, cred că nu mă voi lăsa rugat ... Dar, cum sub domnia *hidoasei pocituri*, o asemenea propunere

* Cf. p. 509 subsol.

** , *** în original, în limba română.

nu-mi va fi făcută niciodată, socotesc ca, începînd din primăvara viitoare să încep să colind pe cheltuiala mea peste tot pe unde voi găsi priveliști și plaje frumoase, fără vînt, și cu cît mai puțin descendenți ai lui Traian. Nu este deci cu neputință ca să vin într-o zi să te deranjez la Cornwall Gardens 77 S.W. Pînă atunci, să ne scriem cît mai des, va fi un cîștig față de distanța care ne desparte.

Amiciții din partea micii mele colonii.

Al tău,

V. *Aleksandri*

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

602

Mircești, 16 sept. 1881

Monsieur,

Je vous * remerci pour la nouvelle composition musicale que vous avez eu la gracieusite de m'envoyer. Je regrette toutefois, de ne pouvoir vous dire mon sentiment à son egard, n'ayant personne à ma disposition qui sache me la faire apprecier. Ma fille est absente de Mircești et son piano reste muet, car pour ma part, hélas! je ne sais jouer d'aucun instrument.

Quoiqu'il en soit, Monsieur, je suis convaincu du merite de votre oeuvre, Ten jugeant par vos precedentes compositions, et je me propose, à la premiere occasion favorable, de faire executer votre hymne, afin d'en goûter l'harmonie autrement que par l'imagination.

Veillez, en attendant, Monsieur, agreer avec mes remerciements l'assurance de ma considerations tres distinguee.

V. *Aleksandri*

Repetat *vous*.

Mircești, 16 sept. 1881

Domnule,

• Vă mulțumesc pentru noua compoziție muzicală pe care ați avut amabilitatea să mi-o trimitați. Îmi pare rău, totuși, de a nu putea să vă spun impresia mea despre ea, neavînd pe nimeni la dispoziție care să știe să mă facă să o prețuiesc. Fiica mea lipsește din Mircești și pianul său stă mut, căci, în ce mă privește, vai! nu știu să cînt din nici un instrument.

Oricum ar fi, domnule, sînt convins despre meritul operei dumneavoastră, judecînd-o după compozițiile de mai înainte, și îmi propun, la prima ocazie favorabilă, să fac să se execute imnul dumneavoastră, pentru a-i gusta armonia în alt fel decît prin imaginație.

Binevoiți, pînă atunci, domnule, să primiți împreună cu mulțumirile mele asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

Mircești, 16 sept. 1881

Iubite domnule Florescu,

Regret mult că fratele meu nu au avut la îndămină *Cînticul lui Bonaparte*¹ pentru ca să vi-l dea; eu însumi l-am căutat printre nămolul meu de hîrtii, dar nu l-am găsit. Voi fi poate mai cu noroc altă dată; pînă atunci, însă, publicați cînticul în proză, așa cum l-ați tradus, din traducerea lui Voinescu; vi l-am expediat chiar astăzi cu oarecare mici îndreptări.

Cît despre *Cîntarea României* a lui A. Russo, voi scrie surorii² sale ca să binevoiască a-mi comunica manuscriptul ce posedă și sper a vi-l comunica la rîndul meu, pentru ca să faceți studiul comparativ ce ați proiectat. Acest studiu, nu

mă îndoiesc, va fi foarte interesant pentru lectorii *Portofoliului*. E bine ca să readucem în ochii generației de astăzi imaginile acelor oameni care au pus umărul lă urnirea carului din hăugaș și s-au retras în mormînt după ce au văzut carul pe calea bună.

A. Russo au fost din numărul lor. Spirit viu, cultivat, inimă nobilă și generoasă, talent unit cu modestie, el ar fi produs multe scrieri frumoase dacă moartea nu l-ar fi secerat ca pe mulți dintre contimpuranii lui.

îmi faceți grațioasa propunere de a republica articolul meu din *Revista română*.³ Această propunere îmi convine, însă cu condiția ca să termin articolul. Voi cerca, dar, într-o zi a mă pune pe lucru, dacă mă va vizita strechia scrisului și mă voi putea despărți de sfînta lenă, cu care țin casă bună de un an de zile.

Decizia ce ați luat de a nu luneca pe povârnișul polemicei este foarte înțeleaptă. Polemicile așa-zise literare, din țara noastră, produc puțină lumină și mult venin.

Primiți asigurarea stimei afectuoase ce vă păstrez,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

604

Mircești, 17 sept.

Iubite Negruzzi,

în sfîrșit am căpătat o copie de pe manuscriptul lui *Pepelea*¹, dar în ce hal! vei judeca însuși ... E de mirat cum să aibă direcția un asemenea copist! Am făcut îndreptări pre cît am putut; acum dacă tot voiești ca să publici această piesă în *Convorbiri*, încredințează volumul alăturat unui zețar inteligent și, Doamne-ajută!

Ce zici de iarna timpurie care ne-au căzut pe cap? *Clima eminamente* (sic) *propice!* după spusa lui Aurelian.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

605

Mircești, [între 18—20 septembrie 1881]

Iubite Negruzzi,

îți mai trimit o piesă² care s-a jucat cu mult succes în iarna trecută la București, însă tot așa de prost copiată ca și *Pepelea*. Dacă îți convine, public-o în *Convorbiri*, fără nume de autor. Un simplu X e suficient.

La caz contrar, ai bunătațe a da piesa lui Lukian pentru beneficiul lui, cu condiția ca să nu puie numele³ meu pe afiș, dacă ar afla că e făcută de mine.

Aștept răspunsul d-tale și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE V. I. SOCEC

Mircești, 20 sept. 1881

Domnule Socec,

Vă rog să binevoiți a trimite prin poștă un exemplar al operilor mele la adresa d-lui Alexandru Suțu¹ în Iași. Veți trece costul în socoteala mea.

Primiți asigurarea dinstinsei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

Mircești, 24 sept. 1881

Iubite Lascăr,

După dorința ce ai exprimat soției mele, îți trimit inscripția¹ de pe vasul de bronz ce mi s-au oferit la Montpellier pentru *Cîntul gînteii latine*. Iat-o:

De o parte figurează cu litere de aur cuvintele:

Surge Luce

De cealaltă parte, în litere mai mici, este scris:

La rața en cara nia

A dins del vell casai

La canto del Lletti

Ai cerut și portretul lui Negri, însă nu-l posed în exemplar mic. Singurul ce am este o fotografie de mărime naturală și o păstrez ca pe un obiect de mare preț, căci o parte a inimii mele este legată de acel suvenir.

Te sfătuiesc deci să te adresezi la sora lui Negri, d-na Catinca Negri, sau la d-na Zulnia Sturza², pentru ca să capeți un exemplar de portretul fratelui lor. Cred însă că l-ai putea găsi chiar la cumnata d-tale, princessa Aglae³.

Sînt foarte doritor să te văd și dacă frigul și vîntul nu mi-ar fi dușmani neîmpăcați, m-'aș rezezi la Răducăneni, unde am petrece împreună ore foarte plăcute. Am avea multe de grăit atît despre trecut, cu frumoasele aduceriminte ale tinereții, cît și despre prezent, cu păcătoasele lui micșurimi și lupte de partide.

Am avut mari necazuri în anii cei doi din urmă cu niște datorii ce le făcusem pentru ca să îndatoresc rude și prieteni, și în timpul acesta nu am avut mintea dispusă la lucru, acum însă, slavă Domnului, am scăpat de toată încurcătura, mă găsesc liber și independent și fac proiecte de călătorii pentru ca să mai revăd locurile călcate de mine în acea epocă fericită a vieții, cînd totul mi se arăta sub un prestigiu încîn-

tător. Am nevoie de soare și de priveliștea mării, unul să-mi încălzească sîngele, cealaltă să-mi legene închipuirea. În aceste condiții cred că aș mai produce vreo operă care să aducă mulțumire amicilor mei.

Oricum să fie însă, îi rog să nu mă deie uitării și cînd îi va ierta vremea, să se gîndească la sehastrul din Mircești.

Te îmbrățișez frățeste,

V. *Aleksandr i*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

608

Mircești, 26 sept. 1881

Iubite Negruzzi,

M-am bucurat că n-ai fost un pierde-vară ca mine și că ai tradus ..., fie chiar în versuri albe, pe *Don Carlos* a lui Schiller. Cu timpul sper că vom poseda în limba română tot teatrul clasic german, o adevărată comoară!

îmi spui că Maiorescu au reînviat pe lumea literară după opt ani de catalepsie. Cu atîta mai bine și pentru literatura noastră, și pentru el! Un om ca dînsul, învățat, elocvent, deștept, cugetător și de gust, este merit a aduce mari foloase tinerimii, atît prin scrierile, cît și prin graiul lui. Să ne felicităm dar de reînvierea ilustrului orator, care știe a combate atît de aspru beția cuvintelor.

Mulți cheamați, dar puțini aleși ! ... Această maximă se poate aplica la toate generațiile ce se succed. Din elementele tinere care dau puține roade astăzi, cine știe dacă n-am videa ieșind o mină de oameni-vengheri de marfă bună? Să nu deseperăm, ci să urmărim a le arăta calea Sufletele june se obosesc de cinism și se revoltă citeodată în contra îui; atunci ele aspiră a reintra în lumea ideală, căci care om nu suferă măcar o dată în viață de nostalgia frumosului!

Ion Ghica va continua șirul scrisorilor lui, însă cu totul afară din domeniul politic. Acele două care tratează despre *Egalitate* și *Libertate*¹ au fost făcute cu scop și de varietate și de a proba cum înțelegeau libertatea și egalitatea oamenii generației cărunte.

Fratele meu a promis să devie corespondentul *Convorbirilor*! Mă bucur de această hotărîre a lui, însă am să-l îndemn și eu din parte-mi ca să se ferească de politică, politica fiind filoxera literaturii.

Cît pentru mine, iubitul meu coleg, am legat condeiul de gard ! ... întreaga vară am petrecut-o cu ocupări agricole și cu plăți de datorii. Slavă Domnului! Acum sînt liber, liberat și de moșie, pe care am arendat-o, și de creancieri, pe care i-am ghiftuit de bani. Sper dar că în iarna ce vine, închizîndu-mă ca un culbec în căsuța mea, voi reuși a mă acăța de poalele muzei ... Ce trînteală am de gînd să-i dau ! Avusesem proiectul a pleca în străinătate spre a căuta un colț de pămînt scaldat în soare, însă și anul acesta mă voi mulțumi cu soarele din sobă ... La martie voi merge să asist la lucrările Academiei și la 1 mai voi pleca.... Unde? ... Unde m-or duce ochii și pe cît timp pînzele pungii vor fi umplute.

E timp să mai ies în lume ... Orizonul de la Mircești a început a-mi părea cam îngust, și soarele României cu nasul degerat de frig.

N-ai avea curagiul să te abați pe aice cînd te vei duce la Cameră singur? Mi-ar face mare plăcere.

La revedere și mii de complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic,

V. *Aleksandri*

Fă cu *Pepelea* și cu *Sfredelul dracului*² ce-i găsi de cuviință. Ți le-am trimis numai și numai pentru că mi le-ai cerut. Dacă însă s-ar înjgheba o trupă în Iași, aș dori să dai *Sfredelul dracului* (fără nume de autor)³ ca să se joace.

Mircești, 26 sept. 1881

Cher ami,

C'est bien aimable à vous de m'avoir averti de votre presence à Bucarest, cette bonne nouvelle hatera mon arri-vee dans la capitale. Je compt partir lundi pour Galatz, ou je m'arreterai toute la journee de mardi pour affaires, et mer-credi je prendrai le train pour ... l'hotel Brofft.

Esperons que jusqu'alors le soleil se decidera de mettre le nez à la fenetre sans crainte de le sentir geler.

Dans nos parages il se pavane majestueusement dans le ciel depuis trois jours, afin de soutenir, sans doute, la repu-tation de nos automnes. Nous en profiterons pour cueillir le mais, c'est à dire ce qu'il en reste, à la suite des ravages faits par les vers.

Un mauvais plaisant, dans le but de me consoler, me soutenait, l'autre jour, que je devais etre fier de ma recolte puisqu'elle faisait des vers comme moi et des vers alexan-drins encore. C'etait à table, j'ai manque lui jeter mes verres à la tete.

Enchante, pour tout le monde, cher ami, que vous ayez accepte le poste de commissaire general roumain .. un post lorgne avec amour par beaucoup d'amateurs de *gecheft*. Grâce à vous, justice sera faite à chacun selon son droit, et quant aux mecontents, s'il y en aura, on les invitera poli-ment, d'aller se promener. Mais aurez-vous termine dans deux mois de debrouiller l'amas de pretentions qui ont surgi depuis la guerre de Bulgarie?

Je le souhate pour votre tranquillite et surtout pour vos travaux academiques. Les heures de travail d'un homme de lettres, particulierement d'un fureteur enrage comme vous, n'ont pas de prix.

Quoiqu'il en soit, je ne saurai vous repeter combien je me fais une fete de vous trouver à Bucarest, en votre double

qualite d'ami et de *para-froid*. Passez-moi ce neologisme, il m'a ete inspire par l'assurance qui me donne de me garder contre les intemperies de notre climat *eminamente propice* (style Aurelian). Ainsi à bientôt tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 26 sept. 1881

Iubite prietene,

Foarte amabil din partea dumatile că m-ai anunțat de prezența-ți în București, această bune veste va grăbi sosirea mea în capitală. Socotesc să plec luni la Galați, unde mă voi opri toată ziua de marți pentru afaceri, și miercuri voi lua trenul pentru ... hotelul Brofft.

Să sperăm că pînă atunci soarele se va hotărî să scoată nasul la fereastră fără teama de a se simți înghețat.

Pe meleagurile noastre, de trei zile, se înfățișează maiestuos pe cer, pentru a susține, fără îndoială, renumele toamnelor noastre. Vom profita pentru a culege porumbul, adică ce a mai rămas din el, în urma devastă-rilor făcute de viermi.

Un glumeț, în scopul de a mă consola, îmi susținea, în ziua trecută, că trebuia să fiu mîndru de recolta mea pentru că făcea versuri ca și mine și încă versuri alexandrine. Eram la masă, puțin a lipsit să nu-i arunc cu paharele * mele în cap.

Încîntat, pentru toată lumea, iubite prietene, că ai primit postul de comisar-general român ... un post vizat cu dragoste de mulți amatori de *gheșeft* **. Datorită dumatile, se va face dreptate fiecăruia după dreptul său, cît despre nemulțumiți, dacă se vor găsi, vor fi poftiți cu politețe să se ducă să se plimbe. Dar vei termina dumneata în două luni să des-curci grămada de pretenții care au apărut după războiul din Bulgaria?

O doresc pentru liniștea dumatile și, mai cu seamă, pentru lucrările dumatile academice. Orele-de lucru ale unui om de litere, mai cu seamă ale unui cercetător înverșunat ca dumneata, nu au preț:

* În limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *vers* — versuri, *vers* = viermi și *verres* = pahare.

** În original, în limba română cu ortografie franceză.

Oricum ar fi, nu pot să-ți repet ce sărbătoare îmi fac din a te găsi la București, în dubla dumitale calitate de prieten și de *para-frig*. Trece-mi cu vederea acest neologism, mi-a fost inspirat de asigurarea pe care mi-o dă de a mă păzi de intemperiiile climatului nostru *eminamente propice* * (stil Aurelian). Deci pe curînd și al dumitale,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

- li

Mircești, 1-er oct. 1881

- *Cher vieux,*

La description que tu m'as faite de Brighton et de sa proprete et de la belle situation au bord de la mer et de la vie agreable que l'on y mene a reveille mes instincts de nomade. Je voudrais donc me trouver transporte subitement par la baguette d'une fee aupres de toi et me retremper dans ce milieu civilise qui se refuse au bruit de nos petites luttes de parti. Heureux pays! qui ignore les noms de nos grands hommes de jour, et qui ne s'occupe guere des faits et gestes d'un Stolojan, d'un Costinesco et d'autres faiseurs *ejusdem farinae*.

Tu te sens un autre homme, n'est-ce pas, en presence de ce vaste mouvement de l'humanite dans les domaines de la science, de l'industrie, de commerce, des beaux-arts, de la haute litterature etc. qui ouvrent de si larges horizons à la pensee? Rien qu'à voir les milliers de navires qui sillonnent la mer et se rendent aux quatre coins du monde, c'est un spectacle qui etonne, qui enchante, qui absorbe et qui

* în original, în limba română.

fait oublier le mouvement incoherent des *birjas* detraquees de Bucarest! Oui, certes, il doit faire bon vivre à Brighton et je te felicite de t'y trouver et de sentir la douce sensation d'un bain de proprete au sortir d'une cloaque.

Au printemps, je me paierai ce luxe sur mes petits revenus, car il y a trop longtemps que je vis à l'etouffee au milieu de mes embarras financiers. Ma recolte de ble m'a permis de payer ma derniere grossed ette; il ne me reste plus à acquitter que de petites sommes dont je serai debarrasse par ma chetive recolte de mais. Et alors, vogue la galere! Adieu, Mircești, Senat, Academie, et pour au moins deux ans; il me faudra cela pour me decrasser. En attendant je vais tâcher de consacrer mon hiver à quelque travail dont je puisse etre satisfait; c'est pourquoi j'ai donne ma demission du comite theâtral et je me propose de retirer egaleement du Senat dans le cas ou mes collegues se refuseront à m'accorder un conge illimite.

Mon intention etant de quitter le pays au mois de mai, je ne me rendrai à Bucarest que pour la session academique. Peut etre y viendras tu pour nous presider et cette idee m'agree parfaitement.

Quant à faire des demarches pour obtenir une agence quelconque, je ne l'essaierai meme pas, et cela pour deux raisons; la premiere c'est qu'il me repugne de queter pour moi; la seconde c'est que la *hidoasa pocitură* saisirait avec bonheur cette occasion pour me porter un coup de jarnac. Cet individu cherchera toujours à se venger de moi pour l'avoir stigmatise, je lui reconnais moi-meme ce droit de represailles, et par consequent, je me garderai bien de lui fournir des armes. Quand le pays aura besoin de mes Services, il m'appellera, comme il l'a fait à ton egard, mais chercher à m'imposer? Non!

Depuis ton depart, les *Convorbiri* ont publie deux de tes lettres. La derniere, qui traite de *YEgalite* \, a ete reproduite par le *Timpul*; les autres paraîtront prochainement. On en demande! Prends ta plume!

Notre fameux automne, *eminamente propice*, nous fait faux bond. Le miserable se laisse chasser par un hiver precoce, au grand detriment de nos vignes et de nos champs de mais. Il a neige ces jours derniers et depuis j'ai endosse mon peltot no. 3. Bientot la fourrure!

Rien de saillant en politique si ce n'est les promenades de nos ministres à l'étranger pour raison de santé! Régie générale: quand le pays est malade, les hommes d'Etat vont aux eaux.

Mărie et mon gendre ont quitté Mircești pour aller prendre leurs quartiers d'hiver à Jassi. Pauline est comme toujours très affairée, elle t'envoie mille bonnes amitiés.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești. 1 oct. 1881

Iubite prietene,

Descrierea Brightonului pe care mi-ai făcut-o, a curiozității sale, a frumoasei poziții pe malul mării și a vieții plăcute care se duce acolo a trezit instinctele mele de nomad. Aș vrea deci să mă aflu transportat deodată, cu ajutorul nuielei unei zâne, alături de tine și să mă cufund din nou în acest mediu civilizat care se ține departe de zgomotul micilor noastre lupte de partid. Fericită țară! care nu cunoaște numele marilor noștri oameni ai zilei și care nu se ocupă deloc de faptele și gesturile unui Stolojan, unui Costinescu și ale altor escroci din același aluat*.

Te simți alt om, nu-i așa, în prezența acestei vaste mișcări a umanității în domeniile științei, industriei, comerțului, artelor frumoase, literaturii înalte etc, care deschid gândirii orizonturi atât de largi? Numai vederea miilor de nave care străbat marea și se duc în cele patru colțuri ale lumii este un spectacol care uimește, care îneacă, care absoarbe și care te iace să uiți mișcarea incoerentă a birjelor** hodorogite ale Bucureștilor. Da, sigur, trebuie să fie bine să trăiești la Brighton și te felicit că te găsești acolo și că simți dulcea senzație a unei băi de curățenie după ieșirea dintr-o cloacă.

La primăvară îmi voi plăti acest lux, din micile mele venituri, căci este prea multă vreme de când trăiesc înăbușit în mijlocul strimtorărilor mele financiare. Recolta de grâu mi-a îngăduit să-mi plătesc ultima mea datorie; nu-mi mai rămâne decât să achit sume mici, de care voi fi eliberat

* în original, în limba latină.

** în original, în limba română cu ortografie franceză.

prin slăbuța recoltă de porumb. Și atunci, la drum! Adio, Mircești, Senat, Academie, și pentru cel puțin doi ani; îmi trebuie așa ceva pentru a mă purifica.

În așteptare, voi încerca să consacru iarna vreunei lucrări de care să pot fi mulțumit; pentru asta mi-am dat demisia din comitetul teatral și îmi propun să mă retrag de asemenea și de la Senat, în cazul când colegii mei voi refuza să-mi acorde un concediu nelimitat.

Intenția mea fiind de a părăsi țara în luna mai, nu mă voi duce în București decât pentru sesiunea academică. Poate vei veni și tu acolo să ne prezidezi și această idee îmi convine de minune.

Cît despre a face demersuri pentru a obține o agenție oarecare, nici măcar nu o voi încerca și aceasta pentru două motive: primul, pentru că îmi este silă să cer ceva pentru mine; al doilea, pentru că *hidoasa pocitură** va profita bucuros de această ocazie pentru a-mi da o lovitură mișlească. Acest individ va căuta întotdeauna să se răzbune pe mine pentru că l-am înfierat, îi recunosc eu însumi acest drept de represalii și, prin urmare, mă voi feri să-i pun la îndemână armele. Cînd țara va avea nevoie de serviciile mele, mă va chema, așa cum a făcut-o și în cazul tău, dar să caut să mă impun? Nu!

De la plecarea ta, *Convorbirile* au publicat două din scrisorile tale. Ultima, care tratează despre *Egalitate*, a fost reprodusă de *Timpu*; celelalte vor apărea în curînd. Sînt cerute! Pune mîna pe condei!

Faimoasa noastră toamnă, *eminamente propice*** , ne păcălește. Mizerabila se lasă gonită de o iarnă timpurie, în pagiba viilor noastre și a lanurilor de porumb. A nins în ultimele zile și de atunci mi-am pus paltonul numărul 3. în curînd blana!

Nimic deosebit în politică, afară numai de plimbările miniștrilor noștri în străinătate pentru motive de sănătate! Regulă generală: cînd țara este bolnavă, oamenii de stat se duc la băi.

Maric și ginerele meu au păsălit Mircești pentru a se duce să-și ia reședința de iarnă la Iași. Paulina e ca întotdeauna foarte ocupată, îți trimite multe salutări prietenești.

Al tău,

V. Alecsandri

*. ** în original, în limba română.

București, 8 oct, 1881

611

București, marți, [a. 6 octombrie i.881]

Dragă,

Am sosit cu bine, deși n-am închis ochii toată noaptea, după obicei. Am ajuns la hotel Broft la 6 1/2 ceasuri, unde am găsit odaie caldă.

Vecinul meu de odaie este Callimah-Catargiu care pleacă deseară pentru Tupilați. Am luat ceaiul împreună. Sper că scrisoarea aceasta o vei primi-o când te-i sui în tren ca să duci copilele la Iași.

Vă sărut pe toate de o mie de ori.

V. *Aleksandri*

612

București, 6 oct. 1881

Dragă, am primit scrisoarea matală și m-am mâhnit că nu-ți este prea bine. Mă tem că iar te-ai fi ostenit cu trebile moșiei și cu grijitul casei. Aș pleca îndată acasă dacă as primi banii de la Galați \, Am scris lui Schwab și aștept banii pentru ca să cumpăr bonuri. Pe urmă mă voi repezi la Galați ca să ieu restul banilor. Am văzut astăzi pe madam Ghica foarte necăjită cu trebile familiei. Așteaptă pe Ion Ghica zilele aceste, apoi vor pleca împreună la Londra. Multe închinăciuni din parte-i. La hotel avem pe Zizin, Carp și pe Lascăr Catargiu. Vezi dar că nu sînt singur. Timpul s-au stricat, dar sînt sănătos.

Te sărut de o mie de ori,

V. *Aleksandri*

Dragă,

De ieri plouă cu cofa, prin urmare nu ies din casă, mai cu seamă că am de societate pe Papadopol-Callimah, pe Piszki și alții. Aștept bani de la Galați ca să cumpăr bonuri și apoi îndată plec la Galați ca să ieu restul și să mă întorc acasă. Aici toți sînt încredințați să ne ducem la Zanta², însă cred că mai nimerit om face ca să stăm iarna la Mircești, la gura sobii, cu Grosana, Cuța și Gogu împrejurul nostru.

Te sărut de o mie de ori.

V. *Aleksandri*

614

București, 9 oct. 1881

Dragă,

Astăzi dimineață, vineri, au sosit aice Callimah-Catargiu, împreună cu md. Gracia și cu d-ra Eva * El mi-au adus vești bune de la Mircești, ce m-au bucurat. Pe la 1 1/2 oare mă duc la Cotroceni ca să-mi ieu zioa bună de la regele și de la regina. Mîini voi sevîrși cumpărarea bonurilor și poimîini, duminică, am de gînd a pleca la Galați², căci cerul s-au curățit de nori. Mi-e grabă să scap de cheltuielile Bucureștiului să mă întorc acasă lingă babușca și * tontoloanei.

Te sărut de o mie de ori,

V. *Aleksandri*

4 zile n-am putut ieși din casă din pricina ploilor care au căzut potop.

* Cuvînt nedescifrat.

București, 10 oct. 1881

Îi, ieri, vineri, au fost o zi frumoasă care ne-a făcut a crede că timpul se va îndrepta și va ținea măcar până la sfârșitul lunii. Am profitat ca să merg la Cotroceni, unde am șezut vro patru ceasuri cu regina. Astăzi, sîmbătă, ploaie cu cofa ! ... Nu mai este chip de ieșit. Cu toate acestea, oi căuta să sfîrșesc cu onurile pentru ca să plec la Galați. Bani au ș'ăsit de vro trei zile aici, dar cumpărarea de bonuri, nu se face lesne. Te sfătuiesc să nu vii în București în timpul potopului ce domnește, ci să aștepți-O telegramă de la mine, pentru ca să ne întîlnim la Galați.

Regina m-a întrebat despre mata și au manifestat dorința de-a veni cu noi la Zante.

Pisozki va pleca odată cu mine la Galați, poimîni, luni, dacă nu va naște vro împiedicare.

Ți-oi anunța prin telegraf ziua plecării mele. Sînt sănătos și te sărut de o nr'e de ori.

V. *Aleksandri*

București, gioi, [între 11 și 16 octombrie 1881]

Dragă,

Ieri și alaltăieri au plouat cu cofa, încît am fost silit să stau în casă. Fiind însă invitat la masă la Cotroceni, am luat o cupe și m-am dus de m-am prezentat mamei regelui. Una la mîină.

Astăzi timpul s-au mai îmblînzit. Voi profita ca să mă ocup de rochia matală și de alte trebi a mele.

M-am întelnit la restaurant cu Nabuco și cu femeia lui, care nu știu încotro să deie cu capul, traiul fiind scump și banii pe sponci . . . Amorul!

Păn-acum e sacălie în București.

Te sărut,

V. *Aleksandri*

București, sîmbătă 16 octombrie 1881

Dragă,

Vreamea s-au îndreptat pe aice, însă e sacălie mare în București, căci societatea nu s-au întors încă din străinătate și nici teatrurile, nici adunările n-au început. Prin urmare, am de gînd a pleca la Galați unde te voi aștepta precum ne-am vorbit.

Nu vreau să prelungesc șederea mea aice fiind cheltuielile de la otel prea mari.

M-am desfăcut de Comitetul teatral, am pus lă cale pentru concediul de la Senat și tot Bucureștiul este încredințat că merg să petrec iarna la Zanta.

M-am întîlnit ieri cu Florescu și cu prințesa Alina, care s-au întors dintr-o mare primblare prin Italia. Au văzut pe frate-meu la Paris și l-au găsit vesel, sănătos și întinerit. Amîndoi m-au întrebat mult despre mata și m-au însărcinat să-ți trimit amicii din parte-le.

Am căutat costumuri la două, trei magazii, însă nu am găsit încă nimica de gust. Voi mai umbla și astăzi și sper că nu m-oi întoarce acasă cu mîna goală.

Am scris lui Sulzer să-mi trimeată o parte de bani aice pentru ca să cumpăr bonuri de Creditul fonciar care aduc 5 la sută. îndată ce oi termina și această afacere voi pleca pentru ca să scap de cheltuieli, căci, cu toată economia, nu pot să cheltuiesc mai puțin de 50 franci pe zi. Ca să-ți faci o idee, ți-oi spune că în ziua cînd am mîncat la Cotroceni, fiind ploaie, vînt și frig, am fost silit a plăti 6 franci pe ceas unui lipovan pentru cupeu. Papadopol îți sărută manile.

Te îmbrățișez,

V. *Aleksandri*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, 19 octombrie 1881

618

Mircești, 17 octombrie 1881

Iubite Negruzzi,

M-am întors de la București aseară și am găsit pe biroul meu o scrisoare a lui Ion Ghica, care mă întreabă dacă s-au publicat în *Convorbiri* epistolele cele din urmă. Spre răspuns, te rog să-i trimieți numerile de la 1 august, 1 sept. și 1 oct. și să urmezi înainte cu trimiterea numerilor viitoare la adresa lui Ion Ghica: Londres 77, Cornwall-Gardens.

Am văzut pe Maiorescu pregătind un articol foarte curios asupra sinuciderilor. Slavici lucrează o nuvelă ... Eu sper că de acum m-oi pune pe lucru ... dacă nu mă voi porni în străinătate.

f

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

ii

CĂTRE GEORGE STERIADI

619

Mircești, 19 octombrie 1881

Mon cher Steriadi,

Voici la petite blquette que j'ai ecrite, il y a dix-sept ans. Puisse-t-elle amuser quelques-uns des lecteurs de votre journal!

L'hiver nous a deja envoye sa carte de visite; je l'ai jete au feu.

Tout à vous,

B. Alecsandri

Iubite Steriadi,

Iată mica pi<-să pe care am scris-o, sint acum șaptesprezece ani. Fie ca ea să distreze pe unii dintre cititorii ziarului vostru !

Iarna ne-a trimis deja cartea ei de vizită; am aruncat-o în foc.

Al dumitale,

V. Alecsmdi

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

620

Mircești, 19 oct. 1881

Iubite Lascaraki,

întoreîndu-mă ieri de la București, am avut mulțemirii a găsi pe biuroul meu scrisoarea ta din 4/16 și în cămară un paneriu cu mere domnești, încoronat de pere urieșe; îți mulțumesc și ca prietin, și ca amator de fructe. Scrisoarea ta va lua loc între corespondențele mele cele mai intime, iar cât pentru mere și pere, îmi promit să le probez zilnic o dragoste destul de lacomă.

Mi-ai cerut o fotografie de-a lui Negri, în lipsa mea, Paulina au descoperit una pe care ți-o trimit aice alăturat. Fotograful din Iași va putea scoate de pe ea un exemplar de mărime naturală.

Legendele de pe steagul romanesc din muzeul de la Dresda s-ar putea traduce franțuzește cu următorul:

„Vitejia direaptă să biruiască
Au courage loval la Victoire \”

o

„Prindea-te blagoslovenia,
Que la benediction t'accompagne !”

Mă bucur că ți-au plăcut poezia ce am compus pentru 10 Mai. Ea cuprinde în adevăr expresia visului nostru din tinerețe, realizat sub ochii noștri pe când sîntem ajunși încă-runțiți. Mult ne-au favorat soarta pe acei care ne găsim încă în picioare după atite lupte furtunoase.

Cînd Cristof Columb au debarcat pe țărmul Americii și au aruncat privirea lui pe valurile oceanului nemărginit ce străbătuse, trebuie să fi simțit aceeaș fală care o simțim noi astăzi, privind România schimbată dintr-un pașalic în regat independent. Dar acea fală nu este de natură a nimici grija viitorului.

Ce vom face acum, că am ajuns stăpîni pe noi înșine, de capul nostru?

Puternicii noștri vecini ne pîndesc cum pîndește lupul o pradă sigură; împrejurările politice a Europei sînt astfel de încurcate că noi ne găsim aproape de gura lupului, dar eu tot nu mă înfiorez.

Francezul zice: *il y a un Dieu pour les ivrognes et pour les amants*. El ar putea completa zicătoarea adăogînd: *et pour la Roumanie*. *

Negri zicea că Dumnezeu trezindu-se într-o dimineață și aruncînd ochii asupra pămîntului, Moldova și Valahia au fost cele întii teri ce i s-au arătat. De atunci, ochii dumnezeiești stau pironiți pe ele din cauza unui spasm care-i opresc de a se îndrepta în alte părți și iată pentru ce toate visurile noastre, fie cît de-deșăntate, se îndeplinesc. Să sperăm dar că spasmul va continua încă multă vreme și astfel vom scapa de lupi pană *vom crește mai mari și vom deveni mai tari*.

Sărutare frățească,

V. Alecsandri

Complimente din partea soției mele. în curînd ți-a trimite cîrlegi de vie.

Te rog să-mi înapoiezi fotografia după ce vei obține a copie precum dorești.

* Există un Dumnezeu pentru bețivi și pentru îndrăgostiți, pentru România (limba franceză).

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

621

20 octombrie 1881

... Am citit poeziile ce mi-ați trimis, le-am aflat bune și vă sfătuiesc a urma cu studiul literaturii, fără însă de a-ți face din poezie avere, căci, la noi în țară poezia rimează cu sărăcia.

[Vasile Alecsandri]

CĂTRE ION GHICA

622

Mircești, 29 8' 1881

Cher vieux,

J'apprends ton arrivee à Bucarest. Or, puisque tu es revenu dans la *cara patria*, n'aurais tu pas la velleite de venir voir ta fille à Miclaucheny? Ce serait pour moi une excellente occasion de te happen au passage.

Ta dernière lettre se publie dans le numero des *Convorbiri* qui paraitra le 1 novembre. Toutes les autres ont deja păru et Negruzzi te les a envoyiees à ton adresse, à Londres. Je t'envois cette lettre par Mr Strajesco, mon *cumătru*, et je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mircești, 29 oct. 1881

Iubite prietene,

Aflu că ai sosit la București. Or, pentru că te-ai întors în *patria iubită*, nu vei avea dorința să vii să vezi pe fiica ta la Miclăușani? Ar fi pentru mine o nimerită ocazie pentru a te înhăța în trecere.

Ultima ta scrisoare se va publica în numărul din *Convorbiri* care va apărea la 1 noiembrie. Toate celelalte au apărut deja și Negruzzi și le-a trimis pe adresa ta, la Londra. Îți trimit această scrisoare prin domnul Străjescu, cumătrul* meu, și te sărut,

V. Alecsandri

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

623

Mircești, 30 oct. 1881

Domnule Florescu,

Am primit chiar acum, din partea d-lui Auguste Foures, Mibru maioral, membru al Societății pentru studiul limbilor romane, o poezie scrisă în dialectul lauraguais la Castelnau-dary (Aude).

Ea fusese destinată pentru *Albumul macedo-român*, însă nefiind terminată la timp, d-l Foures au binevoit a mi-o comunica, ca expresia sentimentelor sale afectuoase pentru noi.

Dacă găsiți că această poezie ar putea afla loc în revista d-voastră, împreună cu traducerea ei în românește, cred că ați face o mare mulțumire amicului nostru de la Castelnau-dary.

Iată manuscrisullui.

În orice caz, însă, vă rog să mi-l înapoiți când nu mai veți avea trebuință de el.

Al d-voastră amic și servitor devotat,

V. Alecsandri

* în original, în limba română.

786

CĂTRE ION GHICA

624

Mircești, samedii, [p. 29 octombrie 1881]

Cher vieux,

Ayant renoncé à Zante pour cause de recolte de mais manquee, j'ai pri mes quartiers d'hiver au coin de mon feu. C'est donc ici que j'attendrai ta visite que je desire ardemment. Depuis ton depart pour l'Angleterre, tu me manques beaucoup, surtout quand je vais à Bucarest.

Je trouve Callimaki ridicule d'avoir refuse Odobesco comme le secretaire. Diable! que lui faut-il donc? On ne rencontre pas des Odobesco à tous les coins de rue.

Je t'attends les bras ouverts. Pauline t'envoie ses meilleures amities.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, sîmbătă, [p. 29 octombrie 1881]

Iubite prietene,

Renunțînd la Zante din cauza recoltei de porumb pierdute, mi-am luat reședința de iarnă la gura sobei. Deci aici voi aștepta vizita ta pe care o doresc arzător. De la plecarea ta în Anglia, îmi lipsești foarte mult, mai cu seamă cînd mă duc la București.

Îl găsesc ridicol pe Callimachi refuzînd pe Odobescu ca prim-secretar. La naiba! ce îi trebuie oare? Odobescu nu întilnești la orice colț de stradă.

Te aștept cu brațele deschise. Paulina îți trimite cele mai bune amicitii-

Al tău.

V. Alecsandri

787

CĂTRE LASCAR ROSETTI

625

Mircești, 9 noiem. 1881

Iubite Lascaraki,

Soția mea ți-au promis viță de vie turcească, numită *Ceaususum* în limba lui Mahomet. Iată că-ți trimite un pachet prin poștă, urîndu-ți roadă îmbelșugată și frumoasă.

Merile și perile de la Răducăneni au făcut admirarea tuturor persoanelor ce le-au văzut și gustat, dar mai mult decît toți le-am prețuit eu și ca fructe de prima calitate, și ca prezent amical.

Speram să plec la Zanta¹, dar mă tem că voi rămânea pe iarnă la colțul sobei de unde îți trimit frățești îmbrățișen.

V. Alecsandri

: •E

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

626

Mircești, 11 nov. 1881

Domnule Not. coresft. etern,

Acceptînd invitațiunea ce ați benevolit a-mi tramitte la benchetui societății social literaria „Junimea”, mă nutresc cu speranțiunea de a frequenta acel benchet, unde sum secur de a găsi un nutriment mai substanțiale.

Prin consecența finesc ca și d-voastră prin sclamațiunea ardente: Să trăiască! Cine?

Din reședințemîntul Mircești.

în Brumariu, în zi cu brumă.

Sincer stimător,

Văsiliiu Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

627

Mircești, 1 dec. 1881

Iubite moș PISOI,

Am sosit ieri de la București, unde m-am dus ca să obțin de la Senat un concediu pe toată iarna. Paulina mi-au spus că am primit cei două mii de franci ce ai împrumutat de la mine și pe care mi i-ai trimis prin șeful de stație din Mircești. Conform dorinții tale, Paulina au încredințat sinetul tău șefului care au trebuit să și-l expeduiască îndată. L-ai primit? Răspunde-mi.

Dorindu-vă sănătate si voie bună, sărutăm pe Alecsandrel.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

628

Mircești, 2 dec. 1881

Mon cher ami, je viens vous charger d'une petite commission, c'est de payer pour moi la note ci-jointe à Mr Staico-vici, 30 fr. 45 ct.

Ici j'ai trouve la neige et le trainage, mais je n'abuse ni de l'un, ni de l'autre, ayant pour regie de conduite le *stātu quo* aupres de mon bureau et non loin du poele. Puisse-je en profiter pour accoucher de quelque chose qui fasse plaisir à mes amis.

Et chez vous, lâ-bas? Comment va la politique? dans quel etat sont les rues? Y-a-t-il quelque analogie entr'elles? J'attends votre reponse et vous donne une bonne poignee de main.

Vous savez que je compt sur votre visite.

Tout à toi,

V. *Alecsandri*

Mircești, 2 dec. 1881

Iubite prietene, vin să te încarc cu un comision, acela de a plăti pentru mine nota alăturată d-lui Staicovici, 30 fr., 45 ct.

Aici am găsit zăpadă și mers cu sania, dar nu abuzez nici de una, •nici de alta, avînd drept regulă de conduită *stătu quo* lângă biroul meu și nu departe de sobă. Fie să pot profita pentru a da naștere la ceva care să facă plăcere prietenilor mei.

Și pe la voi, pe acolo? Cum merge politica? în ce stare sînt străzile? Este vreo legătură între ele? Aștept răspunsul dumitale și îți dau o bună strîngere de mină.

Știi că mă bizui pe vizita dumitale.

A l tău,

V. *Alecsandri*

[CĂTRE WILLIAM BONAPARTE WYSE]

629

Bucarest, 7 dec. 1881

Cher monsieur et confrere,

Mon ami, le Prince Ion Ghica, ministre plenipotentiaire de Roumanie à Londres, etant desireux de connaître personnellement l'eminent poete qui a exprime en si beaux vers

790

ses sentiments de sympathie pour notre pays, je me fais un vrai plaisir de vous le presenter, et je suis heureux de pouvoir ainsi mettre en rapport deux hommes superieurs qui sont faits pour se comprendre et s'estimer. C'est la meilleure preuve d'affection envers vous de la part de votre tout devoue confrere et ami,

V. *Alecsandri*

București, 7 dec. 1881

Iubite domn și confrate

Prietenul meu, prințul Ion Ghica, ministru plenipotențiar al României la Londra, fiind dornic a cunoaște personal pe eminentul poet care a exprimat în versuri atît de frumoase sentimentele sale de simpatie pentru țara noastră, îmi fac o adevărată plăcere să vi-l prezint, și sînt fericit de a putea astfel să pun în legătură doi oameni superiori, care sînt făcuți pentru a se înțelege și a se stima. Este cea mai bună dovadă de afecțiune, față de dumneavoastră din partea devotatului confrate și prieten.

V. *Alecsandri*

CĂTRE IOSIF VULCAN

630

Mircești, 8/20 dec. 1881

Domnul meu,

Este adevărat că mi-am cerut concediu de la Senat pentru ca să plec în străinătate și sînt gata de a profita de el, însă pornirea mea este încă întîrziată de împrejurări casnice. Vă rog dar să binevoiți a urma cu trimiterea numerilor *Fami-*

791

Hei tot la Mircești. Eu din parte-mi voi avea de mare mulțemire a fi numărat între colaboratorii foaiei ce redactați și voi trimite în curînd ceva, precum doriți, pentru numărul prim.

Primiți, domnul meu, încredințarea deosebitei mele considerații,

V. *Alecsandri*

CĂTRE ION GHICA

631

Mircești, 10/22 dec. 1881

Mon cher vieux,

Est-tu arrive à bon port? As-tu vu mon frere à Paris et le temps t'a-t-il permis d'aller rue Boileau? Reponds^ mais avânt tout rassure-moi sur la bronchite, car tu as du l'avoir pour compagne de voyage, etant parti de Bucarest par un froid de plusieurs degres.

Je suis reste apres ton depart encore quelques jours dans la capitale du jeune royaume, afin d'essayer de faire admettre mon malheureux frere sur la liste des agents de change. Je me suis convaincu plus que jamais qu'en Roumanie il n'y - avait pas de place au soleil pour les Alecsandri, ni meme pour leurs enfants. Soit; je ne me plains pas, mais je constante un fait. Mon frere reste abandonne dans les rues de Paris, tarir dis que, avec son intelhgence et sa connaissance des affaires, il pourrait etre utile à son pays. Mon gendre est egale-ment mis à l'index pour le double crime de s'appeler Catargi et d'avoir epouse la fille d'Alecsandri. C'est parfait. Mais parlons d'autre chose.

Tu connais les discussions de nos Chambres, car tu es condamne à les lire, bon gre mal gre, tu connais aussi la brochure de Callimaki-Catargi¹. On a cherche à lui donner une trop grande importance, et on ne parle de rien moins que de mettre sous jugenrent l'ex-ministre plenipotentiaire qui est tombe d'une facon si brusque.

Je crois, pour ma part, que nous assisterons aux couches de la montagne de La Fontaine.

Le Theatre semble etre devenu la propriete de Ventura. On n'y joue que du Ventura, et *l'Independance* est dans la jubilation. Ce soir on va servir au public la platitude de *Peste Dunăre* pour faire suite au *Cămătarul* etc. Le *Hatman Dragan* de Dame y passera aussi, car il faut bien que tous les garçons de la boutique debitent leurs marchandises.

J'ai obtenu mon conge dans l'espoir de pouvoir travailler ceț hiver . . . Helas ! mon cher vieux, ma plume est devenue retive de facon à me desesperer... Pas la moindre idee !. . . Impossible d'accoucher d'une strophe. Serais-je fini? Cela m'inquiete au point de perdre courage .. Si j'essayais de faire de la politique ou de scier du bois? Non, cela me fatiguerait et m'acheverait tout à fait. Je prefere me livrer au *dolce farniente* et attendre l'inspiration.

Cette gueuse m'a souvent fait des infidelites, mais elle finit toujours par revenir au bercail. Ah, si jamais je la punis, quel viol!

Nous jouissons d'un hiver qui n'est pas tres rigoureux jusqu'à present. Le thermometre varie entre 0 et six degres; il se maintient plutot à zero, afin d'etre au niveau de quelques-uns de nos grands politiques. Quel vil flatteur !

Mărie et Demetre sont partis pour les bords de la Meditteranee. Ils m'ont ecrit de Venise une lettre pleine d'exclamations enthousiastes. Allons! C'est autant de pris sur Monaco. ²

• Pauline esperait te voir avânt ton depart du pays. Mais puisque tu as du partir precipitamment, elle m'a fait promette d'aller te retrouver à Londres. Tu comprends si je me suis fait prier !

Tout à toi.

V. *Alecsandri*

Dragul meu,

Ai ajuns cu bine la destinație? Ai văzut pe fratele meu la Paris și timpul ți-a îngăduit să mergi în strada Boileau? Răspunde, dar înainte de toate liniștește-mă cu privire la bronșita ta, căci trebuie să o fi avut drept tovarășă de călătorie, deoarece ai plecat din București pe un frig de mai multe grade.

După plecarea ta, am rămas câteva zile în capitala tînărului regat, pentru a încerca să fac să fie admis bietul meu frate pe lista agenților de schimb. M-am convins mai mult ca oricînd că în România nu este loc sub soare pentru frații Alecsandri și nici pentru copiii lor. Fie; nu mă plîng, dar constat un fapt. Fratele meu rămîne părăsit pe străzile Parisului, în timp ce, cu inteligența și cunoștințele sale în afaceri, ar putea să fie folositor țării. Ginerile meu este de asemenea pus la index pentru dubla crimă de a se numi Catargiu și de a se fi căsătorit cu fiica lui Alecsandri. Este perfect. Dar să vorbim despre altceva.

Cunoști discuțiile Camerelor noastre, căci ești condamnat să le citești, cu sau fără voie, cunoști de asemenea broșura lui Callimachi-Catargi. S-a încercat să i se dea o prea mare importanță și se vorbește nici mai mult, nici mai puțin decît de darea în judecată a fostului ministru plenipotențiar, care a căzut într-un chip așa de neașteptat.

Eu, unul, cred că ne vom afla în fața muntelui care naște, al lui La Fontaine.

Teatrul pare să fi devenit proprietatea lui Ventura. Nu se joacă decît din Ventura, și *VIndependance* este încîntată. Astă-seară va fi servită publicului platitudinea *Peste Dunăre* ca urmare la *Cămătarul* etc. *Hatmanul Dragan* al lui Dama va trece de asemenea la rînd, căci trebuie neapărat ca toți băieții dughenii să-și desfacă marfa.

Am obținut concediul cu speranța de a putea lucra iarna aceasta . . . Vai! dragul meu, condeiul mi-a devenit atît de îndărătnic că mă aduce la desperare . . . Nici cea mai mică idee! . . . Imposibil să scot o strofă. Sînt oare sîrșit? Aceasta mă îngrijorează pînă la a-mi pierde curajul . . . Dacă aș încerca să fac politică sau să tai lemne? Nu, aceasta m-ar obosi și m-ar da gata. Prefer să mă dedau unei *dolce farniente* și să aștept inspirația.

Această ticăloasă m-a înșelat deseori, dar a terminat întotdeauna prin a se întoarce la cuib. Ah, dacă o voi pedepsi vreodată, ce viol!

Ne bucurăm de o iarnă care pînă acum nu este prea aspră. Termometrul variază între 0 și șase grade; se menține mai mult la zero pentru s. fi la nivelul unora dintre marii noștri politicieni. Ce lingușitor josnic!

Mărie și Dimitrie au plecat pe coasta Mediteranei. Mi-au scris de la Veneția o scrisoare plină de exclamații entuziasaste. De! Cel puțin cu atîta .s-au ales după Monaco.

Paulina spera să te vadă înaintea plecării tale din țară. Dar pentru că a trebuit să pleci pe neașteptate, m-a făcut să-i făgăduiesc că vom merge să te regăsim la Londra. Bănuiești și tu cît m-am lăsat rugat!

Al tău,

V. Alecsandri

Jassi, 26 dec. [s.n.] 1881

Mon cher vieux,

Je recois ta lettre à Jassi, ouje suis venu avec ma femme pour rester une quinzaine de jours auprès des enfants, jusqu'au retour de ma fille et de mon gendre. Tu sais qu'ils sont partis pour aller tenter un peu la fortune à Monaco et pour se rendre ensuite à Paris. Dame fortune leur ayant montré les dents, ils se consolent actuellement de leurs deboires au sein des merveilles parisiennes; mais leur séjour ne se prolongera pas au-delà de la fin du mois de decembre, car je les soupçonne de compter beaucoup sur le Vasiliatique pour regarnir legerement leur bouise efflanquee.

Tu ne t'amuses pas follement à Londres, je le crois, tu es trop seul . . . et si le voisinage que nous revons pouvait jamais se realiser, il nous chausserait tous deux admirablement . . ., mais se realisera-t-il? j'ai tout lieu de ne pas l'esperer, quand meme je me remuerai, comme tu me le conseilles.

J'ai deja essaye une fois, *une seule*, de parler en haut lieu au sujet d'une affaire qui m'interessait, . . . et, malgre les promesses formelles qui me furent donnees, j'ai remporte

une veste des plus soignees. Cela m'a servi de leton pour l'avenir.

Anicoutza Popesco, que j'ai vue ici, m'a confirme tout ce que tu m'eeris au sujet du theatre. Dislocation complete malgre les pretendus succes dont parle *l'Independance roumaine* ... Ca ira encore tant que 9a pourra, c'est a dire clopin-clopant, et puis effondrement de fond en comble et, enfin, la direction tombera au mains de Pascaly et Ventura,² entrepreneurs patentes des plaisirs publics de la capitale, et le tour sera-fait! Grand bien leur fasse, je m'en ...

Nous jouissons ici d'un temps splendide, au point que je ne regrette nullement de n'avoir pas ete chercher un climat plus doux ailleurs. Pourvu qu'il dure jusqu'au mois de mai, apres quoi je permets a l'hiver de venir montrer son nez.

Penses-tu venir presider l'Academie? J'en serai enchante pour une foule de raisons.

Pauline se promet d'apprendre la recette du *pilaf* au *nohut*, afin de nous en regaler a notre premiere rencontre. On l'a assuree que tu avais une veritable passion pour ce plat turc.

Je suis tres heureux d'apprendre que notre gracieuse amie Marie C,³ allait beaucoup mieux, quand tu lui ecriras rapelle-moi a son bon souvenir.

Dans cinq jours, la Nouvelle annee! Nous te la souhaitons bonne et heureuse.

Tout a toi,

V. Alecsandri

Voici l'adresse demardee:

Madame Planteau

Villa Allais 78, rue Boileau

Iasi, 26 dec. [s.n.] 1881

Iubite prietene,

Primesc scrisoarea ta la Iasi, unde am venit cu sotia mea pentru a sta cincisprezece zile linga copii, pina la reintoarcerea fiicei mele si a ginerului meu. Stii ca au plecat pentru a-si incerca norocul la Monaco¹ si pentru a

se duce apoi la Paris. Norocul aratindu-le coltii, ei se consoleaza acum de necazul lor in sinul minunatiilor pariziene; dar sederea lor nu se va prelungi dincolo de sfrsitul lunii decembrie, caci ii banuiesc ca se bizuie mult pe Vasiliatic pentru a-si umple putin pungile lor secatuite.

Nu te prea distrezi nebuneste la Londra, o cred, esti prea singur si daca vecinatatea pe care o visam va putea vreodata sa se realizeze, ni s-ar potrivi la amindoi de minune ... , dar se va realiza ea? am tot dreptul sa nu o nadajduiesc, chiar daca ma voi misca, asa cum ma sfatuiesti.

Am incercat deja o data, *una singura*, sa vorbesc undeva sus in legatura cu o afacere care ma interesa ... Si, cu toate fagaduielile sigure care mi-au fost date, m-am ales cu o mare nereusita. Aceasta mi-a servit pentru viitor.

Anicuța Popescu, pe care am văzut-o aici, mi-a confirmat tot ceea ce mi-ai scris despre teatru. Dislocarea completă în ciuda succeselor despre care vorbește *l'Independance roumaine* ... Aceasta va merge cât se va mai putea, adică șontic-șontic, și apoi prăbușiri de sus pînă jos, și, în sfârșit, direcția va cădea în mîinile lui Pascaly și Ventura², antreprenori patentați ai plăcerilor publice ale capitalei, și păcăleala este gata! Să le fie de bine, puțin îmi pasă!

Ne bucurăm aici de un timp minunat, într-atît încît nu regret deloc de a nu mă fi dus să caut un climat mai dulce în altă parte. Numai de ar dura pînă în luna mai, după care îngădui iernii să vină să-și arate nasul.

Socotești să vii să prezidezi Academia? Aș fi încîntat pentru o mulțime de motive.

Paulina și-a făgăduit să învețe rețeta *pilafului* * cu *năut* ** pentru a ni-l servi la prima noastră întîlnire. A fost asigurată că tu ai o adevărată pasiune pentru această mîncare turcească.

Sînt foarte fericit că grațioasa noastră prietenă Măria C.³ mergea mult mai bine, cînd îi vei scrie amintește-i de mine.

Peste cinci zile, Anul nou! Ți-l dorim bun și fericit.

Al tău,

V. Alecsandri

Iată adresa cerută:

Madame Planteau

Villa Allais 78, rue Boileau

* în original, în limba română.

** în original, în limba română cu ortografie franceză.

Mircești, 17/29 dec. 1881

Mon cher vieux,

Bronchite à Londres, bronchite à Mircești, bronchites partout! Voici pour commencer le bulletin de l'hygiene publique. Depuis une dizaine de jours et autant de nuits, je tousse et je crache comme si je n'avais pas autre chose à faire, et Pauline, en femme soumise, croit devoir me tenir compagnie, de sorte que nous executons des douos assez reussis. C'est parfait comme ensemble, mais diablement defectueux comme soios. De là, une espece de *spleen* qui m'envahit progressivement et me rend de plus en plus, insensible aux charmes de Mircești. La solitude me pese et la vue des champs couverts de neige me produit une certiiine horripilation inconnue jusqu'à ce jour; à quoi attribuer cet etat inquiettant? A ma bronchite d'abord et ensuite et surtout au manque absolu de disposition pour le travail, impossible, cher vieux, d'accoucher *de* moindre quatrain, quelque mediocre qu'il soit ... C'est desolant, car, apres tout, qu'est ce qu'un poete qui ne peut plus fair de vers? un protestant qui ne proteste pas, un avocat empeche de la langue, un fondateur de dynasti qui ne fai pas d'enfants!

Tu me parles dans ta lettre des boustifailles britanniques à l'occasion du *Christmas*, mais rappelle-toi le proverbe de notre peuple: *Crăciun sătul*. En deux mots le roumain a su exprimer le nombre incommensurable d'indigestions occasionnees par les fetes de Noel, dans toute la chretiente. Pauline, en veritable *gaspodina* de l'ancien regime, est forte occupee de l'ameublissement * de la *Cămara*, et ma fois, elle est parvenue à donner à cette piece l'importance et l'aspect d'un veritable musee: sur les premiers plâns une

* Cuvîntul *ameublissement* ni se pare nepotrivit ca sens, el însemnînd transformarea unor bunuri imobile în mobile pentru un partaj; în agricultură este folosit cu sens de afinat, afinarea pămîntului. Cuvîntul *ameu-blement* corespunde mai mult cu ideea de garnisire a cămării cu bunătăți.

rangee d'assiettes *cu răciturî*, plus ou moins à l'ail; sur le second plan une pyramide de poitrines d'oies, destinees à etre fumees; sur la troisieme place des tas de saucissons, arrangees en ordre comme les cordages des navirs ... ; en fin, dans le fond, un formidable alignement de jambons qui doivent faire concurrence à ceux d'York ... C'est curieux à voir, un gourmand dirait que c'est splendide! Mais aussi, pour arriver à ce resultat artistique, quels holocaustes de volatiles! quelles hecatombes de compagnons de St. Antoine! Pendant trois jours l'air a retenti de cris desesperes d'oies vouees au sacrifice, et de protestation aigues de la race porcine. Ventura en aurait fait autant à leur place. Et maintenant, gar aux *moussafiri*! Pauline les attend du pied ferme pour juger de la capacite de leurs estomacs, car elle ne peut, hélas, compter sur la mienne. En ma qualite de petit mangeur, elle a trouve que mon enthousiasme a ete un peu tiede en presence de ses chefs d'oeuvre, aussi regrette-t-elle sincerement notre vieux Kneaz qui venait d'ordinaire passer avec nous les fetes de Noel. Voilà un appreciateur, mais par combien d'indigestion il a du passer pour meriter cette haute reputation! Toi, tu n'es fort que sur l'article des *pifties*, et Pauline me demande si elle ne pourrait t'en envbyer quelques assiettes à Londres? J'ai beaucoup de peine à l'assurer que la chose est peu pratique et meme impraticable.

Oui, mon cher vieux, tu as parfaitement raison de dire que nous passerions ensemble des fetes bien joyeuses si nous etions voisins, mais le voisinage que tu en reve n'entre pas dans les combinaisons des hautcs regions, il nc se realisera j;mais, à mon avis. os hommes d'etat sont de l'ecole de Platon, qui voulait couronner les poetes et les mettre à la porte de sa Republique. En fait de couronnes on m'en a servi plus que je n'en ai merite; en consequence me croire tres heureux de n'avoir pas encore ete chasse hors du pays.

L'affaire Callimachi-Catargi a pris des proportions incroyables. Blâme contre lui à la Chambre, blâme au Senat, *haro* sur toute la ligne et pour comble mise en accusation ... hélas, mais voilà une brochure dont l'impression lui coute cher. Faut de la celebrite, pas trop n'en faut, surtout à ce prix ...

Le dernier numero des *Convorbiri* contient ta derniere lettre, l'as tu recu? On en demande des nouvelles. C'est

pourquoi j'ai fait des vœux pour que tu termine au plus-tot tes memoires politiques, et que tu aies enfin, le loisir de puiser dans la tienne (de memoire) (sic) des écrits plus interessants et dont la publication n'offre aucuns inconvenient.

Sur ce, je te souhaite des fetes heureuses et bien portantes. Miile bonnes amities de la part de Pauline, et un bon poignee de mains de ma part.

V. *Alecsandri*

Mărie a livre un grand combat a Monaco.³
Deception cruelle ! La martingale a saute!
Pour s'en consoler elle a entraine son mari â Paris.

Mircești, 17/29 dec. 1881

Iubite prietene,

Bronșită la Londra, bronșită la Mircești, bronșite peste tot. Iată, pentru a începe, buletinul higienii publice. De zece zile și tot atâtea nopți, tușesc și scuip ca și cum nu așa avea altceva de făcut, și Paulina, ca o soție supusă, crede că trebuie să-mi țină companie, astfel încât executăm niște duo-uri destul de izbutite. Este foarte bine ca ansamblu, dar al naibii de defectuos ca solo. De aici, un fel de *spleen*, care mă cuprinde pe încetul și mă face din ce în ce nesimțitor față de farmecele Mirceștilor. Singurătatea mă apasă și vederea cîmpurilor acoperite de zăpadă îmi produce o oarecare enervare necunoscută pînă în ziua de azi; de unde vine această stare de neliniște? Mai întii de la bronșita mea și apoi, și mai cu seamă, de la totala lipsă de dispoziție pentru lucru, cu neputință, prietene, să dau naștere unui catren oricît de slab ar fi ... Este jalnic, căci, pînă la urmă, ce însemnează un poet care nu mai poate face versuri? un protestant care nu protestează, un avocat împiedicat la limbă, un fondator de dinastie care nu face copii!

îmi vorbești în scrisoarea ta despre zaiafeturile britanice cu ocazia Crăciunului*, dar adu-ți aminte zicătoarea poporului nostru: *Crăciun sătul* **. în două cuvinte românul a știut să exprime numărul nesfîrșit de indigestii datorate sărbătorilor de Crăciun, în toată creștinătatea. Pau-

* în original, în limba engleză.

** în original, în limba română.

lina, ca o adevărată *gospodină* * din vechiul regim, este foarte ocupată cu garnisirea *cămării*** și, ce-i drept, a izbutit a da acesteia încăperei importanța și înfățișarea unui adevărat muzeu: în primele locuri, un rînd de farfurii *cu răciturii* *** mai mult sau mai puțin usturoiate; pe planul al doilea, o piramidă de piepturi de gîscă sortite să fie afumate; pe locul al treilea, grămezi de cîrnați, așezați în ordine ca parîmele corăbiilor; în sfîrșit, în fund, o foarte mare aliniere de șunci care trebuie să facă concurență celor de York .. Este curios de văzut, un pofțicios ar spune că este minunat. Dar și pentru a ajunge la acest rezultat artistic, cîte jertfe de păsări! cîte măceluri de tovarășii Sfîntului Anton! Timp de trei zile aerul a răsunat de țipetele disperate ale gîștelor sortite sacrificiului, și de protestele ascuțite ale rasei porcine. Ventura ar fi făcut la fel în locul lor. Și acum, atenție la *musafiri*****] Paulina îi așteaptă hotărîtă pentru a măsura capacitatea stomacurilor lor, căci, vai, ea nu se poate bizui pe a mea. în calitatea mea de nemîncăcios, a găsit că entuziasmul meu față de capodoperele sale a fost abia călduț, de aceea îi pare rău cu adevărat de bătrînul nostru cneaz care venea, de obicei, să petreacă cu noi sărbătorile Crăciunului. Iată un prețuitor, dar prin cîte indigestii a trebuit să treacă pentru a merita această înaltă faimă! Tu, tu nu ești forte decît la articolul *piștii* ***** și Paulina mă întreabă dacă nu ar putea să-ți trimită cîteva farfurii la Londra? îmi este foarte greu să o asigur că lucrul este foarte puțin practic și chiar de nefăcut.

Da, iubite prietene, ai tot dreptul să spui că am petrece împreună sărbători foarte vesele dacă am fi vecini, dar vecinătatea la care visezi, nu intră în combinațiile celor de sus, nu se va îndeplini niciodată, după părerea mea. Oamenii noștri de stat sint din școala lui Platon care vroia să încunune pe poeți și să-i dea afară din *Republica* sa. Cît despre coroane mi s-au servit mai multe decît meritam; prin urmare, să mă cred foarte fericit de a nu fi fost încă gonit din țară. *→

Afacerea Callimachi-Catargi' a luat proporții de necrezut. Vot-de-blam împotriva lui la Cameră, vot-de-blam la Senat, indignare pe toată linia și pe deasupra punere sub acuzare ... vai, dar iată o broșură a cărei tipărire îl costă scump. Trebuie celebritate, dar nici prea multă nu trebuie, mai cu seamă la prețul acesta. ' *

Ultimul număr din *Convorbiri* conține ultima ta scrisoare', l-ai primit? Se cer altele noi. Iată pentru ce am făcut urarea ca să termini cît mai

•*** în original, în limba română.

• *** în original, în limba română cu ortografie franceză.

repede memoriile tale politice și ca să ai, în sfârșit, răgazul să scotocești în a ta (memorie) (sic) scrieri mult mai interesante și a căror publicare să nu ofere nici o greutate.

Cu aceasta, îți doresc sărbători fericite și sănătoase. Mii de amiciții din partea Paulinei, și o bună strângere de mână din partea mea.

V. *Alexandri*

Mărie a dat o mare bătălie la Monaco'.
Crudă decepție! Martingala * sa a căzut!
Pentru a se mîngîia a tîrît pe soțul său la Paris.

CĂTRE REGINA ELISABETA

634

Mircești, 19 dec. 81

Madame,

Je viens d'avoir l'honneur de recevoir à l'instant-meme la lettre de votre Majeste et. je m'empresse d'y repondre immediatement selon son desir.

Et d'abord, je ne puis m'empecher d'exprimer à Votre Majeste ma sincere admiration pour l'abondance de ses creations, pour sa prodigieuse facilite de travail et pour la beaute de ses tableaux poetiques. Vous ecrivez non avec de l'encre mais avec des couleurs vives, votre encrier est une palette, votie plume un penceau de grande finesse.

Que votre Majeste profite donc de ce mouvement ascensionnel de son talent pour enrichir son ecrin litteraire, mais qu'Elle me permette aussi de La prier de menager sa precieuse sante.

„Je travaille un peu trop et je souffre p[ou]r travailler". Ces sont les propres paroles de Votre Majeste. Elles m'ont

* Sistem de joc care pare să asigure un câștig mărind progresiv miza.

fait reflechir, non sans inquietude, aux consequences que cette souffrance pourrait amener. Aussi je demende en grâce à la Reine-Poete de travailler un peu moins, afin de ne plus souffrir en travaillant. Il ne faut pas que l'arbre s'epuise à donner tous ses fruits à la fois, car la nature l'a destine à produire pendent une longue serie d'annees, il ne faut pas egalemeent que vous arriviez, à force d'une trop grande tension de vos facultes à la lassitude improductive dont je souffre moi-meme actuellement.

Votre Majeste escompterait ainsi l'avenir et se priverait des immenses satisfactions qu'Elle trouve à ses travaux litteraires.

Vous etes jeune encore et deja en renom; vous avez bravement, spontanement, gagne à la pointe de votre plume le droit d'etre vous-meme, en dehors meme du trone; la gloire vous a ouvert ses bras sans se faire prier; il est temps que votre Majeste pense à ajouter aux pensees ingenieuses de ses albums quelque maxime en faveur de la sante, ce vrai tresor de la vie.

L'Empereur Napoleon m'a dit un jour cette grande verite: „Pour bien servir son pays, il faut etre bien portant!"

Mais je crains fort de precher dans le desert car je sais combien peu on resiste à la voix du geni invisible qui vous montre l'horisont illumine de rayons eblouissants, on s'elance en avânt, toujours en avânt, au risque meme de succomber au bout de la carriere. Je ferme donc la bouche du mentor inoportun pour repondre au questions que votre Majeste m'a fait l'honneur de m'adresser.

Le sujet de la balade que vous venez de terminer est parfaitement concu et je ne doute pas qu'il soit encore mieux traite. Le rythme choisi est le plus approprie à ce genre de poesie, etant celui des chansons populaires. La scene se passe aux bords du lac *Yalpeou* appele *Yalpoug* par les Russes, et qui ce trouve en Bessarabie. Le Tatar appartient à la famille de *Mirza*. Quant au nom de *doudouye*, je le trouve fort harmonieux puisque on le donne chez nous aux gracieuses petites filles que l'on aime bien; mais je ne me rends pas bien compte de sa resonance dans une poesie ecrite en langue allemande. Votre Majeste seule peut etre juge competent dans cette question.

C'est la première ballade, si je ne me trompe, que vous avez composée, elle excite au plus haut degré ma curiosité, étant convaincu. d'avance - qu'elle coritieht de magnifiques descriptions des lieux où la scène se passe, de la course du cheval qui emporte Doudouye, de la mort de l'héroïne qui se sacrifie pour sauver son amant et de l'effet fantastique produit par les vapeurs du lac en s'élevant sur le disque de la lune etc . . . etc.

La légende du *Frere et de la soeur* est des plus émouvantes; elle se prêterait admirablement à un drame en vers, mais sous quelque forme qu'elle sorte de la plume de votre Majesté, elle portera le cachet d'un morceau de haute littérature.

Sa situation dramatique comporte des études psychiques d'un ordre supérieur que vous saurez aborder et faire valoir, en poète-philosophe, ou mieux encore, en philosophe-poète. Je suis sûr du succès et ne fais pas de compliment anticipé, car je connais la magie de votre plume, mais que votre Majesté me permette d'ajouter: pas de hâte, pas de fatigue, pas de souffrance. Allons, voilà que je redeviens ennuyeux, je me tais.

Le drame de la Légende a lieu dans le Boudjak de la Bessarabie, anciennement habitée par les Tartars sous la domination du Khan Gherai.

Les monastères fondés par les deux malheureux frères sont ceux de Moldovitz et de Voronetz, situés en Bucovine. Je donnerais par conséquent très volontiers le nom de Moldovitz à la jeune fille et celui de Voron à son frère, ces noms étant d'ailleurs éminemment roumains.

D'après les traditions les deux enfants ont été ravis par une horde de *Tatars*, à l'âge le plus tendre, dans un des faubourgs de Suceava, vers le 16e siècle. Ils ont été élevés, comme esclaves, dans le harem de Khan Gherai, sous la surveillance de Fethma, sa favorite, et lui parmi ses hommes d'armes. En avançant en âge le jeune homme devient un des plus illustres guerriers de la tribu, il s'éprend de Moldovitz qu'il entrevoit un jour à la fenêtre grillée du serail, et il demande sa main à Gherai, celui-ci la lui accorde pour récompenser les beaux faits d'armes accomplis par son esclave favori sur les Russes. Le mariage a lieu en grande pompe, et, lorsque les nouveaux époux se trouvent seuls dans la

chambre nuptiale, il se reconnaissent frère et sœur à la suite des souvenirs d'enfance qu'ils évoquent. Scène d'attendrissement, scène d'amour, scène de désespoir et d'honneur!

Cette révélation inattendue les force à dire adieu au monde; ils endossent l'habit monacal et vont fonder, dans leur pays, les deux couvents de Moldovitz et de Voronetz, qui séparent une montagne couverte de forêts vierges. Elle devient la supérieure, sous le nom de Veniamina, lui Staretz, sous celui de Paissie, et ils expirent le même jour sans s'être jamais revus. Leurs âmes sont portées au ciel sur l'aile d'un ange. *im* & la grande satisfaction des lecteurs de la légende.

Je crois, Madame, avoir répondu à toutes les questions de votre Majesté. Si pourtant Elle avait besoin de quelques nouvelles notices, je l'ai prié de me considérer entièrement à ses ordres. Le jour où Votre Majesté daignera m'annoncer qu'elle a terminé ce beau poème, je crierai avec enthousiasme: „Vive notre gracieuse souveraine, Garrirén-Elisabetfr!”

La lettre de votre Majesté se termine par les mots cabalistiques: „Travaillez”! Hélas! je ne demande pas mieux; mais j'ai beau me mettre à l'affût et guetter l'inspiration. Elle me boude et moi je reviens bredouille, de mes courses à travers les espaces. Serais-je devenu un chasseur platfonique? Cette pensée me chagrine et m'enlève une grande partie de mes moyens. Ai-je trop travaillé? Peut-être.

C'est pourquoi je supplie de nouveau votre Majesté de ménager ses forces et d'éviter pour le moment d'aborder des sujets qu'exigent de trop sérieuses réflexions. Tel m'a semblé celui de la nouvelle qui hante votre esprit en y jetant des reflets noirs, il est trop sombre pour votre brillante imagination. Votre splendide cabinet de travail n'est fait que pour des esprits rayonnants. Laissez les fous à la porte et daignez me pardonner ce dernier conseil.

J'ai l'honneur d'être, Madame, avec le plus profond respect de votre Majesté le très obéissant et très dévoué serviteur,

V. *Alexandri*

Adresa pe plic: A sa Majesté
La reine de Roumanie
Bucarest

recommande

Doamnă,

Am avut onoarea să primesc chiar acum scrisoarea Majestății-voastre și mă grăbesc să răspund de îndată după dorința sa.

Și mai întâi nu mă pot împiedica să exprim Majestății-voastre sincera mea admirație pentru abundența creațiilor sale, pentru marea ușurință de a lucra și pentru frumusețea tablourilor sale poetice. Scrieți nu cu cerneală, ci cu vii culori, călimara voastră este o paletă, condeiul vostru o pensulă de mare finețe.

Majestatea-voastră să profite de această mișcare crescândă a talentului său pentru a îmbogăți caseta sa literară, dar să-mi îngăduie de asemenea să o rog să-și menajeze prețioasa sa sănătate.

„Lucrez puțin cam mult și sufăr lucrînd.” Acestea sînt propriile cuvinte ale Majestății-voastre. Ele mi-au dat de gîndit, nu fără îngrijorare, asupra urmărilor pe care această suferință ar putea să le aducă. De aceea cer ca o grație reginei-poete să lucreze mai puțin, astfel încît să nu mai sufere lucrînd. Nu trebuie ca arborele să slăbească dînd fructele sale deodată, pentru că natura l-a sortit să producă un șir îndelungat de ani, de asemenea nu trebuie să ajungeți, datorită unei prea mari tensiuni a facultăților voastre, la oboseala nereproductivă de care sufăr eu însumi acum.

Majestatea-voastră își va irosi astfel viitorul și va fi lipsită de marile satisfacții pe care le găsește în lucrările sale literare.

Sînteți încă tînără și deja cu renume; ați cîștigat curajos și deodată, cu virful condeiului vostru, dreptul de a fi voi înșivă, chiar în afara tronului; gloria v-a deschis brațele sale fără să se lase rugată; este timpul ca Majestatea-voastră să se gîndească să adauge la gîndirile ingenioase din albumurile sale cîteva maxime în favoarea sănătății, această adevărată comoară a vieții.

împăratul Napoleon mi-a spus într-o zi acest mare adevăr: „Pentru a-ți servi bine țara , trebuie să fii sănătos!”

Dar îmi este teamă că propovăduiesc în deșert pentru că știu ce puțin poți rezista la vocea geniului invizibil care îți arată orizontul iluminat de razele scînteietoare, te arunci înainte, mereu înainte, chiar cu riscul de a sucomba la capătul carierei. Închid deci gura mentorului nedorit pentru a răspunde la chestiunile pe care Majestatea-voastră mi-a făcut onoarea să mi le adreseze.

Subiectul baladei pe care ați terminat-o acum este foarte bine conceput și nu mă îndoiesc că va fi și mai bine tratat. Ritmul ales este cel mai potrivit pentru acest gen de poezie, fiind acela al poeziilor populare. Scena

se petrece la marginea lacului Yalpeu, numit Yalpug de către ruși, și care se găsește în Basarabia. Tătarul face parte din familia lui Mirza. Cît despre numele *duduie* îl găsesc foarte armonios pentru că se dă la noi grațioselor tinere fete care sînt mult iubite; dar nu-mi dau bine seama de rezonanța sa într-o poezie scrisă în limba germană! Numai Majestatea-voastră poate fi judecătorul priceput în această chestiune.

Este prima baladă, dacă nu mă înșel, pe care ați compus-o, îmi stîrnește foarte tare curiozitatea, fiind convins dinainte că ea conține descrieri mărețe ale locurilor unde se petrece scena, a cursei calului care o duce pe Duduia, a morții eroinei care se sacrifică pentru a-și salva iubitul și de efectul fantastic produs de aburii din lac, ridicîndu-se pe discul lunii etc . . . etc.

Legenda *fratelui și a surorii* este dintre cele mai emoționate, s-ar potrivi foarte bine pentru o dramă în versuri, dar sub orice formă ar ieși de sub condeiul Majestății-voastre, ea va purta semnul unei bucăți de înaltă literatură.

Situația sa dramatică necesită studii psihice superioare pe care veți ști să le abordați și să le valorificați, ca o poetă-filozof, sau încă mai bine ca un filozof-poet. Sînt sigur de succes și nu fac un compliment anticipat întrucît cunosc magia condeiului vostru, dar Majestatea-voastră să-mi îngăduie să adaug: fără grabă, fără oboseală, fără suferință. Haide, iată că redevin plicticos, tac.

Drama legendei are loc în Bugeacul Basarabiei, altădată locuit de tătari sub dominația hanului Gherai.

Mănăstirile fondate de cei doi nefericiți frați sînt Moldovița și Voroneț, situate în Bucovina. Aș da prin urmare de bună-voie numele de Moldovița tinerei fete și pe acela de Voron fratelui său, aceste nume fiind de altfel întru totul românești.

După tradiție, cei doi copii au fost răpiți de o hoardă de tătari, la vîrstă fragedă, într-una din mahalalele Sucevei, prin secolul 16. Au fost crescuți ca sclavi, ea în haremul hanului Gherai, sub supravegherea Fethmei, favorita sa, și el printre oamenii de luptă. Crescînd, tînărul devine unul dintre cei mai renumiți războinici ai tribului, el se îndrăgostește de Moldovița pe care o zărește într-o zi la fereastra zăbreliată a seraiului, și cere mîna acesteia lui Gherai, acesta i-o dă pentru a recompensa frumoasele fapte de arme îndeplinite de sclavul său favorit asupra rușilor. Căsătoria are loc cu mare pompă, și, cînd noii soți se găsesc singuri în camera nupțială, se recunosc ca frate și soră, în urma amintirilor din copilărie pe care le evocă. Scenă de înduioșare, scenă de dragoste, scenă de disperare și de groază!

Această descoperire neașteptată îi forțează să spună rămas bun lumii, îmbracă haina monahală și se duc să fundeze, în țara lor, cele două mănăs-

tiri, Moldovița și Voroneț, pe care le desparte un munte acoperit cu păduri virgine. Ea ajunge stareță, sub numele de Veniamina, el stareț sub acela de Paisie, și mor în aceeași zi fără să se mai fi revăzut vreodată. Sufletele lor sînt duse în cer pe aripa unui înger ..' spre mulțumirea cititorilor legendei.

Cred, Doamnă, că am răspuns la toate chestiunile Majestății-voastre. Dacă totuși ea va avea nevoie de unele noi notițe, o rog să mă socotească în întregime la ordinele sale. În ziua în care Majestatea-voastră va binevoi să mă anunțe că a terminat acest frumos poem, voi striga cu încântare: „Trăiască grațioasa noastră suverană, Carmen Elisabeth!" .

Scrisoarea Majestății-voastre se încheie prin cuvintele cabalistice: „Lucrați"! Vai! nu cer nici eu mai' mult, dar degeaba mă așez la pîndă pentru a găsi inspirația. Ea mă îndepărtează și mă reîntorc plouat, din cursele mele prin spațiu . . . Am ajuns poate un vîntător platonice? Ace,,t gînd mă îndurerează și îmi ia o mare parte din mijloacele mele. Am lucrat eu prea mult? Poate. Da aceea rog pe Majestatea-voastră să-și menajeze forțele și să evite pentru un moment să abordeze subiecte care pretind reflecții prea serioase. Astfel mi-a părut acela al nuvelei care chinuie spiritul vostru, aruncînd acolo reflexe negre, este prea întunecat pentru strălucitoarea Voastră imaginație. Frumosul vostru cabinet de lucru nu este făcut pentru spirite scînteietoare. Lăsați pe nebuni la ușă și binevoîți să-mi iertați un ultim sfat.

Am onoarea să fiu. Doamnă, cu cel mai profund respect, al Majestății-voastre cel mai supus și cel mai devotat servitor,

janoto? " b# - . . i • - „! " . V. Alecsandri

-«A ,*i>îfc * ' -

fihti s b ~ - i i u > • ••'••;

Adresa pe plic: Majestății-sale

• > . "• •• reginei României

•" * București

• ' ' • ' - ' ! . i * ' recomandat

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

1

Mircești, 11/23 februarie 1871

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc., 1929. p. 103-104.

1 Aimee de la Tullay de Varenne. Cf. V. Alecsandri. *Opere, IX, Correspondență (1861—1870)*. Ediție îngrijită, traduceri, note și indici de Marta Anineanu, București, Editura Minerva, 1982, p. 499, n. 3.

2

Mircești, 12 martie 1871

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc., 1929, p. 104-105.

1 Reîntoarcerea la Havre și Paris, după șederea în Anglia pe timpul războiului franco-german.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

3

[Iași], marți, [martie 1871]

B.A.R., S 19 (29)/LVII; original.

1 Bănuim că este vorba de procesul pe care l-a avut cu Poliz la Curtea de Apel, deci la Iași; spunând că s-a amînat în mai, peste două luni, rezultă

că atunci când scria era în luna martie. Scrisoarea se acordă și cu conținutul scrisorilor următoare, din aceeași epocă.

2 Meyerhoffer era bancher la Iași, unde putea să se trateze vânzarea porumbului.

[Iași, martie 1871]

B.A.R., S 19 (25)/LVII; original.

1 întârzierea datorată grijii pentru vier plasează scrisoarea în această epocă.

[Iași], vineri, [martie 1871]

B.A.R., S 19 (28)/LVII; original.

1 Problema embâticului"viei ne face să situăm scrisoarea în această epocă. Cf. B.A.R., ms. rom. 4 913.

[Iași, martie 1871?]

B.A.R., ms. rom. 2 300, f. 21; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, I, Publicație îngrijită de II. Chendi și E. Carcalachi, Buc, 1904, p. 266, cu data 1873 sub semn de întrebare.

1 Scrisoarea pare să fie de la această dată când, după cum rezultă din scrisorile anterioare, poetul se afla la Iași. pentru procesul cu Poliz. Mențiunea despre lupta dintre soldați și popor ar fi putut fi, la această dată.

o aluzie la ciocnirea care a avut loc cu ocazia demonstrației de la sala Slătineanu împotriva domnitorului. Dar, tot așa de bine, s-ar putea să fie o informație în legătură cu evenimentele ce se petreceau atunci în Parisul asediat despre care îi dă relații și în luna mai. Cf. aici p. 16. II. Chendi și E. Carcalachi o consideră din anul 1873, dar cu semn de întrebare.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, 4 mai 1871

B.A.R., ms. rom. 808, f. 55-56; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXV, nr. 11–12, 1 martie 1892, p. 898 – 899; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 53; N. Petrașcu, *Vasile Alecsandri, Studiu critic*, Buc, 1894, p. 42–43.

1 George Sion a organizat o loterie cu puținele lucruri ce mai aparțineau nefericitului poet. Alexandru Zanne, prieten cu Bolintineanu, l-a îngrijit cu devotament pînă la moarte. El s-a ocupat de această loterie.

2 I. Negruzzi a încercat, probabil, să convingă pe membrii „Junimii” să cumpere aceste bilete, dar, dacă ar fi să socotim numai după cele câteva însemnări autografe făcute de acesta pe versoul scrisorii lui V. Alecsandri și după biletele care s-au vîndut, cum și cu cît, junimiștii nu au fost prea darnici. S-au strîns totuși 500 de franci.

Rezultatul loteriei a fost că la tragere V. Alecsandri a cîștigat dulapul bibliotecă, iar C. Negri, cărțile lui Bolintineanu; ambii prieteni au renunțat la cîștigul lor, lăsînd mai departe aceste lucruri în posesia lui Bolintineanu. La 26 mai 1871, Alex. Zanne îi scrie o scrisoare lui V. Alecsandri pentru confirmarea primirii banilor și pentru a-i înfățișa jalnică stare în care ajunsese „poetul cel mai poet din Valahia”. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*. Ediție îngrijită, prefață, note, traduceri de Marta Anineanu, Buc, Editura Minerva, 1978, p. 441 – 442; T. Vârgolici, *Dimitrie Bolintineanu și opera sa*, Buc, 1971, p. 310-318.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

[Iași, mai 1871]

B.A.R., S 19 (27)/LVII; original.

1 Procesul cu Poliz, la Curtea de Apel din Iași a avut loc cam pe la 20 mai, cum rezultă dintr-o scrisoare din luna martie către Paulina. Data corespunde și cu data intrării trupelor lui A. Thiers în Paris. Din păcate, procesul cu Poliz va continua mai departe la Curtea de Casație. Cf. aici p. 27, 78; B.A.R., ms. rom. 4 913.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

Mircești, 8 iunie 1871

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 105-106.

1 Mărie Docan, fiica Smărăndiței, s-a căsătorit cu Lupu Bogdan și au fost cununați de poet.

2 Mărie, fiica poetului, se găsea încă în refugiu în Anglia.

CĂTRE EDOTJARD GRENIER

10

Mircești, 8 iunie 1871

Originalul, la biblioteca din Besançon, ms. 1423.

B.A.R. Microfilm M. 421.

Bibliografie: *Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier, 1855—1885*, publiées avec une introduction et des notes

814

par Georges Gazier, Paris, 1911, p. 51—53; V. Alecsandri, *Scrisori inedite* Corespondența sa cu Edouard Grenier, 1855—1885, traduse și publicate cu o introducere de Alecsandrescu Dorna „B.P.T.”, Buc, f.a., p. 53—56; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, „B.P.T.”. Text ales și stabilit, traducere, prefață, tabel cronologic, note, indici de Marta Anineanu, Buc, Editura Minerva, 1972, p. 196-201.

1 Prosper Merimee (1803—1870), scriitor francez, cu multiple preocupări și sarcini culturale, a fost și arheolog. A tradus scriitorii ruși, Gogol, Pușkin, Turgheniev. La întoarcerea sa din Spania, V. Alecsandri l-a cunoscut pe Merimee în diligența care îi ducea spre Paris, ultima dată s-au revăzut la Cannes, în 1869. Uimit de frumusețea poeziei populare românești, a spus: „Grație românilor, [. . .] nu mai cred în simplitatea proverbială a țăranilor de la Dunăre”. Aceasta l-a determinat să scrie un articol-comentariu în jurul volumului *Ballades et chants populaires de la Roumanie*, în *Le Moniteur Universal*, 17 ianuarie 1856. Cf. Radu Ionescu, *Prosper Merimee și Vasile Alecsandri*, în *Viața românească*, XVIII, nr. 9, septembrie 1965, p. 160—161. La moartea sa, V. Alecsandri a scris evocarea *Prosper Merimee* publicată imediat în *Convorbiri literare* IV, 15 ianuarie 1871, p. 362—365. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, *Proză*, Text ales și stabilit, note și variante de G. Rădulescu-Dulgheru, Buc, Editura Minerva, 1974, p. 373-379; Cf. N.N. Condiescu, *Relațiile lui Prosper Merimee cu Vasile Alecsandri (în legătură cu o scrisoare inedită)*, în *Revista de Filologie romanică și germanică*, V, nr. 2, 1961, p. 225-241.

2 Apartamentul lui Grenier fiind lângă locuința lui Merimee, la plecarea primului, ca secretar al domnitorului Grigore Ghica, în Moldova, în 1855, i-a dat o scrisoare de recomandatie către V. Alecsandri.

CĂTRE AUGUST TREBONIU LAURIAN

11

Mircești, 17 iulii 1871

Arhiva Acad. R.S. România, 1867, A.I., f. 225.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări, „Studii și documente”*. Ediție îngrijită, note și indici de M. Anineanu, Buc, E.P.L. 1964, p. 111.

815

1 Nu știm care au fost acele diverse „împregiurări și considerări”, care nu-i mai permiteau să facă parte din Academia Română. În septembrie 28, scria lui Scarlat Fălcoianu că a fost determinat la acest pas de o scrisoare a lui Laurian, scrisă într-o românească latinizată, stil Laurian și Măssim. Cf. aici p. 26.

La 2 august A. Treboniu Laurian a comunicat Societății Academice hotărârea poetului. La 12 august s-a făcut o comisie compusă din: Alexandru Odobescu, Nicolae Ionescu și Iosif Hodoș, care își exprimă regretul pentru demisia poetului și propune alegerea sa ca membru onorific, propunere aprobată la 23 august 1871. Vasile Alecsandri nu va mai participa la adunările Academiei pînă în 1879, cînd revine la insistența lui Ion Ghica și D. A. Sturdza.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

12

Mircești, 1 august 1871

”. *Bibliografie*: Mărie C. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 107-108.

13

Mircești, 24 august 1871

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 108.

1 Refugiul în Anglia, pe timpul războiului franco-german, lua sfîrșit, Aimee La Tullay de Varenne revenind în Franța cu copiii aflați sub protecția sa.

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

14

Mircești, 28 sept. 1871

M.L.R., 2591; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Alecsandri inedit*, în *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, III, 1963-1967, Buc, E.P.L., 1967, p. 241—242,

816

249 — 251; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 201 — 206.

1 La 15 septembrie Alex. Odobescu dăduse un dineu în cinstea unora dintre academicieni, dintre care a lipsit August Treboniu Laurian. Pentru a crea o atmosferă de destindere, în urma furtunoaselor dezbateri de la Academia Română, asupra proiectului de dicționar, Odobescu a redactat un meniu într-o limbă latinizantă exagerată, sub titlul: *Prandiulu academicu*, din care redăm un fragment ca exemplu:

„VINU-ARSU DE ANICETIU.

Sorbitione cu Scriblete.

VINU PERUNCTU DEIN INSULELE-FORTUNATE (Madera),
Fame-stimuli varii.

Siluru munitu cu astaci fluviali, în condimentu de sinape.

VINU ALBICANTE PERENNIU ALUTENSE DE ACIDAVA.

Lumbu bubulinu intinctu in cremore, cu bacce e tuberculi leguminose.

VINU NIGRU DE BURDIGALA (Sanctu Julianu).

Coturnici cu pulte venatorica, abstrudi in placenta foliacea.

POIIONE CONGELLATA DE MODU ROMANU

Melungine rubre cu farcimine de nririutale.

Copsa de ariete in verubi torresa.

Acietaru de alere, condita pre usu Athonicu.

VINU CAMPANICU SPUMOSU (Silleriu).”

(Cf. Alex. Odobescu, *Serieri literare și istorice*, voi. II, Buc, 1887, p. 337 — 340) La 16 septembrie Sașa Odobescu scrie soacrei sale, Catinca Odobescu, cum a decurs acest dineu. Cf. B.A.R., S 53 (8)/CDLXXXII.

2 Cf. aici p. 816, n. 1.

3 Personaje din Moliere, *Les femmes savantes*.

4 Procesul fusese cîștigat la Curtea de Apel, la Iași. Cf. aici p. 16.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

15

Mircești, 12 oct. 1871

M.I.A.O.B. nr. 13186; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 109.

817

CĂTRE EDOUARD GRENIER

16

Mircești, 12 oct. 1871

Originalul în biblioteca din Besançon, ms. 1423.

B.A.R., Microfilm M. 421.

Bibliografie : *Lettres inedites du poete roumain Basile Alecsandri* . . . , Paris, 1911, p. 53—56; V. Alecsandri, *Scrisori inedite...*, Buc, f.a., p. 56-60.

1 Baume-les-Dames, localitate în Franche-Comte, unde locuia mama lui Edouard Grenier.

CĂTRE VASILE POGOR

17

Mircești, 15 oct. 1871

B.C.S., nr. 25 H.B. 25; original.

Bibliografie: *Universul literar*, XLIV, nr. 24, 10 iunie 1928, p. 392, facsimil.

1 Vasile Pogor (1833—1906), om politic, poet, publicist, unul dintre întemeietorii „Junimii”. A tradus din Horațiu, Goethe, V. Hugo, Th. Gautier, Ch. Baudelaire etc.... In din Iași s-au ținut ședințele „Junimii”; astăzi este Muzeul literaturii.

2 Manuscrisul autograf al poeziei, datată „Viena, august 1871” și cu un motto din Dante: „*Nel mezzo del cămin di nostra vita*”, *Mi ritrova per una selva oscura*”, se găsește la B.A.R., ms. rom. 2253, f. 135—137, alături de alte poezii dedicate sau închinat poetului. A fost publicată în *Convorbiri literare*, V, nr. 19, 1 decembrie 1871, p. 309-312.

818

CĂTRE ION GHICA

18

Mircești, 26 oct. 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 131; original.

1 La moșia Miclăușani, vecină cu Mircești, era stabilită fiica lui Ion Ghica, Măria Gh. Sturdza.

2 Proiectul pentru a scoate o revistă literară pare întemeiat, îl discută și în scrisoarea din 2 decembrie către același (cf. aici p. 38), dar el nu a fost realizat.

3 Ultima scrisoare de la V. Socec, din anul acesta, care ne este cunoscută poartă data 5/17 iulie și conține și contractul de editare. Pentru relațiile cu Socec privitor la ediția operelor, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 400-403.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

19

[noiembrie 1871]

B.A.R., S 35(14)/LVIII; original.

Bibliografie : *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie—decembrie 1928, p. 79, cu data greșită 1877.

1 Cum *Pohod na Sybir* s-a publicat în *Convorbiri literare*, V, nr. 19, 1 decembrie 1871, p. 297—298, credem că scrisoarea a fost scrisă la sfârșitul lunii noiembrie.

CĂTRE ION GHICA

20

Mircești, 2 decembrie 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 132 și 135; original.

Bibliografie : I. Ghica, *Scrisori*, voi. IV, ed. II. Chendi, [Buc], f.a. p. 12, fragment în traducere; V. Alecsandri, *Correspondență*. „Documente

819

literare inedite". Ediție îngrijită și note de Marta Anineanu. Cu o prefață de C. G. Nicolescu, Buc., E.P.L., 1960, p. 84—86; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. „Clasicii literaturii moldovenești". Ediție îngrijită, prefață, note și indici de H. Corbu, Chișinău, Cartea Moldovenească 1968, p. 176—178.

1 Despre revista proiectată îi scrisese lui Ghica și la 26 octombrie (cf. aici p. 36). Acum poetul schițează un adevărat program, care de fapt nu era prea deosebit de al „Junimei", deși poate cu o preocupare mai mare pentru vulgarizarea cunoștințelor practice. Revista urmărea progresul societății, dar se ferea de politica de partide în care predominau interesele personale.

2 *Fabula Vane vetu de la peau du Hon*, de La Fontaine.

21

Mircești, 14 [?] 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 133-134; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

22

Mircești, 8 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 57—61; original [manuscrisul greșit legat, ordinea filelor este următoarea: 59, 60, 57, 58, 61].

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 442, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 57; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 316—318, incompletă; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 206—211.

1 Pavel Paicu (1831—?) publicist, filolog, junimist.

2 Prefața la opera lui C. Negruzzi.

820

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

23

Mircești, 10 ianuarie 1872

Bibliografie: Mărie G. Bogdan: *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 109-110.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

24

Mircești, 12 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 63; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 422; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 57; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 318.

1 Prefața la scrierile lui Costache Negruzzi s-a publicat pentru prima dată în *Convorbiri literare*, VI, nr. 1, 1 aprilie 1872, p. 1—15. Cf. V. Alecsandri *Opere*, IV, 1975, p. 352-372 și note p. 826-828.

25

Mircești, 24 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 65; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 422; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 58, cii dată greșită, 14 ianuarie; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1868, p. 319, cu dată greșită, 14 ianuarie.

821

1 „Culegerea” din Anton Pan s-a publicat în două numere din *Convorbiri literare*, V, nr. 23, 1 februarie 1872, p. 361—367; nr. 24, 15 februarie p. 377-386. Cf. V. Alecsandri *Opere*, IV, Buc, 1975, p. 300-306, și note p. 803-805.

2 Dorința poetului a fost respectată. Cf. aici p. 821, n. 1.

26

Mircești, 26 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 67-68; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 423; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 58—59; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 319—320.

1 Cf. supra, n. 1.

2 Cf. aici p. 821, n. 1.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

27

Mircești, 12 fevr. 1872

M.I.A.O.B. Nr. 13185; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 111.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

28

Mircești, 19 fevr. 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 69; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 423—424; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 59; Vasile Alecsandri *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 320.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

29

[București, februarie-martie 1872]

B.A.R., S 19 (26)/LVII; original.

1 S-ar putea ca scrisoarea să fie din această epocă, când Iancu Alecsandri se găsea și el în București.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

30

Mircești, martie 1872

M.I.A.O.B., nr. 13187; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et 'hui*, 1920-1923, Buc, 1929, p. 121, fără dată.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

31

Mircești, 1 april 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 71-72; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 424—425; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 52—60; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 321.

1 Conform dorinței redactorului, poemul s-a publicat în *Convorbiri literare*, VI, nr. 2, 1 mai 1872, p. 49-60.

2 V. Alecsandri a ținut o conferință la Iași, în care a citit poemul *Dumbrava Roșie*, în folosul Franței, care se lupta din greu cu plata datoriilor de război.

3 Publicarea *Operele* la Socec a întâmpinat destule greutăți, ele neputînd apărea decît din anul 1875.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

32

Joi, aprilie 1872

B.A.R., S 22 (9)/DCCCLII; original.

1 Omagiul adus „castelanilor și castelanelor” de la Miclăușani se potrivea cu ambianța gnerală. Familia lui D. A. Sturdza posedă aici un adevărat castel, în stil medieval, în care originalul frate al acestuia, Gheorghe, căsătorit cu Măria, fiica lui Ion Ghica, introdusese chiar o viață ca în evul mediu, cu „ponte levis”-uri, care se ridicau noaptea, cu vînători, surle etc. Mărie Sturdza a avut aici răgazul să împodobească un frumos album în felul acelor celebre „livres d'heures”. Pe filele cu chenare artistice au fost scrise versuri de V. Alecsandri (*Mărioară florioară*). C. Negri... Cf. B.A.R., ms. rom 2879.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

33

Iași, 4 mai 1872

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 46; original.

Bibliografie: II. Chendi, în *Corespondența lui V. Alecsandri cu Bucovina*, *Convorbiri literare*, XL, nr., 12, decembrie 1906, p. 1104.

1 În scopul ajutorării Franței, V. Alecsandri tipărise la Iași *Dumbrava Roșie*, în broșură.

S24

CĂTRE V. I. SOCEC

34

Iași, 7 mai 1872

Arh. Statului Iași, Documente, pach. 551, nr. 10; original.

Bibliografie: I. Breazu, *Scrisori vechi în Societatea de mine*, VIII, nr. 1, 15 ianuarie 1931, p. 27; *Documente*, Buc., 1973, p. 314.

1 Probabil fiul fostului domnitor Grigore Ghica.

2 Existau pe atunci doi scriitori cu acest nume: Pavel Pruncu născut în 1797 și Scarlat (1799—1876), prieteni cu C. Negruzzi. Poate unul dintre aceștia sau un membru al familiei Pruncu din Bucovina?

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

35

Mircești, 8/20 mai 1872

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc., 1929, p. 112.

1 Poetul pleacă pe la începutul lunii iunie la Paris, și va rămîne în Franța pînă la mijlocul lui octombrie, timp în care a fost cu fiica sa la Boulogne sur Mer și Dieppe.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

36

Mircești, 3/15 iunie 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 73; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 425, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 60; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 322.

1 *Statu-palmă* a apărut în lipsa poetului, în numărul 4, din 1 iulie al *Convorbirilor* pe 1872.

825

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

37

Lindau, miercuri, [iunie 1872]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 7-8; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, VI, nr. 7—8, 1902, p. 513;
V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 265—266.

1 Scrisorile nedatate către Paulina din iunie-octombrie 1872 se datează sigur după conținutul lor.

38

Paris, duminică, [iunie 1872]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 9-10; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, nr. 7—8, 1902, p. 513 —
514; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 262-263.

39

Paris, [a. 20 iulie 1872]

B.A.R., S 19 (30)/LVII; original.

40

Paris, 20 iuli 1872

B.A.R., S 19 (31)/LVII; original.

826

41

Paris, [a.27] iulie 1872

B.A.R., S 19 (32)/LVII; original.

42

Paris, 27 iulie 1872

B.A.R., S 19 (33)/LVII; original.

43

Boulogne sur Mer, 29 iuli 1872

B.A.R., S 19 (34)/LVII; original.

44

Dieppe, 20 august 1872

B.A.R., ins. rom. 2300, f. 11; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, VI, nr. 7—8, 1902, p. 516

45

Paris, august 1872

B.A.R., S 19 (35)/LVII; original.

827

46

Paris, 2 sept. 1872

R.A.R., S 19 (36J/LVII; original.

47

Paris, miercuri, 21 sept. /3 oct. 1872

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 13—14; original.

•afie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 264—265.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

48

Mircești, oct. 1872

M.I.A.O.B., nr. 13198; original.

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 113. . .

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

49

Roman, 2[11] 1872

Bibliografie: Emil Virtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri, 1872 - 88*, în *Arhiva românească*, III,* 1939, p. 77.

828

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

50

Mircești, 10 nov. 1872

Bibliografie : Mărie G. an, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 113-114.

51

Mircești, 1 decembrie 1872

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, 114-115.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

52

București, miercuri [6— 13 decembrie 1872]

B.A.R., S 19(37)/LVII; original.

1 Scrisorile nedatate, adresate Paulinei în luna decembrie 1872, au fost datate cu aproximație după data conferinței pentru săraci, pe care Carmen Sylva i-o ceruse să o țină, și la care a citit *Dumbrava Roșie*. Conferința a avut loc marți, a doua zi după Crăciun, deci la 26 decembrie 1872.

Scrisoarea de față este scrisă într-o miercuri, îi anunță data conferinței și comunicarea făcută de domnișoara la Tullay, în legătură cu ieșirea din pension a Măriei. Acesteia îi scrisese că pleca la 2 decembrie la București (cf. aici p. 75), deci miercurile până la Crăciun sînt la 6, 13 și 20 decembrie. Cum, pînă la 28 decembrie Paulina avusese timp să primească scrisoarea poetului și să-i răspundă (cf. aici p. 85), credem că scrisoarea este scrisă mai curînd la 6, sau 13 decembrie.

829

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

53

[Mircești, a. 15 decembrie 1872]

B.A.R., S 37(6)/LVII; original.

1 Desigur, avînd procesul la Curtea de Casație la 15 decembrie, a plecat din Mircești, înainte de această dată. Credem că este vorba de procesul cu Poliz despre care la 21 decembrie 1872 îi scria Paulinei că nu este încă terminat. Cf. aici p. 80.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

54

Gioi, București, [21 decembrie 1872]

B.A.R., 19(38)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 829, n. 1.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

55

București, 22 decembrie 1872

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc, 1929, p. 115.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

56

Simbătă, [23 decembrie 1872]

B.A.R., S 19 (40)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 829, n. 1.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

57

București, [a. 26 decembrie 1872]

B.A.R., S 33 (16)/LVIII; original.

Bibliografie: *Ramuri*, XVI, 29 ianuarie 1922, p. 71.

1 în *Ramuri*, loc. cit., este transcris Iancu, confuzia se datorează asemănării grafice dintre I și S inițial, de altfel nici restul de litere nu pot forma numele Iancu, și apoi, acesta fusese în țară în anul 1872, dar din august se afla în Franța.

2 C. Negri era posesorul unei prețioase colecții de tablouri de artă pe care statul dorea să o achiziționeze, dar suma care i-a fost oferită, prin intermediul pictorului Gh. Panaiteanu, directorul pinacotecii din Iași, era atât de insultător de mică, încît C. Negri a preferat să dăruiască colecția sa pinacotecii, cu condiția absolută ca să nu fie niciodată scoasă din Iași. Cf. C. Negri *Scrieri I*, Text ales, stabilit, note și studiu introductiv de Emil Boldan Buc, E.P.L., 1966, p. 231-238.

Nu știm de cine era aceea „Beatrice” la care jinduia M. Kogălniceanu, el însuși bun cunoscător al artelor plastice și colecționar.

3 Este probabil vorba despre linia Adjud-Ocna, care îl interesa și pe C. Negri și care va fi îndelung discutată în Parlament în 1875.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

58

București, marți, [a. 26 decembrie 1872]

B.A.R., S 19(39)/LVII; original.

1 La 26 decembrie 1872, Vasile Alecsandri citește la Ateneu *Dumbrava Roșie* și *Ana Doamna*, Cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc, 1962, p. 437.

București, miercuri, [27 decembrie 1872]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 19; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 265 — 266.

1 Cf. supra, n. 1. Deci „aseară” corespunzând lui 26 decembrie, scrisoarea este scrisă la 27.

2 Piesa în limba franceză: *Les trois bonnets de la comtesse* fusese scrisă prin anul 1864, când încercase să-i fie jucată la Comedia-Franceză și nu izbutise (cf. C. Gane, *Vasile Alecsandri refuzat la Comedia-Franceză*, în *Arhiva românească*, t. IV, 1940, p. 219—228). S-a jucat totuși la Paris în matineele de la Gaîte. A fost pulicată în 1882 la Socec, pentru a o prezenta poezilor din Provence, unde a și fost jucată și tipărită în *La Semaine*, Vienne, 1882. Poetul provensal A. Roux a tradus-o în dialect: *Lous tres bonnets de la countesse* (cf. B.A.R., ms. fr. 177 și ms fr. 142, manuscrisul original al lui V. Alecsandri cu titlul *Le gâteau des rois*, 1864). Criticul francez Armând de Pontmartin, în scrisoarea din 23 mai 1882, adresată probabil unuia dintre scriitorii felibri, apreciază mult. calitatea comediei și elogiază pe poetul român (originalul scrisorii la M.I.A.O.B.).

60

București, gioi, [28 decembrie 1827]

B.A.R., S 19 (41)/LVII; original.

1. Cf. aici p. 76 — 77.

61

1 ghenar 1873

B.A.R., S 19 (43)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 77, 80.

2 Cf. aici supra, n. 2.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

62

Mircești, 2 fevr. 1873

B.A.R., 54(7)/LVII; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIV, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 995, fragment. . . .

1 Fiul lui Pisoski, Alexandru.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

63

6 fevr. 1873

B.A.R., S 35 (3)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 79.

1 Poetul a trimis *Convorbirilor* evocarea pe care o publicase în *Foaia Societății*, cf. *Convorbiri literare*, VI, nr. 12, 1 martie 1873, p. 437 — 441; V. Alecsandri. *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 506, n. 4.

2 Scrierile lui Russo trimise lui Negruzzi au fost publicate în *Convorbiri* chiar în luna următoare, martie.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

64

Mircești, februarie 1873

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 116.

CĂTRE SMĂRÂNDIȚA DOCAN

65

[februarie-martie 1873]

B.A.R., S 37 (9) LVII; original.

1 Credem că din lunga perioadă de elaborare a comediei *Boieri și ciocii*, este singurul moment când putea să fi ajuns la jumătatea actului cinci. Pentru evoluția creației piesei vezi aici p. 839—840, n. 1.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

66

61

Mircești, martie 1873

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 116-117.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

67

.Ol. Iti

Gioi, [București, a. 30 martie 1873]

B.A.R., S 19 (44)/LVII; original.

1 Data a fost presupusă după mărturia pe care a scos-o de la Bacău și pentru care îi scrisese lui Hociung (cf. aici p. 92—93). Cum autentificarea mărturiei cu bătrâni, pentru adevăritatea datei nașterii sale, s-a făcut acolo la 30 martie 1873, însemnează că și scrisoarea către Paulina este din aceeași vreme. Cf. Sever Zotta *La centenarul lui Vasile Alecsandri*, Iași-, 1921, p. 36,

anexa 39, cererea lui V. Alecsandri pentru autentificarea mărturiei, și anexa 40, actul de autentificare.

•'2iAl. Papădopol-Calimah sau N.:Callimachi-Catargi?

CĂTRE HOCIUNG

!> i

68

Î S i " . • București, luni, [a. 30 martie 1873

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri Galați, 1938*, p. 12.

1 Data este stabilită după legalizarea mărturiei cu bătrâni din 30 martie 1873, nr. 1355. Cf. Sever Zotta, *loc. cp.*.

2 Poetul și-a fixat probabil singur această dată de naștere pe care istoria literară a respectat-o pînă acum. Descoperirea însă a „mărturiei de mitrică”, din 11 iulie 1835, în care vornicul Vasile Alecsandri afirmă că fiul său este născut la 14 iunie 1818, lămurește definitiv această controversă (cf. *Documente*, Buc., 1973, p. 283—284). V. Alecsandri, scriind despre vârsta sau aniversările sale, nu a greșit niciodată data nașterii, calculul ducînd întotdeauna la anul 1821. O singură dată, într-o notă a sa autobiografică, păstrată în Arhiva Academiei R. S. România, V. Alecsandri afirmă că și-a terminat studiile la Paris *la vîrsta de 20 de ani, în anul 1839* deci foarte aproape de adevăr! Cf. Petre Popescu Gogan, *Vasile Alecsandri mai puțin cunoscut*, în *România literară*, III, nr. 42 (105), 15 octombrie 1970, p. 13.

.: " : ei! • q fisifasm *)J utm : «J

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

yi. aaoa SIHAK MmO

99

București, sîmbătă, [martie 1873]

B.A.R., 19 (45)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 834, n. 1.

Vineri, [București, a. 30 martie 1873]

B.A.R., S 19 (45)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 834, n. 1.

2 Cf. aici p. 835, n. 2.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

71

Mircești, martie 1873

B.A.R., ms. rom. 808, f. 74—75; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 575—576; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 61; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 322—323.

1 Nu se știe de ce, dar V. Alecsandri nu a citit *Boieri și ciocoi* la „Juni-mea”, cu toată pregătirea pe care o face. Dovadă este și stăruința cu care îl întreabă pe Negruzzi, după un an, la 25 februarie 1874 (cf. aici p. 126), care este părerea prietenilor, criticilor, din dorința de a îndrepta piesa care urma să se publice în volum.

2 Teodor Aslan (1866—1908), directorul Teatrului Național din Iași, regizor și traducător merituos de piese din repertoriul clasic.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

72

Mircești, 20 aprilie 1873

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc. 1929, p. 117-118.

CĂTRE UN CONTE NECUNOSCUȚ DIN CERNĂUȚI

73

Mircești, 21 aprilie 1873

B.A.R., ms. rom., 5208, f. 14; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1950, p. 245—246.

1 Nici în ediția de *Corespondență* din 1960 nu am putut identifica pe acest conte din Cernăuți. Ne îngăduim să facem acum o apropiere. Ar fi cu putință să fie vorba despre contele Carol (Scarlat) Rosetti, de la Cernăuți, prietenul lui Dimitrie Petrino, care a scris o odă la moartea soției acestuia. Se știe că V. Alecsandri era prieten cu familia Petrino, mama poetului, Eufrosina, fiind sora Hurmuzăcheștilor, deci se putea foarte bine să fi cunoscut prin mijlocirea lor și pe contele Carol Rosetti, cf. Ion Sbiera, *Familia Sbiera*, Cernăuți, 1899 p. 233—234. Aproximarea ne-a fost sugerată și de faptul că scrisoarea a fost găsită împreună cu hirtii de la Dimitrie Petrino, dăruite Academiei Române de generalul Radu Rosetti.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

74

Mircești, luni, [septembrie 1873]

B.A.R., S 54 (36)/LVII; original.

1 Poetul s-a întors din străinătate în luna septembrie. Cf. aici p. 99.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

75

Mircești, 4 octombrie 1873

B.A.R., ms. rom. 808, f. 76; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 576 V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 62; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 323—324. _ , „ ”

76

Mircești, octombrie 1873,

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 118—119; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*. Buc. 1972, p. 212.

1 Cameristă franțuzoaică, adusă probabil în vederea venirii Măriei în anul următor la Mircești.

2 Directoarea noului pension în care se mutase Mărie, după întoarcerea din vacanța la mare unde fusese cu părinții săi.

Mircești, 16/28 octombrie 1873

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 120.

1 Mutarea în pensionul Barral.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

78

Mircești, 21 noiembrie 1873

Bibliografie: *Columna lui Traian*, IV, nr. 13, noiembrie 1873, p. 249.

1 Publicată în *Columna lui Traian*, loc. cit., Cf. V. Alecsandri, *Opere I*, Buc., 1966, p. 411-412 și note p. 376.

- Mircești, decembrie 1873

Bibliografie: *Columna lui Traian*, IV, nr. 13, noiembrie 1873. p. 254—253; A. Russo, *Scrieri*, Buc., 1908, p. 323; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 88.

1 S-a publicat în *Columna*, loc. cit., p. 257. P. V. Haneș, editorul *Scrierilor*, presupune că manuscrisul propus de V. Alecsandri pentru publicare, și care poartă titlul *Groza. Ultimul haiduc român, osîndit la 7 august 1838 de tribunalul criminal din București*, trebuie să fi fost o scriere a lui A. Russo, care s-a ocupat de ultimii haiduci; sub acest motiv a și publicat textul împreună cu cealaltă proză a lui Russo (p. 315—323).

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

80

Mircești, decern. 14, 1873

B.A.R., S 35 (4)/LVII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, P...79.

1 Teodor Aslan, directorul Teatrului Național din Iași. între datele 14 decembrie 1873 și 6 octombrie 1874, numeroasele scrisori adresate de poet lui I. Negruzzi, G. Sion, G. Duca, M. Millo și C. Steriadi pot fi socotite ca un fel de „caiet” al comediei *Boieri și ciocoi*, așa cum a ajuns ea în forma finală, jucată și publicată. în acest „caiet” se poate urmări preocuparea poetului de a îmbunătăți textul piesei, atît pentru scenă, cît și pentru publicare. Unele intervenții au fost făcute chiar de la început, altele în cursul repetițiilor, după nevoile pe care le cerea scena. Toate schimbările erau, comunicate lui I. Negruzzi prin mijlocirea lui T. Aslan, pentru ca să se opereze și în manuscrisul piesei aflat în curs de tipărire la *Convorbiri*. V. Alecsandri a continuat să aducă schimbări piesei chiar și după premiera de la Iași, în urma observațiilor pe care i le făcuse nepotul său, Gj Duca,

cum și înaintea reprezentării piesei la București și tipărirea ei în volum. Tot în acest „caiet” apar și intențiile poetului de a răspunde criticii cu o altă piesă: *Critica piesei „Boieri și ciocoi”* sau *Ciocoi paraponisiți*. Piesa nemulțumise atât pe unii, cât și pe alții, iar arta poetului nu izbutise să ridice creația deasupra intereselor mărunte! Pe lângă acest grup mai încheșat, reamintim scrisorile publicate în acest volum în care se vede când a luat ființă ideea scrierii unei asemenea piese cu fond grav de frescă socială și cum a evoluat ca lucru, vizibil chiar și numai din succesele schimbări de titlu: 1862 ianuarie, către Ion Ghica; 1866, mai 20, către Alex. Hurmuzaki; 2 septembrie 1867, către I. Negruzzi, 1868, noiembrie 25, către același, când avea scrise deja două acte, 1873, martie, către același, când propune să vină să citească piesa la ședințele „Junimii”. Deci elaborarea piesei, așa cum ne este cunoscută astăzi, s-a făcut, cu mari întreruperi, în decurs de zece ani, când modele și influențe avuseseră timp să se contopească într-o formă originală gândită de poet. Cf. și V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1879, p. 832—855, notele complete ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

2 Dorința lui V. Alecsandri a fost respectată. *Boieri și ciocoi* s-a publicat în *Convorbiri literare*, VII, nr. 10, 1 ianuarie 1874, p. 365—383; nr. 11, 1 februarie 1874, p. 405-416; nr. 12, 1 martie 1874, p. 437-452.

3 Și această dorință a fost respectată. Cf. *Convorbiri literare* VII, nr. 10, 1 ianuarie, p. 396—397.

81

i

Mircești, 14 dec. 1873

B.A.R., S 35 (5)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 20.

1 Cf. aici p. 839-840, n. 1.

82

Mircești, marți, [decembrie 1873]

B.A.R., S 35 (6)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui* II, nr. 7—12, iulie-decembrie, 1928, p. 20.

1 Cf. supra, ”*”; I. —

CATRE MĂRIE BOGDAN

83

!

[Mircești, 29 decembrie 1873]

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc., 1929, p. 121-122.

1 Data stabilită în *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, t. 26, 1, 1977, p. 124.

CĂTRE ION CRĂCIUNESCU

84

[~ 1874]

Bibliografie: J. Crăciunescu, *Le peuple roumain d'après ses chants nationaux*, Paris, 1874, p. 327-328; S. Periețeanu Buzeu, *Crăciunescu și opera sa în Revista Contemporană*, II, sem. II, 1874, p. 511-512, traducere.

1 Ion Crăciunescu (1845—1909), profesor universitar.

2 Scrisoarea trebuie să fie anterioară apariției, în 1874, a studiului lui Crăciunescu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

85

Mircești, 14 ghenar 1874

B.A.R., S 35 (15)/LVIII; original.

1 Cu numărul 10 a început publicarea piesei *Boieri și ciocoi* la 1 ianuarie 1874, în *Convorbiri literare*.

2 Cf. aici p. 839-840, n. 1.

Mircești, 17 ghenar 1874

B.A.R., ms. 808, f. 80-81; original.

Bibliografie: *Convorbiri-literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 578—579; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 63—64; Vasile Alecsandri, *Publicistică: Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 324—325.

1 Erata nu a fost publicată.

2 "Nici' uniil din aceste proiecte nu a fost realizat. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, note p. 756-758 și note p. 901-904.

CĂTRE CAROL DAVILA

Mircești, 18/30 ianuarie 1874

B.A.R., S 11 (4;LVIII; original.

' - *"Bibliografie : E."* Pefticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, Buc, 1945, p. 390.

1 Moartea dramatică a Anei Davila.

2 S-a păstrat ciorna de răspuns a lui Carol Davila la B.A.R., S 7/LIX, Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 186—187.

CĂTRE GEORGE SION

Vi

" ' Mircești, 28 ghenar 1874

Originalul la Biblioteca Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Di» scrisorile.lui Vasile Alecsandri către.*

George Sion în Fia/a românească, XX; nr-i 5—6, mai-iunie 1928, p. 191—192; St. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 3—4; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 456-457.

IV. Alecsandri, convins de valoarea primei sale mari comedii, știa în același timp că pentru succesul acesteia era nevoie de o foarte bună interpretare, capabilă să creeze tipurile care, înfățișau p. clasă care..apunea și alta care se ridica, de aceea el nu acceptă să fie jucată la București, unde teatrul, împărțit între Millo și Pascaly, nu poseda suficiente elemente de calitate, nici de o parte, nici de alta. Pînă la urmă poetul acordă lui Millo dreptul de :i pune în scenă piesa. Cf. aici p. 134—135 scrisoarea * către C. Steriadi, p. 138—139 către George Sion și p. 149—150 către Matei Millo. Piesa s-a jucat la Teatrul cel Mare (Teatrul Național) la deschiderea stagiunii 1874—1875. Cf. aici p. 857, n. 3.

2 Pentru vechea rivalitate dintre Pascaly și Millo vezi Ioan Massoff, *Teatrul românesc, Privire istorică*, voi. II, 1860—1880, Buc, E.P.L., 1966, p. 75 (*începutul conflictului Millo-Pascaly*) și următoarele.

CĂTRE V. I. SOCEC

" ' V. Ut :': 'JAI - -'^Mircești, 31 ghenar 1874

M.L.R., 3252; original.

Bibliografie : *Perpessicius, Alecsandri inedit în Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, III, 1963—1967, Buc* 1967, p. 251—252.

1 Tratatивele cu Socec începuseră din anul 1871, dar tipărirea mergea greu și poetul era nemulțumit de ortografia editurii și de greșelile zețarilor. La 17 ianuarie 1874 îi scria lui Negruzzi: „Dl. Socec are mare dreptate să-i fie rușine căci neglijența d-Săle de editor"... „îmi vine să rup contractul încheiat între noi și să opresc continuarea ediției operelor mele" (cf. aici p. 113). Dar desigur și Socec întâmpina greutăți; pe verso-ul scrisorii, după ce notează data acestuia și data de primire, continuă: „comedii ce lipsesc, â part de *Concina. Nobila cerșătoare, Ciocoi*, dacă-i gata să trimită".

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

90

Mircești, februarie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*
Buc, 1929, p. 122-123.

1 V. Alecsandri pleca la Iași pentru a urmări montarea piesei sale
Boieri și ciocoi.

91

Mircești, 8/20 februarie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*
Buc, 1929, p. 123-124.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

92

[Iași, 14 ianuarie—9 februarie]

: ,q

B.A.R., S 19 (48)/LVII; original.

1 Data scrisorii nu poate fi determinată, deci este scrisă cândva în
perioada șederii poetului la Iași pentru repetițiile cu piesa *Boieri și ciocoi*,
într-o perioadă când premiera nu era încă fixată și când intenționa să o che-
me pe Paulina să asiste la premieră.

2 *Romänische Volkspoesie, gesammelt und geordnet von...*, deutsch
von W. V. Kotzebue, Berlin, 1857.

93

[Iași, februarie 1874]

B.A.R., S 19 (47)/LVII; original.

1 V. Alecsandri scria la 14 ianuarie lui I. Negruzzi că în curînd va veni
la Iași, deci se găsea aici de pe la mijlocul lunii ianuarie pentru a urmări
repetițiile cu piesa sa *Boieri și ciocoi*, a cărei premieră a avut loc la 14
februarie, cum poetul s-a întors la Mircești înainte de premieră, însemnează
că scrisoarea către Paulina este din februarie, spre sfîrșitul șederii poetului
în Iași.

94

[Iași, sîmbătă, 9 februarie 1874]

B.A.R., 19 (42)/LVII; original.

1 întoarcerea precipitată a lui V. Alecsandri la Mircești, înainte de
premiera piesei *Boieri și ciocoi*, se explică printr-o gravă răceală, așa cum
comunică mai multor corespondenți de ai săi și se pare că acesta a fost ade-
vărul. Cum data de 14, ziua premierii, cădea într-o joi, calculînd, după acel
„răspoimîine, s-ar putea ca scrisoarea să fi fost scrisă sîmbătă 9 februarie.

CĂTRE GEORGES DUCA

î

i'

95

Luni, [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874]

B.A.R., S 16 (1)/LVII; original.

1 Reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la Iași a avut loc la 14 februarie
1874, dată care cădea într-o joi. Poetul ar fi putut răspunde observațiilor
lui G. Duca într-una din zilele de luni 18 sau luni 25 februarie, mai probabil
luni 18, dat fiind că marți 19 piesa a fost din nou reprezentată.

2 Georges Duca (1846—1895), inginer. Era nepotul lui V. Alecsandri,
mama sa, Euharia, căsătorită cu Pavel Duca, era fiica Saftei, sora vornic-

cului V. Alecsandri, căsătorită cu generalul Ion Duca. A fost căsătorită cu Lucie Ghica, fiica Cleopatrei Cantacuzino, doamnă de onoare a Carmen Sylvei. Poetul a păstrat legături strânse cu acești nepoți, în a căror, companie se complăcea, ducându-se adesea la vila lor de la Sinaia. Ei sînt părinții lui I, G. Duca, ministrul liberal asasinat în anul 1933. George Duca a fost ministru, senator și director al Căilor Ferate; bustul, său se află în fața. Gării de Nord din București.

3 Lunga scrisoare, numită de poet „foileton”, nu ni s-a păstrat, deși I. Rădulescu Pogoneanu afirma că ea se găsea în posesia lui G. T. Kiri-leanu. îndreptările propuse de Duca și instrucțiunile date de poet lui Matei, Millo în scrisoarea din 6 septembrie 1874 (cf. aici p. 153 — 155) pentru cum trebuie să fie interpretate rolurile constituie cel mai bun îndrumător pentru regizarea acestei piese, în spiritul în care a conceput-o scriitorul.

51 en am

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

SI. A.

96

Mircești, 25 Jebr. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 80-81; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 578 — 579; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 63—64; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 325 — 326.

1 în scrisoarea către I. Negruzzi din 2 martie 1874, revine asupra acestei cereri, urmînd ori să ardă „anonsul”, ori să-i dea o altă formă (cf. aici p. 130). Poetul anunța răzbunarea *Ciocoilor!*

19

3fTBaT031 f.i. tir. « ^i~iilt. . i m v

CĂTRE MATEI MILLO

.1 . z . - - . ' , ' [51 2 . KM

97

Mircești, 25 fevr, 1874

B.A.R., S 1(2)/DCXXXVIII; original. "J

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 215-217.

846,

1 Piesă de Matei Millo. V. Alecsandri ortografiază în mod inconsecvent numele Chiriță cu *Ch* și cu *K* (probabil o reminiscență a grafiei chirilice, în care au fost scrise Chirițele). Pentru unitate, am adoptat în textele românești grafia cu *Ch* și în cele franțuzești cu *K*.

2 Al. Odobescu făcuse parte din comisia ad hoc pentru soluționarea problemei Teatrului celui Mare; se ajunsese la crearea, în 1874, a asociației actorilor care s-a desfășurat chiar înainte de încheierea stagiunii 1874— 1875; la 8 februarie 1875, Odobescu devine directorul Teatrului Național.

3 Cf. aici p. 138— 139 scrisoarea către George Sion în care își exprimă neîncrederea în formația teatrală de la București și speranța că Comitetul ar putea reuni cele două grupuri adverse, Millo și Pascaly.

4 Eufrosina Catargi, născută Ventura, soția lui Lascăr Catargiu, președintele Consiliului de Miniștri.

V 1 »8Ci | £ huUX

! ' q ? : • v. k̄ i fiii)

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

! . /> anab™ 'am eif HtkttMHfdooe , i'tHi"? i^boaUa jabawpSi v; ;

.ttt&fta £.--zult :-'nii ij-i' KW:A. ,.:'.r. 9f-ili<<i, «l-c-ifo».

• V, ?> i foaiq ! i ; al maqt SxQsdo ; c; Ń . t.u>zr- • & :ib ->b

Mircești, martie «1874

Bibliografie: V. Alecsandri, *Boieri și ciocoi*, Buc, 1874, p. 2— 4; id. *Teatru*, voi. I, Buc, 1875, p. XXV-XXVI, E. Fagure, *Teatrul lui Vasile Alecsandri*, în *Adevărul literar*, 19 iunie 1921, p. 3; V. Alecsandri, *Teatru. Comediile*, ed. Al. Iordan, Craiova [1939], p. 59; V. Alecsandri, *Opere*, V, 1976, p. 33-34.

1 La această scrisoare de dedicație, M. Kogălniceanu îi răspunde la 14 martie (deci scrisoarea poetului este dinainte de această dată); „Mulțumesc, prietene, pentru delicata ta aducere aminte, pentru scrisoarea ta și pentru dedicație”.: asociindu-și rugămîntea cu aceea a Comitetului teatral, de a permite jucarea piesei și la BuGurești; continuă: „Fă-i, fă-rie această favoare. Te asigur că aplauzele noastre îți vor dovedi recunoștința noastră” (Cf. C. Gane „Boierii și ciocoi” lui Alecsandri, cu prilejul unor scrisori inedite de la, Kotzebue și Kogălniceanu, ia. Arhiva românească, t. V, 1940, p. 211). Dintre cele două manuscrise ale comediei păstrate la Biblioteca Academiei, ms. rom. 2231 și ms. rom. 2939, acesta din urmă poartă indicația după titlu: „Comedie în 5 acturi, dedicată amicului Tirtieiu M. Cogălniceanu, V. Alecsandri, Mircești, 1874”. Celălalt manuscris a fost dăruit lui C. Steriade: „Amicului meu... suvenir de la Mircești, 1 mart. 1874. V. Alecsandri.”. silui J . » . . V) , ' . * : . . . : ul feiifa.

i847

99

Mircești, 2 mart. 1874

B.A.R., S 35 (7J/LVIII); original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p 80.

1. Cf. aici p. 126—127. Îndată după premiera piesei *Boieri și ciocoi*, V. Alecsandri a fost ținta criticilor primite sub formă de scrisor iinsultătoare, venite din cele două lumi pe care le viza piesa sau din partea criticilor de specialitate. *Boieri și ciocoi* nu s-a bucurat de succes. V. Alecsandri care, în general, nu răspundea niciodată criticilor, socotindu-se fie mai presus de ele, fie socotindu-le justificate, și atunci încerca să-și îmbunătățească creația, de data aceasta însă proiectează, ca răspuns la critici, o nouă piesă a *Ciocoilor* care însă nu va fi definitivată niciodată.

100

Mircești, 12 mart. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f 82-83; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 579—581; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 64—66; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 326—328.

1 Cf. aici p. 847, n. 1, manuscrisele păstrate la B.A.R.

2 G. I. Vîrnav-Liteanu publicase unele articole în *Convorbiri literare* despre Alecsandri și despre *Poeziile populare culese și întocmite de Alecsandri*, de la data la care poetul îi scrie lui I. Negruzzi că Vîrnav a mai pregătit ceva pentru revistă, a mai apărut în acel an *Dumbrava Roșie*. Cercetare critică în *Convorbiri literare* VIII, nr. 4, 1 iulie, 1874, p. 153—162. în

S48

—J

anii următori va scrie despre *Scrierile teatrale ale lui Alecsandri* și despre *Operele complete ale lui Alecsandri*.

3 Romanul lui Negruzzi, *Mihai Vereanu*, apăruse în nouă numere din *Convorbiri literare*, între 1 aprilie 1873 și 1 februarie 1874, și în volum, Iași 1973.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

101

Mircești, 30 martie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923, Buc., 1926, p. 125.

CĂTRE GEORGE STERIADI

102

Mircești, 6 aprilie 1874

B.C.S., S 84; A 36; original.

1 George Steriadi, secretar al Agenției române din Paris și apoi al Legației. Prieten cu frații Alecsandri. Publicist și om de teatru. între anii 1881—1889 a fost membru în Comitetul Teatrului Național din București. A fost director al ziarului *Gazette de Roumanie*.

2 Pentru invitațiile ce i se făcuseră ca să accepte reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la București, cf. aici p. 116—117, scrisoarea către G. Sion din 28 ianuarie 1874, și p. 128—129, scrisoarea către M. Millo din 25 februarie. Piesa se va juca la București. Cf. aici p. 857, n. 3.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

103

Mircești, 1 mai 1874

M.I.A.O.B., nr. 13189; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, Autrefois et aujourd'hui, 1923—1923, Buc., 1929, p. 126-127.

S49

CĂTRE GEORGE SION

104

Z
£țff

Mircești, mai 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

I | *Bibliografie:* I. Mușlea, *Diw scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Fia/a românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie, p. 193; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 4—5; Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 457-458.

1 Scrisoarea către Sion, menită să susțină cauza lui Millo și a autorului piesei *Boieri și ciocoi*, care avea încredere în actorii București, a fost trimisă mai întâi acestuia pentru a lua cunoștință de conținutul ei și a o înmîna destinatarului. Cf. aici p. 140.

2 După reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la Iași și publicarea ei în *Convorbiri literare*, autorul i-a adus îndreptările necesare și a publicat-o în broșură, București, 1874.

3 V. Alecsandri a apreciat întotdeauna talentul lui Millo, care i-a fost cel mai potrivit interpret al pieselor sale de început, de aceea a intervenit în favoarea acestuia, cînd a fost cazul, nedreptățind valoarea artistică incontestabilă a lui M. Pascaly. Totuși, Millo nu a înțeles suficient rolul cultural-educativ pe care poetul îl acorda producțiilor dramatice românești și nevoia ridicării treptate a calității dramaturgiei (cf. corespondența lui Millo în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 282—303). Interesul poetului de a avea o distribuție bună pentru reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi*, la București, coincidea și cu interesul general pentru reorganizarea atunci a Teatrului celui Mare sau Teatrul Național, susținută cu interes de Al. Odobescu și Titu Maiorescu, devenit ministru al Instrucției. V. Alecsandri va scrie acestuia în favoarea lui Millo și a Teatrului (cf. aici p. 143—144). Comisia alcătuită din inițiativa lui Odobescu va avea drept consecință înființarea „Societății dramatice”, sau asociația artiștilor, sub direcția lui M. Millo, la sfîrșitul anului 1874, la care M. Pascaly nu va participa și care nu va rezista nici măcar pînă la sfîrșitul stagiunii 1874—1875, cînd s-a jucat și *Boieri și ciocoi*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, vol. 11, Buc., 1966, p. 316-325.

-m ..-p."

CĂTRE "MATEI MILLO

105

Mircești, mai 1874

B.A.R., S 6 (1)/DXXXIX; original, .;

1 Cf. aici p. 138-139. H J, ' - Z ,hh .V •

2 Lui Titu Maiorescu îi scrie totuși la 12 iunie, în favoarea lui Millo și apoi la 27 iunie ca răspuns la scrisoarea lui Maiorescu din 25 iunie, prin care acesta îi comunica rezolvarea pozitivă a doleanțelor lui Millo și îi cere părerea sa despre reorganizarea Teatrului. Cf. aici p. 146—148.

yj. ca o a' SIJL' M snrlo

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

106

Mircești, 27 mai 1874

B.A.R. ms. rom. 808, f. 84-85; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie, 1895, p. 581—582; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 66-67. Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 328—329.

1 Piesa se publicase în broșură la București.

2 Evanghelie Zappa (1800—1865) a făcut o mare donație pentru înființarea Academiei Române, ceea ce explică cuvintele scrise de poet.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

.. U i r-ii h)

107

Mircești, 5 iunie 1874

ai) *Bibliografie:* Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc., 1929, p. 127.

CĂTRE TITU MAIORESCU

108

București, 12 iunie 1874

B.A.R., S 59 (1)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 3; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 267—268.

1

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

109

București, 23 iunie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc, 1929, p. 127-128.

CĂTRE TITU MAIORESCU

110

Mircești, 27 iunie 1874

B.A.R., S 59(2)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 3; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 268 — 270; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 217—219.

1 Cf. aici p. 143-144.

2 Francois Jules Edmond Got (1821— 1901), mare artist francez, societar al Comediei-Franceze, decanul casei Moliere, profesor la Conservatorul din Paris.

852

3 Antoine Girard zis Tabarin (1584—1626), celebru șarlatan francez,, al cărui nume a rămas ca prototip pentru acest soi de oameni. Erou al unei piese de teatru ușoare.

4 Saint Marc Girardin (1801—1873), literat, profesor, academician francez.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

111

Viena, 10 iulie [s.n.] 1874

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 23; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 266—267.

1 Poetul era In drum spre Paris de unde se ducea să aducă la Mircești pe fiica sa, Mărie.

112

Paris, 4 iulie [s.v.]- 1874

B.A.R., S 19(28)/LVII; original.

1 Ordinea cronologică a scrisorilor către Paulina, care pare nefrească^ se explică prin folosirea celor două stiluri vechi și nou.

CĂTRE MATEI MILLO

113

Mircești, 3 septembrie 1874

B.A.R., S 1(3)/DCXXXVIII; original.

1 V. Alecsandri dorea să cunoască actul asociației actorilor (Societa-tea dramatică), cum și numele actorilor care se grupaseră în jurul

853,

•lui Millo pentru a-și da seama dacă posedă calitățile necesare", pentru a interpreta piesa *Boieri și ciocii*, j. ... - xh .. stn n .!

2 îi scrie lui T. Maiorescu chiar în aceeași zi.' CL aici p. 151—152.

3 Mărie, fiica poetului, adusă în țară pe'ntru a petrece'vacanța de i vară la Mircești, a fost grav bolnavă. -S30r .!

CĂTRE TITU MAIORESCU

114

, v-...:.. \ , :•". Mircești/ 3 sept 1874

B.A.R., S 59 (3)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1905, p. 5—6; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 270—271,

1 V. Alecsandri, felicitându-l pe T. Maiorescu pentru inițiativele luate ca ministru al Instrucției, profită pentru a-i atrage atenția asupra abuzului de folosire a sufixului *iune* și a lui «, de care, de altfel, chiar și Maiorescu începuse să se ferească, și mai profită iarăși să-i ceară protecția sa pentru Millo ca acesta să poată reprezenta piesa *Boieri și ciocii*. Cf. aici p. 149— 150, scrisoare către Matei Millo. "•"- * .

. I i g " :y, : :• ruid i .

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

115

Mircești, 4 sept. 1874

B.A.R., S 35 (8)/L-VIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12 iulie-decembrie 1928, p. 80, • nx> vOhblM »lvum i? tem .(fetanuib s»

S54

CĂTRE MATEI MILLO

116

Mircești, 6 sept. 1874

B.A.R., S 1(4)/DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Scarlat Froda, *Corespondența lui V. Alecsandri despre teatru, în Studii și materiale de istoria artei*, IV, nr. 3—4, 1957, p. 231—232; traducere V. Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 280—281, traducere; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 220-225; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 582-854, traducere.

1 Piesa *Boieri și ciocii* se reprezentase pentru prima dată la Iași la 14 februarie 1874, între timp, poetul primise cereri din partea Comitetului Teatrului Național și de la prieteni pentru reprezentarea ei și la București (cf. aici corespondența cu G. Sion, M. Millo, G. Steriadi). Greșelile de text observate cu prilejul aceluia spectacol de la Iași, fuseseră corectate de poet acum explică lui Millo modul cum trebuie interpretat fiecare personaj pentru a asigura reușita reprezentației la București, conform cu viziunea autorului.

2 Grigore Cuza (1800—1862), spătar, frate cu postelnicul Ion Cuza, tatăl domnitorului Cuza, deci îi era unchi. A fost ispravnic de ținutul Vaslui și Fălciu, deputat; cu vederi progresiste, participă la mișcarea de la 1848; sub domnitorul Grigore Ghica este, ministru la departamentul bisericesc și al Instrucției Publice. Tipul boierului patriot și progresist.

3 Petre Vellescu (1846—1904), artist dramatic, a debutat sub direcția lui M. Pascaly la Bossel, a trecut apoi la Teatrul Național din București, unde a interpretat roluri melodramatice și multe roluri din piesele lui V. Alecsandri.

4 Logofătul Iorgu Ghica, fost ispravnic de Bacău, protector al familiei Alecsandri.

5 Constantin Dimitriadi (1831—1885), artist dramatic, tatăl Ariztizei Romanescu. A jucat, și a fost director de teatru la Iași și la București. Deși V. Alecsandri îi afirmă în două rînduri lui M. Millo că rolul lui Arbure este scris pentru „el, totuși, indirect, optează tot pentru Dimitriadi ca interpret, așa cum fusese la Iași. Millo va distribui rolul lui Arbure acestuia, el mulțumindu-se cu altul secundar;

6 Cf. aici p; 152

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

117

Mircești, 5 octombrie 1874

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 128-129.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

118

... .

Mircești, 7 oct. 1874

B.A.R., S 35(9)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 80.

1 *Becri-Mustafa* nu se va publica în *Convorbiri literare* decât în anul 1877, poetul dînd întîietate lui *Ban*, căpitan de plai.

2 în *Convorbiri literare*, VIII, nr. 7, 1 octombrie 1874, p. 287—293, se publicase *Doi feți cu stea în frunte* de Ioan Slavici; credem că aceasta este povestea pe care o citise Vasile Alecsandri.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

119

Mircești, 8 octombrie 1874

Arh. Statului Buc, Fond Hasdeu, voi. X, pach. XIV, doc. nr. 451.

Bibliografie : B. P. Hasdeu și contemporanii săi români și străini (corespondență primită). Text stabilit, traduceri și note de Nicolae Mecu, Viorica

856

Nișcov, Al. Săndulescu, Mihai Vornicu. Coordonare și studiu introductiv. Al. Săndulescu, I, București, Editura Minerva, 1982, p. 10.

1 Broșura publicată la Socec în 1874.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

120

Mircești, 10 octomvrie 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 86; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 582 — 583; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 67; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 329 — 330.

1 V. Alecsandri făcea parte, ca membru onorific, din comisia examinatoare a cărților didactice și în această calitate a căutat să lupte pentru simplificarea ortografiei. Cf. aici scrisoarea din 3 septembrie către Titu Maiorescu.

121

Mircești, 16 octombrie 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 88—89; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 583—584; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 68; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 330 — 331.

1 Cf. aici p. 856, n. 1.

2 *Dan*, căpitan de plai se va publica în nr. 10, din luna ianuarie, al *Convorbirilor* pe anul următor, 1875.

3 La București, poate mai bine interpretată, piesa *Boieri și ciocoi* a avut mai mare succes decât la Iași; cu ea s-a deschis stagiunea anului 1874—1875. C. Dimitriadu a păstrat rolul lui Arbore, Millo la jucat pe Vulpe, în celelalte roluri, Ștefan și Petre Vellescu, Grigore Manolescu, Frosa Popescu etc... Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, voi. II, Buc, 1966, p. 325-326.

857

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

122

Mircești, 28 octombrie 1874

i . . j . . ' awtt J

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 129-130.

1 Lucia Vogoride era fiica Cocuții Conachi și a lui N. Vogoride, soră cu Emanuel și Măria Vogoride. A fost căsătorită mai întâi cu D. Grecianu, apoi cu Nunuță Rosetti-Roznovanu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

123

Mircești, oct. 1874

B.A.R., ms. rom. 3489, f. 74—75; original.

1 Scrisoarea este scrisă la sfârșitul manuscrisului poeziei *Toamna țesătoare*, care s-a publicat, împreună cu alte poezii, în numărul 11, februarie p. 438—444, din *Convorbiri literare* pe anul 1875. * -" ' il

2 *Dan, căpitan de plai* s-a publicat în numărul 10, ianuarie 1875, p. 377-382. - ' .

124

Mircești, 11 nove.. 1874

B.A.R., S 35 (16) LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 121 — 123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău. . 1968. p. 332,

1 *Odă statuii lui Mihai Viteazul* s-a publicat în numărul 9 al *Convorbirilor* pe luna decembrie 1874, p. 351—353, așa cum a dorit poetul. • •
2 *Tinda Raia și Bradul* s-au publicat împreună cu *Toamna țesătoare*. Ci. aici p. 858, n. 1.

3 Textul poeziei *Bradul* diferă puțin de cel publicat în *Opere*. 1875.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

rV. . . i r t : j - i

125

Mircești, 28 noiembrie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 131-132.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, noiem. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 90; original.

• - *Bibliografie:* *Convorbiri literare*, • XXIX; nr. 6, 1 ianuarie 1895, p. 584—585; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 69; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 332—333.

CĂTRE MATEI MILLO

127

m a a o a m »

Mircești, joi, [sfârșitul anului] 1874

B.A.R., S 1(5)>DCXXXVIII; original.

Bibliografie: *Scarlat Froda, Corespondența lui V. Alecsandri despre tea ru, în Studii și cercetări de istoria artei*, IV, nr. 3—4, 1957, p." 232, tră-

ducere; V. Alecsandri, *Corespondența*, Buc, 1960, p. 184; reeditată traducerea de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrieri*. Chișinău, 1968, p. 282.

1 Datare stabilită după perioada în care s-a jucat *Chirița în balon*. Cf. aici p. 208-209.

128

Mircești, vineri, [14 decembrie s.v., 1874]

B.A.R. S 6(3)/DCXXXIX; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 184; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrieri*, Chișinău, 1968, p. 282-283.

1 Scrisoare datată după stampila **postii** de pe plic, 26 decembrie s.n., ceea ce însemnează: 14 decembrie s.v.

2 Cf. aici p. 208-209 scrisoarea către Matei Millo, despre căderea acestuia din balon.

3 Petre Grădișteanu (1841-1921), avocat, om politic, publicist și autor dramatic; a intrat în politică ocupînd diverse funcții, a fost membru onorific al Academiei. A fondat în anul 1870 *Revista contemporană*, cu atitudine antijunimistă. A redactat și susținut prima lege de organizare și administrare a teatrelor, din 6 aprilie 1877.

4 întrebarea lui V. Alecsandri era justificată pentru că era pentru prima dată cînd pe scena Teatrului Național se reprezenta o revistă. Teatrul mergea greu și aceste spectacole au salvat o parte din stagiune. Revista fusese creată de Petre Grădișteanu și un grup de scriitori de la *Revista contemporană*, Nicolae Tincu, M. Zamfirescu, Ciru Economu etc. Revista ataca și ridiculiza spiritual multe din problemele la ordinea zilei: neregulile de la Căile ferate, exagerările lingviștilor latinizați, teatrul, statuia neinaugurată a lui Mihai Viteazul etc.. Succesul revistei a fost neașteptat de mare. Cf. Aristizza Romanescu, *30 de ani. Amintiri*, Buc, 1960, p. 15; Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, voi. II, Buc, 1966, p. 326-329.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

129

Mircești, 18 decembrie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920-1923, Buc, 1929, p. 132-133.

860

1 Noua clădire monumentală a Operei din Paris, construită de Charles Garnier, între anii 1862-1874.

CĂTRE GEORGE SION

130

Mircești, 23 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5-6, mai-iunie, 1928, p. 193; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 5-6.

1 G. Sion traducea *Phedra* lui Racine și ceruse lui V. Alecsandri să-i scrie o scrisoare-prefață. Cf. aici p. 177-178

131

24 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5-6, mai-iunie 1928, p. 194; Ștefan Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 6; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrieri*, Chișinău, 1968, p. 458-459.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

132

Mircești, 24 decembrie 1874

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920-1923, Buc, 1929, p. 133-134; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 225-226.

I Mărie, fiica lui Iancu Alecsandri.

861

133

"ddflOSLZ : < ' : ' Mircești, 31 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: J. Racine, *Phedra*, traducere de G. Sion, Buc, 1875 p. III—IV; St. Meteș, • *Din relațiile și corespondența lui George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 6—7.

• 'ç .q ,*siW ,i ,ă—5 . .,".' .. ' , -' . ' ,

CĂTRE VENTURA .- .{aO ,iito

: • i fii rol s ' •ç: - b; " ' ÎS .," 1

-TM i I. , , , , is.'-ii . . . ' . ' .

134

[1874]

B.A.R., S 41/LVII; original.

V

1 Scrisoarea pare să fie din acest an, care apare și în filigrana hîrtie de scris. Plicul în care a fost păstrată scrisoarea poartă antetul *Cabinetul prefectului de Roman și* indicația că conține o scrisoare V. Alecsandri și niște chitanțe de impozite.

.itf.'uișisiO Vi./, ,i : Ai ' , : {/• . " •" "•.' ' : , " ,îS*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

.VUttKX'S 3WiAÎ* iBS\ ÎJ

135

[1874- 1875]

W.ol --iirimv^b H .iișo/iK

B.A.R., S 35 (13)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7-^12, iulie-decembrie 1928, P. 81. . . 1 . . . ;

1 Cf. aici și p. 182—183, scrisoarea din anul 1875, ianuarie 10.

862

136

Mircești, 2 ianuarie 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 134.

• •' > >i 1 ! I • • - ' . . . i

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

137

Mircești, 10 ghenar 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 92-93.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 55; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 69—70; Vasile Alecsandri, *Publicistică*. *Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 333—334..

1 Cf. aici p. 166.

• 2 Cf. aici p; 180,- scrisoare referitoare tot Ia Rîureanu.

MM. •

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

138

Mircești, [13 I 1875

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 79.

1 Data este aceea a primirii de către Oficiul București." • ' M

863

CĂTRE ION GHICA

139

Gara Mircești, 18 [I ?] 1875

B.A.R., ms. rom. 803, f. 137-138.

1 Bănuim că este această lună. Datele telegramelor fiind pe stil nou, pe stil vechi ar fi 6 ianuarie, deci ajunul Sfântului Ion, care s-ar potrivi cu felicitarea pentru ziua sa.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

140

Mircești, 30 ianuarie 1875

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc, 1929, p. 135.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

141

[București], Hotel Brofft, gioi, [a. 8 martie 1875]

B.A.R., S. 19(57)/LVII; original.

1 G. Steriadi.
2 Probabil Mărie Lupu Bogdan-Mița — nepoata poetului, fiica Smărăndiței Docan.

142

București, [vineri 8] mart. 1875

B.A.R., S 19 (51)/LVII; original.

1 Scrisoarea, după conținut, este scrisă în aceeași zi cu următoarea, prima fiind trimisă prin poștă, a doua printr-o ocazie.

*64

143

București, [vineri] 8 martie 1875

B.A.R., S 19(50)/LVII; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

144

Gara Mircești, martie 1875

B.C.S. Fond St. Georges, inv. 19046; original.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

145

Mircești, 12 mart. 1875

Bibliografie : E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri, în Arhiva românească, III, 1939, p. 79; Vasile Alecsandri, Publicistică; Scrisori, Chișinău, 1968, 263-264.*

146

... I . . . ' . . . Mircești-Roman, 14 [?] 187[?]

, ;i)ii.ioolA siteftV » v — ®' ,q ,HtQt „ona .iwwu?. Mmmotil .7

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri, în Arhiva românească, III, 1939, p. 77.*

1 Nepăstrîndu-se originalul telegramei, iar în textul tipărit nefiind completate luna și anul, am presupus că ar fi putut fi o telegramă de felicitare după alegerile din 1875. rH >

865

CĂTRE TITU MAIORESCU

147

Mircești, 25 mart. 1875

B.A.R., S 59 (4)/LVII; original.

Bibliografie : II. Chendi, și E. Carcalechi, *Biserica din Mircești în Semănătorul*, III, nr. 5, februarie 1904, p. 75—77; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 6—9; Vasile Alecsandri *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 228—232; A. Săndulescu, *Literatura epistolară*, Buc., Editura Minerva, 1972, p. 243—246.

1 V. Alecsandri descriese, cu humor și fantezie, grozăvia furtunii și incendiul care a distrus biserica, într-o scrisoare adresată lui C. Negri datată august 1864, din păcate incompletă și numai în copie. Cf. V. Alecsandri, *Opere IX*, Buc., 1982, p. 217-218.

2 Aluzie la polemica stîrnită de descoperirea arheologică a lui C. Bolliac: pipele dacilor?

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

148

Mircești, 28 mart. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 94—95; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 566—567; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 70—71; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 334—335.

1 în timpul șederii la București, la 16 februarie, fusese invitat să țină o conferință la Ateneu, la care citise din legendele sale. Cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., 1962, p. 449.

149

Mircești, 29 mart. 1875

B.C.S. Fond St. Georges, inv. 19009; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, V. Alecsandri către Iacob Negruzzi în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 76.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 2, 1 mai 1875, p. 49-50.

CĂTRE EPISCOPUL ISAIA VICOL AL ROMANULUI

150

Mircești, 30 mart. 1875

Bibliografie: *Cuget clar*, III, nr. 61, 28 octombrie 1938, p. 248—249.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

151

Mircești, 8/20 aprilie 1875

B.A.R., ms. rom. 3340, f. 49; original.

Bibliografie : II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1104.

1 Va compune *Răpirea Bucovinei*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

152

Mircești, 10 april 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19008; original.

Bibliografie : Mircea Anghelescu, V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 76—78.

- 1 *Răpirea Bucovinei.*
- 2 Soția lui Petre Grădișteanu care conducea revista.
- 3 Argumentele poetului nu l-au convins pe I. Negruzzi, poezia nu s-a publicat în *Convorbiri.*

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

153

Mircești, 19 april 1875

Bibliografie: E. Virtosu, *Scrisori inedite de Vasile Alecsandri în Arhiva românească*, III, 1939, p. 79.

- 1 Ion Ionescu de la Brad sau N. Ionescu?

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

154

Mircești, 20 april 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 96—97; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 625—626; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 71—72; Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 335—336, incompletă.

1 *Grui-Singer* s-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 3, 1 iunie 1875, p. 81—88, împreună cu *Legenda ciocirlei* pe care o anunță în această scrisoare. Pentru semnificația numelui de *Grui-Singer* este interesant schimbul de păreri care a avut loc între poet și traducătorul său în limba germană, L. V. Fischer, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 200—201.

2 *Răpirea Bucovinei.*

3 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 4, 1 iulie 1875, p. 155—157.

- 4 *Cîntecul Bucovinei* l-a publicat tot poetul în *Convorbiri*, în cadrul *Albumului unui bibliofil*, cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 461.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

155

Mircești, 27 aprilie 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 135—37; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 232-236.

1 Numele celebrei primadone Adelina Patti (1843—1919).

2 Încercarea poetului de a vinde pădurea din Pătrășcani companiei engleze pentru exploatarea căilor ferate române nu a izbutit nici de data aceasta. Pădurea se va vinde aiba în anul 1878 lui Hausknecht cu care va avea proces pentru neplata banilor.

156

Mircești, 30 aprilie 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc, 1929, p. 137-138.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

157

Mircești, 2 mai 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 98; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 587; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 72—73; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 336—337.

1 Pentru poezii, sărbătorire și conferința pentru strângerea de fonduri necesare ridicării statuii lui Ștefan cel Mare, a se vedea aici și scrisorile către I. Negruzzi din lunile martie și aprilie. Poezia *11 mai 1875* era *Răpirea Bucovinei*.

2 Prințul Grigore Sturdza — beizadea.

158

Mircești, 5 mai 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19007; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965 p. 78.

1 S-a publicat sub pseudonim, cu titlul *Răpirea Bucovinei*, în *Convorbiri literare*, IX, nr. 7, 1 octombrie 1875, p. 280-288.

2 Conferința pentru strângerea de fonduri necesare ridicării statuii lui Ștefan cel Mare.

3 Sub această amenințare, I. Negruzzi le publică pe amândouă în același număr din *Convorbiri*. Cf. aici p. 211.

CĂTRE MATEI MILLO

159

Mircești, 14 mai 1875

B.A.R., S 1 (1)/DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Scarlat Froda, *Corespondența lui V. Alecsandri despre teatru, în Studii și cercetări de istoria artei*, IV, nr. 3—4, 1957, p. 233, traducere; V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 186; reeditată traducerea de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 283.

870

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

160

Mircești, 17 mai 1873

B:C.S., Fond St. Georges, inv. 19013; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 78—79.

1 *România după Tratatul* a fost publicată peste mai mulți ani, precedată de o evocare a lui D. Rallet, desemnată, identificată de G. C. Nicolescu la B.A.R., ms. rom. 3926, f. 10—11 ca fiind a lui V. Alecsandri, cf. *Convorbiri literare*, XVI, nr. 9, 1 decembrie 1882, p. 331—336; V. Alecsandri, *Opere*, IV, 1974, note p. 850.

161

Mircești, 18 mai 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19006; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 79.

• - • IR: •

• 162

Mircești, 21 mai 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 100—101; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 588; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 73—74; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 337-338.

1 *Becri-Mustafa* se va publica în *Convorbiri literare* abia în anul 1877.

871

București, 24 iunie 1875

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 27; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 267, cu data greșită.

[București, iunie 1875]

B.A.R., S 19 (52)/LVII; original.

1 Scrisoarea trebuie să fie scrisă în iunie 1875 când, fiind deputat, lua parte la sesiunea parlamentară. Cf. aici scrisorile anterioare.

2 Probabil Vasile Dimitriu, intendentul, pomenit și în testamentul poetului.

i

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

Mircești, 8 iulie 1875

B.C.S. Fond St. Georges CCCXXXVI/1-34; original.

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc., 1929, p. 140-141.

[Mircești], 22 iulie 1875

Bibliografie : Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc., 1929, p. 141-142.

CĂTRE PHILADELPHE CUENIM

Mircești, 29 august 1875

B.A.R., S 7 (1)/LVIII; original.

1 Philadelphie Cuenim, profesor, probabil fiul fostului profesor al poetului, Victor Cuenim. Cf. aici p. 238—239, scrisoarea din 23 septembrie 1875.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

Mircești, 7 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 102-103; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 626—628; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 74—75; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 338—339, incompletă.

1 *Trei zile din istoria Moldaviei*, apărută în *Propășirea*, I, nr. 27—32, iulie-august 1844.

2 Sub titlul de *11 mai 1875*. Cf. aici p. 207.

3 Alexandru Cihac (1825—1887), lingvist român; membru onorific al Academiei Române; autor al volumului, *Dictionnaire d'etymologie dacoroumane*, prin care s-au combătut exagerările latiniste.

Mircești, 10 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 104—105; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 628—630; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 75—77, cu data greșită; Vasile

Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 340, cu data greșită, incompletă.

1 *Curierul de Iasi*.

175

Mircești, 12 sept. 1875

B.A.R., Arhiva V. Alecsandri, I, ms. 28; original.

1 În antetul scrisorii este scris de I. Negruzzi, în vederea publicării: „Trei curiozități D. V. Alecsandri ne trimite alăturatele fragmente foarte interesante, pe care ne grăbim să le publicăm” (cf. *Convorbiri literare*, IX, 1 octombrie 1875, nr. 7, p. 274—279). în continuare, V. Alecsandri, sub formă de scrisoare către I. Negruzzi, face o prezentare a fragmentului dramatic, cu caracterizarea personajelor, tipice pentru epoca de influență fanariotă. Urmează: 1 fragmentul — șase scene — din piesa *Serdarul de Orhei*, la p. 2—6 (cf. și V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc, 1980, p. 1152—1157); 2 interpretarea foii de zestre dată fiicei sale, Catinca, de către mama sa, Elena Alecsandri Căpităneasa, alături de care mai semnează Neculai Alecsandri, Mărioara Cuza, Iordachi A., Constantin A... p. 6—8; originalul foii de zestre se găsește astăzi la B.A.R., ms. rom. 2253, f. 411; 3 tabloul financiar., *Veniturile Moldaviei la 1845*, îi permite o comparație cu bugetul anului 1875, p. 8—10. Aceste două piese din urmă își vor găsi locul, probabil, în volumul *Addenda* de la sfârșitul ediției, ele, ca și fragmentul de piesă, neputînd intra în conținutul scrisorii care le-a servit numai de prezentare, dar care nu putea să lipsească din lungul șir al corespondenței cu I. Negruzzi.

• •

stwai

CĂTRE REGINA ELISABETA

t" f

176

Mircești, 12 sept. 1875

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 130, fișe 317, C. 39487; original. « ~ " • • • »

Menționăm că la această cotă am găsit numai textul scrisorii, nu și textul maximelor trimise de poet.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, L, nr. 5, mai, 1916, p. 481—485. Aici au fost publicate atât textul scrisorii cît și maximele, de unde le-am reprodus în volumul de față, întregind astfel scrisoarea.

1 în *Convorbiri literare*, *loc. cit.*, scrisoarea este publicată cu data de 1879. Această confuzie se datorează interpretării greșite a cifrei 5 care, în secolul trecut semăna, grafic cu cifra 9. Este o greșală întâlnită adesea. De altfel din text rezultă sigur că nu este vorba de anul 1879, ci de 1875, de cînd începe și apropierea lui V. Alecsandri de Curte. în anul 1879, chiar în lunile septembrie-octombrie, poetul era reținut în țară de probleme politice de mare importanță.

2 în scrisorile către familia regală, V. Alecsandri adoptă tonul respectuos convenit în asemenea raporturi, fără să dea dovadă de servilism.

Este de remarcat, în toată corespondența sa, că pentru actele mari îndeplinite sub domnia lui Cuza și Carol, el a adus, în primul rînd, elogii poporului și armatei, pe care le considera adevărații lor făuritori, și nu conducătorilor.

Scrisorile către familia regală, chiar și aceea în care mulțumește domnitorului Carol pentru acordarea decorației „Bene Merenti”, sînt numai de interes documentar, în special cele adresate Carmen Sylvei, deci prezența lor în ediția de corespondență completă a lui V. Alecsandri ni se pare necesară.

-I • " • ' • • • ' • , c-in><M> \ ; • • it~:.....

3 Credem că V. Alecsandri nu a plecat la Paris în această perioadă, dat fiind că, între 28 septembrie, cînd scrie lui Mărie despre sosirea sa acolo, și 3 noiembrie, cînd reîncepe corespondența cu aceasta, el continuă să scrie lui Iacob Negruzzi de la Mircești (cf. aici). Faptul că în luna octombrie i se trimite lui Mărie o ladă cu lucrurile cerute de aceasta și care urma să-i fie adusă de tatăl său, ne îndreptățește să credem că poetul nu a fost la Paris.

177

• nM

Mircești, 19 sept. 1875

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 128, fișa 315, c. 39485; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

178

Mircești, 20 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 106—107; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie, p. 630—631; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 77.

1 Pentru sărbătorirea din Cernăuți, ceremonia funebră din Iași și poezia *Răpirea Bucovinei*, a se vedea aici corespondența poetului cu I. Negruzzi din lunile aprilie-octombrie.

179

Mircești, 22 sept. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19005; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 7, 1 octombrie 1875, p. 280—281; ultima poezie a poetului publicată în acest an în revista „Junimei”.

2 Volumele tipărite la Socec.

CĂTRE PHILADELPHIE CUENIM

180

Mircești, 23 sept. 1875

B.A.R., S 7 (2)/LVIII; original.

1 Despre această chestiune îl prevenise într-o scrisoare anterioară. Cf. aici p. 226.

878

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

181

Mircești, [29] sept. [s.n.] 1875

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6-35; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc., 1929, p. 143-144.

1 Data a fost stabilită în *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 124—125, după conținutul scrisorilor care îndreptăteau inversarea ordinei date de Mărie Bogdan.

2 Începînd de aici și pînă la aliniatul din final: „*Ceci dit*”... textul nu a fost publicat de Mărie Bogdan, din dorința de a păstra oarecare discreție asupra observațiilor, se pare bine meritate, pe care i le făcea tatăl său.

182

Mircești, 28 sept. [s.v.] 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc., 1929, p. 143.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

183

Mircești, 4 oct. 1875

Arh. Statului Buc., Fond B. P. Hasdeu, voi. X, pachet XIV, doc. nr. 454.

Bibliografie: *Din corespondența lui Hasdeu cu Vasile Alecsandri*, în *Tribuna Basarabiei*, IV, nr. 212, apr. 27, 1936, nr. 2, facsimil; B. P.

879

Hasdeu și contemporanii săi români și străini (corespondență primită), Buc, 1982, p. 12, data greșită.

1 V. Alecsandri face o confuzie între poemul folcloric, *Cîntec pentru oastea lui Igor*, unde există un cîntăreț Boian și eposul eroic ucrainian, din sec. XV, alcătuit din „dume” sau balade, între care se află și cea intitulată *Bogdan Hmelnițki și Vasile Lupu*. Cf. Al. Săndulescu, *loc. cit.*

2 *Columna lui Traian*, apărută în martie 1870, își încetase apariția în mai 1875 pentru a reapare din ianuarie 1876 pînă în decembrie 1877 și apoi din ianuarie 1882 pînă în decembrie 1883.

3 Volumul III, *Opere complete*, Buc, 1875. - i —:

E i
» i Si fi

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

• • • • • b'b:

! ; i s et) • , r. • :ii>i>: LUtuf • , r. , • ;il;wi i mprt ; Srif* »

Mircești, 10 oct. 1875

B.A.R., ms. rom. f. 108; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 631 — 632; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 78; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 341 — 342.

1 Cf. aici p. 245.

185

Mircești, 14 oct. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 110; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 79; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 342.

880

1 Articolul bine primit de „Junimea” era *Albumul unui bibliofil*.
2 Cf. aici p. 893, n. 1, situația acestei reviste. • •
3 Editată tot de B. P. Hasdeu.

... ••

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

186

Mircești, 3 noiembrie 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920 — 1923, Buc, 1929, p. 145-146.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI!

187

Mircești, 10 nov. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19014; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 79, și p. 77 facsimil, data greșită.

1 Este pentru prima dată cînd, în scrisori, poetul se interesează direct de soarta lui Eminescu.

2 Din ce s-a publicat în *Albumul unui bibliofil*, piesa care ar corespunde prin frecvența textului francez ar fi: *Cuvinte vechi franceze*, din XV secol [sic], care a apărut în *Convorbiri literare*, IX, nr. 11, 1 februarie 1876, p. 420-423. Cf. și V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 445 și p. 840 note.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

: ••• .. • im l .iii f/Z "ii • ;>'-. , ••

188

Mircești, 21 noiembrie 1875

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6-27, lipsește începutul, deteriorată.

881

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1929 — 1923*, Buc., 1929, p. 147, text complet.

1 Mărie Lupu Bogdan,

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

189

Mircești, 26 nov. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19004; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 Pină la numărul din 1 martie nu se publică nici o poezie de a lui V. Alecsandri în *Convorbiri literare* pe anul 1876. Cf. scrisoarea următoare pentru identificarea legendei.

190

Mircești, 30 noiem. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 112.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 79; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 343.

1 *Legenda era Ghioaga lui Briar, care nu s-a publicat în Convorbiri literare.*

882

CĂTRE RUCSANDA

191

Mircești, 2 dec. 1875

Original în posesia familiei Sălceanu.

Bibliografie: Grigore Sălceanu, *O scrisoare inedită a lui Vasile Alecsandri, în Tomis*, VI, nr. 3 (57), martie 1971, p. 8, facsimil.

1 După explicațiile editorului, Rucsanda este sora Paulinei Alecsandri, născută Lucassiewicz. Marghiolita fiica sa și nepoată de soră a Paulinei, a fost bunica Alecsandrinei, soția lui Grigore Sălceanu, în casa căruia se păstrează amintiri despre Paulina Alecsandri.

2 Probabil prințesa Olga, fiica prințului Grigore Sturdza, care s-a căsătorit cu Emanuel Vogoride Conachi, fiul Cocuței Vogoride.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

192

București, gioi, [a. 7 decembrie 1875]

B.A.R., S 19 (54)/LVII; original.

1 Doamna Elena Cuza.

2 Măria Fălcoianu, soția lui Scarlat Fălcoianu.

3 Mărie Lupu Bogdan.

193

București, 7 dec. 1875

B.A.R., S 19 (53)/LVII; original.

1 Scarlat Fălcoianu; va muri în anul următor.

883

București, duminică, [p. 7 decembrie 1875]

B.A.R., S 19 (55)/LVII; original.

1 Cf. aici scrisoarea precedentă din 7 decembrie, pentru datare.

195

București, sîmbătă, [13 sau 20 decembrie] 1875

B.A.R., S 19(56)/LVII; original.

1 în anul 1875 Crăciunul a căzut într-o joi; dacă poetul s-a întors acasă miercuri, în ajun, atunci scrisoarea a fost scrisă sîmbătă 20 decembrie, sau, totul poate fi dat în urmă cu o săptămînă, deci: sîmbătă 13 decembrie și miercuri 17 decembrie.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

196

București, [17—20] decembrie 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc, 1929, p. 147-148.

1 **Data propusă în** *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri, în Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 125.

197

Mircești, 31 decembrie [s.v.] 1875

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920 — 1923*, Buc, 1929, p. 148-149.

884

CĂTRE MIHAIL GANIȚKI

198

[f.d.]

Bibliografie: *Revista de folclor*, III, nr. 1, București, 1958, p. 98. Referat Valeriu Ciobanu, A. I. Iatzimirski și folclorul românesc, fragment din scrisoarea lui V. Alecsandri. Comunicări de folclor în sesiunea generală 1957 a Academiei R.P.R., traducere; Valeriu Ciobanu, A. I. Iatzimirski și folclorul român, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, VIII, nr. 3-4, 1959, p. 679, nr. 1, traducere.

1 Mihail Ganițki (1843—1886), rector al seminarului din Chișinău, Iatzimirski a atribuit această scrisoare lui V. Alecsandri; nefiind cunoscută din altă sursă, a fost luată ca atare. în privința datei, am socotit-o, cu aproximație, ca fiind din jurul anului 1875, ținînd seama de vîrsta rectorului; ea poate tot așa de bine să fi fost scrisă și mai tîrziu.

2 Valeriu Ciobanu prezintă în traducere românească un fragment din scrisoarea lui V. Alecsandri, către rectorul seminarului din Chișinău, relativă la fondul optimist al creației populare românești, cu toată vitregia soartei sale. Fragmentul de scrisoare a fost inclus de A. I. Iatzimirski. în lucrarea sa, *Grigore Țamblac, Petersburg, 1904*, p. 383—384, în limba rusă.

CĂTRE ION GHICA

199

Mircești, 19/1 [s.n.] 1876

B.A.R., ms. rom. 803, f. 139—140; telegramă.

CĂTRE IACOBNEGRUZZI

Mircești, 10 ghenar 1876.

B.A.R., ms. rom. 808, f. 113-114; original.

'885.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633 — 634; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 79—80; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chişinău, 1868, p. 343—344.

1 Colecţia *Cîntece de peste Olt*, care se încheie cu *Cîntecul Jianului*, semnat de V. Alecsandri, s-a publicat în *Convorbiri literare*, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 208—215, cu menţiunea că este comunicată de Gr. Alexandrescu. Care poate fi explicaţia? O greşeală a redacţiei? Sau i-au fost trimise lui V. Alecsandri de poetul muntean?

2 Publicată în *Convorbiri literare*, IX, nr. 12, 1 martie 1876, p. 449—450.

3 Publicată în *Convorbiri literare*, XI, nr. 1, 1 aprilie 1877, p. 1—2, deşi fusese începută din 1875. Cf. aici p. 211.

4 Publicată în *Convorbiri literare*, IX, nr. 10, 1 ianuarie 1876, p. 369—371.

CĂTRE PREŞEDINTELE SOCIETĂŢII „ROMÂNIA JUNĂ” DIN VIENA

201

Mirceşti, 11 ianuar 1876

Originalul din Arhivele societăţii din Viena.

Bibliografie : I. Grămadă, *Societatea academică, socială, literară „România Jună”*, Arad, 1912, *Anexe*, p. 131; *Adevărul*, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2; *Adevărul literar şi artistic*, V, 7 septembrie 1924, p. 8.

CĂTRE TITU MAIORESCU

202

Mirceşti, 12 ianuar 1876

B.A.R., S 59 (5)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 9—10.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

203

Mirceşti, 15 ianuarie 1876

B.A.R., S 58 (1)/LVII; original.

1 Un fost funcţionar, care în ziua de 14 ianuarie, pe dealul Mitropoliei, l-a atacat pe Lascăr Catargi cu lovituri de baston.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

204

Mirceşti, 22 ianuar 1876

B.A.R., ms. rom. f. 115—116; original

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 634—636; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 80—82; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chişinău, 1968, p. 344—346.

1 Ion Ghica, *Convorbiri economice. Broşura nr. 6*, Bucureşti, Editura tipografiei laboratorilor români, 1875. *Bucureştiul industrial şi politic*, în care datele ştiinţifice sînt împletite cu descrieri literare.

2 Convingerile poetului nu s-au confirmat. Proiectul a fost respins, şi Maiorescu a demisionat. Cf. aici p. 272.

3 *Satira VI*, în *Convorbiri literare*, IX, nr. 11, 1 februarie 1876, p. 409-412.

4 *Seria Copiilor de pe natură* începuse în anul 1869.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

205

Mirceşti, 1876, 26 ianuarie

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923[^] Buc, 1929, p. 100.

206

Mircești, 4 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808; f. 117-118; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 705 — 706; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 82-83; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 346 — 347.

- 1 Publicată în *Convorbiri literare*, X, nr. 1, 1 aprilie 1876, p. 1—4.
- 2 *Hodja Murad-pașa, vizirul sultanului Ahmet, 1604*, în *Convorbiri literare*, X, nr. 1, 1 aprilie 1876, p. 1—4.
- 3 Cf. aici p. 871, n. 1.
- 4 Nu am găsit această legendă.
- 5 Anul X începe cu *Guarda saraiului*.
- 6 Cf. aici p. 268.

silui

• ' ' •

5

v '.

CĂTRE TITU MAIORESCU

207

fii » «'.

„ . Mircești, 6 februar 1876

B.A.R., S 58. (6)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 10; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 272.

1 în violenta ședință a Senatului din 27 ianuarie, T. Maiorescu este învinuit de a fi violat mai multe articole din legea învățământului și se votează o moțiune de neîncredere care atrage după sine demisia lui T. Maiorescu și înlocuirea sa cu Petre Carp, care declară că va fi continuatorul ministrului demisionat. întreaga acțiune se datora antipatiei împotriva junimiștilor și îngustimii de vederi a unor profesori.

208

Mircești, 10 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 119; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 706 — 707; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 83—84, cu dată greșită.

1 B. P. Hasdeu publică o scrisoare prin care dezvăluie păcăleala făcută „Junimii”, prin publicarea în *Convorbiri* a poeziei sale *La noi*, care avea ca acrostih „La Convorbiri literare” și era semnată: P. A. Călescu. Cf., *Românul*, XX, 5 februarie 1876, p. 1-2, articolul: *Al doilea rămășag* (Dedicat d-lui V. Alecsandri). Cf., *ibidem*, 11 februarie, p. 2, răspunsul lui Iacob Negruzzi care îl invită pînă la urmă pe Hasdeu să se ocupe mai bine de *Aghiuță!*

209

Mircești, 10 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 121; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 708 — 709; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 84-85; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 347—348.

- 1 S-au publicat ambele în *Convorbiri literare*, IX, nr. 12, 1 martie 1876, p. 449-452.
- 2 Cf. aici p. 211.
- 3 Probabil *Satira VI*, publicată în *Convorbiri literare*, IX, 1 februarie 1876, p. 409-412.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

210

Mircești, 10 febr. 1876

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6-33; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 151.

1 Din cele șase sute de scrisori ale poetului către fiica sa, aflate, după spusa acesteia, înainte de 1916 la moșia sa Borzești, Mărie Bogdan publică în cartea sa *Autrefois et aujourd'hui* numai o sută una de scrisori, celelalte fiind pierdute în timpul războiului. Câteva originale se păstrează în colecțiile speciale ale B.C.S.-ului și M.I.A.O.B. Din colaționarea lor cu textul tipărit se poate constata că Mărie Bogdan intervenea în scrisori omițând lucruri care nu-i conveneau, corectînd modul de exprimare în limba franceză al tatălui său, schimbînd ordinea elementelor de datare și prescurtînd încheierea scrisorilor și semnătura.

2 Aici Mărie Bogdan transformase fraza în: „*ceux des de Lesseps et de M. et M-me. ..*” Afară de alte câteva mici schimbări, importante sînt omisiunile de la sfîrșitul scrisorii, care au fost reconstituite după originalul păstrat la B.C.S. Cf. Mărie G. Bogdan, *loc. cit.*

3 Drouyn de Lhuys (1805—1881), diplomat francez, ministrul Afacerilor Străine în timpul celui de al doilea imperiu. Greșit ortografiat de poet.

CĂTRE GEORGE SION

211

Mircești, 26 febr. 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 194-195;

Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 7-8.

1 *Țiganiada* lui I. Budai-Deleanu.

2 Cf. aici p. 889, n. 1.

3 V. Alecsandri ceruse lui George Sion să insiste ca Socec să grăbească editarea operelor poetului.

4 Cf. aici p. 127—129, scrisoarea către Matei Millo din 25 februarie 1874. Pentru reprezentarea comediei *Boieri și ciocoi* la București, vezi V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, notele de la p. 851-855.

CĂTRE REGELE CAROL I

212

Mircești, 3 mart. 1876

Arhivele Statului București, Fond Casa regală, nr. 2/1876.

1 Cf. aici p. 284, scrisoarea către George Sion din 14 martie.

CĂTRE GEORGE SION

213

Mircești, 7 martie 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 195—196; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 8—10, la p. 9 facsimil; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 459.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 538, n. 3.

2 Cf. aici p. 896, n. 1, 2.

3 Se referă la broșura lui Gr. Tocilescu, *Viața, timpul și operele lui N. Bălcescu (1817-1852)*, Buc, 1876, 71 p.

GĂTRE IACOB NEGRUZZI

214

Mircești, 8 mart. 1876

B.A.R., ms. rom., 808, f. 123; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 708—709; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 85; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 348—349.

1 S-au publicat în *Convorbiri literare*, X, nr. 2, 1 mai 1876, p. 45—48.

2 *Revista științifică și literară*.

215

Mircești, 11 martie 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 125; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 709; V. Alecsandri *Scrisori*, Buc., 1904, p. 85—86; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 349.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 840-842, note. în numerele 4—5 din iulie-august ale *Convorbirilor literare* s-au publicat: *Stoicismul românilor*, Arghir, N. Bălcescu...

2 Conferința, în scop de binefacere, pe care Dimitrie Petrino trebuia să o țină în sala Palatului administrativ, nu avusese loc la data fixată pentru că, dintr-o neglijență condamnabilă, sala nu a fost deschisă, ceea ce a atras după sine protestul vehement al lui Petrino și nemulțumirea publicului. Conferința a avut apoi loc în casa Smarandei Mavrocordat, în ziua de 7 martie 1876, când Dimitrie Petrino a citit poemul său *La gura sobei*, cu temă din timpul lui Ștefan cel Mare, dedicat lui N. Rosetti-Roznovanu. Cf., în *Apărătorul legii*, II, nr. 15, 11 martie 1876, p. 4, darea de seamă foarte elogioasă asupra acestei conferințe.

-892

216

Mircești, 14 mart. 1876

B.A.R., ms. rom, 808, f 127-128; original.

liografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 709—711; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 86-87.

1 *Revista științifică și literară* a apărut la 15 februarie și a durat pînă la 15 mai 1876; după această dată fuzionează cu *Revista contemporană*, apărută la 1 martie 1873, devenind *Revista contemporană literară și științifică*, cu data de 1 iulie-1 august 1876, redactor Hasdeu, ceea ce explică atitudinea severă a lui V. Alecsandri, față de noua publicație.

CĂTRE GEORGE SION

217

Mircești, 14 martie 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie : I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 56, mai-iunie 1928, p. 196—197; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion-cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 10.

1 Prin demisia lui Titu Maiorescu, P. Carp fusese numit ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

2 Cf. aicip. 279—280, scrisoarea de mulțumire adresată regelui Carol I.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

218

8U

Mircești, 15 mart. 1876

B.A.R., S 35 (10)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 85.

893

1 Probabil nu a mai completat articolul care nu a fost publicat atunci ci abia în 1966. Cf. *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 906 note.

219

Mircești, 17 mart. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 129-130; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 711 — 712; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 87—88; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 350 — 351.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 619, note. Articolul despre Ralet s-a publicat anonim în *Convorbiri literare*, XVI, nr. 9, 1 decembrie 1882, p. 331-336.

2 Cf. aici p. 284, scrisoarea către George Sion și p. 279—280, scrisoarea de mulțumire către rege.

3 Cunoscut scamator.

4 *Revista științifică și literară*. Cf. aici p. 893, n. 1.

5 G. Vârnăv-Liteanu, *Operele complete ale lui Alecsandri. Cercetare critică*, în *Convorbiri literare*, X, nr. 2, 1 mai 1876, p. 57—70; nr. 3, 1 iunie 1876, p. 98-104, și nr. 4, 1 iulie 1876, p. 158-162.

6 Cf. aici p. 892, n. 2.

7 Proprietar și director al ziarelor *Curierul de Iași* și *Curierul*, foaia intereselor generale.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

220

Mircești, 22 martie 1876

M.I.A.O.B., nr. 13190; original.

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui*, 1920—1923, Buc, 1929, p. 152-153.

894

1 Mărie Lupu Bogdan era indirect nepoata poetului, fiind fiica Smă-rândiței Docan, sora lui C. Rolla, cumnatul lui V. Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 514, n. 4.

2 Mărie sau Bebe, fiica lui Iancu Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 625.

3 Georges Bal, soțul lui Helene, cealaltă fiică a lui Iancu. Cf. *Ibidem*.

4 Alice Malherbe. Cf. *Ibidem*.

5 Mărie, fiica poetului, venea definitiv în țară.

6 Nu am putut identifica pe acest Jocrisse, care pare să fi fost văr cu Mărie.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

221

Mircești, 28 mart. 1876

j

B.A.R., ms. rom. 808, f. 131; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 712 — 713; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 88 — 89; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 351.

1 Petrino publică în *Românul*, XX, 28 martie 1876, o scrisoare de protest împotriva afirmației că ar fi membru al „Junimei”, cu a cărei politică nu este de acord.

2 Alegerile la Senat au dat o majoritate opoziției. Liberalii ajunși la putere vor da în judecată guvernul conservator precedent.

3 Gh. Mîrzescu (1834—1911), profesor, avocat, om politic, fost ministru al Cultelor.

4 Cf. aici p. 893, n. 1.

222

Mircești, 2 april 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 133; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 713; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 89.

895

CĂTRE CONSTANTIN ESSARCU

223

Mircești, 3 april 1876

Din colecția d-lui C. Ghenea; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 46—47; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 259.

1 Constantin Essarcu (1836—1898), medic, profesor de științe naturale la Școala de medicină din București. Din intensa activitate culturală pe care a dus-o, amintim eforturile sale pentru înființarea și organizarea Ateneului Român. Ca diplomat a funcționat în postul de agent diplomatic la Roma, unde se găsea când îi scrie V. Alecsandri. Ca rezultat al cercetărilor sale, făcute în arhivele străine, a publicat mai multe documente relative la istoria românilor: *Ștefan cel Mare. Documente descoperite în arhivele venețiene*, Buc, 1874; *Documente istorice descoperite în arhivele Italiei*, Buc, 1878. Ministru al Afacerilor Străine, ministru plenipotențiar la Atena și Roma.

2 Cf. aici p. 280, scrisoarea poetului către George Sion care i-a făcut legătura cu Constantin Essarcu. La cercetarea urmelor rămase de la Mihail Corradini, V. Alecsandri adaugă și informațiile lui N. Bălcescu despre arhivele geneveze. La 15 aprilie 1876 Essarcu îi și răspunde de la Roma că cunoaște deja o familie Corradini, la care se va interesa despre eventualele manuscrise rămase de la Mihail Corradini. Va face cercetări în arhivele de la Genova, menționând că foarte multe arhive italiene conțin informații despre români, confirmând într-un fel adevărul istoric păstrat în legendele noastre populare. îi trimite *Le chant de Bonaparte 1812* (Cîntecul lui Bonaparte), tradus din moldovenește, al cărui manuscris îl păstrează pentru poet, trimițându-i textul și notele scrie de mîna lui Emile de Champ, pe care îl roagă să i le înapoieze. Cf. B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XXIII/10.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

Viena, 23 april 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 31; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 268—269.

1 Călătoria pe care o face poetul la această dată avea de scop de a aduce definitiv de la Paris în țara pe fiica sa Mărie.

225

Strassburg, sîmbătă, [24, 26 aprilie] 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 35—36; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 270—271, publicată cu omisiuni.

1 Prima dată de zi, 24, este dedusă după indicația din scrisoarea precedentă că vineri 23, rămîne la Viena, deci *sîmbătă* era 24 aprilie. Cea de a doua dată, de 26 aprilie, rezultă chiar din partea a doua a scrisorii care poartă indicația de dată: *Paris. Luni*, și în care scrie că a sosit seara, în ajun, deci duminică 25, iar luni este 26 aprilie.

2 Pod celebru peste Rin, în fața Strassburgului.

3 Mărie, fiica poetului.

226

Paris, mai 1876, duminică

B.A.R., 19 (58)/LVII; original.

227

Paris, 15 mai 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 35-36; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 270—271.

1 între A. Baligot de Beyne, care însoțise familia Cuza, după detronarea domnitorului, și doamna Elena Cuza, existau neînțelegeri în legătură cu educația copiilor lui Cuza, Alexandru și Dimitrie, neînțelegeri care vor culmina în anii 1879—1880, cînd Baligot nu se va mai ocupa de cei doi tineri, rămînînd totuși în continuare alături de Doamnă. Cf. aici p. 536—538 și p. 980, n. 1.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

228

Mircești, duminică, [vara 1876]

B.A.R., S 37 (8)/LVII; original.

1 Scrisorile poetului către Smărăndița Docan, cele mai multe nedatate, duc la diverse confuzii prin faptul că, conținutul nu oferă suficiente informații pentru a le putea plasa într-o anumită epocă, mai cu seamă că, începând din anul 1875 plecările lui V. Alecsandri la București sînt legate de sesiunile parlamentare și ședințele Academiei Române — din 1879 — primăvara, vara, iarna, așa încît simpla informație că pleacă la București nu poate servi ca punct de plecare pentru o datare cît de aproximativă. Observația este valabilă și pentru scrisorile nedatate către Paulina Alecsandri. În cazul corespondenței cu Smărăndița Docan, nici analiza externă a originalelor scrisorilor nu duce la vreun rezultat, ele fiind simple bilete, scrise pe orice fel de rest de hîrtie. În scrisoarea de față, restabilirea circulației între Moldova și București nu spune nimic pentru că aceste întreruperi se petreceau cam de două ori pe an, iarna pe viscol și vara în vremea inundațiilor. Am încercat să plasăm scrisoarea în vara lui 1876 pentru că mi se pare că se poate lega de următoarea, de asemenea nedată, dar în care informația că a fost la București pentru a-l vedea pe fratele său Iancu, bolnav, concordă cu informația din scrisoarea către Costache Negri, datată „Mircești, 15 iulie 1876”. În plus, în această de a doua scrisoarea către Smărăndița, poetul nu putea interveni, pentru ea, pe lângă I. Brătianu decît după venirea la putere a liberalilor în vara anului 1876.

229

Mircești, duminică, [vara 1876]

B.A.R., S 37 (7)/LVII; original.

1 Cf. supra.

898

CĂTRE COSTACHE NEGRI

230

Mircești, 15 iulie 1876

B.A.R., S 58 (2)/LVII; original.

Bibliografie: *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, n. 234, traducere.

1 Concesionarul englez al căii ferate Ploiești-Predeal fusese susținut de conservatori și atacat de opoziția liberală, care socotea că este o afacer, venală, rușinoasă. . . în preajma încercării de a răscumpăra căile ferate ambele partide erau de acord cu această acțiune, dar în adunarea generală a acționarilor Căilor ferate române, ținută la Berlin în 11 ianuarie 1876, răscumpărarea nu a fost admisă, ea se va face abia prin 1879.

1

CĂTRE MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU

231

Ocna, 12/10 [s.n.] 1876

B.A.R., S 48/LVII; telegramă.

1 Costache Negri încetase din viață la 28 septembrie. După stilul vechi telegrama este dată la 30 septembrie.

CĂTRE ALEXANDRU ȘENDREA ni!

232

Tîrgu-Ocna, [octombrie 1876]

Bibliografie: *Curierul*, foaia intereselor generale, IV, nr. 78, 7 octombrie 1876, p. 5.

CĂTRE MIHALCEA

233

[Tîrgu-Ocna, octombrie 1876]

Bibliografie : *Curierul, foaia intereselor generale*, IV, nr. 78, 7 octombrie 1876, p. 5

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

234

Luni, [octombrie 1876]

B.A.R., S 37 (10)/LVII; original.

1 Moartea lui Costache Negri a avut loc la 28 septembrie, telegramele de mulțumire pentru condoleanțe (cf. aici p. 301-302), expediate de V Alecsandri din Ocna, dovedesc că acesta a mai rămas citeva zile acolo, deci scrisoarea către Smărăndița poate fi plasată la începutul lunii octombrie.

CĂTRE NICOLAE GANE

235

Mircești, 26 oct. 1876

Muzeul din Fălticeni; original.

Bibliografie : I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, voi. IV, Buc, Inst.... „Bucovina”, 1933, p. 480.

1 Bagdazare Panaiteanu Gheorghe (1816-1900) a fost elevul lui Schiavoni „la zugrăveală”, la Academia Mihăileană, a studiat apoi la Mun-

chen. A înființat Școala de arte frumoase de la Iași, unde a fost profesor și director.

2 Noemi Alecsandri și fiica sa Mărie.

3 Cf. aici p. 307—308, scrisoarea de restituire a tabloului.

CATRE AGLAE ALLAUX

236

Mircești, 27 oct. 1876

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 89-90; original.

Bibliografie: V. Alexandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 23—25; traducerea reprodusă de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 154—155; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*. Buc, 1972, p. 236—240.

1 Aglae Allaux (1832—1902), fiica domnitorului Grigore A. Ghica și a Anicăi Catargi. Și-a făcut studiile în pensionatele franceze din țară, apoi la Viena. Căsătorită cu Răducanu Rosetti, apoi cu francezul Anton Allaux. Este mama scriitorului Radu Rosetti. Deosebita sa frumusețe a fost remarcată de pictorul acuarelist bavarez Rietchet, trimis de Ludovic I al Bavariei să colecționeze figuri de femei frumoase, din toate țările. La cererea sa, i s-a îngăduit să facă portretul domniței în costum de țărancă, torcînd, intitulat *Mädchen aus der Moldau* (Fată din Moldova); originalul se află la Miinchen, în *Album schoner Frauen* (Albumul celor mai frumoase femei). Edouard Grenier, poetul francez și fostul secretar al domnitorului Grigore Ghica, în amintirile sale: *En Moldavie*, evocă atmosfera de la curtea acestuia și pe cele două prințese, în anturajul cărora se găsea. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 588—589; Radu Rosetti, *Scrisori*, prefață și note de Mircea Anghelescu, Buc, Editura Minerva, 1980, p. 472—482, și 525-538.

2 Costache Negri murise la 28 septembrie.

3 Manolache-Epureanu era văr cu Costache Negri și surorile sale, prin mama lor. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1881, p. 534.

4 Nici statul, nici prietenii nu s-au grăbit să ridice un monument aceluia care și-a dăruit toată viața binelui țării. Singură doamna Elena

Cuza i-a ridicat pe mormîntul din curtea bisericii Răducanu, din Tîrgu-Ocna, o piatră funerară cu inscripția: „Văduva lui Vodă Cuza cu iubiții săi fii la C. Negri — Durerea eternă spre pomenirea. 11 octombrie 1877". Abia în 1884, noiembrie, bustul lui Negri a fost așezat în Cameră. La Tîrgu-Ocna există un bust al lui Negri în piața orașului, iar la Galați un monument ridicat abia cu ocazia centenarului nașterii sale, în 1912, deși ideea de a se face acest lucru era sugerată de Baligot de Beynelui V. Alecsandri în martie 1881 și acceptată de poet, însă care nu-și pune speranțe, nici în contribuția publică, nici în generozitatea statului. Cf. aici p. 693.

CĂTRE MĂRIA SCARLAT FĂLCOIANU

237

Mircești, 2 noiembrie 1876

Bibliografie: *Convorbiri literare*, LXI, mai-august 1928, p. 316.

• f Cf. aici p. 883.

» îi IO

;-;-;

CĂTRE NICOLAE GANE

>:oi.uA Inv>;;- f . " . " ' " . ' . . " ' .

! sin . ' . .

238 : ' « hi , : i

Mircești, 9 noiembrie 1876

. io . . , . .

Bibliografie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc, 1933, p. 480. V.'

1 Cf. aici p. 304—305.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

239

Vineri, Iași, [ianuarie 1877]

B.A.R., S 19 (60)/LVII; original. . . .

1 Seria de scrisori, în majoritate nedatate, către soția sa, Paulina, din primăvara anului 1877, a fost datată, cu aproximație, după ordinea în

care decurg evenimentele relatate în ele. De exemplu în scrisoarea de față, spune că nu a fost încă la nici o suare (serată!), deci ea se plasează înaintea scrisorilor în care povestește la ce serate a luat parte. Cf. aici p. 898, n. 1 în legătură cu problemele ridicate de scrisorile nedatate.

2 Măria Lupu Bogdan.

3 Didița, soția generalului Nicolae Mavrocordat, cunoscut pentru casa lor foarte primitoare, unde aveau loc manifestări artistice și elegante serate și baluri.

4 Nicolae N. Rosetti-Roznovanu [Nunuță]. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1881, p. 658, n. 1.

5 Natalia Mavrocordat, fiica Didiței și a g(neralului Nicolae Mavrocordat, căsătorită cu N. Suțu.

6 Iancu Brănișteanu, vărul poetului. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 433, n. 1.

7 Noemi Alecsandri, cumnata poetului/venise în țară cu ficut*.sMărie (Bebe), care se va căsători cu Charles Bal chiar la Mircești în luna iunie a acestui an. Cf. aici p: 908, n. 2. întoarcerea „parizienilor" d^iâ' București, la Mircești, se va face în luna aprilie. Cf. aici p. 322.

240

* . " . . , i ar,

' . tiu X> 1

Iași, luni, ghenar [1877]

B.A.R., S 19 (59)/LVII; original.

1 V. Alecsandri apela adesea pentru împrumuturi la bancherii evrei din Iași, Michel Daniel și Leib Meierhoffer.

2 Cf. aici p. 895, n. 1. ' ' ; "

3 Constantin Cazimir, avocat, unionist, de la Roman.

4 Constantin Rosetti-Solescu, fratele doamnei Elena Cuza.

5 Casuca, soția lui Iancu Brănișteanu.

6 Cf. supra. n. 7.

241

Iași, 1 februar 1877

B.A.R., S-19 (61) LVII; original,

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 5—6.

icf.aicip.311.

m

2 Cf. aici p. 903, n. 1.

3 Lupu Bogdan, soțul Măriei Docan (Mița).

4 Nu se precizează care anume dintre frații doamnei Elena Cuza, care erau: Teodor, Dumitru și Constantin Rosetti-Solescu.

5 După abdicarea lui Cuza, moșia sa Ruginoasa a fost arendată Smărăndiței Docan, care a creat familiei Cuza destule dificultăți materiale.

6 Cf. aici p. 903, n. 7.

242

Iași, sîmbătă, [februarie] 1877

B.A.R., 19 (62)/LVII; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 241-242.

1 Cf. aici p. 309.

2 Cf. aici p. 310.

3 Evghenia Negri (Măria), sora lui Costache Negri, călugăriță la mănăstirea Vărativ.

4 Cf. aici p. 903, n. 7.

CĂTRE CLEOPATRA CANTACUZINO

i

243

Mircești, 10 februarie 1877

B.A.R., S 2/LVIII ;original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 37-38; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 243—245.

1 Cleopatra, născută Filipescu, soră cu Costăchiță, (cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 557, n. 2), Scarlat, Ion și Grigore Filipescu, a fost căsătorită cu Gr. Ghica, apoi cu Cantacuzino.

2 Georges Duca.

904

CĂTRE GEORGES DUCA

244

Mircești, 10 febr. 1877

B.A.R., S 16 (2)/LVIII; original.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

245

Mircești, 16/28 martie 1877

M.A.I.O.B., inv. 13188; original.

1 Este explicabil pentru ce scrisoarea aceasta nu este publicată de Mărie Bogdan, care, de altfel, a evitat și în cele pe care le-a publicat toate pasajele în care tatăl său îi adresa o observație.

2 Mărie, de curînd întoarsă de la Paris, se găsea la Iași, unde o însoțise și tatăl său pentru a-i face ieșirea în lume, în timpul petrecerilor din carnaval. Ea era condusă și de Smărăndița Docan și de fiica acesteia, Mița Lupu Bogdan. Nu știm dacă mătușa și verișoară la care se referă poetul erau acestea, căci, de fapt, Smărăndița nu le era rudă decît pentru că era sora lui Costache Rolla, cumnatul lui V. Alecsandri. Se aflau însă atunci în țară și Noemi Alecsandri cu fiica sa Bebe, dar după cum rezultă din scrisorile către Paulina, în lunile februarie-martie acestea se găseau la București, de unde urmau să se întoarcă la Mircești în luna aprilie (cf. aici scrisoarea poetului către Mărie Bogdan din aprilie 1877, p. 318). Și totuși, aluzia că Mărie ar fi spus mătușii sale să nu se mai întoarcă la Mircești nu o putea privi pe Smărăndița Docan, ci mai curînd pe Noemi.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

246

[martie 1877]

B.A.R., S 54 (8)/LVII; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 996-997.

1 Data este pusă cu creionul, de altă mînă, la sfîrșitul poeziei.

905

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

247

Mircești, [a. 6] aprilie 1877

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Aujourd'hui et autrefois 1920—1923'* Buc, 1929, p. 153.

1 în cartea lui Mărie Bogdan, scrisoarea este datată, evident greșit, aprilie 1876; în luna aprilie a acestui an, V. Alecsandri abia plecase spre Paris pentru a o aduce în țară pe fiica sa. Cf. aici p. 896, n. 1. Am mai semnalat și altădată că în această publicație s-au strecurat numeroase greșeli dintre, care unele omisiuni voite. , . . .

2 N. Callimachi-Catargi, care era reprezentantul Principatelor la Paris. "

CĂTRE LUCIE DUCA

248; | i .Vi: . . p »1 fft dtj&i , ' X . . . , • < , -V-... '< SW

Mircești, 6 aprilie 1877

B.A.R.- S 17 (1)/LVHL; original.:

1 Georges Duca. , . : j•• 'i iJ , ' i!

CĂTRE PAULINA SPIRO-PAUL

249

. jj Mircești, 18 aprilie 1877

B.A.R., S, 43/L.VIII; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, LVIII, nr. 1—2, ianuarie-februarie 1926, p. 10-facsimil, p. 11-textuTîn limb,a franceză; P. V. Haneș, *Asupra*

lui Alexandru Russo, în *Literatură și artă română*, VII, nr. 3—4, 1903, p. 176; A. Russo, *Scrieri*, Buc, 1908, p. 348—349; H. Corbu reproduce traducerea (cu indicația greșită că este luată după Emil Boldan din *Viața Românească*, 1954, nr. 9) în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 464.

1 Scrisoarea, comentată în multe dintre articolele și studiile pro și contra paternității lui A. Russo asupra *Cîntării României*, a fost dăruită Academiei Române de Andrei Spiro-Paul, din Piatra Neamț. Cf. *Analele Academiei Române*, t. XLIX, ședințele din 1928—1929, p. 18 —19.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

250

Mircești, 19 aprilie 1877

B.A.R., S 13 (7)/DCCIV; original.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

251

Mircești, 16 mai 1877

Biblioteca din Besançon, ms. 1423; original.

B.A.R., microfilm ms. 421.

Bibliografie: *Lettres inedites du poete roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier 1855—1885*. Paris, 1911, p. 57—60; V. Alecsandri, *Scrisori inedites*, Buc, p. 60—64, traducere.

1 Robert Bourke (1827-r?), subsecretar de stat al Afacerilor Străine la Londra între anii 1874— 1880 și 1885— 1886, apoi guvernator al Madrasului.

2 Aluzie la Pacea și Convenția de la Paris, din 1856, care hotărîseră soarta Principatelor, în urma războiului Crimeii.

3 Emmeline Raymond. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1982, p. 547-548, n. 1.

4 Cf. aici p. 356.

CĂTRE LUCIE DUCA

252

Mircești, 28 mai 1877

B.A.R., S 17 (2)/LVIII; original.

1 Prezența numărului mare de militari în București, explicată prin pregătirile pentru apropiatul război cu turcii.

2 Cleopatra Cantacuzino.

253

Mircești, 2 iulie 1877

B.A.R., S 17 (3)/LVIII; original.

1 Cf. și scrisoarea precedentă.

2 Nepoata poetului, Mărie, căsătorită cu Charles Bal. Cf. aici p. 903, n. 7; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 63, n. 1. Ea moare, în 31 octombrie 1884, la New Orleans. *Ibidem*, p. 66, n. 1 și scrisoarea sa către poet, p. 64—65.

3 Doctorul Stanislas Guillard.

4 Generalul Ion Duca, soțul Euhariei, vara poetului.

5 Bănuim că este vorba despre fratele lui Georges Duca și soția sa Olga.

CĂTRE LUDOVIC SCHONDORF

254

Mircești, 11 iulie 1877

Muzeul de istorie din municipiul Ploiești, inventar 747; C 34035; original.

1 După cum se înțelege din textul scrisorii, acest Ludovic Schondorf mai fusese la Mircești și legătura cu poetul o făcuse fratele acestuia, Iancu.

S08

V. Alecsandri a încercat de mai multe ori să-și valorifice lemnul din lunca Mirceștilor și din pădurea moșiei Pătrășcani, vânzându-l concesionarilor căilor ferate române, sau intermediarilor acestora, încercări care mai ades i-au adus pagube și zbucium, ca în cazul procesului cu Hausknecht. La aceeași cotă se mai află un fragment de plic cu adresa: „Monsieur Jean Alecsandri, pour Mr. Schondorf”, ceea ce presupune existența și a altor scrisori de la poet și un act de identitate a lui Schondorf emis de Consulatul britanic, în august 1874.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

255

Mircești, 24 iul. 1877

B.A.R., S 52 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 243; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 245—246.

1 I. Al. Lapedat (1844—1878), scriitor, fondator și redactor al revistei *Albina Carpaților* care apare între 18 august 1877—30 septembrie 1880. Cf. și D. Vatamaniuc, *V. Alecsandri și „Albina Carpaților”*, în *Limbă și literatură*, II, 1974, p. 375-380.

2 Numele inițial de *Albina Daciei* a fost interzis de autoritățile maghiare.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

256

Mircești, 5 sept. 1877

B.A.R., S 54 (7)/LVII; original.

909

CĂTRE REGINA ELISABETA

257

Mircești, 20 sept. 1877

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 127, fișe 311, C. 39486; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, L, nr. 3, martie 1916, p. 243—245; l'Independance roumaine, XXXIX, nr. 12396, 25 aprilie/8 mai 1916, p. 1.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

258

Mircești, 25 sept. 1877

B.A.R., S 54 (10)/LVII; original.

259

. . . Iași, X oct. 1877

B.A.R., S 54 (11)/LVII; original.

269

Mircești, duminică, [2 octombrie 1877]

B.A.R., S 54 (35)/LVII; original.

1 Turaoa era semnul de formă bizară, reprezentînd o palmă, foarte stilizată, care ținea loc de semnătură a sultanilor pe documente și monede. După legendă, la origine ar fi fost chiar palma unui sultan, muiată în cerneală și aplicată pe un document.

910

CĂTRE GEORGES DUCA

261

Mircești, 2 oct. 1877

B.A.R., S 16 (3)/LVIII; original.

CATRE AGLAE ALLAUX

262

Mircești, 5 oct. 1877

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 91—92; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Corespondență, Buc, 1960, p. 25—27.

1 Dimitrie A. Catargi, primul soț al lui Mărie Bogdan, era văr cu prințesa Aglae, a cărei mamă era născută Catargi, iar mama lui Dimitrie era vară cu Costache Negri. Cf. aici p. 356, detaliile genealogice pe care poetul le dă lui Edouard Grenier, la 1 noiembrie 1877.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

263

[p. 6 octombrie 1877?]

B.A.R., S 37 (3)/LVII; original.

1 Pentru corespondența, nedată, către Smărănița Docan, cf. aici p. 898, n 1. Propunem data de mai sus, adică la câteva zile după căsătoria civilă a fiicei poetului, care a avut loc la Mircești, în ziua de 6 octombrie,

911

în prezența citorva rude și prieteni, sărbătorită printr-un *lunch*. Cum poetul nu folosește acest cuvânt decît legat de această împrejurare, bănuim că regretul pentru absența Smărăndiței se referea la aceasta.

CĂTRE GRIGORE ALEXANDRESCU

264

Mircești, 14 octomvrie 1877

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXV, nr. 2, 1 mai 1891, p. 99.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

265

Mircești, 22 oct. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 135—136; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 247—249.

1 Se referă la *Epistola II, Către Alecsandri*, publicată în *Convorbiri literare*, XI, nr. 1, 1 noiembrie 1877, p. 277—278; versurile citate de poet fac parte din această *Epistolă*, iar punctele de suspensie, de la începutul unuia dintre versuri, ascund numele lui Alecsandri.

CĂTRE LUCIE DUCA

266

Mircești, 23 oct. 1877

B.A.R., S 17 (4)/LVIII; original.

1 Lucie Duca era doamnă de onoare a Prințesei Elisabeta.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

267

Mircești, 1 noiembrie 1877

Biblioteca din Besancon, ms. 1423; original.

B.A.R., microfilm ms. 421.

Bibliografie: *Lettres inedites du poete roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier 1855-1885*, Paris, 1911, p. 60^63; V. Alecsandri, *Scrisori inedites*, Buc, p. 64—68, traducere.

CĂTRE ESMERALDA GARDEEV

268

Galați, 6 nov. 1877

B.A.R., S 20/LVIII; original.

1 La această dată poetul ținuse o conferință la Galați, din ciclul celor destinate să adune fonduri pentru răniți. V. Alecsandri vorbise despre cele două mari figuri, Costache Negri și Alex. I. Cuza, care își începuseră aici activitatea politică, despre vitejia „curcanilor”, recitind apoi părți din *Dumbrava Roșie și din Dan, căpitan de plai. Ci. Paul Păltinea, Știri inedites despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați. Extras din Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu”, V—VI, 1979, p. 167. Se dau amănunțite informații despre această conferință, extrase din *Vocea Covurluiului*.*

2 Esmeralda Gardeev, născută la 26 februarie 1834 la Galați, era fiica banului Teodor Atanasiu. Nu am putut afla care era rudenia despre care pomenește V. Alecsandri. A fost căsătorită cu Vasile Hermeziu, nepot al lui Grigore Ghica-Voievod, și recăsătorită cu generalul rus Nicolae Gardeev, nepotul generalului Al. de Liiders. Cu ocazia Unirii, a compus la Dresda *Marșul lui Cuza*, care a și fost executat acolo; la 50 de ani de la Unire a dăruit compoziția sa societății de binefacere „Cuza-Vodă” din Iași, iar la

sărbătorirea de la 24 ianuarie 1909, banchetul s-a deschis cu acest marș. A compus multă muzică. Cf. Const. C. Cristodorescu, *Un marș al lui Cuza*, în *Neamul românesc literar*, I, nr. 5, 1909, p. 404 — 405.

CATRE LUCIE DUCA

269

Mircești, 10 nov. 1877

B.A.R., S 17 (5)/LVIII; original. •

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 42 — 43.

1 Pentru conferința ținută la Galați la 6 noiembrie, cf. aicip. 913, n. 1.

2 Fiind foarte friguros, poetul avea diverse categorii de paltoane pentru diferite temperaturi. S-a scris chiar și un articol despre aceste paltoane celebre.

3 Cleopatra Cantacuzino.

CĂTRE MINISTRUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

270

Mircești, 24 noiemb. 1877

Arh. Statului București. Fond M.C.I.P., dos. no. 3560/1877, p. 355; original.

1 Ministru, la acea dată, era Gh. Chițu. În același dosar, la p. 344, 356, 357, se găsesc propunerile prefectului Gheorghian pentru numirea lui V. Alecsandri și Dim. Guști, refuzul primului și acceptarea celui de al doilea.

914

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

271

Mircești, 1 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 137-138; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 715; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 91; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 352.

1 *Peneș Curcanul se va publica, conform dorinței poetului, în Convorbiri literare*, XI, nr. 30, 1 ianuarie 1878, p. 349—354, împreună cu alte poezii închinată ostașilor români.

272

[Mircești], 4 dec. 1877

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19003; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, V. Alecsandri către Iacob Negruzzi, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 Probabil *Sergentul*, după ordinea în care sînt publicate în *Convorbiri literare*.

E

!

CĂTRE LUCIE DUCA

273

Mircești, 4 dec. 1877

B.A.R., S 17 (6)/LVIII; original. .

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 43 — 45; H. Corbu publică numai traducerea în Vasile Alecsandri *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 256.

91>

1 Coralia Săvescu, soră cu Măria, soția lui Iacob Negruzzi, cu Ana, soția lui Titu Maiorescu, cu Zoe Bengescu și cu Max Rosetti, copiii lui Radu Rosetti și ai Casiei Brăiloiu.

2 Gr. Ghica, diplomat, tatăl Luciei Duca.

3 Cleopatra Cantacuzino.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

274

Mircești, 9 decembrie 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 139; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 716; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 91—92; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 353.

1 *Sceneta La Turnu Măgurele.*

275

[Mircești, 9—12 decembrie 1877]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 144; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 719; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 94; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 357—358.

1 Scrisoarea a fost datată după conținut, raportată la scrisoarea anterioară și cea posterioară.

2 Seria de *Epistole* cu preocupări de limbă, publicată de Iacob Negruzzi.

276

Mircești, 12 dec. 1877

B.A.R., S 35 (17)/LVIII; original.

Bibliografie \ . A.ecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 124—125; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 353—355.

916

1 *La Turnu-Măgurele* s-a publicat în *Albina Carpaților*. Cf. aici p. 916, n. 1.

2 *Peneș, Sergentul, Păstori și plugari și Oda* se vor publica toate, după dorința poetului, în *Convorbiri literare*, XI, nr. 30, 1 ianuarie 1878.

CĂTRE LUCIE DUCA

277

Mircești, 12 dec. 1877,

B.A.R., ms. rom. 3290, f. 48, anexă la poezia *Peneș Curcanul*, f. 43—47; original.

CĂTRE ELENA BELDIMAN

278

Mircești, 12 decembrie 1877

Arh. Statului, Filiala Bîrlad, Fond Spitalul Bîrlad și Elena Beldiman, Dosar 1/877-1888, f. 225 și 226.

Bibliografie: *Revista arhivelor*, VIII, 1965, nr. 1, p. 264.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

279

Mircești, 14 dec 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 140; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 716—717; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 92; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 355—356.

917

280

Mircești, 15 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. f. 142— 143; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august, 1895, p. 717 — 718; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1906, p. 93; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 336— 357.

1 *La Turnu-Măgurele.*

2 *Andrei Florea Curcanul*, Cf. aici p. 921, n. 1.

281

[decembrie 1877]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 148; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 719; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 94; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 358.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

282

Mircești, 16 decembrie 1877

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 243—244.

I La Turnu-Măgurele. Despre scrierea unei scenete (bluette) V. Alecsandri îl informa pe Iacob Negruzzi la 1 decembrie 1877 (cf. aici p. 363), de asemenea o informa pe Lucie Duca la 4 decembrie (cf. aici p. 364) că sceneta a fost scrisă în grabă și dată d-nei Săvescu, pentru a fi reprezentată în folosul răniților. La 9 decembrie o trimite lui Iacob Negruzzi cu aceeași explicație (cf. aici p. 366). Probabil rezervele redactorului la publicarea

518'

scenetei l-au îndemnat pe V. Alecsandri să o dea revistei *Albina Carpaților*, unde a apărut în nr. 21, 1878, p. 237—240, împreună și cu poeziile închinete eroilor din războiul de Independență. Cum la publicarea acestora s-au strecurat numeroase greșeli, poetul cere redactorului *Albinei Carpaților* o erată pentru numărul următor (cf. aici p. 927, n. 1 și 2) care nu va apărea. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc, 1981, p. 1089-1092, detaliatele note ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

CATRE IACOB NEGRUZZI

283

Mircești, 20 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. f. 145— 146; Original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 720 — 721; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 359 360. \

1 Data numărului în care trebuia să apară poeziile:

284

Mircești, 22 dec. 1877

B.A.R., S 35(11)/LVIII., original., , , , ; . , , _ : **

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 8& w <• hîn .ÎJ }> ...inii} I-JY.dw. il v-r!l!;...! a V L

CĂTRE GRIGORE VENTURA

285

Mircești, 28 dec. 1877

B.A.R., Ș.15 .(1)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie, Ioan>Mașș<ff, V.^lecsandri-Gtigore Ventura, I, în *fur-nalul literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, rezumat, traducere.> •, .• "i.'Pî

MB

1 Grigore Ventura (1840—1909), scriitor, compozitor, critic dramatic. A fost profesor la Conservatorul din București și la Academia de muzică și artă dramatică. Este autorul piesei de succes din 1877: *Curcanii* și a altor piese. În calitatea de compozitor a colaborat cu V. Alecsandri, dar în cea de critic teatral a fost foarte sever. Căsătorit cu artista Fanchette Lea Vermont; ei sînt părinții celebrei artiste dramatice de la Comedia-Franceză, Marioara Ventura.

2 *Hora de la Grivița*, pusă pe muzică de Ventura, s-a cîntat cu mare succes la 16 ianuarie 1878 de Elena Theodorini. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc, 1969, p. 499—500, și scrisoarea lui Gr. Ventura către V. Alecsandri din 8/20 iunie 1878, în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 426.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

286

Mircești, 29 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 147; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 721—722; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 96; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 360—361.

1 Poeziile *Frații Jderi*, *Hora de la Plevna*, *Căpitanul Romano*, *Soare de iarnă* și *Hora de la Grivița* vor apărea în *Convorbiri literare*, XI, nr. 11, 1 februarie 1878.

2 Va renunța la substituirea de nume. Cf. aici p. 380.

CĂTRE ȘTEFAN ALBU

287

Mircești, 30 dec. 1877

Bibliografie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc, 1933, p. 483.

920

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

288

Mircești, 3 ghenar 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 150; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 787; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 97; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 361.

1 Cf. aici p. 920, n. 1.

CĂTRE NICOLAE GANE

289

Mircești, 3 ianuarie 1878

Muzeul de la Fălticeni; original.

Bibliografie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc, 1933, p. 481.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, XI, nr. 10, 1 ianuarie 1878, p. 365-377.

CĂTRE ION GHICA

290

Mircești, 18/1 [s.n.] 1878

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150 bis; telegramă.

1 Pe stilul vechi data corespunde lui 6 ianuarie, deci ajunul Sfințului Ion.

921

291

Gara Mircești, 19/1 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (8)/DCCIV; telegramă.

1 Mihail Kogălniceanu solicitase pe V. Alecsandri să primească postul de trimis extraordinar al României la Berlin, sau la Roma, în vederea pregătirii opiniei internaționale, înainte de Congresul de la Berlin, așteptat cu îndreptățită îngrijorare pentru soarta țării și a teritoriului său. Fuseseră deja numiți general Ion Gr. Ghica, la Petersburg, Ion Bălăceanu, la Viena, Gheorghe Liteanu, la Berlin, și Nicolae Callimachi-Catargi la Paris. V. Alecsandri, bolnav după înmormântarea lui C. Rolla, nu acceptă, cu toate condițiile speciale care i se asigurau: Roma pentru a nu suferi de frig, cheltuieli de reprezentare, chiar și postul definitiv de ministru plenipotențiar la Roma. Totuși, V. Alecsandri își menține refuzul atât din motive de sănătate, cât și pentru faptul că nu împărtășea aceleași idei politice. El își plătește tributul către țară prin creația sa literară, care glorifică eroismul soldatului român și prin publicarea în *Convorbiri literare*, abia acum, a misiilor politice din anii 1859—1861, pentru a arăta cum lupta diplomatică a sprijinit recunoașterea Unirii și cât datoram Franței pentru viitorul nostru. Schimbul de telegrame a fost următorul: la 14 ianuarie Kogălniceanu îi oferă agenția de la Berlin, la 18 cere un răspuns urgent, la 19 V. Alecsandri a răspuns negativ, la 2 februarie Kogălniceanu îi numește reprezentanții care au fost trimiși în alte părți, la începutul lui februarie V. Alecsandri motivează refuzul prin boala contractată la înmormântarea lui Rolla și cere explicații, la 7 februarie "Kogălniceanu îl condamnă pentru refuzul său, la 9 poetul răspunde că trebuie să se refacă și se informează despre cheltuielile de reprezentare, la 10 Kogălniceanu cere răspuns grabnic și asigură cheltuielile, la 11 V. Alecsandri anunță că mai este reținut încă 12 zile în casă, la 19 continuă să fie bolnav. <

292

Mircești, 9 ianuarie 1878

B.A.R., S 15 (2)/DCCCXXXVII; original. , . * .. .

<.Bibliografie.: Iqan;Massoff; V. Alecsandri.,— Grigore Ventura, în *Jurnalul literar*. Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, rezumat, traducere.

1 Piesa de succes *Curcanii*, cu subiect din războiul de Independență, care a rămas timp îndelungat în repertoriul Teatrului Național, se jucase mai întâi la Galați;

2 Pentru *Hora de la Grivița*, ci. aici p. 920, n. 2.

293

Mircești, 21 ianuarie 1878

B.A.R., ms. rom. f. 151; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 788-789; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 97-98; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 361—362.

1 Comedia lui Iacob Negruzzi se intitula *O alegere la Senat*, Comedie în patru acte. A apărut în *Convorbiri literare*, XII, nr. 1, 1 aprilie 1878, p. 1-22; nr. 2, 1 mai 1878, p. 53-69.

2 Constantin Rolla, însurat cu sora poetului, Catinca. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 594, n. 2.

3 *Strofe improvizate lui Rola* s-au publicat totuși în *Convorbiri lite-*

294

[Mircești, începutul lunii februarie 1878]

B.A.R., S 30 (5)/LVIII; telegramă.

1 Cf. aici p. 922, n. 1.

2 M. Kogălniceanu, exasperat de refuzurile și pasivitatea poetului, îi telegrafiază la 7 februarie: „îmi este cu neputință să cred că în timp ce destinele țării sînt la ordinea zilei și că toți oamenii care au lucrat pentru

renașterea României își continuă misiunea, numai tu singur vrei să rupi cu trecutul tău și să te mulțumești cu poezia; vrei să te duci la Roma în misiune extraordinară? nu vei spune că în Italia este frig, răspunde repede căci evenimentele merg înainte". Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1878, p. 253.

295

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (9)/DCCIV; telegramă.

Bibliografie: Vasile M. Kogălniceanu, *Acte și documente din corespondența diplomatică a lui Mihail Kogălniceanu*, Buc, 1893; p. 36, incompletă.

1 La publicarea telegramei, V. Kogălniceanu a anulat, chiar pe text, cuvintele referitoare la cheltuielile de reprezentare, scriind apoi pe deasupra: „Spre neschimbare, V. M. Kogălniceanu”, în atenția tipografului. Cf. și aici p. 922, n. 1.

296

Gara Mircești, 11/2 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (3)/DCCIV; telegramă.

1 Cf. aici p. 922, n. 1.

297

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Bibliografie: I. Rădulescu-Pogoneanu, *Patru scrisori către Alecsandri, în legătură cu o misiune în chestiunea Basarabiei, în Arhiva românească*, VI, 1941, p. 102—104. Scrisorile sînt de la Alexandru Cantacuzino, cneazul;

924

în cea din 5 februarie 1878, acesta încearcă să-l convingă pe V. Alecsandri să primească misiunea extraordinară, la Roma, chiar dacă: „la poezie y pierdra, mais la patrie profitera” („poezia va pierde, dar patria va câștiga”).

298

Mircești, 19/2 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (10)/DCCIV; telegramă.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

299

Mircești, 8 febr. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 154; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 sept. 1895, p. 787—788 (cu data ianuarie 8); Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 362-363.

1 Generalul I. Em. Florescu fusese ministru de Război și chiar pentru scurtă vreme președinte al Consiliului de Miniștri, sub conservatori; liberalii, veniți la putere, nu au încredințat nici o comandă în războiul împotriva turcilor generalului Florescu, deși acesta era cel care organizase armata română. Scriind lui V. Alecsandri o scrisoare în care își arată nemulțumirea, poetul, revoltat de nedreptatea ce se făcuse acestuia, i-a trimis un răspuns în versuri, la 4 ianuarie care, publicat imediat în *Timpul*, nr. 30, '9 februarie 1878, p. 1, și apoi în broșura *Generalului Ion Emanuel Florescu*, editată la Gobl, Buc, 1878, a avut mare răsunet și a circulat foarte mult.

2 S-a publicat postum. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, II, *Poezii*. Text ales și stabilit de G. C. Nicolescu și Georgeta Rădulescu-Dulgheru. Studiu

925

introduektiv, note și comentarii de G. C. Nicolescu, București, E.P.L., 1966, p. 270-273.

3 Pentru publicarea misiilor politice, cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV. Buc, 1974, p. 858-864 note.

300

[între 9 și 16 februarie 1878]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 152; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 789; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 99; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 363.

1 Cf. supra n. 3.

2 A apărut pentru prima dată în ziarul *Presa*, 19 mai 1878.

3 Cf. aici p. 925, n. 1.

301

Mircești, 17 februarie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 156; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 790; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 99; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 363.

1 Cf. aici p. 388.

2 *Ibidem*.

302

Mircești, 20 fevr. 1878

B.A.R., S 35 (18)/LVIII; original.

1 Cf. aici p. 925, n. 1.

926

2 Cf. aici p. 923, n. 3.

3 Cf. aici p. 926, n. 3.

4 Cf. aici p. 922, n. 1.

5 La 1 ianuarie 1878, Mihail Kogălniceanu îl felicită telegrafic, pentru Anul nou, ziua sa și decorarea cu crucea de mare ofițer al Stelei României; iar la 16 februarie îi transmite oficial brevetul. Cf. Vasile M. Kogălniceanu, *Acte și documente din corespondența diplomatică a lui Mihail Kogălniceanu*, I, Buc, 1893, p. 36. Decorația i se acorda „pentru merite excepționale de mare poet”.

6 Cf. aici p. 925, n. 1. Singurul atac împotriva acestei scrisori l-a făcut D. Petrino printr-o poezie în care contesta poetului chiar meritul de a fi cîntat eroismul soldaților români. Petrino era surd.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

303

Mircești, 20 fevr. 1878

B.A.R., S 52 (3)/LVIII; original.

1 Cf. *Albina Carpaților*, t. II, nr. 24, 1878, p. 277-279.

2 Eratele nu s-au mai publicat; aceasta nu a împiedicat pe poet să continue colaborarea sa cu revista *Albina Carpaților*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

304

Mircești, 22 fevr. 1878

B.A.R., ms. rom. f. 157-158; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 790—792; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 99-101; *Seara*, VI, nr. 2006, 23 august 1915, p. 1.

927

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

308

Mircești, 28 aprilie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 165; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 796; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 104-105.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

Mircești, 2 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 166-167; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 796-797; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 105-106; Vasile Alecsandri, Publicistică. Scrisori, Chișinău, 1968, p. 363 — 366.

1 Necrologul lui Dimitrie Petrino apăruse în *Convorbiri literare*, XII, nr. 2, 1 mai 1878, p. 80. Nu știm dacă Iacob Negruzzi a ascultat sfatul lui V. Alecsandri de a consacra un articol *poetului* și nu omului.

CĂTRE ALPHONSE ROQUE-FERRIER

310

[p. 3 mai 1878]

B.A.R., S 45— 141/LIX; telegramă, ciornă de mîna lui Iancu Alecsandri.

1 Cf. aici p. 930, n. 1, care explică și datarea acestei scrisori.

2 Alături de inițiala A, cu care este semnată telegrama, se află cifra 48 care exprimă, probabil, că reprezintă numărul de cuvinte din telegramă!

1 Cf. aici p. 388, 389, 391. Acum se explică pentru ce căuta poezia sa cu atîta insistență.

2 Ipoteze față de politica țarului în problemele teritoriale în discuție în primăvara anului 1878.

3 „Surdul” era Dimitrie Petrino iar „diatriba”, scrisoarea împotriva lui Alecsandri apărută în presă.

305

Mircești, 24 mart. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 159-160; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 792-793; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 101-102.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

306

Mircești, 12 aprilie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 163-164; original.

Bibliografie: Scrisori către V. Alecsandri, în Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 795-796.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

307

Mircești, 14 april 1878

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri, în Limbă și literatură, X, 1965, p. 70.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 508, n. 1.

Mircești, 16 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 169; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 797–799; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., p. 106–108; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 249–252.

1 Premiura lui V. Alecsandri a avut un răsunset nemaipomenit, atît în țară cît și în provinciile locuite de români; presa, timp de cîteva luni de zile, a revărsat din plin, în coloanele sale, entuziasmul românilor, exprimat prin articole despre relațiile literare româno-franceze, biografiile ale felibrilor, modul cum a decurs premiura la Montpellier, sărbătorirea poetului la București și la Iași și mai ales o cantitate de scrisori omagiale și felicitări, însoțite, mai toate, de răspunsurile de mulțumire ale lui V. Alecsandri. Au urmat studii numeroase, extinse și asupra călătoriei poetului în Provence, în 1882, și continuînd pînă astăzi prin noi descoperiri de materiale documentare, sau noi interpretări ale faptelor. Semnalăm două articole mai importante: G. F. Țepelea și Ion Climer, *Alecsandri și felibri*, în *Limbași literatură*, X, 1965, p. 25–45; Al. Hanță, *Contribuții la cunoașterea relațiilor literare româno-franceze în cea de-a doua parte a secolului al XIX-lea*, în *Revista de istorie și teorie literară*, t. 19, nr. 1, 1970, p. 23–40, și prețioasa lucrare de sinteză a Măriei Platon, *Vasile Alecsandri, poezii și literare franco-române*, Iași, Editura Junimea, 1980, 234 p. care stabilește și o bogată bibliografie româno-franceză. Ideea de apropiere între popoarele de limbă latină începuse din secolul al XIX-lea prin relațiile culturale catalano-provensale; pînă în secolul al XIX-lea legăturile se extind. În 1869 se înființează „Societatea limbilor romanice”. Mistral devine animatorul ideii unei „confederații latine”. Sărbătorirea lui Petrarca la Avignon îi apropie de Italia; în 1875, la Montpellier, are loc primul congres de poezie, proză și filologie, cînd este premiat filologul italian Graziado Ascoli (1829–1907) pentru *Schizzi franco-provenzali*. La acest congres poetul catalan Albert de Quintana, convins susținător al ideii fraternității latine, oferă un premiu, o cupă simbolică, pentru cel de al doilea concurs ce urma să aibă loc tot la Montpellier, în 1878, cu tema „Cintecul latinității”,

la care pot participa toate popoarele de limbă latină. Comitetul va fi prezidat de Charles de Tourtoulon, secretar fiind Roque-Ferrier. Congresul se intitulează „Serbări latine” și se ține între 22–26 mai. Cei mai mulți felibri socoteau că numai Mistral va putea crea un „Cintec al latinității”, acesta va și trimite *Cansoun dou latin*. V. Alecsandri află, după spusa lui Mărie Bogdan (cf. *Autrefois et aujourd'hui*, 1920–1923, p. 84), din presa franceză (sau română), în care se publicaseră condițiile concursului, și, după cum scrie lui Iacob Negruzzi, în iarna trecută, deci iarna lui 1878, se hotărăște să participe la concurs și, după spusa tot a fiicei sale, într-un sfert de oră scrie cele patru strofe ale poeziei, expediindu-le imediat. De fapt poetul primise programul-invitație al congresului, care se găsește într-un volum de corespondență și versuri ocazionate de succesul de la Montpellier (cf. B.A.R., S 41–141/LIX); invitația poartă data de 3 mai și termenul de acceptare a ei este 15 mai. Interesant este că pe verso-ul acesteia, se găsește scris de mîna lui Iancu Alecsandri, aflat atunci în țară, conceptul telegramii de răspuns negativ, pe care am crezut că este bine să-l integrăm celorlalte scrisori ale poetului din această perioadă. (Cf. aici p. 401.) *Cintecul gintei latine* fusese trimis sub epigraful: *Apa curge, pietrele rămîn*. Răuvoitorii contemporani, cum și posteritatea, au interpretat adesea că succesul poetului la Montpellier nu a ținut de valoarea poeziei, ci de interesul ce ni se arată datorită gravei situații politice în care se găsea țara noastră, în preajma Congresului de la Berlin. Scrisoarea adresată de Charles de Tourtoulon lui Mistral, înaintea concursului, publicată de Măria Platon (cf. *op. cit.*, p. 86–87), lămurește controversa. Tourtoulon îl informează pe poetul de la Maïllan că juriul pentru concurs va fi alcătuit din Quintana, Mistral, Roque-Ferrier și el; munca juriului fiind foarte dificilă, din pricina numeroaselor dialecte, s-a făcut o clasificare pregătitoare a materialelor de către cîțiva membri ai „Societății limbilor romanice”; descoperindu-se *Cintecul gintei latine*, mai mulți examinatori au socotit că este un imn de premiat. Cităm: „El este, cu adevărat, frumos, poate mai puțin prin însușiri pe care te-ai aștepta să le descoperi într-un cîntec național, cît mai ales, prin simplitatea sa, prin culoarea sa populară și orientală. De ieri am aflat că el aparține marelui poet român Alecsandri. Trebuie să vă spun că se așteaptă ca să-l vedem încoronat. În această situație, să vorbesc despre *Cintecul d-voastră*? Nu mă îndoiesc nici o clipă de efectul pe care îl va produce, însă chiar dacă i-am ignora autorul, numele lui Alecsandri, ideea de a încorona un român la Montpellier, la un concurs creat de un spaniol și de a afirma, în acest fel, ideea unității latine, toate acestea vor influența starea de spirit a oamenilor care consideră problema ca și încheiată”. Și Tourtoulon își încheie abil scrisoarea spunînd că e preferabil ca Alecsandri să fie premiat, iar toată lumea să recunoască superioritatea *Cintecului* lui Mistral care nu

mai avea nevoie să fie consacrat. Mistral înțelege, nu concurează și participă la juriu premiind pe Alecsandri, cu care va lega o strînsă prietenie. Deci *Ginta latină* a atras atenția prin calitatea sa literară, întărită apoi de ideea că este creația unui poet de limbă romanică din Orientul Europei, ceea ce însemna o lărgire a „fraternității romane”. Cum se știe, poetul român nu a fost de față la premiere, Mihail Obedenaru, de la agenția română din Roma, fiind acela care s-a ocupat de traducerea în limba franceză și punerea poeziei pe muzică de către maestrul Marchetti. Cf. aici corespondența cu Obedenaru. De la București se trimite un mesaj telegrafic de solidaritate umană și prietenie românească.

2 Charles de Tourtoulon — baron, istoric, principal colaborator al mișcării de unitate latină, președinte al comitetului pentru „Fetes latines”, a înființat în 1883 *Revue du Monde latin*, realizată prin colaborarea culturală a popoarelor de limbă latină, revistă pentru care V. Alecsandri s-a străduit mult, în țară, să adune abonați.

3 Alphonse Roque — Ferrier, poet provensal, secretar al concursului de la Montpellier; el a înființat revista le *Felibrige latin* în 1890. La 14 iunie 1878 îi scrie lui Alecsandri o lungă scrisoare prin care îi relatează pe larg desfășurarea sărbătorilor de la Montpellier. Cf. *Telegraful român*, XXVI, nr. 67, 14 iunie 1878, p. 274, iar la 19 iunie îi trimite printr-o scurtă scrisoare *Cîntecul* lui Mistral (cf. aici p. 939, n. 3); lista cu premierile și mențiunile de la concurs și două exemplare din *Cîntecul gîntei latine*, imprimate la Roma de Mihail Obedenaru, chiar în timpul sărbătoririlor. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1878, p. 391—392. Lista generală a premierilor mai conține și mențiunile care au fost acordate, între altele și unor români ca: â un anonyme de Tergu Muresiului (Transilvanie, Autriche — Hongrie) pour une piece de poesie roumaine: *Cantul latinului*, signee „O romană din Transilvania” (un roumain de la Transylvanie). Traducere greșită, fiind vorba de o româncă! Indirect a mai fost premiat George Sion, care a tradus în limba română versurile baronului de Meyrounet de St. Marc din Aix-en-Provence, *La Race latine* suivi du *Chant des latins*, traduse și în alte limbi romanice, pentru care a primit o mențiune specială.

4 Informație greșită. „Societatea pentru studiul limbilor romane” a fost înființată în anul 1869 de către filologii C. Boucherie, P. Glaize, Ch. Campoulin, Alphonse Roque — Ferrier și istoricul Charles de Tourtoulon. Societatea a editat *Revista limbilor romanice*. V. Alecsandri face probabil o confuzie cu activitatea lui Quintana, desfășurată la primul concurs din 1875.

5 Cf. aici p. 926, n. 3.

Mircești, 18 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 170-171; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 797—799; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 253-255.

1 *Presa*, XI, nr. 108, 17 mai 1878, p. 1; *Războiul*, nr. 297, 17 mai 1878, p. 2; după aceste ziare a fost reprodusă în mai toate periodicele timpului. în *Convorbiri literare*, apare abia în XIV, nr. 2, 1 mai 1880, p. 74.

2 Informație greșită. Cf. aici p. 932, n. 4.

3 Cf. aici p. 930—932, n. 1 cum s-a ajuns la premierea lui V. Alecsandri.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

313

[mai 1878]

Bibliografie: *Presa*, XI, nr. 108, 17 mai 1878, p. 1, traducere; *Războiul*, nr. 297, 17 mai 1878, p. 2, traducere; *România liberă*, II, nr. 249, 18 mai 1878, p. 1, traducere; *Românul*, XXI, 18 mai 1878, p. 469, traducere; *Timpul*, III, nr. 108, 18 mai 1878, p. 1; *Curierul de Iași*, 19 mai 1878, p. 3, traducere; *Telegraful român*, XXVI, nr. 58, 20 mai 1878, p. 229, traducere; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 40, 21 mai/2 iunie. p. 2, traducere; *Convorbiri literare*, XII, 1878, p. 110—112, traducere; *Observatorul*, I, nr. 40, 24 iunie 1878, p. 2, traducere; *Transilvania*, XI, nr. 12, 15 iulie 1878, p. 134, traducere; *Albina Carpaților*, II, nr. 40, 1878, p. 665—666; Em. Tailler, *Frederic Mistral și Vasile Alecsandri la congresul din Montpellier*, Buc., 1915, p. 40; V. Vartolomei, *Mărturie culturale bihorene*, Buc., 1944, p. 263, traducere.

1 Albert de Quintana y Combis (1834—1907), poet catalan, deputat în cortes-urile spaniole, președintele „Jocurilor florale din Barcelona”.

Convins luptător pentru ideea unei confederații culturale a popoarelor de limbă latină. V. Alecsandri îi atribuie greșit meritul de a fi fondat „Societatea pentru studiul limbilor romane” (cf. aici p. 932, n. 4). El a donat cupa de argint pentru premiul concursului din 1878 de la Montpellier. Era președinte al „Societății pentru studiul limbilor romane”.

2 Scrisoarea lui V. Alecsandri este răspunsul la cea trimisă de Quintana la 27 mai după decernarea premiului. Cf. *Familia*, XIV, nr. 41, 28 mai/9 iunie 1878, p. 263.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „TELEGRAFUL ROMÂN”

314

Gara Mircești, [mai 1878

rafie : *Telegraful român*, XXVI, nr. 59, 23 mai 1878, p. 235.

1 Telegramele de felicitare, nefiind publicate cu data la care au fost transmise, sînt dispuse în ordinea lunilor în care au apărut în presă.

CĂTRE PETRESCU, REPREZENTANTUL JUNIMII HUȘENE

315

[Mircești, mai 1878]

Bibliografie: *Ștafeta, Iași*, I, nr. 114, 27 mai 1878, p. 4.

CĂTRE BĂRBIERUL N. CLATINOS

316

[mai 1878]

Bibliografie : *Războiul*, nr. 308, 28 mai 1878, p. 4.

CĂTRE DR. POP, REPREZENTANT AL ORAȘULUI BRAȘOV

317

București, [mai 1878]

Bibliografie : *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878, p. 2; *Telegraful român*, XXVI, nr. 63, 1 iunie 1878, p. 250.

CĂTRE STUDENȚII UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI

318

Iași, [mai 1878]

Bibliografie: *Ștafeta*, I, nr. 109, mai 1878; *Curierul de Iași*, 24 mai 1878, f. 3.

CĂTRE ROMÂNII DIN SIBIU

319

Gara Mircești, [mai 1878]

Bibliografie: *Telegraful român*, XXVI, nr. 60, 25 mai 1878, p. 239; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878, p. 2.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

320

București, miercuri, [24 mai 1878]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 126; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 293, cu data greșită.

1 Sosise în București la 23 mai.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE ELEVII ȘCOLII NR. 1 DIN PĂCURARI (IAȘI)

321

București, 24 mai 1878

Bibliografie: Steaua României, II, nr. 120, 31 mai 1878.

1 Poetul se adresează profesorului E. Baian care îi scrisese o scrisoare de felicitare, explicându-i și inițiativa elevilor de a scrie poetului. Atît scrisoarea profesorului, cît și aceea a elevilor dovedesc naivitate și exaltare.

2 Numele elevilor reprezentanți ai celorlalți școlari.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

322

București, 26 mai 1878

B.A.R., S 39 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, V, nr. 11—12, 25 septembrie — 25 octombrie 1901, p. 717—718; P. Păltînea, Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri, în Viața nouă, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 303—304.

1 Lascăr Rosetti (1816—1884), doctor în drept de la Heidelberg și Gothingen, magistrat. A participat la mișcarea de la Iași din martie 1848, fiind deportat împreună cu frații săi, Răducanu și Mitică; fuge la Brăila refugiindu-se la consulatul englez de unde pleacă cu un vapor britanic pe Dunăre; ajuns la Timișoara, trece în Ardeal, participînd cu alți revoluționari refugiați, la adunarea de la Blaj; se stabilește la Paris, de unde revine sub domnia lui Grigore Ghica-Voievod. Unionist, a fost ministru de Finanțe sub Cuza; se retrage din viața politică, stabilindu-se la moșia familiei, Răducăneni.

2 Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri, Buc, 1978, p. 395—396, scrisoarea lui Lascăr Rosetti, din 20 mai 1878, la ale cărei „cuvinte călduroase” îi răspunde poetul.*

936

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

323

București, miercuri, [31 mai 1878]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 128; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 293—294, cu data greșită.

1 Cum se știe că marți 23 mai sosise în București, miercurea următoare, dinaintea banchetului, era 31 mai.

2 Pentru banchetul din sala Teatrului Național, din 3 iunie 1878, cf. G. C. Nicolescu *Viața lui Vasile Alecsandri, Buc, 1965, p. 592, și relatările din presa zilei.*

3 Se referă la grijitul casei care se făcea în lipsa lui.

4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

324

București, 31 mai 1878

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri, în Limbă și literatură, X, 1965, p. 70.

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN, REPREZENTANTUL ARTIȘTILOR
TEATRULU NAȚIONAL DIN IAȘI

325

[Mircești, iunie 1878]

Bibliografie: Ștafeta, Iași I, nr. 123, 8 iunie 1878, p. 4.

1 Pentru sărbătorirea de la Iași, cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri, Buc, 1965, p. 592.*

937

CĂTRE DR. ALEXEI, REPREZENTANTUL ÎNVĂȚĂTORILOR
ROMÂNI DIN NĂSĂUD

326

[iunie 1878]

Bibliografie : *Observatorul*, I, nr. 49, 17/29 iunie 1878, p. 4; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2. -

CĂTRE ALEXIU OLARIU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR
DIN ILIA-MUREȘEANĂ

327

[iunie 1878]

Bibliografie: *Observatorul*, I, nr. 53, 1/13 iulie 1878, p. 4; *Telegraful român*, XXVI, nr. 76, 4 iulie 1878, p. 303; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

CĂTRE IACOB BOLOGA, VICEPREȘEDINTE AL „ASTREI”

328

[iunie 1878]

Bibliografie: *Observatorul*, I, nr. 47, 10/22 iunie 1878, p. 2; *Telegraful român*, XXVI, nr. 66, 10 iunie 1878, p. 261; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 47, 15/27 iunie 1878, p. 2; *Transilvania*, XI, nr. 14, 14-15 iulie 1878, p. 157; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

CĂTRE ALEXANDRU LAZARU, REPREZENTANTUL
ROMÂNILOR DIN ABRUD

329

Gara Mircești (România), [iunie 1878]

Bibliografie: *Observatorul*, I, nr. 48, 14/26 iunie 1878, p. 3.

CĂTRE FREDERIC MISTRAL

330

ii

Mircești, 1 iunie 1878

Muzeul Mistral din Maillane, Franța; original.

B.A.R., S 49 (1)/LVII; xerox.

Bibliografie : Dumitru Pop, *Alecsandri către Mistral. Scrisori inedite*, în *Steaua*, nr. 2, 1965, p. 95.

1 Joseph-Etienne Frederic Mistral (1830— 1914) s-a născut în localitatea Bouche-du-Rhone din sudul Franței. Își face studiile la Avignon și Aix-en-Provence. Se interesează de dialectele din sud, în 1854 înființând împreună cu alți scriitori provensali societatea literară „Le Felibrige”. Intre anii 1852— 1854 scrie celebrul său poem *Mireio* (Mireille) continuând cu alte versuri, toate în dialect provensal. Din 1878 — 1879 începe să apară dicționarul enciclopedic *Lou Tresor du Felibrige*, redactat de el. întreaga sa operă este dedicată Provenței. În 1904 i se acordă Premiul Nobel pentru originalitatea creației sale poetice și activitatea sa filologică provensală. Cf. și Măria Platon, *Vasile Alecsandri, poezii felibri și „Cîntecul gîntei latine”*, Iași, 1980, p. 49-59.

2 Cf. aici p. 402.

3 Pentru împrejurările în care a fost premiat V. Alecsandri, cf. aici p. 930, n. 1. În scrisoarea citată din 19 iunie 1878 Roque-Ferrier îi trimite și *Cansoun à la raso latino* în limbile provensală și franceză, aflate la B.A.R.,

S 84—85/LIX, anexă. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 391-392.

4 Sub amenințarea Congresului de la Berlin.

5 La primirea operei poetice a lui V. Alecsandri, Mistral îi scrie la 22 iunie 1878 o scrisoare de mulțumire și de părere de rău că: „Cu toată fraternitatea noastră romană, nu-mi este cu puțință a citi poeziile d-tale din cauza necunoștinței mele; dar prin mărețul cîntec de gîntă ce ne-ați trimis la Montpellier, am putut judeca lărgimea, înălțimea și splendoarea seninătății geniului d-tale poetic...”. Cf. *Presa*, XI, nr. 121, 3 iunie 1878, p. 2.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

331

Mircești, 1 iunie 1878, România

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și Obedenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 383—384. Aceste scrisori au fost găsite de Marius Andre, scriitor, diplomat, felibru militant, în arhiva lui Albert de Quintana.

1 V. Alecsandri își apropie fraza rostită de A. de Quintana în discursul ținut în ziua de 25 mai, în marele parc Peyrou, din Montpellier. Cf. *Presa*, XI, nr. 113, 22-23 mai 1878.

2 Idee luată tot din același discurs, în timpul rostirii căruia mistralul sufla cu furie!

3 Perspectivele Congresului de la Berlin care începea chiar în ziua

4 A. de Quintana spusese în discursul său: „Popoare de limbă romană! Reamintiți-vă!”

5 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 625, n. 1.

CĂTRE IOSIF VULCAN

332

București, 1 iunie 1878

Biblioteca „Astra”, Sibiu; original

B.A.R., microfilm XVII/6/1.

Bibliografie: *Familia*, XIV, nr. 43, 11/23 iunie 1878, p. 273; *Gazeta Transilvaniei*, 15/27 iunie 1878, p. 2; *Familia*, XXXVI, nr. 34, 20 august/

2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*. Cluj, Editura ziarului *Tribuna Ardealului*, 1944, p. 264.

1 Iosif Vulcan. Cf. V. Alecsandri, *Opere*. IX, Buc., 1982, p. 522, n. 1.

2 Poezia *La Vasile Alecsandri*, publicată în *Familia*, XIV, nr. 42, 4/16 iunie 1878, p. 265—266; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 263-264.

CĂTRE ROMÂNII DIN DEVA

333

Gara Mircești, 3 iunie 1878

Bibliografie: *Telegraful român*, XXVI, nr. 60, 25 mai 1878, p. 238; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878; *Observatorul*, I, nr. 43, 27 iunie 1878, p. 3; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea* I, nr. 70, 6 apr. 1927, p. 2.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

334

Mircești, 5 iunie 1878

Muzeul Teatrului Național, București; original.

Bibliografie: *Curierul de Iași*, 8 iunie 1878, p. 3; *Ștafeta*, Iași, I, nr. 123, 8 iunie 1878, p. 4; *Războiul* nr. 322, 11 iunie 1878, p. 3, traducere; *Presa*, XI, nr. 129, 12-13 iunie 1878, p. 3; C. Săteanu, *Vasile Alecsandri și compozitorul P. Mezzetti. O scrisoare necunoscută a bardului de la Mircești*, în *Viitorul* XXVIII nr. 8527, 18 iunie 1936; George Franga, *150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti*, în *Manuscriptum*, II, nr. 3(4) 1971, p. 157—158.

1 Pietro Mezzetti (1826—1894), născut în Italia, în comuna Medicina, lângă Bolonia, compozitor italian, stabilit în România, profesor la Conservatorul din Iași și la Academia Mihăileană.

T

2 Prin scrisoarea din Iași, 1/13 iunie 1878, compozitorul trimisese poetului textul muzical al *Gintei latine* (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 280 – 281). Compoziția a fost scrisă pentru pian, pentru cor sau acompaniament de pian și pentru orchestră. Textul poeziei a fost tradus în limba italiană de Amedeo Weitzsecker, profesor la Liceul național din Iași. Scrisoarea lui V. Alecsandri a fost reprodusă în toate edițiile textului muzical al lui Mezzetti, *Cantico della gente latina del poeta V. Alecsandri*.

CĂTRE D-NA E.P. REPREZENTANTA DOAMNELOR DIN „SOCIETATEA NAȚIONALĂ DIN BUCOVINA”

335

Mircești, 6 iunie 1878

Bibliografie : *Telegraful român*, XXVI, nr. 70, 29 iunie, 1878, p. 295.

CĂTRE DR. MIHAIL OBEDENARU

336

Mircești, 6 iunie 1878

Arh. Statului Tîrgu Mureș; original.

Dimitrie Poptămaș în articolul *O versiune italiană de acum un secol a „Cîntecului gîntei latine”* (cf. aici p. 943, n. 4) precizează că după informația dată de Gh. Adamescu în *Convorbiri literare*, scriserile lui V. Alecsandri către Obedenaru au fost dăruite lui I. G. Bibicescu, care la rîndul său le-a dăruit orașului Turnu-Severin; nu se știe cum această scrisoare a ajuns într-un anticariat, de unde a fost achiziționată de Biblioteca județeană Mureș, și a fost preluată de Arhivele Statului Tîrgu Mureș.

Bibliografie: G. I. Ionescu-Gion, *Doctorul Obedenaru* în *Revista nouă*, II, nr. 6, 15 iunie 1889, p. 209, fragment; *Cortina*, I, nr. 27, 7 septembrie 1915, p. 6; Gh. Adamescu, *Șapte scrisori ale lui V. Alecsandri către d-rul Obedenaru*, în *Convorbiri literare*, LVI, mai, 1924, p. 341 – 342.

"42

1 Mihail Obedenaru-Gheorghide (1839–1885), medic și diplomat. Profesor la Universitatea din București. În 1878 era agentul României la Roma. Membru al Academiei Române, căreia i-a dăruit întreaga sa avere. El s-a ocupat de imprimarea, traducerea și punerea pe muzică a *Cîntecului gîntei latine*; a făcut parte din juriul de la Montpellier.

2 Scrisoarea poetului este răspunsul la scrisoarea ce îi adresase Mihail Obedenaru în 6 iunie 1878; coincidența de date se datorește folosirii celor două stiluri, vechi și nou. În scrisoarea sa Obedenaru explică toate măsurile pe care le-a luat în legătură cu *Ginta latină* și dificultățile întâmpinate. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1878, p. 354 – 356.

3 Filippo Marchetti (1831–1901), compozitor italian, autorul lui *Ruy Blas*. La Cabinetul de Muzică al B.A.R., există trei manuscrise ale partiturii lui Marchetti (M.R. 1332, 1333, 1334): *Canto della stirpe latina*, pentru voce și orchestră sau voce și pian. Manuscrisul 1332 este socotit ca manuscris original. Există și o partitură imprimată cu poezia în limba română. Imnul compus de Marchetti a fost executat atît la sărbătoririle de la Montpellier, cît și la cele din București. S-au mai compus și alte melodii pentru *Ginta latină*. Cf. aici scrisorile către Pietro Mezzetti.

4 *Cîntecul gîntei latine* a fost tradus foarte curînd în mai multe limbi. Cf. lista lor în V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. XIV – XV, și Măria Platon, *Vasile Alecsandri, poezii felibri și „Cîntecul gîntei latine”*. Iași, 1980, p. 104 la care se adaugă și traducerea italiană, *Cantico della razza latina*, Tradotto da Fernando Biondi di Milano, trimisă de poet lui Obedenaru. Ea se găsește în Arhivele Statului din Tîrgu Mureș. Cf. Dimitrie Poptămaș, *O versiune italiană de acum un secol a „Cîntecului gîntei latine”* în *Vatra*, serie nouă (1971), VIII, nr. 87, 20 iunie 1978, p. 7.

CĂTRE AHON HAMSEA

337

Mircești, 8 iunie 1878

B.A.R., ms. rom. 809, f. 77; original.

Bibliografie : *Telegraful român*, XXVI, nr. 70, 20 iunie 1878, p. 278, *Observatorul*, I, nr. 50, 21 iunie/3 iulie 1878, p. 2; *Biserica și școala*, II, nr. 25, 18/30 iunie 1878, p. 195-196; *Ștafeta*, Iași, I, nr. 143, 2 iulie 1878, p. 4; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 50, 7/25 iunie 1878, p. 3; *Tri-*

943

buna poporului, Arad, I, nr. 6, 11/23 iunie 1878, p. 1; *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 233—234; Gh. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

1 Aron Hamsea, profesor de teologie din Arad, care a luat inițiativa trimiterii scrisorii de felicitare din 1878.

2 în articolele citate din *Luceafărul* și *Națiunea* scrisoarea este atribuită greșit lui V. Mangra. Confuzia pornește de la faptul că acesta a dăruit-o Academiei Române împreună cu un exemplar din scrisoarea de felicitare, semnându-se sub indicația: „urmează semnăturile”. Cf. B.A.R., ms. rom. 809, f. 79.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

338

Mircești, 10 iun. 1878

B.A.R., S 54 (12)/LVII; original.

1 Moșia Răcăciuni din județul Batîu.

339

Mircești, 11 iunie 1878

B.A.R., S 54 (13)/LVII; original.

Bibliografie: *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 234—235; *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 997, 998; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 260.

CĂTRE D1M. A. STURDZA

340

Mircești, 12 iunie 1878

B.A.R., S 22 (10)/DCCCLII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 141.

1 Banchetul oferit lui V. Alecsandri la 3 iunie 1878, ca omagiu pentru premiera de la Montpellier.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

341

Mircești, 12 iunie 1878

B.A.R., S 15'3)/DCCCXXXVTI; original.

Bibliografie: Ioan Massoff: *V. Alecsandri — Grigore Ventura I*, în *Jurnal literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, traducere.

1 Probabil Peste Dunăre.

2 Pentru Hora de la Grivița, cf. aici p. 920, n. 2.

CĂTRE RABINUL A. TAUBES

342

Mircești, 14 iunie 1878

B.A.R., S 48/LVIII; copie (de mîna lui V. I. Socec?)

Bibliografie: *Presa*, XI, nr. 146, 5 iulie 1878, p. 3; *Timpul*, III, nr. 146, 6 iulie 1878, p. 3; *Anuarul pentru israeliți*, II, 1878 ~ 1879, p. 112—113; *Revista artileriei*, XX, octombrie 1906, p. 842—843; [gl. P. Vasiliu-Năsturel], *Vă scrisoare a lui Vasile Alecsandri*, București, [1906], f. 4—5, reproduce facsimilul scrisorii, scrisoarea lui Taubes și traducerea în limba ebraică a *Gintei*, cu caractere latine, *Ilustrațiunea evreiască*, I, 1931, p. 119.

1 A. Taubes, rabin la Birlad și București, cunoscut cărturar.

CĂTRE O. BLASIANU

343

Mircești, 14 iunie 1878

B.A.R., S 21/LVII; original.

Bibliografie: *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 49, 22 iunie/4 iulie 1878, p. 2; *Presa*, XI, nr. 141, 28 iunie 1878, p. 3; E. Tailler, *Federic*

Mistral și Vasile Alecsandri la congresul din Montpellier, Buc, 1915, p. 19—120. I. Grămadă în Societatea academică socială literară „România jună”, Arad, 1912, Anexe, p. 132, publică un fragment din această scrisoare, dar cu data greșită 1877, păstrat în rapoartele din arhiva societății „România jună”, socotind originalul pierdut.

1 O. Blasianu, președinte al societății „România Jună”. în anul 1908, decembrie 21, O. Blasianu trimite lui Ion Bianu această scrisoare pentru a o oferi spre conservare Academiei Române. Cf. Anexa scrisorii.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

344

Mircești, 15 iunie 1878

B.A.R., S 39 (1WLVII; original.

1 Compozitorul Pietro Mezzetti a compus muzica pentru mai multe poezii de ale lui V. Alecsandri.

2 Este probabil vorba despre reprezentația teatrală organizată în cinstea poetului la Iași, la care acesta nu a putut participa.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

345

Mircești, 25 iunie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 173-174; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 801-802; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 109-110.

1 Alexandru Gortchakov (1798—1883), diplomat rus, ministru al Afacerilor Străine din 1856—1882. A luat deci parte la cele două păci însemnate

946

pentru soarta României: Pacea de la Paris — 1856 și Congresul de la Berlin - 1878.

2 Otto Bismarck (1815—1895); om de stat prusian care a realizat unitatea Germaniei și rolul său preponderent în Europa.

3 Congresul de la Berlin, care a avut consecințe grave pentru România, deși aceasta luptase alături de învingători în războiul de la 1877.

4 V. Alecsandri tipărise un număr foarte mare din broșura *Ostașii noștri* pe care le-a dăruit armatei și școlilor.

CĂTRE ALIMPIU BARBOLOVICI, PREȘEDINTELE „ASTREI” DIN BĂSEȘTI

346

Mircești, 1 iulie 1878

Bibliografie: Gazeta Transilvaniei, XLI, nr. 67, 24 august/5 sep., p. 3; Transilvania, XI, nr. 17, 1 septembrie 1878, p. 196; G. Bogdan-Duică, Vasile Alecsandri și românii din vest, în Națiunea, nr. 70, 22 februarie 1927, p. 2.

CĂTRE C.M.S. RABENER

347

Mircești, 2 iulie 1878

Bibliografie: Ștafeta, Iași, I, nr. 145, 5 iulie 1878, p. 4; Presa, XI, nr. 149, 8 iulie 1878, p. 3; Gazeta Transilvaniei, XLI, nr. 54, 9/21 iulie 1878, p. 4; Timpul, III, nr. 150, 11 iulie, p. 3; Ilustrațiunea evreiască, I, nr. 8-9, 1/14 ianuarie 1931, p. 119.

1 Directorul orfelinatlui I. Neuschatz.

947

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

348

,1

Mircești, 6/18 iulie 1878

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obedenaru, în închinare lui N. Iorga, Cluj, 1931, p. 384; într-o notă, P. Sergescu menționează că Marius Andre (cf. aici p. 940) a publicat fragmente din această scrisoare în ziarele l'Eclair și El Autonomista. Ibi-4em, p. 387.*

CĂTRE DOMENICO MUTI

349

Mircești, 12/24 iulie 1878

Bibliografie: *Curierul de Iași, foaia intereselor generale, VI, nr. 71 5 iulie 1878; Presa, X, nr. 149, 8 iulie 1878, p. 3.*

1 Fiind publicată în presă în 5 și 8 iulie, data scrisorii trebuie să fi fost din iunie.

2 Pentru muzica compusă de Marchetti, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri, Buc, 1978, p. 354-358.*

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

350

Mircești, 15 iuli 1878

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 52—53; original.

Bibliografie : II. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii, în Convorbiri literare, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1106—1107.*

1 Gheorghe Hurmuzaki (1817-1882), frate cu Alexandru și Nicolae, a fost redactor la ziarul *Bucovina*.

948

Mircești, 19 iuli 1878

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 56; original.

Bibliografie : I. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii, în Convorbiri literare, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1106-1107.*

1 în stînga semnăturii este desenat un ciorap, probabil aluzie la „timpul colțunilor”, din scrisoarea precedentă.

CĂTRE ISRAEL TELLER

352

Mircești, 30 iulie 1878

Bibliografie: *Timpul, III, nr. 176, 11 august 1878, p. 2; Anuarul israeliților, II, 1878-1879, p. 113; Secolul, nr. 2891, 6 iunie 1909.*

CĂTRE IOSIF VULCAN

353

Mircești, 30 iulie 1878

Biblioteca „Astra” Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII 6/2.

Bibliografie: *Familia, XIV, nr. 58, 6/18 august 1878, p. 378-3791 ibidem, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, Mărturie culturale bihorene, Cluj, 1944, p. 266.*

949

1 În original nu este trecut numele revistei, el a fost introdus de editorul *Familiei*. Publicația maghiară ilustrată se intitulează *Vasdrnapi Ujsdg*, traducerea *Gintei* s-a publicat în nr. 27, 1878, cu o notiță elogioasă din partea redacției, căreia V. Alecsandri îi transmite mulțumirile sale.

CĂTRE V. A. URECHIA

354

Mircești, 30 august 1878

Bibliografie: *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, aprilie, 1908, p. 3.

1 Se jucase în stagiunea 1877 la Teatrul National.

CĂTRE N. DROC BARCIAN REPREZENTANTUL CETĂȚENILOR ORAȘULUI BUCUREȘTI

355

Mircești, 20 sept. 1878

B.A.R., S 14/LVIII; original.

Bibliografie: *Adevărul de joi*, I, nr. 1, 15 octombrie, 1878, p. 1—2.

1 Inițiativa acestui album a fost luată de I. Athanasiade (cf. *Presa*, XI, nr. 126, 9 iunie 1878, p. 3) și de N. Droc Barcian, căruia îi este adresată scrisoarea.

CĂTRE IOSIF VULCAN

356

Mircești, 20 sept. 1878

Biblioteca „Astra” Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII/6/3.

Bibliografie: *Telegraful român*, XXVI, nr. 117, 7 octombrie 1878, p. 467; *Timpul*, III, n. 222, 8 octombrie 1878, p. 3; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 80, 20 octombrie 1878, p. 3; *Familia*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 266—267.

1 *Familia* reprodușese în numerele 62—64 din august 1878, lista răniților publicată de Ministerul de Război.

CĂTRE ZAHARIA ANTINESCU

357

1878, sept. 24, Mircești

Bibliografie: Zaharia Antinescu, *Autobiografia mea sau un voiaj în timp de 70 de ani*, Ploiești, 1896, p. 114.

1 Zaharia Antinescu (1826-1891), institutor și publicist din Ploiești; a fost institutorul lui I. L. Caragiale. Cf. Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*, p. 41 și planșa înfățișând cartea de vizită a lui Antinescu, cu nenumăratele titluri.

2 *Geografia României și a țărilor locuite de români*, Ploiești, 1878 80 p.

CĂTRE HAUSKNECHT

358

Mircești, 30 sept. 1878

B.A.R., S 24/LVIII; original.

1 V. Alecsandri, care de mult timp încerca să valorifice lemnul din pădurea moșiei Pătrășcani și din lunca de la Mircești, vânzându-1 concesionarilor căilor ferate, încheiase un contract cu Hausknecht în acest sens.

Reaue-credință a acestuia i-a cauzat poetului grave pierderi materiale și mult zbcium pentru a-și revendica drepturile. Detaliile se regăsesc în corespondența sa cu Paulina Alecsandri, din octombrie 1878 pînă prin vara lui 1880. Cf. aici scrisorile din această perioadă și scrisorile către Papadopol-Calimah de la începutul anului 1880.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

359

Mircești, 3 oct. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 175-176; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, & 803; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 110-111.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

CĂTRE STRĂJESCU

360

Mircești, octombrie 1878

Bibliografie: *Presa*, XI, nr. 221, 6 octombrie 1878, p. 3; *Timpul* JII, nr. 222, 8 octombrie 1878, p. 3; *Curierul de Iași*, 8 oct. 1878, p. 2; Em. Tailler, *Frederic Mistral și Vasile Alecsandri la congresul de la Montpellier*, Buc, 1915, p. 115-117.

1 Străjescu era primarul orașului Roman la acea dată.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

361

București, sîmbătă, [14 octombrie 1878]

B.A.R., S 19 (72)/LVII; original.

1 Data de lună și zi este stabilită după informația din scrisoare în legătură cu intrarea trupelor în București, care a avut loc duminică „8 octombrie, cu mare fast.

2 Cf. aici p. 951, n. 1.

3 Cf. aici p. 462 - 463.

4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE BARONUL A. DE HERZ

362

Mircești, 22 oct. 1878

B.C.S., Fond St. Georges, Arh. A. de Herz, mapa II; original.

Bibliografie: *Semănătorul*, IX, nr. 2, ianuarie 1910, p. 117-18.

1 Baronul A. de Herz era președintele consiliului de administrație al căilor ferate.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

363

Mircești, 3 nov. 1878

Muzeul Teatrului Național, Buc, nr. 45/2; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 112 - 113.

CĂTRE ION GHICA

364

Mircești, 12 nov. 1878

B.A.R., S 10(20)/DCV; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 86 - 87; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 178.

1 Proiectul era *Despot-Vodă*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

365

Mircești, 12 noiembrie 1878

B.A.R., ms. rom. f. 177; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 804; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 111–112; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 366–367, care reproduce și fragmentul din *Jolde*. Cf. p. 516, note; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 261–262.

1 Pretendent la tronul Moldovei, învins de Alexandru Lăpusneanu. Din intenția lui V. Alecsandri de a scrie o dramă istorică cu acest titlu nu s-a păstrat decât lista personajelor și începutul scenei I, aflate la B.A.R., în manuscrisul 2253, f. 82. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc, 1981, p. 584 și p. 1140, note.

2 Piesa lui Samson Bodnărescu, *Lăpusneanu*. Tragedie în cinci acte, s-a publicat în *Convorbiri literare*, XII, nr. 8–12, 1878, 1879.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

366

Mircești, 24 nov. 1878

B.A.R., S 13 (11)/DCCIV; original.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

367

Mircești, 26 nov. 1878

B.C.S., Fond St. Georges, Arh. A. de Herz, Mapa II; original.

Bibliografie: *Semănătorul*, IX, nr. 2, ian. 8, 1910, p. 18–19.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

Iași, 29 nov. 1878

B.A.R., S 22 (11)/DCCCLVII; original.

1 Benjamin Disraeli, lord Beaconsfield (1804–1881), romancier și om de stat englez conservator. A avut un rol important în Pacea de la San-Stefano și Congresul de la Berlin, dar defavorabil României.

2 C. Cozoni, vărul poetului, era probabil fiul unchiului său Enache Cozoni. Cf. Sever Zotta, *La centenarul lui Vasile Alecsandri 1821–1921*, Iași, 1921, p. 48. Cf. aici și scrisorile adresate lui Ion Ghica și Dim. A. Sturdza la 10 decembrie 1878 și lui M. Kogălniceanu la 1 ianuarie 1879. I. E. Torouțiu publică în *Făt-Frumos*, Cernăuți, XI, nr. 4, iulie-septembrie, 1936, p. 155–159, sub titlul: *Din ineditele lui V. Alecsandri*, o scrisoare din 21 mai 1878, adresată lui Costache Cozoni, pe care o atribuie greșit lui V. Alecsandri. Nu numai că și din conținut se înțelege că semnatarul este Iancu Alecsandri, dar cum alături se publică și facsimilul, nu mai poate rămâne nici o îndoială.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

369

Duminică, [29–30 noiembrie 1878]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 172; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 801; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 109.

1 Cf. data de 12–30 noiembrie 1878, propusă în articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 127. După data scrisorii către Dim. A. Sturdza, din Iași, 29 noiembrie 1878, se poate preciza că scurta scrisoare către I. Negruzzi

este scrisă în 29, 30 noiembrie dacă nu chiar în primele zile ale lui decembrie.

2 V. Alecsandri nu a dat integral publicității aceste memorii (cf. aici p. 926, n. 3). Impresia pe care ele au făcut-o asupra contemporanilor este rezumată în cuvintele doamnei Elena Cuza, din 28 iunie 1878: „Cunoșteam aceste remarcabile istorisiri, nu încerc mai puțin o vie plăcere revăzându-le. [...] Am revăzut tot acest trecut, deja așa de îndepărtat, așa de plin de speranțe și de vise patriotice, așa de plin, de asemenea, de îndoieli și de dificultăți, de pericole chiar, asupra cărora un suflet energic și mândru, un spirit prudent și îndrăzneț în același timp, izbuteau întotdeauna să triumfe. Îmi amintesc ce mare parte ați avut în aceste succese, iubitul nostru Negri și dumneata, cei doi mari făuritori ai acestei opere naționale. Acestea le vor arăta generației actuale istorisirile dumitale din *Convorbiri*; continuă-le”. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 175—178.

3 Cf. scrisoarea către Negruzzi din 16 decembrie 1878.

CĂTRE V. A. URECHIA

370

Mircești, 7 dec. 1878

B.A.R., S 49 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: Viața literară și artistică, IH.n.r. 14, aprilie 1908, p. 3.

1 Cf. aici p. 959, n. 1.

2 Cf. aici p. 950, n. 1.

3 *Despot-Vodă*.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

371

Oficiul Mircești, 18 [12 s.n. 1878]

B.A.R., S 54 (41)/LVII; telegramă.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie, 1905, p. 1008, cu indicația „Bacău”, greșită.

956

1 în *Convorbiri literare* a fost publicată cu data „Bacău 1878”. Bacău este însă oficiul de primire al telegramei la moșia Răcăciuni, de lângă Bacău, oficiul de prezentare este Oficiul Mircești, 18, f. lună, f. an. Dacă ținem seama de telegrafal care folosea stilul nou, scăzând 12 zile ar rămâne 6, deci ziua de Sf. Nicolae, aniversarea lui Pisoski; anul este probabil ca! dat în *Convorbiri*.

CĂTRE ION GHICA

372

Mircești, 10 dec. 1878

B.A.R., S 10 (21)/DCVI; original.

1 Protopopescu, Tache (1856—1911), jurist.

2 *Despot-Vodă*.

3 Despre acet portret va fi vorba și în alte scrisori; mulțumit la început că îl întinereste, socotește curînd că îi răpește din demnitate! Pînă acum se credea că fotografia este din anul 1880. în iconografia volumului am căutat să dăm ambele fotografii, cu și fără pălărie!

CĂTRE DIM. A. STURDZA

373

Mircești, 10 dec. 1878

B.A.R., S 22 (12)/DCCCLVII; original.

1 Cf. aici p. 454 - 455.

2 Cf. aici p. 446.

3 Cf. supra n. 3.

CATRE IACOB NEGRUZZI

374

i
Mircești, 16 dec. 1878

B.A.R., ms. rom. 3, f. 179-180; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 805-806; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 112-114; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 367—368, incompletă.

1 Cf. aicip. 456, scrisoarea către Iacob Negruzzi din [29—30] noiembrie 1878.

2 V. Alecsandri s-a ocupat îndeaproape de problema ridicării statuii lui Ștefan cel Mare la Iași, pentru care va scrie și *Odă la Statuia lui Ștefan cel Mare*. Cf. aici p. 207.

CĂTRE I. POP FLORANTIN

3/5

Mircești, 19 dec. 1878

Bibliografie: *Scrisori inedite ale lui Alecsandri*, în *Flacăra*, IV, nr. 46, 29 august 1915, p. 488-489, facsimil.

1 I. Pop Florantin (1843—1936), filolog, a studiat la Viena, Paris și Londra, profesor, scriitor junimist.

2 *Despot-Vodă*.

CATRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

376

România

Mircești, 25 dec. 1878

Bibliografie: Petre Sergescu: *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obdenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 384—385.

958

1 Confirmă primirea portretului său prin V. A. Urechia (cf. aici p. 457—458). Fotografia cu dedicația: „*Au grand poete roumain V. Alecsandri, son frere et ami A. de Q...*”, se păstrează la B.A.R., Cab. de stampe, F. III 54553.

2 Albert de Quintana răspunde că nu a primit nici portretul, nici *Canco Matina*, în traducere, îi reînnoiește adresa din Spania, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 383—384.

CARTE CAROL MICULI

377

Mircești, 1 ian. 1879

Bibliografie: Eug. Păunei, *Vasile Alecsandri și Carol Miculi*, în *Făt-Frumos*, Cernăuți, X, nr. 3, mai-iunie 1935, p. 105.

1 Compozitorul Carol Miculi, cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 592-593, note.

2 *Plesni rodu lacinskiego*, tradusă de C. E. Lewakowski, Lemberg, 1878.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

378

Mircești, 13 [ianuarie s.n., 1879]

B.A.R., S 54 (4)/LVII; telegramă.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 1008.

1 Datele incomplete ale telegramii sînt: „prezentată la Mircești, ziua 13, fără lună, fără an”; pe stilul vechi ar fi ziua de 1, deci Anul nou, 1 ianuarie. Anul 1879 este scris cu creionul pe original, l-am acceptat ca posibil.

959

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

379

Mircești, 4 ghenar 1879

Bibliografie: Cortina, I, nr. 27, 7 septembrie 1915, p. 6; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 342.

1 Angelo de Gubernatis (1840—1913), poligraf italian, a publicat un *Dictionnaire biographique des ecrivains contemporains*, 1891, în care figurează și V. Alecsandri.

2 Cf. aici p. 471.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBI?

380

Mircești, 4 ianuarie 1879

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obedenaru, în închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 385.

1 Cf. aici p. 959, n. 2.

CĂTRE ION GHICA

381

Roman, 21/1 187[9]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150 ter.; original.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

382

ianuarie 1879

'Biblioteca din Besahcon, ms. 1432;- originali •'. f3. '• V V - J ' V
. 'ji < jttBl siaai-i;n: .in .htrS.ns'J

B.A.R., microfilm ms. 421.

i >, ' - b t\ia,w:?.*A sab Wtr*ra.kilrMi.'y) rt.:«gi".it fettftttt&fc» n i l l

Bibliografie: *Lettres inidiies -du poete roumain Bas Uî Alecsandri'ă* Edouard Grenier 1855—1885, Paris, 1911, p. 64; V. Alecsandri, *Scrisori inedite. Corespondența cu Edouard Grenier 1855—1885*, Buc, 1911 p. 68.

CĂTRE LUCIE DUCA

383

.tsal?.i" • ; [J'Ai'.i]

:lftt-&kS ; rH ;v-V:V,v.'j ; Mireești, 5.febr.1879

.'""«•-ÎS»' «d .^"i i iBSoJtWi 'tw.Vr.?. JtoSVci-sMul /hhtaoMi\ t>U*Ef
B.A.R., S 17 (7)/LVIII; original.

.l • - . . - i , . . : . oi . ucU •• .0 ".ftj Ki 1

Bibliografie: V.'Alecsandri. *Scrisori. înseninări*. Buc,' 1964, p. 30—
32; H. Corbu reproduce traducerea 'în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 257—258; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 263—265.

1 *Despot-Vodă*.

2 Glumă pe seama diverselor categorii de paltoane ale poetului.

3 Maurice-Cohen-Linaru (1852—1929), compozitor și profesbr de muzică francez (evreu originar din România). A mai compus multe bucăți muzicale pe versuri de Alecsandri, cu asentimentul acestuia. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 149, o scrisoare din 19 iulie 1872, a compozitorului, prin care îi cere permisiunea de a pune pe muzică poezia *Floarea oceanului*, tradusă în franceză si modificată, o f. 5, Ji j * .a

CĂTRE CAROL MICULI

384

Paris, 12 martie 1879

Bibliografie: Eug. Păunei, *Vasile Alecsandri și Carol Miculi*, în *Făt-Frumos*, Cernăuți, X, nr. 3, mai-iunie 1955, p. 106.

1 *Airs nationaux roumains* (Ballades, chants des bergers, airs de danse etc.) recueils et transcrits pour piano par..., Eemberg, [1854].

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

385

Mircești, 16 mart. 1879

B.A.R., S 53 (1)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 200—201; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 406—407.

1 Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio (1849—1908), magistrat, scriitor, diplomat. A fost secretar-general al Ministerului Afacerilor Străine, secretar de legație și însărcinat cu afaceri la Viena, Constantinopole, Atena. Membru al Academiei Române, discursul său de recepție a fost *Vasile Alecsandri*, 1894. A scris versuri și teatru.

;

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

,86

Mircești, vineri [martie 1879]

B.A.R., S 54 (38)/LVII; original.

1 Dificultățile cu Hausknecht începuseră în septembrie 1878 (cf. aici p. 951, n. 1), deci poetul se găsea în primăvara lui 1879 lipsit de banii nece-

sari lucrărilor agricole. Cum la 18 martie scrie Paulinei (cf. aici scrisoarea următoare) că a ajuns la București, presupunem că scrisoarea către Pisoski este de la începutul lunii martie 1879.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

387

Mart. 18, București, 1879

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 37; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 271, incompletă.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

388

Mircești, 25 martie 1879

B.A.R., S 39 (2)/LVII; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

389

Mircești, 11 aprilie 1879

B.A.R., ms. rom. 808, f. 181; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie, p. 806—807; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 114; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 368—369.

1 N. Callimachi-Catargi, ambasadorul României la Paris.

2 S-a amînat lă 30 septembrie.

3 Din aceste rînduri se deduce că citise deja actele 1—2 la „Junimea”, dar nu se consemnează acest lucru nicăieri. Din articolul lui M. Eminescu din *Timpul*, IV, nr. 17, 30 mai 1879, se ştie însă cum a decurs citirea întregii piese în şedinţa extraordinară a „Junimii”, în faţa unui auditoriu ales. Piesa este citită şi în faţa comitetului Teatrului Naţional. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 1036—1037, note. O impresionantă descrierea lecturii de la Teatrul Naţional o face C. I. Nottara în *Amintirile din teatru*, publicate şi adunate de Tatiana Nottara şi Ioan Massoff, Bucureşti, „Adevărul”, 1936, p. 197—200, uimit de calitatea de lector a lui V. Alecsandri care citea cu „graiul său dulce şi original întrucîtva, fiindcă păstrase pronunţia obîrşiei sale. . .”

4 Acum a fost ales senator şi V. Alecsandri.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

390

Mirceşti, 20 aprilie 1879

B.A.R., S 18 (22)/LVII; original.

1 Aluzie la tendinţa unor mari puteri de a utiliza problema evreiască pentru a se amesteca în treburile interne ale României.

2 Pasajul reflectă poziţia lui Alecsandri privind necesitatea integrării populaţiei evreieşti realităţilor româneşti şi ostilitatea lui faţă de acordarea drepturilor cetăţeneşti, în masă, şi acelei părţi care, deşi era neintegrată acestor realităţi, exercita activităţi economice în România.

3 „Socotinţa” lui Alecsandri arată că el era preocupat de apărarea drepturilor ţării împotriva tendinţelor de imixtiune ale marilor puteri, dar că, totodată, el se pronunţă în realitate pentru integrarea treptată, de către statul român, a populaţiei evreieşti şi acordarea de drepturi civile acesteia. Teme care îi vor servi la discursul ţinut nu în Cameră, ci la Senat. •:” 4 Adolphe Cremieux (1796—1880), avocat şi om politic francez. în 1870 a fost membru în „Defence naţionale”.

5 William Wadington (1836—1894), avocat şi om r-politic • francez. Ambii au susţinut problema, evreiască cu ocazia Congresului, de la Berlin.
•6 Chemaţi pentru naşterea Margaretei. • • (j, ., .

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

391

Roman, 22 aprilie 1879

B.A.R., S 54 (14)/LVII; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 993 fragment.

1 Dimitrie Rosetti-Teţcanul (1853- 1892), fiul lui Costache Rosetti-Teţcanul, a studiat dreptul la Lausanne, deputat, a ocupat funcţii politice. Este tatăl Marucăi'Enescu.- . . . (t. . .

2 Dimitrie Lecca (1832—1888), general, ministru de război, deputat de Bacău.

CĂTRE N. IONESCU

392

Mirceşti, 27 aprilie 1879

Muzeul Literaturii Române, 742; original.

Bibliografie: *Perpessicius, Alte menţiuni de istoriografie literară şi folclor*, III, 1963—1964, Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 252-253.

1 Nicolae Ionescu (18Î0—1905), profesor universitar şi om politic, membru al Academiei Române.

2 Cf. aici p. 965, n. 6.

3 Față de posibilitatea alegerii sale la Senat, V. Alecsandri, care nu era un adept al liberalilor, înțelege să-și exprime de la început punctul său de vedere acela de a-și păstra independența totală în orice împrejurare.

CĂTRE ION GHICA

Mircești, miercuri, [aprilie 1879, 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 179; original.

1 Biletul nedatat bănuim că este din luna aprilie a anului 1879, sau 1880, timp în care Mărie, fiica poetului, era stabilită la București, unde Ghica urma să-i ducă o ladă.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

394

Mircești, 9 [mai s.n.] 1879, ora 5,30

Bibliografie : E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 80.

1 Pentru **datare**, cf. *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom 26, 1, 1977, p. 140.

2 Cf. aici p. 965, n. 6.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

395

București, 29 iun. [1879]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 142; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 296, greșit datată.

966

1 Credem că scrisoarea este din 1879 pentru că Margareta se născuse la sfârșitul lui aprilie, deci mulțumirea de a fi „bunică” se potrivește acum. „Copiii” erau probabil Mitică și Mărie, părinții, care locuiau adesea la Mircești. Scrisoarea ar putea fi și din 1880, dar atunci Paulina era deja bunică de mai bine de un an și se aștepta, în toamnă, nașterea celui de al doilea copil al Măriei.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

396

Mircești, 4 august 1879

B.A.R., S 13 (15)/DCCIV; original.

1 **Ministru de Interne**.

2 Cf. aici și alte intervenții făcute în favoarea lui C. Cozoni, scrisorile din 10 decembrie 1878 către Ion Ghica și Dimitrie A. Sturdza.

3 Mihail Kogălniceanu posedă o valoroasă colecție de tablouri.

CĂTRE EUGEN ALCAZ

397

Mircești, 10 august 1879

B.A.R., S 32/LVII; original.

1 Eugen Alcaz (1808—1892), studii politice la Metz, călătorește în Franța și America, reîntors în Moldova, intră în armată, aghiotant al lui M. Sturdza și Gr. Ghica, unionist, participă după Unire la guvernele lui Ion Ghica și M. Kogălniceanu, deputat, senator. Cf. G. Florescu, *Un român necunoscut la Paris acum un veac și reflecțiile sale asupra compatrioților săi. Patru scrisori ale lui Georges Philites către Ludovic Steege (1840—1841)*, în *Arhiva românească*, t. VI, 1941, p. 153—155.

967

, CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

...ta.a mşiviiMţ "fiatlk', îi a «» aiTistu,?...» iv>j>, tihtj». ia' ItrfMHto →
- "Hlgfsujja a.-'irio! ,i;J i , ' , 7 ' iţ .I ' ... <? "fi;
S 'ia»; : fl[°> » 3 -J.'b ,/,"'. iw5 iş » »>... iii •tio-.h.-r- .<iş >>
Bucureşti, 5'sept. 1879

B.A.R., S 19 (63)/LVII; original.' "

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul. V. Alecsandri venise în Bucureşti pentru sesiunea parlamentară şi repetiţiile piesei.Despot, care urma să fie jucată la 30 septembrie.

i'.T'BuCureĂi; g-oi, '[septembrie 1879]

B.A.R., S 19 (65)/LVII; original. .->-.nLil .> ;m,t..': I
blhochos .iiiOsc0 .> iul isiflovBÍ ni w.nXl ii; "ivi >:fi »tte iş *%> .Vj .!

1 După'e'oriţi'fiut?# S%risdar4a*esfre^posteroară-' celei diff»i5 septembrie 1879. îioidft ab aifoaloo o otioioq u.u-; i.u^/'H UarfIM <.

2 Cf. aici p. 951-952, n. 1.

3 Vasile-vătaful (intendentul), care trebuia să încerce să arendeze moşia Borzesti.

X A ~ . U A v d z n a M S T A O

400

Ciii b & J M » Oi , i j p i . y ; : M Bucureşti, luni [septembrie 1879]

B.A.R., S 19 (66)/LVII; original. .Umştb „H.A.fl

ni .dj ff.;jaici @gi^6.»l >o>i<q 'b./., .(.'<<i • •->.>.<.) mAA fi->yit I
iai 12 G&,J#tf<^:-Lv..ns Ni "r: -i ;i...>i M ii r-ţ,i rîit «ahaimA ;;. KIMJ...
iul ^SJAlesandrmiCantapazinCT»cneazul....; , , i , m , i ; |) ;') |ţ J . L . C . : . I i
«rnwA A-j B.aligotfde^Be^e^iostul ,ş,cre,tar ,al^iui;Cju;^>|ri'inaş crediuţio?
familiei'acestui,a, fotervenise o neînţelegere într? ^ItŞjdoaţwnasRlena privi-
tSpüăedUXiati^ copiilor>lui Cu? a, Alexandru -şi Dimiţrie,„Cf.,aicj,p.,536 TT-5,37,
scrisoarea poetului prin care. încearcă să potolească nerrmlţurnifilelui Baligotj

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

401

Mirceşti, 16 sept. 1879

B.A.R., S 54 (15)/LVII; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

402

Vineri [21 septembrie 1879]

B.A.R., 19'(64)7LV'lir original.

1 Poetul o aştepta pe Paulina, cu o rochie nouă, în vederea premierei piesei.Despot; care urma să. aibă loc la 30 septembrie. în scrisoarea următoare, din 22 septembrie, îi anunţă lui Georges Duca ^aşa premierei,,de a doua zi, duminică, în opt zile". Deci scrisoarea era scrisă în ziua de sîmbătă 22, iar scrisoarea către Paulina, din vineri 21 septembrie.

CĂTRE GEORGES DUCA

VT8i .!.,> M j)Kv.hOiiil
403

,fx hii.o ,13 'BuciuŃeşti, '<Z%-*epti 1879

B.Aift;,-s;l'644^L^I«;"b«ginal,' ""-,: ,0&£ "ui .Ui Y.-A. I

1 Cleopatra Cantacuzino.

Ui-

[. •! :.:>:; >; , ,ki CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

404

.Ijcighr. ; ri7.,\ (17) 'U -A XI

" ! " ! " " ! " ! " • l " Bucureşti, "miercur'L" [26 'septembrie ' 1879]
1-H- ij'kft «>1 j!>! l/n. [] s 1 juk 't ei ,yT)X' i i jv. jv< j . j) u . s i i t e " i i :
B.A.K-, S. 19 (71) 'LVII; original, , . . . ; * > <
"I Dăcă 'sîmbătă -era -22 'septembrie-(cf. supra"ri.lf, a-tun'cv miefciri
era 26. '• •' . - " - ' f

405

București, miercuri, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (73)/LVII; original.

I Dacă Paulina Alecsandri a asistat la premiera lui *Despot*, din 30 septembrie, este probabil că s-a întors la Mircești, în primele zile ale lui octombrie.

406

Gioi, București, [12 octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (68)/LVII; original.

1 Discursul lui V. Alecsandri la Senat a fost ținut în ziua de 11 octombrie, deci a doua zi era 12,

407

București, H oct. 1879

B.A.R., S 19 (69)/LVII; original.

1 *Monitorul*, nr. 230, 11/23 octombrie 1879, p. 6552-6558.

408

București, luni, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (71)/LVII; original.

1 Construirea liniei ferate Adjud-Ocna l-a preocupat mult pe V. Alecsandri pentru că ea convenea intereselor sale de exploatarea lemnului din pădurile moșiilor Pătrășcani și Borzești. Interesați erau și Costache Negri, de la Ocna, și Rosetteștii, de la Răducăneni. Cf. aici scrisorile de la p. 216-218, 526-528.

409

București, 16 oct. 1879

B.A.R., S 19 (70)/LVII; original.

410

București, miercuri, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (74)/LVII; original.

1 După conținut, scrisoarea trebuie să fie tot din luna octombrie, către sfârșitul lunii.

CĂTRE ION GHICA

411

Mircești, 5 nov. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 141—142; original.

1 Titlul de „beizadea” se dădea fiilor de domn.

2 Președinte al Senatului era atunci beizadea Dimitrie Gr. Ghica, zis „beizadea Mitică”, cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 444, n. 3.

3 „Cealaltă beizadea” era Grigore M. Sturdza, zis „Sturdza-vițel”, cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 627,* 628, n. 3.

4 Drama *Despot-Vodă*, reprezentată la 30 septembrie 1879, a fost, pe cît de aclamată, tot pe atît de criticată. În special *Românul* și *Presa* au publicat critici foarte severe. Era vădit că ele nu priveau numai valoarea literară a piesei, de aceea V. Alecsandri, care nu răspundea niciodată direct criticilor care i se aduceau, hotărâște să scrie o piesă cu titlul *Invidioșii*, în care înfiera, atît pe critici, cît și pe oamenii politici. Poetul nu va scrie *Invidioșii*, deși o anunțase public și în prefața lui *Despot* (cf. aici p. 974—975, n. 1) și nu renunțase încă la ea, în vara lui 1880, cînd totuși socotește că subiectul necesită o analiză mai adîncă. Se păstrează numai o listă

meritele dramatice prin care trecea Parisul, în timp ce guvernul se afla refugiat la Versailles. Și totuși, Ion Ghica, în *Dascălii greci și dascălii români*, scrie că un turist străin a spus că românii au avut norocul ca după „risipirea Comunei” să vină în țară un francez [Dame] care le-a făcut e-gramatică și un dicționar.

3 *Despot-Vodă*, actul I, scena VI (Tomșa către Despot).

4 Cf. *Românul*, XXIII, 10 octombrie 1879, p. 936-937 și XXIV, 8 mai 1879, p. 412-413.

5 Răscumpărarea căilor-ferate, de la concesionarii străini, a stîrnit în Parlament furtunoase discuții.

6 Nu știm la care dintre cele două beizadele se referă. Cf. aici p. 971, n. 2,3.

7 Modificarea articolului 7 din Constituția română, cerută de Congresul de la Berlin.

8 Constantin Bosianu (1815—1882), jurist, profesor de drept și om politic, a deținut un rol însemnat în lucrările de unificare a legiurilor românești, a fost președinte al Senatului.

CĂTRE ALEXANDRU CANTACUZINO

416

25 grade de frig !!! ?

Mircești, nov, 1879

Bibliografie: V. Alecsandri, *Drame istorice, Despot-Vodă, Fintina Blanduziei, Ovidiu*, ed. G. Baiculescu, Craiova, Editura Scrisul românesc, f.a., p. XIV—XV și facsimil; V. Alecsandri, *Teatru*, Buc, Editura de Stat, 1952-1953, p. 414 și 448.

1 în loc de prefață la ediția *Despot-Vodă*, Legendă istorică în versuri, 5 acturi și 2 tablouri, 1558—1561, București, Editura librăriei Socec și Comp., 1880, V. Alecsandri pusese o scrisoare către Alexandru Cantacuzino în care explică rolul pe care l-a avut acesta la hotărîrea de a scrie o dramă istorică, relatează pe larg istoria lui Despot și dedică piesa prietenului său. Urmează răspunsul. în" continuare, o altă scrisoare adresată lui Ion Ghica, în semn de mulțumire pentru strădania de a fi reprezentat piesa la Teatrul Național. Aici strecoară și notița despre intenția de a scrie

piesa *Invidioșii* (cf. aici p. 971—972, n. 4). Urmează de asemenea răspunsul lui Ion Ghica. Cf. *op. cit.*, p. V—XV; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 613—632 și p. 1033—1088, notele detaliate ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

2 în răspunsul său, Alexandru Cantacuzino analizează personajul *Despot*, apoi cele două personaje feminine și, în sfîrșit, sumar, pe celelalte. Cf. *Ibidem*.

3 *Les bonnets de la comtesse*, București, Editura librăriei Socec și Comp., 1882, 78 p.

4 Cneazul Cantacuzino era mare amator de vînătoare.

CĂTRE ION GHICA

417

Mircești, ora 7 dimineața
21 grade sub zero
[noiembrie 1879]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 136-137; original.

Bibliografie: I. Ghica, *Scrisori*, IV [București], f.a., p. 15—16, fragment, traducere, cu data 1879, noiembrie 24; V. Alecsandri, *Correspondență*, Buc, 1960, p. 87—90; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 180—182; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 267—273.

1 Cf. aici p. 973, n. 2.

2 Cf. aici p. 973, n. 3.

3 Mărie — Edme — Patrice de Mac-Mahon, duce de Magenta (1808—1893), mareșal al Franței, care în războiul Crimeii (1854—1856), intrînd la Sevastopol, în fortăreața Malakov, a rostit cuvintele citate de V. Alecsandri.

4 *Din vremea lui Caragea*. Cf. aici p. 976, n. 6.

5 Cîmpul lui Filaret, unde se țineau adunările populare, și cîmpul Dudești, unde se organizaseră lagărele de ciumați în timpul ciumei din vremea lui Caragea.

i, 6 *Ciuma lui Caragea, După ciuma lui, Caragea*; și. Nunțile bătrânești sînt titlurile sub care s-3, publicat scrisoarea; în volume, in *Convorbiri* textul nu este împărțit în capitole.

7 Cf. aici p. 971-972, n. 4.

8 Dimitrie I. Gficia a tradus în întregime *Romeo și Julieta*. Teatrul Național a preferat, pentru a o reprezenta, o traducere a lui Macedohski, Acesta, mîndru de reușita sa, publică în *Literatorul*, III, nr. 10, 1882; p. 623, pentru comparație, pe două coloane, un fragment din traducerea sa și altul din cea a lui Dimitrie Ghica.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

KOI ZHXk'i

418

Mircești, 14 noiembrie 1879

gs B.AiR., ms. rom.'824, f. 3; original.

L-• • *Bibliografie*•• V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 163; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 412.

1 Alexandru Papadopol-Calimah (1833— 1898), istoric și om politic, luptător pentru Unire, membru al Academiei Române; în această calitate V. Alecsandri îl numește coleg. urai

.2 "Informația despre Despot, pe care o aștepta de la Papadopol-Calimah, i-a servit la explicațiile istorice introduse în scrisoarea-prefață către Alexandru Cantacuzino. Cf. V. Alecsandri, *Despot-Vpdă*, Buc., 1880, p. VII-XIV; V. Alecsandri, *Opere, VI*, Buc., 1979, p. 614-619."

3 *Pepelea*.

r- ;;> :.* ' ' ' : ' stmi&M - '••• ; ' • /~.Ji l
m ^ ^ m t ä : wma -..*;>,- m -amâ**@ ț* jgmm -s m)

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

, ifos "" IA . i

419 :< ..: i..'-.- .1.) j"\ v=w .V". '•

Mircești, 18 nov. 1879

•tiv B(A Rficy S 39r v(40) /LVII, -ioffigial.7fscel 6\&t&WwViti :4-M&fitt& ;:scel'!..• 1

976

• >II GS -o j;323foi%na CĂTRE RADU ROSETTI
ui;i--c; , "iimi<;/i,, "i/.fb.V.'d soi);;v κ I irtii M\'.!l •il-Om.:< trîl» fff'J"» fcc)

Mircești, 24 nov. 1879

B.A.R., S 40 /LVIII; original.

1 Radu Rosetti (1853— 1926), fiul lui Răducanu Rosetti și al Aglaei, născută Catargi (cf. aici p. 901, n. 1); după o scurtă carieră politică, intră ca funcționar în Ministerul Afacerilor Străine; se consacră studiului, istoriei și problemelor sociale. Mult răsunset a avut lucrarea sa: *Pămîntul, sătenii și stăpînii, în Moldova-pînă la 1834*, Se retrage din viața publică și își continuă cercetările.

2 Cf. aici p. 872, n. 1, 2, r...j ;, JM ... , „H.A.H

3 Cf. aici p. 219-220.

CĂTRE VASILE POGOR

421

Mircești, 29 noiemvr. 1879

Biblioteca „V. A. Urechia" Galați; original," j"r...• . • .." 'SX

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 11. Cu apostila lui V. Pogor în legătură cu comunicarea scrisorii artiștilor.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

422 •

[noiembrie 1879],

B.C.S.; original.

' *Bibliografie*"JNlrcea-AnghelesCtt.-"T'. Alecsardri către Iacob Negruzzi, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p: 81, „>, .q , "••<">•*

1 Telegramă nedată; propunerea lui Mircea Angheliescu că ea trebuie să fie din noiembrie 1879, când a avut loc banchetul „Junimii”, pentru că a fost găsită în același fond cu alte piese relative la acest eveniment, ni se pare îndreptățită.

CĂTRE ION GHICA

423

Mircești, 10 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 140; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

424

Mircești, 17 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 824, f. 4; original.

1 Cf. aici p. 951, n. 1, afacerea Hausknecht.

CĂTRE ION GHICA

425

Mircești, 20 dec. 1879
18° sub zero

B.A.R., ms. rom. 803, f. 151-152; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt, în Literatură și artă română*, II, 1897, p. 547, traducere.

S78

1 Se reprezentase, cu succes, comedia satirică a lui George Sion, *Candidat și deputat sau Influența morală*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 86.

2 în 30 octombrie 1865 scria lui Pantazi Ghica despre piesele trimise lui Matei Millo pentru stagiunea aceea, între care și piesa *Ginerele lui Hagi Petcu*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 236-241.

3 Cartier cu multe localuri de petrecere, în special în timpul carnavalului, la a cărui încheiere se făcea „la descende de la Courtille”, când încetau petrecerile și veselia pe timpul postului.

4 Ion Ghica venea la fiica sa, Măria, căsătorită cu Gheorghe A. Sturdza, de la Miclăușani, lângă Mircești. Este ciudat că îl așteaptă „pe la 20” ale lunii și mai ciudat că scrisoarea următoare, în care îi reproșează că nu a venit, este scrisă tot la 20 decembrie. Folosirea stilului nou, în prima, nu și-ar avea rostul fiind o scrisoare trimisă în țară; este mai curînd o greșeală.

5 Cf. aici p. 951, n. 1

426

Mircești, 20 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150; original.

1 Cuvinte luate din basmul lui Ch. Perrault, *Barbe spuse de sora Ana*, care aștepta în turn sosirea fraților salvatori.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

427

Mircești, [1879]

B.A.R., S 13 (20)/DCCIV; original.

1 Credem că biletul este din acest an, când Mihail Kogălniceanu era ministru de Interne și Jora prefect de Roman.

979

433

Mircești, 5 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 156; original.

1 Bondy, comună în departamentul Seine; în pădurea de aici au avut loc multe asasinat încă din evul mediu și era cunoscută ca un adăpost al hoșilor. S-a păstrat expresia „forSt de Bondy”, cu sensul „loc plin de hoși”.

CĂTRE V. A. URECHIA

434

Mircești, 5 ianuarie 1880

Bibliografie: *Album macedo-român*. Sub direcția lui V. A. Urechia. București, Socec, Sander & Teclu, 1880, p. 7.

1 *Alexandru Makedon*; s-a publicat în *Albumul macedo-român*, Buc, 1880, p. 7. Cf. aici p. 554 și scrisoarea din 8 februarie.

CĂTRE ION GHICA

435

Mircești, 8 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 157; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 91—92; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 1043-1044; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 182—183,

1 Cf. aici p. 519-520, 550.

2 Pe versoul scrisorii urmează scrisoarea de mulțumire pentru punerea în scenă a piesei *Despot* și anunțarea în P.S. a intenției de a scrie *Invidioșii*. Scrisoarea, nedată, s-a publicat cu data de 1 decembrie 1879, urmată de răspunsul lui Ion Ghica, din 4 decembrie, cu aluzii la criticile aduse direcției sale și povestea cu marele logofăt Drăgănescu, cerută de V. Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Despot*, Buc, 1880, p. XXIV-XXVII; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 627-631 și 1044 note.

436

Mircești, 12 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 162-163; original.

Bibliografie: N. Pefrașcu, *De la cei ce nu mai sînt, în Literatură și artă română*, II, 1896, p. 547—548, traducere. Editată greșit, sfîrșitul aparținînd scrisorii către Ion Ghica din 3 decembrie, publicată tot aici, p. 553, cu finalul celei din 12 ianuarie.

1 Cf. aici p. 543.

2 Ultima piesă a lui Ventura era *Peste Dunăre*, jucată în stagiunea 1879-1880.

3 *Pribeagul*, piesă într-un act, gen *Tartuffe*, s-a jucat în stagiunea, J879-1880,

4 Dimitrie GJiica, beizadea, Cf. aici p. 971, n. 2.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

437

Mircești, 14 ian. 1880

B.A.R., ms. rpm. 8?4, f. 7; original."

1 Arbitraj în conflictul cu Hausknecht. Cf. aici p. 951, n. 1.

438 » jJ'ii ' >n' i."iili>
' oh ,:..J',

Mircești, 15 ian. 1880

B.A.R., S 15 (6) /DCCCXXXVII; original.

ii 1 .: / ,VÍV> J

Bibliografie: Ioan Massoff, V. Alecsandri — Grigore Ventura, în *Jurnalul literar, Iași*, I, nr. 51, 17 decembrie 1939, p. 3; *Luceafărul*, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 235.

, ... , 1 După cum reiese din textul scrisorii, trebuie să fie vorba despre piesa *Peste Dunăre*.'

2 Nu am găsit aceste versuri publicate , în edițiile de *Opere*, V. Alecsandri.

14 kWhmir.l

. / i M 1 y.;«(rș..fslH'i

CĂTRE ION G H I C A ' .

439

iu..Si mmm ->\->\ J..

Mircești, 15 febr. 1880

H.A.R., ms. rom. 803, f. 164; original.

1 Cf. aici p. 543, 544. .?" .li>*v,*J.i .;^irl.J aáiiitilil i*

2 Cf. aici p. 983, n. 3

440

Mircești, 1 febr. 1880

BIA.RV ms.'feirl'-804, f. 165; original.

1 Probabil Dimitrie Cozadini șf soția sa Elena-Unionist! bm politic Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc, 1982, p. 459, n. 10.

2 Pentru'piesa *Pribeagul*; ~ •• ' J*

m

441

Mircești, 5 febr. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 183—184; original. , ' , v: 7 *afi.AM*

Bibliografie *S Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9' 1' septembrie' 1895, p. 804-808; V. Alecsandri, "krisori", "Buc.", i\$04, p. 114—115; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 369—370. , .

st f...>. >.r, "»ij tt&K»ttvovj.i.«« 1«i"U. «dl < / . / I .

>\TM' Alexandru Cihoc (1825^ - 1887), filolog, membru' onorific al' Academiei Românei Ijicțdnarul amintit"â fost prdpus pentru preniui Academiei Române pe anul .1881., Cf. aici p. 1012, n. .1; - _ - - y.

.2 Mihail Boiagi. (c. 1780—1823), aroriâriv-A .publicat *Gramaticii română SaumaCedb-rom&nă*, Viena, 1813, reeditată"* 1863'si' 1915. ~.!!' T

. I3'Procesul-cu' Hausknecht. Cf. aiciip, . 9 5 1 ; , «0 »

4 Cf. aici p. 976, n. 6. Se publică în *Convorbiri literdM?*^

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

HI

442

sss1 shiiaK'ul)! ,ii? .Tic .

Mircești, 7 febr. 1880

| 'Iunigiil' ;'*((.1 ,'(&(%,&•'•< ,? ,Ki tAJM

B.A.R., S 54 (17)/LVII; original.

.,<'<il :H:-?ft-'iq'« I. ,? ,1,1 , / / 7 . vwtMJv' 'Vvt - '* . 1 iv.^A? . \VVV .12! 11

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 1000/ .Ci" .<l fais .V) -:-{;.. ni .1 »ic' ! 1 10 > i

CĂTRE V. A. URECHIA

443

Mircești, 8 fevr. 1880

B.A.R., S 49 (2)/LVIII; original.

Bibliografie : *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, 1908, p. 3; V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 158—159.

1 V. A. Urechia a publicat în *Album macedo-român* pe Alexandru Makedon (cf. aici p. 982, n. 1).

2 „Istoria de început de amor” s-a publicat în *Album*, p. 1—7, sub titlul *Papagalul simpatic*; fragmentul face însă parte din nuvela *Mărgărita*, schimbându-se numele personajului feminin în „Eliza”. Cf. *Opere*, IV, Buc, 1974; p. 478-513 și 843 note. Fragmentul la p. 482-495.

3 Cf. B.A.R., ms. rom. 817, capitolele II, III, care sînt anulate, probabil pentru că fuseseră publicate în *Album* sub alt titlu. In ediția de *Opere*, Georgeta Rădulescu-Dulgheru publică, pe bună dreptate, nuvela în întregime,

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

444

Mircești, 11 februarie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 185; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809.

1 Procesul cu Hausknecht. Cf. aici p. 915, n. 1.

986

CĂTRE ION GHICA

445

Mircești, 28 febr. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 166; original.

1 „Pasărea rară” care cumpărase moșia Pătrășcani era doctorul Alex. Hepites. Dar și cu această vînzare a avut necazuri pentru încasarea banilor, pînă în anul 1883. Cf. aici p. 779, scrisoarea către Paulina, din 1881, octombrie 8, și Paul Păltînea, *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*, în *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu”*, V—VI, 1979, p. 168.

2 Datele la care se plăteau cîștigurile, dobînzile,

3 Poetul intenționa să plece în Franța pentru a aranja niște chestiuni financiare. Cf. aici p. 556—557, scrisoarea către Paulina din 9 martie 1880.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

446

București, 9 martie 1880

B.A.R., S 19 (75)/LVII; original.

1 G. Rășcanu.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Cf. aici p. 903, n. 1.

4 Moșia Borzești, a cărei ipotecă voia să o lichideze, fusese dată de zestre fiicei sale Mărie. Cf. foaia de zestre a acesteia la B.A.R., ms. rom. S25, f. 189, și Arh. V. Alecsandri, I (2) Acte 119.

5 Mărie aștepta al doilea copil, care se va naște în luna septembrie la Iași, unde se mutase între timp. Cf. aici p. 417.

6 Numele cățelușei.

987

I

447

București, 15 mart. 1880

B.A.R., S 19 (76)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 556 — 557.

2 Familia general Ion Em. Florescu.

448

București, 16 mart. 1880

B.A.R., S 19 (77)/LVII; original.

1 Vasile, vătaful.

2 Familia lui N. Callimachi-Cațargi.

3 Nicolae Grigorescu, portretul bine cunoscut al evreului cu gîsca.
(Identificare făcută de Remus Niculescu.)

4 Ion Ghica.

5 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

• ASH'ti fXAJi. t.m.Vii' 3MTJO

449

București, 17 mart. 1880

B.A.R., S 19 (78)/LVII; original.

450

Gioi, [București, martie 1880]

B.A.R., S 19 (99)/LVII; original

1 Bănuim că scrisoarea este scrisă din București în a doua jumătate a lunii, înainte de începerea ședințelor Academiei. Conținutul, legat de mutarea Măriei la Iași, pledează pentru această datare aproximativă.

2 Cf. aici p. 563.

451

București, 20 mart. 1880

B.A.R., S 19 (79)/LVII; original.

452

26 mart. 1880

B.A.R., S 19 (80)/LVII; original.

453

București, 31 mart. 1880

B.A.R., S 19 (81)/LVII; original.'

1 Cf. aici p. 558.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Familia Oteteleşanu" avea'o 'mare 'casă 'boierească pe locul de lângă Teatrul Național, — ceea ce explică „vecinătatea" —, unde mai târziu s-a făcut cunoscuta terasă a boemei literare bucureștene, după care, la dispariția acestei terase, a urmat un patinoar și în sfîrșit Palatul Telefoanelor. Casa Oteteleşanu era cunoscută pentru fastuoasele sale primiri.

* 4 'Bifnitrie Catargi.

454'

o ,v" V)l .I ,tC' n .ui . ' .

'l , • • • ;b a! | asai ale • • • iu

•' : •• București, 6 april 1880

,t • • > tasQ " . t

B.A.R., S 19 (82)/LVII; original.

'•' I

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

! ; -

589

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

458

Mircești, 7 mai 1880

455

Mircești, 17 april 1880

B.A.R., S 54 (18)/LVII; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

B.A.R., ms. rom. 803, f. 172—173; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 92—93; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 183—184, traducere.

1 A doua scrisoare, *Polcovnicul Ioniță Ceganu*, a apărut în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 2, 1 mai 1880, p. 55—60, iar cea de a treia, *Domnia lui Caragea [Din vremea lui Caragea]*, în nr. 3, 1 iunie 1880, p. 81—89.

2 Nu putem crede că V. Alecsandri a confundat pe N. Filimon cu Al. Pelimon. Credem, mai curînd, că este o greșală de ortografie a numelui pentru că Filimon obișnuia să semneze și Philemon și Phelimon.

3 Cf. aici p. 819, n. 1.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

456

Mircești, 18 aprilie 1880

Bibliografie: *Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152.

459

Mircești, 14 mai 1880

Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 577/1880, f. 33.

1 Numirea lui V. Alecsandri în Comitetul teatral, prin decretul regal nr. 1340, se făcuse la sugestia lui Ion Ghica, directorul Teatrului Național, pentru a completa locul rămas vacant prin plecarea la Berlin a lui Iancu Kalinderu, fost membru în Comitet, în calitate de comisar al României pentru problema răscumpărării căilor-ferate. Cf. *Ibidem*, dosar 577, f. 29-32.

CĂTRE ION GHICA

457

Mircești, 1 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 167-169; original.

1 Strofa următoare face parte din poezia lui CA. Rosetti, *A cui e vina?* în parodie.

2 Aluzie la Grigore Serurie, om politic, pașoptist, unionist.

3 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

4 Dimitrie Lecca.

5 *Feeria Sinziana și Pepelea*.

6 Cf. aici p. 991, n. 1.

460

Mircești, 14 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 174—175; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 93—95; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 184-185.

1 V. Alecsandri ortograiază înadins greșit numele lui FredericDam6, pe care îl va scrie mai adesea Damet și Darmet, acesta din urmă fiind numele unui magazin de jucării din Iași. Dame publicase în *Românul* (*Țigăganul! Scuipătoarea*) două dări de seamă în mai multe foiletoane, una după reprezentarea piesei și cealaltă după apariția volumului. Cf. *Românul*, XXII, 10, octombrie 1879 și XXIV, 8 mai 1880. Critica, deferent scrisă, elogia versurile și condamnă lipsa de conflict dramatic.

2 Pentru povestea lui Drăgănescu vezi scrisoarea lui Ion Ghica către V. Alecsandri, din București, 4 decembrie 1879, răspuns la scrisoarea de mulțumire a poetului pentru punerea în scenă, a lui *Despot*; scrisori-prefață la *vMimul Despot-Vodă*, Buc., 1880, p. ;KXIV^XX,V;cf.. și V, Alecsandri, *Opere*; JIB Buc.,, 1979., p. 629—632. Ion Ghica, istorisind cum marele logofăt Drăgănescu pune pe grămătic să șteargă bună parte din ceea ce îi dictase, încheia: „Nu găsești că bine ar face mulți din scriitorii noștri să adopteze sistemul lui sau să învețe mai întâi carte, dacă; Vren „săj dpbîn-dească dreptul de a scrie?”

3 Grădina de vară pentru reprezentațiile teatrale, pe locul unde s-a construit apoi teatrul „Orpheu”.

4 *Feeria Sinziana și Pepelea*.

461

U a 3 t ū, rōia *g) ~ir[,Lrtt«« ltrīe;„Tj”> :! ;f<«.; <*A .V lai £ .kuiXL t
ri .Mircești, Ț5 mai; 1880
foi ;B.A.R.!,mș, rom. 803.,J. 176;- original. : , , , .KT. miū

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 95^96; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 185.

C,»t-

(foiri H - !,4

461

-tp. • , : , Mircești, 25 mai-1880
B.A.R., ms. rom. 803, f. 177; original. £ q ,r.;

463

[Mircești, p. 25 mai 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 139; original.

1 La 25 mai (cf. aici p. 574) V. Alecsandri scrie lui Ion Ghica despre cauzele care l-au împiedicat să-i trimită actul al doilea, deci scrisoarea de față, în care îl anunță că i l-a trimis, este după această dată.

461

Mircești, [p. 25 mai 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 184- 185; original.

1 Cf. aici nota de mai sus. Spunînd că a trimis „ieri” actul doi din *Pepelea*, scrisoarea de față se situează după cea precedentă.

2 Cf. aici nota următoare.

CĂTRE IACOB BOLOGA, PREȘEDINTELE „ASTREI”

465

Mircești, 28 mai [s.v.] 1880

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, *Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri, în Limbă și literatură*, X, 1965, p. 68—69.

1 La 25 iulie/4 august 1879, Constantin Stezianu propune alegerea lui V. Alecsandri ca membru onorar al „Astrei”. Sînt aleși poetul și Jan Urban Jarnîk. După îndeplinirea formalităților necesare, la 4 iunie [s.n.] 1880, Comitetul „Astrei” trimite diploma de membru onorar, pentru care poetul mulțumește la 28 mai [s.v.], răspuns care este citit în ședința „Astrei” din 20 septembrie 1880. Cf. D. Duzinchievici, *loc. cit.*, Ți. 68.

CĂTRE ION GHICA

466

Mircești, 3 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 180; original.

467

Mircești, 6 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 181; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 96—97; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 186.

1 Criticii lui *Despot-Vodă*. Feeria, considerată atunci de poet ca o „simplă piesă cu trucuri”, este apreciată astăzi ca una dintre creațiile literare originale ale poetului.

468

Mircești, Duminica Mare, [8 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 188-189; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 97—99; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 186-187.

1 Duminică era 8 iunie, așa cum rezultă din scrisoarea următoare adresată lui Georges Duca, datată „8 iunie”, și în care poetul precizează:

994

„Sîntem astăzi duminică. . .” Conținutul ambelor scrisori este asemănător, în plus mai pledează pentru această datare și aluzia la „enciclica” lui C. A. Rosetti care a apărut în *Românul* între 30 mai—10 iunie 1880 (cf. aici p. 581) și presupunerea că I. Ghica trebuie să fi primit „ieri sau astăzi” actul IV din *Pepelea*, trimis cu două zile înainte. Cf. aici p. 582.

2 Strousberg, concesionarul german al unor linii ferate din România, cu care statul a avut multe nemulțumiri.

3 Pentru a condamna pe concesionar, dar și pe șeful guvernului, V. Alecsandri folosește câteva cuvinte din imprecăția Camillei, din *Horace de Corneille*, actul V, scena V:

„Voir le dernier Romain à son dernier soupir,
Moi seule en etre cause, et mourir de plaisir!”
(„Să văd pe ultimul roman la ultimul său suspin”,
Eu singură să fiu cauza, și să mor de mulțumire!”)

4 în *Românul*, XXIV, 30 mai — 10 iunie 1880, C. A. Rosetti publică un apel demagogic către alegători, în care își atribuie toate marile realizări politice din țară, începînd de la 1848. A nu-i recunoaște totuși nici un merit era puțin nedrept!

5 Desigur că personajul, „Cîrtescu (a mîncat pîinea amară a exilului)”, din piesa proiectată *Invidioșii*, îl întruchipa pe C. A. Rosetti.

CATRE GEORGES DUCA

469

Mircești, 8 iunie 1880

B.A.R., S 16 (5)/LVII; original.

1 Prințul de Wied.

2 Cf. aici p. 997, n. 2.

3 I. G. Duca, fiul lui Georges Duca, viitorul prim-ministru, asasinat în 1933.

4 Nepoata poetului.

5 Cf. aici p. 601.

995

CĂTRE V. A. URECHIA

470

Mircești, 8 iunie 1880

Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați; original.

Bibliografie : I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 12, fără dată, deși originalul este datat.

CĂTRE ION GHICA

471

[Mircești, p. 8 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 138; original.

1 După conținut, scrisoarea se plasează după 8 iunie. Cf. aici p. 584.

2 George M. Stephănescu (1843-1925), compozitor. A fost profesor la Conservator și director al orchestrei Teatrului Național. A compus muzica pentru feeria *Sinziana și Pepelea*.

CĂTRE V. A. URECHIA

472

Mircești, 13 iunie 1880

Biblioteca „V. A. Urechia”, Galați; original.

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 12.

1 Feeria *Sinziana și Pepelea*.

2 V. A. Urechia făcea și el parte din Comitetul teatral, unde urma să se întâlnească.

996

CATRE IACOB NEGRUZZI

473

Mircești, 14 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 187; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 116-117.

1 Scrisoarea *Vasile Porojan* (cf. aici p. 589, și p. 998, n. 2). Poetul nu și-a ținut făgăduiala; față de numărul mare de scrisori literare ce i-a trimis Ion Ghica, el nu a dat decât pe aceasta, *Pinea amară a exilului* (cf. aici p. 1025, n. 2), și introducerea *Iată-ne cu iarna în țară*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 851-852, note.

2 Opera se numea *Neaga*, pentru care a scris muzica compozitorul suedez Ivar Hallstrom. Acesta scria lui Alecsandri în 1884, ianuarie 30, de la Stockholm, că așteaptă feeria făgăduită de poet pentru a-i compune muzica. Se oferă, de asemenea, să scrie o operă comică (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 237—238). În 1898, octombrie 21/noiembrie 2, consulul general al României la Stockholm trimite lui D. A. Sturdza, pentru a fi remisă lui Carmen Sylva, partitura muzicală a operei *Neaga*, compusă de Ivar Hallstrom (cf. B.A.R., coresp. D. A. Sturdza). După cum reiese din scrisoarea compozitorului către V. Alecsandri, opera *Neaga* urma să se joace la Stockholm, regina trimisese costumele naționale necesare.

CĂTRE ION GHICA

474

Mircești, luni, [16 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 191; original.

1 Scrisoarea a fost scrisă după 14 iunie când trimisese lui I. Negruzzi pe *Vasile Porojan* (cf. aici p. 588). Dacă 8 iunie corespundea zilei de duminică

(cf. aici p. 994—995, n.1), atunci 14 iunie corespunde zilei de sîmbătă, și afirmația din scrisoarea către Iacob Negruzzi că pleacă peste două zile la Sinaia corespunde cu ziua de marți, zi pe care o anunțase ca dată posibilă a venirii sale în București și lui V. A. Urechia, în scrisoarea din 13 iunie (cf. aici p. 587). Deci scrisoarea către Ion Ghica este scrisă luni, 16 iunie 1880.

2 Scrisoarea Vasile Porojan se va publica în *Convorbiri literare*, IV, nr. 5, 1 august 1880, p. 165-171.

3 Nume dat atunci Gării de Nord, după numele Căii Tîrgoviște, actuala Calea Griviței, care ieșea la bariera Tîrgoviște, de unde începea drumul (prin Bildana) spre vechea capitală.

475

Mircești, marți, [17 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 187; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 40—42; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 188.

1 După felul în care se succed scrisorile poetului, după conținutul lor, începînd de la 8 iunie, aceasta a fost scrisă marți, 17 iunie (cf. aici p. 997—998, n. 1). în articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 138, se propune data de marți, 15, pe stil nou. Nu putem fi de acord cu această datare, eroarea fiind datorată faptului că autorul articolului nu a cunoscut, din scrisorile anterioare acesteia, decît pe aceea din 14 iunie către Iacob Negruzzi. Apoi, în general, V. Alecsandri folosea stilul nou mai mult în scrisorile scrise în sau din străinătate și mai puțin pentru cele scrise în țară.

2 V. Alecsandri va anunța și pe I. Negruzzi și pe Alex. Papadopol-Calimah despre intenția de a scrie această piesă, pe care o și începuse; proiectul se menține pînă în mai 1881 (cf. aici p. 722), dar nu va fi realizat niciodată. Din încercările făcute se păstrează două fragmente, cuprinzînd lista personajelor și scenele I—II, din actul I (cf. B.A.R., ms. rom. 2231, p. 20, 22 și 24 și ms. rom. 2253, p. 83—85). Fragmentele au fost publicate de II. Chendi și E. Carcalechi în Vasile Alecsandri, *Opere complete*, IV, *Teatru*, III, București, Minerva, 1905, p. X—XIII. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc, 1981, p. 589-595 și p. 1145-1149 note.

998

3 *Invidioșii*, amînată pentru studiu, nu va mai fi scrisă niciodată. Cf. aici p. 971-972, n. 4.

4 Cf. aici p. 997, n. 2.

5 Dimitrie Ghica, beizadea.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

476

Mircești, 20 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 189; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809-810; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 116-117; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 370—371.

1 Scrisoarea se intitula *Ceremonia cafelei* și a fost publicată în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 5, 1 august 1880, p. 194—196.

2 Parte din colecția de autografe a poetului se păstrează la B.A.R., ms. rom. 2253.

3 Cf. aici p. 997, n. 1.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

477

Mircești, 21 iunie 1880

B.A.R., S 37 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 208—209; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 412—413; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 276—279.

1 Cf. supra n. 1.

999

2 V. Alecsandri, *Opere*, II, Buc, 1966 [în ciclul *Legende nouă*], p. 183 — 188 și p. 387; cu dedicația către Papadopol-Calimah.

3 Cf. aici p. 998, n. 2.

4 Nu își va realiza proiectul, va petrece iarna în țară, datorită greutăților financiare.

CĂTRE EUHARIA DUCA

478

Mircești, 22 iunie 1880

B.A.R., S 15 (1)/LVIII; original.

1 Doctorul Ștefan Văleanu de la Roman., medicul casei.

2 I. G. Duca, nepotul Euhariei. Cf. aici p. 995, n. 3.

CĂTRE ION GHICA

479

Mircești, 26 iunie 1880

B.A.R., ms., rom. 803, L 183-184; original.

1 Cf. aici p. 998, n. 2.

480

[Mircești, 26-28 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 152; original.

1 Biletul nedatat credem că este scris între 26—28 iunie pentru că la 26 iunie (joi) scrie lui Ion Ghica, din Mircești (cf. aici p. 597), că va fi în

București luni sau marți, deci la 30 iunie sau ,1 iulie; data de marți este confirmată și în bilet, dar la 29 iunie (duminică) scrie tot lui Ion Ghica (cf. aici p. 599), contramandînd venirea.

481

Mircești, 29 iun. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 185; original.

CĂTRE EUHARIA DUCA

482

Mircești, 30 iunie 1880

B.A.R., S 15 (2)/LVIII; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

483

Sinaia, luni, 7 iuli 1880

B.A.R., S 19 (83)/LVII; original.

484

Sinaia, 14 iuli 1880

B.A.R., S 19 (84)/ LVII; original.

1 Adela Moruzi, născută Sturdza, căsătorită cu beizadea Alecu Moruzi. Fiica lor, Măria Moruzi, s-a căsătorit în 1889 cu Alexandru A. Cuza

fiul cel mai mare al domnitorului Alexandru I. Cuza, mort după numai șase luni de la căsătorie.

2 Doctorul Ștefan Văleanu.

CĂTRE ION GHICA

485

Sinaia, iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 186; original.

1 Piesă proastă.

2 A patra scrisoare, în ordinea apariției în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 6, 1 septembrie, p. 209—216, este întâia școli române din București [*Scoală acum 50 de ani*].

486

Sinaia, 17 iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 187-188; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

487

Sinaia, 25 iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 2 300, f. 39; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 271—272.

1002

CĂTRE ION GHICA

488

Sinaia, joi, [iulie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 153; original.

1 După conținut, scrisoarea este anterioară celei din 28 iulie 1880.

2 Pentru afacerile lui V. Alecsandri la Galați cf. P. Păltinea, *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați, în Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu”, 1979, V—VI, p. 167—168.*

3 Cf. aici p. 1001, n. 1.

489

Sinaia, 28 iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 191; original.

1 Cf. supra n. 2.

2 *Sinziana și Pepelea.*

3 Louis Arsene Delaunay (1826—1901), artist dramatic francez, societar la Comedie-Francaise, profesor de declamație la Conservatorul din Paris. A fost profesorul Aristizzei Romanescu și al lui Grigore Manolescu, trimiși la Paris pentru perfecționare.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

490

Sinaia, gioi, [iulie] 1880

B.A.R., S 19 (88)/LVII; original.

1 Probabil către sfârșitul lunii. Cf. și scrisoarea către Ion Ghica din [iulie 1880], p. 607.

1003

2 Cf. aici p. 1003, n. 2.

3 Cuvînt inventat de Mărgărita, nepoata poetului, pentru *cireși*: uneori o denumeau chiar pe ea cu numele de Terței.

CĂTRE ION GHICA

491

Mircești, 7 aug. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 192; original.

1 Victor Delmarry, artist francez, venit cu o trupă în turneu în țară și rămas în Moldova, la Iasi.

492

Mircești, 9 august 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 193; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 42; Vasile Alecsandri. *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 188—189.

1 La această dată V. Alecsandri încă se gîndea să continue drama *Dezrobirea țiganilor*. Cf. aici p. 998, n. 2.

2 Probabil era manuscrisul scrisorii *întîile școli române din București [Școala acum 50 de ani]*, apărută în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 6, 1 septembrie 188, p. 209—216.

1004

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

493

Mircești, 15/28 august 1880

Bibliografie: *Ilustrațiunea*, IV, nr. 1, noiembrie 1915, p. 14; *Acțiunea*, IV, nr. 3729, 12 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 343-344.

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

494

Mircești, 16 august 1880

B.A.R., S 23 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: *Familia*, XVII, nr. 41, 31 mai/12 iunie 1881, f. 260; *Opinia*, I, nr. 187, 14 decembrie 1897, p. 2; *Făt-Frumos*, Bîrlad, I, nr. 6, 1 iunie 1904, p. 87-88.

1 Scriitor mărunț, a colaborat la *Convorbiri literare*, *Familia* ș.a. După afirmația făcută de poet, că bunicul lui Petre Grigoriu a fost prieten cu vornicul V. Alecsandri și că a locuit multă vreme în casa acestuia, credem că el trebuie să fi fost acel Grigori Iconomu care îi scrie lui V. Alecsandri la Paris, în 13 aprilie 1835 și pe care Elenca Alecsandri, mama poetului, îl numește „nași-to Gligori”. Cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 247—248; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 230.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

495

Mircești, 17 august 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 191; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 810; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 117.

1005

496

Mircești, 30 august 1880

B.A.R., ms. rom. 1, f. 193; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 810-811; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 117.

1 Cf. aici p. 616.

CĂTRE DIMITRIE[^]C. OLLĂNESCU-ASCANIO

497

Mircești, 1 sept. 1880

B.A.R., S 53 (2)/LVII; original.

1 Se găsea la Constantinopol ca reprezentant de afaceri al României.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

498

Mircești, 2 septembrie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 194; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 811; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 117-118.

1 Cf. *Episcopul Melchisedec, Literatură religioasă populară, adunată de...*, în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 8, 1 noiembrie 1880, p. 290-297; nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 344-348.

1006

2 Pentru a patra scrisoare cf. aici p. 1007, n. 2. A cincea scrisoare, atunci în pregătire, era cea intitulată *Eteria [Din timpul zaverii]*, apărută în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 325-344. Cu tot interesul arătat de poet și făgăduiala de a răspunde imediat, nu o va face niciodată.

499

Mircești, 8 sept. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 195-196; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 811-812, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 118; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 371-372.

1 Acest proiect de comedie în versuri, despre care pomenește și lui Ollănescu (cf. aici p. 620), a dus probabil la *Fântina Blanduziei*.

2 Cf. aici p. 998, n. 2.

CĂTRE ION GHICA

500

Iași, 26 sept. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 196; original.

1 Cf. aici p. 1008, n. 2.

2 George M. Stephănescu.

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

501

Mircești, 1 octombrie 1880

B.A.R., S 53 (3)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 201-202; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 406-407.

1007

1 Poezia *Noctu*, al cărei manuscris se găsește la B.A.R., în Arh. D. A. Sturdza, III, ms. 80; a fost publicată în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 8, 1 noiembrie 1880, p. 303.

2 Poezia era dedicată soției lui Dim. A. Sturdza, Zoe Sturdza, născută Cantacuzino, sora doctorului Ion Cantacuzino; mama sa era născută MaVros, soră cu Alexandrina Ghica, soția lui Ion Ghica.

CĂTRE ION GHICA

502

Mircești, 2 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 197 și 202; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 100–101; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri/ *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 189-190.

1 George M. Ștephănescu.

2 Spunând că a citit scrisoarea, V. Alecsandri nu se referă la cea apărută în *Convorbiri* (la 1 septembrie), ci la cea primită de la Ion Ghica, după cât se pare, în mai multe fragmente, deci este vorba de *Eteria*. Cf. aici p. 1007, n. 2, și p. 623, unde se precizează că va cere lui Iacob Negruzzi publicarea integrală în numărul următor, cum și scrisoarea către acesta din 9 noiembrie 1880.

3 Actrița Măria Vasilescu.

4 *Daniel Rochat*, comedie în cinci acte de Victorien Sardou, în traducerea lui Ion Ghica; s-a reprezentat, în premieră la 28 septembrie, la deschiderea stagiunii. Piesa fusese cerută de Grigore Manolescu și Aristizza Romanescu, care, în perioada de studiu pe care o petrecuseră la Paris, studiaseră rolurile principale cu actorul Delaunay, de la Comedia-Franceză. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc, 1969, p. 99–100.

503

Iași, 9 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 198; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 372.

1008

1 Cf. *Convorbiri literare*, XIV, nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 325-344, *Eteria* [Din timpul zaverii].

CĂTRE MIHAIL JORA

504

Marți, [14 octombrie 1880]

B.A.R., S 28/LVIII; original.

1 Joi 16 octombrie familia princiară a sosit la Roman, deci marți era 14.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

505

Iași, [a. 20 octombrie 1880]

B.A.R., S 19 (85)/LVII; original.

1 Luni fiind 20 octombrie, biletul a fost scris desigur mai înainte.

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

506

Mircești, 26 oct. [s.n.] 1880

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 108; original.

Bibliografie: V. -Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 129–130; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p.454–455.

1009

1 Grigoriu Silași (1836—1897), preot și profesor universitar. Primul profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj (1881), decan al Facultății de Filozofie. A publicat însemnate studii filologice și a dus o intensă activitate culturală printre românii din Viena și Transilvania. Membru onorific al Academiei Române.

2 Petre Dulfu (1856—1953), profesor de filozofie și pedagogie, scriitor, a colaborat la *Familia*, *Literatorul*, *Revista pedagogică* ș.a. Cunoscută sa carte, *Isprăvile lui Păcală*, a fost premiată de Academia Română.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

507

București, 26 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 41; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904. p. 272.

CĂTRE ION GHICA

508

Mircești, 31 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 204; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

509

Mircești, 9 noiemb. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 197; original.

1 Dacă la 1 decembrie urma să apară *Eteria* (cf. aici p. 1007, n. 2), atunci următoarea scrisoare anunțată trebuie să fi fost *Partidele politice* [*Liberalii de altădată*]. Cf. aici p. 1015, n. 1.

1010

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

510

16 noiem. 1880

B.A.R., S 19 (86)/LVII; original.

511

București, 18 no. 1880

B.A.R., S 19 (87)/LVII; original.

512

București, 24 no. 1880

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 43; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 272-273.

CĂTRE REGINA ELISABETA

513

2 decembrie 1880,

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 129, fișe 316 C. 39488; original.

CĂTRE ION GHICA

514

5 dec. 1880'

Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 148; original.

1011

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

515

București, 6 dec. 1880

Bibliografie: *Rampa*, nr. 25, 27 septembrie 1915, p. 1; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 344—345.

1 Cf. aici p. 612—613, scrisoarea către Obedenaru din august 16/28, în legătură tot cu acest proiect.

2 *Cintecul paparudelor*. Cules de Țerranu, armonizat de Maestro Parisotti, în *Album macedo-român*, *Muzică*, Buc., 1880, p. 15. Partitură fără text, pentru care probabil îl rugase pe V. Alecsandri să scrie versurile.

CĂTRE ION GHICA

516

Mircești, 17 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 205; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 101—103; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 190-191.

1 Alexandru Cihac, *Dictionnaire d'etymologie daco-romane*, Frankfurt, 1870, 2 volume, cu care a concurat la Academia Română, pentru premiul „Năsturel”, care însă a fost acordat chiar poetului.

2 *Hatmanul Drăgan*, dramă națională istorică, în cinci acte, de Frederic Damă și Ion D. Malla, a cărei premieră avusese loc la 16 decembrie 1880.

3 George M. Stephănescu.

4 Probabil *Sfredelul dracului*, Cf. aici p. 1018, n. 4.

5 Ștefan Iulian (1853-1892), actor, societar al Teatrului Național, a interpretat cu succes rolurile comice din piesele lui V. Alecsandri.

6 Frosa Sarandi (1840^1897), actriță, societară la Teatrul Național, a interpretat roluri comice.

1012

517

Mircești, 20 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 208; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 103—104; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 191-192.

1 Cf. aici p. 1012, n. 2. Frederic Dame ceruse la 22 decembrie [s.n.]' direcției Teatrului Național să-și retragă piesa, nemaivorind să fie reprezentată; cererea îi este respinsă pe motivul că se făcuseră cheltuieli pentru montare și se irosise timp cu studiul ei. După reprezentarea piesei, la 29 decembrie, Dame își retrage piesa motivând, printr-o lungă scrisoare, că o face pentru ca să nu aibă și aceasta soarta celorlalte piese ale sale, uitate în cartioanele teatrului. Cf. Arh. Statului Buc., Fond Teatrul Național, dosar 564, p. 168- 169 și 179-185.

2 Gh. Marian (1843—1900), ziarist, critic literar și autor dramatic. Piesa amintită, *După despărțenie*, dramă în trei acte, prezentată la 13 decembrie, a fost restituită autorului pentru modificarea actului trei. La 28 decembrie Comitetul teatral acceptă schimbarea și o reprimește pentru a fi pusă în repetiție. Cf. Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 172.

3 Miss Haycock, englezoaică, educatoarea copiilor lui Ion Ghica, a rămas în casa acestuia pînă'la moarte.

4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

518

Mircești, 23 dec. 1880»

B.A.R., ms. rom. 808, f. 209-210; original.

1 George M. Stephănescu.

2 *Sfredelul dracului*. Cf. aici p. 1018, n. 4.

3 Cf. aici p. 819, n. 1.

101.V

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

519

Mircești, 23 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 824, f. 8; original.

1 Gh. Răscanu.

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

520

Mircești, 25 dec. 1880

B.C.S., M. 11: A, inv. 14175.

CĂTRE ION GHICA

521

Mircești, 27 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 212-213; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 43 — 44;
H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*,
Chișinău, 1968, p. 192-193.

1 Cf. aici p. 1013, n. 1.

2 Cf. aici p. 1013, n. 2.

3 Probabil copia lui *Pepelea*, trimisă la 23 decembrie. Cf. aici p. 638.

1014

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

522

Mircești, 28 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 198; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie, p. 812 —
813; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 119; Vasile Alecsandri, *Publi-*
cistică. Scrisori, Chișinău, 1968, p. 372 — 373.

1 Se referă la articolul *Partidele politice [Liberarii de altădată]*, care a
apărut în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 11, 1 februarie 1881, p. 407 — 412.

CĂTRE IOSIF VULCAN

523

Mircești, 30 dec. 1880

Biblioteca „Astra” Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/4.

Bibliografie : *Familia*, XXXVI, nr. 34, 20 august 1900, p. 398; Vasile
Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 268.

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

524

1880

B.A.R., S 31 (7)/LVIII; copie.

1015

CATRE PETRU VASILE GRIGORIU

525

Mircești, 1881

B.A.R., S 23 (2)/LVIII; original.

1 Probabil luna ianuarie, felicitările primite de poet fiind pentru Sf. Vasile și Anul nou.

2 Cf. aici p. 1005, n. 1. Poetul crezînd că este vorba de două persoane -le răspunde la plural și corectează apoi în text și pe plic, dar uită pe „le

CATRE LUCIE DUCA

526

188 1

B.A.R., S 17 (8)/LVIII; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

527

Mircești, 2 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 11; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 163.

CATRE ION GHICA

528

Mircești, 3 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 809, f. 214-215; original.

Bibliografie : N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt, în Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 548, traducere. ;

1016

1 Anagramă din numele Ventura, sub care acesta semna uneori.

2 Ultimele cuvinte sînt din fabula lui La Fontaine, *L'âne vetu de la peau du Hon*.

3 Titlul unei piese a lui Grigore Ventura.

4 Sceneta *Sfredelul dracului*. Cf. aici p. 1018, n. 4.

529

Mircești, 7 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 216-217; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt, în Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 549, traducere.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

530

Mircești, 11 ianuarie 1881 24° sub zero

B.A.R., ms. rom. 808, f. 200-201; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1881, p. 1000, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, p. 119—120; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 373 — 374.

1 Urarea i-o comunicase și lui Ion Ghica în scrisoarea din 3 ianuarie 1881. Cf. aici p. 648.

2 Cf. aici p. 625 — 626, scrisoarea către Grigoriu Silași din 26 oct. 1880.

3 Scrisoarea a apărut sub titlul *Din viața socială de pe la 1835—1836 [Generalul Coletti la 1835]*, în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 12, 1 martie 1881, p. 445-451.

1017

CĂTRE ION GHICA

531

Mircești, 11 ianuarie 1881 24° sub Dame

B.A.R., ms. rom. 803, f. 218-219; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 104—106; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 193-194.

1 Grigore Ventura publicase în *l'Independance roumaine*, XI, nr. 999, 1002, 24 și 30 decembrie p. 2, 3, două articole calomnioase împotriva administrației Teatrului Național. Primul articol avea ca subtitlu: *La direction du Théâtre National. Omnipotence du directeur general. Odalisques et eunuques. Pas de courbettes devant les sultanes etc.*

2 Prefața de la articolele *Libertate, Egalitate, cu titlul Partidele politice [Liberalii de altădată]*, cf. aici p. 1015, n. 1.

3 Cf. aici p. 1022, n. 1.

4 *l'Oiseau de passages*, vodevil francezesc de Jean Francois Alfred Bayard (1796—1853), localizat de V. Alecsandri sub titlul *Sfredelul dracului*; acesta a cerut să nu fie jucat sub numele său propunînd Pajurescu (cf. aici p. 648—649) sau D-ra X (cf. aici p. 651). Premiera a avut loc la 10 februarie 1881.

CĂTRE IOSIF VULCAN

532

Mircești, 12 ianuar 1881

Biblioteca „Astra”. Sibiu; original.

Bibliografie: Mircea Avram, *Catalogul manuscriselor literare*, Sibiu, 1971, p. 21.

1 Scrisoarea lui V. Alecsandri este scrisă pe prima filă a manuscrisului articolului *Tarde venientibus ossa*, publicat în *Familia*, XVII, nr. 8, 25 ianuarie/6 februarie 1881, p. 45-47.

1018

CĂTRE ION GHICA

533

Mircești, 13 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 220-221; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt, în Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 550, traducere.

1 Nicolae Hagiescu, artist de comedie de la Teatrul Național.

2 Artistul Ioan Christescu.

3 *Familia Daniceff* de Pierre NewsM, pseudonimul colaboratorilor Alexandre Dumas-fils și Pierre Corvin Kroukowski, tradusă de Grigore Manolescu. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc, 1969, p. 84—85.

4 *Le duc Job* de Jean-Louis Laya, localizată de V. A. Urechia cu -titlul *Fata bancherului*. Cf. Ioan Massoff. *op. cit.*, p. 89.

5 *Rome vaincue* de Alexandre Parodi, în traducerea lui I. L. Caragiale. Cf. Ioan Massoff, *op. cit.*, p. 39—40.

CĂTRE V. I. SOCEC

534

Mircești, 15 ianuar 1881

B.A.R., S 42 (1)/LVIII; original.

Pe verso, apostilă de primire.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

535

Mircești, 16 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 202; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895 100 î; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 121.

1019

CATRE ION GHICA

536

Mircești, 17 ian.

B.A.R., ms. rom. 803, f. 222-223; original.

1 Cf. aici p. 1017, n. 1.

2 Aluzie la scrisoarea lui Ion Ghica, *Din viața socială de pe la 1835-1836*. .. Cf. aici p. 1017, n. 3 și p. 1022, n. 1.

CATRE V. A. URECHIA

537

Mircești, 18 ianuar 1881

B.A.R., S 49 (3)/LVII; original.

grafie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 242.

1 William Bonaparte Wyse (1826—1892), scriitor irlandez. Era nepotul lui Lucien Bonaparte, a crescut în Anglia, dar mai târziu s-a stabilit la Avignon, dedicându-se studiului limbii și literaturii provenșale, preocupându-se și de organizarea cu fast a reuniunilor literare. A studiat limba română, pe care ajunsesse să o cunoască bine, după cum se poate vedea din scrisoarea în limba noastră, adresată lui V. A. Urechia (cf. B.A.R. S 40/DCCLXI). între poetul român și scriitorul irlandez s-a stabilit-o trainică prietenie; din păcate, schimbul lor de corespondență se reduce la scrisoarea lui Bonaparte Wyse către V. Alecsandri, din 23 iulie 1882 (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 139—143). Pentru detalii, vezi articolul lui Roque-Ferrier publicat în *Gazette de Roumanie*, II, nr. 230, 8/20 iulie 1882, p. 2.

2 Leon de Berluc Perussis (1835—1902), însemnat poet provenșal. A inițiat „Les jeux floraux de Notre-Dame de Provence”. Cf. *Gazette de*

1020

Roumanie, II, nr. 231, 9/21 iulie 1882, p. 2—3, articolul despre Berluc Perussis semnat cu inițialele C.I. (Charles d'Ille).

3 *Albumul macedo-român*, Buc, 1880, publicat pentru a se crea fonduri necesare înființării de școli românești pentru macedonenii, adună în paginile sale mici piese literare și articole semnate de numeroși scriitori de limbi romanice.

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

538

Mircești, 24 ianuar 1881

B.A.R., S 1/XXX; original.

Bibliografie: *Literatorul*, II, [nr. 2], 15 februarie 1881, p. 563—564; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 1054-1055 note.

1 Varianta trimisă reprezintă scena a IV-a din actul III al piesei *Despot-Vodă*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc, 1979, p. 1055-1068 note, unde se publică varianta în întregime și cu comentarii.

CATRE IACOB NEGRUZZI

539

Mircești, 26 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. f. 204; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie, p. 1001—1002; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 121; Vasile Alecsandri, *Publicistică*. *Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 374.

1 Cf. B.A.R., ms. rom. 4910, f. 1—52, care este introducerea la scrierile lui Constantin Negruzzi, publicată mai întâi în *Convorbiri literare*, VI,

1021

nr. 1, 1 aprilie 1872, reprodusă apoi în volumul de scrieri ale lui Costache Negruzzi din 1873 și m V. Alecsandri, *Proză*, 1876, p. 573—604. La cererea Academiei Române ca V. Alecsandri să scrie o biografie a lui Costache Negruzzi, acesta cere un surplus de informații de la Iacob Negruzzi dar, nu se știe din ce motive, această biografie nu a mai fost scrisă. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1979, p. 352-372 și p. 826-828 note.

CĂTRE ION GHICA

540

Mircești, 28 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 224—225; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 106—108; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 194-195.

1 Se referă la scrisoarea: *Din viața socială de pe la 1835—1836 [Generalul Coletti la 1835]*, scrisă de Ion Ghica în ianuarie 1881. Aici se povestește despre un tânăr moldovean, venit la studii la Paris, care se dădea drept conte (comis). Cf. George D. Florescu, *Un român necunoscut la Paris acum un veac...*, în *Arhiva românească*, VI, 1941, p. 151—152, se identifică aici o familie de mici boieri moldoveni, Radu. Un tânăr din această familie se găsea la studii la Paris o dată cu V. Alecsandri, Alex. I. Cuza și Nicolae Docan.

2 Cf. aici p. 1021-1022, n. 1.

3 *Concina* a fost reluată la 11 mai 1881.

4 George M. Ștephănescu.

CĂTRE IOSIF VULCAN

541

Mircești, 2/14 febr. 1881

Biblioteca „Astra”, Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/5.

1022

Bibliografie: *Familia*, XVII, nr. 15, februarie 1881, p. 81; *Ibidem*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398—399; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 268—269.

1 Costache Caragiali (1815—1877), artist dramatic cunoscut, director de teatru. V. Alecsandri povestise întâmplarea cu *Iorgu de la Sadagura* și în scrisoarea-autobiografică adresată lui Abdolonyme Ubcini în 1856. Cf. V. Alecsandri, *Scrisori, însemnări*, Buc, 1964, p. 146—158, episodul la p. 149.

2 Constantin Aristia (1800—1880), scriitor, profesor, membru al „Societății filarmonice”, om de teatru.

3 V. Alecsandri face o confuzie socotind că Costache Caragiali era tatăl scriitorului Ion Luca Caragiale.

CĂTRE ION GHICA

542

Mircești, 6/18 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 226-227.

1 Mărie Gh. Sturdza de la Miclăușani.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Aluzie la articolul scris de Grigore Ventura. Cf. aici p. 1018, n. 1.

4 Cf. aici p. 1018, n. 4.

5 George M. Ștephănescu.

6 Articolul *Partidele politice [Liberalii de altădată]*, cf. aici p. 1015, 1.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

543

Mircești, 10 februar 1881

Bibliografie: *Rampa*, nr. 25, 27 septembrie 1915, p. 2; *Convorbiri Hterare*, VI, mai 1924, p. 345-346.

1023

1 Despre acest proiect, cf. aici p. 612, 633, 686.

2 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, II, Buc, 1966, „707, și B.A.R., Cabinetul de Muzică, III 3555 - textul muzical al lui Obedenaru pe versuri de V Alecsandri.

CĂTRE ION GHICA

544

Mircești, 11/23 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 228; original.

1 Scrisoarea care a produs impresii contradictorii cititorilor din Iași și București era *Partidele politice [Liberalii de altădată]*, ci. zici. 1015 n. 1. Aceasta explică aluziile la reacțiile probabile ale grupului liberal al lui C. A. Rosetti, cum și faptul că a fost reprodusă în *Timpul*.

2 Cf. aici p. 1025, n. 4

CĂTRE V. I. SOCEC

545

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., S 42 (2)/LVIII; original.

Pe verso, apostilă de primirea scrisorii și executarea facturii.

CĂTRE ION GHICA

546

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 234; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

2 Cf. aici p. 1018, n. 4.

3 Probabil piesa lui G. Marian, *După despărțenie*. Cf. aici p. 1013, n. 2.

4 Cf. aici mai jos n. 2 și p. 997, n. 1. în strada Doamnei se afla sediul redacției și administrației ziarului *Românul*.

5 V. Alecsandri nu a dorit ca această localizare să se reprezinte sub numele său. Cf. aici p. 1018, n. 4.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

547

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 5741, f. 76—77; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Correspondență*, Buc, 1960, p. 3—5; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 139—140; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc, 1972, p. 281-285.

i

1 Cf. aici p. 998, n. 1.

2 Ion C. Brătianu și C. A. Rosetti, liberali, cum și alți exilați de după Revoluția de la 1848, se complăceau în a se socoti niște martiri, invocând suferințe închipuite pentru a face să le crească prestigiul politic. în scrisoarea, neterminată, *Pinea amară a exilului*, V. Alecsandri satirizează pretențiile zișilor eroi, arătând că, departe de a fi fost o suferință, exilul a avut și partea sa de farmec și chiar unele avantaje.

CĂTRE ION GHICA

548

Mircești, duminică, [a. 23 februarie 1881]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 188; original.

1 Scrisoarea trebuie să fie scrisă înainte de 23 februarie, data la care era citat la Roman.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul, grav bolnav.

CĂTRE IOSIF VULCAN

549

Mircești, 24 febr. 1881

Biblioteca „Astra”, Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/6.

Bibliografie : *Familia*, XVII, nr. 20, 8/20 martie 1881, p. 117; *Ibidem*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 399; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 269–270.

CĂTRE ION GHICA

550

Mircești, 25 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 235–236; original.

1 C. A. Rosetti.

2 Cf. aici p. 1025, n. 2.

3 Probabil *Lăpușneanu-Vodă*, tragedia lui Samson Bodnărescu, pentru că *Lăpușneanu* al lui I. Roșea era cerut de Comitetul Teatrului Național la 28 decembrie 1880 pentru a fi pus în repetiție. Cf. Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 174.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

551

Mircești, 26 febr. 1881

Bibliografie: *Ilustrațiunea*, IV, nr. 1, noiembrie 1915, p. 14; *Acțiunea*, IV, nr. 3730, 13 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 346-347.

1 Cf. aici p. 633, 674, 1024, n. 2.

2 Cf. aici p. 612, 633.

1026

CĂTRE V. A. URECHIA

552

Mircești, 28 febr. 1881

B.A.R., S 49 (4)/LVII; original.

Bibliografie: *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, aprilie 1908,

1 W. Bonaparte Wyse adresase lui V. A. Urechia o scrisoare în limba română (cf. B.A.R., S 40/DCCLXI), din care reproducem pasaje pentru a ilustra măsura în care scriitorul irlandez își apropiase limba română: „Domnule și ilustru profesore, Dou dille su numai trecute de la recipiessa de voastră plăcută epistolă și a trei cărților bine-dorite”. . . „Vă referu multe gratis de totu cordele meu și ve rigu a mulțumi așa pe vostru poetu mare D. V. Alecsandri”. . . „Eu me propunu â studia voastră limbă blânda neîntrecută...”

2 Cf. aici p. 689, 1028, n. 1. Același apel îl adresează și lui Ion Ghica la 1 martie 1881.

CĂTRE ION GHICA

553

Mircești, 1 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 238-239; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 45–47; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 195–196.

1 Cei trei numiți erau candidații pentru alegerile în locurile vacante de la Academia Română. Cf. aici, p. 695.

2 Personaj din *Sfredelul dracului*.

1027

- 3 Cezar Bolliac încetase din viață la 26 februarie 1881.
4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.
5 Cf. aici p. 687 și mai jos n. 1.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI [?]

554

[martie 1881]

Bibliografie: *Războiul*, nr. 1380, 14 martie 1881, [p. 3].

1 Scrisoarea nu este adresată redacției *Războiului*, dar este publicată de acesta. Trebuie admis că scrisoarea este scrisă înainte de data de 14 martie, când este publicată, și cum presa folosea stiiul nou, ea a putut fi scrisă la 1—2 martie. îndelungata campanie dusă de V. Alecsandri (din 1875) pentru construirea acestei linii este motivată aici prin interesele generale economice, ele erau însă și interesele poetului pentru exploatarea lemnului din pădurea Borzești căci, între timp, vînduse moșia Pătrășcani, cu pădurile sale.

CATRE ION GHICA

555

Mircești, duminică [1 martie SI]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 175; original.

1 Biletul nedatat credem că este din martie 1881, când trebuia să vină la București pentru premiera feeriei *Pepelea*, fixată duminică 15 martie. Cu această ocazie venea și Paulina pentru a-l vedea pe cneazul Alexandru Cantacuzino. V. Alecsandri îi anunțase lui Ghica la 1 martie (cf. aici p. 689) venirea lor pentru data de miercuri 4 martie, biletul schimbă data venirii

1028

în joi 5 martie, iar în realitate pleacă la 6 martie, așa cum îi scrie lui Baligot de Beyne la 6/18 martie (cf. aici p. 693). Ca informație biletul este posterior scrisorii din 1 martie, chiar dacă au fost scrise ambele duminică 1 martie, una dimineața și celălalt seara.

CATRE ARTHUR BALIGOT DE BEYNE

556

Mircești, 6/18 martie 1881

B.A.R., S 45/LVII; original.

1 Mihail Kogălniceanu scrisese lui V. Alecsandri la 25 februarie/5 martie din Paris că în raportul deputatului Andrei Vizanti, publicat în *Monitorul*, din 21 februarie/5 martie, prin care se cerea votarea proiectului de lege pentru așezarea bustului lui C. Negri în Cameră, se strecuraseră două greșeli, una privind lovitura de stat de la 2 mai 1864, la care Negri nu ar fi participat, când în realitate el a fost la curent cu aceasta și a sprijinit-o, și, a doua, că Negri ar fi fost instigatorul, fondatorul și susținătorul cu bani al *Propășirii*, când de fapt acesta a fost Kogălniceanu. Deci acestea erau chestiunile pe care Vizanti urma să le retracteze, la sesizarea lui Baligot de Beyne. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc, 1978, p. 254.

2 Statuia la Galați s-a ridicat abia la centenarul nașterii lui C. Negri. Cf. aici p. 901-902, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

557

București, 10 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 205; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1002; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 121—122; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău. 1968, p. 375.

1 Cf. aici p. 997, n. 1 și p. 1025, n. 2.

1029

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

558

București, 14/26 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 5741, f. 78; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Ion Alecsandri*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 2, 1 februarie 1943, Anexe, p: 417; Perpessicius, *Ion Alecsandri*, în *Jurnal de lector*, București, Casa școalelor, 1944, p. 353.

1 Cuvintele spuse de V. Alecsandri în Senat exprimau ideile din scri-soare; România s-a încoronat singură pentru a răsplăti sîngele vărsat în războiul de Independență.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

559

București, 27 martie 1881

B.A.R., S 15 (6)/DCCCXXXVH; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V. Alecsandri - Grigore Ventura*, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2 fragment, traducere, data greșită.

CĂTRE ION GHICA

550

Mircești, 12 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 240; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul, foarte bolnav, pleacă în Germania, la Wakerstein bei Jugolstadt, la cumnatul său, Wilhelm von Kotzebue.

1030

561

Mircești, 15 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 241-242; original.

1 Cf. aici p. 698 și p. 1030, n. 1.

2 Probabil aluzie la V. A. Urechia, devenit ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, la 10 aprilie, în guvernul lui Dimitrie Brătianu, și care poate urma să semneze cu numele întregit V. Alexandrescu-Urechia.

3 Scrisoarea următoare apărută este *David Urquard*. Cf. *Convorbiri literare*, XV, nr. 5, 1 august 1881, p. 165-171.

562

Mircești, 24 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 244; original.

1 Coroana regală a fost făcută din oțelul unui tun capturat în războiul de Independență.

2 George M. Ștephănescu.

3 Nu va izbuti din pricina inundațiilor. Cf. aici p. 714.

563

Mircești, 26 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 345—346; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, II, 1897, p. 351—353, traducere.

564

Mircești, 28 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 247-248.

1 „Bucentaur” se numea corabia care purta pe dogele Veneției cînd se logodea cu marea; nu știm care a fost înfățișarea carului alegoric al Teatrului

Național dar, după cum se înțelege, era decorat cu personaje din piesele de teatru jucate. Fastuoasa defilare a celor 43 de care alegorice a avut loc în ziua de 11 mai, de la Șosea pînă la tribuna din fața statuii lui Mihai Viteazul.

2 Cf. aici p. 1031, n. 3.

CĂTRE MĂRIE BOGDAN

565

Mircești, 28 aprilie 1881

Bibliografie: Mărie G. Bogdan, *Aujourd'hui et autrefois, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 154-155.

CĂTRE SIMION FLOREA MARIAN

566

Mircești, 28 aprilie 1881

Bibliografie: S. FI. Marian, *O epistolă de la Alecsandri în Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 149—150.

1 Simion Florea Marian (1847—1907), scriitor, folclorist, profesor, membru al Academiei Române, de aici calitatea de „coleg” cu V. Alecsandri. A scris studiul, interesant, *Ornitologia poporană română*, TOM I—III, Cernăuți, 1883, V -f 438 p. (I); 423 p. (II), premiat de Academia Română. Scrisoarea lui Alecsandri publicată de el, cu note, era răspuns la o scrisoare a sa prin care cerea poetului să-i comunice mai multe numiri și legende atin-gătoare de ornitologia populară.

2 Simion Florea Marian, care nu cunoaște acest nume, îl identifică cu „prigoarea”.

3 Simion Florea Marian propune „pelicanul”.

4 Deși poetul nu cunoaște legendele sau cîntecele acestor păsări, cu excepția cucului, Simion Florea Marian crede că dacă *Legenda rîndunicăi*

1032

este o creație a poetului, *Legenda cioeirliei* are însă multe elemente populare rntilnte în *Ornitologia* sa, tom I, p. 356. puicare,

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

567

Mircești, 6/18 mai 1881

B.A.R., S 13 (1)/LVIII; original.

CĂTRE ION GHICA

568

Mircești, 7/19 mai 1881

B.A.R., ... rom. 803, f. 249-250; original.

CĂTRE LEON NEGRUZZI

569

Mircești, 8 mai 1881

B.A.R., S 34/LVIII; original.

Bibliografie: L. Negruzzi, *Serghei Pavlovici și alte nuvele*, cu o prefață de Titu Maiorescu, [Buc], Editura librăriei Alcalay, f.a., după foaia de titlu se publică facsimilul scrisorii lui V. Alecsandri.

1 Leon Negruzzi (1840—1890), scriitor, frate cu Iacob Negruzzi. A ocupat diverse funcții, în vremea aceea era prefect de Iași, aceasta expli-cînd preocupările administrative la care se referă V. Alecsandri.

2 Publicată în *Convorbiri*, XV, nr. 2, 1 mai 1881, p. 45—56.

1033

CĂTRE ION GHICA

570

Mircești, 14 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 251-252, original.

1 George M. Ștephănescu.

2 Cf. aici p. 1030, n. 1.

CĂTRE TITU MAIORESCU

571

Mircești, 14/26 mai 1881

B.A.R., S 59 (7)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 10—11.

1 *Poclonul lui Peneș s-a publicat în Convorbiri literare*, XV, nr. 3, 1 iunie 1881, p. 122-123.

CĂTRE ION GHICA

572

Mircești, 25 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 253-254; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 108-110; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 197.

1 Cf. aici p. 1030, n. 1.

2 Piesa nu va fi scrisă niciodată, deși îl anunțase pe Ion Ghica încă de la 15 iunie 1880 că a început-o. Cf. aici p. 998, n. 2.

3 Aristizza Romanescu pleca pentru a treia oară la Paris, pe cheltuielile sa, pentru a-și continua lecțiile cu Delaunay. Cf. aici p. 724 și Aristizza Romanescu, *30 de ani de teatru. Amintiri*, București, E.S.P.L.A., 1960, p. 45.

4 Reprezentanțiile lui Matei Millo aveau loc la grădina Rașca.

573

Mircești, 29 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 255-256; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc., 1964, p. 47—49.

1 Ștefan Sihleanu (1857—1923), profesor, doctor în științe naturale, profesor la Facultatea de Medicină, director general al teatrelor, a ocupat diverse posturi politice.

2 Cf. aici p. 819, n. 1.

3 Cf. supra n. 3.

4 V. Alecsandri nu precizează la care* dintre cei doi Coquelin s-a gândit, Constant Coquelin-aîne (1841—1909) sau Ernest Coquelin-cadet (1848—1909), ambii mari artiști de comedie, societari ai Comediei-Franceze.

5 Anicuța Popescu (1854—1912), talentată artistă, căsătorită cu Grigore Manolescu. Ion Ghica ceruse lui Emil Ghica, însărcinat de afaceri al României la Paris, protecția pentru actorii români aflați la Paris pentru a studia la Conservatorul de acolo. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 109.

6 Constantin Stăncescu (1837—1909), pictor, profesor și director al Școlii de bele-arte, membru în Comitetul teatral, director ad-interim al Teatrului Național, după plecarea lui Ion Ghica la Londra.

7 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 512, n. 2.

8 Ion Ghica ceruse reconfirmarea acestora ca membri în Comitetul teatral pe o perioadă de încă patru ani. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 108.

9 Prin Tratatul de la Berlin, din 1878, se prevedea elaborarea de către Comisia europeană a unui regulament de navigație și poliție fluvială pe

Dunăre, de la Porțile de Fier la Galați. România a fost atunci admisă în Comisia europeană. Încercările de a se stabili acel regulament nu au izbutit; pe drept cuvânt, România propunea o comisie compusă din delegații săi, ai Serbiei și Bulgariei, ca state riverane, dar Austria, deși nu era riverană decît pe o foarte mică parte din această porțiune a Dunării, avînd însă interese însemnate de navigație, a pretins participarea cu vot preponderent, ceea ce atinge suveranitatea noastră. Propunerea românească a fost respinsă. Proiectul lui Camille Barrere (care l-a nemulțumit atît pe V. Alecsandri) încerca să diminueze omnipotența Austriei, retrăgîndu-i votul preponderent și ridicînd numărul membrilor comisiei la cinci, pentru a se putea obține majoritatea. România refuză acest proiect. Conferința de la Londra din 1883 îmbunătățește puțin situația și proiectul este acceptat de celelalte state riverane în afară de România, ceea ce face ca de fapt el să rămînă literă moartă. Proiectul României a fost susținut de Ion Ghica, devenit definitiv ministru plenipotențiar la Londra. Cf. Aurel Ioan Vasiliu, *Condițiunea juridică a Comisiunii europene a Dunării*, București, „Carol Gobl”, 1905, p. 13-19.

10 Probabil articolul era *David Urquhard*. Cf. aici p. 1037, n. 1.

CĂTRE PANTAZI GHICA

574

31 mai 1881

Arhiva George Breazu; original.

Bibliografie : *Pagini din istoria muzicii românești*. Ediție îngrijită și prefață de Vasile Tomescu, I, București, Editura Muzicală, 1966, p. 236, facsimil, în care nu se vede și data, urmat de traducerea incompletă, dar cu dată.

1 În legătură cu cazul lui Flechtenmacher mai este de semnalat o scrisoare a lui V. Alecsandri către V. A. Urechia, din iunie 1881. În anul 1955, cu ocazia întocmirii *Catalogului corespondenței lui Vasile Alecsandri*, am avut la dispoziție această scrisoare, aflată atunci în Dosarele Adunării deputaților; astăzi nu am mai putut regăsi această arhivă despre care Arhivele Statului nu mi-au putut da nici o relație, de aceea socotesc necesar să reproduc aici rezumatul scrisorii așa cum figurează în *Catalog*;

1036

„[1881 iunie, V. Alecsandri] recomandă lui V.A. Urechia pe Al. Flechtenmacher, care a dovedit originea română a cîntecelor noastre populare, purificîndu-le de influențele barbare. Arată în ce măsură poezia sa a fost popularizată, grație muzicii lui Flechtenmacher, care l-a completat și care a ajutat la progresul Teatrului Național”. Dosarele Adunării deputaților României, 122, Litera R. Sesiunea 1896—1897, p. 185—188. Obs. Pe coperta dosarului „Proiect de lege prin care se acordă d-lui A. F. încă lei 200 peste cei 300 ca recompensă națională în anul 1881, adică în total lei 500 pe lună. Scris, a fost folosită în expunerea de motive prezentată la Senat.” Cf. Marta Anineanu, *Catalogul corespondenței lui Vasile Alecsandri*; Buc, Editura Academiei R.P.R., 1957, nr. CCXVI, p. 565.

CĂTRE ION GHICA

575

Mîrcești, 15 iunie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 257; original.

1 Ținînd seama de data la care scrie V. Alecsandri, credem că se referă la articolul *David Urquhard*, apărut în *Convorbiri literare*, XV, nr. 5, 1 august 1881, p. 165-171.

2 Se credea că Ion Ghica va fi trimis ambasador la Constantinopol, date fiind legăturile sale cu Poarta, ca prinț de Samos. El a fost însă trimis ambasador la Londra ca bun cunoscător al politicii britanice, al limbii și al problemei grave care se punea pentru țară, aceea a Dunării. Cf. aici. p. 103.5- 1036, n. 9.

3 Cf. aici p. 819 , n. 1.

4 Cf. aici p. 730, scrisoarea către V. A. Urechia.

CĂTRE DR. I. C. DRĂGESCU

576

Mîrcești, 15 iunie 1881

Bibliografie: *Farul Constanța*, II, nr. 55, 19 iulie 1881, p. 3. *Observatorul*, IV, nr. 64, 8/24 august 1881, p. 260 ; *Gazeta Transilvaniei*, XLIV, nr. 91, 11/23 august 1881, p. 5.

1037

CĂTRE V. A. URECHIA

577

Mircești, 22 iunie 1881.

Bibliografie : *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 4.

1 în V. A. Urechia, *Amintiri contemporane* (V), publicate în *Magazin istoric*, XIX, nr. 1(214), ianuarie 1985, p. 30, autorul povestește că i-a fost comunicată de poet nemulțumirea sa pentru adoptarea pronunției grecești după metoda germană. Probabil comunicarea i-a fost făcută într-o altă scrisoare decât aceasta în care nu se întâlnește pasajul citat de V. A. Urechia: „Auzi «îmi scria Alecsandri glumind»: Cai, oi, antropoi. Grecii au țiri, măslina, dar cai și oi mai puține!” Printre alte comentarii ni se pare interesant faptul că, tot aici, poetul îi evocă lui V. A. Urechia amintirile sale despre „Academia Mihăileană”, unde și el a funcționat scurt timp ca profesor de chimie. Detaliu pe care nu l-am întâlnit semnalat în nici o biografie a lui V. Alecsandri. Acesta făcuse la Paris (1836) studii de chimie în vederea pregătirii pentru medicină, epocă din care se păstrează și caietul său de notițe la chimie. Cf. B.A.R., ms. fr. 126.

CĂTRE CATINCA NEGRI

578

Mircești, iunie 25, 1881

B.A.R., S 32/LVHI; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 115-117.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

579

Mircești, 28 iuni 1881

Bibliografie: *Ațiunea*, XIV, nr. 3731, 15 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 348—349.

1 Cf. aici și în celelalte scrisori către Mihail Obedenaru încercările de colaborare cu compozitorul italian Marchetti pentru realizarea unei opere după *Despot-Vodă*.

CĂTRE ION GHICA

580

Mircești, 29 iunie 1881

B.A.R., ms. 803, f. 258-259; original.

1 Liberalii sînt mult atacați pentru chestiuni de afaceri și îmbogățire nejustificată, între aceștia și Anastase Stolojan, ministrul Justiției.

581

Mircești, 3/15 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 261-263; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc, 1960, p. 110—112; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 198-199.

1 Beatty Kingston, publicist și om de teatru englez, pe care V. Alecsandri îl cunoscuse în țară, unde venise chiar și la Mircești, însoțind pe Crawley, concesionarul englez al unei linii ferate din România, prin anii 1875—1876. În 1878 Kingston publicase traducerea în limba engleză a lui *Penesh Curcanul* (*Penesh the Turkey coch*). La 2 noiembrie 1878 Kingston îi scria lui V. Alecsandri că i-a trimis revista *Graphic*, nr. 5, octombrie 1878, în care apăruse. Îi scrie de asemenea că poemul s-a bucurat de mult succes la Londra. Aceasta l-a îndemnat să încerce să traducă și *Maghiara*, *Crai-nou* și *Baba Cloanța*. Manuscrisul autograf al traducerii lui *Penesh* și traducerea în limba franceză și română a introducerii elogioase care îl însoțea i-au parvenit poetului abia în anul 1882, prin Ion Ghica.

Cf. Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 289—295; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 250—252.

2 Credem că este o greșeală, nu Charles, ci William Bonaparte Wyse. Cf. aici p. 1027, n. 1.

3 Ținând seamă de ordinea în care au apărut în *Convorbiri literare*, XV, cele trei scrisori, după 3 iulie, ar fi: David Urquhard, la 1 august, *Egalitate*, la 1 septembrie, și *Libertate*, la 1 octombrie; numai dacă Ghica nu-i trimisese pe cea care avea să apară la 1 decembrie: *Drum de la București la Iași în 1841...*, ceea ce ar explica pentru ce V. Alecsandri, când îl anunță la 1 octombrie 1881 (cf. aici p. 775) că *Egalitate* s-a publicat, vorbește în continuare de *celelalte* care urmează să se publice.

4 Cf. aici p. 741.

CATRE IACOB NEGRUZZI

582

3 iuli 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 207; original.

grafie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 122; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 375.

1 Cele trei scrisori trimise lui Negruzzi credem că sînt: *Egalitate*, *Libertate* și *Drum din București la Iași în 1841*.

2 Cf. aici p. 739.

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE” DIN VIENA

583

Gara Mircești, 5 iulie 1881

B.A.R., S 75/LIX; ciornă.

Bibliografie : I. Grămadă, *Societatea academică socială literară „România Jună”, Arad, 1912, p. 88 și Anexe, p. 132; Adevărul, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2.*

1 Data adevărată a nașterii poetului se cunoaște astăzi cu precizie, 1818, iunie 14, după mărturia de mitrică a vornicului V. Alecsandri (cf. aici p. 835, n. 2), deci în 1881 avea șaiszeci și trei de ani!

CĂTRE ION GHICA

584

Mircești, 6/18 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 264-265; original.

1 Prin numirea lui Ion Ghica la Londra ca ambasador, s-a pus problema direcției Teatrului Național; V. Alecsandri neacceptînd să primească și propunînd pe Petre Grădișteanu sau pe Titu Maiorescu, care la rîndul lor nu acceptă, se ajunge la interimatul lui C. Stăncescu și apoi la numirea lui C. Cornescu, prietenul lui Alex. Odobescu, autorul cunoscutului *Manual de vîntătoare*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 115—116.

585

Mircești, 6/18 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 263; original.

1 Cf. supra n.l .

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

586

Mircești, 9/21 iuli 1881

B.A.R., S 19 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc., 1964, p. 33.

1 Bonifaciu Florescu (1848—1899), fiul lui Nicolae Bălcescu și al Luxiței Florescu (cf. Cornelia Bodea și Paul Cernovodeanu, *Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu*, în *Studii, revistă de istorie*, 2, anul XV, 1962, p. 375—376). A fost profesor și publicist, director al gazetei *Portofoliul român*, apărut între martie 1881—iunie 1882. Profesor la „Sf. Sava” și la Facultatea de litere din București.

2 Ion Voinescu II. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 543, n. 4.

3 Generalul Jacques Aupick, tatăl vitreg al lui Ch. Baudelaire, ministrul Franței la Constantinopol, pe lângă care intervenise pentru a-i înlesni schimbul de corespondență cu Ion Ghica, aflat la Poartă.

4 Bonifaciu Florescu publică în *Portofoliul român*, I, nr. 1—6, martie-august 1881, p. 50—458; nr. 7, septembrie, p. 69—341, sub titlul *Acte istorice*, parte din arhiva rămasă de la Voinescu.

CĂTRE ORESTE DLJANSCHI

587

Mircești, 9/21 iulie 1881

B.A.R., S 13 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: Junimea literară, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152.

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

588

Mircești, 12/24 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 110; original.

rație: V. Alecsandri, Scrisori. însemnări, Buc, 1964, p. 130; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 454—455.

1 Cf. aici p. 1010, n. 2.

1042

CĂTRE V DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE” DIN VIENA

589

Mircești, 12/24 iulie 1881

B.A.R., S 75/LIX; ciornă.

Bibliografie: Gazeta Transilvaniei, XLIV, nr. 91, 11/23 august 1881, p. 3; *Convorbiri literare*, XLI, nr. 10, octombrie 1907, p. 957—958; I. Grămadă, *Societatea academică socială literară „Rmânia Jună”*, Arad, 1912, Anexe, p. 132-133; *Adevărul*, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2.

Ciorna păstrată la B.A.R. diferă de forma în care a fost publicată scrisoarea; din compararea lor se vede încercarea poetului de a-și îmbunătăți forma de exprimare.

CĂTRE V. A. URECHIA

590

[p. 12/24 iulie 1881]

Bibliografie: Viața literară și artistică, III, nr. 14, 1908, p. 4.

1 Credem că Scrisoarea este scrisă în jurul acestei date, pentru că în scrisoarea adresată la 12/24 iulie lui Grigoriu Silași (cf. aici p. 746—747) pomenește de prezența la Mircești a lui G. Sion și apropiata sa plecare, de care, după cum se vede, profită și pentru a trimite lui V. A. Urechia această scrisoare.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE EUFROSINA POPESCU

591

Mircești, 14 iulie 1881

Bibliografie: Th. M. Stoenescu, Teatrul Național și Eufrosina Popescu, în *Revista literară*, XX, nr. 35, 20 decembrie 1899, p. 548.

1043

1 Eufrosina Popescu (1821–1900), actriță, a urmat cursurile Conservatorului Filarmonic din București, a făcut turnee în străinătate ca interpretă de muzică, sub numele de Marcolini, a revenit la Teatrul Național din București, unde a devenit mai târziu societară.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CATRE EDUARD HUBSCH

592

Mircești, [a. 22 iulie] 1881

B.A.R., S 25/LVIII; original.

Bibliografie: *Cele trei Crișuri*, XIX, nr. 7–8, iulie-august 1938, p. 138, facsimil, text francez și traducere; *Ibidem*, XXI, nr. 1–2, ianuarie-februarie 1940, p. 6; *Ibidem*, XXII, nr. 5–6, mai-iunie 1941, p. 84, reprodus numai facsimilul.

1 Scrisoarea este scrisă cu siguranță înainte de 22 iulie 1881 (cf. aici p. 752–753), când mulțumește lui Pietro Mezzetti pentru imnul compus de acesta pe aceleași cuvinte scrise de poet pentru imnul lui Hubsch. V. Alecsandri se întorsese de la București după reprezentația feeriei *Sinziana și Pepelea*, de la 29 martie; la 12 aprilie era la Mircești și, după succesiunea scrisorilor, pînă la 22 iulie nu credem să mai fi venit în București. La 24 aprilie începe schimbul de corespondență cu Ion Ghica (cf. aici p. 701) despre compunerea unor versuri pentru imnul încoronării, a cărui muzică trebuia să o scrie G. **Stephănescu**. Nu se știe dacă proiectul a fost realizat. Imnul lui Hubsch, pe versurile lui V. Alecsandri, a cunoscut numeroase ediții, dar toate nedatate. Este adevărat că, așa după cum scrisese V. Alecsandri lui Pietro Mezzetti, Hubsch compusese acest imn pe vremea lui Cuza, dar el devine abia acum oficial, cînd România ajunge regat. Cf. și Mihail Gr. Poslușnicul, *Istoria muzicii la români. De la renaștere pînă-n epoca de consolidare a culturii artistice*. . . , cu o prefață de domnul Nicolae Iorga, București, Cartea românească, 1928, p. 565–569.

2 Eduard Hubsch (1825–1894), compozitor, șef de orchestră. Studiază la Praga, cîntă la Hamburg și Viena în 1859 vine la Iași, unde rămîne ca locotenent în muzica militară, devine șef de muzică, inspector general și organizatorul muzicii militare din România. În 1880 era șeful orchestrei Teatrului Național.

1044

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

593

Mircești, 22 iulie 1881

grafie: George Franga, 150 *de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti*, în *Manuscriptum*, II, nr. 3(4), 1971, p. 157-158, original și traducere.

1 După cum reiese chiar din textul scrisorii, Pietro Mezzetti compusese un imn pe aceleași versuri sciise de V. Alecsandri pentru imnul lui Eduard Hubsch și nu așa cum bănuiește George Franga că ar fi vorba de poezia *Cîntec de fericire*. Cf. George Franga, *loc. cit.*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

594

Mircești, 24 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 209; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 122-123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Serisori*, Chișinău, 1968, p. 376.

1 Cf. aici p. 739

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE TITU MAIORESCU

595

Mircești, 12 august 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 3; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 6, iunie 1905, p. 508; *Epoca*, XI, nr. 173, 23 iunie 1905, p. 1.

1045

1 Cf. aici p. 1041, n. 1.

2 Eugeniu Stătescu, ministrul de Externe, crease în ministerul său un birou al presei la care este numit Grigore Ventura.

CĂTRE ION GHICA

596

Mircești, 16/28 august 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 276-268; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 112—114.

1 Ion Ghica fusese numit ambasador la Londra.

2 Cf. aici p. 754, scrisoarea către Titu Maiorescu.

3 Vasile Conta (1845-1882), filozoful.

4 S-a publicat *David Urquhard*. Cf. aici p. 1037, n. 1.

CĂTRE V. A. URECHIA

597

Mircești, 17 august 1881

B.A.R., S 49 (5)/LVIII; original.

Bibliografie: *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 4.

1 Cf. aici p. 434 - 435.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE LUCIE DUCA

598

Mircești, 21 august 1881

B.A.R., S 17 (9)/LVIII; original.

1046

CĂTRE TITU MAIORESCU

599

Mircești, 21 august 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 5; original.

Bibliografie : *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 6, iunie 1905, p. 509; *Epoca*, XI, nr. 173, 23 iunie 1905, p. 1; *Vremea*, XII, nr. 582, 5 decembrie 1940, p. 5, socotită inedită.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

600

Mircești, 24 august 1881

B.A.R., S 54(20)/LVII; original.

CĂTRE ION GHICA

601

Mircești, 8 sept. 1881

B.A.R., ms. rom., 803, f. 269-272; original.

Bibliografie : I. Ghica, *Scrisori*, IV, Buc., p. 17, fragment, traducere; E. Carcalechi, *Alecsandri și Ion Ghica*, în *Arhiva*, Iași, XVI, nr. 9, septembrie 1905, p. 386.

1 Cf. aici p. 982, n. 1.

2 Cf. aici p. 1035—1036, n. 9.

1047

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

602

Mircești, 16 sept. 1881

Bibliografie : George Franga: 150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti, în *Manuscriptum*, II, nr. 3(4), 1971, p. 159, original și traducere.

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

603

Mircești, 16 sept. 1881

B.A.R., S 19 (3)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc, 1964, p. 34—35; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 474—475.

1 *Cînticul lui Bonaparte*, scris de Alecsandri în versuri populare, fusese tradus în limba franceză, în proză, de Ion Voinescu II. Prin intermediul bibliotecarului împărătesei Eugenia, „cînticul” este cunoscut la curtea Franței, unde produce impresie. *Marșul lui Napoleon* s-a păstrat într-o transcriere a lui Matei Millo (cf. B.A.R., ms. rom. 3504, f. 13—14), reprodusă de G. Pienescu în V. Alecsandri, *Chiriță la Iași sau două fete ș-o neneacă. Teatru (comedii)*, Buc, Editura Minerva, 1973, p. 428—430. Cf. aici p. 896, n. 2, scrisoarea de răspuns a lui Constantin Essarcu către V. Alecsandri, în care îi trimite o traducere franceză a acestui cîntec. Speranțele pe care moldovenii le legaseră de persoana lui Napoleon îndreptățesc intrarea sa în imaginația poporului. Cf. Emil Virtosu: *Napoleon Bonaparte și dorințele moldovenilor la 1807*, în *Studii, revistă de istorie*, 18, nr. 2, 1965, p. 403—420.

2 Cf. aici p. 325—326.

3 *Articolul N. Bălcescu. Suenire. Articolul I din Revista română II*, iulie 1862, p. 305—313, nu a fost terminat și nici reprodus în *Portofoliul*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc, 1974, p. 819-820, note.

1048

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

604

Mircești, 17 sept. 1881

B.A.R., ms. rom. f. 211; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003-1004; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 376.

1 Cf. aici p. 753—764.

605

Mircești, [între 18—20 septembrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 213; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1004; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 123, fără dată; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 376-377, fără dată.

1 *Data stabilită în articolul Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom 26, 1, 1977, p. 127.

2 *Sfredelul dracului*.

3 Cf. aici p. 649, 651, 771.

CĂTRE V. I. SOCEC

606

Mircești, 20 sept. 1881

B.A.R., S 42 (3)/LVIII; original. Pe verso, apostilă de primirea scrisorii și expedierea facturii.

1 Cf. aici p. 730, și scrisoarea către V. A. Urechia din 22 iunie 1881.

1049

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

607

Mircești, 24 sept. 1881

B.A.R., S 39 (2)/LVHI; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, V, nr. 11—12, 1900—1901; p. 718; P. Păltînea, Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri, în Viața nouă, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 304—305.

1 Cf. o descriere completă a cupei, cu inscripții și simboluri, în Măria Platon, *Vasile Alecsandri, poezii felibri și „Cîntecul gînteii latine”, Iași, 1980, p. 101, n. 27. Cea de a doua inscripție este dedicația lui Albert de Quintana y Combis, donatorul cupei.*

2 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, p. 553, n. 1.

3 Cf. aici p. 902, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

608

Mircești, 26 sept- 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 214-215; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1004-1005; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 123-125, data greșită; Vasile Alecsandri, Publicistică. Scrisori, Chișinău, 1968, p. 377—378, data greșită; Vasile Alecsandri, Cele mai frumoase scrisori, Euc, 1972, p. 285-287.

1 Publicate în *Convorbiri literare, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 209-217 și nr. 7, 1 octombrie 1881, p. 254-265.*

2 Cf. aici p. 768.

3 Cf. aici p. 767.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

609

Mircești, 26 sept. 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 12; original.

CĂTRE ION GHICA

610

Mircești, 1 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 271-272; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Corespondență, Buc, 1960, p. 114—117.

1 *Egalitate a apărut în Convorbiri literare, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 209-217.*

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

611

București, marți, [a. 6 octombrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 15; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Scrisori, 1904, p. 265, dată greșită.

1 Credem că biletul este scris la începutul lunii octombrie 1881 pentru că la 6 octombrie îi scria Paulinei din București. La această dată erau născute cele două fete ale Măriei, care era stabilită la Iași, iar N. Callimachi-Catargi, care pleca atunci la Tupilați, trebuie să se fi reîntors cu familia să" la 9 octombrie. Cf. aici p. 779.

612

București, 6 oct.

B.A.R., S 19 (89)/LVII; original.

1 Pentru interesele lui V. Alecsandri la Galați cf. Paul Păltinea *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*, în *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu”, V, VI, 1979*, p. 167–168.

2 Bancherul Schwab din Galați mediate vânzarea Pătrășcanilor.

613

București, oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 45; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 273.

1 Cf. supra n. 1.

2 Proiectul de a merge la Zante, în insula cu același nume din Marea Ionică, nu era chiar nefondat, ca dovadă că există o scrisoare din partea unei doamne, a cărei semnătură nu am putut-o descifra, în care aceasta îi dă poetului explicații asupra vieții de acolo.

614

București, 9 oct. 1881

B.A.R., S 19 (90)/LVII; original.

1 Familia lui Nicolae Callimachi-Catargi.

2 Cf. supra n. 1.

615

București, 10 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 47; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 273.

1 Cf. aici p. 1052, n. 1.

2 Cf. aici p. 1052, n. 2.

616

București, gioi, [între 11 și 16 octombrie 1881]

B.A.R., S 19 (91)/LVII; original.

1 După conținut scrisoarea este scrisă după 10 octombrie, dar înainte de 16 când se întorsese la Mircești, după cum îi scrie lui Iacob Negruzzi, la 17 octombrie.

2 Alexandru Sturdza.

617

București, sîmbătă, [a. 16 octombrie 1881]

B.A.R., S 19 (92)/LVII; original.

1 Cf. supra n. 1.

2 Cf. aici p. 780.

3 În urma plecării lui Ion Ghica la Londra, V. Alecsandri și Titu Maiorescu și-au dat demisia din Comitetul teatral.

4 Cf. aici p. 1052, n. 2.

5 Prințesa Alina Știrbei, soția generalului Ion Em. Florescu.

6 Cf. aici p. 779-780.

CATRE IACOB NEGRUZZI

618

Mircești, 17 octombrie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 217; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie, 1895, p. 1006; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc, 1904, p. 125; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 379 – 380.

1 Numere din *Convorbiri* în care apăruseră, respectiv, scrisorile: *David Urquhard, Egalitate și Libertate*.

CĂTRE GEORGE STERIADI

619

Mircești, 19 octombrie 1881

Bibliografie : *Gazette de Roumanie*, I, nr. 28, 24 octombrie/5 noiembrie 1881, p. 1.

1 „Mica piesă” era *Les trois bonnets de la comtesse*. Cf. aici p. 892, n. 2.

CĂTRE LASCAR ROSETTI

620

Mircești, 19 oct. 1881

B.A.R., S 39 (3)/LVIII; original.

Bibliografie: *Literatură și artă română*, V, nr. 11—12, 1900—1901, p. 719; P. Păltinea, *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri, în Viața nouă*, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 305—306.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

621

20 octombrie 1881

Bibliografie: *Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152. Fragment inclus în notele scrisorii lui Vasile Alecsandri către O. Dlujanschi din 9/21 iulie 1881, publicată tot acolo.

CĂTRE ION GHICA

622

Mircești, 29 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 237; original.

1 Cf. aici p. 819, n. 1.

2 Nu la 1 noiembrie, ci la 1 decembrie a apărut ultima scrisoare a lui Ion Ghica, în *Convorbiri literare* din anul 1881. Cf. aici p. 1058, n. 2.

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

623

Mircești, 30 oct. 1881

B.A.R., S 19 (4)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. însemnări*, Buc., 1964, p. 35.

1 Auguste Foures (1848—1891), ziarist și poet din Languedoc.

2 Lauraguais, dialect al ținutului cu același nume din Languedoc, a cărui capitală este Castelnaudary.

3 Poezia *A la Roumania*, Castel-nou-d'arri de Laurague's, Auguste Foures, mai de 1880, s-a publicat în *Portofoliul român*, I, octombrie și noiembrie, no. 8, p. 73—76, împreună cu traducerea în limba română și în limba franceză.

CĂTRE ION GHICA

624

Mircești, sîmbătă, [p. 29 octombrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 145; original.

1 Cf. aici p. 1052, n. 2.

2 Nicolae Callimachi-Catargi, ambasador la Paris.

3 Alexandru Odobescu a rămas secretar al Legației de la Paris pînă la venirea, în primăvara lui 1885, a lui Vasile Alecsandri, ca ambasador.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

625

Mircești, 9 noiem. 1881

B.A.R., S 39 (4)/LVIII; original.

1 Cf. aici p. 787.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

626

Mircești, 11 nov. 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 218; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1002—1003, data greșită; V. Alecsandri, Scrisori, Buc, 1904, p. 122, data greșită.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

627

Mircești, 1 dec. 1881

B.A.R., S 54 (21)/LVII; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

628

Mircești, 2 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 12; original.

[CĂTRE WILLIAM BONAPARTE WYSE]

629

București, 7 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 274; original.

1 Bănuim că acel „domn și confrate” căruia îi recomandă pe Ion Ghica este scriitorul irlandez William Bonaparte Wyse (cf. aici p. 1020, n1), care la

această dată publicase o „odă” adresată României, dedicată lui V. Alecsandri. Cum Ion Ghica mergea ca ambasador la Londra, este de admis că poetul încerca să-l pună în legătură cu un scriitor, prieten, aflat acolo. Cf. aici p. 738 scrisoarea lui V. Alecsandri prin care îi propune să vadă la Londra pe B. Kingston și Bonaparte Wyse.

CĂTRE IOSIF VULCAN

630

Mircești, 8/20 dec. 1881

Biblioteca „Astra”, Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII 6/7.

Bibliografie: Familia, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 399; Vasile Vartolomei, Mărturii culturale bihorene, Cluj, 1944, p. 271.

CĂTRE ION GHICA

631

Mircești, 10/22 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 275-276; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Corespondență, Buc, 1960, p. 117; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, Publicistică. Scrisori, Chișinău, 1968, p. 199-200.

1 Nicolae Callimachi-Catargi, fost ministru plenipotențiar la Paris și Londra, acuzat de a fi dezvăluit secrete politice în broșura publicată de el pentru a-și justifica activitatea, *La question du Danube*, Paris, 1881.
2 Cf. aici p. 795, 800.

Iași, 26 dec. [s.n.] 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 281-282.

1 Cf. aici p. 793, 800.

2 Prevestirile lui V. Alecsandri nu se vor îndeplini, la direcția Teatrului Național va veni Grigore Cantacuzino, care va redresa pentru cițiva ani scena românească.

3 Probabil Mărie Cantacuzene.

633

Mircești, 17/29 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 279-280; original.

1 Cf. aici p. 1057, n. 1.

2 în *Convorbiri literare*, XV, nr. 9, 1 decembrie 1881, p. 339—344, apăruse scrisoarea *Drum din București la Iași în 1841 [O călătorie de la București la Iași înainte de 1848]*.

3 Cf. aici p. 793, 795.

CĂTRE REGINA ELISABETA

634

Mircești, 19 dec. 81

B.A.R., S 18/LVIII; original.

LISTĂ DE SCRISORI DE LA V. ALECSANDRI, DIN "•ERIODADA 1871- 1881, CUNOSCUTE NUMAI DIN DIVERSE SEMNALĂRI*

a. [1871 februarie 7, Fio-
rența] **

către domnitorul Alex. Ioan Cuza, cita-
tă în scrisoarea acestuia către poet.
Cf. Scrisori către Vasile Alecsandri,
Buc, 1978, p. 166 (167) *.**

a. [1871 februarie 7, Fio-
renta]

către A. Baligot de Beyne citată în
scrisoarea domnitorului Alex. Ioan Cuza
către poet.

1871 iunie 15

Ibidem
către V. I. Socec, citată în scrisoarea lui
V. I. Socec către poet, din 1871 iulie 5/17,
Buc.

a. [1871 august 24, Mir-
cești]

Ibidem, p. 402.
către [Sofia] Catargi, citată în scrisoarea
poetului către Mărie Bogdan.

a. [1871 septembrie 28,
Mircești]

Cf. aici p. 24(26).
către August Treboniu Laurian, citată
în scrisoarea poetului către Scarlat Făl-
coianu.

a. [1872 februarie 12, Mir-
cești]

(Cf. aici p. 22 și scrisoarea poetului
către Laurian, din 1871 iulie 17, s-ar
putea să fie vorba de aceeași scrisoare.)
Ibidem, p. 26(29).

către Mărie Bogdan, citată în scrisoarea
poetului către aceasta. (S-ar putea să
fie vorba despre scrisoarea din 10 ianuarie
1872, cf. aici p. 45(47).)

Ibidem, p. 50(51).

* Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc, 1981, Nota asupra ediției.

** Pentru datare s-a folosit, în lipsa datei originale a scrisorii, data
locului unde a fost semnalată (scrisoare, presă etc.), cu mențiunea *ante*
și paranteze drepte.

*** Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

- a. [1872 aprilie 1] către Gradovici, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. *Ibidem*, p. 54—55.
- a. [1872 iulie 20, Paris] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. *Ibidem*, p. 63—64.
- a. [[1872 decembrie 6- 13], București] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. *Ibidem*, p. 76—77.
- a. [[1872 decembrie 27], București] către Hriste Ovanes, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 84—85.
- a. [1873 mai 21, Heidelberg] către Elena Cuza, citată în scrisoarea acesteia către poet. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 173.
- a. [[1873 decembrie], Mircești] către Teodor Aslan, probabil scrisoare, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. Cf. aici p. 106- 107.
- a. [1874 februarie, Iași] către casierul Pleșescu de la Roman, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 123.
- a. [1874, februarie 18 sau 25, Mircești] către Teodor Aslan, citată în scrisoarea poetului către Georges Duca. *Ibidem*, p. 124- 126.
- a. [1874 martie 30, Mircești] către Mme Barral, citată în scrisoarea poetului către Mărie Bogdan. *Ibidem*, p. 133 (134).
- 1874 octombrie 4, Mircești către Mărie Bogdan, citată în scrisoarea poetului către aceasta, din 5 octombrie 1874. *Ibidem*, p. 157 (159).
- a. [1874 [sfârșitul anului], Mircești] către Matei Millo, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 170- 171.
- a. [1874 decembrie 24, Mircești] către Mme Barral, citată în scrisoarea poetului către Mărie Bogdan. *Ibidem*, p. 175—177.
- a. [1875 martie a. 8, București] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 186.
- a. [1875 a. martie [8], București] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 186— 187.
- 1875 aprilie 20, Mircești către Vasile Pogor, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. *Ibidem*, p. 200-202.
- 1875 [iunie]. București
- a. [1875 iunie 24, București] către generalul Ion Duca, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. Telegramă. *Ibidem*, p. 218—219.
- a. [1875 august 29, Mircești] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 219-220.
- a. [1875 noiembrie 3, Mircești] către Iancu Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către Philadelphe Cuenim. *Ibidem*, p. 226—227.
- a. [1875 decembrie 7, București] către Noemi Alecsandri, citată în scrisoarea către Mărie Bogdan. *Ibidem*, p. 246—248.
- a. [[1875 decembrie p. 7], București] către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 253—254.
- a. [1876 ianuarie 15, Mircești] către dl. Baur, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 254-255.
- a. [1876 februarie 4, Mircești] către Lascăr Catargi, citată în scrisoarea poetului către Costache Negri. *Ibidem*, p. 265— 266.
- a. [1876 octombrie 30, Le Vesinet] către Iacob Negruzzi, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 271—272.
- a. [1876 noiembrie 16, Le Vesinet] către A. Baligot de Beyne, citată în scrisoarea acestuia către V. Alecsandri. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc. 1978, p. 86 (87).
- p. [1877 octombrie 9] către A. Baligot de Beyne, citată în scrisoarea acestuia către poet. *Ibidem*, p. 89 (90).
- [1877 a. noiembrie] către Frederic Dame. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III Buc. 1969, p. 31.
- 1877 noiembrie 16, Mircești către lt. colonel Pereț, citată în scrisoarea acestuia către poet, din 10 decembrie 1877. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc. 1978, p. 378.
- a. [1877 decembrie 12, Mircești] către lt. colonel Pereț, citată în scrisoarea acestuia către poet, din 10 decembrie 1877. *Ibidem*.
- 1878 martie 29, Mircești către Iacob Negruzzi, citată în scrisoarea poetului către acesta. Cf. aici p. 368.
- Cf. B.A.R. ms. rom. 808, f 161-162.

- 1873 iunie 10, Mircești] către Nicu Negri, citată în scrisoarea poetului către Nicolae Pisoski. Cf. aici p. 423.
- 1878 iulie 7, Mircești către Iancu Alecsandri. Cf. B.A.R., S 18(21)/LVII.
- a. [1878 decembrie 25, Mircești] către Albert de Quintana y Combis, citată în scrisoarea poetului către acesta. Cf. aici p. 466-468.
- a. [1879 ianuarie 4, Mircești] către Mihail Obedenaru. *Ibidem*, p. 470.
- a. [1879 septembrie 21] către Hans, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 499-500.
- a. [1879 octombrie, București] către G. Rășcanu, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 504-505.
- a. [1879 octombrie 16] către președintele Tribunalului Roman, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 506.
- a. [1879 octombrie] către președintele Tribunalului Bacău, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*
- a. [1880 ianuarie 1] către Grigore Ventura, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 539-540.
- a. [1880 ianuarie 12] către Dimitrie Ghica, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 544-546.
- a. [1880 februarie 5, Mircești] către Alex. Cihac, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. Cf. aici p. 552-553.
- 1880 octombrie [21], Iași către Ion Ghica. Cf. B.A.R., ms. rom. 803, f. 199-200.
- a. [1881 ianuarie 3, Mircești] răspunsuri de mulțumire la numeroasele scrisori de felicitare primite, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. Cf. aici p. 648(649).
- a. [1881 ianuarie 7, Mircești] două scrisori către A. Gatinéau, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 651(652).
- a. [1881 ianuarie 28, Mircești] trei scrisori către A. Gatinéau, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 668.

I

- a. [1881 mai 14, Mircești] către Ion Ghica, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica. Telegramă, poate din 7 sau 8 mai. *Ibidem*, p. 717(718).
- a. [1881 august 12, Mircești] către V. A. Urechia, citată în scrisoarea poetului către Titu Maiorescu. *Ibidem*, p. 754.
- a. [1881 a. octombrie 16, București] către Sulzer, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 781.

I

I

INDICE DE OPERE ALE LUI V. ALECSANDRI
AMINTITE ÎN SCRISORI ȘI NOTE

- Albumul unui bibliofil*, 237, 244,
249, 281, 285, 586, 881
- Alexandru Makedon*, 549, 554,
986
- Ana Doamna*, 831
- Arghir*, 892
- Baba Cloanța*, 1039
- Balcanul și Carpatul*, 388—389,
394
- N. Bălcescu. Suvénire*, 1048
- Becri-Mustafa*, 142, 159, 161,
162, 166, 201, 208, 211, 261,
262, 271, 275, 281, 592, 856,
871
- Boieri și ciocoi*, 94, 105, 106,
111, ' 116, 117, 126, 135, 138,
140(141), 150, 152, 153(155),
160, 279, 836, 839, 840, 843-
846, 848-850, 854, 855, 857,
891
- Les trois bonnets de la comtesse*,
832, 975, 1054
- Lous tres bonnets de la coumtesse*,
traducere în provensală de
A. Roux, vezi supra.
- Bradul*, 166, 859
- Briar bivolarul*, vezi *Ghiaoga lui
Briar*.
- Buchetiera de la Florența*, 398
- Calea robilor*, 153
- Cansoun a la raso latino*, vezi
Cinticul gintei latine.
- Cantico della gente latina del poeta
V. Alecsandri*, text muzical
de **Pietro Mezzetti**, vezi *Cin-
ticul gintei latine*.
- Cantico della razza latina*, tradu-
cere de **Fernando Biondi**, vezi
Cinticul gintei latine.
- Cantico della stirpe latina*, text
muzical de **Filippo Marchetti**,
versuri de **V. Alecsandri**, vezi
Cinticul gintei latine.
- Căderea Rinului*, 105
- Căpitanul Romano*, 376, 920
- Cele mai frumoase scrisori*, 1040
- Le Chant de Bonaparte*, traducere
de **Emile de Champ**, vezi
Cinticul lui Bonaparte.
- Le Chant de la race latine*, vezi
Cinticul gintei latine.
- Chiriță în balon*, vezi *Cucoana
Chiriță în balon*.
- Chiriță la Iași*, 1048
- Ciocîrlia*, vezi *Legenda ciocîrliei*.
- Ciocoi*, vezi *Boieri și ciocoi*.
- Ciocoi paraponisiți*, 840
- Cîntic de fericire*, 1045
- Cinticul gintei latine*, 402—404,
410, 419, 421, 427, 432, 434
(435), 438, 445, 448, 468 (469),

513 (514), 687, 769, 932, 939, 942, 943, 959, 972
Cînticul Jianului, 886
Cînticul lui Bonaparte, 766, 896, 1048
Cîntice de stea și Povestea vorbei de Anton Pann, 48, 49
Concina, 532 (533), 656 (658), 668 (669), 843, 1022
Corespondență, 837
Crai-nou, 1030
Critica piesei „Boieri și ciocoi”, 840
Cucoana Chirita în balon, 162, 171 (172), 209
Cuvinte vechi franceze, 881

Dan, căpitan de plai, 162, 163, 166, 170, 856-858, 913
Despot-Vodă, 451, 454 (455), 463 (464), 465, 479, 500, 506, 516-525, 544 (545), 550 (551), 552, 561, 571 (572), 586-587, 608 (609), 612, 621, 633, 638 (639), 666, 686, 734, 958, 961, 969, 971, 974, 976, 983, 992, 994, 1021, 1039
Deșteptarea României, 382
Dezrobirea țiganilor, 590, 597 (598), 611, 617, 722 (723), 1004
Dictionnaire d'e'tymologie dacoromâne, de A. Cihac, 228
Dimitrie Ralet, 894
Doine, 451
Doine și lăcrimioare, 104, 201, 229, 451
Dorul de brazi, 235 (236)
Dridri, 45, 113
Dumbrava Roșie, 52, 54, 56, 57; 80, 82, 84, 371, 824, 831, 848, 913

Les Envieux, vezi *Invidioșii*
Epistola generalului Florescu, 388, 390, 925
Eroii de la Plevna, 388, 401

Fîntîna Blanduziei, 1007
Frații Jderi, 379-380, 920

Garda saraului, 271, 888
Le gâteau des rois, vezi *Les trois bonnets de la comtesse*.
Generalului Ion Emanuel Florescu vezi Epistola generalului Florescu.
Ghioaga lui Briar, 251, 882
Ginerele lui Hagi Petcu (Le gendre de Mr Poirier) 532 (533), 979
Ginta latină, vezi *Cînticul gîntei latine*.
Groza, 104
Gruî-Singer, 200, 207, 208, 211, 868

Hodja Murad-pașa, 271, 888
Hora de la Grivița, 376-377, 379-380, 426 (427), 920, 923, 945
Hora de la Plevna, 375, 379-380, 920
Hora dobrogeană, 633, 674, 686
Hora independenței, 468 (469)
Hora lui Clopoșel, 647

Iată-ne cu iama în țară, 997
Imnul coroanei, 707
Imnul național român, 750 (752)
Invidioșii 508, 523, 524, 590 (591), 972, 975, 980, 995, 999
Iorgu de la Sadagura, 670, 1023

Jolde, 451

La Turnu-Măgurele, 363-364 (365), 367, 392, 657 (658), 917, 918
Legenda celor doi frați vînători, 376

Legenda ciocîrliei, 201, 207, 208, 210, 232, (234), 629, 631, (632), 868, 1033
Legenda lui Becri-Mustafa, vezi *Becri-Mustafa*.
Legenda rîndunicăi, 166, 170, 182, 198, 232 (234), 1032
Legende, 196, 201, 451
Linda-Raia, 166, 859
Lipitorile satelor, 662 (664), 668 (669)

Maghiara, 1039
Mandarinul, 153
Mărgărita, 986
Mărgăritarele, 201, 229
Mărioară florioară, 824
Meșteru Manole, vezi *Monastirea Argeșului*.
Mihu copilul, 110
Moartea lui Ghica-Vodă, vezi 10 octombrie 1875, 237
Monastirea Argeșului, 687

Noaptea albă, 261, 274-275
Nobila cerșetoare, 843

Oda ostașilor români, 367, 373 392, 917
Odă armatei române, 382
Odă către ostașii români, vezi *Oda ostașilor români*.
Odă la ostașii români, vezi *supra*.
Odă la statuia lui Ștefan cel Mare, 858
Odă la statuia lui Mihai Viteazul, 859
Ostașii noștri, 399-400, 442, 479

Papagalul simpatîc, vezi *Mărgărita*.
Paradisierul, 662, (664)
Pastel chinez, 166
Pasteluri, 196, 201, 451
Păstorii și plugarii, 393, 917

Pe coastele Calabriei, 37
Penesch the Turkis cock, traducere de Beathe Kingston, vezi: *Penesh curcanul*, 362-363, 367-368, 370, 373, 375, 393, 438, 704 (706), 915, 917, 1039
Pepelea, vezi *Sinziana și Pepelea*.
Pepelea și Arvinte, 657 (658)
Pie'sfi rodu facinskigo, traducere de C.E. Lewacowski, vezi *Cînticul gîntei latine*.
Pinea amară a exilului, 695, 997, 1025
Poclonul lui Penes, 720, 1034
Poezii, 198
Poezii populare, 848
Pohod na Sybir, 37, 819
Poiana farmecătoare, 281
Povestea lui Pepelea, vezi *Sinziana și Pepelea*.
Povestea vorbei de Anton Pann, vezi *Cîntice de stea*.
Prier, 281

Răpirea Bucovinei, 228, 238, 867 868, 870, 878
Răspuns generalului Florescu, vezi *Epistola generalului Florescu*.
Repertoriu dramatic, 196, 197
Rîndunica, vezi *Legenda rîndunicăi*.

Sergent de dorobanți, vezi: *Sergentul*, 367, 371, 373-375, 393, 915, 917
Sfredelul dracului, 636 (637), 650, 651 (652), 654 (655), 657 (659), 662 (664), 668 (669), 672 (673), 675-678, 684 (685), 688 (689), 771, 1012, 1018, 1027
Sinziana și Pepelea, 573, 575 (576), 579, 582 (583), 592, 618, 623, 635, 638 (639), 654 (655), 661 (663), 668 (669), 672 (673), 681 (682), 683 (685), 686, 688, 689 (690), 700 (701), 704 (706), 707 (709), 739 (740), 741, 753, 767, 768, 771

990, 992, 993, 995, 996, 1028,
1044
Soare de iarnă, 376—377, 391,
920
Soarele, vîntul și gerul, 196
Statu-palmă, 58, 275, 825
Stoicismul românilor, 894
Strofe improvizate lui Rolla, 923

Ștefan și Dunărea, 104

Tarde venientibus ossa, 1018
Toamna țesătoare, 858
Toma Alimoș, 110
Trei curiozități, 876

Țepeș și stejarul, 160

Un orator mut, 285

Vasile Porojan, 589, 679 (681),
997, 998

Vizirul lui Sultan Selim, vezi
Hodja Murad-pașa.
Vîntul de la miazăzi, 274

11 mai 1875, 207, 208, 868, 870
10 octombrie 1875, vezi Moartea
lui Ghica-Vodă, 237

INDICE DE OPERE ȘI PERIODICE AMINTITE ÎN SCRISORI ȘI NOTE

A cui e vina?, de C. A. Rosetti,
990

Acte istorice, 1042

Acte și documente din correspon-
dența diplomatică a lui Mihail
Kogălniceanu, de Vasile Kogălniceanu, 927

Aghiuță, 890

Ah! suflete!, de C. Miculi, 477

A irs nationaux roumains, de Carol
Miculi, 962

Al doilea rămășag, de B. P. Has-
deu, 274, 890

Albina Carpaților, 809, 919, 927
Albina Daciei, 809

Album macedo-român, 542, 588,
633/664, 786, 986, 1012, 1021

Album schbner Frauen, 902

Alecsandri și felibri, de G. F.
Țepelea și Ion Climer, 930

Alecsandri Vasile mikde'se a Ro-
man Iodalem teren, 746

Amintiri contemporane, de V. A.
Urechia, 1038

Amintiri din teatru, de O. I.
Nottara, 964

L'Amour medecin, de Moliere^ 273

Analele Academiei Române, 522
(524), 907

Analele „Societății academice”, 668,
669

Andrei Florea Curcanul, de N.
Gane, 381, 918

L'Ane vUu de la peau du Hon,
de La Fontaine, 820, 1017

Apărătorul legii, 286

Asupra lui Alexandru Russo, 907

El Autonomista, 948

Autrefois et. aujour'd'hui, de Mărie
G. Bogdan, 931

Barbe bleu, de Charles Perault, 979
N. Bălcescu, vezi Viața, timpul
și operele lui ...

Bogdan Helmitki și Vasile Lupu,
880

Boierii și ciocoi lui Alecsandri,
cu prilejul unor scrisori ine-
dite de ța Kotzebue și Kogălniceanu, de C. Gane, 847

Cal galbin de sub soare, 281

Canto Matina, de Albert de Quin-
tana, 467, 959

Candidat și deputat, de George
Sion, 979

Cansoun dou latin, de Frederic
Mistral, 931

Cantul latinului, de o romană din
Transilvania, 932

Cartea Canalului, 210

Catalogul corespondenței lui Vasile
Alecsandri, ' de Marta Ani-
neanu 1036, 1037

- Cazanie, 193
 Cămătarul, de Gr. Ventura, 793 (794)
 Cer cuvîntul, de Petre Grădișteanu, 172
 Ceremonia cafelei, de Alex. Papadopol-Calimah, 999
 Chant des latins, de Meyrounet de St. Marc, 933
 Chirița la Expoziția de la Viena, de Matei Millo, 127
 Chirița la Plevna, 652
 Ciocoi vechi și noi, de Nicolae Filimon, 568
 Ciuber-Vodă, de Alex. Papadopol-Calimah,
 Ciurma lui Caragea..., de Ion Ghica, 975, 976, 991
 Cîntarea României, 325 (326), 766
 Cîntec pentru oastea lui Igor, 880
 Cîntece de peste Olt, 886
 Cîntecul paparudelor, 1012
 Cînticul Bucovinei, 101, 869
 Colăcărie, 615
 Columna lui Traian, 839, 880
 Condițiunea juridică a Comisiei europene a Dunării de Aurel I. Vasiliu, 1036
 Contribuții la cunoașterea relațiilor literare româno-franceze..., de Al. Hanță, 930
 Convorbiri economice, de Ion Ghica 887
 Copii de pe natură, de Iacob Negruzzi, 161, 162, 268, 887
 Cugetări, de Al. Russo, 87
 Curcanii, de Gr. Ventura, 652, 923
 Curierul Bucureștilor, 262
 Curierul de Iasi, 127, 130, 230, 382, 894
 Curierul de Iași. Foaița intereselor generale, 894
 Curs prescurtat de istoria literaturii franceze pentru uzul liceelor și gimnaziilor statului, de Alexandru Gh. Suțu, 730
 Cuvînt de iertăciune, 615
 Daily News, 355 (357)
 Les Danichiefs, vezi Familia Danicheff.
 Daniel Rochat, de Victorien Sardou, 621 (622), 1008
 Dascălii greci și dascălii români, de Ion Ghica, 974
 David Urquhard, de Ion Ghica, 1040, 1046, 1053
 Decebal și Ștefan, de Al. Russo, 87
 Despre corespondența lui Vasile Alecsandri, 841, 879, 884, 955, 966, 998
 Dictionnaire biographique des écrivains contemporains, de Angelo de Gubernatis, 960
 Dictionnaire d'etymologie dacoromane, de Alexandru Cihac, 634, 875, 1012
 Dimitrie Bolintineanu și opera sa, de T. Virgolici, 813
 Din ineditele lui V. Alecsandri, de I. E. Torouțiu, 955
 Din viața socială de pe la 1835—1836. Generalul Coletti, de Ion Ghica, 1017, 1020, 1022
 Din vremea lui Caragea, vezi Ciurma lui Caragea.
 La direction du Théâtre National. Omnipotence du directeur general... de Gr. Ventura, 1018
 Doamna Elena Cuza, de Lucia Borș, 980
 Documente, 895
 Documente istorice, Hurmuzaki, 668 (669)
 Doi feți cu stea în frunte, de Ioan Slavici, 856
 Domnia lui Caragea, vezi Ciurma lui Caragea.
 Drăgan, vezi Hatmanul Drăgan, Drum din București la Iași, de Ion Ghica, 1040, 1058'
 Le duc Job, de Jean-Louis Loya, 657 (658), 1019
 După despărțenie, de George Marian, 1013, 1025
 L'Eclair, 948
 Egalitate, vezi Libertate, Egalitate. Eneida, de Virgiliu, 710 (711)
 En Moldavie, de Edouard Grenier, 901
 Epistola II, Către Alecsandri, de Iacob Negruzzi, 912
 L'Esprit des betes, de Thousseret, 453
 Eteria, de Ion Ghica, 1007, 1008, 1010
 Familia, 950, 951
 Familia Danicheff, de Pierre Newski 657 (658), 1019
 Familia Sbiera, de Ion Sbiera, 837
 Fata bancherului, localizare de V. A. Urechia după Le duc Job, 1019
 Făt-Frumos, 955
 Felibrige latin, 932
 Les femmes savantes, de Moliere, 817
 Le Figaro, 89
 Flăcăul tomnatic, vezi Le vieux garçon.
 Foaia științifică și literară, 228
 Frigurile, 604 (605)
 Gazette de Roumanie, 849, 1021
 Le gendre de Monsieur Poirier, de Emil Augier, 532 (533)
 Generalul Coletti, vezi Din viața socială de pe la 1835—1836.
 Geografia fizică și politică a României, de D. Frunzescu, 152
 Geografia română, de Zaharia Antinescu, 442, 551
 Gramatica română sau macedoromână, de Mihail Boiagi, 985
 Graphic, 1039
 Grigore Țamblac, de A. I. Iatzi-mirski, 885
 Groza. Ultimul haiduc român, 839
 Guzla, de Prosper Merimee, 110
 Hatmanul Drăgan, de Frederic Dame și Ion. D. Malla, 634—637, 793 (794), 1012
 Horace, de P. Corneille, 995
 A.I. Iatzi-mirski și folclorul românesc, de Valeriu Ciobanu, 885
 Iliada, de Homer, 710 (711)
 Imn catichetic popular, 615
 Isprăvile lui Păcală, de Petre Dulfu, 1010
 Istoria muzicii la români... de Mihail Poslušnicu, 1044
 Istoria românilor, de Alexandrescu, Puiu, 271
 Întîile școli românești în București', de Ion Ghica, 1002, 1004
 Învățătorul copiilor, de Grigorescu, Creangă și Receanu, 152
 Journal des arts, 636 (637)
 La centenarul lui Vasile Alecsandri, de Sever Zotta, 834, 835, 955
 La noi, de B. P. Hasdeu, 890
 La Vasile Alecsandri, de Iosif Vulcan, 941
 Lăpusneanu-Vodă, de Samson Bodnărăscu, 451, 684 (686), 934, 1026
 Lăpusneanu, de Ion Roșea, 1096
 Libertate, Egalitate, de Ion Ghica, 654 (655), 771, 775 (777), 1018, 1040, 1051, 1053
 Literatorul 641, 666, 976, 1010
 Literatura religioasă popidară, adunată de episcopul Melchisedec, 1006
 Luceafărul, 944
 Manual de vînătoare, de C. Cornescu, 1041
 Marșul lui Napoleon, de I. Voinescu, 1048

Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu de Cornelia Bodea și Paul Cernovodeanu, 1042
Maternologia, de dr. I. C. Drăgescu, 779
Metodă nouă de scriere și citire, de Grigorescu, Creangă și Receanu, 152
Mihai Vereanu, de Iacob Negruzzi, 132, 849
Mineu, 193
Ministrul desfrânat, de G. Sion, 597 (598)
Mireille, de Frederic Mistral, 413, 939
Miron și Florica, de Iacob Negruzzi, 398
Mixandra, de Frederic Dame, 570 (572)
Mizantropul, de Moliere, 177
Monitor, 183, 268, 285, 504, 507, 508 (509-510), 970, 972, 1029
Monitorul Bucovinei, 237
ha Montagne qui accouche, de La Fontaine, 283

Napoleon Bonaparte și dorințele moldovenilor la 1807, de Emil Virtosul, 1048
Națiunea, 944
Năvălirea lui Chmelniski, 243
Neaga, de Carmen Sylva, 997
Neagoie-Vodă, de V. A. Urechia, 439
Noctu, de Dimitrie Ollănescu-Ascanio, 1008
Notre-Dame de Paris, de Victor Hugo, 597 (598)

O alegere la senat, de Iacob Negruzzi, 923
O versiune italiană de acum un secol a „Cintecului gintei latine”, de Dimitrie Poptâmaș, 942
OdălaEliza, de V. A. Urechia, 439
L'oiseau de passage, de Jean Framjois Alfred Bayard, 651 (652), 1018

Operele complete ale lui Alecsandri de Gh. I. Virnav-Liteanu, 849 894
Ornitologia poporană română, de Simion Florea Marian, 1032

Partidele politice [Liberalii de altădată], de Ion Ghica, 1010, 1018, 1023, 1024
Păcatele tinereților de C. Negruzzi, 47
Pământul, sătenii și stăpînii în Moldova pînă la 1834, de Radu Rosetti, 977
Pe malul gîrlîi, de Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio, 478, 972
Penticostar, 193
Peste Dunăre, de Grigore Ventura, 548 (549), 748, 793 (794), 945, 983, 984
Phedra, de J. Racine, 175, 177, 861
Piatra corbului, de Al. Russo, 87
Poeziile populare culese și întocmite de Alecsandri, de Gh. I. Virnav-Liteanu, 848
Polcovnicul Ionită Ceganu, de I. Ghica, 991
Portofoliu român, 744, 745, 1042, 1048, 1055
Pribeagul, de Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio, 544 (545), 984
Propășirea, 1029
Psaltirea lui Coresi, 668 (669)

La question du Danube, de Nicolae Callimachi-Catargi, 1057

La race latine, de Meyrounet de St. Marc, 933
Râul, de Dimitrie Petrino, 201
Răpirea Bucovinei, 257
Răzvan și Vidra, de B. P. Hasdeu, 972
Les recits d'un chasseur, de Turgheniev, 815
Renașterea, 516 (518)

La Resistance, de Frederic Dame, 973
Revista, vezi Revista științifică și literară.
Revista contemporană, vezi supra.
Revista contemporană literară și științifică, vezi supra.
Revista „Junimei”, 245
Revista limbilor romanice, 932
Revista pedagogică, 1010
Revista română, 767
Revista științifică și literară, 105, 198, 208, 245, 282, 286, 290, 860, 893
Revue de Deux Mondes, 483 (486)
Revue du monde latin, 932
Les Rochats, 657 (658)
Rome vaincua, de Alexandre Parodi, 657 (658), 1019
Romeo și Julieta, traducere de Dimitrie I. Ghica, 976
România după Tractat, de Dimitrie Ralet, 210, 871
România Liberă, 565 (567)
A la Roumania, de Auguste Foures, 1055
Rumänische Volkspoesie... de Wilhelm von Kotzebue, 844

Satira VI, de Iacob Negruzzi, 887
Schizii franco-provenzali, de Graziado Ascoli, 930
Scrieri, de A. Russo, 839
Scrieri, de Radu Rosetti, 901
Scrierile teatrale ale lui Alecsandri, de Gh. I. Virnav-Liteanu, 849
Scrisori către Vasile Alecsandri, 813, 842, 849, 868, 908, 920, 924, 936, 948, 956, 972, 1020, 1029
La Simaine, 832
Serdarul de Orhei, 876
Serghie Pavlovici, de Leon Negruzzi, 715
Studii naționale, de Al. Russo, 87

Ștefan cel Mare, de I. Pop Florentin, 466

Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați, de Paul Păltinea, 913, 987, 1003, 1052

Tabarin, 147
Tartuffe, de Moliere, 147
Teatrul românesc, de Ioan Massoff, 843, 857, 920, 1019, 1035, 1041
Tipicon, 193
Traianida, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Trei zile din istoria Moldovei, de Mihail Kogălniceanu, 228, 875
Lou Tresor dou Felibrige, 939
Triod, 193
La Tristesse d'Olympio, de Victor Hugo, 35
Trompeta Carpaților, 166, 172

Tiganiada, de I. Budai-Deleanu, 280, 891

Un marș al lui Cuza, de C. Cristodorescu, 914
Un român necunoscut la Paris acum un veac și reflecțiile sale asupra compatrioților săi... de Gh. Florescu, 967, 1022
Urare de Anul nou, 615

Vasărnapa Ujság, 950
Vasile Alecsandri, 962
Vasile Alecsandri mai puțin cunoscut, de Petre Popescu-Gogan, 835
Vasile Alecsandri, poezii felibri și „Cintecul gintei latine”, de Măria Platon, 930, 939, 1050
Vasile Alecsandri refuzat la „Comedia-Franceză”, de C. Gane, 832

V. *Alecsandri și „Albina Carpaților”*
de D. Vatamaniuc, 905
Viața lui I. L. Caragiale, de Șerban Cioculescu, 951
Viața lui Mihai-Viteazu, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Ștefan cel Mare, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Țepeș, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Vasile Alecsandri, de G. C. Nicolescu, 866, 937
Viața, timpul și operele lui N. Bălcescu (1817-1852), de Gr. Tocilescu, 280, 891

Le vieux garçon, de Victorien Sardou, 590 (591)
Vocea Covurluiului, 913
Vocea Prahovei, 274
Le voyage de Monsieur Perrichon, 590 (591)
30 de ani. *Amintiri*, de Aristizza Romanescu, 860, 1035
150 de ani de la naștere. *Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti*, de Gh. Franga, 1045, 1048

INDICE DE NUME *

Agarici, I.: 268
Albu, Ilie: 352 (353)
Albu, Măria: 353 (354)
Albu, Nicolae: 352 (353)
Albu, Ștefan: 379, 920
Alcaz, Eugen: 499, 967
Alecsandri, familia: 855
Alecsandri, Alice, vezi Bal, Alice și del Valle, Alice.
Alecsandri, Catinca: 876
Alecsandri, Catinca, vezi Rolla Catinca.
Alecsandri, Elena: 1005
Alecsandri, Elena, căpităneasa: 876
Alecsandri, Helene, vezi Miot, Helene și Malherbe, Helene.
Alecsandri, Ion: 52, 93, 145 (146), 164 (165), 253, 297, 452, 482, 483, 485 (486-488), 678 (680), 696, 823, 861, 895, 898, 908, 909, 931, 954, 955, 964, 1025, 1030.
Alecsandri, Mărie, vezi Bal, Mărie.
Alecsandri, Neculai: 876
Alecsandri, Noemi: 80 (81), 88 (89), 221 (222), 253, 308, 901, 903, 905
Alecsandri Paulina: 14, 16, 52, 59, 76, 79, 81, 83, 92, 93, 99, 122, 123, 125 (126), 148, 149, 186, 217, 218, 219, 226, 252-255, 278-280, 284, 308-311, 330 (332), 343, 360 (361), 408, 410, 423, 445, 468, (469), 480, 486 (489), 492, 494, 499, 501, 556, 557, 563, 584 (585), 588, 594 (596), 601 (602), 603, 604, 607, 609, 625, 626, 635 (636), 638 (639), 640, 649 (650), 661 (662), 668 (669), 679, 689 (690), 692, 707 (709), 714 (715), 725 (726), 732 (733), 756, 776 (777), 778, 787, 793 (795), 796 (797), 799, 800(801, 802), 811, 814, 823, 826, 829, 830, 831, 832, 834, 835, 844-846, 853, 864, 873, 883, 896, 898, 902, 905, 935, 937, 952, 963, 966, 968-970, 987, 1001-1003, 1010, 1011, 1051
Alecsandri, Vasile, vornicu: 27 (28), 93, 835, 846
Alexandrescu, Angelina: 350
Alexandrescu, Grigore M.: 349, 734, 886, 912

Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

Alexandrescu, Raluca: 350
Alexandrescu, Puiu: 271
Alexei: 412, 938
Alexi, Th: 398
Allard: 246 (248)
Allaux, Aglae: 304, 346, 769, 901, 911, 977~
Allaux, Anton: 347 (348), 901
Alterescu: 501-503, 505
Angheliescu, Mircea: 978
Anineanu, Marta: 811, 813, 1037
Antinescu, Zaharia: 442, 951

Babic: 187
Bal, Alice, vezi del Valle Alice.
Bal, Charles: 903
Bal, Georges: 287 (288), 895
Bal, Mărie: 69, 80 (81), 145 (146), 164 (165), 176, 221, 222, 224 (223, 225), 253, 256, 294, 334 (335), 861, 895, 901, 903, 908
Balassan, Teodor: 285
Baligot de Beynes, Arthur: 60, 62, 74, 93, 136, 137 (138), 242 (243), 250, 253, 295, 497, 536, 607, 615, 616, 693, 897, 902, 968, 980, 1029
Baș, d-na: 551, 589
Baș, A.: 462 (463)
Barbolovici, Alimpiu: 431, 947
Barral, d-na de: 101 (102), 133 (134), 137 (138), 145 (146), 157, 158 (159), 168 (169), 176 (177), 185, 213 (214), 221 (223), 276 (277), 838
Barrere, Camille: 1036
Baudelaire, Charles: 818, 1042
Baur: 255
Bayard, Jean, Francois, Alfred: 654, 1018
Bălăceanu, Ion: 27 (29), 922
Bălcescu, Nicolae: 291, 326, 896, 1042
Baconsfield, Benjamin Disraeli, lord: 454 (455), 485 (488), 955
Bebe, vezi Bal, Mărie
Bebe: 295

Aristia, Constantin: 670, 1023
Armășescu, N.: 682
Ascoli, Graziado: 402, 930
Aslan, Theodor: 95, 105, 106, 111, 124 (125), 836, 839
Atanasiu, Teodor: 913
Athansiade, I.: 950
Augier, Emile: 532 (533)
Aupick, Jacques: 1042
Aurelian, P.S.: 733, 736 (737), 763 (764) 768, 773 (774)

Beethoven, Ludwig van: 75 (76)
Beldiman, Elena: 971, 917
Bellini, Vincenzo: 176 (177)
Bengescu, Zoe: 365 (366), 916
Bengescu-Dabija, G.: 141 972
Berla: 558
Bsrlicoco, vezi C. A. Rosetti.
Berluc Perussis, Leon: 664, 665 1020, 1021
Bianu, Ion: 945
Bibescu Gheorghe-Voievod: 670
Bibicescu, I. G.: 942
Biondi, Fernando: 943
Bismark, Otto von: 32 (34), 430, 514, 584, (585), 947
Blassianu, O.: 428, 945
Bob: 322 (323)
Bodea, Cornelia: 1042
Bodnărescu, Samson: 141, 451, 954, 1026
Boerescu, Vasile: 93, 520 (521), 538, 613, 639, 674, 980
Bogdan, Lascăr: 311
Bogdan, Lupu: 23 (24), 310, 383, 814, 904
Bogdan, Mărie G.: 9(10), 11(13), 17 (18), 22, 24 (23, 25), 29 (30), 45, 46 (47), 50 (51), 52 (53), 57 (58), 62-68, 70, 71, 73, 75 (72, 74, 76), 80 (81), 85, 88, 90 (91), 95 (96), 100, 102 (101, 103), 107 (108), 118 (119), 120 (121), 133 (134), 136 (137), 142 (143), 144 (145),

157 (158), 163 (164), 167 (169), 173, 175 (176), 181, 184 (185), 202 (203), 205. (206), 212 (213), 220 (222), 223 (225), 239 (241), 242 (243), 246 (247), 249(250), 256, 257 (258), 269 (270), 275 (277), 286, 288, 291, 309-310, 316, 318, (319); 321. (322), 330, 332, 333 (334); 335, 343-346 (347), 353 (354), 361, 486 (488), 502, '504, 505, 515, 533 (534), 555 (556), 560, 562, 595 (596), 601 (602), 604, 609, 623 (624), 625, 629, 630, 635 (636), 638 (639), 642 (643), 648 (649), 709-(710), 756 (757), 758 (759), 793 (795), 800 (802), 811, 814, 816, 817, 821-823, 825, 828-830, 833, 834, 836-838, 841, 844, 848, 849, 851-854, 856, 858^862, 864, 869, 872, 874, 877, 879., 881, 884, 887, 890, 894-897, 905, 906, 911, 931, 966, 987, 988, 1051
Bogdan, Mărie L.: 17 (18), 22 (23), 78 (79), 87, 96, 243, 249 (250), 253-254, 256 (257), 286 (288), 293, 308, 309-311, 318 (319), 322 (323), 814, 864, 882, 883, 895, 903, 904, 905
Boiagi, Mihail: 552, 985
Boian. E.: 936
Boileau-Despreaux, Nicolas: 369 (370), 666, 704 (706)
Calimah [Catargi?]: 188
Calinderu: 672 (673)
Callimachi-Catargi, Eva: 558, 779
Callimachi-Catargi, Gracia: 558, --i'f'icia*: , .•iii*nm|9<9i3iJ>o3
Callimachi-Catargi, Nicolae: 84, 86, 92, 94, 231 (233), 322 (323), 482, 559, 564, 778; 779, 787, 793 (794), 799 (801), 906, 922, 964, 988, 1051, 1052, 1055, 1057 ' : • = '

Boldan, Emil: 831
Bolintineanu, Dimitrie: 15, 616, 813
Bolliac, Cezar: 210, 866, 1028
Bologa, Iacob: 4 12, 578, 938, 993
Bonaparte, J6rome, Napoleon, Charles, Paul: 404
Bonaparte, Lucien: 1020
Bonaparte Wyse, William: 664 (665), 687, 738 (740), 796, 1020, 1027, 1040, 1056, 1057
Bone: 70
Borș, Lucia: 980
Bosie: 226, 238
Boucherie, C: 674, 932
Bouffe: 139
Bourke, Robert: 329 (331), 907
Bozianu, Constantin: 517, 974
Brăiloiu, Casia: 916
Brândză, Dimitrie: 286
Brănișteanu, Ca'suca: 309, 311, 903
Brănișteanu, Iancu: 308, 311,903
Brătianu, Dimitrie C.: 1031
Brătianu, Ion C: 297 (298), 394, ' 395, 459 (460), 462 (463), 514, • 522 (524), 574 (575), 581 (583), 623, 633, 668 (669), 680 (681), 688 (690), 898, 1025
Breazu, George: 1036
Brofft: 255, 268, 717 (718)
Budai-Deleanu, Ion: 891
Buescu: 762 (764)
Buiucli: 219
Buium: 559

Camond, familia: 276 (277), 287 (288)
Campoulin, Charles: 932
Cantacuzino: 904
Cantacuzino, Alexandru, cneazul: 272, 398, 446, 479-482, 493, 494, 497, 498, 501, 503, 506, 519 (520), 541, 550, 561, 563, 565 (568), 627, 630, 631, 637, 654, 662 (663), 672 (673), 677 (678), 681 (682), 689

(690), 698, 699. (700), 717
(719), 722 (723), 755 (756),
935, 937, 967, 968, 974-976,
987-990, 1013, 1023-1025,
1028, 1030
Cantacuzino, Cleopatra: 312 (313),
365 (366), 846, 904, 908, 914, 969
Cantacuzino, Eliza: 520 (521)
Cantacuzino, Grigore: 1058
Cantacuzino, Măria: 796 (797),
1058
Cantacuzino, LV: 712
Cantacuzino, Ion: 1008
Cantacuzino-Zizin, I.A.: 183, 778
Cantacuzino, Zoe, vezi Sturdza,
Zoe.
Carada, Eugeniu: 694 (695)
Caragiale, Ion Luca: 951, 1019,
1023
Caragiale, Costache: 670, 671, 1023
Carcalechi, Eugenia: 813, 998
Carmen Sylva, vezi Elisabeta,
regina.
Carol I: 255, 279, 280, 284-286,
341 (342), 352 (353), 375, 387,
390, 394-396, 482, 560, 607,
612, 613, 624, 674, 696, 730,
734, 750 (751), 758, 763 (764),
779, 813, 877, 891, 893-894
Carp, Petre: 284, 290, 778, 888,
893
Catargi: 69, 70
Catargi, d-rele: 356 (358)
Catargi, A.: 22 (23), 30
Catargi, Anica, vezi Anica Grigore
Ghica-Voievod.
Catargi, Costin: 356 (358)
Catargi, Elena: 618, 623 (624),
710 (711)
Catargi, Euphrosina: 129, 214
(215), 847
Catargi, Dimitrie: 339, 341 (342),
361, 502, 505, 506, 515, 558,
560, 601 (602), 630, 732 (733),
756 (757), 792 (794), 793 (795),
911, 967, 989
Catargi, Lascăr: 265, 778, 847, 887
Catargi, Margareta: 493, 502, 504,
515, 557, 558, 560-563, 584,
(585), 595 (596), 601 (602),
609, 617 (618), 627, 629, 710

(711), 731, 732 (733), 758 (759),
965, 967, 1004
Catargi, Sofia: 23, 24 (25), 560
Caux, marchiza de, vezi Patti,
Adelina. <
Cavada: 665
Cavour, Benso, conte de: 388
Cazimir, Constantin (Cocriță): 253,
309-310, 311, 903
Cazneuve: 285
Cernovodeanu, Paul: 1042
Champ, Emile de: 896
Chendi, Ilarie: 813, 998
Chițu, Gh.: 914
Christescu, Ioan: 657 (658), 1019
Cihac, Alexandru: 228, 229, 398,
400, 552, 634 (635), 875, 985,
1019
Ciobanu, Valeriu: 885
Cioculescu, Șerban: 951, 973
Cîmpineanu: 15
Clatinos, Nicolae: 407, 934
Climer, Ion: 930
Clopoșel, vezi I. G. Duca.
Cogâlceveanu, vezi Kogălniceanu,
Mihail.
Cogălniceanu, vezi Kogălniceanu,
Mihail.
Cohen-Linaru, Maurice: 475 (476),
961
Columb, Cristofor: 784
Condiescu, N.N.: 815
Constantin: 192-194
Constantin, A.: 876
Conta, Vasile: 755 (757), 1046
Coquelin: 724 (726)
Coquelin, Constant, aine: 1035
Coquelin, Ernest, cadet: 1035
Cordier: 465, 482
Coresi: 660 (669)
Corneille, Pierre: 995.
Cornescu, C.: 1041
Corradini, Mihail: 280, 291, 896
Costache, Veniamin: 644
Costache-Iepureanu, Manolache:
305 (306), 901
Costin: 653
Costinescu, Emil: 761 (763), 774
(776)
Cozadini, familia: 551
Cozadini, Dimitrie: 984

Cozadini, Elena: 984
Cozoni, Costache: 254, 454, 455
(456), 458, 459 (460, 461),
462 (463), 493, 494, 539, 559,
955, 967
Cozoni, Elena: 93
Cozoni, Enache: 955
Cracti: 489
Crawley: 298, 299 (300), 527, 1039
Crăciunescu, Ion: 109, 841
Creangă, Ion: 152, 281
Cremieux, Adolphe: 454 (455),
485 (488), 514, 964
Cretzulescu, N., d-na: 513 (514)
Cristina: 565
Cristodorescu, Constantin C.: 914
Crupenski, Matei: 263, 264
Cuculi: 665
Cuenim, Philadelphie: 226, 238,
239, 875
.....
..... i fi ii
.....
..... D
Dame, Frederic: 508 (510), 516
(518), 522 (524), 549 (550),
570, 571 (572), 580 (581),
636 (637), 641, 642 (643),
648, 683 (685), 700 (701), 717
(718), 724 (726), 793 (794)
818, 972-974, 992, 1012, 1013
Damet, vezi Dame, Frederic.
Damian, V.: 741, 747, 1040, 1043
Daniel, Michel: 188, 310, 557,
903
Dante Alighieri: 421
Darinet, vezi Dame Frederic.
Davila, Ana: 115 (116), 842
Davila, Carol: 114 (115), 842
Delaunay, Louis Arsene: 600 (609),
1003, 1008, 1035
Delmary, Victor: 610, 1004
Despot-Voievod: 451, 459 (461)
Dimitriade, Constantin: 155 (156,
157), 855, 857
Dimitriu, Vasile: 220 256, 497,
502, 503, 558, 635, 874, 968,
988

Cuenim, Victor: 875
Cugler, Matilda: 244, 245
Cuta: 203 (303)
Cuza, familia: 537 (538), 897
Cuza, Alexandru A.: 857, 968,
1001
Cuza, Alexandru, Ion: 63, 64,
99, 295, 471, 489, 515, 536
(537), 615, 753, 855, 877, 897,
902, 904, 913, 968, 980, 1002,
1022, 1044
Cuza, Dimitrie A.: 897, 968
Cuza, Elena: 181 (182), 217, 253,
295, 309, 310, 497, 536, 537
(538), 607, 760, 883, 897, 901,
902 (904), 956, 968, 980
Cuza, Grigore: 154 (156), '855
Cuza, Ion: 855, 897.
Cuza, Mărioara: 876

D
Dlujanschi, Creste: 564, 676, 684
(685), 713, 745, 785, 990, 1033,
1042, 1054
Docan, Măria, vezi Bogdan, Mă-
ria L.,
Docan, Nicolae: 15, 1022
Docan, Smărăndița: 64, 77, 78 (79),
89 (90), 186, 252, 296, 297,
302 (303), 308, 309, 310, 311,
322 (323), 348 (349), 814, 830,
834, 864, 895, 898, 900, 904,
905, 911, 912 '
Drăgănescu: 983, 992
Drăgescu, I.C.: 729, 1037
Droc Barcian, Nicolae: 440, 950
Droyn de Lhuys, Edouard: 276
(277), 890
Duca, familia: 176 (177)
Duca, Euharia: 125 (126), 584
(585), 593 (595), 600 (601),
603, 609, 845, 908, 1000, 1001
Duca, Georges: 124 (125), 126,
188, 308, 312 (313), 314, 315 (316),
324 (325), 333 (334), 335 (336),
344 (345), 360 (361), 474, 475

(476), 500, 584 (585), 590
(591), 592, 604, 669, 759, -839,
845, 846, 905, 908, 911, 994,
995 c c, .
Duca, Ion: 188, 219, 334 (035), 846,
908
Duca, I.G.: 584 (585), 595 (596),
646, 647, 759, 846, 995, 1000
Duca, Lucia: 312, 313 (314), 323
(324), 332-334 (336), 345, 352
(353), 360 (361); 364 (365),

E.P.: 420, 942
Economu, Ciru: 860
Eliade Rădulescu, Ion: 161, 363,
369
Elisabeta, regina: 77, 80, 82, 85,
122, 214 (215), 231, 232 (234),
235, 236, 247 (248), 255, 335,
339-341 (342), 352, 353, 360
(361), 396, 398, 474 (476),
480, 481, 559, 584 (585); 588,
590 (591), 594 (595), 601 (602),

Fălcoianu, Măria: 27 (29), 253,
254, 307, 883, 902
Fălcoianu, Scarlat: 26, 254, 815 —
817, 883
Fănuță: 681
Filimon, Nicolae: 991
Filipescu, Cleopatra; vezi Canta-
cuzino, Cleopatra.
Filipescu, Costache: 312 (313), 904
Filipescu, Grigore: 904
Filipescu, Ion: 904
Filipescu, Natalia: 168 (169)
Filipescu, Scarlat: 904
Fischer, L.V.: 868
Flechtenmacher, Alexandru: 573,
726 (727), 1036
Florescu, Alina: 558, 781

370, 473 (475), 584 (585); 594.
(595), 604, 630, 646, 758 (759);
846, 906, 908, 912, 914, 917,
918, 961, 1016., 1046
Duca, Pavel: 845
Duca Safta: 845 (.
Dulfu, Petre: 625., 746, 747, 1010
Dumas fils. Alexandre: 1019
Dunois Jean [?]: 217, 873
Duzinchievici, D.: 993
Dymsza, Livia: 720 ,

603, 607, 613, 625, 629-631
(632), 672 (673), 688 (689),
734, 758, 759, 779, 780, 802-
805 (806-808), 829, 846, 876,
877, 910, 997, 1011, 1058
Eminescu, Mihail: 249, 881, 964
Ene: 689 (690)
Enescu, Maruca: 965
Engel, Eduard: 760
Essarcu, Constantin: 280, 291,
896, 1048 . .
Eugenia., împărăteasa: 1048
" . . .
" . . .
" . . .

Florescu, Bonifaciu: 744; 766, 781,
1041, 1042, 1048, 1055
Florescu, Eliza: 558
Florescu, Georges: 967 <
Florescu, Ion Emanuel: 265 (266),
389, 390, 558, 781, "925, 988,
1053 " . . .
Florescu, Luxița: 1042 >
Forbes: 355 (357) , Q . *
Foures, Auguste: 786., 1055 ;
Francăme: 246 (248)
Franga, George: 1045, 1048 '
Frateșiu, Nicanor: 652
Friedrich, Wilhelm: 760
Frunzescu, Dimitrie: 152, 327
Fuad-pașa: 661 (663).
Fulerand: 613

Gane, Constantin: 832, 847
Gane, Niculae: 229, 238, 303, 307,
373, 380, 465, 900, 902, 921
Ganițki, Mihail: 259, 885
Gardeev, Esmeralda: 359, 913
Gardeev, Nicolae: 913
Garfunkel: 64
Garnier, Charles: 192, 861
Gatineau.A.: 573 (574), 610, 620
(621), 638 (639), 651 (652)
655, 668 (669)
Gauthier, Theodor: 818
Gavarni, Thomas Vireloque de.:
735 (736)
Ghenea, C: 896
Gheorghiu: 409
Gheorghiu: 914
Ghica, Aglae Gr., vezi Allaux,
Aglae.
Ghica, Alexandrina: 36 (37), 39
(40), 381, 460 (461), 498, 511
(512), 517 (519), 569 (570),
571 (572), 622, 623 (624),
649 (650), 668 (669), 671
(672), 739 (740), 778, 1008
Ghica, Alexandru-Voievod: 57
Ghica, Anica, Gr.: 901
Ghica, Dimitrie, beizadea: 545,
(546), 590, (591), 592, 971,
983
Ghica, Dimitrie I.: 523 (525), 976
Ghica, Emil: 1035
Ghica, Grigore: 365 (366), 904
Ghica, Grigore-Voievod: 228, 825,
901, 913, 936, 967
Ghica, Ion: 27, 36, 38, 41, 184,
261, 268, 381, 449, 458, 472,
484, 491, 507, 514, 521, 529,
531, 539, 540, 543, 550, 552,
554, 555, 564, 568, 588, 589,
591, 592, 597, 604, 607, 616,
620, 622, 627, 632, 634, 640,
644, 647, 653, 654, 656, 660,
671, 675, 677, 679, 681, 683,
688, 691, 695, 698, 713, 716,
721, 727, 735, 740, 741, 749,
754, 755, 761, 771, 774, 778,
782, 785, 787, 790 (791), 792,

798, 813, 815, 819, 820, 840,
864, 885, 887, 921, 953, 955,
957, 960, 966, 967, 971-
975, 978, 979, 981-984, 987,
988, 991, 992, 993, 995, 996,
997, 1000, 1001-1004, 1008,
1010-1014, 1016-1020, 1022
- 1028, 1030, 1033-1037, 1039
1041, 1042, 1044, 1046, 1047,
1051, 1053-1057
Ghica, Ion Gr.: 922
Ghica, Iorgu: 155 (156), 855
Ghica, Lucia, vezi Duca, Lucia.
Ghica, Natalia, vezi Filipescu,
Natalia.
Ghica, Pantazi: 726 (727), 979,
1036
Ghica, Scarlat: 511 (512), 523
(525), 972
Glaize, P.: 932
Goethe, Wolfgang: 32 (34), 818
Gogol, Nicolae: 815
Gorciacov, Alexandru: 430, 946
Got, Francois Jules Edurad: 147,
195, 330 (333), 608 (609), 852
Goughenheim: 13
Grabbe: 395
Gradovici: 55
Grandeia, Haralamb: 262, 576
(577), 642 (643)
Grădișteanu, P., d-na: 199, 755
(757)
Grădișteanu Petre: 683 (685), 742,
743 (744), 748, 755 (757), 860,
868, 1041
Grecianu, D: 858
Grenier, Edouard: 18, 31, 328,
354, 473, 814, 815, 818, 901,
907, 911, 913, 961
Grigorescu, Nicolae: 152, 988
Grigori Iconomul: 1005
Grigoriu, Petru Vasile: 613, 646,
1005-1016
De Gubernatis, Angelo: 470, 960
Guillard, Stanislas: 294, 908
Guillot: 500 (501)
Guști, Dimitrie: 914

Hagiescu, Nicolae: 636 (658), 657 (658), 677 (678), 688 (689), 1019
Hallstrom, Ivar: 997
Hamsea, Aron: 422, 943
Haneş, Petre V.: 839
Hanganu: 89 (90)
Hanţă, Alexandru: 930
Hasdeu, Bogdan Petriceicu: 43, 104, 142, 160, 229, 243, 274, 278, 283, 286, 509' (510), 838, 856, 879, 881, 888, 893
Hausknecht: 443, 446, 479, 494, 499, 500-504, 506, 525, 530 (531), 532 (534), 562, 868, 909, 951, 962, 978, 983, 985, 986
Haycock: 636 (637), 1013
Hech: 710, (711)
Heine, Henric: 142

Io

Ianov, Ion: 94
Iatzimirski, A. I.: 885
Ionescu, Nicolae: 200, 490, 815, 868, 965
Ionescu de la Brad, Ion: 868
Ionescu, Radu: 815
Iordachi, A.: 876
Iorga, N.: 1044

<l .iinsiTjV
a ti ...

Jarnik, Jan Urban: 993
Jean [Duca?]: 334 (335), 603, 908
Jocrisse: 220, 288 (289), 895

Kalinderu, vezi Calinderu
Kalinderu, Iancu: 991
Katz: 546 (547)

Hepites, Alexandru: 987
Hermeziu, Vasile: 913
Herz, A. de: 446, 453, 953
Hociung: 92, 834, "835
Hodos, Iosif: 815
Horaţiu: 283, 818
Houghton: 119 (120)
Hiibsch, Eduard: 750 (751) 753 1044, 1045
Hugo, Victor: 35, 818
Hiibner: 404
Hurmuzaki: 668
Hurmuzaki, fraţii: 837
Hurmuzaki, Alexandru: 840, 948
Hurmuzaki, Gheorghe: 56, 197 436, 437, 824, 867, 948
Hurmuzaki, N., d-na: 399
Hurmuzaki, Nicolae: 399, 411 923, 948

I

Ipsilante: 618
Irimia, Ion: 501
Isăcescu: 459 (460), 493 (494)
Ispirescu, Petre: 545 (546)
Iulian, Ştefan: 635, 636 (637), 650, 651, 654, 662 (663), 677 (678), 688 (689), 724 (726), 1012

Jolde: 451
Jora, Mihail: 168 (169), 503, 535 (536), 624, 979, 1009

Kingstion, Beatty: 738 (740), 1039, 1057
Kirileanu, Gh. T.: 846

Kisselef, Pavel: 404
Kogălniceanu: 72, 73, 82, 83, 129, 183, 189, 190, 192, 199, 228, 237, 305 (306), 327, 381, 384-387, 390, 446, 451 (452) 459 (460), 462 (463), 492, 493, 508 (510), 517 (518), 564, 597, (598), 613, 693 (694), 735, 737, 828, 831, 847, 863, 865,

Lacroix: 88
La Fontaine: 39 (40), 283, 820, 1017
La Marmora, Alphonse de: 388
Lambrior, Alexandru: 141, 229, 290
Lapedat, Ion Alex.: 338, 374, 391, 909, 918, 927
La Tullay de Varenne, Amice: 9 (11), 12 (13), 23, 24 (25) 29 (30), 46 (47), 50 (51), 53 (54), 61, 69-71 (72) 74-77, 85, 88 (89), 91 (92), 95, 96, 811, 829
Laurian, August Treboniu: 22, 26 (28), 142, 363, 566, 688 (690), 815, 816
Laya, Jean Louis: 1019

Mac Mahon, Mărie Edme Patrice de: 522 (524), 975
Macedonski, Alexandru: 641, 665, 976, 1014, 1021
Macovei: 700 (701)
Maiorescu, Ana: 910
Maiorescu, Clara: 264, 720
Maiorescu, Livia, vezi Dymcza, Livia.
Maiorescu, Titu: 95, 140, 143, 147, 150-152, 155 (156), 191, 194, 214 (215), 228, 263,

868, 907, 922, 923, 924, 927' 954, 955, 966, 967, 979, 1029
Kotzebue, Wilhelm: 122, 844, 847, 1030
Kremnitz, Mitte: 720
Kroukowski, Pierre Corvin: 1019
Kuculi: 665
Kutuzov, Mihail: 514, 973

I

Lazaru, Alexandru: 413, 939
Lazzu: 318 (319)
Lăpusneanu, Alexandru-Voievod: 451, 954
Lecca, D.: 565 (567), 965
Lemaitre, Frederic: 139
Leonard: 497, 498, 557, 558
Lesseps, Ferdinand: 890
Levandoski: 195, 959
Lipian, Alexandrina: 498
Liteanu-Vîrnav, G.I., vezi Vîrnav-Liteanu, G.I.
Lucasievici: 883
Luchian, Nicolae: 124 (125), 411, 645, 768, 937, 1015
Liiders, Alexandru: 913
Ludovic XIV: 758
Ludovic I al Bavariei: 901

M

268, 272, 273, 301, 389, 483 (486), 719, 743 (744), 754, 755 (757), 760, 770, 782, 850-852, 854, 857, 866, 886-888, 893, 1034, 1041, 1045-1047, 1053
Malherbe, Helene: 29 (30), 61, 295, 895
Malla, Ion D.: 1012
Mangra, Vasile: 944
Manolescu, Grigore: 574 (575), 621 (622), 704 (706), 857, 1003, 1008, 1019, 1035

Marchetti, Filippo: 421, 422, 425, 613, 633, 734, 932, 943, 948
 Marcolini: 1044
 Marghiolita: 252, 883
 Marian, George: 636 (637), 642 (643), 662 (663), 677 (678), 1013, 1025
 Marian, Simion Florea: 711, 1032
 Mariette: 100 (101)
 Marinette: 9, 10 (11), 12 (13), 17 (18)
 Massim, I.C.: 26 (28), 142, 161, 815
 Mas off, Ioan: 843, 850, 860, 920, 964, 979, 1008, 1019, 1035, 1041
 Mavrocordat, Didița: 908
 Mavrocordat, Natalia: 308, 310, 908
 Mavrocordat, Nicolae: 903
 Mavrocordat, Smaranda: 892
 Mavros: 1008
 Melchisedec: 615, 616, 660, 1006
 Merimee, Prosper: 20 (21), 110, 815
 Meyerbeer, Giacomo: 176 (177)
 Meyerhoffer, Lebi: 812, 903
 Meyrounet de St Marc: 932
 Mezzetti, Pietro: 419, 429, 448, 480, 513, 526, 752, 765, 941,

942, 946, 953, 963, 972, 976, 1044, 1045, 1048
 Miculi, Carol: 468, 476, 959, 962
 Miculi, Frederic: 469
 Mihai Viteazu: 148, 166, 860, 1032
 Mihalcea: 302, 900
 Millo, Matei: 116, 117, 127, 129, 135 (136), 139, 140, 144, 146, 149, 150-153, 155, 162, 170-172, 208, 209, 214 (216), 656 (658), 657 (658), 662 (663), 704 (706), 722 (723), 839-843, 846, 847, 849-851, 853-855, 857, 859, 860, 870, 872, 873, 891, 979, 1035, 1048
 Mistral, Frederic: 402, 404, 413, 674, 930-932, 939, 940
 Mitici, Costachi: 263, 264
 Mirzescu, Gheorghe: 290, 895
 Mocioni, Andrei: 688 (689)
 Moise: 191, 193, 194
 Moiescu: 264
 Moliere, Jean-Baptiste Poquelin: 177, 817, 852
 Moina, Ștefan: 208, 237, 238
 Moruzi, Adela: 604 (605), 608, 1001
 Moruzi, Alexandru: 1001
 Moruzi, Măria: 1001
 Muti, Domenico: 434, 758, 934

207, 208, 210, 211, 227, 259, 230, 237, 244, 245, 249, 250, 261, 267, 268, 271, 273, 281, 282, 285, 289, 290, 350, • 351, 362-364, 367, 371-373, 375, 376, 378, 380, 383, 387-389, 394, 396-400, 402, 404, 430, 443, 450, 456, 464, 481, 529, 552, 554, 568 (569), 588, 589, 591, 592, 604, 614-616, 619, 621-624, 644, 652, 654, 660, 667 (669), 688 (689), 695, 725 (726), 740, 753, 756 (757), 767, 768, 770, 782, 785 (786), 788, 813, 819-823, 825, 833, 836, 837, 839-841, 843, 845, 848, 849, 851, 854, 856, 857-859, 862, 863, 865, 867-873, 875-878, 880-882, 885, 887-

889, 892, 893, 895, 912, 915-921, 923, 925, 927, 929-931, 946, 952, 954-956, 958, 963, 977, 980, 985, 986, 997, 998, 1005, 1006, 1009, 1010, 1015, 1017, 1019, 1021, 1029, 1033, 1040, 1045, 1049, 1050, 1053, 1056
 Negruzzi, Leon: 95, 399, 715, 1033
 Negruzzi, Măria: 99, 142, 195, 212, 268, 284, 290, 366, 367, 444, 450, 644, 741, 916
 Newski, Pierre: 1019
 Nicolescu, G.C.: 831, 866, 870, 925, 926, 937
 Nollet: 101-103, 107 (108), 269 (270)
 Nottara, Constantin I.: 964
 Nottara, Tatiana: 964

O

Obedenaru-Gheorghiane, Mihail: 402, 404, 421, 422, 470, 613, 633, 674, 686, 733, 932, 942, 943, 960, 1005, 1012, 1023, 1024, 1026, 1038, 1039
 Odobescu, Alexandru: 128, 214 (215), 279, 439, 787, 815, 817, 847, 850, 1041, 1055
 Olariu, Alexiu: 412, 938

Olga [Duca?]: 335, 601 (604) 908
 Ollănescu-Ascanio, Dimitrie C.: 478, 509 (510), 532 (533), 544 (545), 551, 615, 619, 962, 1006, 1007
 Orășanu, Teodor: 508 (510), 972
 Oteteleșanu, familia: 989
 Oteteleșanu, d-na: 561
 Ovanes' Hriste: 85, 254

Nabuco, vezi Sturdza, Alexandru.
 Naniescu, Iosif: 301, 899
 Napoleon: 973, 1048
 Napoleon III: 396, 803 (806)
 Negri, Catinca: 309-311, 462 (463-464), 494, 497, 731 (732), 769, 1038
 Negri, Costache: 55, 82, 140 (141), 162-164, 176 (177), 185, 213, 216 (217), 254, 255, 261, 265, 298 (299), 301-305, 338, 356 (358), 446, 464, 494, 497, 693, 694 (695), 783, 784, 824, 831, 866, 872, 875, 887, 898,

899, 900, 901, 902, 904, 913, 916, 956, 970, 1029
 Negri, Evghenia: 311, 904
 Negri, Măria, vezi Negri, Evghenia..
 Negri, Nicu: 423
 Negruzzi, d-nele: 399
 Negruzzi, Costache: 47, 141-142, 398, 667, 668 (669), 820, 821, 825, 1021, 1022
 Negruzzi, Iacob: 15, 37, 41, 43, 47-49, 51, 54, 58, 81, 87, 94, 99, 105, 106, 111-113, 126, 130-132, 141; 153, 159, 161, 162, 165, 166, 170, 180, 182, 183, 188, 194, 196, 198, 200,

Paicu, Pavel: 43, 820
 Pajurescu: 649, 1018
 Pann, Anton: 48, 49, 822
 Panaiteanu-Bagdazare, Gheorghe: 303, 831, 900
 Panu, G.: 132, 141, 229
 Papadopol-Calimah, A. d-na: 525, 530, 640, 647
 Papadopol-Calimah, Alexandru: 546, 591, 592, 614, 615, 640, 644, 647, 653, 772, 779, 781, 789, 835, 836, 952, 976, 978,

983, 998, 999, 1014, 1016, 1051, 1056
 Paraschivescu: 265 (266)
 Parisotti: 1012
 Parodi, Alexandru: 1019
 Pascal, Gheorghe: 196
 Pascaly, Mihail: 116, 117, 128, 139, 215, 657 (659), 662 (663), 684 (686), 742 (743), 796 (797), 843, 847, 850, 855
 Patti, Adelina: 202 (203), 868
 Pavel: 674

Păltinea, Paul: 913, 987, 1003, 1052
 Pelimon, Alexandru: 568 (569), 991
 Penescu, G.: 1048
 Periețeanu, S.: 841
 Petrescu: 406, 934
 Petrino, familia: 837
 Petrino, Eufrosina: 399, 837
 Petrino, Dimitrie: 201, 229, 238, 245, 282, 286, 289, 390, 400, 837, 892, 927-929
 Phelimon: 991
 Pisoski, Alexandru: 86, 320, 423, 479, 489, 499, 515, 553, 833
 Pisoski, N., d-na: 99, 423, 489, 493, 553
 Pisoski, Nicolae: 86, 98, 320, 339, 343, 344, 423, 458, 470, 479, 489, 498, 506, 514, 553, 563, 760, 779, 780, 833, 837, 905, 909, 910, 944, 956, 957, 959, 962, 965, 969, 973, 985, 990, 1047, 1056
 Planteau: 796 (797)
 Platon: 799 (801)
 Platon, Măria: 930, 931, 939, 943, 1050
 Pleșescu.: 123

Plether: 647
 Pogor, Vasile: 35, 52, 95, 194, 195, 201, 207, 228, 229, 238, 528, 818, 977
 Poliz: 16
 Poliz: 27 (28), 80, 811, 812, 814, 816
 Pomartin, Armând de: 832
 Pop: 407, 935
 Pop Florantin, I.: 466, 958
 Popescu, Anicuta: 704, 724 (726), 796 (797), 1035
 Popescu, Eufrosina: 532 (533), 656 (658), 749, 857, 1043, 1044
 Popescu-Gogan, Petre: 835
 Poptâmaș, Dimitrie: 942, 943
 Poslușnicu, Mihail Gr.: 1041
 Proca: 409
 Protopopescu, Tache: 454 (455), 459 (460-461), 462 (463), 957
 Prozorevski: 514
 Pruncu: 57
 Pruncu, Pavel: 825
 Pruncu, Scarlat: 825
 Pulcherie: 78 (79), 164, 322 (323)
 Pumnu, Aron: 97 (98), 363
 Pușkin, Alexandru: 815

Q

Quintana, Albert de. . . y Combis: 402-405, 415, 433, 457, 466, 470, 471, 586, 587, 613, 674,

930, 933, 940, 948, 958, 959, 960, 1050

Rabelais, Francois: 712 (714)
 Rabener, C.M.S.: 432, 947
 Radu, familia: 1022
 Radu: 310, 661 (663), 667 (669)
 Radu, Panait: 280
 Racine, Jean: 177, 861
 Ralet, Dimitrie: 210, 285, 871, 894
 Raphael Sanzio: 9 (10), 23 (24), 242 (243)

Rădulescu-Dulgheru, Georgeta: 840, 919, 925, 972, 986
 Rădulescu-Pogoneanu, Ion: 846
 Râșcanu, G.: 505, 506, 556, 640, 987, 1014
 Receanu: 152
 Reymond, d-nele: 20 (21)
 Reymond, Emmeline: 330 (332), 356 (358), 557, 814 (816), 907

Riureanu, Ioan M.j 180, 182, 863
 Roia: 556
 Rolla, Catinca: 923
 Rolla, Costache: 78 (79), 252, 383, 384, 390, 395, 895, 905, 922, 923
 Romanescu, Aristizza: 574 (575), 608 (609), 621 (622), 657(658), 704 (706), 722-725, 860, 1003, 1008, 1035
 Roque-Ferrier, Alphonse: 401, 929, 931, 932, 939, 414 (415), 674, 1020
 Rosetteștii: 970
 Rosetti, Aglae, vezi Aglae Allaux
 Rosetti, C: 56
 Rosetti, Carol: 837
 Rosetti, C.A.: 389, 394, 395, 459 (460), 462 (463), 489, 514, 564 (567), 581 (583), 680 (681), 694 (695), 990, 995, 1024-1025
 Rosetti, Dimitrie: 936

Rosetti, Lascăr: 409, 769, 783, 788, 936, 1050, 1054, 1055
 Rosetti, Max: 916
 Rosetti, Radu: 526 (527), 901, 916, 927
 Rosetti, Radu, R.: 837
 Rosetti, Răducanu: 901, 936, 977
 Rosetti, Scarlat, vezi Rosetti, Carol.
 Rosetti-Bălănescu, Nicolae: 56
 Rosetti-Roznovanu, N.N.: 308, 310, 547, 858, 892,903
 Rosetti-Solescu, Constantin: 309, 903, 904
 Rosetti-Solescu, Dimitrie: 904
 Rosetti-Solescu, Teodor: 562, 904
 Rosetti-Tețcanu, Costache: 965
 Rosetti-Tețcanu, Dimitrie: 489, 965
 Rossini, Gioacchino: 176 (177)
 Roșea, Ion: 1026
 Roznovan, Alexandrina: 255
 Rucsandă: 252, 883
 Russo, Alexandru: 87, 326, 542, 766, -767, 833, 839, 907
 Roux, A.: 832

Sachelari, Leon: 502, 505, 506
 Saint Marc Girardin: 147, 853
 Sarandi, Frosa: 635, 636 (637), 654, 657 (659), 677 (678), 1012
 Sardou, Victorien: 590 (591), 1008
 Sălceanu, familia: 883
 Sălceanu, Grigore: 883
 Săndulescu, Alexandru: 880
 Săvescu, Coralia: 364 — 366, 910, 918
 Sbierea, Ion: 837
 Schandorf, Ludovic: 336-338, 908, 909
 Schiavoni, Giovanni: 900
 Schiller, Frederic: 32 (34), 474 (476), 770
 Schinas: 736 (737)
 Schwab: 778, 1052
 Serurie, Grigore: 990

Shakespeare, William: 17 (18), 523 (525)
 Sihleanu, Ștefan: 724 (725), 1035
 Silași, Grigoriu: 625, 653, 746, 1009, 1017, 1042, 1043
 Sion, George: 16, 82, 116, 138-140, 174, 175, 177, 178, 255, 278, 280, 284, 291, 480, 509 (510), 531-534, 597 (598), 688 (690), 724 (726), 746, 748, 750, 755 (757), 762 (764), 813, 831, 839, 842, 843, 847, 849, 855, 861, 890, 891, 893, 894, 896, 932, 979, 1043
 Sirbu, I.: 452, 535 (536)
 Slavici, Ioan: 160, 229, 782, 856
 Socec, Vasile I.: 55, 57, 113, 117, 195, 197, 229, 263, 279, 284, 327, 398, 400, 522 (524), 525, 544 (545), 550, 552, 657, 676,

768, 819, 824, 825, 843, 891,
1019, 1024, 1049
Sofia: 96
Spatariu: 311
Spiro-Paul, Andrei: 907
Spiro-Paul, Paulina: 325, 326, 906
Stamatopulo: 465
Stăncescu, C.: 724 (726), 762
(764), 1035, 1041
Stănescu, d-na: 124 (125)
Stătescu, Eugen: 1046
Steriadi, George: 124 (125), 134
(135), 439, 782 (783), 839,
843, 847, 849, 855, 864, 1054
Stezianu, Constantin: 993
Stolojan, Anastase: 735 (737),
761 (763), 774 (776), 1039
Strat, I.: 489
Străjescu: 444, 952
Străjescu: 557, 559
Străjescu: 785 (786)
Strusberg: 514, 581 (583), 995

Șendrea, Alexandru: 301, 899
Șoimescu, I.N.: 508 (510), 520
(521), 522 (524), 523 (524), 580
(581), 636 (637), 642 (643),
972
Ștefan cel Mare: 104, 193, 199,
201, 207, 465, 482, 644, 693
(695), 870, 892, 950

Taubes, A.: 427, 945
Taylor: 9-13, 29, 30, 46 (47),
71 (72)
Tănăsache: 78
Teller, Israel: 438, 949
Teodorini, Elena: 920
Terței, vezi Catargi, Margareta.
Thibaud: 107 (108)
Thiers, A.: 814
Thousseret: 653

Sturdza, Adela, vezi Moruzi, Adela
Sturdza, Alexandru: 78 (79), 780
1053
Sturdza, Dim. A.: 55, 424 (425),
454 (455), 459 (461), 462 (463),
493 (494), 637, 815, 824, 944,
955, 957, 967, 972, 997, 1008
Sturdza, Gheorghe A.: 491, 824,
979
Sturdza, Grigore: 195, 207, 208,
870, 883, 971
Sturdza, Măria Gh.: 491, 819,
824, 979, 1023
Sturdza, Mihail-Voievod: 48, 117,
967
Sturdza, Olga: 252, 883
Sturdza, Zoe: 425, 619, 1008
Sturdza, Zulnia: 217, 769
Sultzer: 781
Suțu, Alexandru-Voievod: 267
Sutu, Alexandru Gr.: 730, 768
Suțu, N.: 903

Ștefănescu, Ion: 452—453
Stejărescu: 668 (669)
Ștephănescu, G. M.: 587, 618, 621
(622), 634, 638, 668 (669), 672
(673), 688 (689), 702, 707
(708-709), 716 (718), 996,
1007, 1008, 1012, 1013, 1023,
1031, 1034

T

Tocilescu, Grigore: 688 (689), 891
Tomescu, Vasile: 1036
Tomșa: 459 (461), 516 (518)
Torouțiu, I.E.: 955
Tourtoulon, Charles de: 402, 674,
931, 932
Traian: 39 (40), 42, 43, 264, 707
(709)
Turgheniev, Ivan: 815

Tepelea, G.F.: 930
Țerranu: 1012

Țincu, Nicolae: 860

U

Ubicini, Abdolonyme: 1023
Urechia, V.A.: 363, 439, 457
467, 542, 554, 586, 587, 664'
687, 724 (726), 730, 745, 748

754, 757, 950, 956, 959, 982
986, 996, 998, 1019, 1020
1027, 1031, 1036, 1037, 1038'
1043, 1046, 1049

Del Valle, Alice: 22 (23), 43 (44),
86, 186, 187, 242 (243), 287
(288), 294, 416 (418), 835
Vartolomei, Vasile: 941
Varziu [?]: 508 (510)
Vasile Lupu-Voievod: 243
Vasilescu: 621 (622)
Vasilescu, Măria: 1008
Vasiliu, Aurel Ioan: 1076
Vatamaniuc, D.: 909
Văleanu, Ștefan: 70, 594 (595),
604, 1000, 1002
Vellescu, Petre: 154 (156), 532
(533), 855, 857
Vellescu, Ștefan: 857
Ventura: 178-180, 862
Ventura, Eufrosina, vezi Catargi,
E'ufrosina.
Ventura Fanchette Lea, 920
Ventura, Grigore: 376 (377), 382,
426, 539 (540), 544 (545), 547,
648, 654, 660, 662, 697, 700
(701), 724 (726), 742 (743),
748, 755 (757), 796 (797), 799
(801), 919, 920, 922, 945, 981,
983, 984, 1017, 1018, 1023,
1030, 1046.

Ventura, Marioara: 920
Verdi, Giuseppe: 295
Vermont, Fanchette Lea, vezi
Ventura, Fanchette Lea.
Vernescu, G.: 497
Verussi, Petre: 613, 614
Vicol, Isaia: 196, 867
Victor Emanuel II: 388, 389
Vizante, Andrei: 693 (694), 1029
Virgolici, Teodor: 813
Virnav-Liteanu, G.I.: 132, 142,
286, 387, 400, 848, 894, 922
Virtosu, Emil: 1048
Vladimirescu, Tudor: 618
Vogoride, Cocuța: 883
Vogoride Conache, Emanuel: 858,
883
Vogoride, Lucia: 163 (164), 858
Vogoride, Măria: 858
Vogoride, Nicolae: 285
Voinescu, Ion II: 744, 745, 766,
1042, 1048
Vulcan, Iosif: 412, 441, 645, 656,
670, 682, 791, 940, 941, 949,
950, 1015, 1018, 1022, 1026,
1057

W

Wachmann, Eduard: 724 (726)
Wadington, William: 454 (455)
485 (488), 514, 965
Weiss, Stanislav: 447

Weitzsecher, Amedeo: 448 449
942
Wied, prințul de: 584 (585), 594
(595), 601 (602)
Woliki: 210

X

Xenopol, Alexandru: 141

X. d-ra: 1018

Y

>

Z

Zamfirescu, Mihail: 112, 860
Zanne, Alexandru: 16, 813Zappa, Evanghelie: 142
Zotta, Sever: 834, 835, 955INDICE AL SCRISORILOR PE DESTINATARI, GRUPATE
CRONOLOGIC

Către Ștefan Albu

1877 decembrie 30, Mircești, 379-380

Către Eugen Alcaz

1879 august 10, Mircești, 495

Către Iancu Alecsandri

1878 noiembrie 26, Mircești, 452—454
1879 aprilie 20, Mircești, 482-489
1881 februarie 12/24, Mircești, 678-681
1881 martie 14/26, București, 696-697

Către Paulina Alecsandri

[1871 martie, Iași], 14
[1871 martie, Iași], 14
[1871 martie, Iași], 15
[1871 martie, Iași], 15
[1871 mai], Iași, 16
[1872 februarie-martie, București], 52
[1872 iunie], Lindau, 59-60
[1872 iunie], Paris, 60-61
[1872 iulie a.20], Paris, 62-63
1872 iulie 20, Paris, 63-64
1872 iulie [a.27]. Paris, 64-65
1872 iulie 27, Paris, 65
1872 iulie 29, Boulogne sur Mer, 66

1872 august 20, Dieppe, 67
 1872 august, Paris, 68
 1872 septembrie 2, Paris, 69-70
 1872 septembrie 2/octombrie, 3 Paris, 70
 [1872 decembrie 6—13], București, 76—77
 [1872 decembrie 21], București, 79-80
 [1872 decembrie 23], 81
 [1872 decembrie 26], București, 83—84
 [1872 decembrie 27], București, 84-85
 [1872 decembrie 28], București, 85-86
 1873 ianuarie 1, 86
 [1873 martie a.30, București], 92
 [1873 martie], București, 93 , . . . ,)
 [1873 martie, București], 94
 [1874 ianuarie 14 — februarie 9, Iași], 122—123
 [1874 februarie, Iași], 123
 [1874 februarie 9, Iași], 123
 1874 iulie 10 [s.n.], Viena, 148
 1874 iulie 4 [s.v.], Paris, 149
 [1875 martie a.8, București], 186
 1875 martie [8], București, 186-187
 1875 martie 8, București, 187-188
 1875 [iunie] 18, București, 218
 1875 [iunie], București, 218-219
 1875 iunie 24, București, 219-220
 [1875 iunie, București], 220
 [1875 decembrie a.7], București, 252—253
 1875 decembrie 7, București, 253-254
 [1875 decembrie p. 7, București], 254-255
 1875 [decembrie 13 sau 20], București, 255
 1876 aprilie 23, Viena, 291-292
 1876 [aprilie 24, 26], Strassbourg, 292-294
 1876 mai, Paris, 294-295
 1876 mai 15, Paris, 295-296
 [1877 ianuarie], Iași, 308
 [1877J ianuarie, Iași, 308—310
 1877 februarie 1, Iași, 310
 1877 [februarie], Iași, 311-312
 [1878 mai 24], București 408
 [1878 mai 31], București, 410-411
 [1878 octombrie 14], București, 445—446
 1879 martie 18, București, 480
 [1879] iunie 29, București, 492-493
 1879 septembrie 5, București, 496
 [1879 septembrie], București, 496-497
 [1879 septembrie], București, 497—498
 [1879 septembrie 21], 499-500
 1879 septembrie 26, București, 501
 [1879 octombrie], București, 502
 [1879 octombrie 12], București, 502-503
 1879 octombrie 14, București, 503-504

[1879 octombrie], București, 504—505
 1879 octombrie 16, București, 506
 [1879 octombrie], București, 506-507
 1880 martie 9, București, 556-557
 1880 martie 15, București, 557-558
 1880 martie 16, București, 558-559
 1880 martie 17, București, 559
 [1880 martie, București], 559-560
 1880 martie 20, București, 560-561
 1880 martie 26, 561
 1880 martie 31, București, 561-562
 1880 aprilie 6, 562-563
 1880 iulie 7, Sinaia, 603
 1880 iulie 14, Sinaia, 603-604
 1880 iulie 25, Sinaia, 607
 1880 [iulie], Sinaia, 609
 [1880 octombrie a. 20], Iași, 625
 1880 octombrie 26, București, 626-627
 1880 noiembrie 16, 628-629
 1880 noiembrie 18, București, 629-630
 1880 noiembrie 24, București, 630-631
 [1881 octombrie a.6], București, 778
 1881 octombrie 6, București, 778
 1881 octombrie 8, București, 779
 1881 octombrie 9, București, 779
 1881 octombrie 10, București, 780
 [1881 octombrie 11-16], București, 780
 [1881 octombrie a. 16], București, 781

iii,1 : 8Y81

Către Grigore Alexandrescu

1877 octombrie 14, Mircești, 349—350

M It «

Către dr. Alexei, reprezentantul
 învățătorilor români din Năsăud

[1878 iunie], 412

Către Agfae Allaux

1876 octombrie 27, Mircești, 304-306

1877 octombrie 5, Mircești, 346-348

. . M i . . . v

Către Zaharia Antinescu

1878 septembrie 24, Mircești, 442

Către Arthur Baligot de Beyne

[1879 sffrșit — 1880 început], 536—538

1881 martie 6/18, Mircești, 693-695

Către Alimpiu Barbolovici, președintele
„Astrei” din Băsești

1878 iulie 1, Mircești, 431-432

Către Elena Beldiman

1877 decembrie 12, Mircești, 371

Către O. Blasianu

1878 iunie 14, Mircești, 438

Către Vasile Boerescu

[1879], 538

Către Mărie Bogdan

1871 februarie 11/23, Mircești, 9-11

1871 martie 12, Mircești, 11—13

1871 iunie 8, Mircești, 17-18

1871 august 1, Mircești, 22—24

1871 august 24, Mircești, 24-26

1871 octombrie 12, Mircești, 29-30

1872 ianuarie 10, Mircești, 45—47

1872 februarie 12, Mircești, 50—51

1872 martie, Mircești, 52-54

1872 mai 8/20, Mircești, 57-58

1872 octombrie, Mircești, 71—72

1872 noiembrie 10, Mircești, 73—74

1872 decembrie 1, Mircești, 75—76

1872 decembrie 22, București, 80—81

1873 februarie, Mircești, 88-89

1873 martie, Mircești, 90-92

1873 aprilie 20, Mircești, 95-97

1873 octombrie, Mircești, 100—102

1873 octombrie 16/28, Mircești, 102-103

[1873 decembrie 29, Mircești], 107-109

1874 februarie, Mircești, 118—120

1874 februarie 8/20, Mircești, 120-122

1874 martie 30, Mircești, 133-134

1874 mai 1, Mircești, 136-138

1874 iunie 5, Mircești, 142-143

1874 iunie 23, București, 144-146

1874 octombrie 5, Mircești, 157-159

1874 octombrie 28, Mircești, 163—165

1874 noiembrie 28, Mircești, 167-169

1874 decembrie 18, Mircești, 173-174

1874 decembrie 24, Mircești, 175-177

1875 ianuarie 2, Mircești, 181—182

1875 ianuarie 30, Mircești, 184-185

1875 aprilie 27, Mircești, 202-204

1875 aprilie 30, Mircești, 205-207

1875 mai 26, Mircești, 212-214

1875 iulie 8, [Mircești], 220-223

1875 iulie 22, Mircești, 223-225

1875 septembrie [29's.n.], Mircești, 239-242

1875 septembrie 28 [s.v.], Mircești 242-243

1875 noiembrie 3, Mircești, 246—248

1875 noiembrie 21, Mircești, 249-250

1875 decembrie [17-20], București, 256-257

1875 decembrie 31, Mircești, 257-259

1876 ianuarie 26, Mircești, 269-271

1876 februarie 10, Mircești, 275-278

1876 martie 22, Mircești, 286-289

1877 martie 16/28, Mircești, 316—319

1877 aprilie [a.6], Mircești 321-323

1881 aprilie 28, Mircești, 709-711

Către Iacob Bologa, președintele „Astrei”

1880 mai 28 [s.v.], Mircești, 578

Către William Bonaparte Wyse

1881 decembrie 7, București, 790-791

Către Alexandru Cantacuzino, cneazul

1879 noiembrie, Mircești, 519—521

Către Cleopatra Cantacuzino

1877 februarie 10, Mircești, 312-314

Către regele Carol I

1876 martie 3, Mircești, 279-280

Către N. Clatinos, bărbier din Iași

[1878 mai], 407

Către un conte necunoscut din Cernăuți

1873 aprilie 21, Mircești, 97-98

Către Ion Crăciunescu

[a. 1874], 109—110

Către Philadelphie Cuenim

1875 august 29, Mircești, 226-227

1875 septembrie 23, Mircești, 238-239

Către V. Damian, președintele
„României June” din Viena

1881 iulie 5, Gara Mircești, 741

1881 iulie 12/24, Mircești, 747-748

Către Carol Davila

1874 ianuarie 18/30, Mircești, 114-116

Către Oreste Dlujanschi

1880 aprilie 18, Mircești, 564

1881 mai 6/18, Mircești, 713

1881 iulie 9/21, Mircești, 745-746

1881 octombrie 20, 785

Către Smărăndița Docan

[1872 decembrie a. 15, București] 77-79

[1873 februarie-martie], 89-90

[1876 vara], Mircești, 296-297

[1876 vara], Mircești, 297-298

[1876 octombrie], 302-303

[1877 octombrie p.9], 348-349

Către dr. I.C. Drăgescu

1881 iunie 15, Mircești, 729

Către N. Droc Barcian
reprezentant al cetățenilor orașului București

1878 septembrie 20, Mircești, 440—441

Către Euharia Duca

1880 iunie 22, Mircești, 593-596

1880 iunie 30, Mircești, 600—602

Către Georges Duca

[1874 februarie 18 sau 25, Mircești], 124-126

1877 februarie 10, Mircești, 314—316

1877 octombrie 2, Mircești, 344-345

1879 septembrie 22, București, 500-501

1880 iunie 8, Mircești, 584-586

Către Lucie Duca

1877 aprilie 6, Mircești, 323-325

1877 mai 28, Mircești, 332-334

1877 iulie 2, Mircești, 334-336

1877 octombrie 23, Mircești, 352-354

1877 noiembrie 10, Mircești, 360—361

1877 decembrie 4, Mircești, 364—366

1877 decembrie 12, Mircești, 370

1879 februarie 5, Mircești, 473—476

1881 august 21, Mircești, 758-759

Către elevii școlii nr. 1 din Păcurari (Iași)

1878 mai 24, București, 408-409

Către regina Elisabeta

1875 septembrie 12, Mircești, 231-234

1875 septembrie 19, Mircești, 235-236

1877 septembrie 20, Mircești, 339-342

1880 decembrie 2, 631-632

1881 decembrie 19, Mircești, 802-808

Către Constantin Essarcu

1876 aprilie 3, Mircești, 291

Către Măria Scarlat Fălcoianu

1876 noiembrie 2, Mircești, 307

Către Scarlat Fălcoianu

1871 septembrie 28, Mircești, 26-29

Către Bonifaciu Florescu

1881 iulie 9/21, Mircești, 744-745

1881 septembrie 16, Mircești, 766—767

1881 octombrie 30, Mircești, 787

Către Nicolae Gane

1876 octombrie 26, Mircești, 303

1876 noiembrie 9, Mircești, 307-308

1878 ianuarie 5, Mircești 380-381

Către Mihail Ganitki

[fără dată], 259-260

Către Esmeralda Gardeev

1877 noiembrie 6, Galați, 359

Către Ion Ghica

1871 octombrie 26, Mircești, 36—37

1871 decembrie 2, Mircești, 38-40

1871 [?] 14, Mircești, 41

1875 [ianuarie ?] 18, Gara Mircești, 184

1876 ianuarie 19 [s.n.], Mircești, 261

1878 ianuarie 18 [s.n.], Mircești, 381

1878 noiembrie 12, Mircești, 449-450

1878 decembrie 10, Mircești, 458-461

187[9 ?] ianuarie 21, Roman, 472

[1879-1880 aprilie], Mircești, 491

1879 noiembrie 5, Mircești, 507—510

1879 noiembrie 6, Mircești, 511—513

1879 noiembrie 10, Mircești, 516—519

[1879 noiembrie], Mircești, 521—525

1879 decembrie 10, Mircești, 529-530

1879 decembrie 20, Mircești, 531—534

1879 decembrie 20, Mircești 534-535

[1879], 539

1880 [ianuarie], Mircești, 540—541

1880 ianuarie 5, Mircești, 541—542

1880 ianuarie 8, Mircești, 543-544

1880 ianuarie 12, Mircești, 544-546

1880 ianuarie 16, Mircești, 550—551

1880 februarie 1, Mircești, 551

1880 februarie 28, Mircești, 555-556

1880 mai 1, Mircești, 564-568

1880 mai 7, Mircești, 568-570

1880 mai 14, Mircești, 570

1880 mai 14, Mircești, 570-572

1880 mai 15, Mircești, 573-574

1880 mai 25, Mircești, 574-575

[1880 mai p. 25, Mircești], 575-576

[1880 mai p. 25, Mircești], 576-578

1880 iunie 3, Mircești, 579

1880 iunie 6, Mircești, 580—581

[1880 iunie 8], Mircești, 581-583

[1880 iunie p. 8, Mircești], 586-587

[1880 iunie 16], Mircești, 589

[1880 iunie 17], Mircești, 590-591

1880 iunie 26, Mircești, 597-599

[1880 iunie 26-28, Mircești], 599

1880 iunie 29, Mircești, 599-600

1880 iulie, Sinaia, 604-605

1880 iulie 17, Sinaia, 605-606

[1880 iulie], Sinaia, 607-608

1880 iulie 28, Sinaia, 608-609

1880 august 7, Mircești, 610

1880 august 9, Mircești, 611

1880 septembrie 26, Iași, 617-618

1880 octombrie 2, Mircești, 620—622

1880 octombrie 9, Iași, 622-624

1880 octombrie 31, Mircești, 627—628

1880 decembrie 5, 635

1880 decembrie 17, Mircești, 634-636

1880 decembrie 20, Mircești, 636-637

1880 decembrie 23, Mircești, 638-639

1880 decembrie 27, Mircești, 641—643

1881 ianuarie 3, Mircești, 647—650

1881 ianuarie 7, Mircești, 650—652

1881 ianuarie 11, Mircești, 652—653

1881 ianuarie 13, Mircești, 656—659

1881 ianuarie 17, Mircești, 660—664
1881 ianuarie 28, Mircești, 667—669.
1881 februarie 6/18, Mircești, 671-673
1881 februarie U/23, Mircești, 675-676
1881 februarie 12/24, Mircești, 677-678
[1881 februarie a. 23], Mircești, 681—682
1881 februarie 25, Mircești, 683-686
1881 martie 1, Mircești, 688—690
[1881 martie 1], Mircești, 691-692
1881 aprilie 12, Mircești, 698-699
1881 aprilie 15, Mircești, 699—700
1881 aprilie 24, Mircești, 701-703
1881 aprilie 26, Mircești, 703—706
1881 aprilie 28, Mircești, 707-709
1881 mai 7/19, Mircești, 713-715
1881 mai 14, Mircești, 716-719
1881 mai 25, Mircești, 721-723
1881 mai 29, Mircești, 723-726
1881 iunie 15, Mircești, 727-728
1881 iunie 29, Mircești, 735-737
1881 iulie 3/15, Mircești, 738-740
1881 iulie 6/18, Mircești, 741-743
1881 iulie 6/18, Mircești, 743—744
1881 august 16/28, Mircești, 755-757
1881 septembrie 8, Mircești, 761—765
1881 octombrie 1, Mircești, 774-779
1881 octombrie 29, Mircești, 785-786
[1881 octombrie "p. 29], Mircești, 787
1881 decembrie 10/22, Mircești, 792-795
1881 decembrie 26 [s.n.], Iași, 795—797
1881 decembrie 17/29, Mircești, 798-802

Către Pantazi Ghica

1881 mai 31, Mircești, 726-727

Către Edouard Grenier

1871 iunie 8, Mircești, 18-21
1871 octombrie 12, Mircești, 31—35
1877 mai 16, Mircești, 328-332
1877 noiembrie 1, Mircești, 354—358
1879 ianuarie, 473

Către Petre Vasile Grigoriu

1880 august 16, Mircești, 613-614
1881, Mircești, 646

1102

Către Aron Hamsea

1878 iunie 8, Mircești, 422-423

Către Bogdan Petriceicu Hasdeu

1873 noiembrie 21, Mircești, 104
1873 decembrie, Mircești, 104-105
1874 octombrie 8, Mircești, 160
1875 octombrie 4, Mircești, 243-244

Către Hausknecht

1878 septembrie 30, Mircești, 443

Către baronul A. de Herz

1878 octombrie 22, Mircești, 446-448

Către Hociung

[1873 martie a. 30, București], 92-93

Către Eduard Hiibsch

1881 [iulie a. 22], Mircești, 750-752

Către Gheorghe Hurmuzaki

1872 mai 4, Iasi, 56
1875 aprilie 8/20, Mircești, 197-198
1878 iulie 15, Mircești, 436-437
1878 iulie 19, Mircești, 437

Către Nicolae Hurmuzaki

1878 aprilie 14, Mircești, 399
1878 mai 31, București, 411

Către N. Ionescu

1879 aprilie 27, Mircești, 490

1103

Către Mihail Jora

[1880 octombrie 14], 624-625

Către Mihail Kogălniceanu

1872 [noiembrie] 2, Roman, 72-73
1874 martie, Mircești, 129-130
[1875 ianuarie 13], Mircești, 183
1875 martie 12, Mircești, 189-190
187[?] [?] 14, Mircești-Roman, 190
1875 aprilie 19, Mircești, 199-200
1877 aprilie 19, Mircești, 327-328
1878 ianuarie 19 [s.n.], Mircești, 381
[1878 începutul lunii februarie, Mircești], 384-385
1878 februarie 9 [s.n.], Gara Mircești, 385
1878 februarie 11 [s.n.], Gara Mircești, 385-386
1878 februarie 16 [s.n.], Mircești, 386-387
1878 februarie 19 [s.n.], Mircești, 387
1878 noiembrie 24, Mircești, 451-452
1879 [mai] 9 [s.n.], 492
1879 august 4, Mircești, 493-494
[1879], Mircești, 535-536

Către I. Alex. Lapadat

1877 iulie 24, Mircești, 338-339
1877 decembrie 16, Mircești, 374
1878 februarie 20, Mircești, 391-394

Către August Treboniu Laurian

1871 iulie 17, Mircești, 22

Către Alexandru Lazaru,
reprezentantul românilor din Abrud

[1878 iunie], Gara Mircești (România), 413

Către Nicolae Luchian,
reprezentantul artiștilor Teatrului Național din Iași

[1878 iunie, Mircești], 411
1880, 645

Către Alexandru Macedonski

1880 decembrie 25, Mircești, 641
1881 ianuarie 24, Mircești, 665-666

Către Titu Maiorescu

1874 iunie 12, București, 143-144
1874 iunie 27, Mircești, 146-148
1874 septembrie 3, Mircești, 151-152
1875 martie 25, Mircești, 191-194
1876 ianuarie 12, Mircești, 263-264
1876 februarie 6, Mircești, 272
1881 mai 14/26, Mircești, 719-721
1881 august 12, Mircești, 754
1881 august 21, Mircești, 760

Către Simion Florea Marian

1881 aprilie 28, Mircești, 611-612

Către Pietro Mezzetti

1878 iunie 5, Mircești, 419-420
1878 iunie 15, Mircești, 429
1878 noiembrie 3, Mircești, 448-449
1879 martie 25, Mircești, 480
1879 noiembrie 9, Mircești, 513-514
1879 noiembrie 18, Mircești, 526
1881 iulie 22, Mircești, 752-753
1881 septembrie 16, Mircești, 765-766

Către Carol Miculi

1879 ianuarie 1, Mircești, 468-469
1879 martie 12, Paris, 476-477

Către Mihalcea

[1876, octombrie, Tîrgu-Ocna], 302

Către Matei Millo

1874 februarie 25, Mircești, 127-129
1874 mai, Mircești, 140-141
1874 septembrie 3, Mircești, 149-151

1874 septembrie 6, Mircești, 153—157
1874 [sfârșitul anului], Mircești, 170-171
[1874 decembrie 14 s.v.], Mircești, 171-172
1875 mai 14, Mircești, 208-209
1875 iunie 1, Mircești, 214-216

Către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice

1877 noiembrie 24, Mircești, 362

Către Frederic Mistral

1878 iunie 1, Mircești, 413-415

I

Către Domenico Muti

1878 iulie 12/24, Mircești, 434-435

Către mitropolitul Iosif Naniescu

1876 octombrie 12 [s.n.], Ocna, 301

Către Catinca Negri

1881 iunie 25, Mircești, 731-733

Către Costache Negri

[1872 decembrie a. 26], București, 82—83
[1875 iunie 10-18], Mircești, 216-218
1876 ianuarie 15, Mircești, 265—266
1876 iulie 15, Mircești, 298-300

Către Iacob Negruzzi

1871 mai 4, Mircești, 15—16
[1871 noiembrie], 37
1872 ianuarie 8, Mircești, 41—45
1872 ianuarie 12, Mircești, 47—48
1872 ianuarie 24, Mircești, 48
1872 ianuarie 26, Mircești, 49
1872 februarie 19, Mircești, 51-52
1872 aprilie 1, Mircești, 54—55
1872 iunie 3/15, Mircești, 58-59
1873 februarie 6, 87
1873 martie, Mircești, 94-95
1873 octombrie 4, Mircești, 99
1873 decembrie 14, Mircești, 105-, 106

1873 decembrie 14, Mircești, 106
[1873 decembrie], Mircești, 106—107
1874 ianuarie 14, Mircești, 111
1874 ianuarie 17, Mircești, 112-114
1874 februarie 25, Mircești, 126-127
1874 martie 2, Mircești, 130
1874 martie 12, Mircești, 131-132
1874 mai 27, Mircești, 141-142
1874 septembrie 4, Mircești, 153
1874 octombrie 7, Mircești, 159—160
1874 octombrie, 10, Mircești, 161
1874 octombrie 16, Mircești, 162—163
1874 octombrie, Mircești, 165
1874 noiembrie 11, Mircești, 166—167
1874 noiembrie, Mircești, 170
[1874- 1875], 180
1875 ianuarie 10, Mircești, 182-183
1875 martie. Gara Mircești, 188
1875 martie 28, Mircești, 194- 195
1875 martie 29, Mircești, 196
1875 aprilie 10, Mircești, 198—199
1875 aprilie 20, Mircești, 200-202
1875 mai 2, Mircești, 207
1875 mai 5, Mircești, 208
1875 mai 17, Mircești, 210
1875 mai 18, Mircești, 210—211
1875 mai 21, Mircești, 211—212
1875 septembrie 7, Mircești, 227—228
1875 septembrie 10, Mircești, 229—230
1875 septembrie 12, Mircești, 230
1875 septembrie 20, Mircești, 237
1875 septembrie 22, Mircești, 238
1875 octombrie 10, Mircești, 244
1875 octombrie 14, Mircești, 245
1875 noiembrie 10, Mircești, 249
1875 noiembrie 26, Mircești, 250-251
1875 noiembrie 30, Mircești, 251
1876 ianuarie 10, Mircești, 261—262
1876 ianuarie 22, Mircești, 267-268
1876 februarie 4, Mircești, 271-272
1876 februarie 10, Mircești, 273-274
1876 februarie 10, Mircești, 274-275
1876 martie 8, Mircești, 281
1876 martie 11, Mircești, 281-282
1876 martie 14, Mircești, 282-283
1876 martie 15, Mircești, 285
1876 martie 17, Mircești, 285-286
1876 martie 28, Mircești, 289-290
1876 aprilie 2, Mircești, 290
1877 octombrie 22, Mircești, 350—351
1877 decembrie 1, Mircești, 362-363

i ' .

1877 decembrie 4, 363
 1877 decembrie 9, 366
 £1877 decembrie 9-12, Mircești], 367'
 1877 decembrie 12, Mircești, 367—369
 1877 decembrie 14, Mircești, 371—372
 1877 decembrie 15, Mircești, 372—373
 [1877 decembrie], 373-374
 1877 decembrie 20, Mircești, 375-376
 1877 decembrie 22, Mircești, 377
 1877 decembrie 29, Mircești, 378—379
 1878 ianuarie 3, Mircești, 380
 1878 ianuarie 21, Mircești, 383
 1878 februarie 8, Mircești, 387-388
 [1878 februarie 9-16], '388-389
 1878 februarie 17, Mircești, 389
 1878 februarie 20, Mircești, 389—391
 1878 februarie 22, Mircești, 394—396
 1878 martie 24, Mircești, 396-397
 1878 aprilie 12, Mircești, 397—399
 1878 aprilie 28, Mircești, 399-400
 1878 mai 2, Mircești, 400-401
 1878 mai 16, Mircești, 402-404
 1878 mai 18, Mircești, 404-405
 1878 iunie 25, Mircești, 430—431
 1878 octombrie 3, Mircești, 443—444
 1878 noiembrie 12, Mircești, 450—451
 [1878 noiembrie 29-30], '456
 1878 decembrie 16, Mircești, 464—465
 1879 aprilie 11, Mircești, 481-482
 [1879 noiembrie], 529'
 1880 februarie 5, Mircești, 552-553
 1880 februarie 11, Mircești, 554
 1880 iunie 14, Mircești, 588
 1880 iunie 20, Mircești, 591
 1880 august 17, Mircești, 614-615
 1880 august 30, Mircești, 615
 1880 septembrie 2, Mircești, 616
 1880 septembrie 8, Mircești, 616—617
 1880 noiembrie 9, Mircești, 628
 1880 decembrie 28, Mircești, 644
 1881 ianuarie 11, Mircești, 652—653
 1881 ianuarie 16, Mircești, 660
 1881 ianuarie 26, Mircești, 667
 1881 martie 10, Mircești, 695
 1881 iulie 3, Mircești, 740-741
 1881 iulie 24, Mircești, 753-754
 1881 septembrie 17, Mircești, 767—768
 [1881 septembrie 18-20]', Mircești, 768
 1881 septembrie 26, Mircești, 770—771
 1881 octombrie 17, Mircești, 782
 1881 noiembrie 11, Mircești, 788

Către Leon Negruzzi

1881 mai 8, Mircești, 715-716

Către dr. Mihail Obedenaru

1878 iunie 6, Mircești, 421—422
 1879 ianuarie 5, Mircești, 470
 1880 august 16/28, Mircești, 612-613
 1880 decembrie 6, București, 633—634
 1881 februarie 10, Mircești, 674
 1881 februarie 26, Mircești, 686—687
 1881 iunie 28, Mircești, 733—734

Către Alexiu Olariu,
 reprezentantul românilor din Ilia Mureșeană

[1878], 412

Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio

1879 martie 16, Mircești, 478-474
 1880 septembrie 1, Mircești, 615—616
 1880 octombrie 1, Mircești, 619—620

Către Alexandru Papadopol-Calimah

1879 noiembrie 14, Mircești, 525
 1879 decembrie 17, Mircești, 530—531
 1880 ianuarie 14, Mircești, 546—547
 1880 iunie 21, Mircești, 592
 1880 decembrie 23, Mircești, 640
 1881 septembrie 26, Mircești, 772-774
 1881 decembrie 2, Mircești, 789—790

Către Petrescu, reprezentantul junimii hușene

[1878 mai, Mircești], 406

Către Nicolae Pisoski

1873 februarie 2, Mircești, 86-87
 [1873 septembrie], Mircești, 98-99
 [1877 martie], 320-321
 1877 septembrie 5, Mircești, 339
 1877 septembrie 25, Mircești, 343
 1877 octombrie 1, Mircești, 343—344
 [1877 octombrie 2], Mircești, 344
 1878 iunie 10, Mircești, 423

1878 iunie 11, Mircești, 423—424
[1878 decembrie] 18 [s.n.], Oficiul Mircești, 458
[1879 ianuarie] 13 [s.n.], Mircești, 470
[1879 martie], Mircești, 479
1879 aprilie 22, Roman, 489
1879 septembrie 16, Mircești, 498—499
1879 noiembrie 9, Mircești, 514—515
1880 februarie 7, Mircești, 553
1880 aprilie 17, Mircești, 563-564
1881 august 24, Mircești, 760
1881 decembrie 1, Mircești, 789

Către Vasile Pogor

1871 octombrie 15, Mircești, 35—36
1879 noiembrie 29, Mircești, 528-529

Către dr. Pop, reprezentantul orașului Brașov

[1878 mai], București, 407

i . . . a'

Către I. Pop Florantin

1878 decembrie 19, Mircești, 466

Către Eufrosina Popescu

1881 iulie 14, Mircești, 749-750

Către d-na E.P. din Suceava, reprezentanta
doamnelor din „Societatea națională din Bucovina”

1878 iunie 6, Mircești, 420

Către președintele societății
„România Jună” din Viena

1876 ianuarie 11, Mircești, 262—263

Către Albert de Quintana y Combis

[1878 mai], 405-406
1878 iunie 1, Mircești, 415-418
1878 iulie 6/18, Mircești, 433-434
1878 decembrie 25, Mircești, 466-468
1879 ianuarie 4, Mircești, 471—472

Către C.S.M. Rabener

1878 iulie 2, Mircești, 432

Către redacția ziarului „Telegraful român”

1878 mai], Gara Mircești, 406

Către redacția ziarului [?]

1881 martie], 690-691

Către românii din Deva

1878 iunie .3, Gara Mircești, 419

Către românii din Sibiu

[1878 mai]. Gara Mircești, 408

Către Alphonse Roque-Ferrier

[1878 mai p. 3], 401

Către Lascăr Rosetti

1878 mai 26, București, 409-410
1881 septembrie 24, Mircești, 769-770
1881 octombrie 19, Mircești, 783-784
1881 noiembrie 9, Mircești, 788

Către Radu Rosetti

cH..^*. M

1879 noiembrie 24, Mircești, 526 - 528

.:ih iii..>.:. i i .!..>

Către Rucsanda

1875 decembrie 2, Mircești, 252

Către Ludovic Schondorf

1877 iulie 11, Mircești, 336-338 / •

Către Grigoriu Silași •

1880 octombrie 26 [s.n.], Mircești, 625-626
1881 iulie 12/24, Mircești, 746-747

Către George Sion

1874 ianuarie 28, Mircești, 116-117
1874 mai, Mircești, 138-139
1874 decembrie 23, Mircești, 174-175
1874 decembrie 24, Mircești, 175
1874 decembrie 31, Mircești, 177-178
1876 februarie 26, Mircești, 278-279
1876 martie 7, Mircești, 284
1876 martie 14, Mircești, 284

Către Vasile I. Socec

1872 mai 7, Iași, 57
1874 ianuarie 31, Mircești, 117-118
1881 ianuarie 15, Mircești, 659
1881 februarie 12/24, Mircești, 676-677
1881 septembrie 20, Mircești, 768-769

Către Paulina Spiro-Paul

1877 aprilie 18, Mircești, 325-326

Către George Steriadi

1874 aprilie, 6, Mircești, 134-136
1881 octombrie 19, Mircești, 782

Către Străjescu

1878 octombrie, Mircești, 444-445

Către studenții Universității din Iași

1878 mai], 407

Către Dim. A. Sturdza

1872 aprilie, 55—56
1878 iunie 12, Mircești, 426-427
1878 noiembrie 29, Iași, 454-456
1878 decembrie 10, Mircești, 462-464

Către Alexandru Șendrea

1876 octombrie], Tîrgu-Ocna, 301

Către rabinul Taubes

1878 iunie 14, Mircești, 427

Către Israel Teller

1878 iulie 30, Mircești, 438

Către V. A. Urechia

1878 august 30, Mircești, 439-440
1878 decembrie 7, Mircești, 457—458
1880 ianuarie 5, Mircești, 542
1880 februarie 8, Mircești, 554
1880 iunie 8, Mircești, 586
1880 iunie 13, Mircești, 587-588
1881 ianuarie 18, Mircești, 664—665
1881 februarie 28, Mircești, 687
1881 iunie 22, Mircești, 730
[1881 iulie p. 12/24], 748
1881 august 17, Mircești, 757—758

Către Ventura

[1874], 178-180

Către Grigore Ventura

1877 decembrie 28, Mircești, 376—378
1878 ianuarie 8, Mircești, 382
1878 iunie 12, Mircești, 426-427
1880 ianuarie 1, 539—540
1880 ianuarie 15, Mircești, 547—550
1881 martie 27, București, 697-698

Către episcopul Isaia Vicol al Romanului

1875 martie 30, Mircești, 196—197

Către Iosif Vulcan

1878 iunie 1, București, 418—419
1878 iulie 30, Mircești, 438-439
1878 septembrie 20, Mircești, 441—442
1880 decembrie 30, Mircești, 645
1881 ianuarie 12, Mircești, 656
1881 februarie 2/14, Mircești, 670—671
1881 februarie 24, Mircești, 682
1881 decembrie 8/20, Mircești, 791-792

CUPRINS *

Către Mărie Bogdan

1	1871 februarie 11/23, Mircești	9-11
2	1871 martie 12, Mircești	11-13

Către Paulina Alecsandri

3	[1871 martie, Iași]	H
4	[1871 martie, Iași]	H
5	[1871 martie, Iași]	15
6	[1871 martie, Iași]	15

Către Iacob Negruzzi

7	1871 mai 4, Mircești	15-16
---	----------------------	-------

Către Paulina Alecsandri

8	[1871 mai, Iași]	16
---	------------------	----

Către Mărie Bogdan

9	1871 iunie 8, Mircești	17-18
---	------------------------	-------

Către Edouard Grenier

10	1871 iunie 8, Mircești	18-21
----	------------------------	-------

Către August Treboniu Laurian

11	1871 iulie 17, Mircești	22
----	-------------------------	----

Către Mărie Bogdan

12	1871 august 1, Mircești	22-24
13	1871 august 24, Mircești	24-26

* Cuprinsul corespunde indicelui cronologic.

		Către Scarlat Fălcoianu	
14	1871 septembrie 28, Mircești		26-29
		Către Mărie Bogdan	
15	1871 octombrie 12, Mircești		29—30
		Către Edouard Grenier	
16	1871 octombrie 12, Mircești		31—35
		Către Vasile Pogor	
17	1871 octombrie 15, Mircești		35—36
		Către Ion Ghica	
18	1871 octombrie 26, Mircești		36—37
		Către Iacob Negruzzi	
19	[1871 noiembrie]		"
		Către Ion Ghica	
20	1871 decembrie 2, Mircești		38—40
21	1871 [?] 14, Mircești		"
		Către Iacob Negruzzi	
22	1872 ianuarie 8, Mircești		41-45
		Către Mărie Bogdan	
23	1872 ianuarie 10, Mircești		45-47
		Către Iacob Negruzzi	
24	1872 ianuarie 12, Mircești		1 I - **
25	1872 ianuarie 24, Mircești		°
26	1872 ianuarie 26, Mircești		"
		Către Mărie Bogdan	
27	1872 februarie 12, Mircești		50-51
		Către Iacob Negruzzi	
28	1872 februarie 19, Mircești		51-52
		Către Paulina Alecsandri	
29	[1872 februarie-martie, București]		52
		Către Mărie Bogdan	
30	1872 martie, Mircești		52—54
		Către Iacob Negruzzi	
31	1872 aprilie 1, Mircești		54-55

		Către Dim. A. Sturdza	
32	1872 aprilie		55-56
		Către Gheorghe Hurmuzaki	
33	1872 mai 4, Iași		56
		Către V. I. Socec	
34	1872 mai 7, Iași		57
		Către Mărie Bogdan	
35	1872 mai 8/20, Mircești		57-58
		Către Iacob Negruzzi	
36	1872 iunie 3/15, Mircești		58-59
		Către Paulina Alecsandri	
37	[1872 iunie], Lindau		59-60
38	[1872 iunie], Paris		60-61
39	[1872 iulie a. 20], Paris		62-63
40	1872 iulie 20, Paris		63-64
41	1872 iulie [a.27], Paris		64-65
42	1872 iulie 27, Paris		65
43	1872 iulie 29, Boulogne sur Mer		66
44	1872 august 20, Dieppe		67
45	1872 august, Paris		68
46	1872 setembrie 2, Paris		69-70
47	1872 septembrie 2 1/octombrie 3, Paris		70
		Către Mărie Bogdan	
48	1872 octombrie, Mircești		71—72
		Către Mihail Kogălniceanu	
49	1872 [noiembrie] 2, Roman		72—73
		Către Mărie Bogdan	
50	1872 noiembrie 10, Mircești		73-74
51	1872 decembrie 1, Mircești		75—76
		Către Paulina Alecsandri	
52	[1872 decembrie 6-13], București		76-77
		Către Smărăndița Docan	
53	[1872 decembrie a. 15, Mircești]		77-79
		Către Paulina Alecsandri	
54	[1872 decembrie 21], București		79-80

	Către Mărie Bogdan	
55	1872 decembrie 22, București	80 — 81
	Către Paulina Alecsandri	
56	[1872 decembrie, 23]	81
	Către Costache Negri	
57	[1872 decembrie a.26], București	82 — 83
	Către Paulina Alecsandri	
58	[1872 a. decembrie 26], București	83 — 84
59	[1872 decembrie 27], București	84-85
60	[1872 decembrie 28], București	85-86
61	1873 ianuarie 1	"
	Către Nicolae Pisoski	
62	1873 februarie 2, Mircești	86-87
	Către Iacob Negruzzi	
63	1873 februarie 6	87
	Către Mărie Bogdan	
64	1873 februarie, Mircești	88-89
	Către Smărăndița Docan	
65	[1873 februarie-martie]	89-90
	Către Mărie Bogdan	
66	1873 martie, Mircești	90-92
	Către Paulina Alecsandri	
67	[1873, martie a. 30, București]	92
	Către Hociung	
68	[1873 martie a. 30], București	92-93
	Către Paulina Alecsandri	
69	[1873 martie], București	"
70	[1873 martie, București]	"
	Către Iacob Negruzzi	
71	1873. martie, Mircești	94-95
	Către Mărie Bogdan	
72	1873, aprilie 20, Mircești	95-97

li

	Către un conte necunoscut din Cernăuți	
73	1873 aprilie 21, Mircești	97-98
	Către Nicolae Pisoski	
74	[1873 septembrie], Mircești	98-99
	Către Iacob Negruzzi	
75	1873 octombrie 4, Mircești	99
	Către Mărie Bogdan	
76	1873 octombrie, Mircești	100- 102
77	1873 octombrie 16/28, Mircești	102-103
	Către Bogdan Petriceicu Hasdeu	
78	1873 noiembrie 2, L. Mircești	104
79	1873 decembrie, Mircești	104- 105
	Către Iacob Negruzzi	
80	1873 decembrie 14, Mircești	105- 106
81	1873 decembrie 14, Mircești	106
82	[1873 decembrie], Mircești	106- 107
	Către Mărie Bogdan	
83	[1873 decembrie 29, Mircești]	107- 109
	Către Ion Crăciunescu	
84	[a. 1874]	109-110
	Către Iacob Negruzzi	
85	1874 ianuarie 14, Mircești	111
86	1874 ianuarie 17, Mircești	112-114
	Către Carol Davila	
87	1874 ianuarie 18/30, Mircești . . . Y.V..	114-116
	Către George Sion	
88	1874 ianuarie 28, Mircești	116-117
	Către V. I. Socec	
89	1874 ianuarie 31, Mircești	117- 118
	Către Mărie Bogdan	
90	1874 februarie, Mircești	118- 120
91	1874 februarie 8/20, Mircești	120-122

		Către Paulina Alecsandri	
92	[1874 ianuarie 14 - februarie 9, Iași]	122-123	
93	[1874 februarie, Iași]	123	
94	[1874 februarie 9, Iași]	123	
		Către Georges Duca	
95	[1874 februarie 18 sau 25, Mircești]	124-126	
		Către Iacob Negruzzi	
96	1874 februarie 25, Mircești	126-127	
		Către Matei Millo	
97	1874 februarie 25, Mircești	127-129	
		Către Mihail Kogălniceanu	
98	1874 martie, Mircești	129-130	
		Către Iacob Negruzzi	
99	1874 martie 2, Mircești	130	
100	1874 martie 12, Mircești	131-132	
		Către Mărie Bogdan	
101	1874 martie 30, Mircești	133-134	
		Către George Steriadi	
102	1874 aprilie 6, Mircești	134-135	
		Către Mărie Bogdan	
103	1874 mai 1, Mircești	136-138	
		Către George Sion	
104	1874 mai, Mircești	138-139	
		Către Matei Millo	
105	1874 mai, Mircești	140-141	
		Către Iacob Negruzzi	
106	1874 mai 27, Mircești	141-142	
		Către Mărie Bogdan	
107	1874 iunie 5, Mircești	142-143	
		Către Titu Maiorescu	
108	1874 iunie 12, București	143-144	
		Către Mărie Bogdan	
109	1874 iunie 23, București	144-146	

		Către Titu Maiorescu	
110	1874 iunie 27, Mircești	146-148	
		Către Paulina Alecsandri	
111	1874 iulie 10 [s.n.], Viena	148	
112	1874 iulie 4 [s.v.], Paris	149	
		Către Matei Millo	
113	1874 septembrie 3, Mircești	149-151	
		Către Titu Maiorescu	
114	1874 septembrie 3, Mircești	151-152	
		Către Iacob Negruzzi	
115	1874 septembrie 4, Mircești	152	
		Către Matei Millo	
116	1874 septembrie 6, Mircești	153-157	
		Către Mărie Bogdan	
117	1874 octombrie 5, Mircești	157-159	
		Către Iacob Negruzzi	
118	1874 octombrie 7, Mircești	159-160	
		Către Bogdan Petriceicu Hasdeu	
119	1874 octombrie 8, Mircești	160	
		Către Iacob Negruzzi	
120	1874 octombrie 10, Mircești	161	
121	1874 octombrie 16, Mircești	162-163	
		Către Mărie Bogdan	
122	1874 octombrie 28, Mircești	163-165	
		Către Iacob Negruzzi	
123	1874 octombrie, Mircești	165	
124	1874 noiembrie 11, Mircești	165-167	
		Către Mărie Bogdan	
125	1874 noiembrie 28, Mircești	167-169	
		Către Iacob Negruzzi	
126	1874 noiembrie, Mircești	169-170	

	Către Matei Millo	
127	1874 [sfârșitul anului], Mircești	170—171
128	[1874 decembrie 14 s.v.], Mircești	171—172
	Către Mărie Bogdan	
129	1874 decembrie 18, Mircești	173-174
	Către George Sion	
130	1874 decembrie 23, Mircești	174-175
131	1874 decembrie 24, Mircești	175
	Către Mărie Bogdan	
132	1874 decembrie 24, Mircești	175-177
	Către George Sion	
133	1874 decembrie 31, Mircești	177-178
	Către Ventura	
134	[1874]	178-180
	Către Iacob Negruzzi	
135	[1874-1875]	180
	Către Mărie Bogdan	
136	1875 ianuarie 2, Mircești	181-182
	Către Iacob Negruzzi	
137	1875 ianuarie 10, Mircești	182-183
	Către Mihail Kogălniceanu	
138	[1875 ianuarie 13], Mircești	183
	Către Ion Ghica	
139	1875 [ianuarie ?] 18, Gara Mircești	184
	Către Mărie Bogdan	
140	1875 ianuarie 30, Mircești	184-185
	Către Paulina Alecsandri	
141	[1875 martie a.8, București]	187
142	1875 martie [8], București	187
143	1875 martie 8, București	187-188
	Către Iacob Negruzzi	
144	1875 martie, Gara Mircești	188

	Către Mihail Kogălniceanu	
145	1875 martie 12, Mircești	189-190
146	187[?][?], 14, Mircești - Roman	190
	Către Titu Maiorescu	
147	1875 martie 25, Mircești	191-194
	Către Iacob Negruzzi	
148	1875 martie 28, Mircești	194-195
149	1875 martie 29, Mircești	196
	Către episcopul Isaia Vicol al Romanului	
150	1875 martie 30, Mircești	196-197
	Către Gheorghe Hurmuzaki	
151	1875 aprilie 8/20, Mircești	197-198
	Către Iacob Negruzzi	
152	1875 aprilie 10, Mircești	198-199
	Către Mihail Kogălniceanu	
153	1875 aprilie 19, Mircești	199-200
	Către Iacob Negruzzi	
154	1875 aprilie 20, Mircești	200-202
	Către Mărie Bogdan	
155	1875 aprilie 27, Mircești	202-204
156	1875 aprilie 30, Mircești	205-207
	Către Iacob Negruzzi	
157	1875 mai 2, Mircești	207
158	1875 mai 5, Mircești	207
	Către Matei Millo	
159	1875 mai 14, Mircești	208-209
	Către Iacob Negruzzi	
160	1875 mai 17, Mircești	210
161	1875 mai 18, Mircești	210-211
162	1875 mai 21, Mircești	211-212
	Către Mărie Bogdan	
163	1875 mai 26, Mircești	212-214
	Către Matei Millo	
164	1875 iunie 1, Mircești	214-216

Către Costache Negri	
165	[1875 iunie 10- 18], Mircești 2 16-2 18
Către Paulina Alecsandri	
166	1875 [iunie] 18, București 218
167	1875 [iunie], București 218-219
168	1875 iunie 24, București 219-220
169	[1875 iunie, București] 220
Către Mărie Bogdan	
170	1875 iulie 8, Mircești 220-223
171	1875 iulie 22, Mircești 223-225
Către Philadelphie Cuenim	
172	1875 august 29, Mircești 226-227
Către Iacob Negruzzi	
173	1875 septembrie 7, Mircești 227 — 228
174	1875 septembrie 10, Mircești 229-230
175	1875 septembrie 12, Mircești 230
Către regina Elisabeta	
176	1875 septembrie 12, Mircești 231 — 234
177	1875 septembrie 19, Mircești 235-236
Către Iacob Negruzzi	
178	1875 septembrie 20, Mircești 237
179	1875 septembrie 22, Mircești 238
Către Philadelphie Cuenim	
180	1875 septembrie 23, Mircești 238-239
Către Mărie Bogdan	
181	1875 septembrie [29 s.n.], Mircești 239-242
182	1875 septembrie 28 [s.v.], Mircești 242-243
Către Bogdan Petriceicu Hasdeu	
183	1875 octombrie 4, Mircești 243-244
Către Iacob Negruzzi	
184	1875 octombrie 10, Mircești 244
185	1875 octombrie 14, Mircești 245
Către Mărie Bogdan	
186	1875 noiembrie 3, Mircești 246-248

Către Iacob Negruzzi	
187	1875 noiembrie 10, Mircești 249
Către Mărie Bogdan	
188	1875 noiembrie 21, Mircești 249-250
Către Iacob Negruzzi	
189	1875 noiembrie 26, Mircești 250-251
190	1875 noiembrie 30, Mircești 251
Către Rucsanda	
191	1875 decembrie 2, Mircești 252
Către Paulina Alecsandri	
192	[1875 decembrie a. 7], București 252 - 253
193	1875 decembrie 7, București 253-254
194	[1875 decembrie p. 7, București] 254-255
195	1875 [decembrie 13 sau 20], București 255
Către Mărie Bogdan	
196	1875 decembrie [17-20], București 256-257
197	1875 decembrie 31 [s.v.], Mircești 257-259
Către Mihail Ganițki	
198	[fără dată] 259-260
Către Ion Ghica	
199	1876 ianuarie 19 [s.n.], Mircești 261
Către Iacob Negruzzi	
200	1876 ianuarie 10, Mircești 261-262
Către președintele societății „România Jună” din Viena	
201	1876 ianuarie 12, Mircești 262-263
Către Titu Maiorescu	
202	1876 ianuarie 12, Mircești 263-264
Către Costache Negri	
203	1876 ianuarie 15, Mircești 265—266.
Către Iacob Negruzzi	
204	1876 ianuarie 22, Mircești 267—268
Către Mărie Bogdan	
205	1876 ianuarie 26, Mircești V..... 269-271.

			Către Iacob Negruzzi	
206	1876 februarie 4,	Mircești	271-272	
			Către Titu Maiorescu	
207	T-876. februarie 6,	Mircești	272-273	
			Către Iacob Negruzzi	
208	1876 februarie 10,	Mircești	273-274	
209	1876 februarie 10,	Mircești	274-275	
			Către Mărie Bogdan	
210	1876 februarie 10,	Mircești	275-278	
			Către George Sion	
211	1876 februarie 26,	Mircești	278-279	
			Către regele Carol I	
212	1876 martie 3,	Mircești	279-280	
			Către George Sion	
213	1876 martie 7,	Mircești	***	
			Către Iacob Negruzzi	
214	1876 martie 8,	Mircești	***	
215	1876 martie 11,	Mircești	281-282	
216	1876 martie 14,	Mircești	282-283	
			Către George Sion	
217	1876 martie 14,	Mircești	***	
			Către Iacob Negruzzi	
218	1876 martie 15,	Mircești	***	
219	1876 martie 17,	Mircești	285-286	
			Către Mărie Bogdan	
220	1876 martie 22,	Mircești	286-289	
			Către Iacob Negruzzi	
221	1876 martie 28,	Mircești	289-290	
222	1876 aprilie 2,	Mircești	***	
			Către Constantin Essarcu	
223	1876 aprilie 3,	Mircești	***	
			Către Paulina Alecsandri	
224	1876 aprilie 23,	Viena	***-*** ^	
225	1876 [aprilie 24, 26],	Strassburg	292-294	

226	1876 mai, Paris	i	294-295
227	1876 mai 15, Paris		295-296
			Către Smărăndița Docan
228	[1876 vara], Mircești		296 - 297
229	[1876 vara], Mircești		297-298
			Către Costache Negri
230	1876 iulie 15, Mircești		298-300
			Către mitropolitul Iosif Naniescu
231	1876 octombrie 12 [s.n.], Ocna		301
			Către Alexandru Șendrea
232	[1876 octombrie], Tîrgu-Ocna		301
			Către Mihalcea
233	[1876 octombrie], Tîrgu-Ocna		302
			Către Smărăndița Docan
234	[1876 octombrie]		302-303
			Către Nicolae Gane
235	1876 octombrie 26, Mircești		303
			Către Aglae Allaux
236	1876 octombrie 27, Mircești		304-306
			Către Măria Scarlat Fălcoianu
237	1876 noiembrie 2, Mircești	i	307
			Către Nicolae Gane
238	1876 noiembrie 9, Mircești		307—308
			Către Paulina Alecsandri
239	[1877 ianuarie], Iași		308
240	[1877] ianuarie, Iași		309-310
241	1877 februarie 1, Iași		310
242	1877 [februarie], Iași		311-312
			Către Cleopatra Cantacuzino
243	1877 februarie 10, Mircești		312-314
			Către Georges Duca
244	1877 februarie 10, Mircești		314-316

T -
I

		Către Mărie Bogdan	
245	1877 martie 16/28, Mircești	316-319
		Către Nicolae Pisoski	
246	[1877 martie]	320-321
		Către Mărie Bogdan	
247	1877 aprilie [a.6], Mircești	321-323
		Către Lucie Duca	
248	1877 aprilie 6, Mircești	323 — 325
		Către Paulina Spiro-Paul	
249	1877 aprilie 18, Mircești	325-326
		Către Mihail Kogălniceanu	
250	1877 aprilie 19, Mircești	327-328
		Către Edouard Grenier	
251	1877 mai 16, Mircești	328-332
		Către Lucie Duca	
252	1877 mai 28, Mircești	332-334
253	1877 iulie 2, Mircești	334-335
		Către Ludovic Schondorf	
254	1877 iulie 11, Mircești	336-338
		Către I. Alex. Lapedat	
255	1877 iulie 24, Mircești	338-339
		Către Nicolae Pisoski	
256	1877 septembrie 5, Mircești	339
		Către regina Elisabeta	
257	1877 septembrie 20, Mircești	339 — 342
		Către Nicolae Pisoski	
258	1877 septembrie 25, Mircești	343
259	1877 octombrie 1, Iași	343-344
260	[1877 octombrie 2], Mircești	344
		Către Georges Duca	
261	1877 octombrie 2, Mircești	344-345
		Către Aglae Allaux	
262	1877 octombrie 5, Mircești	346-348

		Către Smărăndița Docan,	
263	[1877 octombrie p. 6]	348-349
		Către Grigore Alexandrescu	
264	1877 octombrie 14, Mircești	349-350
		Către Iacob Negruzzi	
265	1877 octombrie 22, Mircești	350-351
		Către Lucie Duca	
266	1877 octombrie 23, Mircești	352-354
		Către Edouard Grenier	
267	1877 noiembrie 1, Mircești	354-358
		Către Esmeralda Gardeev	
268	1877 noiembrie 6, Galați	359
		Către Lucie Duca	
269	1877 noiembrie 10, Mircești	360—361
		Către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice	
270	1877 noiembrie 24, Mircești	362
		Către Iacob Negruzzi	
271	1877 decembrie 1, Mircești	362—363
272	1877 decembrie 4, [Mircești]	363
		Către Lucie Duca	
273	1877 decembrie 4, Mircești	364-366
		Către Iacob Negruzzi	
274	1877 decembrie 9	366
275	[1877 decembrie 9-12, Mircești]	367
276	1877 decembrie 12, Mircești	367-369
		Către Lucie Duca	
277	1877 decembrie 12, Mircești	370
		Către Elena Beldiman	
278	1877 decembrie 12, Mircești	371
		Către Iacob Negruzzi	
279	1877 decembrie 14, Mircești	371 — 372
280	1877 decembrie 15, Mircești	372 — 373
281	[1877 decembrie]	•• 373-374

	Către I. Alex. Lapedat	
282	1877 decembrie 16, Mircești	• • • 374.
	Către Iacob Negruzzi	
283	1877 decembrie 20, Mircești	375 -376
284	1877 decembrie 22, Mircești	, • 376
	Către Grigore Ventura	
285	1877 decembrie 28, Mircești	, 376 378
	• Către Iacob Negruzzi	
286	1877 decembrie 29, Mircești	, • • 378 379
	Către Ștefan Albu	
287	1877 decembrie 30, Mircești	379 >80.
	Către Iacob Negruzzi	
288	1878 ianuarie 3, Mircești	, • • • 380
	Către Nicolae Gane	
289	1878 ianuarie 5, Mircești	, „ 380-381
	Către Ion Ghica	
290	1878 ianuarie 18 [s.n.], Mircești	, 381
	Către Mihail Kogălniceanu	
291	1878 ianuarie 19 [s.n.], Gara Mircești	381
	Către Grigore Ventura	
292	1878 ianuarie 9, Mircești	382
	Către Iacob Negruzzi	
293	1878 ianuarie 21, Mircești	383
	Către Mihail Kogălniceanu	
294	[1878, începutul lunii februarie, Mircești]	384 -383
295	1878, februarie 9 [s.n.], Gara Mircești	385
296	[1878] februarie 11 [s.n.], Gara Mircești	385 -386
297	1878 februarie 16 [s.n.], Mircești	386 -387
298	1878 februarie 19 [s.n.], Mircești	387
	Către Iacob Negruzzi	
299	1878 februarie 8, Mircești	387 -388
300	[1878 februarie 9-16]	388 -389
301	1878 februarie 17, Mircești	389
302	1878 februarie 20, Mircești	389 -391

	Către I. Alex. Lapedat	
303	1878 februarie 20, Mircești	391 „94
	Către Iacob Negruzzi	
304	1878 februarie 22, Mircești	394 -396
305	1878 martie 24, Mircești	396 -397
306	1878 aprilie 12, Mircești	397 -399
	Către Nicolae Hurmuzaki	
307	1878 aprilie 14, Mircești	399
	Către Iacob Negruzzi	
308	1878 aprilie 28, Mircești	399 -400
309	1878 mai 2, Mircești	400 -401
	Către Alphonse Roque-Ferrier	
310	[1878 mai p. 3]	401
	Către Iacob Negruzzi	
311	1878 mai 16, Mircești	402 -404
312	1878 mai 18, Mircești	404 •405
	Către Albert de Quintana y Combis	
313	[1878 mai]	405 -406
	Către redacția ziarului „Telegraful român”	
314	[1878 mai], Gara Mircești	406
	Către Petrescu, reprezentantul junimii hușene	
315	[1878 mai, Mircești]	406
	Către bărbierul N. Clatinos	
316	[1878 mai]	407
	Către dr. Pop, reprezentantul orașului Brașov	
317	[1878 mai], București	407
	Către studenții Universității din Iași	
318	[1878 mai], Iași	407
	Către românii din Sibiu	
319	[1878 mai], Gara Mircești	408
	Către Paulina Alecsandri	
320	[1878 mai 24], București	408

	Către elevii școlii nr. 1 din Păcurari (Iași)	
321	1878 mai 24, București	408-409
	Către Lascăr Rosetti	
322	1878, mai 26, București	409-410
	Către Paulina Alecsandri	
323	[1878 mai 31], București	410-411
	Către Nicolae Hurmuzaki	
324	1878 mai 31, București	411
	Către Nicolae Luchian, reprezentantul artiștilor Teatrului Național din Iași	
325	[1878 iunie, Mircești]	411
	Către dr. Alexei, reprezentantul învățătorilor români din Năsăud	
326	[1878 iunie]	412
	Către Alexiu Olariu, reprezentantul românilor din din Ilia-Mureșeană	
327	[1878 iunie]	412
	Către Iacob Bologa, vicepreședinte al „Astrei”	
328	[1878 iunie]	412-413
	Către Alexandru Lazaru, reprezentantul românilor din Abrud	
329	[1878 iunie], Gara Mircești (România)	413
	Către Frederic Mistral	
330	1878 iunie 1, Mircești	413-415
	Către Albert de Quintana y Combis	
331	1878 iunie 1, Mircești, România	415-418
	Către Iosif Vulcan	
332	1878 iunie 1, București	418-419
	Către românii din Deva	
333	1878 iunie 3, Gara Mircești	419
	Către Pietro Mezzetti	
334	1878 iunie 5, Mircești	419-420

	Către d-na E.P., reprezentanta doamnelor din „Societatea națională din Bucovina”	
335	1878 iunie 5, Mircești	420
	Către dr. Mihail Obedenaru	
336	1878 iunie 6, Mircești	421-422
	Către Aron Hamsea	
337	1878 iunie 8, Mircești	422-423
	Către Nicolae Pisoski	
338	1878 iunie 10, Mircești	423
339	1878 iunie 11, Mircești	423-424
	Către Dim. A. Sturdza	
340	1878 iunie 12, Mircești	424-425
	Către Grigore Ventura	
341	1878 iunie 12, Mircești	426-427
	Către rabinul A. Taubes	
342	1878 iunie 14, Mircești	427
	Către O. Blasianu	
343	1878 iunie 14, Mircești	428
	Către Pietro Mezzetti	
344	1878 iunie 15, Mircești	429
	Către Iacob Negruzzi	
345	1878 iunie 25, Mircești	430-431
	Către Alimpiu Barbolovici, președintele „Astrei” din Băsești	
346	1878 iulie 1, Mircești	431-432
	Către C.M.S. Rabener	
347	1878 iulie 2, Mircești	432
	Către Albert de Quintana y Combis	
348	1878 iulie 6/18, Mircești	433-434
	Către Domenico Muti	
349	1878 iulie 12/24, Mircești	434-435
	Către Gheorghe Hurmuzaki	
350	1878 iulie 15, Mircești	436-437
351	1878 iulie 19, Mircești	437

		Către Israel Teller	
352	1878 iulie 30, Mircești	438
		Către Iosif Vulcan	
353	1878 iulie 30, Mircești	438-439
		Către V. A. Urechia	
354	1878 august 30, Mircești	439-440
		Către N. Droc Barcian reprezentantul cetățenilor orașului București	
355	1878 septembrie 20, Mircești	440-441
		Către Iosif Vulcan	
356	1878 septembrie 20, Mircești	441-442
		Către Zaharia Antinescu	
357	1878 septembrie 24, Mircești	442
		Către Hausknecht	
358	1878 septembrie 30, Mircești	443
		Către Iacob Negruzzi	
359	1878 octombrie 3, Mircești	443 — 444
		Către Străjescu	
360	1878 octombrie, Mircești	444-445
		Către Paulina Alecsandri	
361	[1878 octombrie 14], București	445-446
		Către baronul A. de Herz	
362	1878 -octombrie 22, Mircești	446-448
		Către Pietro Mezzetti	
363	1878 noiembrie 3, Mircești	448-449
		Către Ion Ghica	
364	1878 noiembrie 12, Mircești	449-450
		Către Iacob Negruzzi	
365	1878 noiembrie 12, Mircești	450-451
		Către Mihail Kogălniceanu	
366	1878 noiembrie 24, Mircești	451-452

		Către Iancu Alecsandri	
367	1878 noiembrie 26, Mircești	452 — 454
		Către Dim. A. Sturdza	
368	1878 noiembrie 29, Iași	454 — 456
		Către Iacob Negruzzi	
369	[1878 noiembrie 29-30]	456
		Către V. A. Urechia	
370	1878 decembrie 7, Mircești	457 — 458
		Către Nicolae Pisoski	
371	[1878 decembrie] 18 [s.n.], Oficiul Mircești	458
		Către Ion Ghica	
372	1878 decembrie 10, Mircești	458 — 461
		Către Dim. A. Sturdza	
373	1878 decembrie 10, Mircești	462 — 464
		Către Iacob Negruzzi	
374	1878 decembrie 16, Mircești	464 — 465
		Către I. Pop Florantin	
375	1878 decembrie 19, Mircești	466
		Către Albert de Quintana y Combis	
376	1878 decembrie 25, Mircești, România	466 — 468
		Către Carol Miculi	
377	1879 ianuarie 1, Mircești	468 — 469
		Către Nicolae Pisoski	
378	[1879 ianuarie] 13 [s.n.], Mircești	470
		Către Mihail Obedenaru	
379	1879 ianuarie 4, Mircești	470
		Către Albert de Quintana y Combis	
380	1879 ianuarie 4, Mircești	471 — 472
		Către Ion Ghica	
381	187[9] ianuarie 21, Roman	472

	Către Edouard Grenier	
382	1879 ianuarie	473
	Către Lucie Duca	
383	1879 februarie 5, Mircești	473-476
	Către Carol Miculi	
384	1879 martie 12, Paris	476-477
	Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio	
385	1879 martie 16, Mircești	478-479
	Către Nicolae Pisoski	
386	[1879 martie], Mircești	479
	Către Paulina Alecsandri	
387	1879 martie 18, București	480
	Către Pietro Mezzetti	
388	1879 martie 25, Mircești	480-481
	Către Iacob Negruzzi	
389	1879 aprilie 11, Mircești	481-482
	Către Iancu Alecsandri	
390	1879 aprilie 20, Mircești	482-489
	Către Nicolae Pisoski	
391	1879 aprilie 22, Roman	489
	Către N. Ionescu	
392	1879 aprilie 27, Mircești	490
	Către Ion Ghica	
393	[1879, 1880 aprilie], Mircești	491
	Către Mihail Kogălniceanu	
394	1879 [mai], 9 [s.n.]	492
	Către Paulina Alecsandri	
395	[1879], iunie 29, București	492-493
	Către Mihail Kogălniceanu	
396	1879 august 4, Mircești	493-494

	Către Eugen Alcaz	
397	1879 august 10, Mircești	495
	Către Paulina Alecsandri	
398	1879 septembrie 5, București	496
399	[1879 septembrie], București	496 — 497
400	[1879 septembrie], București	497 — 498
	Către Nicolae Pisoski	
401	1879 septembrie 16, Mircești	498-499
	Către Paulina Alecsandri	
402	[1879 septembrie 21]	499-500
	Către Georges Duca	
403	1879 septembrie 22, București	500-501
	Către Paulina Alecsandri	
404	[1879 septembrie 26], București	501
405	[1879 octombrie], București	502
406	[1879 octombrie 12], București	502-503
407	1879 octombrie 14, București	503-504
408	[1879 octombrie], București	504-505
409	1879 octombrie 16, București	505
410	[1879 octombrie], București	506 — 507
	Către Ion Ghica	
411	1879 noiembrie 5, Mircești	507 — 510
412	1879 noiembrie 6, Mircești	511 — 513
	Către Pietro Mezzetti	
413	1879 noiembrie 9, Mircești	513 — 514
	Către Nicolae Pisoski	
414	1879 noiembrie 9, Mircești	514 — 515
	Către Ion Ghica	
415	1879 noiembrie 10, Mircești	516-519
	Către Alexandru Cantacuzino	
416	1879 noiembrie, Mircești	519—521
	Către Ion Ghica	
417	[1879 noiembrie], Mircești	521—525
	Către Alexandru Papadopol-Calimah	
418	1877 noiembrie 14, Mircești	525

		Către Pietro Mezzetti	
419	1879 noiembrie 18, Mircești		526
		Către Radu Rosetti	
420	1879 noiembrie 24, Mircești		526-528
		Către Vasile Pogor	
421	1879 noiembrie 29, Mircești		528- 529
		Către Iacob Negruzzi	
422	[1879 noiembrie]		529
		Către Ion Ghica	
423	1879 decembrie 10, Mircești		529- 530
		Către Alexandru Papadopol-Calimah	
424	1879 decembrie 17, Mircești		530- 531
		Către Ion Ghica	
425	1879 decembrie 20, Mircești		531-534
426	1879 decembrie 20, Mircești		534-535
		Către Mihail Kogălniceanu	
	...		
427	[1879], Mircești		535-536
		Către Arthur Baligot de Beyne	
428	[1879 sfârșit - 1880 început]		536-538
		Către Vasile Boerescu	
429	[1879]		538
		Către Ion Ghica	
430	[1879]		539
		Către Grigore Ventura	
431	1880 ianuarie 1		539-540
		Către Ion Ghica	
432	1880 [ianuarie], Mircești		540- 541
433	1880 ianuarie 5, Mircești		541- 542
		Către V. A. Urechia	
434	1880 ianuarie 5, Mircești		542

		Către Ion Ghica	
435	1880 ianuarie 8, Mircești		543-544
436	1880 ianuarie 12, Mircești		544-546
		Către Alexandru Papadopol-Calimah	
437	1880 ianuarie 14, Mircești		546-547
		Către Grigore Ventura	
438	1880 ianuarie 15, Mircești		547-550
		Către Ion Ghica	
439	1880 ianuarie 16, Mircești		550-551
440	1880 februarie 1, Mircești		551
		Către Iacob Negruzzi	
441	1880 februarie 5, Mircești		552-553
		Către Nicolae Pisoski	
442	1880 februarie 7, Mircești		553
		Către V. A. Urechia	
443	1880 februarie 8, Mircești		554
		Către Iacob Negruzzi	
444	1880 februarie 11, Mircești		554
		Către Ion Ghica	
445	1880 februarie 28, Mircești		555-556
		Către Paulina Alecsandri	
446	1880 martie 9, București		556 — 557
447	1880 martie 15, București		557-558
448	1880 martie 16, București		558-559
449	1880 martie 17, București		559
450	[1880 martie, București]		559-560
451	1880 martie 20, București		560-561
452	1880 martie 26		561
453	1880 aprilie 31, București		561-562
454	1880 aprilie 6, București		562-363
		Către Nicolae Pisoski	
455	1880 aprilie 17, Mircești		563-564
		Către Oreste Dlujanschi	
456	1880 aprilie 18, Mircești		564

Către Ion Ghica	
457	1880 mai 1, Mircești 564-568
458	1880 mai 7, Mircești 568-570
459	1880 mai 14, Mircești 570
460	1880 mai 14, Mircești 570-572
461	1880 mai 15, Mircești 573-574
462	1880 mai 25, Mircești 574-575
463	1880 mai p. 25, Mircești] 575-576
464	1880 mai p. 25], Mircești 576-578
Către Iacob Bologa, președintele „Astrei”	
465	1880 mai 28 [s.v.], Mircești 578
Către Ion Ghica	
466	1880 iunie 3, Mircești, 579
467	1880 iunie 6, Mircești 580-581
468	[1880 iunie 8], Mircești 581-583
Către Georges Duca &	
469	1880 iunie 8, Mircești 584-586 *\$
Către V. A. Urechia	
470	1880 iunie 8, Mircești 586
, Către Ion Ghica	
471	[1880 iunie p. 8, Mircești] 586-587
Către V. A. Urechia j	
472	1880 iunie 13, Mircești 587-588
Către Iacob Negruzzi	
473	1880 iunie 14, Mircești 588
Către Ion Ghica	
474	[1880 iunie 16], Mircești 589
475	[1880 iunie 17], Mircești 590-591
Către Iacob Negruzzi	
476	1880 iunie 20, Mircești 591
Către Alexandru Papadopol-Calimah	
477	1880 iunie 21, Mircești 592-593
Către Euharia Duca	
478	1880 iunie 22, Mircești 593-596

Către Ion Ghica	
479	1880 iunie 27, Mircești 597-599
480	[1880 iunie 26-28, Mircești] 599
481	1880 iunie 29, Mircești 599-600
Către Euharia Duca	
482	1880 iunie 30, Mircești 600-602
Către Paulina Alecsandri	
483	1880 iulie 7, Sinaia 603
484	1880 iulie 14, Sinaia 603-604
Către Ion Ghica]	
485	1880 iulie, Sinaia 604-605
486	1880 iulie 17, Sinaia 605-606
Către Paulina Alecsandri	
487	1880 iulie 25, Sinaia 607
Către Ion Ghica	
488	[1880 iulie], Sinaia 607-608
489	1880 iulie 28, Sinaia 608-609
Către Paulina Alecsandri	
490	1880 [iulie], Sinaia 609
Către Ion Ghica	
491	1880 august 7, Mircești 610
492	1880 august 9, Mircești 611
Către Mihail Obedenaru	
493	1880 august 16/28, Mircești 612-613
Către Petru Vasile Grigoriu	
494	1880, august 16, Mircești 613-614
Către Iacob Negruzzi	
495	1880 august 17, Mircești 614-615
496	1880 august 30, Mircești 615
Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio	
497	1880 septembrie 1, Mircești 615-616
Către Iacob Negruzzi	
498	1880 septembrie 2, Mircești 616
499	1880 septembrie 8, Mircești 616-617

	Către Ion Ghica	
500	1880 septembrie 26, Iași	617-618
	Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio	
501	1880 octombrie 1, Mircești	619-620
	Către Ion Ghica	
502	1880 octombrie 2, Mircești	620-622
503	1880 octombrie 9, Iași	622-624
	Către Mihail Jora	
504	[1880 octombrie 14]	624-625
	Către Paulina Alecsandri	
505	[1880 octombrie a.20], Iași	625
	Către Grigoriu Silași	
506	1880 octombrie 26 [s.n.], Mircești	625-626
	Către Paulina Alecsandri	
507	1880 octombrie 26, București	626-627
	Către Ion Ghica	
508	1880 octombrie 31, Mircești	627-628
	Către Iacob Negruzzi	
509	1880 noiembrie 9, Mircești	628
	Către Paulina Alecsandri	
510	1880 noiembrie 16	628-629
511	1880 noiembrie 18, București	629-630
512	1880 noiembrie 24, București	630-631
	Către regina Elisabeta	
513	1880 decembrie 2	631-632
	Către Ion Ghica	
514	1880 decembrie 5	632
	Către Mihail Obedenaru	
515	1880 decembrie 6, București	633-634
	Către Ion Ghica	
516	1880 decembrie 17, Mircești	634-636
517	1880 decembrie 20, Mircești	636-637
518	1880 decembrie 23, Mircești	638-639

	Către Alexandru Papadopol-Calimah	
519	1880 decembrie 23, Mircești	640
	Către Alexandru Macedonski	
520	1880 decembrie 25, Mircești	641.
	Către Ion Ghica	
521	1880 decembrie 27, Mircești	641-643;
	Către Iacob Negruzzi	
522	1880 decembrie 28, Mircești	644
	Către Iosif Vulcan	
523	1880 decembrie 30, Mircești	645,
	Către Nicolae Luchian	
524	1880	645.
	Către Petru Vasile Grigoriu	
525	188 1, Mircești	646
	Către Lucie Duca	
526	1881	646-647-
	Către Alexandru Papadopol-Calimah	
527	1881 ianuarie 2, Mircești	647
	Către Ion Ghica	
528	1881 ianuarie 3, Mircești	j ^ * * *
529	1881 ianuarie 7, Mircești	65U-03Z
	Către Iacob Negruzzi	
530	1881 ianuarie 11, Mircești	652-653.
	Către Ion Ghica	
531	1881 ianuarie 11, Mircești	654-655.
	Către Iosif Vulcan	
532	1881 ianuarie 12, Mircești	656
	Către Ion Ghica	
533	1881 ianuarie 13, Mircești	656-659,
	Către V. I. Socec	
534	1881 ianuarie 15, Mircești	659

	Către Iacob Negruzzi	
881	ianuarie 16, Mircești	660
	Către Ion Ghica	
881	ianuarie 17, Mircești	660 — 664
	Către V. A. Urechia	
881	ianuarie 18, Mircești	664 — 665
	Către Alexandru Macedonski	
88 1	ianuarie 24, Mircești	665 — 666
	Către Iacob Negruzzi	
881	ianuarie 26, Mircești	667
	Către Ion Ghica	
881	ianuarie 28, Mircești	667-669
	Către Iosif Vulcan	
881	februarie 2/14, Mircești	670-671
	Către Ion Ghica	
881	februarie 6/18, Mircești	671-673
	Către Mihail Obedenaru	
881	februarie 19, Mircești	674
	Către Ion Ghica	
881	februarie 11/23, Mircești	675-676
	Către V. I. Socec	
881	februarie 12/24, Mircești	676-677
	Către Ion Ghica	
881	februarie 12/24, Mircești	677-678
	Către Iancu Alecsandri	
881	februarie 12/24, Mircești	678-681
	Către Ion Ghica	
1881	februarie a.23], Mircești	681-682
	Către Iosif Vulcan	
881	februarie 24, Mircești	682
	Către Ion Ghica	
1	februarie 25, Mircești	683 — 686

	Către Mihail Obedenaru	
551	1881 februarie 26, Mircești	686-687
	Către V. A. Urechia	
552	1881 februarie 28, Mircești	687
	Către Ion Ghica	
553	1881 martie 1, Mircești	688-690
	Către redacția ziarului [?]	
554	[1881 martie]	690-691
	Către Ion Ghica	
555	[1881 martie 1], Mircești	691-692
	Către Arthur Baligot de Beyne	
556	1881 martie 6/18, Mircești	693-695
	Către Iacob Negruzzi	
557	1881 martie 10, București	695
	Către Iancu Alecsandri	
558	1881 martie 14/28, București	696-697
	Către Grigore Ventura	
559	1881 martie 27, București	697-698
	Către Ion Ghica	
560	1881 aprilie 12, Mircești	698-699
561	1881 aprilie 15, Mircești	699-701
562	1881 aprilie 24, Mircești	701-703
563	1881 aprilie 26, Mircești	703-706
564	1881 aprilie 28, Mircești	707-709
	Către Marie Bogdan	
565	1881 aprilie 28, Mircești	709-711
	Către Simion Florea Marian	
566	1881 aprilie 28, Mircești	711-712
	Către Oreste Dlujanschi	
567	1881 mai 6/18, Mircești	713
	Către Ion Ghica	
568	1881 mai 7/19, Mircești	713-715

Către Leon Negruzzi	
569	1881 mai 8, Mircești 715 • 716
Către Ion Ghica	
570	1881 mai 14, Mircești 716 719
Către Titu Maiorescu	
571	1881 mai 14/26, Mircești 719 -72 1
Către Ion Ghica	
572	1881 mai 25, Mircești 721 • 723
573	1881 mai 29, Mircești 723 • 726
Către Pantazi Ghica	
574	1881 mai 31. 726 -727
Către Ion Ghica	
575	1881 iunie 15, Mircești 727 -728
Către dr. I. C. Drăgescu	
576	1881 iunie 15, Mircești 729
Către V. A. Urechia	
577	1881 iunie 22, Mircești 730
Către Catinca Negri	
578	1881 iunie 25, Mircești 731-733
Către Mihail Obedenaru	
579	1881 iunie 28, Mircești 733-734
Către Ion Ghica	
580	1881 iunie 29, Mircești 735 -737
581	1881 iulie 3/15, Mircești 738 -740
Către Iacob Negruzzi	
582	1881 iulie 3. 740 -741
Către V. Damian, președintele „României June” din Viena	
583	1881 iulie 5, Gara Mircești „. 741
Către Ion Ghica	
584	1881 iulie 6/18, Mircești 741 -743
585	1881 iulie 6/18, Mircești 743 -744
Către Bonifaciu Florescu	
586	1881 iulie 9/21, Mircești 744-745

Către Oreste Dlujanschi	
587	1881 iulie 9/21, Mircești 745-746
Către Grigoriu Silași	
588	1881 iulie 12/24, Mircești 746-747
Către V. Damian, președintele „României June” din Viena	
589	1881 iulie 12/24, Mircești „. 747-748
Către V. A. Urechia	
590	[1881 iulie p. 12/24]. 748
Către Eufrosina Popescu	
591	1881 iulie 14, Mircești]_____ 749-750
Către Eduard Hubsch	
592	1881 [iulie a. 22], Mircești_____ 750-752
Către Pietro Mezzetti	
593	1881 iulie 22, Mircești 752-753
Către Iacob Negruzzi	
594	1881 iulie 24, Mircești 753-754
Către Titu Maiorescu	
595	1881 august 12, Mircești 754
Către Ion Ghica	
596	1881 august 16/28, Mircești 755- 757
Către V. A. Urechia	
597	1881 august 17, Mircești 757-758
Către Lucie Duca	
598	1881 august 21, Mircești 758-759
Către Titu Maiorescu	
599	1881 august 21, Mircești „. 760
Către Nicolae Pisoski	
600	1881 august 24, Mircești 760-761
Către Ion Ghica	
601	1881 septembrie 8, Mircești 761-765
Către Pietro Mezzetti	
602	1881 septembrie 16, Mircești 765 – 766

		Către Bonifaciu Florescu	
603	1881 septembrie 16, Mircești	766-767
		Către Iacob Negruzzi	
604	1881 septembrie 17, Mircești	767-768
605	[1881 septembrie 18-20], Mircești	768
		Către V. I. Socec	
606	1881 septembrie 20, Mircești	768
		Către Lascăr Rosetti	
607	1881 septembrie 24, Mircești	769-770
		Către Iacob Negruzzi	
608	1881 septembrie 26, Mircești	770 — 771
		Către Alexandru Papadopol-Calimah	
609	1881 septembrie 26, Mircești	772 — 774
		Către Ion Ghica	
610	1881 octombrie 1, Mircești	774-777
		Către Paulina Alecsandri	
611	[1881 octombrie a.6], București	778
612	1881 octombrie 6, București	778
613	1881 octombrie 8, București	779
614	1881 octombrie 9, București	779
615	1881 octombrie 10, București	780
616	[1881 octombrie 11—16], București	780
617	[1881 octombrie a. 16], București	781
		Către Iacob Negruzzi	
618	1881 octombrie 17, Mircești	782
		Către George Steriadi	
619	1881 octombrie 19, Mircești	782 — 785
		Către Lascăr Rosetti	
620	1881 octombrie 19, Mircești	783 — 784
		Către Oreste Dlujanschi	
621	1881 octombrie 20	785
		Către Ion Ghica	
622	1881 octombrie 29, Mircești	785-786

Lectori: ELISABETA BRÂNCUȘ și DACIANA VLĂDOIU
Tehnoredactor: AURELIA ANTON

Bun de tipar: 29.X.1988
Coli editură: 49,37; Coli tipar: 72; Plante tipo: 8

Tiparul executat sub comanda
nr. 391 la
întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-91
București.
Republica Socialistă România

***fctStMt**

	Către Bonifaciu Florescu	
603	1881 septembrie 16, Mircești	766 — 767
	Către Iacob Negruzzi	
604	1881 septembrie 17, Mircești	767-768
605	[1881 septembrie 18-20], Mircești	768
	Către V. I. Socec	
606	1881 septembrie 20, Mircești	768
	Către Lascăr Rosetti	
607	1881 septembrie 24, Mircești	769 — 770
	Către Iacob Negruzzi	
608	1881 septembrie 26, Mircești	770 — 771
	Către Alexandru Papadopol-Calimah	
609	1881 septembrie 26, Mircești	772 — 774
	Către Ion Ghica	
610	1881 octombrie 1, Mircești	774-777
	Către Paulina Alecsandri	
611	[1881 octombrie a.6], București	778
612	1881 octombrie 6, București	778
613	1881 octombrie 8, București	779
614	1881 octombrie 9, București	779
615	1881 octombrie 10, București	780
616	[1881 octombrie 11—16], București	780
617	[1881 octombrie a.16], București	781
	Către Iacob Negruzzi	
618	1881 octombrie 17, Mircești	782
	Către George Steriadi	
619	1881 octombrie 19, Mircești	782 — 783
	Către Lascăr Rosetti	
620	1881 octombrie 19, Mircești	783-784
	Către Oreste Dlujanschi	
621	1881 octombrie 20	785
	Către Ion Ghica	
622	1881 octombrie 29, Mircești	785 — 786

	Către Bonifaciu Florescu		
623	1881 octombrie 30, Mircești	786
	Către Ion Ghica		
624	[1881 octombrie p. 29], Mircești	787
	Către Lascăr Rosetti		
625	1881 noiembrie 9, Mircești	788
	Către Iacob Negruzzi		
626	1881 noiembrie 11, Mircești	788
	Către Nicolae Pisoski		
627	1881 decembrie 1, Mircești	789
	Către Alexandru Papadopol-Calimah		
628	1881 decembrie 2, Mircești	789-790
	[Către William Bonaparte Wyse]		
629	1881 decembrie 7, București	790-791
	Către Iosif Vulcan		
630	1881 decembrie 8/20, Mircești	791-792
	Către Ion Ghica		
631	1881 decembrie 10/22, Mircești	792-795
632	1881 decembrie 26 [s.n.], Iasi	795-797
633	1881 decembrie 17/29, Mircești	798-802
	Către regina Elisabeta		
634	1881 decembrie 19, Mircești	802-808
	Note		809
	Listă de scrisori de la V. Alecsandri, din perioada 1871— 1881, cunoscute numai din diverse semnalări		1059
	Indice de opere ale lui V. Alecsandri amintite în scrisori și note		1067
	Indice de opere și periodice amintite în scrisori și note		1071
	Indice de nume		1077
	Indice al scrisorilor pe destinatari, grupate cronologic		1093